ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל חמישי | שער תשיעי

אור התורה

מספר

דברים

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלבבות לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים. שלש רגלים ור"ה ויוהכ"פ.

מאת

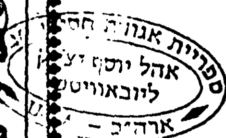
כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע

— אדמו"ר ה„צמח צדק" —

מליובאוויטש

חלק שלישי: נצבים — יוהכ"פ

נעתק מכתי"י ויוצא לאור בפעם הראשונה
על ידי מערכת
„אוצר החסידים"
770 איסטערן פארקוויי ברוקלין (13) נ. י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות עשרים ושש לבריאה
שנת המאה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה„צמח צדק"

מפתח כללי:

OR HATORAH

DEVORIM

Vol. III

Published and Copyrighted 1965, *by*
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway. Brooklyn, N. Y. 11213
Tel.: HYacinth 3-9250-1

נדפס בדפוס "צורזון"
ע"י מרדכי בן רחל ושלום דובער בן אסתר הדפסה

Printed in United States of America

ב"ה.

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובהמשך להנדפס מכבר [1], הננו מו"ל בזה בפעם הראשונה את דרושי ורשימות כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" על ספר דברים [2].

הדרושים ורשימות של ספר זה נעתקו ברובם מביכלאך [3] כתבי־יד מעתיקים שונים.

* * *

הכתבים שנדפסו בספר זה נכתבו בזמנים שונים, ולכן יש בהם ענינים שנרשמו בקיצור ולאחר זמן נתבארו באריכות יותר, ומשנה אינה זזה ממקומה, ובפרט שאי אפשר בלא חידוש.

לע"ע לא נמצא תח"י גוף כתבי יד קודש של הצ"צ מדרושים ורשימות הנ"ל, כי אם העתקות, ומכמה מהם — רק העתקה אחת, ולכן אפשר אשר גם לאחר ההגהה שהשתדלנו בה, ימצאו טעויות, ובפרט בציוני העמודים ומ"מ שבפנים, חוסר התחלת או סיום החצע"ג וכו'.

* * *

כרך זה כולל הדרושים ורשימות הצ"צ על פרשיות נצבים־וילך, ועל ר"ה, ש"ש ויוהכ"פ [4]. על שאר הפרשיות ועל חה"ס ושמע"צ ושמח"ת — יופיעו בכרך הבא.

* * *

---

1) ע"ד דרושי ורשימות הצ"צ על תנ"ך שנדפסו כבר — ראה בהקדמת המו"ל לאוה"ת ויקרא בהערה 1 שם.

2) מפני סיבות טכניות לא נדפסו לע"ע ע"ם בשלח — פקודי ועל ספר במדבר, ויופיעו בקרוב.

3) בעיקרם מהביכלאך דברים ח"א וח"ב. כן השתמשנו בהביכלאך הידועים בשם "בוך באברויסק", בוך דברים — רח"ל, בוך דברים — חן ועוד.

4) על פרשיות דברים — תבא — הופיע כבר.

בסוף כרך זה הוספנו מראי מקומות לפסוקי תנ״ך, מאמרי רז״ל, זהר וכו׳ (נערכו ע״י הרב התמים ר׳ אהרן שי׳ חיטריק).

* * *

מראה מקום להכתבי־יד מהם נעתקו הדרושים והרשימות של כל ספר דברים, וכן תיאור קצר של כתבי־יד אלו — יבואו בסוף כרך האחרון של ספר דברים.

* * *

בפרטיות יותר ע״ד כתבי אדמו״ר הצ״צ — ראה בהקדמת כ״ק אדמו״ר שליט״א לספר אור התורה שמות.

מערכת „אוצר החסידים״

ערב שבת קדש, וא״ו תשרי, ה׳תשכ״ו, ברוקלין, נ. י.
שנת המאה להסתלקות הילולא של אדמו״ר ה„צמח צדק״

לוח המפתחות

נצבים

דרושים לר"ה

וילך

דרושים לשבת שובה

דרושים ליוהכ"פ

אור התורה

פרשת

נצבים

פ׳ נצבים

אתם נצבים היום כולכם וגומר, לעברך בברית למען הקים אותך היום לו לעם וגו׳. להבין מלת נצבים שהוא לשון נפעל, והענין כי הנה עולמות עליונים מלאכים נק׳ עומדים כמ״ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים ונש״י נק׳ נצבים שהם נפעלים (והוא כמבואר בשמות רבה בא פט״ו ע״פ איומה כנדגלות שדימה הקב״ה את ישראל למלאכים, במלאכים נאמר שרפים עומדים ממעל לו, ובישראל נא׳ אתם נצבים היום עכ״ל. ועוד איתא במדרש איכה ע״פ אני הגבר א״ר ברכי׳ גברני לעמוד בכולן אתה מוצא מאה חסר שתים תוכחות שיש במשנה תורה מה כתי׳ אתם נצבים היום כולכם ומתרגמינן אתון קיימין יומא דין כולכון גברני לעמוד בכולן עכ״ל. ועוד איתא בקהלת רבה בפסוק אני קהלת ודכוותי׳ אתם נצבים היום כולכם זה הי׳ ראוי להיות תחלת הספר אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה עכ״ל. ויש לומר דאעפ״כ מה שנאמר אתם נצבים קרוב לסוף ספר משנה תורה זהו מטעם הנ״ל שבמדרש איכה שגם אחר קללות שבמ״ת עכ״ז אתם נצבים ועוד כי היום קאי על ר״ה כי זה היום תחלת מעשיך ולכן הסדרה נכתבה בענין שתהי׳ נקראת לפני ר״ה) וע׳ מענין אתם נצבים כו׳ ראשיכם כו׳ בזח״ב יתרו דפ״ב) הנה ידוע ענין שאנו אומרים בר״ה זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון שהוא כדברי ר״א דאמר בכ״ה באלול נברא העולם (אליעזר ענינו כמ״ש כי אלקי אבי בעזרי ר״פ יתרו וכמו כן אלול מתחיל שם אל וגם כי בתשרי מאיר י״ג מדה״ר שהתחלתן אל רחום וחנון כו), ובר״ה נברא אדה״ר (במא״א אות א׳ סעי׳ ל״ב כתב אדה״ר נק׳ אבא עילאה פרצוף ראשון שניכר באצי׳ עכ״ל, וע׳ בזח״ב פקודי דרמ״ה ריש ע״א, ובזח״ג נשא דקמ״א סע״ב ע״פ ויפח באפיו וע״פ וייצר ועמ״ש מענין אדה״ר בת״א פ׳ בראשית בד״ה להבין מה שנשתנה ובפ׳ תרומה ד״ה מי יתנך) וכתיב בראשית ברא אלקים ודרשו רז״ל שבתחלה עבמ״ח לברוא את העולם במדה״ד ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדה״ר (עיין מענין בראשית ברא בויקרא רבה ספ״ט בחקתי ר״פ ל״ו בזח״א ד״א ע״א אוף אלקים דהכא משעתא דאדכיר אפיק תליסר תיבין לסחרא לכנס״י כו׳, והם יג״מ הרחמים וזהו״ע שיתף עמו מדה״ר וע׳ מזה בזח״ג פ׳ פנחס דרל״ג ע״ב ואמר שם אלקים דמע״ב אחזי לעילא ואחזי לתתא בי״ע ופי׳ במק״מ אחזי לעילא אצילות ע״י אלקים שהוא בינה ברא אותה ואחזי לתתא בי״ע ע״י המל׳ שנק׳ אלקים ג״כ נבראו. ולפי״ז גם בהתהוות האצילות ג״כ בתחלה עלה במחשבה לברוא במדה״ד והוא עפמ״ש בביאור ע״פ ולא אבה איך שיש כמה צמצומים ובחי׳ שערות עד שנמשך להיות התהוות החכמה שהיא ראשית האצילות, וזהו שבראשית שהיא חכ׳ עילאה הנק׳ ראשית ברא אותה ע״י אלקים בחי׳ צמצומים מדה״ד, גם עוי״ל בענין שיתף מדה״ר שהוא שמבחי׳ אלקים נמשך להיות מי ברא אלה והו״ע פלג אלקים מלא מים הנזכר בד״ה והי׳ מספר בנ״י ששם

1020 רצא, א גוטניק

סדר ... (handwritten margin note)

אלקים המצמצם ומסתיר נתחלק ונעשה מי אלה ועי"ז הוא מלא מים שהם חסדים וזהו"ע פקדת הארץ ועד"ז קורין בר"ה וה' פקד את שרה כו' לשון פקידת עקרות שבכנס"י נק' עקרה לא ילדה וע' עוד בזח"א בראשית ד"ג סע"ב ובפ' ויחי דר"ל סע"ב מענין כי אמרתי עולם חסד יבנה נת' ענין שנבה"ע במדה"ד ולא אתקיים עד דאושיט ימינו עלי', ועמ"ש במק"מ שהם ה"ג וה"ח הנמשכים מבינה לזו"נ הנק' שמים וארץ ובזח"ב ר"פ וארא דכ"ב ע"ב ועלמא דא בדינא אתברי ולפי' הרח"ו שבמק"מ שם היינו שהמל' הנק' עה"ז נברא ע"י בינה הנק' אלקים ולפי' הרמ"ז שם הענין כי אבא מקבל מכתרא ומו"ס שבהן מלובש חו"ג דעתיק ושנבה"ע במדה"ר שרשו גבורה דעתי"י וזהו ג"כ ענין שנברא אדה"ר בר"ה לפי מ"ש לעיל הוא אבא עילאה ובחי' זו ג"כ נמשך בו אור בר"ה ע' באג"ה סי' י"ד ע"פ עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה וכנ"ל ואח"כ ע"י התקיעות והתפילות נמשך אור חדש יותר שבמדריגת ח"ע להאיר לארץ העליונה כו' עכ"ל, וא"כ כדי שיומשך אור זה מח"ע אפ"ל שמאיר ג"כ מלמעלה מהחכמה בחכמה אור חדש כמ"ש בד"ה והי' לכם לציצית דרוש השני פרק ובד"ה באתי לגני גבי אריתי מורי וע' בת"א ר"פ לך לך שהמשכת אברם לארץ עליונה ע"י ה' עילאה הנק' ה"א דא עתיקא וה"א עילאה זו הוא ג"כ ענין השופר כו' והבן) וע' בספד"צ רפ"א תרומה קע"ו ב' ועפמ"ש שם י"ל מה ששיתף מדה"ר היינו מה שבפסוק בראשית ברא יש ז' תיבין שהם ז' תקונים דגלגלתא דא"א שבה מלובש חסד דעתיק וזהו הנותן שלג כצמר כמ"ש במ"א וע"ש רפ"ה קע"ח סע"ב). ועוי"ל שיתף עמו מדה"ר היינו מ"ש ר"פ בראשית אוף אלקים דהכא משעתא דאדכיר אפיק תליסר תיבין לסרחא לכנס"י, ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שובה ישראל עד שמה שנברא במדה"ד הוא כדי להיות התהוות היש ומה ששיתף עמו מדה"ר זהו כדי להיות ביטול היש וזהו ולא נתקיים עד ששיתף עמו כו' והנה ת"י אתם נצבים קיימין והיינו שהם בבחי' ביטול היש וזהו הנמשך מבחי' מדה"ר.

ב) ולהבין זה הלא הוא רחום וחנון ומדוע עלה במח' לברוא את העולם במדת הדין. כתיב נאום דוד בן ישי ונאום הגבר הוקם על בש"ב כ"ג א' שהקים עולה של תורה (ובגמ' דמ"ק דט"ז ב' שהקים עולה של תשובה, אכן ברבות ס"פ קרח שהקים עולה של תורה והיינו כי קיום והמשכת מלכותו ית' זהו ע"י קבלת עול דוקא, כמבואר בת"א סד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק, בזח"ב ס"פ תרומה דקע"ה ב' נאום דוד בן ישי דוד לאו שלימותא דהא בתראה הוא ישי יסוד עילאה ושלימותא ופי' במק"מ ישי הוא בינה ששם ש"י עולמות ובן ישי הוא ז"א ודוד הוא מל' נמצא שהוא זו"נ עכ"ד, וע' עוד בזח"ב פקודי דרל"ב סע"ב ובזח"ג חוקת דק"פ ע"ב בענין אשר לא עלה עליה עול על כתיב כד"א נאום הגבר הוקם על וכ' המק"מ שהו"ע מאה ברכות והם כנגד ע"ס דזעיר כ"א כלול מעשר שהם מתקנים המל' מ"ט בגין דהוא שלימו אמוני ישראל ועליה לאו הוא אלא עמה אשר לא עלה עליה עול היינו דכתי' בתולות ישראל בתולה ואיש לא ידעה וסוף המאמר לא ביאר המק"מ כראוי ע"ש. והנה נתבאר במ"א דהנה קודם הנסירה היתה המל' רק צלע אחת מצלעותיו דהיינו שהיא היתה עשיראה דכולהו מל' שבחסד דז"א מל' שבגבורה דז"א אבל לא

היתה בנין בפ"ע וכשנגסרה ונעשה פרצוף בפ"ע וביחוד פב"פ זהו"ע הוקם על שמקבלת ק' ברכאן מיסוד להמתיק גבורות, וזהו ונאום הגבר גבורות שבמל' הוקם על, א"נ ונאום הגבר ע"ד המדרש ע"פ אני הגבר גברני לעמוד וכמו"כ זהו הגבורה שע"י הוקם על ואפשר פי' על היינו הע' מורה על ד"ת דז"א והלמד על ג"ר דז"א שנמשכים ע"י היסוד להמתיק גבורות דנוקבא משא"כ כשאין היחוד פב"פ נק' אשר לא עלה עול הק' ברכאן דיסוד ולכך היא אז מלאה דינים פרה אדומה כו' בתולת ישראל עד לא קבילת דכר כו'. והנה שרש מאה ברכות זהו"ע המשכה מא"א כמ"ש בזח"א חיי שרה קכ"ג א' וכנודע מענין אי"ק בכ"ר כו' יחידות עשריות מאות הם נר"נ נמצא מאות בחי' נשמה נשמת האצילות ועם היות נשמה בחי' בינה אך הלא התגלות עתיק בבינה, ועמ"ש ע"פ מה טובו, וגם כי מבינה נמשך הכתר לז"א בעטרה שעטרה לו אמו, וזהו ג"כ פי' על לשון ממעל בבחי' מקיף סוכ"ע עדמ"ש ותתפלל חנה על הוי' והיינו כי שרש היסוד נמשך ע"י הכתר וכנודע מענין כוונת אל עליון כו', וקונה הכל כו' עמ"ש מזה במ"א ע"פ האזינו השמים שזהו"ע סוכות ושמע"צ, והנה עיקר בנין המל' זהו נמשך ע"י קבלת עול דוקא בחי' ביטול רצון שעי"ז ממשיכים הרצה"ע להיות מלכותו ית' וכמ"ש במ"א בענין בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע קשרו להם שני כתרים כו', וע"י מאה ברכות הנק' ג"כ עול ממשיכים היחוד דיסוד ומל', וזהו ונאום דוד בן ישי שזהו היסוד ונאום הגבר הוקם על בחי' מ' והיינו דוד מ' בן ישי יסוד המקבל מלמעלה כו', וממשיך במ' וכ"ז נק' הוקם על ועפי"ז אפשר לפרש הפסוק בהושע י"א ז' ואל על יקראוהו).

ג) **ולהבין** מלת הוקם (ע' בשל"ה ע"פ זה דמ"ה ב' נ"ח א' ר"ז ב' רס"ג ב' ש"א ב') דהנה כתיב והי' כשמוע את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו וגומר למען ספות הרוה את הצמאה ופרש"י בסנהדרין דע"ו ב' שהוא לשון חיבור כמו ספו שנה על שנה ישעי' כ"ט א', והרד"ק פי' לשון תוספת והנה כנס"י נק' צמאה ליוצרה וענין הצמאון הוא לפי שהשי"ת מחיה את כל העולמות ולית אתר פנוי מיני' והוא אינו רק בחי' אות א' כנודע מענין בהבראם בה' בראם ומבשרי אחזה אלוה שאצל האדם יש שכל ומח' ודיבור ובשכל אין שום תמונת אות ניכר עד שבא למחשבה שם נראה ונתהווה בחי' אותיות ואח"כ בדיבור נעשה בחי' אותיות בגשם היינו שמתלבשים בהבל הגשמי המתחלק בה' מוצאות כו' ומבטא ההבל הוא אות ה"א כן כביכול אצלו ית' בה"א ברא וע' מזה בד"ה ויעש דוד שם ועוד כי הה"א יש בו ג' קוין הרומזים לג' עולמות בי"ע כמ"ש בד"ה מי מנה ע"ש נמצא הה"א הוא מקור המהווה ג' עולמות בי"ע ועמ"ש בד"ה שרי אשתך, והנה אות הזה היינו בחי' ה"א הנ"ל הוא רוצה ומשתוקק תמיד לחזור לאין להכלל באחדות הפשוטה כדרך הטבע שכל דבר רוצה לחזור לשרשו וע"ד נאמר הלא כה דברי כאש פי' כמו שטבע האש להסתלק למעלה וכמו"כ דבר ה' בחי' בה' בראם הוא רוצה להסתלק לשרשו וכמ"ש במ"א בד"ה כי ביום הזה יכפר דהנה האות ה' למעלה אינו ח"ו כדיבור האדם שאין שייך בו רצון שהרי מדיבור העליון נתהווה מקור החכ' שבגעה"ע וכמ"ש במ"א ע"פ ועתה יגדל נא כו' כאשר דברת לאמר היינו שמל' דאצילות נעשית עתיק לבריאה ע"ש, ע' במדרש איכה

שבאו האותיות להעיד כו', ולכן שייך לומר שאות ה' הנ"ל רוצה להסתלק לשרשו וזהו למען יזמרך כבוד כו' וע' בזח"ג בלק קצ"א ע"פ שחורה אני שזהו"ע שחורה אני שנעשה מן ה' בחי' יו"ד דלית בי' חיוורתא והיו"ד זהו"ע התכללותו באין וגם כי ביו"ד נברא העוה"ב שהוא מקור חיי הנשמות ולא מקור חיי הגופים ולכן אות ה' שיורד להיות מקור חיי עוה"ז רצונו להסתלק מירידה זו לשרשו ופי' כדרך הטבע הוא עפמ"ש בתניא פי"ט ושם טבע מושאל כו', ועמ"ש במ"א בענין מים תחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא והשי"ת מחדש תמיד מע"ב ע"ד עושה בראשית ע' כוונת ברוך שאמר גבי ברוך עושה בראשית וזהו הנק' הצמאה עדמ"ש צמאה נפשי לאלקים בתלים סי' ס"ג וכמ"ש בספר כד הקמח אות האהבה וז"ל מדת האהבה גדולה אך מדת החשק גדולה ממנה כו' שאין מחשבת החשק נפרדת מן החשוק כלל כו', וכדי להפליג במעלת החשק המשיל דהע"ה חשקו את ה' לחשק הצמאה שהוא חשק גדול וחזק יותר מכל חשק גופי והוא שאמר צמאה לך נפשי כו' עכ"ל, ועמ"ש בענין וכל גבולך לאבני חפץ ויש ג' מדריגות זה למעלה מזה דביקה חשיקה חפיצה כמ"ש במד"ר וישלח פר' פ'. והנה נפשי נפש דוד הוא בחי' ה' תתאה הנ"ל שהוא בבחי' צמאון הנ"ל, וע' בזח"ב תרומה דק"ח סע"א מזה, כי הנה הה"א שהוא חיות כל העולמות נקרא שכינה לפי שיורדת ומתלבשת בבי"ע וכמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם היינו שבהיכל קה"ק הי' עיקר הגילוי ומשם נמשך הארות להחיות כל העולמות וכמו עד"מ חיות הנשמה המחיה את הגוף עיקר השראת הוא בהלב ומשם נמשך לכל רמ"ח אברים והיכל קה"ק הוא הלב של כל העולם כמבואר בזח"ג שלח דקס"א ב' וכ"ה ג"כ בספרי המחקר בספר הכוזרי מאמר ב', ע"כ בו היה השראת השכינה וכן בהיכל קה"ק דבי"ע כמ"ש בתניא פנ"ב, וזהו"ע לכי ומעטי א"ע שהמיעוט הו"ע ירידתה להיות ראש לשועלים לירד בבי"ע ולהחיותם, ועמ"ש מענין ראש לשועלים תעלא בעידנא סגיד ליה בד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה בענין עמל תורה עמל שיחה, וע' בפרדס שער מיעוט הירח ספ"ה ועמ"ש בד"ה בכ"ה בכסליו בענין ושם ה' קטנה רחל נער הייתי שרו של עולם אמרו כו' ולא רצתה לירד למעט א"ע מחמת שהעולמות דבי"ע הם מעורבים טו"ר ומה גם בעשי' שהבחירה נתנה לאדם ויוכל ח"ו לבחור גם ברע ועי"ז יכול להמשיך ג"כ חיות אלקות בכל הדברים ע"ד רגליה יורדת מות השוכן אתם בתוך טומאותם ועז"נ וכפר על הקודש מטומאות בנ"י כו', וזהו את משכן ה' טמא ועמ"ש במ"א על מאמר בשעה שנשא שלמה כו' נעץ קנה כו', וע' בזח"ג ס"פ אחרי דע"ט ע"ב, ועמ"ש סד"ה כתי' וזהו"ע מלך אסור ברהטים ברהטי מוחא עמו אנכי בצרה כי יעקב חבל נחלתו וכמשל המשוך בחבל מלמטה כו', וכמ"ש בסידור בהערה לתיקון חצות ובאגה"ת פ"ו ועמ"ש בד"ה בפ' נסכים שענין צמאון הנ"ל זהו בחי' ואל אישך תשוקתך, אך אמנם הירידה למטה זהו ע"י והוא ימשול בך וזהו"ע הוקם על שהרי זהו היפך תשוקתה כ"א ע"י בחי' עול והוא ימשול בך אמנם זהו ע"י ההמשכה מבחי' עליונה יותר וכך עד"ז באדם ענין השוב להיות בע"כ אתה חי, די לעבד להיות כרבו כו' יעו"ש בד"ה הנ"ל ועמ"ש ג"כ בד"ה זכור דעמלק גבי וישב ה' מלך לעולם וזהו ענין

הוקם עולה של תורה בחי' א"ת בניך אלא בוניך שעוסקים בבנינו של עולם והפיוס היה צדיקים יקראו על שמך דוד הקטן שמואל הקטן, והענין דכמו"כ ירידת הנשמה להתלבש בגוף אשר הוא עלול להתגאל כו', וכל הדרכים בחזקת סכנה ח"ו כי לפתח חטאת רובץ ואעפ"כ כדאי הוא ירידה זו צורך עלי' הנפלאה להיות עי"ז דוקא גילוי התענוג העליון שנמשך דוקא מביטול היש הגשמי צחוק עשה לי אלקים שם אלקים דוקא ועמ"ש בד"ה וישב יעקב בענין טוב לי תורת פיך כו' ובד"ה בשלח פרעה בענין וזרעתי' לי ובד"ה מי מנה ובד"ה בחודש השלישי בענין ויעל אברם ממצרימה וכמו"כ הו"ע ה' תתאה הנ"ל שע"י מיעוט וירידה זו בבי"ע וע"י צמאה לך נפשי הנ"ל נעשית בבחי' כלה לקבלת טפת ח"ע שהיא התורה כמ"ש בד"ה שחורה אני ונאוה שזהו מאמר השכינה וגם שעי"ז נעשית בבחי' א"ח עט"ב שהמל' נעשית בחי' כתר מלמטה למעלה ואבן מאסו הבונים היתה לראש פינה, ועז"נ לעתיד והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים כו' וזה יהי' לאחר שיתבררו עולמות בי"ע ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ה' תתאה הנ"ל אמנם עכשיו הוא בבחי' צמאה ועמ"ש מענין צמאה בד"ה והי' מספר בנ"י בענין ארץ לא שבעה מים וסד"ה ואפו עשר נשים בענין ואכלתם ולא תשבעו ובד"ה וארשתיך לי בענין כלתה נפשי כו' ורוה נק' מה שרוצה למלאות תאוותו בגשמיות ואין לו רצון לאלקים כ"א עיקר חפצו וחשקו בתענוגים גשמי' שהם מזומנים בעוה"ז ויכול לרוות צמאונו וחשקו בהם, וע"כ נק' רוה אבל הנה"א שצמאונה וחשקה לאלקים מה שאינו מאיר ומתגלה בגילוי עתה ממש כ"א הידיעה מציאותו ולא מהות עד לע"ל שנאמר ולא יכנף עוד מוריך כו' ע"כ נקרא עתה צמאה לא כן נפש הבהמית שחפיצה ורצונה לדברים גשמיים נקרא רוה ועד"ז אר"ז לית דעתיר מחזירה לפי שמאכלה פסולת לכן הוא עשיר שבנקל להשיג מבוקשו ותאוותו וכך ידוע שכמו"כ כל תענוגי עוה"ז הם פסולת וכנודע מענין ונשב בגיא מול בית פעור כו', וע"כ נק' רוה ועד"ז נאמר במשלי סי' ד' פסוק ח' לכה נרוה דודי כו', וזהו פי' והי' בשמוע את דברי האלה הזאת כו' שלום יהיה לי אעפ"י שבשרירות לבי אלך למען ספות הרוה דהיינו שממשיך חיות מצמאה לרווה בסוד רגלי' יורדת מות ובאמת אפשר שיהי' לו שלום אבל זה אינו כ"א בעו"כ וכמו מצרים ואדום שהם מקבלים שפעו ית' מאחוריים כמאן דשדי בתר כתפי' אבל על ישראל נאמר לא יאבה ה' סלוח לו דהיינו המשכת הרצון כי הכעס הוא הסתלקות הרצון ממנו וע' בד"ה עבדים היינו לפרעה כו' דדוקא עכומ"ז שמקבלים מבחי' אחוריים לכן יוכלו לקבל מבחי' רוה הנ"ל וע"ד כמה ארך אפיים כו' בד"ה בשלח פרעה אבל נש"י מקבלים מבחי' הפנימי' ומבחי' זו נמשך ע"פ חשבון מח"ע וזהו מ"ט עיזי מסגין כו' שהם מבחי' ברישא חשוכא משא"כ אומר וה' האמירך היום ועמ"ש מזה ע"פ חנם נמכרתם בישעי' סי' נ"ב וז"ש ביחזקאל סי' כ' והעולה על רוחכם הי' לא תהי' אם לא ביד החזקה כו', וע' מענין רגלי' יורדת מות בשמות רבה פ' ט"ז במדבר רבה נשא פי"ג בפסוק ביום השני הקריב נתנאל כו', זח"א בראשית דל"ה ע"ב ומפרי העץ דא אתתא לא תאכל ממנו בגין דכתי' רגליה יורדת וישב דק"צ ע"א ח"ב בשלח מ"ח ב' בפסוק ויסר את אופן ויקהל דקצ"ו ע"ב ח"ג ס"פ אמור דק"ז נד"ב פנחס דרכ"א ע"ב חמץ דבר

מחמצת נק' רגליה יורדת מות וברע"מ שם דרנ"ב א' ע"פ גער חית קנה ח' מן חמץ ואתבר רגליה מן מחמצת דאתמר ביה רגליה יורדת מות וע"ש בפי' הרמ"ז בענין גער חית קנה כו', ובפי' נעץ קנה בים כו' ועמ"ש ע"פ ואתה תשופנו עקב רישי' דעשו בעטפי' דיצחק ועד"ז יובן ג"כ ענין ההמשכה מצמאה לרוה בבחי' רגליה יורדת בחי' עקב הנ"ל והוא ע"י ק"נ כו' ועמ"ש בד"ה ראה ריח בני וע' זח"א פ' חיי שרה דקכ"ב סע"ב ע"פ מלך לשדה נעבד והאי מלך זמנין דאיהו נעבד להאי שדה כו' ושפחה כי תירש גבירתה כו' דהאי בירידת מלכות.

קיצור אות א'. עומדים ונצבים (גברני לעמוד) בר"ה נברא אדה"ר (אבא עילאה) בתחלה עלה במח' לברוא במדה"ד כו' שיתף מדה"ר (גם אצי' נתהווה ע"י שם אלקים ושיתף מדה"ר י"ל בחי' מי ברא אלה פלג אלקים מלא מים, גם אבא הנק' אדה"ר מקבל ממו"ס שבו גבורה דעתיק ומכתרא שבו חסד דעתיק גם מה שנזכר י"ג תיבין וז' תיקונים שהם ימי קדם ומזה נמשך הכח שיהי' ביטול היש וזהו ולא נתקיים וכן תרגום נצבים קיימין.

אות ב'. מדוע עלה במח' לברוא במדה"ד כתיב הוקם על (מאה ברכות המשכת סוב"ע בממכ"ע ע"י וצדיק יסוד עולם על לשון ממעל לו שמשם שרש ההמשכה, ולכן נמשך ע"י העול.

אות ג'. ענין הוקם דהנה כתיב למען ספות כו' הצמאה כי בה' בראם ואות ה' רוצה וצמא לחזור לשרשו ה' בחי' שכינה לכי ומעטי ולא רצתה מחמת שהעולמות תחתונים מעורבים טוב ורע. (וזהו ואל אישך תשוקתך, אך כי הוא ימשול בך לכן נקרא הוקם על) והפיוס היה צדיקים יקראו על שמך ודוה נק' נה"ב וענין למען ספות שנמשך חיות מצמאה לרוה ע"ד רגליה יורדת ושפחה כי תירש דהיינו בירידת מל' דאצי' להתלבש בנוגה דבי"ע וק"נ שהם גבורות קשות המעלימים ומסתירים לגמרי על אור האלקי ונק' רוה מקבלת השפע הנמשך מלמעלה וזהו ושפחה כי תירש כו', והו"ע למען ספות הרוה כו' לכן העובר עבירה מתברך בלבבו לאמר שלום כלומר ההשפעה הנמשך מלמעלה מבחי' יסוד יהי' לו ע"י למען ספות הרוה הנ"ל כמ"ש באגה"ת פ"ו וח"ל ומפני שהוא הממשיך להם ההשפעה לכן נוטל חלק בראש וזהו שארז"ל אין בידינו משלות הרשעים כו' בידינו דוקא כלומר אחר חורבן בהמ"ק כו' ע"ש.

ד) **ופי'** לא יאבה סלוח לו כ"א אדרבה ממה שרצה למען ספות הרוה ישולם לו עדמ"ש הרוני לענה באיכה ג' ט"ו, כי רותה בשמים חרבי ישעי' סי' ל"ד, והטעם כמ"ש ברבות ר"פ בראשית והארץ היתה תהו אלו מעשי הרשעים ששרשם ממה שנפל בשבה"כ מעולם התהו ואח"כ ויאמר אלקים יהי אור אלו מעשי צדיקים היינו עולם התיקון שמקבלים ע"י צמצום בחי' יו"ד, ע' בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה ועדיין א"י באיזה מהם חפץ, היינו כי בחי' א"א מאריך אף גם לרשעים, כמ"ש בד"ה בשלח פרעה, אך פרעה אותיות הערף שההשפעה זו באה מא"א מבחי' אחוריים דוקא, וגם באה בבחי' הסתר והעלם כענין שבה"כ כמ"ש ע"פ ויהי בשלח פרעה אבל כדי שיומשך בבחי'

פנימית יאר ה' פניו זהו ע"י הצמצום להתלבש בחו"ב וזהו כשאומר וירא אלקים את האור כי טוב הוי אומר שחפץ במעשה הצדיקים פי' וירא החכמה הוא בחי' ראיה ועמ"ש בד"ה כי עמך מקור חיים בענין הבט משמים וראה, וזהו עיני ה' אל צדיקים, בחי' עיני הוא פנימית כי במקום שאדם רואה ומסתכל עד"מ שם עיקר פנימית ובחי' עיני ה' הוא אל צדיקים דוקא, וזהו וירא אלקים שנמשך להתלבש בבחי' ראי' אזי האור דוקא כי טוב משא"כ כשנמשך מבחי' אחוריים אזי עדיין איני יודע באיזה מהם חפץ ואי לזאת בחי' פרעה ועובדי כוכבים שיניקתם מבחי' אחוריים ע"ד שממית בידים תתפש כו' בהם שייך בחי' הנ"ל שיהי' להם ההשפעה ע"י בחי' הרוה הנ"ל שמקבלים מבחי' ועדיין אינו יודע באיזה מהם חפץ, ומשם נמשך להיות בחי' למען ספות הרוה אף כי הולכים בשרירות לבם משא"כ בישראל ועמך כולם צדיקים שמקבלים מבחי' פנימיות ושם הוא בחי' וירא אלקים את האור דוקא כי טוב ע"ד לא יאבה ה' סלוח לו דוקא כי הוא אינו מבחי' זו דאחוריים כ"א מבחי' פנים אשר בחי' יאר ה' פניו הוא אליך דוקא היינו לבחי' הצמאה ליוצרה ולא לבחי' רוה ח"ו וע' כה"ג בזהר והרמ"ז ר"פ שמיני דל"ו ע"ב וישראל אע"ג דלא מכשרן עובדין כולהו מסט' דימינא קא אתיין כו', ודל"ז ע"א משל לב"נ כו' דהא תנינן דאית ימינא ואית שמאלא כו', וכמו"כ ההפרש לנידון זה כמ"ש הרמ"ז שם, אבל כשישראל המושרשים בעצמות החיים יחטאו חלילה אז נופלים לתוך הסט"א ומוסיפים בה חיות וכח כו', וגם פי' שם דימינא ועולם התהו נק' כולו סטרא דשמאלא ע"ש, ולכן דוקא עכו"מ שהם מסט' דשמאלא יוכלו לקבל חיות מעולם התהו ע"ד נפילת האור משא"כ נש"י שהם מסט' דימינא א"א להם לקבל משם כ"א מבחי' ימינא שהוא עולם התיקון ושרשו מזה דאו"א מלבישי' לזרועות דא"א חו"ג שלו שאעפ"י שהם שני' נק' אחד כמ"ש באד"ר לית שמאלא בהאי עתיקא כ"כ הרמ"ז שם נמצא להיות מבחי' ימינא לכן לא יאבה ה' סלוח לו דוקא, וכשרוצה להגביר בחי' הרוה שמסט' דשמאלא יומשך עליו הדין מבחי' עולם התיקון כמש"ש.

ומכ"ז מובן שא"א לישראל לקבל האור והחיות כ"א מבחי' הצמאה ליוצרה והוא הנק' קץ הימין להיות המשכה זו זהו דוקא ע"י קבלת עול מלכות שמים שהוא הפך מבחינת בשרירות לבי אלך שהוא פרע, כי הנה ההמשכה בבחי' פנימית נמשך ע"י כמה צמצומים וכנזכר לעיל אות א' בענין בראשית ברא אלקים והיינו אפי' להיות התהוות עולם האצילות וביותר כשנמשך בבחי' מל' להיות התהוות הנבראים מאין ליש שצ"ל ע"י פרסא ומסך כו', ואתעדל"ת לבחי' זו זהו ע"י קבלת עול דוקא כי בחי' עול ובחי' עבד הוא בחי' ביטול ולמעלה מבחי' השגה ושכל ע"כ עי"ז דוקא ממשיכים ההמשכה מאוא"ס ב"ה שלמעלה מהחכמה וגם שכמו שהאדם מבטל א"ע לגמרי ומניח רצונותיו על הצד מפני הרצון א"ס ב"ה כך עי"ז גורם וממשיך שיניח כביכול אורו הגדול על הצד ומצמצם אורו להיות לו רצון דוקא בתומ"צ ולהתלבש בחו"ב ולהיות מלך כו' והנה פי' לא יאבה ה' סלוח לו כ"א ע"י תשובה תשוב ה' בחי' צמאה הנ"ל שהורידה בבחי' למען ספות הרוה את הצמאה מחמת שהמשיך הצמאון והתשוקה שלו לדברים גשמיים ועי"ז המשיך בחי' מלך אסור ברהטים ברהטי

מוחין (צ"ע דבמא"א אות ר' סי"ט כ' רהטים נקרא נה"י דאימא ובהם המוחין והי"נ הביא ממ"ש בזח"א ויצא קס"ב א' עמודא דאמצעיתא יעקב שלימו נטל אינון מקלות תפילין דרישא ברהטים אתר ודוכתי לדיירי תפילין ומהכא נטלי נהורא וזיווא כל חולין ומשריין עילאין ודקס"א סע"ב ברהטים כו', ובמק"מ רהטים הם נה"י דאימא והם כלים של המוחין והם בתים של תפילין וע' מענין בתי התפילין בפ' ואתחנן דרס"ב א' ג' חללין כו' ואינון ד' רהיטי דארבעה בתי תפילין דאנח קוב"ה וצ"ל שזהו"ע רהטים שבלעו"ז וכן פי' האלשיך בספרו על שה"ש פמ"ג בפסוק מלך אסור ברהטים מלך שהוא קוב"ה אסור ברהטים בגלות בבל ודי לעבד להיות כרבו עכ"ל) וזהו ענין מלך לשדה נעבד כנ"ל, רגליה יורדת מות ועכשיו מתחרט ואינו רוצה להיות צמאה כנ"ל רק להיות צמאה לדבקה בו ית' ובחרת בחיים כמ"ש דהע"ה צמאה נפשי לאלקים שהוא ג"כ בחי' צמאה החלק להיות עם הכלל וע"י תשובה הנ"ל כמים הפנים אל הפנים יוכל להמשיך ג"כ רצונו ית' אליו וזהו בחי' סליחה כנ"ל.

קיצור פי' לא יאבה סלוח לו דוקא מפני ששרשם מבחי' פנים וא"א להם לקבל מבחי' הרוה ע"י בשרירות לבי כ"א מבחי' הצמאה ליוצרה והיינו ע"י קבלת עול דוקא, ומ"מ ע"י התשובה ימשיך הסליחה.

ה) **והנה** בר"ה חוזר לנקודה הראשונה לעשות מאין יש ואעפ"י שבכל רגע נעשה ונמשך כמו"כ התחדשות מאין ליש שאל"כ היה היש חחר לאין כמ"ש בתניא ח"ב פ"ב ולכן חו"ב שהם אין ויש נקראים תרין ריעין מהווה ומחיה אעפ"כ בר"ה חוזר לקדמותו כמו בשעת ברה"ע ועדמ"ש בד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול שבר"ה נמשך חיות כללי כמו התגלות חיות הנפש בהראש ומוחין ומזה נמשך ונתחלק החיות בכל יום כמו ההמשכה מהראש ומוחין שיומשך בכל אבר פרטי השייך לו והנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו ולכן צריך להמשיך כביכול אותו ית' לבחי' דבור היינו לעשות עולמות כנ"ל (וגם כי דיבור לשון הנהגה והמשכה מלמעלה לבחי' עשי' וכמ"ש בד"ה והי' מידי חודש ועמ"ש בד"ה שחורה אני אש שחורה שכדי שיהי' בחי' אותיות המחשבה והדיבור צ"ל תחלה בחי' אותיות בנפש עצמה וכן למעלה כדי שיהי' בחי' מחשבה ודבור הנק' לבושים צ"ל תחלה צמצום להיות אותיות החקוקים גליף גילפו בטה"ע וזהו"ע בג' דברים ברא הקב"ה עולמו בסופר וספר וסיפור ספר וסיפור הו"ע מח' ודיבור ומתחלה צ"ל סופר והוא מקור לבחי' אותיות המחשבה והדבור ויש בו ג"כ אותיות והם אותיות החקיקה כו' וזהו כי חק לישראל הוא חק בחי' חקיקה וגליף גליפו כו', ופי' לישראל הוא כי שרית כו' כענין אם בחוקתי תלכו להיות החקיקה בנה"ב והיינו ע"י החוקים כו', והנה אצלינו המושג שהוא דיבורו של הקב"ה נק' יש ומה שאינו מושג היינו מה שלמעלה מהדיבור נק' אין, אבל באמת קמיה ית' הוא להיפך שבחי' הדיבור הוא אין וכלא ממש לגבי מה שלמעלה מהדיבור והוא נק' יש כמ"ש להנחיל אוהבי יש האוהב מי שמתבונן בגדולתו ית' וממילא נעשה אצלו היש לאין נגדו ית' והאין ליש ועיקר כנ"ל, ולכן בר"ה שהצמאה רוצה להסתלק אנו צריכים לעשות איזה רצון להמשיך אותו לבחי' דיבור עד"מ אדם חכם גדול

שאינו רוצה לדבר והוא רוצה לשמוע איזה דבר מפיו עושה לו איזה רצון שידבר והנה בתחלת הבריאה עלה ברצונו כמ"ש ועת לדבר אבל עכשיו באתעדל"ת אתעדל"ע והיינו ע"י ישראל שיבטל א"ע מכל הרצונות רק רצה"ע ית' כמארז"ל בטל רצונך וכמ"ש מי לי בשמים וזהו בצלמנו לדבק באחדות הפשוטה אלא שצ"ל ע"ד והחיות רו"ש בע"כ אתה חי, וזהו כדמותנו שנראה כימי עולם ועי"ז כמים הפנים אל פנים ממשיך רצה"ע לבחי' דבור להחיות העולמות ועמ"ש סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה בפי' עושי דברו וח"ש בזוה"ק זכאין אינון צדיקיא דידעין לשואה רעותא דלבהון דהיינו בחי' רצון שלהם ועי"ז ממשיכים רצה"ע מפני שישראל עלו במחשבה וזהו בתחלה עלה במח' לברוא את העולם במדה"ד דהיינו בחי' צמצום שמצמצם את עצמו שלא להתפשט יותר מדאי כדי שיוכל להתהוות העולמות והיינו שמצמצם את עצמו להיות נמשך בבחי' הדבור שהוא בחי' היותר אחרונה.

קיצור בר"ה חוזר הדבור לקדמותו מרשית חסר א' באג"ה סי' י"ד בד"ה ארץ אשר כו', לכן צריך להמשיכו לבחי' דבור ואצלו ית' הדבור הוא אין וכל"ת לגבי המחשבה כו' והוא השפלה גדולה והמשכה זו היינו ע"י ביטול הרצון וזהו גבורי כח עושי דברו שממשיכים אותו בבחי' דבור ע' בלק"ת סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה ובזח"ג פ' בלק דקצ"א ע"א ע"פ שחורה אני ונאוה בפי' עושי דברו שהוא עדמ"ש ע' בה"ז שם באריכות.

ז) **וזהו** אתם נצבים היום כי נפעלים מחדש להעשות כן מאין ליש. כי הנה בשרפים כתיב עומדים ממעל לו כי בתחלה נאמר ואראה את אדני יושב על כסא שם אד' הוא בחי' ממכ"ע והשרפים שאומרים קדוש שתשוקתם להכלל בעצמות אוא"ס הסוכ"ע שהוא קדוש והבדל והיינו לפי שהם בבריאה אשר שם בינה מקננא ע"כ משיגים איך שהוא ית' קדוש ומובדל ולפיכך נק' עומדים ממעל לו כביכול למעלה משם אד' הממכ"ע והו"ע למס"נ באחד שעי"ז ממשיכים יחוד או"א שהוא המשכת אור חדש שא"א להמשיך זה ע"י תומ"צ וזהו"ע ממעמקים קראתיך כמ"ש בפ' בשלח דס"ג ע"ב ולכן נק' ממעל לו ממעל לבחי' וי"ו כי ו"ה זהו ההמשכה ע"י תומ"צ והנגלות לנו, אך המשכת י"ה זהו ע"י למס"נ באחד וזהו בחי' שרפים עומדים וכמו"כ בחי' זו בנש"י זהו"ע נצבים היום לפני ה' אלקיכם לפני דוקא דהיינו למעלה מבחי' ממכ"ע אלא שבחי' זו דנצבים הוא לשון נפעל שנמשך הכח הזה מלמעלה וכמ"ש אח"כ למען הקים אותך לו לעם כי נמשכים ומאירים י"ג מדה"ר שעי"ז נמשך בנפש הכח לבוא לבחי' עומקא דליבא כמ"ש בד"ה כי תצא בענין את פניך הוי' אבקש היינו פנימי' הוי' בחי' ויעבור הוי' על פניו שמשם נמשכים יגמדה"ר והם מאירים בימי הסליחות שאז הוא זמן ועת רצון למעלה ובכל השנה נמשך פנימי' הוי' בבחי' זו ע"י התומ"צ שהן הן פנימית רצונו וחכמתו ית' וכשם שנמשך מלמעלה למטה בחי' את פניך הוי' כך נמשך מלמטה למעלה בחי' בקשו פני להיות נקודת פנימית הלב עולה וניכלל בא"ס ב"ה, וזהו"ע נצבים לשון נפעל וזהו"ע ולא נתקיים עד ששיתף עמו מדה"ר פי' כי קיום העולם זהו ע"י למען הקים אותך כו' וגם תרגום אתם נצבים אתון קיימין ולהיות בחי' זהו ע"י

ששיתף עמו מדה״ר שע״י גילוי י״ג מדה״ר יוכלו לבוא לבחי׳ אתם נצבים כו׳ לפני הוי׳ כו׳ וזהו ג״כ לשון הוקם על הוקם היינו ג״כ שהוקם מלמעלה ע״י כח העליון ולכן נאמר בראשית ברא אלקים ואח״כ יש י״ג תיבין עד אלקים תנינא שהו״ע יגמדה״ר לסחרא לכנס״י כמ״ש בזהר בתחלתו היינו ענין שיתף מדה״ר
רע׳ מענין הוקם בזח״ג ג׳ ב׳ ע״פ הוקם המשכן ובפ׳ פקודי דרל״ח ב׳.

למען הקים אותך להיות לו לעם היינו שהמכוון מכל הנ״ל הוא למען הקים כי אין מלך בלא עם, ועמ״ש בד״ה שובה ישראל עד בפי׳ כי עמך הסליחה למען תורא ומ״ש בד״ה צאינה וראינה בשה״ש בפי׳ במלך שלמה, שהשלום שלו והמחבר ההמשכה והעושה שלום כו׳ הו״ע מלך כו׳ ע״ש, והוא יהי׳ לך לאלקים כו׳ לכן כל תפלתינו בר״ה ובכן תן פחדך ואימתך כו׳ כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ ממשלת זדון הוא היצה״ר דהיינו בחי׳ ארץ הנ״ל שמחיה עולמות ע״ד והארץ הדום רגלי והוא בחי׳ הצמאה כמ״ש ארץ לא שבעה מים ותעביר בחי׳ רוח מן הצמאה והיינו לפי שלא תהי׳ בבחי׳ רגליה יורדת והיינו ע״י שלא יומשך האדם לדברים גשמיים שזהו מחמת שאין לו ישוב הדעת כי חדרים ימלאו (ע׳ בסידור בדרושים לחתונה גבי רב שמואל ב״י מרקד אתלת ענין בנוק׳ דעתן קלות ולכן לע״ל שתהי׳ ומלאה הארץ דיעה עי״ז יעבור ממשלת זדון מן הארץ שלא יומשך אחר היצה״ר דברים גשמיים כאשר יהי׳ סוכ״ע בבחי׳ דעת ממש כי המדות הם לפי הדעת וע׳ בד״ה ואלה המשפטים שזהו״ע ההפרש בין בחי׳ זרע בהמה נשמות דבי״ע לבחי׳ זרע אדם נשמות דאצילות כי בהמה שם ב״ן נוק׳ דעתן קלות כנ״ל לכן הנשמות הנמשכים מבחי׳ זו אין להם דעת כ״כ ובדעת חדרים ימלאו ר״ת חדר חסד דין רחמים היינו המדות, אבל כשיהי׳ ומלאה הארץ דעה מבחי׳ סוכ״ע אזי לא יומשך אחר דברים גשמיים). יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה וזהו צדיקים יקראו בשמך שיחברו אותך למה שלמעלה ממך החלק עם הכלל וזהו ותמלוך אתה ה׳ לבדך וכמ״ש ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד ושמו אחד ומלאה הארץ דעה ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ובלע המות לנצח והנה לע״ל יהי׳ כוסי רויה וארז״ל רכ״א לוגין כמנין ארך אפים פי׳ שמה שעכשיו הוא בחי׳ צמאה הנה לע״ל יהי׳ רויה מבחי׳ זו ממש שיהי׳ גילוי אוא״ס ב״ה ממש הסוכ״ע מנוחה לחיי העולמים וזהו בא״י אתה היינו ל׳ נוכח שיהי׳ גילוי למטה ממש והוא ע״י ברוך לשון בריכה וזהו הכוס של ברכה שמחזיק בחי׳ ארך כו׳.

ז) ועוד יובן ענין אתם נצבים כי הנה כתיב ה׳ זוקף כפופים שענין הכפיפה היינו עד״מ המרכין ראשו למטה והוא מה שנשפל חב״ד שבנפש לימשך אחר ענינים גשמיים ותאוות עוה״ז רק שרגליו עומדים במקומם והו״ע האמונה אך בר״ה מתעלים נש״י מכפיפתם לדבקה בו ית׳ וזהו״ע התשובה וזהו״ע זוקף כפופים ועז״נ אתם נצבים, ועדז״נ והנה קמה אלומתי וגם נצבה, ועמ״ש בזה בד״ה והנה אנחנו מאלמים אלומים וברע״מ פ׳ פנחס פי׳ דהיינו ענין כל הזוקף זוקף בשם, וע׳ מענין זוקף בשם בסידור סד״ה אד׳ שפתי תפתח בענין מלכיות וזכרונות ובמד״ר פ׳ וישב פי׳ אלומתי לשון שתיקה והיינו ענין צלותא בלחש וקולה לא ישמע, והנה קמה וגם נצבה משמע עילוי אחר

עילוי וכענין מ"ש בד"ה ואשה כי תדור ענין זקף קטן וזקף גדול כי יש כמה בחי' בעליות המל' לפעמים קומתה רק כנגד נה"י או חג"ת שלו ולפעמים הם שוים בקומתן כו', גם כמ"ש במ"א בענין ואתה עמדת להם שיש ב' בחינות ישיבה ועמידה אשר בעמידה הראש גבוה יותר מבבחי' ישיבה והוא ההפרש בין המוחין העצמיי' ובין המוחין של המדות, ועד"ז יש ב' בחי' אלו ולכן ארז"ל כשדן את ישראל דן אותם בעמידה ואינו מאריך בדין במד"ר פ' וישלח פ' פ"ב וע"כ ההעלאות לזה צ"ל ג"כ בבחי' אתם נצבים וזהו ג"כ ההפרש בין ק"ש שהיא מיושב ובין שמו"ע שהיא מעומד דוקא כי יש ב' בחי' ביטול הא' ביטול היש והב' ביטול אמיתי וק"ש שהיא בעולם הבריאה הוא עדיין ביטול היש ע"כ הוא מיושב והוא אצי' שבבריאה אבל שמו"ע ביטול אמיתי אצי' העליון ובזח"ב תצוה קפ"ג א' גבי ספה"ע שצ"ל מעומד בגין דאינון יומין עילאין אינון וכן בכל זמנא דעאל ב"נ לאינון יומין עילאין בין בצלותא בין בשבחא אצטריך לקיימא על רגלין ירכין וגופא כחד תמן ירכין וגופא לקיימא כדכורא דקיימי' בחילי' ולא כנוק' דאורחא למיתב ועוד בגין שבחא דעלמא עילאה עכ"ל, נמצא כי העמידה מורה על ב' דברים הא' בחי' למען תזכרו שתהיו בבחי' זכרים שיש לו כח לעמוד ברגליו שאין לחיצונים יניקה גם מבחי' נה"י משא"כ בנוק' שרגליה יורדת, ועוד שהוא בבחי' יומין עילאין וגילוי עלמא עילאה היינו בינה ועד"ז הו"ע בחי' נצבים בר"ה ואפ"ל זהו ענין אמרו לפני זכרונות להמשיך מבחי' עלמא דדכורא שלמעלה מבחי' מ' שיומשך בחי' זו במ' ע"ד אזכיר את שמי ועמ"ש סד"ה והיה לכם לציצית בפי' למען תזכרו שגם כנס"י הנק' אשה נעשית בבחי' מעלת דכר והיינו ע"י חגרה בעוז מתניה וזהו"ע לעולם דברך נצב בשמים, ועמ"ש סד"ה ויושט המלך בפי' ותקם ותעמוד לפני המלך, ולכן מקדימין הפסוקים של כתובים לפני הכתובים של נביאים וכמ"ש בסידור האריז"ל מפני שהיא עולה למעלה מנה"י של ז"א בסוד החיבוק כו', ועד"ז נאמר כאן אתם נצבים לפני הוי' לפני דוקא כענין ותעמוד לפני המלך וכמ"ש עד יעבור עמך הוי' כמ"ש בד"ה האזינו השמים וזהו שהתפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה בד"ה יונתי ונודע שהמל' נק' תפלה כמ"ש ואני תפלה וזהו"ע ארוממך אלקי המלך עמ"ש בביאור ע"פ כי אתה נרי.

ח) **והנה** כתיב ותתצב אחותו מרחוק וארז"ל בשמות רבה וז"ל כל הפסוק ע"ש רוה"ק נאמר ותתצב ע"ש ויבא ה' ויתיצב ש"א ג, ואפ"ל דע"י בחי' עמידה הנ"ל בכנס"י שהוא בחי' הביטול אמיתי עי"ז נמשך כמו"כ מלמעלה ג"כ בחי' והנה ה' נצב עליו דהיינו ע"ד קומה ה' ויפוצו אויביך בשגם כי בגלותא קוב"ה אסתלק לעילא לעילא ושיומשך או"ס ב"ה במדותיו זהו"ע נצב עליו וכמ"ש בב"ר ויצא ר"פ מ"ט כיון שנתגלה עליו הקב"ה כו' ע"ש והוא היפך מענין רם על כל כו' כ"א נצב עליו דוקא והוא המשכת שיעור קומה כו' עמ"ש בד"ה צאינה וראינה ואפ"ל שכנגד זה תיקנו במוסף דר"ה ט' ברכות שכללות שיעור קומה היינו ג' בחי' הראש והגוף והרגלים וכ"א יש בו ג' בחי' היינו חב"ד בראש חג"ת בגוף נה"י בחי' הרגלים ואפשר שזהו"ע ט' היכלין אינון בזח"א נח דס"ה כי בחי' הקומה המגיע מראש האצילות עד סופו הוא א"א ויש בו ט"ס כנודע, והנה המשכה זה מלעילא לעילא נק' מרחוק

ה׳ נראה לי ונמשך ע״י ותתצב אחותו מרחוק וזהו לא רחוקה היא ממך דוקא עמ״ש בד״ה כי המצוה הזאת וענין מרחוק ע״ד ושקל בפלס הרים וע״ד קטונתי מכל כו׳ אחכמה והיא רחוקה כו׳ ועי״ז בחי׳ ויבואו בני האלקים להתייצב על הוי׳ ג״כ מתמתקים ע״י אתם נצבים לפני הוי׳ בבחי׳ עמידה וביטול ע״ד שרפים עומדים ממעל לו גם פי׳ והנה ה׳ נצב עליו עדמ״ש בזח״א פ׳ ויצא דק״נ ע״א חמא דכל דרגין קיימין כולהו כחד על ההוא סולמא לאתקשרא כולא בחד קשרא ופי׳ במק״מ פי׳ כל הספירות האירו במ׳ הנק׳ סולם ופי׳ הפסוק והנה ה׳ נצב עליו הוא כולל כל הפרצופים והוא נצב על המ׳. ד״א והנה ה׳ נצב עליו עלי׳ דיעקב למהוי כולא רתיכא קדישא פי׳ המק״מ דפי׳ והנה ה׳ היינו בינה נצב עליו על ז״א והמ׳ כלולה עמו עכ״ל, וזהו ע״ד שהאבות הן הן המרכבה עילאה לגבי חו״ב כמבואר בת״א פ׳ יתרו בד״ה ענין האבות הן הן המרכבה, א״כ ההפרש בין אתם נצבים ובין שרפים עומדים הן מרכבתא תתאה לבחי׳ מדת מלכותו ית׳ שמקדישים וממליכים את שם כו׳, כי מלכותך מלכות כ״ע כו׳ והחיות נרשאות ומנושאות עם הכסא דהיינו שסובלים עליהם כסא מל׳ ית׳ אבל האבות הן הן המרכבה העליונה שהם בבחי׳ ביטול לעצמיות אוא״ס ב״ה דאיהו ותיוהי חד (ע׳ כה״ג בת״א בד״ה בכ״ה בכסלו דמ״ח ע״ד גבי מהו ענין מס״נ ויובן לשם מכאן שהתפעלות נה״א זהו כענין מרכבתא עילאה והתפעלות נה״ב אף לאחר הבירור זהו כענין מרכבתא תתאה שמשם שרש שרשה מפני שור כו׳ יעו״ש היטב הענין) ושם הוא עבודתם באהוי״ר אהבת אברהם הלוך ונסוע הנגבה הוא אהבת אוא״ס ב״ה עצמו כביכול ומקור ושרש האבות הוא בבחי׳ מח״ע כמ״ש בזהר פ׳ אמור דצ״ט ע״פ בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו׳ וע״י ביטול הנפש בשרשה למעלה ישראל עלו במח׳ מעורר שורש האבות שבמח׳ עילאה וממשיך להיות גילוי שורשה כו׳ ועד״ז הו״ע אתם נצבים לפני ה׳ וא״ת הרי הי״ב שבטים הם ג״כ י״ב בקר דבריאה, אך כתיב ששם עלו שבטים שבטי י״ה שהוא שרשה בז״א י״ב ג״א כו׳ ובחי׳ שבטי י״ה מבואר בזהר פ׳ במדבר דקי״ח ע״ב והיינו שהם י״ב בחי׳ שבז״א ושרשם מאו״א יעו״ש במק״מ והרמ״ז והיינו כי י״ב שבטים נק׳ זה ספר במד״ר בראשית פכ״ה והיינו שהם בחי׳ נחלת ז׳ שבטים ונחלת ה׳ שבטים בפי׳ רש״י פ׳ שופטים ע״פ ונחלה לא יהי׳ לו בקרב אחיו, וזהו ז״ה ז׳ עם ה׳ והנה בחי׳ ה׳ נמשך מבינה כי בינה רק עד הוד אתפשטת, ולכן יוסף בגלות נק׳ יתום מאמו אכן יסו״א ארוך וממנו נמשך ז׳ היינו עד יסוד וגם עד מ׳ כי בחכ׳ יסד ארץ משא״כ כונן שמים בתבונה ובזה מתורץ ענין המנורה איך רומזות לכנס״י והלא יש בה רק ז׳ נרות והשבטים הם י״ב אלא כי יש הטבת ה״א נרות ואח״כ הטבת שתי נרות הרי יש ז׳ נרות וזהו בחי׳ זה י״ב שבטים ונמצא זהו בחי׳ שבטי י״ה ואו״א נק׳ ג״כ שרפים עומדים ממעל לו כמ״ש במא״א שין סעי׳ ה׳ וזהו אתם נצבים היום לפני ה׳ אלקיכם ועי״ז מתבטלים המקטרגים הבאים ג״כ להתייצב כנ״ל וע׳ פ״ג דמגלה דף * בענין חמשה קרואים ביו״ט ושבעה קרואים בשבת וזהו לפי שיו״ט מבחי׳ בינה ושבת מוחין דאבא, ויש להעיר מענין זה ע״פ עלו זה בנגב ארז״ל שם בן י״ב מסר להם.

דמגילה דף: לא, א.

ט) עוי"ל פי' אתם נצבים עפמ"ש והנה שלשה אנשים נצבים עליו דפי' בזהר וירא דצ"ח סע"ב ובס"ת שם שהם ג' אבות הנצבים על המ' והם ג' גווני הקשת יעו"ש, ועמ"ש בפרד"ס ערך קשת וז"ל פי' בתיקונים כי היסוד נק' קשת מפני שהוא ברית הקשת שע"י היחוד ועל יוסף נאמר ותשב באיתן קשתו וקשת וקשר הכל ד"א כי קשת תרועה תקיעה שברים והיינו הקשת מא"א היחוד בלי הקשר האמיץ שהם ברית והם תרין ביעין דדכורא ואזי נק' קשת והוא זורק חיצים בסוד זרע היורה כחץ ופירשנו בערך חצים עכ"ל, וע' מענין ג' גווני הקשת בת"א בד"ה וישב יעקב שהם ג' בני נח וזהו"ע ישיש כגבור לרוץ אורח בסוד הקשת הקמת הברית ע"י הגבורה ע' בהרמ"ז ר"פ בהעלותך דקמ"ט ע"א וזהו"ע הקשת שמלמעלה למטה מהדכר המשפיע שזורק חיצים כנ"ל, וזהו ג' אנשים נצבים עליו ג' גווני הקשת הנצבים על המ' והיינו ע"י הקשת שמלמטה למעלה בחרבי ובקשתי ות"א בצלותי ובעותי, וגם בקשת לשון בקשה והיינו ח"י ברכאן דצלותא שהם בקשת שיהי' גילוי אלקות ויש בזה ג"כ ג' גווני הקשת אהוי"ר והתעוררות רחמים ועז"נ הנך יפה רעייתי שכלולה מג' גווני כו' והיינו ג"כ אתם נצבים לפני הוי' שהוא ג"כ ענין והנה שלשה אנשים נצבים ג' גווני הקשת שמלמטה למעלה וג"כ תקיעה שברים תרועה או תקיעה תרועה תקיעה כו' ועי"ז מתמתקים המקטרגים הבאים ג"כ להתייצב כו' כנ"ל וזהו ג"כ ענין מ"ש קמה אלומתי וגם נצבה כנ"ל ועי"ז מלמעלה ג"כ והנה ה' נצב כו' וזהו"ע היחוד העליון כשזו"נ הם שוין בקומתן כי זכר את דבר קדשו וזוכר הברית ועמ"ש בד"ה ואשה כי תדור בענין וזכרתי את בריתי יעקב וז"ש בפרדס בעה"כ ערך מצבה וז"ל פי' בזהר פ' נח דע"ב ב' כי המל' בהיותה מיוחדת עם הת"ת נק' מצבה והיינו מ"ש והאבן הזאת אשר שמתי מצבה מאי מצבה דהוות נפילה ואוקים לה עכ"ל ובמא"א ערך מצבה כ' וז"ל גם פי' מצבה הקמת מל' מבחי' נקודה לעשותה פרצוף וכנגדה מצבה אשר שנא ה' הוא ללית כו' והוא כמ"ש בדתן ואבירם יצאו נצבים כו' וארז"ל במד"ר פ' שלח נאמר כאן יציאה והצבה ונאמר בגלית הפלישתי יציאה והצבה דכתיב ש"א ח' ויצא איש הבינים כו' ויתייצב מ' יום כו' וארז"ל סוטה דמ"ב ב' כדי לבטל מק"ש של שחרית וערבית כו' וההיפך מזה בקדושה זהו"ע אתם נצבים וזהו זרע קדש מצבתה שהם הצדיקים וידוע כשזה קם אזי כו' והנה ההפרש בין נצב לעומד כי נצב הוא מלשון נפעל עד ותצביני לפניך לעולם בתלים מ"א י"ג כי הכח הזה בנש"י שיהי' בבחי' הנ"ל נמשך להם מלמעלה שהוא ית' זוקף כפופים כמ"ש להקים אותך לו לעם ותקם את דבריך.

י) **והנה** כ"ז זהו נצבים לשון קימה ועמידה אך עוד יש פי' נצב לשון ראש וקצין כמ"ש מלך אין באדום נצב מלך, במ"א כ"ב מ"ח, ונציב א' אשר בארץ מ"א ד' י"ט, והוא עדמ"ש כ"א ישראל יהי' שמך כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל דהיינו שהוא שר ומושל על בחי' שם אלקים שהוא בחי' צמצום והסתר פנים להיות גילוי עוה"ז ותענוגיו והוא שר ומושל על בחי' זו ע"י שכבר נתפשטה הנה"א מלבושים צואים ואתהפכא מחשוכא ומואס ברע ובוחר בטוב מצד רצון הנפש האלקי' שהיא המושלת בקרבו משא"כ בחי' יעקב י' עקב שעדיין נה"א יורדת בעקב להתלבש בלבושי העוה"ז אלא

שהוא בבחי' אתכפיא אבל אינו בחי' שר ומושל עדיין כו' אכן בר"ה נאמר אתם נצבים היום שכל נש"י יוכלו להגיע להיות בבחי' נצבים דהיינו בחי' שר ומושל על נה"ב והגוף כמו בחי' ישראל כי הם ימי התשובה בחי' ממעמקים קראתיך גילוי עומקא דליבא והיינו ע"י כי בר"ה מאיר הארה עליונה מאד למעלה מעלה מהארה המאיר בכל השנה וכמ"ש דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב וארז"ל אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ ועי"ז נמשך ונולד בנש"י ג"כ בחי' תשובה שהר"ע לרחוק שנעשה קרוב ועמ"ש בד"ה ויקרא משה אל כל ישראל כו' בפ' תבא ובמקום שבע"ת עומדים כו' וכענין זה נת' בד"ה לא הביט און ביעקב איך שבימי החול הוא בחי' יעקב י' עקב ובשבת הוא בחי' ישראל והיינו ענין נשמה יתירה שנמשכה בשבת עמ"ש בד"ה ויקהל משה בענין פי' נשמה יתירה שהיא ההמשכה מבחי' ד"ע ורצה"ע וזהו שער החצר הפנימית הפונה קדים והמשכה וגילוי זהו נמשך בר"ה שאז זמן בריאת אדה"ר שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים שהוא המשכת נשמה עליונה מאד מבחי' חי' יחידה דאצי' כמ"ש באד"ר דכל חיי דעילא ותתא תליין מההוא נשמתא ומתקיימין בה ופי' בסוף ספר הדרת פני מלך נשמת כל החיים עליונים ותחתונים הוא אוא"ס שבא"א כו', וכ"מ שם באד"ר בענין וייצר בשני יודין שהם ע"ק וז"א וגם בחי' זו דשני יודין הנ"ל מתגלים בר"ה וזהו"ע פותח את ידיך ב' יודין גם ס"ת ויפח באפיו ב"ח הוא חותם וידוע דחותמו של הקב"ה אמת וזהו שימני כחותם וזהו תתן אמת ליעקב ועיקר האות הוא תרין תפוחין דע"ק כו', ועמ"ש ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם כו' וע"י גילוי בחי' זו בר"ה נאמר אתם נצבים היום בחי' נצב הנ"ל, וזהו ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו מה הוא בחי' ביטול הנמשך בנפש יעשה לו כי ר"ה נק' תחלת מעשיך וע' בזח"ב פנחס דרל"ט בפי' יעשה למחכה לו ועוד זאת פי' נצבים היום ע"ד לעולם דברך נצב דפי' דברך היינו דבר ה' זו הלכה שלומד הנה הגם שהוא למטה מלובש בענינים גשמיים אעפ"כ עושה פרי למעלה להיות א"ח עט"ב דהיינו בבחי' מלוכה וממשלה על בחי' שמים כו', כענין נציב מלך ע"י כי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו ועי"ז נמשך ונתעורר למעלה להיות דברך נצב בשמים שכנס"י נק' דברך ושתהי' בבחי' א"ח עט"ב נקבה תסובב גבר זהו"ע נצב בשמים ועמ"ש מענין זה דא"ח עט"ב סד"ה קול דודי כו' גבי ומקפץ על הגבעות ועוד זאת פי' נצבים היום עדמ"ש הנצב אחר הלהב שיד הסכין נק' נצב לפי שהוא מעמיד את הלהב, וביאור ענין זה עדמ"ש רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם ונתבאר פי' חרב פיפיות סד"ה ואני נתתי לך שכם אחד והנה המעמיד בחי' רוממות אל בגרונם הם נש"י לכן נק' נצבים.

יא) **הב"ב** ע"פ אתם נצבים פי' נצבים הוא בבחי' תוקף יותר מענין עומדים וי"ל ע"ד ההפרש בין אנכי ובין אני גם כמש"ל מעלת מרכבתא עילאה דאצי' על מרכבתא תתאה דבריאה וע"ד קוממיות פי' ברבות בראשית בקומה זקופה ונת' במ"א ע"פ נשא את ראש בני גרשון שהוא ע"ד וזוקף בשם וע' מענין חוקף בשם בזח"ג פ' פנחס דרג"ז סע"א שעי"ז מעלה את השכינה מ"ש בה נפלה כו' להיות בבחי' אקים את סוכת כו' אקים דוקא ששם הוי' יקימה כמ"ש ויבא ה' ויתיצב כפעם בפעם בתחלת ספר שמואל וזהו קמה

אלומתי וגם נצבה ועמ"ש בד"ה ואשה כי תדור בזקף גדול וי"ל קומה זקופה שיהי' שוין בקומתן או עדמ"ש סד"ה ויושט המלך לאסתר בפי' ותעמוד לפני המלך א"ח עט"ב כו' וזהו אתם נצבים בבחי' וזוקף בשם וע' בסידור בד"ה אד' שפתי תפתח וזהו מתאחד עם נציב לשון שררה כי הקומה זקופה קרוב לענין השתוררות ע"פ זאת קומתך פי' בשה"ש רבה שלא השתחוו לצלם של נ"נ א"כ הקומה היינו היפך השתחוואה לסט"א ועד"ז י"ל ענין אתם נצבים כו'.

קיצור מאות ז'. נצבים זוקף כפופים קמה אלומתי וגם נצבה זקף קטן זקף גדול זוקף בשם ואתה עמדת להם רבות וישלח פ"ב דן אותם בעמידה ק"ש מיושב ביטול היש שמו"ע מעומד ביטול אמיתי עמידה דכר בעלי כח משא"כ באשה קראו מרשב וזהו למען תזכרו וכן דברך נצב ותעמוד לפני, והנה כתיב ותתצב אחותו מרחוק והנה באתעדל"ת אתעדל"ע והנה ה' נצב עליו קומה ה' וזהו ט' ברכות דר"ה ועי"ז בחי' ויבואו בני האלקים להתיצב מתמתקים גם פי' נצב עליו עפמ"ש בפ' ויצא דק"ו ע"א ובהרמ"ז שם וברית שלומי לא תמוט וזהו ג"כ והנה שלשה אנשים נצבים עליו ג' גווני הקשת ישיש כגבור קשת ג' בחי' תקיעה שברים תקיעה וקשת הנ"ל הוא מלמעלה למטה וכמו"כ יש קשת מלמטה למעלה בחרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי בקשות שבתפלה וג"כ ג' גווני הקשת ג"כ בחי' ג"א נצבים, וזהו אתם נצבים היום גם נצבים והאבן כו' שמתי מצבה זרע קדש מצבתה ונצבים ל' נפעל ע"ד ותצביני לפניך ותקם את דבריך.

עוד פי' נצבים נציב לשון ראש וקצין ונציב א' כי שרית כו' ע"ד שבימי החול יעקב ובשבת ישראל וכן בר"ה כי אז התחדשות נעשה אדם בצלמנו ויפח באפיו נ"ח וזהו ותתצב לדעה מה יעשה לו זה היום תחלת מעשיך ועי"ז למעלה ג"כ דברך נצב בשמים א"ח עט"ב עוד פי' כי רוממות אל כו' וחרב כו' ויש בו נצב ולהב, וזהו אתם נצבים ועמ"ש בפי' וחרב פיפיות ב' פיות דקאי על התורה שהוא בחי' דברי אשר שמתי בפיך וזהו ב' פיות וכמ"ש תען לשוני אמרתיך.

עוד קיצור מכללות הדרוש ע"פ אתם נצבים. א) נצבים דוגמת שרפים עומדים גם גברני לעמוד בכולן היום היינו מ"ש זה היום תחלת מעשיך ובמ"א נת' זה רומז ליב"ש ופי' תחלת מעשיך כי בתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד בראשית ברא אלקי' בין באצי' בין בבי"ע כי באצי' יש ג"כ בריאה מי ברא אלה אח"כ שיתף עמו מדה"ר וזהו בר"ה ולכן נק' תחלת מעשך כי המעשה בימין שהוא חסד י"ג תיבין יש כו' ועי"ז נתקיים העולם וזהו נצבים דתרגום קיימין וע' לקמן ססי' י"א וסעי' ו' ז' ח'.

ב) **מדוע** עבמ"ח לבה"ע במדה"ד ענין הוקם על עולה של תורה בחי' עול זהו שעי"ז דוקא נמשך מדת מל' ית' כמ"ש בת"א פ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק דקמ"א ע"ג גבי והנה עול זהו קבלת מדת מל' ית' שלהיות כבוד הדר מל' הן הן גבורותיו וצמצומים רבים כו' לכן צ"ל באתעדל"ת ג"כ בחי' צמצומים וזהו"ע קבלת עול כו' ולכן דוד שהוא מרכבתא

לבחי' מ' הוקם על ובזהר פ' חוקת פי' הוקם על שע"י מאה ברכות כמנין על ממשיכים במל' היחוד ע"ד והנה ה' נצב עליו שיתבאר לקמן אות ח' וזהו ונאום דוד בן ישי שהוא יסוד ונאום הגבר הוקם על להמשיך כ"ז במ'.

ג) **וענין** הוקם (ע"ד הדום רגלי שלא יהי' רגלי' יורדות) היינו כי נאמר למען ספות הרוה את הצמאה שכנס"י ששרשה ה' תתאה בה"א בראם צמאה וחשק לחזור ולהתכלל בשרשו כמ"ש הלא דברי כאש ע' בלק"ת ר"פ אחרי וזהו"ע ואל אישך תשוקתך בד"ה בפ' נסכים אשה אש ה' בד"ה והי' לכם לציצית אך והוא ימשול בך לכי ומעטי א"ע להיות ראש לשועלים ורצונה יותר להיות זנב לאריות מלהיות ראש לשועלים ועוד כי שרשה גבוה אי' מקום כבודו ובירידתה למטה נק' עה"ד טו"ר שיוכל להיות גם להרע יניקה ממנה רגליה יורדות השוכן אתם בתוך טומאתם וע' במא"א אות ג' סעי' י"ח ובסידור בהערה לתיקון חצות והפיוס להלבנת הי' צדיקים יקראו על שמך שכמו"כ בירידת הנשמה לגוף ארז"ל נח לו לאדם שלא נברא ואעפ"כ רק נוח אבל ע"י הטרחה אתנחתא ירידה היא צורך עלי' כמו"כ והי' אור הלבנה כו' ותהי' א"ח עט"ב וא"כ זהו הוקם על שהמשכת המל' למטה ג"כ בבחי' עול היפך הטבע והתשוקה כנ"ל ולכן צריך להמשיך בזה תענוג ע"י השופר אמרו לפני מל' וכן נת' בענין כל המשמח את החתן לפי שצ"ל ע"כ יעזוב איש את אביו ואת אמו היכלות דאו"א כו' ע"כ צריך להמשיך לי' שמחה על חות דרגא וירידה זו כו', ורוה נק' מה שרוצה בתאוות גשמי' שזהו חנם בלא מצות ע"כ נק' רוה וע' בסידור בפסוק אל תבטחו בנדיבים ובזח"ב תרומה קכ"ח א' וזהו בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה את הצמאה ואפ"ל שזהו ע"ד פוסחים על שתי הסעיפים וזהו"ע ספחת דמראות נגעים וע"כ צ"ל הוקם על שלא יהי' רגלי' יורדת והוא לעשות בחי' והארץ הדום רגלי בכדי שלא יומשך שפע במקום שאין ראוי כמ"ש בזהר פקודי דרמ"א ע"א וע' בת"א ר"פ בראשית ובשבת אם תשיב משבת רגליך וכ"ז ע"י הוקם על עול מצות כו' שזהו"ע והארץ הדום רגלי כו' גם אפ"ל הוקם על כי מט"ס דמלכיות דט"ס נעשה ט"ס במל' ע"כ נק' הוקם ועמ"ש כה"ג בת"א ע"פ יהודה אתה יודוך אחיך שאריך ג' קוין הם העושים אותך בבחי' יהודה כו'.

ד) **לא** יאבה ה' סלוח לו ויקום בו הרוני לענה כי מפני ששרשו מבחי' פנים לא יוכל לקבל מההשפעה שמבחי' א"א לעוברי רצונו כ"א מבחי' הצמאה ליוצרה והיינו ע"י קבלת עול דוקא באתדכיותא דגרמי' ואעפ"כ ע"י תשו' יסלח לו.

ה) **והנה** בר"ה חוזר הדבר לקדמותו לכן צריך להמשיכו לבחי' דבור ואצלו ית' הדבור הוא אין וכל"ח לגבי המח, וזהו השפלה גדולה וצ"ל גבורי כח עושי דברו להמשיכו בבחי' דבור והיינו כנ"ל ס"ב ע"י קעומ"ש, ואפ"ל כי לא די בבחי' עול כ"א ע"י ביטול רצון בכל מאדך כמ"ש בד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון ובד"ה שוש אשיש.

ו) **והעלאה** זו זהו"ע אתם נצבים לפני ה' ע"ד שרפים עומדים ממעל לו שזהו"ע למס"ב באחד שע"י ממשיכים אור חדש מהמקור ונצבים

לשון נפעל ע"ד הוקם שהכח לבחי' זו נמשך מלמעלה ע"ד ויעבור ה' ע"פ וזהו"ע ימי הסליחות והמכון למען הקים אותך לו לעם.

ז) עוי"ל פי' נצבים כענין זוקף בשם הזדככות המוחין ונצבים לשון נפעל כי ה' זוקף כפופים כי בעמידה המוחין גבוהים יותר גם עמידה בחי' דכר והו"ע זכרונות למען תזכרו ותעמוד לפני המלך סולם מוצב ועי"ז ג"כ דן אותם בעמידה ועי"ז יעלה זכרוניכם לטובה וזהו ויגבה ה' צבאות במשפט בחי' ויגבה נמשך ע"י אתם נצבים.

ח) אפ"ל שעי"כ ממשיכים מלמעלה ג"כ והנה ה' נצב עליו המשכת שיעור קומה שנת' בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון עליו להאיר בבנ"י וזהו ברכות דר"ה גם כי אתם נצבים מל' למעלה משרפים עומדים כי המלאכים הם מרכבה לבחי' מל' ית' אבל האבות הן המרכבה עילאה וכן בהשבטים שבטי י"ה ע"כ יש בכחן להמשיך גילוי פנימי' מל' ית' דהיינו מ' דא"ס וזהו ותמלוך אתה ה' לבדך ומחברים מ' דא"ס במ' דאצי' וזהו"ע מל' זכרונות שופרות.

ט) עוד פי' אתם נצבים ע"ד והנה שלשה אנשים נצבים שהם חג"ת או ג' גווני הקשת ותשב באיתן קשתו ואני שלשת החצים צדה בחי' סגול שמלמעלמ"ט היינו סגולתא ע"י ושלשת תרד שזהו"ע סגול והייתם לי סגולה מכל העמים כמ"ש ע"פ מחר חודש, וזהו"ע הקשת שמלמטלמ"ע בחרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי וקשת ג"כ תקיעה שברים תרועה וזהו אתם נצבים ג"כ ע"ד ג' גווני הקשת שמלמטלמ"ע כו' גם ע"ד והאבן הזאת אשר שמתי מצבה כו'.

י) עוד נצבים לשון צב ושררה בחי' כי שרית ובעשי"ת יוכל כל אדם לבוא לבחי' זו וזהו לדעה מה יעשה לו תחלת מעשיך ועי"ז ממשיך ג"כ למעלה והנה ה' נצב שהוא המ' הקדוש ובמדת מל' כמ"ש הרמ"ז פ' ויצא דק"ב ע"א בפי' נצב וזהו ג"כ נצב ע"ד רוממות כו' וחרב כו' שהוא התורה וכן ויקח רומח זהו רמ"ח תיבין דק"ש כו' בחרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי כנ"ל.

יא) נצבים הוא בבחי' תוקף יותר מענין עומדים ע"ד ההפרש בין אנכי לאני וע"ד אבירי לב עמ"ש מענין אבירי לב סד"ה השקיפה ממעון קדשך ומ"ש ע"פ איומה כנדגלות וזהו זאת קומתך, והנה עפמש"ל סעי' א' דענין אתם נצבים הוא כמו שרפים עומדים ואיתא בזהר דק"ע דעצי שטים עומדים שבמשכן שהם קרשי המשכן הוא כמו שרפים עומדים וכ"ה במד"ר פ' תרומה למעלה שרפים עומדים ולמטה עצי שטים עומדים ולא עוד אלא כל מה שלמטה חביב יותר, ואפ"ל כי מה שהמלאכים עומדים ואין יורדים לעולם ממדריגתן כמ"ש בספר פנ"י ר"פ בראשית אין זה רבותא כי כלום יצה"ר יש בניכם אבל מה שישראל עומדין במדריגתן זהו בחי' עליונה יותר ולכן בני מררי נושאי הקרשים היו מחברים יראה תתאה שהוא עמידת הקרשים אל בחי' יר"ע דח"ע ועד"ז תפלה מעומד גבוה מק"ש שהוא ההילוך ואפ"ל שזהו פי' אתם נצבים שגבוה מבחי' עומדים דמלאכים.

ד"ה אתם נצבים היום כולכם.

א) עיין לעיל בד"ה היום הזה דהברית שכרת עמהם בחורב הוא על תושב"כ, והברית שקודם כניסת ישראל לארץ הוא על תושבע"פ, ולפ"ז הברית י"ל על קבלת עול מלכות שמים שקדם לעול תומ"צ וזהו ענין ג' בריתות שהיה על התורה, כמ"ש בהרמב"ם סוף ה' מילה, ועמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בענין ג"פ קדוש, ועמ"ש עוד מענין הג' בריתות בד"ה ואכלת ושבעת שהן נגד ג' בחי' מחדומ"ע שבהן תלוי התורה ומצות עיך בד"ה וישלח יהושע מן השטים ובד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון שהן ג' בחי' עבודה ותורה וגמ"ח, ועמ"ש מענין ג' בחי' אלו בד"ה לבבתני ומ"ש ע"פ פדה בשלום נפשי ועמ"ש בישעי' ססי' נ"ד ע"פ ואני זאת בריתי כו' הוא ובנו ובן בנו אזי לא ימוש כו' נגד חב"ד חג"ת נה"י שדרך בהן נמשכה התורה עד שתומשך בבי"ע לכן י"ל ג' בריתות, עוי"ל כי יש ברית לשון וברית מעור וכ"ז בציור אדם וברית הג' יסוד דא"א כי לא אדם הוא וזה נמשך ע"י בע"ת, וזהו ענין ג' בחי' בתי אחותי אמי, ואיך שיהי' הנה הברית בר"ה הוא ג"כ נגד הברית הג' הן לפי הדרך שהוא על תושבע"פ וכמ"ש בד"ה היום הזה הנ"ל, והן לפי האמור שהוא על בע"ת, כי בפסח ושבועות היו ישראל צדיקים, אבל אח"כ שהי' החטא הוא בחי' תשובה, וזהו ג"כ ההפרש בין לוחות ראשונות שנתנו בשבועות ובין לוחות אחרונות שנתנו ביוהכ"פ.

למען הקים. עמ"ש ע"פ הוקם על, ורבות נשא ע"פ להקים את המשכן שמשכן אחר הוקם עמו וע"ש בענין מי הקים כל אפסי ארץ פי"ב דרמ"ט ע"ב וע"ג, ועמ"ש בד"ה אני לדודי, בפי' ולאמר לציון עמי אתה, יקימך ה' לו לעם קדוש כי תבא כ"ח ט' וסיפי' וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך היינו גילוי אלקות חותם בולט גם לעם קדוש ואזי גילוי המלך הקדוש כמ"ש מזה בדרוש מהיכן זכו ישראל לק"ש בסופה, יקימנו ונחיה לפניו הושע ו' ב' באחד לחודש הוקם המשכן פקודי מ' י"ז, וארז"ל ברבות ס"פ פקודי שהוקם מעצמו, זח"א ל"ה א' ח"ב קמ"ג סע"א פי' הוקם שמשכן אחר הוקם עמו. וכ"ה פ' ויקרא ג' ב' ועד"ז י"ל פי' הוקם על ענין למען הקים ע"ד קומי לך רעייתי והיינו ע"י סולם מוצב גם ע"ד הוקם על שלא יהי' רגליה יורדות מות וכן בנפש שלא יהי' בחי' נופלים להמשך אחרי תאוות כו', וזהו קשר פסוק למען הקים למ"ש אח"כ פן יש בכם כו' בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה שזהו ענין רגליה יורדות, ועמ"ש ע"פ ותרגנו כו' ונרגן מפריד כו' וכשרגליה יורדות זהו בחי' קוף שרגל ארוכה בחי' רגליה יורדות ונק' קוף בפני אדם ואין יחול ע"ז בחי' מלוכה כיון שאינו אדם רק קוף בעלמא אבל ע"י למען הקים ואזי הוא בחי' הא ג' קוין מדומ"ע שהם אדם וע"ז יחול בחי' מלכותו ית' להיות ה' מלך גיאות לבש, ועמ"ש סד"ה יונתי בחגוי שמחמת התקשרותה בחגוי הסלע א"א להיות קומי לך לכן אומרים יקימנו אשה יקמנו וזהו למען הקים כו', יקימך ה' דוקא, סד"ה שובה ישראל עד נת' שכדי להמשיך הביטול בהיש צריך להיות ההמשכה וההארה יותר עליונה וזהו ענין מאה ברכות כו' ע"ש פ"ד ומזה יובן שכדי למען הקים אותך לו לעם צ"ל תחלה לעברך בברית שהוא ב"ד גבוה

כו' וכמ"ש הנה אנכי כורת עמך ברית בפ' תבא וארז"ל ר"ה י"ז ע"ב ברית כרותה ליג"מ כו'.

אתם נצבים. י"ל כי בר"ח אלול נפתחים יג"מ להיות סומך חוקף כמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו פ"א, ובסידור ע"פ סומך כו', ובד"ה ואשה כי תדור רפ"א, ועד"ז אתם נצבים היום בבחי' קומה זקופה וזה נמשך להם ע"י משה כדפרש"י, והוא כמ"ש בבה"ז פ' ויקהל בפי' ויקהל משה את כל עדת והיינו לפני ה' אלקיכם פי' הפני' היינו פב"פ והנה כתיב והנה ה' נצב עליו עיין ברבות לך פמ"ג ויצא ר"פ ס"ט דהיינו על יעקב כי האבות הן הן המרכבה, וכמ"ש הפירוש בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות שממשיכים תוספת אור מא"ס בחו"ב ועי"ז נעשה שם הוי' בבחי' נצב שהוא הגילוי וגם ל' נצב מלך, ע"ד לך ה' הגדולה עמ"ש מזה בד"ה צדקת פרזונו ע"ד מארז"ל יומא ס"ט ב' מאי הגדול כו' וכן בנש"י נאמר אלקים נצב בעדת אל, והנה הכסא נושא את נושאיו לכן מזה נמשך שיהי' אתם נצבים ושלא יהי' בבחי' כפופים לעולם דברך ה' נצב עמ"ש בד"ה לסוסתי דרוש השני בלק"ת בשה"ש ספ"א ופ"ב דקאי על כנס"י וכמ"ש במנורה זה דבר ה' והם בבחי' נצב על שמים ע"ד א"ח עט"ב היום תשובה ע"ד היום אם בקולי תשמעו.

ראשיכם כו' כל איש. באר"ת מהמגיד נ"ע פ' תרומה ע"פ מאת כל איש פי' שזהו ענין אשכול שכולו איש ור"ל ע"י כי שרית עם כו' אזי גם הגוף ונה"ב נעשה כס ונרתק לנה"א הנק' אדם משא"כ נה"ב מצד עצמה היא בהמה וע"י אתכפיא נעשה כולו איש וזהו ע"ד עצו כפריה, וברבות בשה"ש פי' אשכול איש שהכל בו איש ז"א שהכל נש"ב מאירים בו. וזהו ג"כ ענין כל איש. בזח"ב תרומה פי' כל איש הוא יסוד ע"ש דף קל"ד ע"ב. כולכם ע"ד כולך יפה עמ"ש ע"פ וזה מעשה המנורה ובד"ה מנורת זהב כולה ובד"ה כי ההרים ימושו בפי' ואגודתו אזי דוקא הבונה בשמים מעליותיו כו', ועמ"ש בד"ה הן עם אחד בת"א פ' נח ומ"ש ע"פ כולך יפה הנ"ל, גם ענין נצבים קומה צ"ל ע"י ראש ורגל ושאר אברים יחד, ועמ"ש בד"ה וקבל היהודים וקבל לשון יחיד.

בנועם אלימלך פ' דברים ע"פ אל כל ישראל פי' שאדם קדמון נק' כל ישראל זהיינו לפי שהוא אור כללי הכולל כל נש"י וכמ"ש בד"ה יונתי בחגוי גבי קומי לך וזהו ענין קורא הדורות מראש וזהו ישראל עלה במחשבה, ועד"ז יובן פי' כולכם דוקא אזי הם לפני ה' שע"י ההתכללות ממשיך עליהם מבחי' שרשם בא"ק כו', ועמ"ש בת"א בד"ה וקבל היהודים וקבל לשון יחיד, וזהו ג"כ פי' כל איש.

מחוטב עציך היינו יש עה"ד טו"ר ומזה משתלשלים אילני סרק וצריך לחטוב אותם ולהסיקם באש ע"ד וביער עליה הכהן עצים כו', ועמ"ש בדרוש

ויבניץ 1020 ...

מקושש עצים כו׳ ושואב מימך עמ״ש ע״פ מקול מחצצים בין משאבים כו׳, ובזח״א בראשית ל״ב א׳ פי׳ שהם חו״ג ששואבין מים הם חו״ב ועמ״ש ע״פ ושאבתם מים.

לעברך בברית. וברית יחיד מכוון באמצע בין עשר אצבעות כו׳ שהם ע״ס ע״כ מנה עשר בחי׳ ראשיכם כו׳ עד שואב מימך דוגמת עשר אצבעות ואזי לעברך בברית כו׳ להמשיך בחי׳ ברית יחיד ע״ד וברית שלומי לא תמוט, ועמ״ש ע״פ וזכרתי את בריתי יעקב, ובאלתו י״ל כיון שבאו בברית ע״ד אשה לאיש א״כ האלה ע״ד והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה שלא זנתה וכמ״כ כאן שלא תהיו בבחי׳ אתם זונים אחריהם, וכ״ה בפירוש ברבות נשא פ״ט דרל״ה ע״ג.

וקבצך בפ׳ לך לך בד״ה ברבות פ׳ ענין הקבוץ ורוב עם שלא מנו יובלות אלא כאשר כל יושביה עליה בד״ה יתקע בש״ג ובפ׳ ויחי בד״ה ויקרא יעקב העיר מענין החלצו התכללות ע״י יס״א ועזח״א ו׳ סע״א ענין מקבציאל יסוד או״א, אק״ו אסיפה ק׳ יא׳ קהל מזרה, יקבצו ע״ד הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע בוא יבוא ברנה ועמ״ש מענין פירוד בד״ה ויבתר אותם בתוך ושם שהעליי׳ להרי בשמים נמשך מהרי בתר דוקא ע״ד ע״י תשובה ישאהו על אברתו למעלה מרמ״ח אברי דמלכא והיינו ע״י הבירור מעומק רע שלמטה מק״נ וזהו כמ״ש הרמ״ז נשא קכ״ב בפי׳ שלום לרחוק ברישא והדר לקרוב דפי׳ לרחוק שמברר מג״ק כו׳, וזהו מודה ישראל דוקא ואח״כ יקבצנו, בד״ה ועתה אם שמוע תשמעו פ׳ יתרו ענין אגודה סגולה ושכמ״כ מלמעלה למטה כו׳ ע׳ ד״ה ויקהל משה עמ״ש ע״פ פזר נתן הסמוך לד״ה יונתי מפזר ונוסף ע״י הנו״ן בענין מ״ש של״ה דר״ו הנפילה סיבת הקימה כמ״כ הפיזור גורם שיומשך מלמעלה ריבוי אורות ע״ד צדקת פרזונו ע׳ בדרוש איומה כנדגלות מענין ריבוי עם מעורר גילוי ריבוי האורות הברכה והקללה י״ל הקשה השל״ה הלא התשובה לא נמשך רק מהקללה וג׳ דפי׳ הברכה שבתוך הקללה היינו חסד שבגבורה כמ״ש ב׳ הה״מ בענין ת״ב כו׳ ולכן בכללות הלבוש מהגבורה יתגלה פנימי׳ האהבה ועי״ז בא התשובה ועמ״ש בד״ה צו את קרבני התשובה בא ע״י כח הכתר במל׳ תשוב ה׳ מנפילתה, והטיבך מאבותיך ע״ד כי ההרים ימושו וחסדי מאתך כו׳ ע״ש, יקבצך ע׳ ד״ה ויאכילך ע״י טל כו׳ והיינו טל נתפרר לחלקים בדרוש המילויי׳. הברכה והקללה במדרש אלו זכיתם הייתם קוראים מועדי ועכשיו על אלה כו׳ ברכה ציון שם ציוה כו׳ ע׳ ד״ה ציון במשפט בד״ה ראה כו׳ את הברכה כו׳ וע״י תשובה עד למעלה מברכה ע׳ ד״ה אז ישיר ברכה כהני׳ מעלמא דאתכסייא כו׳ אבל לוי׳ כו׳ וכ״ש תשובה ואז ויהפוך את הקללה לברכה ע״ד נפלה ולא תוסיף קום שגם למטה יאמרו לפניהם קדוש והרי ברוך המשכה מקדוש כמו שרפי׳ אומרים קדוש והאופנים לעומתם אומרים ברוך

כו' להעיר ממ"ש סד"ה ביום השמיני שלח ענין ויברכו את המלך. ועוי"ל ברכה נמשך מאות ב' חכמה שזהו מה שנברא העולם בב' ולא בא' לפי שאלף כתר ושם כחשיכה כאורה ע"כ יש יניקה לארור משם אכן לע"ל ע"י ויהפוך את הקללה כו' יומשך הברכה מבחי' כתר שלמעלה מהחכמה ענין ברכה בד"ה ב' ד' כו' כסא מחזיק רכ"א לוגין כמנין ארך כו' הרי הכוס של ברכה יקבל מהכתר שהוא ארך אפיים כו', ענין ברכה שאו ידיכם קדש וברכו זח"ב ס"ג ב' כד עק"ס כו' ברכאן כו' ברכה מתתא ברכה בראש ברכה בסוף סד"ה כה תברכו סד"ה ועשית בגדי, מא"א אות ב' סל"ה, זח"ב קס"ג ח"ג רסד"ב בשכמל"ו סד"ה ראה ריח, ברוך תהיה מכל העמים דברים ז' י"ד ר"ל יומשך לך הברכה מבירור כל העמים ברך א' אברהם בכל והיה כי יבאו עליך כו' הברכה והקללה כו' והשבות אל לבבך כו' הקשה השל"ה מה ענין והשבות ע"י הברכה, ומצאתי תירוץ בספר פנים יפות כי באורך זמן הגלות נשכח מעלת גדולתם מלפנים כו' ולכן אינן במרירות הלב על הירידה ועז"א אני ישנה בגלותא ולבי ער שהקב"ה מעוררם ומזכירם גודל מעלתם בתחלה כו' וז"ש והשבות אל לבבך הברכה מתחלה ואזי תבין מה בין הברכה לקללה מאיגרא רמא לבירא עמיקתא ומזה תבוא לתשובה לעורר רחמים כו' משא"כ אם לא תתבונן בענין הברכה שבתחלה, אזי ה"ל כמי שלא ראה מאורות מימיו שאינו מצטער על האפילה וכמו הסריס שאינו מבין תאות המשגל והחרש מתולדתו אינו מבין ענין שמיעת הקול שיצטער ע"ז כמ"ש הרמב"ם בפי' המשניות פ' חלק דקכ"ח ע"ב משא"כ מי שהי' פתוח ונסתמא או פקח ונתחרש יצר לו מאד ע"ז כו' ועיין בזח"ב ר"פ שמות מאן דרגיל כו'.

ואברכה לפני ה' תולדות כ"ז ז' היינו למעלה משם הוי' ואני אברכם נשא ו' כ"ו ואני אותיות אין ומרומם על כל ברכה נחמי' ט' ה' והיינו לפני הוי' ברכה עד בלי די מלאכי ג' ו' ברכת שמים מעל ברכות תהום ויחי מ"ט כ"ה, גם ברכה חיי שרה מאה שנה אכן לע"ל מרבבות קדש הנער בן מאה שנה כו' בד"ה נחש הנחשת אין רע יורד כו' מזה להעיר לענין ויהפוך כו' נונין הפוכין.

ענין ברכה סד"ה ראה אנכי נותן שיומשך מבחי' י"ה למדות להפכם לקדושה ע"ד ההפרש שבין ברכה להודאה כו' שברכה בחי' ראיה.

ב) **ענין** ברכה בד"ה צאינה וראינה כמו האם מברכת בנה כך המשכה מבחי' קדש סוכ"ע בז"א ונק' הקדוש ברוך הוא כו' שמתברך מבחי' קדש כו' ואזי איהו ברוך כנ"ל ואיהי ברכה והיינו ע"י מציון תומ"צ כו' וז"ש בגמ' דב"מ קי"ד א' הקדש א"צ צדקה אבל צריך ברכה כו'.

ג) **בד"ה** אלה מסעי מה שואל מעמך א"ת מה אלא מאה ברכות היינו ע"י יש ונעשה אין נמשך צחוק ותענוג ובד"ה וזאת המצוה מה מאה תוס' אלף סוכ"ע כו', תהו ברכת הדיוט.

ד) **בד"ה** לבבתיני ברוך ב' פירושי' והיינו שנמשך ממקור הברכות סוכ"ע בבחי' אתה הם אותיות שמא' עד תי"ו, ומזה יובן המדרש דאיכה אלו זכיתם היו כל כ"ב אותיות למעלתם כו'.

ה) ענין ישרא' בד"ה אני דפ' ציצית.

ו) ואני אברכם ויש ב' בחי' אני בד"ה אני דפ' הנ"ל (הראשון).

ז) סד"ה ועתה יגדל ענין ובאו כל הברכות כו' והשיגוך ובספנ"י פי' (קי"ד א') בפ' תבא שיבואו אותך להשגה גדולה.

ח) סד"ה כה תברכו ענין ואני אברכם תוס' וריבוי ברכה וע' ברבות דברים ד"פ סע"ב וי"ל הברכה תוספת להמשיך מאו"א לזו"נ שהם עכשיו בסוד שרש רק ו"ק והמוחין באין בתוס' ברכה אכן לע"ל יהי' זו"נ בסוד שרש כמו או"א א"כ מה שעכשיו ברכה לע"ל יהי' בסוד שורש וז"ש בד"ה יתקע בש"ג סוכ"ע יהי' ממכ"ע א"כ הברכה דלע"ל מלמעלה מסוכ"ע היינו למעלה מאו"א וכו'.

ט) י"ל הברכה בא"י שם ומל' הכל גילוי שם הוי' להיות הגילוי במל' כמו ז"א אך לע"ל והי' הוי' ז"א לי לאלקים ואזי הברכה להמשיך משם הוי' דלעילא ע"ק לז"א שלא יהי' פסיק טעמא.

י) עמש"ל אות ב' ולע"ל גילוי קדש ואנשי קדש תהיון לי והברכות מבחי' קדושתי שלמעלה מקדושתכם או מקדה"ק.

יא) ע"ד אלה פקודי וכו' מ"ע ו"ה וזהו הברכה שע"י המצות נמשך אורות בכלים משא"כ י"ה וכו' ל"ת אין מברכין כי אין כלי וכו' אך לע"ל ביום ההוא יהי' א"כ ו"ה כמו י"ה.

יב) גבי ציון כתיב כטל חרמון כו' ציון כו' את הברכה וברבות תולדות ס"פ ס"ה ר"פ קדושים קצ"ב ד' ברכה מציון כו' טל מציון כו' אפ"ל כמו טל אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת כך הוא ענין הברכה, וכ"כ בד"ה והי' אור הלבנה בענין ברכת כהנים דאל"כ ברכה למה גם י"ל שייכות ברכה לציון דכתיב זכר ונקבה בראם ויברך כו' וזהו ציון שכולל דו"נ.

יג) בכורתי ברכתי בד"ה מה טובו ועיין בד"ה האזינו בענין שהאופנים אומרים בכה"מ וסד"ה שחורה אני ונאווה.

יד) בענין ברכות המצות עובר לעשייתן בתו"א פ' שמות בד"ה ערבים עלי ד"ס בד"ה אלה מסעי הנ"ל אות ג' בהביאור בד"ה ואתחנן בהביאור.

הג"ה לד"ה אתם נצבים

ענין שופר של ר"ה של יעל פשוט. הנה בר"ח (ר"פ י"ב משער האהבה) מענין השלך על ה' יהבך כו' שפי' בזהר שהם הדברים שתלוים במזל שהוא על והוא ע"ד מ"ש במ"א (בד"ה לא תהיה משכלה) בפי' ותתפלל חנה על הוי'

2110 2008 20 א,ל

פי' למעלה מעלה מבחי' שם הוי' המורה על התהוות העולמות וחיותן כו' ע"ש. וזהו ג"כ ענין והנורא אל עליון כו', וזהו ג"כ יעל להיותו קול פשוט עי"ז מעורר למעלה מעלה והיו"ד דיעל י"ל שמורה על עילוי אחר עילוי וכנודע מענין ממעמקים, וכענין אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך (וכמ"ש בביאור ע"פ כי המצוה הזאת, עמ"ש בביאור דבגדי לבן בפ' אחרי, וע' פרד"ס שער ג' פ"א בענין עילת העילות ועילת כל העילות כו'). וזהו ג"כ ענין תבורך מנשים יעל, כי חבר הקיני נפרד מקין ופי' בגלגולים שנפרד הטוב מן הרע (וע' מזה בזהר ר"פ נשא דקכ"א סע"ב ובפי' הרמ"ז שם). ונודע דשרש הטוב שבקין הוא מבחי' גבוה מאד וכמ"ש בספר הגלגולים ויעל ועלי' ענין אחד הוא כמש"ש דל"ו סע"ב ולכן ע"י בירור והעלאה זו נמשך ותיבב אם סיסרא שמזה למדים תרועה דר"ה כי עי"ז מתערבב הקטיגור שזהו סיסרא (ע' בזהר פקודי דר"ן ע"ב), אך קיי"ל כמ"ד מצוה בכפופים דכיף אינש דעתי' עדיף והוא ע"ד מ"ש בי"ג מדה"ר לשארית נחלתו וארז"ל למי שמשים עצמו כשיריים כו' (ועמ"ש מזה בפ' עקב בד"ה ארץ הרים ובקעות כו').

הערות לד"ה אתם נצבים.

ענין מלכיות שנק' מלך ישראל, כי לע"ל והי' ה' מלך על כל הארץ, אבל עכשיו נק' מושל בגוים כי מלכותו ברצון דוקא, ויש להקשות מ"ט בשכמל"ו אומרים בחשאי, כי תאמר יש לה גנאי, וכאן אומרים מלכיות בקול רם, וגם שביוהכ"פ אומרים בשכמל"ו בקול רם, והתירוץ ע"ז ביאר סי' תרי"ט ב' הרבות לאחר שגנב קוזמין, וזהו סתירה להש"ס ספ"ד דפסחים יש לה גנאי, אך כי הגנאי ע"ד רחצתי את רגלי איככה אטנפם, היינו מה שרגליה יורדות מות, שבירידתה לבי"ע, מתאחזים החיצונים בהשפע ובעלייתה לאצי' רחצתי את רגלי כו', וזהו משל לבת מלך ע"ד בת ציון, דפי' בת"א מקץ שזה כשיורדת לבי"ע, כענין אל אד' השולט בעשי' גימ' צו דאין צו אלא ע"א, בביאור אלה מסעי, וכענין ריח שוק של בורסקי בד"ה ויקרא משה בלק"ת פ' תבא, וכענין מ' דעשי' שנעשה עתיק לז"נ כב"ל, כמ"ש בד"ה ויקהל דרי"ט, וזהו הגנאי ואע"פ שמלכותו בכל משלה, ועי"ז מכניע אותם זהו הציקי קדרה, מ"מ גנאי הוא אבל בעשי"ת שאז מראה מלכותו, ונק' המלך הקדוש שהוא מובדל כו', ואינו מתלבש בבי"ע, וכן המלך המשפט, ובסידור האריז"ל המלך הקדוש גילוי ה"א עליונה כו' וע' זח"ב תצוה קפ"ד סע"א, וההוא שביעאה עילאה עלייהו כו' כדין אתער דינא מזה יובן שייכות המלך הקדוש להמלך המשפט, ע"כ אין שייך רגליה יורדות, כי אדרבה עשי"ת תשוב ה', לכן ביר"כ אומרים בשכמל"ו בקול לפי שהמ' הנק' שם עלה לבינה ששם אין פחד מהמקטרג כו'. כי בינה נק' עלמא דחירא דרור. שאין שם יניקה כו'. ולכן בר"ה ג"כ שהוא התחלת בנין

המל', היינו גילוי המל' ע"ד שהיא באצילות, המלך הקדוש. כד יתיב על כורסיא מלך רב איקרי' ויחי רל"ט, דוגמת אגוסטוס יושב, ע"כ אומרים בר"ה מלכיות בקול רם. וזהו שמקדימין לומר, וע"כ נקוה לך כו' להעביר גילולים כו' לתקן עולם במלכות שדי כו'. וע"ז מביאים פסוקי המלכיות שמדברי', אך המ' הוא במדריגה עליונה, כמו ה' ימלוך לעולם לע"ל היינו מ"ש והי' הוי' למלך כו'. ביום ההוא יהי' הוי' אחד כו'. כ"כ במדרש ספ"ו דאבות, וגם שזה נאמר בקי"ס ופי' הבחי' ההכוונה כמו שהראה עתה מלכותו בקי"ס שהוא מציל את יראיו ע"י נס נפלא ומאבד את המורדים כן יהי רצון מלפניו שיעשה כן בכל הדורות כו', א"כ וזה גילוי מלכותו, בבחי' עליונה, וע"ד שבשירת הנס נאמר אז ישיר נכון כסאך מאז אגוסטוס יושב כו', ובחי' אז זהו ר"ה, כדלקמן, וכן ענין ותרועת מלך כו'.

והיה כי יבואו. נשא ספ"ז רכ"ד ד', עיין זח"א ד"צ סע"ב ודצ"א א' זח"ב שמות י"ז אמצע ע"א, כי תשא דקפ"ח סע"ב. והשבות אל לבבך ח"ג תזריע מ"ג א' מאי והשבות אלא זמנא חד ותרין ותלת כו', באחרית הימים, ואתחנן דף ע"ר ע"א, וע' בפ' תשא ק"צ ע"א, של"ה פ' בלק, בתו"א שס"ב א' מפרש איך ע"י כי ע"י הקללה במ' יבואו לתשובה כו' ע"ש.

ב) **ושבת** עד. זח"א ויחי רמ"ז סע"ב, ח"ב שמות י"ז א', תשא קפ"ח סע"ב, ח"ג נשא קכ"ב רע"ב וממש"ש אך בצלם כו' יש להעיר לפרש ושבת עד ה' דכתיב בצלמו בצלם אלקים שהם בחי' א"מ וא"פ כמ"ש בביאור ע"פ כי תצא, וא"כ התשובה עד ה' הוא להמשיך הא"מ.

של"ה רנ"ז ב' העיר לענין תלתא דנחמתא וכו' מן ג' קוין דאצי' שהם ג' של ג' ג' ע"ש, וע"פ דבריו יש לפרש מ"ש והי' כי יבואו כו' הברכה והקללה כו' אזי ושבת עד כו' כי הברכה באה מקו הימין והקללה מקו השמאל ואזי אח"כ מתעורר קו הג' שהוא רחמים וממנו דוקא נמשך התשובה כמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו כו', וח"ש וזכרתי את בריתי יעקב.

ג) **ושם** פ"ד דמגלה כ"ט א', רבות נשא ספ"ז דרכ"ד ד', זח"א ס"פ וירא דף ק"כ סע"ב, וישלח קע"ז א', ח"ג ויקרא דף כ"ב רע"ב, אמור צ' ב', בחקתי קט"ו א', בלק קצ"ג א', ואתחנן דף ע"ר סע"א, האזינו רצ"ג ב'.

אם יהיה נדחך. רבות ס"פ מסעי רפ"ה ב', זח"א וישלח קע"ז א', ח"ב שמות ט' א', י"ז א' תשא קפ"ח סע"ב, עמה"מ שער י"ד קי"ו ג', שט"ז קמ"ח ד'.

ה) * **אשר** ירשו אבותיך וירשתה פ"ט דערוכין ל"ב ב', פ"ה דנדה דמ"ו סע"ב, ירושלמי ספ"ק דקדושין אמתניתין ט' כל מצוה שהיא תלויה בארץ.

ה) : כ"ה בהכת"י בלי ציון אות ד'.

ומל ה' אלקיך. נשא ספ"ג רכ"ד סע"ד ומל כו' שעתיד ישראל שיעשו תשובה באחרית הימים והם נגאלים שנאמר בשובה ונחת תושעון בישעי' סי' למד ט"ו.

של"ה שער האותיות דף פ' סע"ב ותחלת מס' ר"ה שלו דרי"ג ע"א את לבבך ואת לבב ר"ת אלול שחודש זה מוכן לתשובה.

ושבת עד ה' אלקיך בגמ' פב"ת דיומא דפ"ו סע"א א"ר לוי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר שובה ישראל עד ה' אלקיך, וכתב מהרש"א ודרשו כן דלפי ענינו הל"ל שובה ישראל אל ה' אבל לשון עד מורה על הקירוב ממש וע"ש שתירץ למה לא למדו כן מקרא זה שבתורה ושבת עד. ועו"ש גירסא ר' יוחנן אמר עד ולא עד בכלל ומקשה ומתרץ כאן ביחיד כאן בצבור א"כ בעשי"ת דאומר דרשו בהמצאו ליחיד כמו לצבור כמ"ש בגמ' פ"ק דר"ה די"ח סע"א, א"כ לכ"ע עד ה' היינו עד ועד בכלל, ובמ"א פי' ענין עד מלשון עדי וקישוט בחי' כתר ועד לא עד בכלל היינו בחי' שבכתר מה שלמעלה מא"א ושרש הנאצלים כ"א בחי' תחתונה שבמאציל שאינו בחשבון עשר ספירות, ועז"א כאן לצבור מגיע התשובה בבחי' עתיק ממש, והנה במ"א הוקשה לו ע"ז מאי רבותא דמגעת עד כסה"כ לפמ"ש במא"א אות כ' סכ"ב כסא נק' היכל קה"ק דבריאה כסא למל' דאצי' הנק' כבוד כו' עכ"ל והלא תומ"צ הם בזו"נ דאצי' ובמקום שבע"ת עומדין אין צד"ג יכולים לעמוד, א"כ התשובה למעלה הרבה יותר מכסה"כ מיהו לפמ"ש בד"ה שבת שבתון בפי' וענין קדש הקדשים כי קדש סוכ"ע וקדה"ק מה שמובדל גם מבחי' סוכ"ע אתי שפיר דר"ל דהתשובה מגעת עד קה"ק והיינו עד כסה"כ וכמ"ש במדרש ע"פ מכון לשבתך פעלת שהיכל קדה"ק שבמקדש מכוון נגד כסה"כ ואף שכסה"כ היכל קדה"ק דבריאה עכ"ז בו ועל ידו העלייה לג"ר דאצי' שהם הנק' קדה"ק באמיתות כמש"ש ע"פ שבת שבתון הנ"ל משא"כ כשאינה מגעת עד היכל קה"ק דבריאה שהוא כסה"כ כ"א עד המלאכים אף שהם מעלים התפילות לא יוכלו להעלותה למעלה כ"כ לבחי' קדה"ק דאצילות ועמ"ש במ"א ע"פ ובהגיע תור אסתר כו' כ"א אשר יאמר הגי שהוא היכל קדה"ק כו' (הג"ה אחר זמן, בקונטרס שבסוף ספר הבחיי פ' תרומה סעיף ו' פי' כסא כבוד כסא בינה כבוד חכמה מרום כתר מראשון אין סוף מקום מקדשינו עטרת ויש מפרשים כסא תפארת כבוד בינה מרום חכמה מראשון כתר מקום יסוד מקדשינו מל' עכ"ל א"כ לפ"ז א"ש בענין גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שהרי כסא כבוד מרום מראשון כו' א"כ התשובה מגעת עד אין סוף ב"ה, עכ"ה).

ב) במ"א בד"ה שובה ישראל פי' עד הוי' אלקיך שהוי' יהי' בבחי' אלקיך וצמצום ע"י התשובה שהיא בבחי' לפני הוי' תטהרו ואנכי הוא מוחה פשעיך כו' ע"ש וכ"כ עוד בד"ה צו כו' את קרבני לחמי, א"כ לפ"ז י"ל

כמ"ש מהרש"א בפי' עד הוי' שלא ע"י ממוצעים כי כשהעלי' ע"י המלאכים שהן מבי"ע א"כ א"א להיות ההעלאה רק עד אצילות אבל כאשר ההעלאה ע"י היכל קדה"ק דבריאה שהוא בחי' אצילות ממש הרי עז"נ הוי' בדד ינחנו לבחי' לפני הוי' כו' כמ"ש בד"ה כנשר יעיר ועמ"ש בד"ה ויקרא אל משה בענין באברהם המלאך קורא כו' ברם הכא אני הוא הקורא ואני הוא המדבר ג"כ ע"ד הנ"ל כשהשליחות ע"י מלאך א"א להיות הגילוי ממקום גבוה כ"כ כי שלוחו של אדם כו' וכמש"ש בענין אשר תקראו אתם כו' ע"ש.

קיצור ענין ושבת עד כסה"כ היכל קדה"ק ואף שזהו קדה"ק דבריאה עכ"ז עי"ז העליה בג"ר דאצילות שהוא בחי' שלמעלה מסוכ"ע כענין כי גאה גאה דגבי קי"ס, עוד פי' עד שהוי' יהי' רק בבחי' אלקים והיינו ע"י לפני הוי' תטהרו, והיינו ע"י הוי' בדד ינחנו דווקא וזהו ע"י שהתשובה מגעת עד הוי' ממש לכן עי"ז ישאהו על אברתו כו'.

ג) **בספנ"י** ע"פ ושבת עד פי' שזהו ע"ד מ"ש כי גדול מעל שמים חסדך בתלים סי' ק"ח ה', וזהו עד הוי' ממש עד כסה"כ ר"ל מעל שמים כמ"ש בגמ' פ"ב דחגיגה די"ג ע"א, ולפ"ז שמים היינו ז"א דאצילות מעל שמים היינו ההמשכה הנמשך מע"ק שהיא בחי' חסד דלגאו שעז"נ וחסדי מאתך לא ימוש כו' וכ"כ בעמה"מ שט"ז פ"י דקכ"ח ע"ב ומ"ש עד כסה"כ היינו בינה שנק' ג"כ כסא הכבוד כמ"ש בזח"ב ויקהל דרי"ן סע"א ובמק"מ שם וס"פ מצורע ובמ"א פי' בזהר דשכינתא עילאה איהו כסה"כ, ועז"א ברבות בראשית שקדם לבריאת עולם והוא ע"ד תשובה קדמה לעולם המבואר בד"ה להבין פי' וענין יג"מ מי אל כמוך ופי' כסא הכבוד, היינו כי כבוד נק' ג"כ כתר שעז"נ הראיני נא את כבודך כמ"ש ברע"מ פ' פנחס דף רנ"ה סע"ב וז"ל כתר עליון דלא שלטא בה עינא כבוד עילאה עלה אמר משה הראני נא את כבודך ואתיב ליה קוב"ה לא תוכל לראות את פני עכ"ל וידוע דהתגלות עתיק הוא בבינה וכמ"ש בדרוש השופר בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, ע"כ נק' הבינה כסא הכבוד שהיא כסא לבחי' כבוד עליון שהוא הכתר וכ"כ בפרדס ערך כסא וז"ל לפעמים נק' הבינה כסא רחמים והטעם כי הוא ג"כ כסא לרחמים עליונים עכ"ל, ח"ש כסא כבוד מרום מראשון ראשון בחי' חכמה ובכסה"כ נאמר נכון כסאך מאז כמ"ש ברבות שם, ופי' אז היינו בחיי עתיק כמ"ש בזח"ב בשלח נ"ד א', וברבות פ' בשלח ר"פ כ"ג ע"פ אז ישיר הה"ד נכון כסאך מאז המלך עומד אגוסטוס יושב, ופי' מלך המלכים שהוא מל' דא"ס לכן הוא מרום מראשון שהוא ח"ע, וא"כ עכ"פ עד כסה"כ מבואר שמגיע עד מל' דא"ס, וזהו ענין המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת (ומ"ש אח"כ ומל אחר ושבת עד י"ל כסה"כ עדיין אחוריים ונק' חיצוני' עתיק אבל גילוי פנימי' ע"י זהו השמים החדשים נשמות חדשות היינו ומל כו' גדולה מילה הנ"ל, וזכר לדבר ממ"ש בת"א פ' בראשית ההפרש בין בחי' השמים כסאי ובין השמים החדשים עד"ז י"ל ההפרש בין כסה"כ שזהו דוגמת השמים כסאי ובין בחי' ומל ה' את לבבך כו', ובגמ' דחגיגה די"ב סע"ב איתא דכסה"כ הוא בערבות ועז"נ סולו לרוכב בערבות, ועיין מזה בזח"ב תרומה קס"ה ב' ובהרמ"ז שם

שפי' לרכב תלת רישין כו' ע"ש בזח"ג ויקרא די"ו רע"א פי' מעל שמים דסלקא לעילא מאתר דאקרי שמים ומאן איהו דא אימא והיינו דאקרי תשובה כו' וע"ש דכ"ה סע"ב בפי' הפסוק הרעיפו שמים ממעל כו' ממעל ודאי מע"ק קא אתיא כו' והיינו שהתגלות ע"ק הוא בבינה כנ"ל, וכמ"ש בזח"ג ס"ג ב', ועיין בפ' ואתחנן דרס"ג א' ע"פ האזינו השמים, ועמ"ש מזה במ"א בד"ה האזינו השמים בענין והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה לבחי' נשמה שנתת בי טהורה היא מה שלמעלה מבחי' אתה בראת כו' וענין תשובה זו י"ל ע"ד שבת אותיות תשב ששבת הוא בחי' תשובה כמ"ש במ"א בד"ה לבאר ענין שבת שבתון והנה בשבת כתיב ויכולו השמים והארץ ומבואר במ"א ויכולו לשון כלות הנפש וא"כ כלות הנפש דשמים זהו לבחי' מעל שמים כו' וע' זח"א ויחי רכ"ט ע"פ היושבי בשמים וזהו ענין מ"ש בישעיה סי' למ"ד ט"ו בשובה ונחת תושעון דקאי על תשובה כדאיתא בסנהדרין פרק חלק דצ"ז סע"ב ובירושלמי פ"ק דתענית סוף ה"א איתא אלו הי' ישראל משמרים שבת אחת כו' בשובה ונחת תושעון ופי' נחת ל' נייחי בחי' מנוחה דשבת, והיינו כי תשובה הוא החזרת פב"פ שיהי' כל תענוג ונחת ועונג שלו רק בו ית' וזה שכתוב בשבת אז תתענג על ה' וי"ל שובה ונחת אימא ואבא ע"ד דברי חכמים בנחת נשמעין כמ"ש ע"פ המאמר וירא קי"ב בענין אחותי בת אבי היא גם ונחת ע"ד ונחה עליו רוח ה' בד"ה והיה מספר בנ"י, גם שובה ונחת ע"ד ויין ישמח כו' בכדי להצהיל פנים משמן שבחי' מוחין דאימא תכליתם בשביל גילוי מוחין דאבא, והם ג"כ ב' בחי' בתשובה עילאה מלמטה למעלה ע"י התפלה ומלמעלה למטה ע"י התורה, או ב' בחי' ממעמקים פנימית הלב ותעלומות לב בד"ה כי המצוה הזאת וזהו טוב מלא כף נחת ממלא חפנים עמל דפי' ברבות ויקרא פ' ג' זה יום השבת כו' כי בו' ימי החול נק' עמל ובשבת נאמר ולא ראה עמל בישראל ופי' כף נחת ע"ד מ"ש האריז"ל בפי' כי מאתך היא מנוחתם מאת כף כנ"ל ועמ"ש בענין קומי לך כו'.

קיצור פי' ושבת עד כסה"כ היינו מעל שמים חסדך וחסדי מאתך והיינו מה שלמעלה מז"א והוא בינה ששם התגלות ע"ק כסא לבחי' כבוד כתר נבון כסאך מאז אגוסטוטס יושב המלך הקדוש והיינו ע"י והרוח תשוב כו' ושבת שבת אותיות תשב, ויכול השמים בשובה ונחת דברי חכמים בנחת נשמעים מוחין דאו"א א"נ ממעמקים אה"ר ויראה עילאה, טוב מלא כף נחת.

ד) עוי"ל פי' ושבת עד דהנה בזהר ח"א ויחי רמ"ז סע"ב ע"פ בבקר יאכל עד ההוא אתר דכתיב ושבת עד, דהנה פי' בנימין זאב יטרף ע"ד ותתן טרף לביתה רפ"ח ניצוצים ע"ה גימט' טרף כמו זאב טורף כמ"כ עד"מ מל' דאצי' שנשפלת בבי"ע להיות טורף וחוטף הרפ"ח ניצוצים דתהו כו', ועיין בהרמ"ז ר"פ צו ובזמן בהמ"ק לתת טרף כו' ובפ' אמור ד"צ ע"א ע"פ טרף נתן ליראיו פי' שהעלאת טרף הנ"ל הוא ע"י מס"נ שמתעלה עד מזלא כו' והכח לזה נמשך בחצות לילה מדעת עליון דעתיק כו' שה"ס ע"ב רי"ו גימט' טרף כו' ע"ש ומזה יובן ענין בנימין זאב יטרף כי מבואר במ"א בד"ה ושמתי כדכד בענין יוסף ובנימין שוהם וישפה שבחי' בנימין הוא כח המעלה מ"ן מלמטה למעלה

כו' בן ימין כי ימין מקרבת כו' ועמ"ש ע"פ זכור את יום השבת לקדשו שבילקוט הביא בשם המכילתא שהשבת נמשל לזאב ע"ש שטורף מלפניו ואחריו דהיינו ענין זכור ושמור והמג"א בספרו זית רענן פי' שחוטף הניצוצי קדושה כו', ועיין ברבות ויחי פצ"ט מה זאב חוטף כו' וענין חוטף הוא המשכת אהבה עליונה שלמעלה מהדעת והוא נפש יתירה המתגלה בשבת, וזהו בבקר יאכל עד עד הוא ענין שלל מה שטרף הרפ"ח כו' שאחר שנתעלו בבחי' מ"ן ביסוד דנוק' צריכים להתברר עוד ע"י מ"ד דמ"ה כי יש ב' בחי' ביטול הא' ביטול היש הב' ביטול אמיתי וזהו ענין מדת לילה ומדת יום וזהו בבקר יאכל עד כי הנה בקר הוא בחי' יוסף כמ"ש בזח"ג בלק ר"ד ב' ע"פ בוקר אערך לך כו' וע"י יוסף הוא בירור ב' דמ"ה כי יוסף הוא צדיק עליון ובנימין צדיק תחתון וכמ"ש בד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים, וביוסף כתיב ג"כ עד תאות גבעות עולם וכמ"ש מזה בזח"ב ר"פ וארא דף כ"ב ע"א, וזהו בבקר יאכל עד שאז נכלל הטרף והשלל הנ"ל באור האצילות בביטול דמ"ה וזהו ענין יחוד זו"נ שנק' אכלתי יערי עם דבשי כו' כמ"ש כ"א הלחם אשר הוא אוכל כו' ע"ש בפרש"י וכ"ז היינו בבחי' צדיקים בנימין ויוסף צדיק תחתון וצדיק עליון, אך מי שחטא ופגם כו' (וכן עכשיו שאין מזבח להיות בבקר יאכל עד הנה ע"ז נאמר חבלי רשעים עודוני תילים סי' קי"ט ס"א ופרש"י שללוני כו' שהם אדרבה ממשיכים ירידת השכינה הנק' עד לתוך ג"ק ועז"נ וכי יפתח איש בור כו', הנה ע"ז נאמר ושבת עד, והתשובה היא בחילא יתיר וכמ"ש סד"ה יונתי בחגוי בפי' הראיני את מראיך כו' בחי' אור חוזר כו' ולפי"ז י"ל ג"כ עד לשון עדי ועטרה כי עי"ז המל' היא כתר בע"ס שמלמטה למעלה כו', א"ח עט"ב ועמ"ש בד"ה אלה פקודי בענין משכן העדות ומ"ש סד"ה שובה ישראל עד, והנה בנימין בן ימין כנ"ל וי"ל ע"י צדיקים בחי' כי גדול עד שמים חסדך וא"כ הימין חסד דז"א וע"י תשובה כי גדול מעל שמים חסדך בחי' ימינך פשוטה לקבל שבים היד הגדולה אשר עשה הוי' במצרים ולכן מתפשט עד למטה מטה להעלות הבע"ת שנפל בג"ק שלמטה מנוגה, שכדי להעלות מלמטה מטה כ"כ צ"ל ההמשכה מלמעלה יותר וכמ"ש סד"ה ועתה יגדל נא כח אד' כו' והיינו כדי להיות נושא עון, וכמ"ש ג"כ בד"ה מי אל כמוך כו' יעו"ש, וכן פי' הרמ"ז בפ' נשא קכ"ב סע"ב שאדה"ר גרם באותו מעשה לחזק כח ק"נ שהיא עה"ד טו"ר כו' וע"י המצות מחזירים הטוב מק"נ ולהעלותו למקורו כו' והרשע מחבר נוגה אל ג"ק הרעות ומשפיל הניצוצות שמה כו' וכשב בתשובה כראוי מוריד כח עצום על נשמתו ומחזיקה להעלות ניצוצי' מבור תחתיות כו' למקורם וגורמים יחודים מופלאים ע"ד איש ואשתו שהי' רחוקים זמן רב וחזרו להתייחד כו' וזה הי' ענין אלעזר בן דרודיא כו' וזהו ענין שלום שלום לרחוק הם הניצוצות שנפלו לג"ק שהם רחוקות ולקרוב לאותה שבנוגה הקרוב לקדושה עכ"ל, הרי ע"י התשובה מאהבה מחזיר הניצוצות שנפלו למטה מטה מק"נ בבור תחתיות, ועד"ז פי' שם הפסוק וכי יפתח איש בור כו' כסף ישיב כו' ע"ש וכדי להיות העלאה זו הוא ע"י שמוריד כח עצום על נשמתו מבחי' ועתה יגדל נא כח כו' כנ"ל, וזהו ענין ושבת עד, והנה מבואר במ"א בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה כו' שהניצוצות שנפלו למטה יותר שרשם מלמעלה יותר

וכענין הארי לגבי השור כו' ע"ש שלכן ע"י ההעלאה שע"י הל"ת נמשך בחי' שלמעלה יותר מע"י המ"ע שהם העלאה מק"נ והיינו ענין שלום לרחוק ברישא שכמ"כ נמשך מלמעלה ע"י"ז יחוד עליון דאו"א שלמעלה מיחוד זו"נ וזהו ענין וחסדי כו' וברית שלומי כו' שלמעלה מיסוד ז"א הנק' בוקר דיוסף כנ"ל וכמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו ועז"נ על משיח כי תשיתהו ברכות לעד תילים סי' כ"א ז' אבי עד שר שלום בישעי' סי' ט' ה'.

קיצור בבקר יאכל עד ותתן טרף רפ"ח ניצוצין ע"י מס"נ בק"ש שמע ישראל שמע שם ע' ב"ן ורפ"ח וזהו בן ימין במק"מ בראשית ד"ו וזהו ע"ד לשון של"ל עד תאות גבעות בחי' יוסף מאלמים אלומים בירור דמ"ן ובירור מ"ד צדיק תחתון וצדיק עליון, אך הבע"ת שפגם כו' עז"נ חבלי רשעים עודוני וצ"ל ושבת עד, וכדי להשיבה מבחי' זו שלמטה מק"נ צ"ל ע"י ימינך פשוטה מעל שמים חסדך מי אל כמוך נושא ומגביה העון שלום לרחוק ברישא כו' אחכמה והיא רחוקה כו'.

ה) עוי"ל בענין ושבת עד ה' אלקיך כי הנה כתיב ויברא כו' בצלמו בצלם אלקים כו' ופי' בזח"ג ר"פ במדבר קי"ז א' תרין דרגין כו' והיינו שנמשכים מב' שמות הוי' אלקים ע"ש, וכמ"ש בזה בד"ה כי תצא כו' ונתנו הוי' אלקיך כו' וכשחטא פגם בב' בחי' הנ"ל ולכן צ"ל ושבת עד ה' אלקיך שמשם יחזור וימשיך בחי' בצלמו בצלם אלקים כו' ענין ושמעת בקולו יש להבין ע"פ מ"ש ברבות פ' יתרו ס"פ כ"ז שברתם נעשה כו' הזהרו בנשמע הוי שמעו דבר ה' בית יעקב ונתבאר במ"א ע"פ ראה אנכי נותן כו' אשר תשמעו, וא"כ כמ"כ הבעל תשובה שחטא א"כ שבר בחי' נעשה לכך צ"ל ושמעת הזהרו בנשמע ענין בקולו מבואר במ"א ע"פ כי תשמע בקול בפ' ראה ככל אשר אנכי מצוך היום ממ"ש ע"פ והי' אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצווה אתכם היום ובכלי יקר פי' ענין בכל לבבך כי מיד כאשר תגמר בלבך לשוב בתשובה שלימה עד ה' אע"פ שעדיין לא עשית הראוי להעשות בפועל כו', אך כיון שנכון לבך כו' מיד ושב ה' את שבותך כו', ובספנ"י פי' דפסוק ושבת קאי אחר גלות בבל שאזי נאמר ושמעת בקולו וכמארז"ל ע"פ קימו וקבלו היהודים שקבלו התורה בימי אחשורוש מרצונם כו' והיינו דכתיב ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך שקבלו את התורה עליהם ועל זרעם כאלו היום נצטוו כר' עכ"ד, ואפ"ל ע"ד שלוחות שניות נתנו ביוהכ"פ יום התשובה כו' ומבואר ברבות סדר כי תשא פמ"ו שבלוחות הראשונות לא היו אלא עשרת הדברות לבד ובלוחות שניות אני נותן לך שיהא בה מדרש הלכות ואגדות הה"ד ויגד לך תעלומות חכמה כי כפלים לתושיה כו' והיינו לפי שלוחות ראשונות נתנו בקול מעלמא דאתגלייא אבל לוחות שניות ניתנו בחשאי בחי' עלמא דאתכסיא ולכן נק' תעלומות חכמה והנה זכו לזה ע"י תשובה מאלול עד יוהכ"פ מם יום כו', ועד"ז נאמר ושבת עד כו' אזי ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום, שמרבע"ה הואיל באר את התורה וגילה להם מה שיש בה תעלומות חכמה כו' א"נ פי' אשר אנכי מצוך היינו אנכי מי שאנכי ע"ד המבואר במ"א ע"פ כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום.

קיצור ושבת עד להמשיך ולתקן בחי׳ בצלמו בצלם אלקים ושמעת בקולו הזהרו בנשמע כי תשמע בקול גם ושמעת בקולו ע״ד וקבלו היהודים אשר החלו לעשות.

ושב ה׳ אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך כו׳. הנה בפסוק שלפניו אמר ושבת עד כו׳ ועתה אומר ושב ה׳ כו׳, ופי׳ מהרמ״א שהוא כמארז״ל הבא לטהר מסייעין אותו, נמצא כי אין האדם עושה רק ההתחלה והשאר הוא יתברך העושה ככתיב אצלינו על פסוק וצדקתם מאתי נאום ה׳ בישעי׳ סי׳ נ״ד י״ז, וזה יאמר הנה תחלה ושבת כי אתה הוא השב מעצמך והוא ההתחלה ואח״כ ושב ה׳ אלקיך את שבותך, כי שבותך שתשוב מאז והלאה ה׳ הוא השב בעצם ולא אתה ועכ״ז יחשב ויעלה עליך כאלו אתה עשית ועל כן ורחמך עכ״ל, ויש לחזק דבריו ממ״ש ברבות סוף איכה ע״פ השיבנו ה׳ אליך ונשובה אמרה כנס״י לפני הקב״ה רבונו של עולם שלך הוא השיבנו (ופי׳ המ״כ שלך הוא בידך הוא ובך תולה לקבל ולהשיב אותנו) אמר להם שלכם הוא (הדבר תולה בכם) שנאמר שובה אלי כו׳ ואשובה אליכם נאום ה׳ בזכריה סי׳ א׳ ג׳ וזהו ענין יוהכ״פ ואח״כ סוכות יסובבנהו אמרה לפניו רבש״ע שלך הוא שנאמר שובנו אלקי ישענו לכך נאמר השיבנו ה׳ אליך ונשובה, ואפשר לפרש ע״פ מ״ש בד״ה צו את בנ״י ואמרת אליהם את קרבני לחמי, בענין הטעם שהתשובה אינה מועלת רק בעוה״ז משא״כ בעוה״ב דהיינו ע״י שבעוה״ז יכולים להמשיך בחי׳ סוכ״ע כי היום לעשותם ומבחי׳ זו נמשך כח התשובה להשיב החיות הנמשך למטה מטה כו׳ רגליה יורדות מות כו׳ בהיכלות הטומאה כו׳ ובכח התשובה שהיא הארה מבחי׳ סוכ״ע ישוב החיות למקורו ושרשו ונעוץ סופן בתחלתן היינו אתהפכא חשיכא לנהורא כו׳ ע״כ והיינו כמ״ש בפרדס ערך תשובה וז״ל ותשובה זו היינו ע״י שיתגלה כתר עליון מראש האצילות ונוקב ויורד עד המלכות כו׳ אז היא שבה אל מקורה כו׳ ע״ש, וזהו שאומרת כנס״י שלך הוא השיבנו כי להשיבה מבחי׳ רגליה יורדות עיין במא״א אות ג׳ סי״ח וז״ל גלות שכינה הוא רדת מלכות של כל עולם לעולם התחתון ממנה עד רדת מלכות דעשייה לעולם הקליפות שתחתיה כו׳ עכ״ל, הנה זה תולה בגילוי והמשכת אור הסוכ״ע בחי׳ כתר עליון והוא אומר שלכם הוא כי אף שהאמת כן שעיקר ענין התשובה זהו ע״י המשכה הנ״ל, אך צ״ל תחלה אתערותא דלתתא מלמטה, ע״ד מ״ש ואד יעלה מן הארץ והשקה כו׳ וכמ״ש ברבות, בראשית פי״ג אמר ר׳ ברכי׳ עלה שבר מן הארץ מיד והשקה כו׳ ועמ״ש מזה סד״ה האזינו השמים בענין יערוף כמטר לקחי ויבא כגשם לנו, ועד״ז פי׳ כאן שמתחלה ושבת עד ה׳ בחי׳ ואד יעלה כו׳ אזי אח״כ ושב ה׳ אלקיך את שבותך שיומשך הכח מלמעלה מבחי׳ סוכ״ע להשיב החיות למקורו ושרשו כו׳ כנ״ל, ושארז״ל פ״ד דמגלה דכ״ט ע״א ואף כשהן עתידין להגאל שכינה עמהם שנאמר ושב ה׳ אלקיך כו׳ והשיב לא נאמר אלא ושב מלמד שהקב״ה שב עמהן, וכ״ה

ברבות נשא ספ"ז דף רכ"ד ד' והיינו כנ"ל בשם המא"א ענין ירידת המל' כו', חהו ע"י העוונות הפגמים וכמ"ש בישעיה רסי' נו"ן ובפשעיכם שולחה אמכם, וכמ"ש באגה"ת פ"ו ועיין בזח"ג פ' אחרי דף ע"ד סע"א, וברבות משפטים פל"א קמ"ט א' גבי לא תהי' לו כנושה, וע"י התשובה אזי יומשך מבחי' כ"ע להעלותה מנפילתה וכמ"ש סומך ה' לכל הנופלים כו', ועז"נ נפלה ולא תוסיף קום פי' ולא תוסיף קום מעצמה אלא שהקב"ה יקימה ויעלה אותה כי כדי להשיב מנפילה זו שירדה מטה מטה צ"ל ההמשכה מלמעלה מעלה ועמ"ש מזה בהגהות סד"ה כי ההרים ימושו וזהו ביום ההוא אקים את סוכת דוד, וזהו ג"כ ענין ב' בחי' תשובה דאלול ועשי"ת כי אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול פי' בחודש אלול צ"ל אני לדודי, היינו התשובה מלמטה למעלה ועי"ז אח"כ בעשי"ת ודודי לי שנמשך גילוי כח התשובה מבחי' כתר להיות עליות המל' חהו ענין יו"ד עומקים כמ"ש סד"ה ולא אבה כו' ויהפוך לך כו'.

קיצור ענין ושבת ושב ע"ד הבא לטהר מסייעין אותו כמ"ש שובו אלי ואשובה אליכם כי כח התשובה ע"י המשכת סוכ"ע כ"ע להשיבה מבחי' רגליה יורדות, אך מתחלה צ"ל ואד יעלה מן הארץ ואזי ויבוא כגשם לנו להגאל שכינה עמהן.

ב) עוד י"ל ענין ושבת עד ושב ה', והוא ע"פ מ"ש במדרש תילים סי' פ"ה ע"פ רצית ה' ארציך שבת שבות יעקב כו' כסית כל חטאתם סלה כו' שובנו אלקי ישענו זש"ה ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה כו' אמרו בני קרח עד מתי אתה אומר שובו בנים שובבים והן אומרים לך שוב אתה תחלה שנאמר שובה ה' עד מתי והנחם ואתה אומר לא כי אלא ישראל תחלה לא אתה תשוב לעצמך ולא אנו נשוב לעצמנו אלא שניהם כאחת שנאמר שובנו אלקי ישענו, דלכאורה יפלא איך הדקדוק מי יתחיל תחלה אטו חלוקת כבוד יש כאן ח"ו וגם מה אנו ומה חיינו ומה כוחינו נגד הקב"ה דכולא קמיה כלא חשיב, אך הענין י"ל עפמ"ש בזח"ג פ' האזינו דרצ"ז ע"ב למלכא דארגיז על בריה כו' שמעה מטרוניתא ואמרה כו' אנא לא אשבוק ליה כו' לזמנין פקיד מלכא על מטרוניתא כו' הה"ד וגם אני שמעתי כו' ואזכור את בריתי כו' ע"ש והענין כי התשובה היא החזרת פנים בפנים היינו בחי' לך אמר לבי בקשו פני ועי"ז יאר ה' פניו אליך, ולכן שבת אותיות תשב כי בשבת הוא גילוי בחי' פנימיות מלמעלה וכן מלמטה כמבואר כ"ז בד"ה שובה ישראל עד ובחינה זו נק' ג"כ יחוד קובה"ו שהיחוד הוא שיהא השראת קדושתו ית' שהוא קדוש ומובדל בגילוי תוך עלמין בנקודת הלב הגשמי כמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי ובד"ה פי' וענין יג"מ ובד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י ובד"ה רני ושמחי בענין פי' ציון משא"כ בזמן שאין בהמ"ק אין יחוד הנ"ל וקרובים נעשו רחוקים ועז"נ נפלה כו' היינו כי פנו אלי עורף ולא פנים כמבואר בד"ה כי ההרים ימושו כמ"ש בזח"ג פ' ויקרא ד"כ ע"ב וכמ"ש בתו"א בד"ה וארא אל אברהם שזהו ענין הסתלקות גילוי אלהותו מהתחתונים ודומה לעיני בשר כאלו העולם כו' דבר בפני עצמו כו' ההפך ממש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' ועז"נ ביום ההוא דהיינו לעתיד יהי' הוי' אחד ושמו אחד שיהי' נקרא כמו שנכתב וזהו הנק' יחוד קוב"ה שיהי'

בחי' ברו כמו תוכו ולא יכנף עוד מוריך ולכן מבואר בתניא פמ"א וז"ל ויחוד זה הוא רצונו האמיתי והיינו יחודו העליון שבאצילות הנעשה באתעדל"ת ע"י יחוד נפש האלקית והתכללותה באור ה' כו' עכ"ל, והיינו ע"י שהאדם הוא תוכו כברו וזהו ענין ואזכור את בריתי היינו יחוד העליון ובזה אפשר להבין מה שנחלקו רב ושמואל ובפלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע בפרק חלק דצ"ז סע"ב רבי אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין וא"ל אינם נגאלין וא"ל רבי יהושע והלא כבר נאמר חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו לא בתשובה ומע"ט עד שתק ר' אליעזר והטעם כדאמר שמואל שם דיו לאבל שיעמוד באבלו (ועמ"ש ע"פ והפכתי אבלם לששון והיינו בכלות האבל יומשך ויתגלה פנימיות האהבה שהיתה מלובשת בכלי הגבורה להיות מכה בשבט עברתו אשר חושך שבטו שונא בנו כו') ופרש"י דיו להקב"ה שעומד כמה ימים וימינו אחור כלומר אם אינם עושים תשובה אינו עומד באבלו כל הימים אלא ודאי קץ לדבר ל"א דיו לאבל דיין לישראל כו' עכ"ל והעיקר כפירושו הראשון שכן מבואר ברבות פ' משפטים ס"פ ל"א וז"ל ד"א כי קרובה ישועתי לבא כי קרובה ישועתכם אינו אומר אלא ישועתי יהי שמו מבורך לעולם ועד אלולי שהדבר כתוב אי אפשר לאומרו א"ל הקב"ה לישראל אם אין לכם זכות בשבילי אני עושה כביכול כל ימים שאתם בצרה שם אני עמכם שנאמר עמו אנכי בצרה ואני גואל לעצמי שנאמר וירא כי אין איש וישתומם וגו' בישעי' סי' נ"ט, וכן הוא אומר גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע בזכרי' סי' ט' ומושיע אין כתיב כאן אלא ונושע הוי אפילו אין בידכם מעשים עושה הקב"ה בשבילו שנאמר כי קרובה ישועתי לבוא עכ"ל המדרש רבות שם, ועיין בשה"ש רבה ס"פ נגילה ונשמחה בך, וביאור זה יובן עפמ"ש בזח"ב פ' בשלח דנ"ז ובפ' אחרי דס"ט ע"א איך כי בזמן שאין בהמ"ק קיים נאמר הצדיק אבד בשני אופנים הא' שאובד ההמשכה מלמעלה שהי' נמשכים בשביל היחוד העליון, וז"ל המא"א אות א' סעיף ג' אבד נק' היסוד בזמן הגלות כי אז אבד לנוקבי' ואבד מלקבל ברכאן עילאין כו' ועיין זח"א בראשית ד"ב ע"ב ור"פ וארא, כי בעטרה שעטרה לו אמו הוא ביום חתונתו דוקא משא"כ כו', וכידוע שכדי להשפיע למטה צ"ל נמשכין מוחין עליונים מאד ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש ובביאור דמזוזה מימין בענין קטן אינו מוליד, וגם מה שאובד לנוק' היינו להיות הגילוי למטה ונגלה כבוד ה' כו' שע"ז ארז"ל פ"ו דאבות כל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו הוא בחי' מל' שנק' כבוד הוי' כבוד הוא לבוש וגם יקר היינו לבוש דהוד והדר שבו ועל ידו נמשך הגילוי למטה, משא"כ אלביש שמים קדרות ושק כו' זהו בחי' ושפחה כי תירוש גבירתה, וזהו שנז' אימתי גדול ה' כשהוא בעיר אלקינו בפ' ויקרא ד"ו ע"א, ובפ' בחקותי קי"ד א' ע"פ ונתתי משכני ועמוד ב' ע"פ דומה דודי לצבי ומכ"ז יובן ענין צדיק ונושע, ומושיע אין כתיב כאן אלא ונושע כו' שאזי יומשכו בו הברכות מבחי' בעטרה שעטרה כו' וגם יומשך הגילוי למטה ועז"נ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד, וזהו צדיק כתמר יפרח כו', וזהו דס"ל לשמואל כר' יהושע דאפילו אינן עושים תשובה נגאלים כי בשבילו יעשה כנ"ל בשם הרבות דמשפטים, ועיין מענין בכל צרתם לו צר בזח"א ס"פ וירא

דק"כ ע"ב דלו בוי"ו היינו בז"א ועכ"ז נוגע ג"כ לבחי' א"א דהיינו לא באלף ע"ד הוא עשנו ולא אנחנו שיש בו ג"כ קרי בוי"ו וכתיב באלף, ועיין מענין שיחת לו לא בזח"ג פ' האזינו דרצ"ז ב' ובמק"מ שם וע' בפ' וארא דכ"ו ב' ועפ"ז אפשר לפרש המדרש תילים והן אומרים לו שוב אתה תחלה דהיינו ההמשכה מלמעלה מבחי' דסליק לעילא לעילא שיומשך למטה להיות יאר ה' פניו אליך כי למעני יעשה כנ"ל וענין שניהם כאחת י"ל ממה שנחלקו ב"ש וב"ה רפ"ב דחגיגה אם שמים קדמו אם ארץ קדמה שהוא ג"כ כענין הנ"ל מי יתחיל התשובה, ואמר רשב"י שניהם כאחת נבראו שנאמר קורא אני עליהם יעמדו יחדיו גם ע"ד מ"ש ברבות בשה"ש ע"פ תמתי תאומתי לא אני גדול ממנה כו' א"נ ע"ד מ"ש בד"ה תקעו בחודש כשהא' עומד למעלה מאד והב' למטה כדי שיתייחדו יחד צריך זה לעלות כמה מדריגות וזה לירד כמה מדריגות ואזי יוכלו להתחבר יחד באמצע, ועד"ז י"ל פי' אלא שניהם כאחת שנאמר שובנו כו', ועוי"ל בענין אלא שניהם כאחת ע"פ מ"ש בתו"א פ' יתרו בענין זכור ושמור שהם זו"נ בדבור א' נאמרו שזהו מצד הכתר סוכ"ע שאין בו מעלה ומטה ולכן תח"ה לגוף ג"כ משא"כ ג"ע העליון כו' ע"ש בהביאור ועד"ז מה שכנ"י אומרים כך והקב"ה אומר שובו זהו מצד אבי"ע שהוא ית' רוצה שיהי' תחלה העלאה מבי"ע ואח"כ יהי' המשכה וכמו שבת אותיות תשב הנה תחלה מעלי שבתא העלאה בחי' שמור ואח"כ יום השבת המשכה וטענת כנ"י ע"ד נר חנוכה המשכה ליתן כח לעלייה עיין ביאור כי אתה נרי ועיין בה"ז פ' תשא בענין מחצית השקל וקידוש החודש ובד"ה ואתחנן שבאתעדל"ע אין שינוי משא"כ התחתון כו', ובני קרח שהי' לנס אמרו שיהי' גילוי אור הכתר סוכ"ע דקמי' אצי' ועשי' שוין א"כ אז ירידת ז"א אין זה שום ירידה כו', וכן תשובה שלנו כו', וכמ"ש סד"ה ונתתי לך מהלכים שיהי' ב' בחי' הילוך וזהו שניהם כאחת וזהו ענין זכור ושמור בדבור א' בחי' שבת שבתון כו', ועכ"פ מכ"ז יובן ענין ושבת עד, ואח"כ ושב ה' אלקיך דפי' ושבת עד הוא בחי' שובו אלי בחי' לך אמר לבי בקשו פני ועי"ז ישובו בחי' עד שהיא המל' מלמטה למעלה עד האצילות והוא עד"מ המדריגות שהתחתון יכול להעלות ואח"כ ושב ה' אלקיך הוא ואשובה אליכם היינו ירידת ז"א ממה דסליק לעילא לעילא שיומשך וירד למטה ועמ"ש בד"ה רני ושמחי בענין רננא ברמשא ושמחה בצפרא שהן ג"כ כענין ב' הבחי' תשובה הנ"ל, ועמ"ש במ"א ע"פ על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו כו' בד"ה וכל בניך לימודי.

קיצור עד מתי אתה אומר שובו בנים והן אומרים שוב אתה תחלה ואזכור את בריתי כי תשובה החזרת פב"פ יחוד עליון ועכשיו שולחה אמכם והוא סליק לעילא לעילא ולכן דיו לאבל כו' צדיק ונושע כי שעטרה לו אמו הוא ביום חתונתו דוקא ואימתי גדול ולכן בכל צרתם לו צר ואפילו לא באלף ולכן אומרים שוב אתה תחלה וענין אלא שניהם כאחת וזהו ענין ושבת עד ושב ה' רננא ושמחה.

ג) **והנה** בפי' לא צר שנוגע עד א"א י"ל ע"ד מ"ש בפרדס שער מהות והנהגה פי"ג בשם התיקונים בענין שלח תשלח כו' שכינתא תתאה שכינתא

עילאה דתרווייהו אתתרכון מאתריהון כו', והקשה ע"ז שהרי חו"ב הן תרין ריעין דלא מתפרשין ותירץ שמה שהם לא מתפרשין זהו בענין הארה והשפעה המגיע אליהם שפע רב מכתר עליון תמיד כו' וכענין המזון עד"מ אבל בענין היחוד והזיווג שהוא עד"מ להוליד אור חדש ע"ז אמרו ע"פ לא אבא בעיר לא אכנס בירושלים של מעלה עד שאכנס בירושלים של מטה וירושלים של מעלה היא בינה ולא יכנס ולא יתייחד עמה החכמה עד שיכנס ויתייחד התפארת עם המלכות שהיא ירושלים שלמטה עכ"ד, והאריז"ל הובא לשון הזהב שלו בע"ח סוף שער הכללים השיג עליו שאף לענין הזיווג והיחוד הן תרין ריעין דלא מתפרשין אלא שבזמן שאין בהמ"ק קיים אינו זווגא שלים כו' ואינו כ"כ משובח כו', וע"ז אמרו לא אכנס בירושלים של מעלה כו' ונתבארו הדברים בע"ח שער י"ד שער הזיווגים פ"א כי זווג השלם הוא זיווג או"א בבחי' חכמה דאבא זה נפסק בעוונותינו מימות החורבן כו' ומחמת זה לא נמשכו נשמות החדשות אמנם זווגא דלא שלים שהוא לחדש נשמות ישינות או להחיות העולמות וזה נמשך מבחי' בינה דאבא אין זיווג זה נפסק לעולם עכ"ד והיינו כי באבא עצמו יש ג"כ אבי"ע ובינה דאבא היא בריאה וחכמה דאבא היא אצילות שבחכמה, ועיין בהרמ"ז פקודי דף ר"כ, והנה מבואר בפע"ח שער הק"ש שע"י ק"ש ממשיכים יחוד הפנימי דאו"א וא"כ ענין לא אכנס בירושלים של מעלה זהו מש"ש שאין נמשך שרש ההשפעה רק מחיצוניות עתיק כו' וזהו ענין לא צר דפי' לא באלף היינו בכתר והוא מה שלא אכנס בירושלים של מעלה שהשפעה זו היא אור חדש ממש מה שא"א מקבל מעתיק ועתיק מא"ס ממש, ועפ"ז יש לפרש הפסוק ושב ה' אלקיך כו' ושב וקבצך כו' שנזכר בפסוק זה ב"פ ושב ושניהם קאי על הקב"ה היינו ענין שיכנס התפארת בירושלים של מטה שהיא המל' ואבא בירושלים של מעלה וכן לפמ"ש לעיל דתשובה היא החזרת פב"פ א"כ יש בזה ג"כ ב' בחי' הא' החזרת זו"נ פב"פ הב' ז"א וע"ק וכמ"ש בזח"ג ויקרא דט"ו סע"א ע"פ ישר יחזו פנימו ועמ"ש מזה בביאור ע"פ כי תשמע בקול כו' לעשות הישר כו' וע"ש די"ו ע"א ע"פ ישוב ירחמנו מאן ישוב ישוב ע"ק לאתגלייא בז"א וכולם אתקרי תשובה ומזה נמשך ירחמנו כי ע"ק נק' אב הרחמים מקור הרחמים וז"ש כאן ושב ה' כו' ורחמך ושב וקבצך וכמ"ש וברחמים גדולים אקבצך.

והטיבך והרבך מאבותיך. ארז"ל שיתן להם ג' ארצות קיני קניזי קדמוני, והענין שהתורה שהיא מחכמה נק' משל הקדמוני שהיא משל ולבוש לקדמונו של עולם והוא עתיק יומין כתר עליון, וכמ"ש מזה בד"ה לבסומי בפוריא דרוש השני ובביאור ע"פ ויצוום אל בנ"י ואל פרעה, והנה כתיב והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים שהוא שם ב"ן יראה שלם את האלקים ירא ואת מצותיו שמור וזהו ירושלים עיר אלקינו ועיין מזה בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו' וים הקדמוני הוא התורה או מקור התורה שבתורה נאמר ותמלא כדה כד מים הקדמוני חכמה קדומה מבחי' קדמונו ש"ע כנ"ל, וא"כ איך ים הקדמוני יקבל מים חיים מירושלים כמו שהקשה בזח"ג פ' שלח

דקע"א א' והתירוץ משום שע"י המצות מבררי' הניצוצים שנפלו מכח"ב דתהו שהם גבוהים יותר מכח"ב דתיקון ולכן שפיר יתכן אשר יצאו מ"ח מירושלים וזהו דעת מ"ד מעשה גדול, ובירור זה דכח"ב דתהו זהו ענין שיתן להם קיני קניזי קדמוני דמבואר במא"א אות קוף סעיף מ"א שהם הג' קליפות שכנגד ג"ר כח"ב קיני כנגד בינה קניזי חכמה זקן הוא חכמה קדמוני כתר והמכוון שעכשיו אין הבירור רק בז"ת ולכן כמ"כ בקדושה הם רק ז' היכלות אלא היכל ז' כולל ג"ר אבל אין זה ממש גילוי ג' ראשונות ע"ד שאין ערוך החכמה שבמדות לגבי עצם החכמה, כמ"ש בד"ה באתי לגני, ולע"ל יושלם הבירור מג"ר כח"ב דתהו וזהו ואם ירחיב ה' גבולך כו' וזהו והטיבך מאבותיך שהם שרשם בחג"ת אבל בירור ג"ר זהו גבוה יותר ויותר לכן ע"י בירור זה דכח"ב דתהו יצאו מ"ח אפילו אל הים הקדמוני ועמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת לקדשו דרוש הראשון בפי' חכמות בחוץ תרונה, וזהו ענין עלי עשור שכנור דבהמ"ק הי' של ז' נימין היינו ז' מדות הנ"ל ולימוהמ"ש של ח' נימין גילוי בינה ולע"ל עשר נימין.

ומל ה' אלקיך את לבבך כו' עיין בחיי במקומו בשם הרמב"ן הפי' שימול ערלת הלב מ"ש וכל ב"י ערלי לב ורבינו ז"ל פי' כי על ערלת הלב נאמר ומלתם את ערלת לבבכם בפ' עקב יו"ד ט"ז, ובשבת פי"ד דק"ח ע"א אימא לבו דכתיב ומלתם את ערלת לבבכם י"ל הפירוש כמ"ש פ"ה דסוכה דנ"ב ע"א משה קרא (ליצה"ר) ערל שנאמר ומלתם את ערלת כו' וברבות נשא פ"י דרל"ו ע"ד שזהו ענין תנה בני לבך לי וענין ושמתם את דברי אלה על לבבכם והיינו ומלתם כו' גם י"ל ושמתם סם תם כמו אחר המילה נותני' רפואה ע"ג אותו מקום כמ"כ במילת ערלת הלב צ"ל ושמתם כו' ובילקוט פ' שמיני דקמ"א ד' רמז תקכ"א בד"ה ויאמר משה אותו יצה"ר העבירוהו מלבבכם כו' שנאמר ומלתם את ערלת לבבכם כו' והוא מהת"כ וא"ש שהי' ויהי ביום השמיני ע"ד מילה בשמיני כו' מפני מה כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים עמ"ש מזה בד"ה בעת ההיא כו' עשה לך חרבות צורים וזהו מילת ערלת הלב אכן ומל את לבבך כי בהלב יש חיצוניות ופנימיות וצריך לגלות פנימי' הלב וזהו לך אמר לבי בקשו פני והיינו ע"י את פניך הוי' אבקש שעי"ז ומל ה' אלקיך את לבבך כו' והנה את לבבך ואת לבב ר"ת אלול י"ל כי מבואר בענין עשה לך חרבות צורים ומול שהי' בשביל שיכנסו לארץ כמ"ש בילקוט ביהושע שם ופי' שנית זהו ענין פריעה יעו"ש, וכמ"כ בר"ה כתיב ארץ אשר כו' מראשית השנה וכיון שבישראל נאמר לעולם יירשו ארץ ע"כ צ"ל תחלה באלול מילת הלב וכמ"כ לפי שנאמר והטיבך והרבך מאבותיך שיתן להם ארץ קני קניזי קדמוני כנ"ל זהו ע"י ומל את לבבך כו' דוגמת ומול את בנ"י שנית כו' כנ"ל ועמ"ש בת"א ס"פ לך בד"ה בעצם היום הזה נימול בפי' מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הוי'.

ושבת עד כו' לעיל מיניה כתיב והיה כי יבואו כו' ועיין מזה בפ' תשא דקפ"ח סע"ב המכוון שא"א לעשות תשובה כ"א כו' כ"ד ר' חייא, אבל ר' יוסי ס"ל שהוא כמו שא"א להיות הלידה כ"א ע"י שלימות ט' ירחי לידה וחבלי לידה שהם בחדש ט' אעפ"כ יש נשים שאין סובלין רק יומא חדא מתשיעאה כו' אלא מ"ש באחרית הימים קאי על המל' שבינה שעמה סבלו כו' בהרמ"ז שם ההריון ט"ח ע"ר יום יש להעיר ממ"ש בד"ה והיה עקב בענין עקב דקדושה המתלבש בראש הקליפות וזהו סיבת העיבור לכן הוא ע"ר יום וזהו אני ישנה בחי' עיבור ולבי ער דא קב"ה הפותח הרחם להיות לידה ושיוכלו להיות הלידה ע"י עיבור יום א' מחדש הט' זהו כמו תשובה ר"א ב"ד בחילא יתיר והאריכות הוא שעי"ז א"צ כ"כ חבלי לידה כו' שמתרחבים הדלתות ונפתח המם סתומה, בפסוק והיה הנ"ל והשבות אל לבבך בפ' תזריע מ"ז א' מאי והשבות אלא זמנא חד ותרין ותלת לאהדרא לקבליה, מענין באחרית הימים דהיינו כי יבואו כו' ואתחנן דף ע"ר בלק"ת בד"ה ש"ה ממעמקים נת' הפסוק והיה הנ"ל ומשם יובן לשון הפסוק הברכה והקללה דע"י הברכה שבתחלה שהיינו גבוה מאד במדריגה עי"ז אח"כ יבין איך שרע ומר הירידה לכן עי"ז דוקא והשבות אל לבבך וכמ"ש בד"ה ויקח קרח בפי' ולא תתורו כו' אתם זונים כי מי שלא ראה מאורות מימיו אין שייך לקרותו זונה כו'.

ב) **ושבת** עד זח"א ויחי רמ"ז סע"ב בבקר יאכל עד כו' ההוא אתר דכתיב ושבת עד וע"ש במק"מ שי"ל בזה שני פירושים או דעד היא המל' וכמ"ש בענין שובה ישראל עד ולפ"ז הוא ענין תשוב ה' תתאה מלמטה למעלה ע"י סור מרע, או עד היינו יסוד ז"א כמ"ש בפ' וארא כ"ב א' ולפ"ז תשובה זו הוא מלמעלה למטה ע"י ועשה טוב והיא בחי' בעל תשובה, כמ"ש בזהר בפ' משפטים דק"ו סע"ב, ופי' יאכל עד כי הנוק' נק' לחם כמ"ש כ"א הלחם אשר הוא אוכל וזהו ענין המדרש ע"פ ושב ה' כו' להשיב השכינה מגלותה, ושבת עד ברע"מ נשא קכ"ב, ושם בהרמ"ז דע"י התשובה מחזירים גם הניצוצות שלמטה מטה מנוגה משא"כ ע"י הצדיקים וא"כ ושבת עד עדיף מבחי' בבקר יאכל עד ועמ"ש לקמן סד"ה ושב מענין החזרת העקב כו' (וכן פי' פ' ויקרא דכ"ב תחלת ע"ב תרין ושב כתיב הכא אלא חד לכנס"י וחד לקב"ה הה"ד ושב כו' ושב וקבצך כו') ועיין שם די"ו ע"א ע"פ ישוב ירחמינו דיש כמה בחי' בתשובה למעלה מהבחי' העליונה ישוב ע"ק לאתגלייא בזעירא, וא"כ י"ל ושבת עד קאי על כנס"י ואח"כ ושב לקוב"ה כנ"ל, ואח"כ ושב הב' התגלות ע"ק בז"א, וע' ד"ה מה טובו ענין תשו"ת ותשו"ע ובכל א' שני בחי' ויש לפרשם בשני פסוקים הנ"ל גם י"ל ב' בחי' ושב הנ"ל הא' יחוד זו"נ והב' יחוד או"א וכמ"ש בפרדס שם פי"ג בשם התיקונים בענין שלח תשלח כו' ובענין לא אבא בעיר לא אכנס בירושלים של מעלה עד שאכנס בירושלים של מטה ע"ש, ולפי' האריז"ל הוא ענין יחוד פנימי דאו"א כי יחוד החיצוני אינו נפסק וגם יחוד הפנימי ממשיכי' בק"ש ועכצ"ל שהוא שיומשך השפע מפנימיות אבא שהוא פנימי' עתיק, בעמה"מ שער י"ד ס"פ ס"ג דצ"ו ד' ענין ושב ע"ד עמו אנכי בצרה מענין ושב ס"פ וירא דק"כ וע' האזינו דרצ"ו ב' ע"פ שחת לו לא ובמק"מ שם וע' פ' וארא דכ"ו ע"ב וזהו ענין לא אכנס בירושמ"ע וע' ח"ג קל"ח ב' א"כ א"ש ב' פעמים

ושב כנ"ל, וישלח קע"ז א' ח"ג אמור צ' ב' בחוקותי קט"ו א' בלק קצ"ג א' פי' ושב שבותך קאי העדים והמתנות שקבלו ישראל מכל השרים בשעת מ"ת ושב ואתחנן דף ע"ר סע"א וע"ש דרס"ו ע"ב ע"פ ובאו האובדים צדיק וכנס"י האזינו דרצ"ז ב' את שבותך ורחמך דא מטרוניתא כ' מק"מ פי' מ' היא שבותך לפי שנשבית בשבילנו ועמ"ש בד"ה והי' עקב מענין עקב דקדושה המלובש כו' והוא מתעלה ע"י התשובה דוקא מענין ושב כו' את שבותך באגה"ת ספ"ו כלומר עם שבותך, והיינו ע"ד הולך את חכמים יחכם וי"ל עם שבותך שהוא השכינה ישוב צדיק עליון ממקומו.

ד) * **אם** יהי' נידחך, רבות ס"פ מסעי זח"א וישלח קע"ז א'.

ה) **והביאך** כו' והטיבך כו' בירושלמי ספ"ק דקדושין שירשו ג' ארצות קני קניזי קדמוני שהם כח"ב יעו"ש שלא ישתעבדו עוד והיינו לפי שיהי' בחי' דבר שאין שייך בו עיבור ולידה, רבות נשא ספ"ז דכ"ד ד', ועמ"ש מענין ירושת הארץ בפ' עקב גבי בהמ"ז ועמ"ש מענין ירושה בד"ה תורה כו' מורשה וע' מכ"ז בד"ה ראה אנכי.

א הערות למ"ש בלק"ת פ' נצבים בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך

ד"ה כי המצוה פ"א י"ל זהו שע"י המצות ממשיכים גילוי ממכ"ע כמש"כ בד"ה וארא דלאזני, וא"כ מהו העילוי מהירידה היינו כמ"ש בד"ה מקושש דתקע"ב ששרשם מלבושים בי"ע וע"י תומ"צ נעשו לאשתאבא בגופא דמלכא שנכלל בע"ס ממש אשר בהם מלובש האור איהו וגרמוהי חד וזהו הוי' האור אלקיך הכלי, וזהו ענין עצו כפריו וגם בד"ה אני לדודי פי' תורה ממכ"ע ל"ב נתיבות חכמה סי' ז' בד"ה מה טוב חלקנו, ועוד כי הרי באבות נאמר ושמי הוי' לא נודעתי אצי' כ"א בבי"ע והיינו ע"ד שמש ומגן רק גילוי המגן כלים אותיות אבל הוי' אלקיך גילוי האור ג"כ ע"ד שבאצי' כו' הגדולה כו' ולא כמו בבי"ע ומשם יפרד בד"ה ששים המה מל'.

פ"ב וזהו תמים תהי', כי גבי מילה נאמר והיה תמים אני א-ל שדי שהוא ביסוד שעי"ז נמשך יחוד יסוד במ' בחי' ואולם חי אני וימלא כבוד כו' סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם משא"כ הערלה מום והיינו כי בממכ"ע ציור אדם חצר הכבד יהי רקיע המבדיל כו' ומזה נשתלשל למטה יש ודבר נפרד ומשם יפרד מפלגך ולתתא כו', ומזה הערלה שנק' מום גימט' אלקים שמזה נשתלשל המום כו' וצריך להסיר המום להיות כולך יפה כו' ומום אין בך,

*) בכת"י לא נסמן סעיף ג'.

א
גוטין 1020 ג,ג'ב,ג

ובזח״ג דר״ל סע״א תוכו כברו היינו כי למעלה אעפ״י שתוכו האור שהוא משם הוי׳ וברו הכלי משם אלקים כו׳ או אד׳ עכ״ז הכל שוה כי הוי׳ הוא האלקים אימתי גדול הוי׳ כשהוא בעיר, וגם מדה״ד תכליתו חסד כמ״כ באדם צ״ל תמים תהיה להיותו תוכו וברו שוה היינו שלא יהי׳ העבודה רק בחיצוניות הנק׳ ברו כ״א תוכו יהי׳ רצוף אהבה, וע׳ בד״ה לבאר ענין יוהכ״פ פ״א מ׳ חיצוניות חכמת פנימי׳ ולמעלה תוכו כברו כי שבת עליית המ׳ בחכמה ש׳ ב׳ כו׳, וגם באדם י״ל תוכו וברו נה״א ונה״ב יהי׳ שוה ע״ד משרים אהבוך, ועמ״ש ע״פ כולך יפה ב׳ זח״ב וארא כ״ו סע״ב חיביא עבדי פגימותא לעילא דשמאלא לא אתכליל בימינא שחת לו לא בניו מומם ר״ל שנק׳ מומם שגורם שלא יומשכו להם ברכת מימין כו׳ יעו״ש, כי צ״ל וידעת היום כו׳ כי הוי׳ הוא האלקים ויחוד זה ע״י והשבות אל לבבך ב׳ לבבות יצ״ט ויצה״ר וייצר ב׳ יודין וכשפוגם כו׳ וזהו המום ע״ד ערלה שנשתלשלה מש׳ אלקים, לכן צ״ל תמים תהי׳ שיהי׳ השמאל נה״ב אתכליל בימינא נה״א, כי תמים שלום ע״ד שלום בפשמ״ט כו׳ בד״ה בחדש השלישי וע׳ ת״ז דמ״ד סע״ב ומום אין כו׳ כי ש׳ הוי׳ כו׳ ודמ״ה ע״א.

פ״ג והנה כתיב ואומר חלותי היא שנות ימין עליון ופי׳ בשל״ה דכ״ז ע״ב בשם החיט שמה שנראה כביכול שינוי הימין שביצי״מ נאמר ימינך ה׳ נאדרי בכח, ועכשיו השיב אחור ימינו זהו חולי שלי הוא לא שינוי בימינו חלילה כי אני הוי׳ לא שניתי רק השינוי הוא מצד המקבלים וכמש״ש דקע״ג ע״ב וענין חולי זה היינו כנ״ל ההפך מבחי׳ תמים תהיה, וגם כמו שיש מום שהוא באברים החיצונים כמ״כ באברים הפנימיים לא וויתר על ביטול תורה ועמ״ש מענין חולי בד״ה רפאני ה׳ וארפא, ובד״ה ועבדתם גבי והסרותי כל מחלה מקרבך פי׳ מחלה היא ק״נ אש זרה ובה ועל ידה יונקים הג׳ קליפות כו׳ ע״כ נק׳ מחלה, גם ביאר שם שבחי׳ קץ כל בשר קץ דשמאלא יניקתו מבחי׳ המל׳ מקור הזמן משא״כ מבחי׳ שלמעלה מהזמן וה״נ כי הנה כתיב ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע, וכדפי׳ ענין זה בלק״ת פ׳ ואתחנן בד״ה שמע ישראל בענין יהי רקיע ויהי מבדיל כו׳ וע״כ הקדושה נק׳ חיים ששם נמשך מבחי׳ כי עמך מקור חיים וע׳ באדר״ן ס״פ ל״ד עשרה נקראו חיים הקב״ה תורה ג״ע וכו׳, והיינו ע״ד חיים שאין עמהם מות ע״י המשכה מבחי׳ אני הוי׳ לא שניתי ולעומת זה ג״ק הטמאות ונק׳ מות ורע כי ואת רוח הטומאה אעביר כו׳ והרשעה כולה בעשן תכלה וע׳ בד״ה האזינו פ״ג והחולי זהו המפריש בין חיים למיתה והיינו ק״נ שבה ועל ידה יונקים ג״ק הנ״ל הנק׳ מות מהקדושה הנק׳ חיים ואפ״ל כי עבירות חמורות שחייבין עליהם כרת ומיתה בי״ש הן שג״ק הטמאות ושאר ל״ת שאין בהם כרת הם מהרע דק״נ כו׳ ויש חולי שאינו מסוכן כ״כ והוא הטוב דק״נ תאוות היתר כו׳ וע׳ מ״ש עוד מענין זה בת״א פ׳ בראשית בד״ה צאינה וראינה.

פ״ד והנה בריאה לו שני פנים לשון בריאה יש מאין ולשון בריאות בריאות מראה ועגלון איש בריא, והיינו כי כמו הבריאה ביום הבראם הם ודאי בתכלית כוחם, וכשארז״ל ע״פ אלה תולדות השמים שנאמר תולדות מלא בוא״ו שנבראו הדברים על מילואותן, וזהו בהבראם שהיו בריאים שהרי המות לא נמשך עד אחר חטא עה״ד ורק אח״כ כיון שחטא בעה״ד נתקלקלו הנבראים כו׳

וכן למעלה עה"ד טו"ר עיקרו ביצירה משא"כ בבריאה ולכן הנה הרפואה שיהי' נמשך הבריאות אחר החולי צ"ל נמשך דבר חדש מבחי' שנתחדש הבריאה שמשם נמשך הבריאות והיינו מלמעלה מהחכמה כי והחכמה מאין תמצא בריאה יש מאין והנה מזון ממשיך יחוד חיצוני' דאו"א להחזיק החיות שנמשך כבר לחדש הישינות אבל הרפואה להמשיך חיות חדש כמו בריא' יש מאין וה"ע יחוד פנימי דאו"א, וז"ש בתשו' ב"פ אנכי חד למע"ב וחד למ"ת כי הרפואה והבריאות צ"ל נמשך ממקור הבריאה וכתיב לכבודי בראתיו ותשו' עד כסה"כ בחי' ולכבודי כו' והנה מ"ש ואומר חלותי כו' ע"י התשו' יומשך הושיעה ימינך כו' להיות נאדרי בכח שה"ע בריאות שהבריאות זהו הכח והיינו חכמה שנק' בריאה ונק' כח מה, מה אדיר שמך כו' משא"כ ע"י העון צור ילדך תשי שמתישים כח שלמעלה כביכול רבות באיכה דס"ה א' בפסוק וילכו בלא כח וברבות אמור פ"ו ע"פ ועם נברא יהלל י"ה תילים ק"ב שהקב"ה מקבל את השבים ובורא אותן בריה חדשה וע"ש, וז"ש בורא ניב שפתים כו' ורפאתיו, הרי הרפואה שייך להבריאה ולכן אומרים בורא רפואות בורא דוקא, והנה ענין הושיעה ימינך זהו המשכת חיים כמ"ש באדר"נ ס"פ ל"ד שהחסד נק' חיים כמ"ש כי טוב חסדך מחיים תילים מ"ג וכמאמר מכלכל חיים בחסד כי למטה ע"י החסד גותן אבל למעלה החסד זהו עצמו המחייה אך הושיעה ימינך מבחי' כי עמך מקור חיים כו' וזהו המשל כמו מעיין שנתמעטו מימיו עד"מ כו' והיינו כי המים נק' מים חיים, אך כשנתמעטו צריך להמשיך מבחי' מקור מים חיים והיינו אנכי שהוא בחי' המקור, והיינו כי חיים הן סוכ"ע וממכ"ע וכמ"ש בהגהות לד"ה וישב יעקב ומקור חיים הוא מה שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע וזהו עמך כו', גם כמו שהנשמה הוא חיי הגוף כך יש נשמתא לנשמתא כו'.

פ"ה והנה ארז"ל פ"ב דחגיגה די"ב סע"א שברקיע השביעי הנק' ערבות בו גנזי חיים וגנזי שלום כו' וטל כו' ע"כ י"ל בחדש השביעי ממשיכים בחי' זו והיינו ע"י התשובה שנק' רפואה וממשיך חיות חדש מגנזי חיים כו', ואפ"ל שהתשובה נק' ג"כ מקור כמ"ש במקהלות ברכו כו' ממקור ישראל תילים ס"ח כ"ז ופי' בשל"ה קנב"ב דממקור ישראל ר"ל ענין ישראל עלו במחשבה שזהו מקור לנשמה הנמשכת למטה, ועיין מזה בד"ה יונתי בחגוי שבחי' זו גבוה מהתורה וכמ"ש ג"כ ע"פ אחת היא יונתי שגבוה משמשים מלכות ששים מסכתות כו' חהו ענין התשובה כמ"ש בד"ה האזינו הראשון בענין והרוח תשוב עד יעבור עמך הוי' וזה נק' ברכו כו' ממקור ישראל כו', והנה לעיל אות ב' תמים תהיה משא"כ הבעל מום כו', אכן לע"ל אז ידלג כאיל פסח והיינו ע"י ועמדו רגליו ביום ההוא כו' וזהו מחצתי ואני ארפא כו' ועכשיו ממשיכים בפנימיות ע"י התשו' כו'.

מש"ל דהמזון נמשך מיחוד חיצוני דאו"א א"א לומר כן, לענין מזון דתורה שממשיכים ודאי דיחוד פנימי, אלא שלגבי ההמשכה שע"י תשובה נק' זה חיצוניות ע"ד מ"ש בד"ה שובה ישראל עד דרוש השני בענין וחכם באחור ישבחנה שהחכמה נק' אחור לגבי הכתר שעליו נאמר ופני לא יראו כו' כי או"א מלבישי' חו"ג דא"א שהם ז"ת שנק' אחורים לגבי ג"ר שבכתר כו'.

קיצור מצות הוי' שבהם ועל ידם העליה באצילות שהנשמות נמשכו מבי"ע לבושים תקינת לון שהם בי"ע דמיניהו נמשכו הנשמות וע"י אקבו"ן עולים לאשתאבא בגופא דמלכא, ע' ד"ה זכור ושמור בדבור אחד נאמרו.

(ב) וזהו תמים תהיה במילה והיה תמים כי הערלה מום בגימט' אלקים ר"ל מה שמשתלשל מהמגן דשם אלקים הסתר גמור מבדיל בין קדש לחול וע"י מילת ערלת הלב מעביר המום וההסתר וממשיך יחוד הוי' באלקים עמ"ש בד"ה ששים המה הראשון בפירוש תמתי שגם בבי"ע לא יהי' בחי' ומשם יפרד ע"י ומעיין מבית ה' יצא וע"י המצות בת"א פ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים, גם תמים תהיה תוכו כברו, ועי"ז ממשיך למעלה שיהי' ברו כתוכו וזהו עם הוי' אלקיך עוד ענין מום כמ"ש שחת לו לא בניו מומם לכן צ"ל תמים תהיה שעי"ז שמאלא אתכליל בימינא.

(ג) אך כשפגם באיזו מצוה הוא בעל מום, עיין ג"כ בת"א בד"ה רני ושמחי הראשון דס"א ע"א שג"כ לא יוכל להקריב נפשו בק"ש שהתפילה במקום קרבן כו', וע"י ל"ת נעשה חולי בסתימת א' מגידי הדם ע' בת"א ס"פ בד"ה צאינה וראינה דף י"ד א', והמחלה הוא אש זרה ע' בלק"ת בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון דכ"ו ע"ב ובפ' שלח בד"ה בפ' נסכים רפ"ב, ובד"ה כי תצא דרוש הראשון רפ"א, וכתיב ראה כו' את החיים ואת הטוב זהו אצילות ששם עץ החיים ואת המות ואת הרע הם ג"ק הטמאות, והחולי זהו ק"נ המפריש בין חיים למיתה והכל לפי החולי, וכתיב ואומר חלותי היא שנות ימין עליון שהחולי גורם שנשתנה הימין.

(ד) ולכן צריך לרופא שיתן לו רפואה ויבריאנו מחליו אסיא זהו א"א כי ארוכה זהו רפואה ובריאה בו שני ענינים לשון בריאות הפך החולי שבע השבלים הבריאות עיין זח"א ס"פ מקץ דר"ד סע"ב ודף קצ"ד ע"א וגם לשון בריאה יש מאין ובבריאת היש מאין נברא על שלימותו וזהו לשון בריאות ואח"כ ע"י החטא נמשך המחלה והוא מעטיו של נחש כמ"ש בת"א ס"פ משפטים דקל"ב סע"ב בפירוש והסירותי כל מחלה מקרבך, ולהסיר המחלה ולהמשיך הבריאות זהו ע"י הבחינה שמשם הבריאה יש מאין והחכמה מאין תמצא, א"כ בחי' אין זהו למעלה מהחכמה והיינו כי המשכת החיים ע"י מזון ולבוש תומ"צ זהו מבחי' והחכמה תחיה, אבל בחי' אין נקרא כי עמך מקור חיים כי עמך הסליחה המקור ממנו נמשך המעיין ע' זח"ב ס"פ בא דמ"ב ע"ב כי אני ה' רופאיך אני אותיות אין, וזהו כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום, היום י"ל ר"ה כי התשובה בעשי"ת מקובלת יותר, והנה אלה תולדות בהבראם תולדות בשני ווין, ע' בלק"ת ס"פ תזריע בד"ה למנצח על השמינית בהקיצור, ואפ"ל שע"י התשובה ממשיך ג"כ בריאות חדש ע"ד בשני ווין, או התשובה תשוב ה' עילאה שלמעלה מבחי' ו', ועמ"ש בביאור ע"פ מי יתנך כאח לי וז"ש מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה שהיא התשובה וס"ת הוי' כי היא מבחי' אשר אנכי מצוך ומילה דוחה שבת אף שבשבת נאמר מצות בשני ווין בנחמיה סי' ט' י"ד, והיינו כי במילה יש י"ג

בריתות גימט׳ וא״ו שהאלף שבתוך שני הוי״ו זהו ע״ק הנמשך תוך ז״א בזח״ג דס״ו ע״ב וענין מי יעלה לנו ע״ד אד׳ מי יעמוד מי יתנך כאח לי.

להבין ביאור הדברים הנאמרים ע״פ כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאת היא ממך כו׳. ותחלה יש להקדים ענין א׳ דהנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כו׳ וידוע הקושי׳ למה נאמר בו לשון רבים נעשה כו׳ ולא נאמר בו יהי אדם כמ״ש יהי אור יהי רקיע כו׳. אך הענין דהאדם אינו כשאר כל הברואים והנאצלים בהשתל׳ שכל א׳ הוא מדריגה ובחי׳ א׳ פרטית בלבד אבל האדם הוא בחי׳ כוללות שכלול מכל ההשתל׳ ויש בו מכל הפרצופים יחד וכולהו איתנהו בי׳ כו׳ ואינו מע״ס שבבחי׳ פרטי׳ בלבד כמו מז״א לבד או מאו״א לבד וע״כ כל העולמות כלולים בו וכמבואר בזהר בשלח דנ״ה ע״א ובמק״מ שם, וע׳ בזהר פ׳ אמור דק״ד א׳ ע״פ כל הנקרא בשמי ובפי׳ הרמ״ז שם ור״פ במדבר דקי״ז א׳ ובמק״מ ובהרמ״ז שם ובפ׳ פנחס דרי״ט ע״ב ור״פ תולדות קל״ד ב׳ ובפ׳ ויחי דרמ״ה ובשע״ק להרח״ו ח״ג שער ב׳ וזהו שנאמר בו נעשה לשון רבים שמכולן נעשה דהיינו מכל הי״ס בכלל ולכך כלול הוא מכל המדריגות משא״כ בשאר נברא זולתו שאין התהוות אלא מבחי׳ ומדרגה פרטי׳ כמו האור מן החסד והרקיע מן הת״ת וכיוצא ולכך נאמר בהן לשון יחיד ויאמר אלקים יהי אור כו׳ וד״ל. והראי׳ לזה שהאדם כלול מכולן כנ״ל הנה אנו רואים זה ממעשה המצות שנצטווה האדם דידוע שכל עיקר המצות הן רק להמשיך האורות עליונות בכלים כו׳ וכמו ע״י הטלית נמשך או״מ וציצית הטלית הם בחי׳ השערות ואו״פ כו׳, ואכילת מצה מוחין דאבא כו׳, ובג׳ סעודות השבת אנו רואים דסעודה הראשונה נק׳ סעודתא דחקל תפוחין שהוא בבחי׳ מל׳ והשני׳ בבחי׳ עתיק כו׳ ויש מצות שהן לבחי׳ ז״א כמו הלולב בדעת דז״א ומצות ת״ת במוחין דז״א וכן תפילין של ראש כו׳ ויש מצות לבחי׳ אי׳ באו״פ ואו״מ כמו הסכך דסוכה בבחי׳ מקיפים דאימא כידוע, ויש מצות שהן בבחי׳ אור אבא ובחי׳ עתיק וא״ק כו׳ כמבואר בפע״ח. והנה לכאורה יפלא מהיכן יהי׳ כח באדם להמשיך אור ע״י המצות בכל המדריגות בעתיק וא״א וזו״נ כו׳ וכיוצא אם לא שמוכרח לומר כנ״ל שהאדם הוא בחי׳ כוללת מכל ההשתל׳ בכלל ולא מע״ס פרטיות בלבד וא״כ יש בו גם מבחי׳ ע״י וא״א וגם מא״א וזו״נ כו׳ ולכך ע״י המצות כולן שקיים ממשיך מכולן לפעמים מזה ולפעמים מזה לפי אופן מעשה המצות להיכן רומזים ועל ידו יתקיימו כולן למעלה כמ״ש אשר יעשה אותם האדם כו׳ והוא לפי שכוללם יחד א״כ בהכרח שהוא למעלה מכולן כו׳ וזהו אדם אדמה לעליון ממש שלפני כל ההשתלשלות וכמ״ש במ״א וד״ל.

והנה עוד ענין אחר יש להקדים והוא בפגם העבירות מה הן פוגמין, דהנה מבואר למעלה דעיקר המצות הן בחי׳ המשכות האורות בכלים כו׳ והנה ידוע דמחיצוניות ואחוריים של הכלים יניקה לחיצונים ג״כ, אך גם

זאת הוא בא להם במדה וקצבה ושיעור מוגבל כפי המדה והקצבה הקצובה מהמאציל העליון מבחי' קו המדה הנק' בוצד"ק כו' שיורד גם כמה יהי' יניקת החיצוני' מבחי' אחוריים כו', והנה במעשה העבירות שתים רעות הן יש הא' והוא דבר קטן דהיינו מה שעי"ז ניתוסף להם שפע אלקי' יותר מכפי הצמצום המדה שלהם ושיעורם המוגבל מקו המדה כו' וזהו דבר קטן וכלא חשיב ממש שהרי מבחי' קו המדה שבמאציל נמדד קו המדה לכל פרטי ההשתל' דאבי"ע דהיינו עד כמה יומשך אור האצי' ויהי' בחי' הגבול דאצי' ולהיות משם ואילך בחי' נפרד מאלקות וכמ"ש ומשם יפרד כו' והוא עולמות הנפרדים בי"ע כידוע וגם כמה יהי' העולמות הללו בבחי' או"פ ומקיפים וכמה יהי' מהם גם בבחי' חיצוני' ואחוריים כו' ולפי"ז שיעור זה שניתן ליניקת החיצוני' מבחי' אחוריים וחיצוני' ובפרט כמו צפרנים ושערות שהן רק בחי' אחוריי' דאחוריים הרי זה דבר קטן ומועט בערך מאד לגבי עיקר הפנימי' שבבריאה ומכש"כ לגבי האצי' כו' וא"כ גם שניתוסף לחיצוני' קצת יניקה יותר מכפי המדה המצומצמת להם אינו תופס מקום כלל וכלל וכלא ממש חשיב כו' ע"כ נקרא פגם זה פגם קטן אבל פגם גדול שע"י העבירות הוא ענין אחר והוא מה שהאורות עליונים דאבי"ע מסתלקים מן הכלים בסיבת ריבוי יניקות החיצונים כי לא יגורך רע כתיב וטהור עינים מראות ברע כו' ובחי' הסתלקות האורות זהו גרעון גדול מאד לגבי המקבלים שהן העולמות וההיכלות עליונים כו' שהרי האורות הן בחי' אלקות ממש וע"י הסתלקות האור למעלה ממילא נפגם העולם מצד העדר האור זאת הרעה הרבה יותר מרעה הראשונה בתוספת היניקה לחיצונים בכפלי כפלים כו' וד"ל. ואחר הקדמה הנ"ל יובן שלצורך התיקון לפגם העבירות צריך ב' דברים לתקן, הא' להעביר תוס' היניקה של החיצוני' מאחוריים של הכלים די"ס דאבי"ע כו' בכדי שיוכל אור העליון לשכון בו, ואחר שהעבירו יניקת החיצונים מכל וכל ולא נשאר להם רק כפי המדה בלבד מראשית ההשתלשלות הנה עוד עדיין חסר העיקר והוא להמשיך האורות בכלים וישכון בהם ולא יסתלקו עוד כבראשונה והוא ענין החזרת האורות שנסתלקו כו' וכ"ז ע"י המצות בכלל ע"י רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת הל"ת הן להעביר התוס' יניקה שלא יומשך לחיצוני' כמו לא תאכל חלב ודם כו', והמ"ע הן להמשיך האור כו' וכידוע וד"ל וזהו בד"כ בכללות המצות, ובדרך פרט יש ב' תיקונים הללו בכל מצוה וכמו במצות מילה שהיא הראשונה שעיקר ענינה הוא לב' דברים הנ"ל הא' להסיר תחלה בחי' הערלה החופפת על ברית הקדש כו' והוא להסיר התוס' מן החיצונים להיות לכך נק' ערלים כו' וכמ"ש ומלתם את ערלת לבבכם כו', וגם במילה עיקר הכוונה במצות המילה הוא כדי שיהי' התגלות י"ה כו' צריך שימול הערלה החופפת בבחי' תוס' לחיצונים כו' וזהו אותיות מילה מל י"ה וכמ"ש בכוונת המילה בפע"ח באריכות לפי שבלתי הסרת הערלה לא יוכל להאיר שם י"ה בנפש האדם, וכמ"ש באברהם שנקרא אברהם בה"א אחר המילה דוקא כי אב המון גוים כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. ועד"ז יש כוונה זו בכל מצוה ומצוה בפרט (כמו בד' בתים דתפילין שיעור דקדוקן בד' בתים דוקא הוא להבדיל האור דקדושה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל) ואמנם במה יתוקן ב' דברים הנ"ל הענין הוא כך דכדי להעביר יניקת החיצונים צריך תחלה

להמשיך בחי' או"מ דוקא כי ידוע דאור המקיף הוא מסמא עיני החיצונים כו' כי לעוצם רוממות מעלתו לא יוכלו להסתכל בו וכמ"ש ביאור דבר זה במ"א וידוע ג"כ בע"ח דאור המקיף מזכך חצי הכלי מבחוץ כו' ואין לחיצוני' יניקה שם באחוריים דכלי' כי יאבדו ויפלו למטה מחמת אור המקיף שמאיר עליהם מלמעלה כו' וכמ"ש ביאור דבר זה במ"א וד"ל. ואחר שנמשך המקיף להעביר חיצוני' מחיצוניות הכלים אזי מאור מקיף זה נמשך לאורות עליוני' בבחי' או"פ להיות האורות יורדין ונמשכין למטה בכלים ולא יסתלקו עוד כמבראשונה כנ"ל, וא"כ מובן שהמקיף הזה נחלק לב' חלקים חלק העליון ממנו הוא שיורד להאיר למטה על החיצוני' דכלים לבטל ולבער את החיצוני', וחלק השני התחתון ממנו יורד להיות בבחי' או"פ לאורות עליוני' כו', ולפי"ז או"מ זה שמעביר החיצוני' ירד תחלה קודם שירד חצי השני באורות כו' דאם היה יורד חצי השני קודם להיות בבחי' או"פ כו' הרי עדיין היו החיצונים ג"כ מקבלים יניקת בתוס' כמקודם והי' בהכרח להם להסתלק למעלה אלא מטעם זה ירד אור המקיף העליון תחלה כדי לעשות למטה העברת החיצוני' מן הכלים תחלה בכדי שיהי' ראוי אח"כ לקבל המשכות האורות בהן ולא יסתלקו האורות עוד מהן מאחר שנתקנו הכלים למטה אח"כ ירד חצי השני מן המקיף להיות ע"י המשכות האורות בכלים גם בבחי' או"פ ויתקיימו שם כי כבר נתבער הרע דחיצונים כו'.

ולהבין ביאור ענין או"מ זה שנחלק לשנים כו' יובן בהקדמה בתחלה שיש בחי' או"פ ואו"מ בכל עולם ועולם לפ"ע דהיינו כמו בעולם הבריאה האור המקיף דבריאה הוא רק לפ"ע עולם האו"פ דבריאה כו' ועד"ז בעולם האצי' ג"כ בחי' המקיף דאצי' הוא לפ"ע האצי' כו' ובכל מקום פי' המקיף הו"ע אותה ההארה שאינה מתלבשת כלל בכלים וגם לא בא בהשגה שהוא בחי' או"פ כידוע אלא נשאר למעלה כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. והנה בחי' או"א * דאצי' הכללי ידוע שהוא בחי' עתיק וגם בחי' א"א והוא הנק' אנכי מי שאנכי כו' ויש בזה אור המקיף ב' מדריגות ע"ד הנ"ל חצי העליון ממנו הוא בחי' עתיק שהוא בחי' תחתונה שבמאציל והחצי השני הוא בחי' א"א שהוא שרש וראש לכל הנאצלים, (כמבואר בע"ח היכל הז' שער מ"א דמה שבחי' כתר לפעמים נמנה עם י"ס ולפעמים לא, הוא לפי שב' מדריגות יש בו והוא בחי' ע"י וא"א ובחי' ע"י אינו נמנה כו' ע"ש) והיינו בחי' כ"ע בכלל אך שנחלק לב' פרצופים ע"י וא"א כנ"ל, והנה ביאור הדברים ידוע דפי' עתיק הוא מלשון נעתק כמו המעתיק הרים כו' וענין פי' מלת מעתיק ידוע עד"מ שקורין למעתיק איזה ספר מכתב לכתב אחר בשם מעתיק שהוא לפי שנעתק הספר ממקומו הראשון ובא לכתב אחר כי ענין ההעתק הוא ע"ד ענין העברה והסרה ממקום למקום כמו אילן שהעבירוהו ממקומו למקום אחר נקרא גם בשם נעתק שנעתק ממקומו, כך בהעתקת ספר לפי שהעביר הדבר הכתוב מכתבו הראשון לכתב אחר כו' נק' מעתיק וכענין המעתיק הרים שנעתקו ממקומן כו', וכך יובן למעלה

או"א : בכת"י ב' : א"א.

דהיות שבחי' עתיק הוא בחי' תחתונה שבעצמות המאציל עדיין ע"כ לא נחשב בערך א' עם ענין האצי', גם להיות להן לבחי' מקור ושורש אלא מובדל הוא בערך לגמרי וכאילו נעתק והועבר מהם לגמרי לעוצם בחי' ההבדל הגדול בערך כו' ולכך נקרא עתיק יומין פי' יומין הוא בחי' האצי' בכללות ובחי' עתיק הוא אור שמובדל ומרומם מבחי' יומין דאצי' בתכלית וכמ"ש המתנשא מימות עולם, פי' מתנשא ומובדל ומועתק מהם וזהו עתיק יומין כלומר שנעתק ונבדל מבחי' יומין לעוצם הרוממות כו' וד"ל. והנה בחי' זו הוא בחי' פנימית כ"ע והוא חלק העליון מאו"מ הכללי דאצי' אשר איננו מתלבש כלל וכלל באצי' ולכך נק' עתיק יומין כנ"ל מפני שאינו מתלבש כלל ביומין דאצי' רק הוא היורד להאיר למעלה מרחוק על בחי' חיצוני' הכלים לזככן מיניקת החיצונים וד"ל, אבל בחי' אריך הוא חצי השני ממנו שנכנס באצילות קצת והוא להיות להם לראש ומקור כנ"ל ואינו נק' עתיק יומין לגמרי להיותו רחוק יותר מעצמות המאציל כו' וזהו שרש האצי' מתחיל שרשו מהארת והשפעת א"א דוקא וכידוע המאמר דאור אבא שהוא אור הראשון דאצי' יונק מן בחי' מזל הח' דא"א והוא מזל ונוצר חסד ונקרא בשם מזל העליון ומדרגה השני דאצי' הוא אור אימא יונק ממזל הי"ג דא"א והוא מזל ונקה ונק' בשם מזל התחתון כידוע, והארת הללו דאו"א שמקבלים ממזלות דא"א הן הן שרשי כל האצי' כידוע, והנה פי' יונק הוא בבחי' או"פ כמשל היונק שמקבל לפ"ע ע"י צמצום כו' והאור והשפע מתלבש בתוכו ממש ולא בהעלם עליו כו' וגם כאן שהאור אבא יונק ממזל הח' ענינו הוא שמקבל מבחי' או"פ בגילוי השפע וזהו דוקא מבחי' א"א הוא שמקבל כך, אבל מבחי' ע"י לא יוכלו לקבל להיות נק' עתיק יומין שנעתק ומובדל בערך כנ"ל וד"ל, א"כ מובן דמה שע"י התשובה ומע"ט בכלל נתקנו ב' דברים הנ"ל הענין הוא כך דע"י התשובה מעומקא דליבא כמ"ש ממעמקים כו' וכמשי"ת בסמוך מעורר למעלה בחי' המשכת אור המקיף דאנכי מי שאנכי כו', שהוא בחי' עתיק כנ"ל להיות יורד למטה להעביר החיצוני' ואח"כ יורד חצי השני והוא בחי' א"א להיות שרש וראש לנאצלים בבחי' יניקה ממש כמו או"א שמקבלים ממזלות דא"א וכיוצא ונמשך האור והשפע עד"ז לכל האורות והכלים דאצי' וישכנו שם בלתי הסתלקות וגרעון אור ח"ו והוא ע"י המצות מעשיות כנ"ל וד"ל. וזהו אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך פי' ב' פעמים אנכי, אנכי הראשון בחי' אור דעתיק שמובדל לגמרי ונק' אנכי מי שאנכי והוא שיורד ע"י התשו' למחות העוונות ולהעביר הפשעים שלא יקבלו החיצונים יניקה מהם מטעם הנ"ל, ואח"כ יורד האור מבחי' א"א להאיר את האורות דאצילות כנ"ל והוא בחי' אנכי הב' וע"י אמצעות שניהם נמחל העון, וזהו שמסיים למעני למען שם ה' דאצי' בכלל שיקבל מא"א וגם למען העברת החיצונים לזה ירדו ב' אנכי כו', משא"כ בשעת מ"ת לא הי' צריך שם אלא ענין א' בלבד והוא כדי שיאיר אור כ"ע דא"א בנאצלים כי ע"י המצות שנק' בשם הוי' כמ"ש ארחות הוי' כו' לכך לא נאמר שם אלא אנכי א' והוא ה' אנכי ה' אלקיך פי' בחי' א"א שמאיר בחו"ב שנק' ה' אלקיך ע"י ב' מזלות הנ"ל אבל א"צ לאנכי דבחי' עתיק אלא למצות התשובה דוקא מטעם העברת החיצונים וכנ"ל וד"ל (ובא"א עצמו יש הבדל ב' מדריגות הללו והוא

בחי' י"ג חיוורתי כו' שהוא בחי' הלבנונית כו' ונק' תליסר ארחין כו' שהוא ממדריגת בחי' עתיק למעלה משורש המצות ובחי' השערות דא"א מהן מתחיל שרש המצות והוא באנכי דמ"ת כידוע וד"ל).

ועתה י"ל שרש ענין התשובה במ"ש ממעמקים קראתיך הוי' כו' שהוא תשוב ה' במילוי יו"ד כו' הנה הה' במילוי יו"ד הן ב' יסודות דאו"א כו' וידוע דיסוד אבא שהוא היו"ד גנוז ומלובש ביסוד אימא ע"כ במילוי יו"ד כו' והן ב' עומקים דממעמקים קראתיך כו', וביאור הדברים וגם להבין איך שב' עומקים דאו"א הן שנקראו לשם הוי' כו', הנה תחלה יש להקדים כלל א' והוא כלל גדול כל פרטי השתל' דכל הפרצופים והוא אשר בתחילת וראש לפני כל ההשתלשלות דא"ק עד רגלי העשי' ולא היו מעצמות אוא"ס בבחי' התחלקות ב' שמות מ"ה וב"ן בלבד שיצאו מעצמות אא"ס והוא מה שלפני הצמצום דקו"ח כו' נק' שם מ"ה כמאמר היה הוא ושמו בלבד כו' וצמצום הקו"ח כו' נק' בשם ב"ן בכלל ועדיין אין מציאות בחי' השתלשלות ממש בבחי' התחלקות ממש להיות בבחי' פרצופי' מחולקים כו' עד שבחי' ע"י וא"א הוא שנתחלקו ב' שמות הנ"ל דמ"ה וב"ן להיות נקראים בשם ב' פרצופים והוא פרצוף עתיק בשם מ"ה בכלל וא"א בשם ב"ן בכלל וכנ"ל ועדיין אין זה בחי' התחלקות גמור שהרי ע"י וא"א כפרצוף א' נחשבים רק שזה מבחי' התחתונה שבמאציל וזה נעשה ראש לנאצלים כנ"ל אבל כללות שניהם ענין א' והוא בבחי' כתר בכלל והוא מבחי' ממוצע בין עולם הא"ס לעולם הנאצלים כידוע אבל כשיורד עוד האור מעצמות אור א"ס למטה יותר והוא בבחי' או"א שיונקים ממזלות דא"א וכנ"ל שם נתחלק האור להיות בבחי' ב' פרצופים שלימים ונפרדים לגמרי כו' עד שנקראו בשם תרין ריעין וכנ"ל והגם שהם תרדל"מ וכחדא שריין וכחדא נפקין כו' כידוע מ"מ תרין ריעין הן בבחי' התחלקות ממש לשני פרצופים וכו' רק שהן תמיד בתכלית היחוד כו' ואמנם מ"מ הרי הן ביחוד תמידי כאלו הן אחדות א' ממש כמאמר כחדא שריין כו' אבל בירידת עוד האור למטה יותר והוא בבחי' זו"נ דאצי' שם נעשו ב' שמות הנ"ל ב' פרצופים ונפרדים ממש ולא יש יחוד ביניהם כ"א לפרקים ועתים ידועים כידוע כמו בג' רגלים שיש יחוד זו"נ שהוא יחוד מ"ה וב"ן כידוע אבל ברוב העתים שם מ"ה דז"א פרצוף בפ"ע ושם ב"ן דנוק' פרצוף נפרד לעצמו כו' כידוע וד"ל. וא"כ נמצא מובן שהגם שהתחלת אור הראשון הפשוט מעצמות אור הא"ס לא הי' רק בבחי' חילוק ב' שמות מ"ה וב"ן בלבד מ"מ ע"י ירידת האור וריחוקו מעצמות אור הא"ס נעשה בו בחי' פירוד והתחזקות מעט מעט עד שנבדלו ונעשו בחי' מפורדים לגמרי בזו"נ כו', ואמנם מ"מ מובן מתוך כ"ז דהיא הנותנת לומר שאין כל חדש בכל ריבוי ההשתל' דא"א וע"י ואו"א וזו"נ שהרי כולם בכלל ענין ודבר א' בלבד והוא ב' שמות מחולקים בלבד והיינו מ"ה וב"ן שבמאציל עצמו רק שבע"י וא"א התחלקותם באופן גבוה יותר ובאו"א נתחלקו יותר בירידת המדריגות ובזו"נ ירדו עוד יותר כנ"ל אבל מ"מ עדיין אינו רק ב' שמות בלבד לפני עצמות המאציל דהגם שלפי סדר ההשתלשלות נתרחקו ונבדלו הרבה אבל לפני עצמות המאציל ששוה ומשוה קטן וגדול וכמ"ש קטן וגדול שם הוא (ונק' אלהי הראשונים והאחרונים וכמ"ש שאל נא לימים ראשונים)

הרי גם עתה עדיין זו"נ הם רק בחי' ב' שמות מ"ה וב"ן בלבד כמו שהיה במאציל עצמו לפני ההשתל' מאחר שאין שינוי לפני עצמות בין קודם כל ההשתלשלות לאחר כל ההשתלשלות כו' וד"ל. ובכ"ז יובן שכאשר בחי' ממעמקים שהוא ב' עומקים דאו"א הנ"ל מעלין מ"ן למעלה בא"א וע"י אז ממילא נמשך מן העצמות להיות בחי' ע"י וא"א מאירים אורם ושפעם בנאצלים כנ"ל מאחר ששרשם וכללותם של ענין ע"י וא"א עם או"א הכל ענין א' והוא רק ב' שמות מ"ה וב"ן בלבד וכנ"ל רק שנתחלקו יותר באו"א להיות נקראים תרין ריעין כנ"ל אבל מ"מ כשכאו"א מעלי' מ"ן חוזרים להיות ממש בבחי' ע"י וא"א עצמן והוא מפני ששרשן א' כנ"ל וע"כ ע"י העלאת מ"ן דיסוד אבא נמשך מ"ה דע"י ועל ידי מ"ן דאימא נמשך שם ב"ן דא"א ועד"ז עד רום המעלות גם מע"י וא"א למעלה כו' וד"ל. וזהו פי' תשובה תשוב ה' במילוי יו"ד שהן מילוי דיסוד אבא ביסוד אימא שנק' ממעמקים ב' עומקים שישובו לחזור למקור חוצבם בע"י וא"א להיות ממשיכים אנכי אנכי ב"פ כנ"ל וד"ל. ולהבין זה בנה"א ידוע שבחי' דממעמקים זהו ב' האהבות דבכל נפשך ובכל מאדך בכל נפשך מבחי' התבוננות דבינה כו', ובכל מאדך בחי' ביטול במציאות שהוא ע"י בחי' אור אבא כידוע, והנה מבואר למעלה שנפש האדם כלולה היא מכללות כל הפרצופים העליונים דע"י וא"א ואו"א וזו"נ ע"י יש ביכולתה באתעדל"ת בב' עומקים הנ"ל דבכל נפשך ובכל מאדך לעורר למעלה שיהי' ג"כ העלאת מ"ן דאו"א למעלה בע"י וא"א ויהי' נמשך אח"כ מ"ה וב"ן דע"י שהם ב"פ אנכי כנ"ל וד"ל, וזהו פי' הפסוק כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום כו' אשר אנכי פי' אנכי מי שאנכי שהוא עת"י כו' וזהו דוקא ע"י מצות התשובה תשוב ה' כו' וכמבואר הטעם מכל הנ"ל שבתשובה דוקא תלוי ההמשכה אנכי מי שאנכי כו', ומ"ש עוד אשר אנכי מצוך היום דוקא ולא למחר כו' יובן ע"פ ענין הנ"ל בפסוק נעשה אדם כו' דנפש האדם הנה היא כלולה מכל ההשתלשלות העליונה ולכך נאמר בה נעשה לשון רבים כו' ולהיות כן הרי נעוץ ע"י תחב"ס וסבת"ח דמזה מוכרח לומר שיש בחי' הארה כוללת את כולם ולמעלה מכולם שע"י יהי' נעוץ תחב"ס וסבת"ח דאל"כ הי' כ"א על מקומו יבא ולא הי' הראש מצטרך לסוף כו' וזה שהראש מצטרך לסוף מזה הוראה שיש דבר שלמעלה מהראש והסוף כו' שלטעם זה יוכל להיות נעוץ תחב"ס כו' שהוא בחי' התכללות מבלתי ימצא ראש וסוף כלל כו' וד"ל ולזה הטעם אין התשובה אלא עכשיו ולא למחר בעוה"ב שהרי גם עכשיו בגיהנם אין רשעים עושי' תשובה וכמארז"ל ברשעים אפילו על פתחו של גיהנם אינן חוזרין כו' והוא מטעם שא"א לו לעשות תשובה שם וגם בהיות הנפש בגוף יכולה לשוב בתשובה שלימה וכמו ר"א בן דורדיא שיצא נשמתו כו' והרי הי' ביכולתו להתהפך ולעלות למעלה מקצה התחתון שהי' רועה זונות ולהתקשר בקצה העליון במעלה ומדרגה גבוה כנ"ל עד שגם רבי בכה עליו ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת כו' ואין זה הכח לנפש אלא כאן בזה העולם, והעיקר לכ"ז הוא ענין הנ"ל לפי שע"י האדם בגופו הנה להיותו כולל כל ההשתל' כנ"ל ע"כ יהי' ביכולתו ע"י להיות נעוץ תחב"ס כו' וכנ"ל וע"כ ביכולתו ג"כ להיות עולה מן הקצה לקצה ממש כי נסב"ת כו' ולא נחלק ונבדל אצלו כלל המדרגות עד שיהי' כל

א' על מקומו דוקא ולא יתערב בשל זולתו אלא אדרבה יהי' במדריגת בחי' התכללות שלימה בזה כו' מטעם נעוץ תחילתן כו' וא"כ גם יהפוך מרע לטוב בתשובה ובהפוך בבחירה שלו יהפוך מטוב לרע כו', אבל בעוה"ז שאינו אלא מדריגה פרטי' ולא כללי' כמו האדם כאן לכך הנה שם כאו"א על מקומו דוקא ולא יוכל איש לשנות מדרגתו לא מטוב לרע ולא מרע לטוב כלל כו', וע"כ רשעי' אפי' על פתחו של גיהנם אינן חוזרין כי בלתי אפשר להם לחזור מטעם זה משא"כ האדם בזה העולם שהוא כלול מכללות כל ההשתלשלות כמ"ש נעשה אדם כו' ע"כ ביכולתו להפוך ממדרגה למדרגה כו' וד"ל שא' אשר אנכי מצוך היום היום דוקא ולא למחר בעוה"ב כו' כי היום דוקא נעוץ תחב"ס כו' ולא למחר בעוה"ב מטעם הנ"ל וד"ל.

לא נפלאת היא ממך ולא רחוקה היא כו'. הנה ידוע דבחי' עתיק נק' בשם פלא עליון וכמ"ש עושה פלא כו' והטעם לזה הנה היות פי' פלא ידוע שהן ענין הבדלה והפרשה כמ"ש כי יפלא ממך דבר כו' שהדבר מופרד ומובדל ממך להשיגו כי מפני בחי' עומק של המושג ולא ישיגנו האדם כלל וכלל והרי הדבר נבדל ונעלם מעיני השגתו לגמרי כו' וזהו הנק' למעלה או"מ העליון שהוא נבדל בערך לגמרי ואינו מתלבש כלל וכלל בעולמות והוא הנקרא פלא העליון כו' מפני שהוא מופלא ומובדל לגמרי כו' וזהו בחי' עתיק שנעתק לגמרי מיומין דאצי' כנ"ל וד"ל ובחי' א"א הוא בחי' מקיף תחתון ואינו נק' פלא עליון כי אינו מופלא ומובדל לגמרי שהרי הוא בא מן ההעלם לגילוי אור להיות בבחי' יניקה לאו"א כנ"ל והגם שהוא לבחי' מקיף ג"כ אבל אינו נק' פלא בענין כי ההפלאה וההבדלה לגמרי מכל וכל שהרי ממנו מתלבש בחו"ב בבחי' מקיף ופנימי משא"כ בחי' עתיק שהוא נעתק לגמרי כנ"ל וד"ל, וזהו פי' לא נפלאת היא ממך להיות בבחי' פלא עליון הנק' עתיק יומין כנ"ל וגם לא רחוקה היא להיות בבחי' א"א שנקרא רחוק בלבד וכמ"ש אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני פי' על או"מ דחכמה קאמר אחכמה בחי' אלף דחכמה כמאמר אאלפך חכמה והוא בהפוך אתוון דפלא כי פי' אלף אאלפך חכמה היינו ענין יציאת לבא לידי גילוי בחכ' וכמאמר הנ"ל דאבא יונק ממזל הח' כו' אך שהוא רחוקה מן החכמה בבחי' מקיף ג"כ וזהו אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני למעלה מן החכמה כו' ומ"מ אינה רחוקה לגמרי להיות מובדל ומופלא כמו בחי' עתיק כו' וד"ל והוא חוזר ומפרש הדבר הזה באמרו לא בשמים היא כו' ולא מעבר לים הוא פי' אלו הב' בחי' דפלא ורחוק שהן בחי' ע"י וא"א נק' שמים ומעבר לים כו' דהנה השמים הגשמיים הרי אינן נראין כלל ומה שנראה לעין אינו אלא זהרורית האוירים כידוע אבל לא מעצם השמים כו' וזהו משל להבין בענין שמים עליונים שהוא בחי' או"מ העליון דע"י שנקרא פלא הנ"ל דלפי שאינו מושג ונראה כלל כנ"ל ע"כ נק' שמים וכמשל השמים המקיפים מכל צד בשוה כו' ובחי' מקיף השני דבחי' א"א הנ"ל הוא הנק' מעבר לים כו' דהנה ידוע שהחכמה נק' ים, ומעבר לים היינו מעבר לים החכמה והוא בחי' או"מ דחכמה שלמעלה מן החכמה וכנ"ל בפי' הפסוק אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כו' וא"כ היינו ב' בחי' הנ"ל שא' לא נפלאת היא ולא רחוקה כו' היינו אלא שחוזר ומפרש אותן יותר והוא באמרו לא בשמים ולא מעבר לים

כו' וד"ל ומה שאמר לא נפלאת היא ממך כו' הכוונה בכלל כך הוא שממך דוקא לא נפלא ולא רחוקה כו' אבל למעלה הרי הן ב' בחי' מקיפים עליונים ע"י וא"א ונק' פלא ורחוק כו' אלא שאצלך אינם נקראים פלא ורחוק וזהו לא נפלאת היא ממך דוקא כו' וד"ל. וביאור הדברים הנה יובן ע"פ הנ"ל במה שהאדם הוא בחי' כוללת הכל ובחי' כללות כל ההשתלשלות העליונה כלולים בו כו' וא"כ יש בו גם מקיפים העליונים ולמעלה ג"כ שהרי אם ביכולתו להמשיך בחי' ב' מקיפים דע"י וא"א כנ"ל בענין התשובה ממעמקים כו' וא"כ בהכרח שיהי' שרשו למעלה מבחי' כללות כל ההשתלשלות המקיפים הנ"ל אלא גבוה גם מהם וע"כ ביכולתו להמשיך כו' וד"ל וא"כ הגם שב' מקיפים הנ"ל נקראו בשם פלא ורחוק לגבי הנאצלים מ"מ לגבי האדם שכוללם כו' אינן נקראין כלל בשם פלא ורחוק כי לא יפלא אורם ממנו ולא יורחק ממנו כלל להיות כי ניתן לאדם שיהי' בהתגלות אצלו גם פלא העליון מטעם שהוא בחי' כללות הכל וכמ"ש נעשה אדם וכנ"ל בענין התשובה לפי שע"י דוקא נתב"ס כו' וד"ל וזהו לא נפלאת היא ממך ממך דוקא לא נפלאת וכך רצונו לומר המצוה של התשובה אשר אנכי מצוך כו' להיותה גורמת להיות בחי' ההתכללות עד רום המעלות בבחי' הב' שמות מ"ה וב"ן כו' וא"כ ממילא א"א שיפלא ממך כי באדם גם בחי' ע"י וא"א יהי' התגלות אורן וכנ"ל דאדם אדמה לעליון ממש כו' וכמאמר לפניך נגלו כל תעלומות כו' וד"ל (והיינו שמפרש לא בשמים הוא לאמר מי יעלה השמימה כו' שהתשובה היא קדמה לכל ההשתלשלות כו' דמ"ה וב"ן בלבד הוא שיצאו מעצמות אא"ס ומאחר שפי' התשובה הוא תשוב ה' כנ"ל הרי האור חוזר לקדמותו ממש והיינו לקדמות דאא"ס כמו קודם שיצאו ב' שמות מחולקים עכ"פ כנ"ל וא"כ בהכרח שאין המצוה הזאת דתשובה נמצאת לא בשמים ולא מעבר לים כו' כי למעלה היא גם מהם מטעם זה ובאדם הרי הוא נמצא מטעם הנ"ל וע"כ ממך דוקא לא נפלאת ולא למעלה, דלמעלה נפלאת היא ורחוקה היא כו' מטעם הנ"ל וד"ל.

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו פי' כי קרוב כו' ענין נתינת טעם הוא למה שקדם במאמרו בהפלגת מעלת האדם איך שניתן לו גם כל בחי' מקיפים עליונים הגבוהים מאד נעלה כו' שלא יהי' אצלו בחי' הסתר והפלאה כו' שכ"ז לא זכה האדם מצד עצמו ממש אע"פ שהוא בחי' כוללת כי לא נוצר האדם בשביל עצמו בלבד אלא כדי לתקן דבר נוצר והוא מאמר כי קרוב אליך הדבר לעשותו בה"א הידיעה שהוא בנין ותיקון הנוק' שנק' דבר, וכמ"ש דבר מלך שלטון כו' וד"ל. ולהבין ביאור הדברים וגם מה שאמר כי קרוב אליך הדבר כו' מהו בחי' ההתקרבות של אדם לאותו הדבר כו' ובמשמעות הכתוב הוא שכל זה זכה משום שהדבר הוא אצלך ובתלקך הוא ע"כ ניתן לך כ"ז כו'. הנה יש להקדים תחלה ענין אחד בהיות ידוע בפי' אשר ברא אלקים לעשות בפי' לעשות הוא לתקן וקאי על אלקי' דסמוך לי' והוא לעשות ולתקן שם אלקים כו' והטעם שצריך תיקון הוא לפי שידוע בע"ח דכל אורות הפרצופים העליונים נתבררו מלבד בחי' מ"ן דנוק' שלא נתברר עדיין והוא בחי' הגבורות דשם אלקים דנוק', ולזה נוצר האדם שיתקן ויברר אותם כו' והוא מפני ששרש הנשמה במ"ן דנוק' הוא כידוע בפי' כל ישראל בני מלכים הן ששרש נשמתם

מבחי' מ"ן דמל' דאצי' וע"כ ביכולת הנשמה אלקי' דוקא לתקן ולעשות לשם אלקי' דנוק' שלא נתבררה עדיין כו' וד"ל, וענין הבירור של מ"ן דנוק' העיקר דוקא שיהי' ממנה בנין שלם ולהיות עומדת בבחי' פב"פ באצי' כידוע כי הנה ידוע דג' מדריגות יש במל' דאצילות הא' כאשר היא בתכלית ההסתר מסותרת ונעלמת בבי"ע ותתן טרף לביתה כו' ובכל חצות לילה היא עולה מבי"ע ונעשית למעלה בבחי' נקודה ת"י ז"א כו' ואחר בשחר עד תפלת שמ"ע עומדת בבחי' אב"א ובשמ"ע עומדת בבחי' פב"פ וזהו תכלית עלייתה כו' וזהו עיקר הבירור שלה וכמ"ש במ"א באריכות.

וזהו שאמר כי קרוב אליך הדבר מאד פי' הדבר הוא בנין ותיקון מ"ן דנוק' שנק' הדבר והוא קרוב אליך להיות כי שרש נש"י הוא ג"כ מקום זה כנ"ל, וגם פי' הפשוט שקרוב אליך הכוונה הוא על התיקון וכדמסיים לעשותו ור"ל שקרוב אליך תיקון של הדבר לעשותו ולתקנו כו', ג"כ מובן מטעם הנ"ל דאדם הוא בחי' כללות עד שהוא למעלה מן הכל וכפי' אדם אדמה לעליון כו' וכנ"ל וע"כ ביכולתו דוקא לעשות ולתקן בנין ותיקון מ"ן דנוק' ולא בזולתו וזהו כי קרוב אליך אליך דוקא קרוב מאד כי לא בשמים היא ולא מעבר לים היא מטעם הנ"ל אלא ממך דוקא הוא שלא נפלאת היא כנ"ל מפני שהוא כלול מהנ"ל כמ"ש נעשה אדם כו' וד"ל.

בפיך ובלבבך לעשותו, הנה בפיך ובלבבך זו תורה ותפלה בפיך זהו ע"י לימוד התו' בדיבור בפה ובלבבך הן ב' בחי' לבבות הנ"ל דהיינו ב' האהבות דבכל נפשך ובכל מאדך כו' ובשתים אלה נבנה בנין הנוק' ונתקן תיקון שלה בבחי' המ"ן שלה שלא נתברר עדיין כנ"ל, וזהו פירוש לעשותו כנ"ל וד"ל. והנה ביאור איכות בנין ותיקון הנוק' ע"י לימוד התורה בפיך יובן בהקדים ענין מארז"ל הידוע דכל העוסק בתורה בלילה הקב"ה יושב ושונה כנגדו כו', דלכאורה אינו מובן מה שאמר בלילה דוקא ואם זה מוכרח ממשמעות הפסוק שלמדו מאמר זה והוא דכתיב קומי רוני בלילה דוקא שאז הוא נוכח פני ה' דוקא ולמה לא ביום ג"כ כו', אך הענין הוא כידוע בכתבי האריז"ל דבלילה דוקא יורדת הנוק' בעולמות הנפרדים להחיותן כו' וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כו' ואז היא מוסתרת ומלובשת בלבושים תחתונים מאד וכמ"ש יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה כו' ובכל חצות לילה חוזרת היא ועולה למעלה בבחי' העלאת מ"ן דרפ"ח ניצוצי' שבירדה מן העולמות כו' ובעלות המ"ן שלה אזי שעת הכושר דוקא לירידת בחי' המ"ד מלמעלה לברר המ"ן שלה וכידוע שזהו תכלית המ"ן כשמתבררת בירידת המ"ד עליה ומבררה כו' וענין הבירור של המ"ד הו"ע בחי' גילוי אלקות שמתגלה במ"ן כי אע"פ שהמ"ן עולה למעלה כמו ממ"נ של נשמות הצדיקים וכיוצא מ"מ עדיין א"א שיהי' בהם גילוי אלקות ממש מצד בחי' גשמיותיהם אלא כדי שיאיר בהם אור האלקי כמו שהוא הרי צריך שיתהפכו ממהות למהות אחר וזה"ע הבירור של המ"ן ואי"ז אלא ע"י ההארה העליונה שהוא בחי' המ"ד בהגלות נגלות עליהם אזי מתבררי' ונתהפכו להיות בבחי' אלקות ממש ויאיר אז אור האלקי ממש

בהם, וכמשל הפתילה שהוכנה להדלקה עד שהאור דולק בה יפה כו' ועד"מ מ"ן דנוק' למטה שמ"ד מבררים ונעשה ולד כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. וגם כאן בענין עסק התורה בלילה דוקא הענין כך הוא שבעלות המ"ן דנוק' בלילה דוקא מטעם הנ"ל אז בחי' המוחין שבז"א דאצי' שנתלבשו בחכמה שבתורה כידוע דאורייתא מחכמה נפקת הן בחי' מ"ד דז"א דאצי' שמבררים המ"ן כו'. וביאור הדבר הוא שהרי אא"ס מתלבש בחכמה דוקא וע"ד דוגמא בהלכה דשנים אוחזין וכיוצא הרי דבר ה' הוא וגילוי אא"ס ב"ה, אך ענין ההלכה גשמי' היא בכל עולם לפ"ע גשמיותו וצריך בירור ע"י המ"ד כנ"ל ומהו המ"ד הינו מה שארז"ל דהקב"ה יושב ושונה כנגדו פי' הקב"ה הוא בחי' מוחין דז"א דאצי' כידוע ויושב ושונה ממש כנגדו לברר המ"ן דנוק' שהוא דבור של ההלכה כו' והיינו שיושב ושונה עד שיהי' בה גילוי אור אלקי ממש כנ"ל וד"ל, וזהו שדקדקו זה המאמר מפסוק זה דקומי רוני בלילה כו' משום דבלילה היא קמה דוקא ומעלה מ"ן ואז שפכי כמים לבך נוכח פני הוי' הוא הקב"ה שיושב ושונה כנגדו לברר המ"ן כנ"ל, והיינו פי' נוכח דהיינו כנגדו שאמרו (והוא ע"ד שאמרו אין טפה כו' וד"ל) והנה המלאכים אמרו תנה הודך על השמים כו' כידוע ומשמעות הכתוב שהמלאכים ביקשו את התורה שילמדו אותה בדיבור כמו שניתנה לנו, והענין הוא שהיו רוצים שגם על ידם יהי' המשכת מ"ד לברר מ"ן כנ"ל בעסקם בדבור פ' בראשית וכיוצא אמנם באמת לא הי' גילוי המשכת המ"ד כלל על ידם והיינו שלא הי' הקב"ה יושב ושונה כנגדם כשהיו שונים בדבר ההלכה כו', והטעם הוא לפי שהמלאכים הן מבחי' חיצוני' העולמות והוא מבחי' זיווג נשיקין כמ"ש בע"ח וא"כ אינן אלא בחי' ומדרגה פרטי' בלבד כו' ואין אא"ס שורה ומתגלה ע"י דבור פרטי שאיננו שלם בבחי' השלימות כי הוא שלם בבחי' השלימות האמיתי ואמנם בנפש האדם בהיותו בבחי' השלימות והוא בבחי' ההתכללות מכל המדריגות כנ"ל ע"כ נעשה אדם בצלמינו כו' ע"כ דוקא יהי' המשכת המ"ד בעסקו בתו' כנ"ל וזהו מפני שהאדם הוא מבחי' פנימי' האצילות והוא מבחי' זיווג גופני דזו"נ כו' וזהו ויברא הוי' אלקים את האדם כו' וכמ"ש בע"ח. ובכ"ז יובן יותר הטעם שאמר כי קרוב אליך הדבר כו' אליך דוקא שהוא לכנס"י יש זה הכח והעוז לעשות ולתקן הדבר שהוא בירור המ"ן דנוק' ע"י המשכת המ"ד כנ"ל ולא לזולתם כמו המלאכי' וכיוצא וזהו בפיך ובלבבך לעשותו דבר כו' והיינו כאמרם שאתם קרויים אדם כו' וכתיב באדם דוקא ורדו בדגת הים ובעוף השמים כו' וד"ל.

ראה נתתי לפניך היום את החיים את הטוב ואת המות ואת הרע. וברבות באיכה ע"ו ד' בפסוק מי זה אמר ותהי, מפי עליון לא תצא הרעות והטוב, א"ר אלעזר משעה שאמר הקב"ה ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע, לא יצאת טובה לעושה רעה ורעה לעושה טובה, אלא טובה

לעושה טובה ורע לעושה רעה, כד"א ישלם ה' לעושה הרעה כרעתו, בש"ב סי' ג', ויש לפרש זה עפמ"ש בזח"א וירא דכ"ט סע"ב וכל דא כפי פעלם דבני נשא אי מטיבין בני נשא עובדיהון ההוא טקלא דסחרא אסחרת לון לימינא כו' ע"ש.

ב) זח"א בראשית דכ"ג סע"א שהאדם נברא ביצ"ט וביצה"ר ולכן נאמר ראה נתתי לפניך היום את החיים כו'.

ג) של"ה י"ב א' כ' ב' כ"ט א', בבחיי ס"פ נצבים האריך בזה ופי' את החיים זהו תחה"מ (וכן אמרו בפי' ארץ החיים שמתיה חיים תחלה לעה"ב) ואת הטוב זהו מ"ש מה רב טובך אשר צפנת ליריאך וגו'.

העידותי בכם היום כו'. ירושלמי פ"ק דקדושין אמתניתין כל מצות האב על הבן ללמדו אומנות, שנאמר ובחרת בחיים זו אומנות, רע"ק אומר אף להשיטו ע"פ המים, שנאמר למען תחי' אתה וזרעך, אפ"ל אומנות שיהי' תורתו אומנתו כמ"ש במשנה ספ"ד דקדושין ר' נהוראי אומר מניח אני את כל האומנות כו' וע"ד ואהי' אצלו אמון, ברבות ר"פ בראשית, ולשוט ע"פ המים, ע"ד מארז"ל ע"פ וקווי ה' יחליפו כח הקב"ה עושה להם כנפים כנשרים ושטים ע"פ המים היינו למעלה מהחכ' הנק' מים, וזהו ע"י לימוד התו'. וזהו ענין לשוט ע"פ המים, גם ע"ד מ"ש בד"ה לויתן זה יצרת בלקו"ת פ' שמיני, בענין לשוט כר בעיקרי' מ"א פ"ט פי' ובחרת בחיים, חיים נצחיים, של הנפש, שאין עמהם מות וכן בירושלמי פאה ע"פ וצדקה תציל ממות לא ממות בעוה"ז כו' כ"א ממיתה בחיי העוה"ב, הרי פי' חיים הוא תחה"מ, וכמ"ש ברבות ויצא ר"פ ע"ד ע"פ ושוב אל ארץ אבותיך חלקי בארץ החיים ארץ שמתיה חיים תחלה לעוה"ב, שמונה פרקים להרמב"ם פ"ח, רבות ר"פ ראה נתתי לפניך כו', שני דרכי' ולא עוד אלא שנכנסת לפנים משוה"ד ואמרת ובחרת בחיים כו', רבות קהלת כ"ז ע"פ ראה חיים עם האשה, כענין הירושלמי דקדושין הנ"ל רק בענין לשוט ע"פ המים אמר לשוט בנהר, וי"ל ע"ד בעבר הנהר ישבו אבותיכם, ע"כ צריך ללמדו לשוט בנהר כנ"ל שה"ע ונהר יוצא מעדן להגיע לשרשם לבחי' בעבר הנהר כמ"ש בלק"ת ע"פ אם בחוקתי תלכו, וזח"א בהקדמה ד' א' ע"ב ע"פ מה אעידך אסהדית בך מיומין קדמאין דכתיב העדותי בכם היום את השמי' ואת הארץ ובפי' במק"מ שהעיד הקב"ה על ישראל שמים וארץ שהם זו"נ שאם יחטאו אינם משפיעים להם שפעם, בהשמטות דח"א סי' כ"ג ד"ז ע"ב ע"פ נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, ובגין דקוב"ה יהי' בידי דבר נש אי בעי בר נש למדמי קמי' אינון דלעילא אשתלים בהו כו', ובג"כ ובחרת בחיים, מובן שבחי' ובחרת בחיים היינו שהי' בחי' בצלמנו כדמותנו, שם סי' כ"ה ד"ט ע"ב, והגית בו יומם ולילה, כדי לחבר דו"נ וזהו ובחרת בחיים פי' עה"ח היא ז"א וזהו וחיי עולם נטע בתוכינו ומל' נק' חיי שעה, וע"כ צ"ל ובחרת בחיי עולם נצחיים

לחבר מל' עם ז"א ועיין בזו"ה ר"פ חקת דקע"ט ע"ב שהמל' נק' עה"ד כסא דמותה כי רגליה יורדות מות והתר' היא עה"ח, המשכת יסוד אבא ומבטל כח עה"ד פ' שלח קנח"א נ"ח קוב"ה אזכר לבני עלמא ובחרת בחיים למען תחיי' יחיון דההוא עלמא נינהו כו', פ' שופטים דף ער"ה א' העידותי בכם היום את השמים ההוא דאתמר ביה ואתה תשמע השמים ואת הארץ ההוא דאתמר ביה והארץ הדום רגלי והיינו דקוב"ה ושכנתי' סהדין על בר נש והיינו כמארז"ל במשנה ספ"ד דאבות הוא העד והוא היודע כו' ויש להבין מאחר שהעדים הם קוב"ה א"כ מי הוא המזמין העדים הללו, וצ"ל דהיינו עצמות המאציל א"ס ב"ה והיינו כי קוב"ה קדוש בוא"ו זהו המשכת הארה בחי' סוכ"ע וממכ"ע והאדם הבחירה בידו להמשיך ברכה למעלה בבחי' זו כמ"ש בד"ה צאינה וראינה בפי' שאו ידיכם קודש וברכו את הוי', וזהו ענין הברכה הנזכר בפסוק זה דהעדותי, ור"ל כי ע"י שימשיכו ברכה בשם הוי' ממילא יומשך להם הברכה דוגמת החבית כשהיא מלאה ביותר נשפך ממנה לחוץ וכמש"כ בפי' ארוממך הוי' דיליתני, ועיין בבה"ז פ' שופטים שם מענין עדות הנ"ל, והרמ"ז שם פי' ענין עדות שהוא אותיות דעות כי עצמות השפע המקיים העולם, הוא מושפע מהדעת וה"ס חו"ג, ולכן ע"פ שנים עדים, שהם חו"ג יקום דבר שהוא מל' ע"ד חיבור תיבור ב' שמות הוי' אלקי' כו' כמ"ש כי הוי' הוא האלקי' והתו' שרשה היא דעת דסתימו חו"ג שהם מ"ע ול"ת ושרשה מדעת דעתיק כ"כ הרמ"ז ר"פ קרח וזהו ענין תמים דעים אותיות עדים וע"כ שמים וארץ שרש זו"נ הם עדות על ישראל אם קיימו התורה והמשיכו בהם עצמיות השפע מבחי' הדעת וכמ"ש ויקם עדות ביעקב וה"ס יסוד אבא שהוא דעת עליון דז"א. בבה"ז ע"פ המאמר דפ' פנחס דרל"ו ע"ב עד הוי' בכם והיינו ע' רבתי דשמע וד' רבתי דאחד נק' עד היינו ס' רבות הוא ז"ת דבינה והד' הוא מל' דתבונה וזהו נק' עד ע"ד עדות לישראל וכמ"ש ג"כ בד"ה אלה פקודי בענין משכן העדות שהוא יחוד או"א שנמשך מל"ת וא"כ בחי' או"א הם עדות של ישראל אם קיימו מל"ת כו' ועיי' בזח"ב פקודי דרכ"א ע"ב בענין משכן העדות, ובמק"מ שם פי' י"ה שהם או"א הם עדות לז"א שיש בו מוח או"א, כמ"ש באדר"ז דרצ"א א' דההוא סהדותא דתרווייהו כו' א"כ לפי"ז מה שזו"נ הם עדות על ישראל שבזו"נ נוצר בפניהם אם נמשך בהם מוחין דאו"א, הנק' י"ה שהמשכה זו תלויה בישראל כו'.

בישעי' סי' ס"א יו"ד שוש אשיש בהוי' תגל נפשי באלקי כי הלבישני בגדי ישע וגו' בדמ"ר פ' צו אל אהרן פ' יו"ד חיך שכל הנביאים מתנבאים נבואות פשוטות ואת נחמות כפולות, עורי עורי התעוררי התעוררי שוש אשיש נחמו נחמו. ולהבין מהו מעלות הכפולות כ"כ הנה יש להעיר ממ"ש במד"ר ס"פ ואתחנן ד"א שוש אשיש בה' למה הדבר דומה לאשה שהלך בעלה ובנה וחתנה למדה"י כדאיתא בפסיקתא ע"ד שוש אשיש עכ"ל והוא איתא ג"כ במד"ר בשה"ש

בפסוק נגילה ונשמחה בך וז"ל כיון שאמרו לה הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע עד שוש אשיש וא"כ נראה הכפילות זהו יחוד זו"נ ויחוד זה צ"ל שנמשך מע"ק בזח"א ויגש דרנ"ב ובפ' אחרי דע"ט ב' והיינו כמ"ש בלקו"ת פ' ואתחנן בד"ה למען תירא שהיחוד א"א להיות אלא כ"א ע"י תוס' אור בהמשפיע וגם כי זה היחוד ענינו גילוי אור האצי' ממש בבי"ע שיהי' לו דירה בתחתונים בבי"ע ממש כמו באצי' ואיך יכול להיות המשכה זו אחר שאין ערוך בי"ע לאצילות לזה צ"ל המשכה מע"ק דשם אצי' ובי"ע שווין כמ"ש מזה ע"פ והי' מידי חודש בחדשו סעיף א'.

קיצור לכן א"ש מ"ש בזח"ג קל"ז דשוש אשיש בעתיק' אתמר ובמד"ר עשו עיקר מהכפילות משום דזהו"ע אחד שהכפילות שהוא היחוד בע"ק תלייא.

ב) **והנה** ההפרש בין שמחה לגילה הוא כי השמחה נק' בהתגלות נגלות השמחה לחוץ והיא בחי' חג הסוכות זמן שמחתינו, וגילה נק' כשהשמחה עדיין בפנימי' הלב ולא באה לידי גילוי בחיצוניות, וכמ"ש וגילו ברעדה שרעדה תכסה את השמחה שלא תהא נראית ונגלית בחוץ רק תוכו רצוף השמחה ובהתגלות נראית בחי' רעדה והוא בחי' ר"ה וכמשי"ת, וזהו ה' מלך תגל הארץ והיינו ימים נוראים שנק' הקב"ה המלך הקדוש המלך המשפט הנה אז הוא בחי' גילה תגל הארץ, וכן גבי לידת יצחק נז' ע"ז במד"ר גיל יגיל אבי צדיק, לפי שיצחק עיקרו יראה ע"כ נזכר בו גילה, וגיל יגיל אמרו במד"ר גילה אחר גילה שהוא כפילות ענין הגילה כ"כ הנזר שם, והיינו ע"ד בענין כפילות שוש אשיש כו', והנה הכתוב אומר שוש אשיש ולא פי' מים האומר היינו לפי שהוא מאמר בעד כללות ישראל, וביאור הענין הנה כתי' תקעו בחודש שופר ולא פי' באיזה חודש והל"ל בחדש השביעי וגם מאי דכתי' שופר בשופר מבעי לי', אך הענין הוא כי חודש הוא מלשון התחדשות שעל שם זה נק' כן כל חדש והיינו מפני חידוש הלבנה שמתחדשת בכל חדש, ואמר תקעו בחודש שופר פי' בחידושו של שופר שהשופר מתחדש בכל שנה ושופר של שנה זו אינו שופר של שנה אחרת (להעיר מן תתחדש כנשר נעורייכי כנשר פי' הפרד"ס בינה, ובאיוב סי' ל"ט כ"ז אם על פניך יגביה כנשר וארז"ל במד"ר פ' אחרי פ' כ' דקפ"ז ע"ב אם על מימר פומך דאהרן הייתי משרה שכינתי ע"ג הארון או על מימר פומך הייתי מסלק שכינתי מע"ג הארון א"כ השראת השכינה שע"ג הארון נק' נשר והוא היכל קדה"ק א"כ גם בפי' תתחדש כנשר נעורייכי י"ל שבכל ר"ה ויוהכ"פ מתחדש אור חדש בענין השראת השכינה שבהיכל קדה"ק כו', והנה ענין שהשופר מתחדש בכל שנה ושנה נראה דהיינו יחוד או"א יחוד פנימי' להוליד מוחין לזו"נ זהו מתחדש בכל שנה בר"ה שעי"ז יהי' יחוד קודב"ה ושכינתי' וכמ"ש לקמן ס"ד, וזהו בחדש השביעי באחד לחדש וארז"ל באחד זה אברהם כי בחדש השביעי הוא בינה שלמעלה מו"ק חסד כו' כמ"ש במד"ר אמור ס"פ כ"ט בחדשים השביעי חביב שנא' בחדש השביעי דוגמת שבת שהו"ע בימים השביעי חביב דהוא בינה כדמשמע בזח"ב בשלח ס"ג ב' יתרו פ"ח, והנה אז בשביעי באחד לחודש באחד זה אברהם שנא' אחד הי' אברהם ר"ל שממשיך מבחי' אחד יחודו ש"ע..כי אברהם כי אברם

הוא חכ' וההא דאברהם הוא בינה א"כ הוא ממשיך יחוד חו"ב אשר שורש המשכה זו באה מיחודו ש"ע, או ע"ד אית מלך לעילא ברזא דקהק"ד בזוהר יתרו ס"ז ב' והוא בינה וכהן דמשמש תחותי' זהו חסד בחי' אברהם כי האבות הן הן המרכבה חג"ת דאצי' שהן מרכבתא עילאה להעלות או"א להמשיך בהן אור א"ס כי אדה"ר זהו פרצוף אבא כמ"ש במא"א א' סעיף ל"ב, והאבות באחד זה אברהם זכרון תרועה זה יצחק כו' מעלים אותו וזהו חידושו של שופר שהם חו"ב), וצ"ל מדוע אין קובעין ר"ה ביום א' של מע"ב כ"א ביום ו' למע"ב שהוא יום ברוא אדה"ר. אך כי על בריאות העולם לא הי' צריך לקבוע ר"ה כי ע"ז נא' המחדש בטובו בכ"י תמיד מע"ב (ה' זהו צריך עיון ממ"ש בד"ה והי' ביום ההוא יתקע דר"ה כולל החיות של כל השנה וכ"כ כאן, ואפשר לומר שיש בו ב' הבחי' וזהו"ע התרגום ע"פ בירח האיתנים לקדמאי הוי קרין להון ירחא קדמאה וכען הוא ירחא שביעאה וצ"ע) אלא על בריאת אדה"ר ויפח באפיו נשמת חיים שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, (וז"ש בזח"א פ' ויגש דר"ו ע"פ אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי ושם פי' הרמ"ז בראתי גימט' תרי"ג והיינו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת זהו בחי' אדם עיי' לק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי דרוש הראשון הוא ע"י מתחדשת בכל ר"ה כמו ראש אדם עד"מ ששם ראשית הגילוי כללות החיות, והמשכה זו הוא מבחי' סוכ"ע שלמע' מסדר ההשתל' לבחי' וסדר ההשתל' מבחי' את השמים ואת הארץ אני מלא להיות מכה"כ ונק' יחוד קוב"ה ושכינתי' זהו נמשך בר"ה, היחוד זהו גילוי אור א"ס שלמע' מבחי' הצמצומי' גם למטה אחר הצמצום כמ"ש בדרושי עשי"ת מי א-ל כמוך וי"ל כי יחוד זה זהו"ע מלכיות וזכרונות וכדלקמן סעיף ג', אך המשכה זו הוא ע"י הבינה שבה התגלות עתיק וזהו"ע השופר שמשם נמשך כח היחוד דזו"נ כמש"ל סעי' א' וזהו"ע חידושו של שופר יחוד חדש דאו"א שיהי' עי"ז יחוד זו"נ הנק' מלכיות וזכרונות.

קיצור ההפרש בין שמחה לגילה כי שמחה זהו בהתגלות השמחה לחוץ, וגילה זהו ע"ד וגילה ברעדה ה' מלך תגל הארץ, גיל יגיל נז' גבי לידת יצחק כפילות הגילה ע"ד הכפל בשוש אשיש, תקעו בחודש שופר חידושו של שופר ע"ד תתחדש כנשר אם על פיך יגביה נשר השכינה שבהיכל קדה"ק, ענין חידושו של שופר יחוד או"א, בחדש השביעי בינה באחד לחדש זה אברהם, אברם חכ' ה"א דאברהם בינה, או ג' האבות ע"ד מרכבה עילאה שמעלים או"א להמשיך בהן אוא"ס, והנה אין קובעין ר"ה ביום א' למע"ב כ"א ביום ו' למע"ב כי על בריאות העולם נא' המחדש בטובו בכ"י תמיד אלא על בריאת אדה"ר מתחדש בכל שנה המשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע, ויחוד זה זהו"ע מלכיות וזכרונות והיינו ע"י השופר וזהו שופרות.

ג) **והנה** בעת בריאת אדה"ר הי' מבחי' כי חפץ חסד הוא ועכשיו באתעדל"ת תליא מילתא (ה' וזהו כי אמרת עולם חסד יבנה תלים סי' פ"ט ג' ואתעדל"ת זו הוא מ"ש כי אמרתי אמר ר"ת אש מים רוח ובכל השנה הוא ג' קוין עבודה גמ"ח תורה ובר"ה זהו קול השופר שהוא כלול מאש מים רוח כמ"ש בזוהר וירא דקי"ר ע"ב ע' כ"ה) חהו ויהי האדם הנפש חיה היינו שיהי' האדם כמו

נפש זו המחיה והמשכה זו נק' אתה זוכר מעשה עולם, ויום הזכרון זכר רב טובך יביעו להודיע לבני האדם גבורותיו צמצומים רבים ועצומים ע"ד שיומשך בבחי' הדר מלכותו ממכ"ע, כאדם שזוכר על חפץ קטן שנקל לו לאבדו כי ההמשכה אינה אפילו כערך טפה לגבי אוקיינוס (ה' ואף כי לעיל נת' כי מלכיות חכרונות זהו ענין סוכ"ע וממכ"ע מ' ויסוד ואיך שייך ע"ז המשל כאדם שזוכר על חפץ קטן, וצ"ל דלגבי עצמיות אא"ס יש אחד ואין שני ולמע' מעלה מבחי' יחוד זו"נ כמ"ש בזוהר בראשית דכ"ב סע"ב דלית לי' שותף שעז"נ ואין אלקים עמדי כי היחוד זהו השפעה מן העצמי' ולא שייך זה רק בע"ס משא"כ בהעצמיות ע"כ בבחי' זו שפיר שייך לומר שצריך לזכור על יחוד זה דיסוד ומל' כי הייחודים שייכים רק בשמותיו ית' כמו יחוד ב' השמות הוי' אלקים, מדה"ר ומדה"ד משא"כ מהו"ע ית' הוא חד ולא בחושבן וכענין שנת' בת"א פ' וארא בד"ה וארא אל אברהם דצ"א ע"ד ההפרש בין יחיד ובין אחד לכן בבחי' יחיד לא שייך כלל יחוד ונרמז בת"א פ' נח די"ז סע"ג וזהו אשר ברא כו' חתן וכלה בחי' יחוד דזו"נ נק' אשר ברא כו' כי גם א"ק נק' אדם דבריאה כו' משא"כ במהו"ע לא שייך בחי' זו ולכן א"ש ענין זוכר הברית כמו שצריך לזכור על חפץ קטן עכ"ה) וזהו זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון שנק' ר"ה תחילת מעשיך ע"ד סוף מעשה במח' תחלה יוהכ"פ הזה באדם להמשיך יחוד זה היינו ע"י כי חוק לשיראל הוא שהיא התורה משפט הם המצות.

קיצור בעת בריאת אדה"ר הי' מבחי' כי חפץ חסד הוא ועכשיו באתעדל"ת תליא מילתא (כי אמרתי) ויהי' האדם והמשכה זו נק' אתה זוכר מעשה עולם כמו שזוכר על חפץ קטן, אף כי זהו יחוד זו"נ אך אשר ברא חתן וכלה והכח הזה באדם להמשיך יחוד זה תומ"צ וזהו כי חוק ומשפט.

ד) **והיינו** כי השמחה גורמת ענוה והמצות ממשיכות שמחה ולכן נא' בהם בשמחה ובטוב לבב מרוב כל והוא כי השמחה הוא התגלות התענוג המצות שרשן מהכתר תר"ך עמודי אור ששם הוא השראת מקור התענוגים ובקיום המצות נמשך עונג העליון ובחי' שמחה עוז וחדוה במקומו לכן עי"ז נמשך אור הסוכ"ע להאיר בממכ"ע שהעונג והשמחה גורם ענוה זו וזהו שוש אשיש כפילות לשון שזהו"ע היחוד דסוכ"ע וממכ"ע כנ"ל סעי' א'.

ה) **אך** הנה המשכה זו של תומ"צ אינה מספקת כ"א בכל השנה אבל בר"ה שצריך להמשיך התחדשות אור חדש כנ"ל הוא דוקא ע"י השופר וכמו מתן תורה אור חדש הוא ע"י השופר וכמ"ש בהביאור ע"פ ונקדשתי פ"א דל"ג ע"ב בענין מ"ש בע"ח שלצורך יחוד או"א צ"ל העלאת מ"ן במס"נ ממש לפי שהוא המשכת אור חדש ולצורך יחוד זו"נ זהו ע"י תומ"צ אך משנת"ל ס"ד שע"י המצות שהן עונג ושמחה ממשיכים ענוה זהו להיות זו"נ מה שכבר נמשך מהמאציל ביחוד או"א אבל בר"ה שצריך להמשיך אור חדש מהמאציל זה לא סגי ע"י תומ"צ כ"א ע"י השופר ע"ד גנחי גניח ילולי יליל ע"ד מקום שבע"ת עומדי' שהוא בבינה כו', ועוד כי השופר הוא בבינה ותקיעת שופר י"ל יחוד חו"ב כמ"ש במ"א תקיעה תקע י"ה ומלשון ונתקע ביבמתו, וז"ש כאן בפי' בחדש שופר שהשופר מתחדש בכל ר"ה ור"ל שופר הוא בינה ומה שמתחדש בכל

ר"ה הוא יחוד פנימי' שמקבלת אור חדש מעת"י ע"י יסוד אבא כי אף שאו"א הם תרדל"מ פי' האריז"ל הובא בע"ח שער הכללים פי"ג דהיינו יחוד חיצוני' להחיות העולמות אבל להמשיך אור חדש להולדת מוחין ונשמות חדשים ע"ז אמר נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושמ"ע עד שיכנסו ישראל בירושלים שלמטה בזח"ג ס"פ נשא דקמ"ז ע"ב ובפ' ויקרא דט"ו ע"ב ושם פי' במק"מ כפשוטו שלא יזדווג זעיר עם המל' ע"ד שיכנסו צדיקים בירושמ"ט ובת"ז תיקון ס"ט דקט"ו ע"ב פי' וא"ו נחית לגבי ה"א תתאה בתר דסליק יו"ד לגבי ה"א עילאה בגין דהכי אומאה ולא אבא בעיר ובתיקון חמשים דפ"ט ע"ב כ' בגין דקוב"ה אומי דלא יתזיר לה' דלעילא עד דיחזיר לה' דלתתא עכ"ל, ועמ"ש בלק"ת פ' שלח סד"ה טובה הארץ מאד מאד, וא"כ בר"ה שנא' ארץ אשר הוי' אלקיך דורש אותה מראשית השנה והיינו ירושמ"ט ע"כ אז נמשך בירושמ"ע אור חדש, יובל דוכרא והוא בחי' ונהר יוצא מעדן יובל שמו ואפ"ל כי בהשופר נרמז חו"ב כי הנה השופר צדו א' קצר וצדו א' רחב י"ל מעיין אשר המעיין הוא כמו גיד דק הנובע ממקורו ואין לו התרחבות ובינה נק' רחובות הנהר זהו מקום רחב של השופר וא"כ חידושו של שופר זהו מה שנמשך אור חדש מן המאציל א"ס בבחי' י"ה שהם חו"ב.

קיצור אך הנה המשכה זו של תומ"צ אינה מספקת כ"א כל השנה אבל בר"ה צריך התחדשות או"ח הוא ע"י השופר בשטה להמשיך וכמו מ"ת אור חדש היה ע"י השופר, כי ע"י תומ"צ הוא יחוד זו"נ, אבל אור חדש יחוד או"א זהו ע"י השופר תשובה בחודש שופר יחוד דאו"א כי איתא ע"פ ולא אבא בעיר נשבע הקב"ה כו' ובר"ה הרי נמשך אור בירושמ"ט בנין המל' ארץ אשר כו' א"כ נמשך בירושמ"ע בינה אור חדש ונהר יוצא יס"א יובל דוכרא הוא, גם י"ל מקום הצר שבשופר זהו היו"ד מקום הרחב זהו ה"ה.

והענין כי עונג העליון המלובש בתומ"צ אינו מתגלה אלא בבחי' מקיף בלבד והוא מבחי' גלגלתא דחפיא על מוחא והוא כלי להשראת ומשכן עונג העליון יותר מבחי' חכמה כו' אבל הן מ"מ אינו מאיר רק בבחי' מקיף, אבל השופר הוא המשכת עונג העליון בבחי' פנימי' כי הן י"ג מדות הרחמים שהן י"ג ת"ד שהן נמשכים מח"ס שבה מלובש עונג העליון בבחי' פנימי' ולמע' מהתענוג המלובש בשכל המושג ומובן כ"א ע"ד מקור השכל כמו שתוק כך עלה במח' ושם מלובש פנימי' הענוג ומשם נמשכים י"ג מדה"ר לכן הם ממלאים הפגמים שנעשו מביטול המצוה שהוא חיצוני' העונג והמשכת י"ג מדה"ר זהו ע"י גנוחי גניח ילולי ילול שהבכיו' הוא על ריחוק אאו"ס ב"ה מבחי' גילוי וע"ד עוברי בעמק הבכא מעיין ישיתוהו תילים סי' פ"ד שע"י בכייתם ממשיכים מעיין של שיתין וכ' הרי"ף דמלשון ישיתוהו דרוש כמעיין של שיתין (ה' נראה כי שיתין הולכים עד התהום ולשם מנסכין מים ויין כדי לפייס מים התחתונים הבוכי' על ריחוקן כמ"ש סד"ה פ' שלח ענין הנסכים ולכן גם הבוכים בגיהנם בכייתם הוא כמעיין של שיתין דהיינו שע"י בכייתם מעוררים עליהם רחמים לטהר מקום הגיהנם כו' וא"כ אם עוברי בעמק הבכא בוכים על הסתלקות גילוי אור הג"ע מכש"כ שיש לבכות על סילוק הוא"ו ועז"נ קול

ברמה נשמע כו' ותתפלל חנה על הוי' ובכה תבכה כו') ובביה זו ממשיך פנימיות עונג העליון המלובש בי"ג מדה"ר המתגלה ע"י צמצומים וזהו תגל נפשי באלקי כו' (וזהו ג"כ ממעמקים קראתיך עומק גימט' גבורה גימט' רי"ו כמו עד"מ עומק המעיין שהוא יוצא ממקורו כגיד דק, חהו שעז"נ תגל נפשי באלקי צמצומים, ולכן המלאכים זעות מחיל כסא כו', דוגמת והאנשים אשר הי' עמו לא ראו אבל חרדה גדולה נפלה עליהם לעיל בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי כו' פ"ג פ' במדבר ט"ז ע"א אך מבפנים נמשך גילוי פנימיות עונג העליון.

ו) **וזהו** בכסא התכסות והסתר השמחה שלא תהא אלא בבחי' גילה וזהו ע"ד שמאלו תחת לראשי שגורם נשיאות ראש ומזה נמשך ליום חגינו וימינו תחבקני ולכן הי' ניסוך המים בשמחה שהוא חיבור חו"ב ונמשך מחידושו של שופר שהוא ג"כ חו"ב כי הסכך שלושה דפנות הוא בחי' חיבוק וימינו תחבקני שאין מניחו להיות נפרד ובפע"ח שער חג הסוכות פ"ד דג' דפנות הסוכה הם דוגמת ג' פרקי יד ימין כו', וזהו דמן המיצר דר"ה נעשה מרחב בחג הסוכות והי' ניסוך המים בשמחה גדולה ע"ד וחסידך ירננו לוייך מיבעי' לי'.

והנה ענין כחתן יכהן יש בזה שני פירושים הא' פי' התרגום שעשה מזה שני ענינים היינו כחתן המצליח בחופתו (ע' בערוך ערך גַין וערך כל הרביעי משם יובן דגנוניה זהו חופה וע' יבמות פט"ו קט"ו ע"א משמע ג"כ) וכהנא רבא דמתגל בלבושיה, ורש"י עשה מזה ענין א' וז"ל כחתן ילבש לבושי פאר ככהן גדול וענין כחתן יוצא מחופתו פי' בלקו"ת בשה"ש לסוסתי ברכבי דרוש השני פ"ג וז"ל חתן מלשון נחות דרגא שהתורה נמשכה ממעלתה ומכבודה שהיא כלולה באוא"ס ב"ה ממש מקור התענוגי' (אפ"ל שזהו ענין שהתורה קדמה לעולם אלפים שנה הם חו"ב דאצי' או אפ"ל התורה היא ו' של שם ז"א דאצי' כמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה וכל בניך פ"ב ע') וירדה להתלבש בענינים גשמים ובחי' חות דרגא הנ"ל הוא יוצא מחופתו מבחי' חופה סוכ"ע (ה' והנה בזהר ר"פ בהעלותך דקמ"ז ע"ב מאן איהו חופתו דא איהו עטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו והוא מה שהבינה ממשכת לו העטרה מאבא כמ"ש בלקו"ת בשה"ש סד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון ובהביאור שם וע' זח"ג פ' אחרי דעז"ב שע"י חיבור דזו"נ מלכא ומטרוניתא נמשך העטרה לז"א מאימא שבה התגלות ע"ק, וע' בה"ז שם ובלקו"ת בשה"ש סד"ה צאינה וראינה דרוש השני ספ"ו פי' חופתו הוא כתר וחתן חות דרגא זהו מה שנמשך בפנימות וזהו קול מצהלות חתנים נמשך מחופתן עד להצהיל פנים משמן ועמ"ש מזה בד"ה ונערים ממשתה נגינתן שבזהר תרומה קל"ז פי' מאן חופתו דא עדן והוא מקיפו אבא וזהו שוש אשיש כו' כחתן כו' שגם בצדיקים יאיר מבחי' זו ובב"ב פ' הספינה דע"ה א' עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק שבע חופות ופי' בעה"ק ח"ג פי"ג שהע"ס נכללים בשבע חופות אלו וכמו שנמשכים בחי' אלו ע"י עסק התומ"צ בכל השנה כמ"כ נמשך בחי' אלו בעשי"ת ובסוכות ואפ"ל זהו ענין השופר כי זכרונות ומלכיות י"ל זהו יחוד עליון דקוב"ה ושכינתי' והענין כי מלכיות הם בחי' מל' דאצי' הנק' שכינה ועשר פסוקי' מלכיות הם כנגד מה שע"ס ממש משפיעים לבנות המל' דהיינו ע"י ט' מלכיות דט"ס דאצי' שנעשים

ע״ס שבמל׳, וזהו שאמר ד״י ומה ת״ל והלא במאמר א׳ יכול להבראות דפי׳ מאמר א׳ זהו המל׳ עצמה הכלולה מע״ס אלא שכדי שיהי׳ העולם משובח ביותר נברא ע״י עשרה מאמרות שהם ממש אבל הם מה שהם מאירות בבחי׳ מל׳ כן יש להבין מדברי הפרד״ס שער השני פ״ה, ועשר זכרונות מבואר שם שהם בחי׳ עליונה יותר כמ״ש בשער הנ״ל בפלח הרימון ס״פ ה׳ וז״ל הנה בתיקונים נת׳ כי הרמז במל׳ זכרונות שופרות למל׳ תפארת ובינה עכ״ל, ומובן מדבריו דכמו שבעשרה מאמרות לפ״ד האומר שהם כנגד עשרה מאמרות היינו מה שהע״ס עצמן מאירים במל׳ זכרונות שהם בת״ת היינו ג״כ מה שהע״ס מאירים בתפארת שיש ג״כ ע״ס כידוע בענין העשיר לא ירבה מעשר עכ״פ יש בו ע״ס מאירים בו הבחי׳ העליונים ממנו, אבל עכ״פ הוא עשירי בריבוי שפע ואור וא״כ הזכרונות הם גבוהים מן המלכיות כי ענין הזכרונות מה שהתפארת עולה עד הכתר זוכר להמשיך ולהשפיע האור בבחי׳ מל׳ והיינו כי כל התהוות עולמות עליונים ותחתונים מראש עד סוף הוא לפניו ית׳ זכירה אחת כי במח׳ א׳ ברא כל העולמות כמ״ש בלקו״ת פ׳ אחרי בד״ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון ספ״ג ומה שהא״ס ב״ה זוכר ע״ז זהו הנק׳ תפארת וכדמשמע ממ״ש בזח״א פ׳ ויצא דקנ״ט ע״ב ע״פ ויזכור אלקי׳ את רחל בענין ואזכור את בריתי אשר בריתי י״ל היסוד שמשפיע במל׳, ומתחילה ואזכור זהו כשנמשך מלמעלה מעלה בתפארת כן י״ל לפמ״ש בתיקונים דזכרונות הוא בת״ת והנה שופרות הוא בבינה שבה וע״י נמשך יחוד ת״ת ומל׳ בכל עשר בחי׳ שבהן וזהו״ע יחוד קודב״ה ושכינתי׳ וא״כ שופרות זהו ע״ד בעטרה שעטרה לו אמו כו׳, וזהו דשייך בחי׳ כחתן כו׳ ככלה לענין ר״ה.

קיצור. כחתן יכהן יש בו ב׳ פירושים כחתן חות דרגא זהו התורה יוצא מחופתו סוכ״ע ובזוהר פי׳ חופתו זהו בעטרה שעטרה לו אמו שבבינה התגלות ע״ק קול מצהלות ע״ד להצהיל פנים או חופה זהו עדן מקיפי אבא וחתן בחי׳ ונהר יוצא מעדן, שוש אשיש שגם בצדיקים נמשך בחי׳ זו ז׳ חופות וכמו״כ נמשכים בחי׳ זו בר״ה ויוהכ״פ וסוכות זכרונות ומל׳ ויחוד קודבה״ו כי המל׳ במל׳ דאצי׳ המקבלת מע״ס עילאין בעשרה מאמרות נברא העולם זכרונות הם בת״ת דוגמת ואזכור את בריתי ועשרה זכרונות מה שנמשך מא״ס ב״ה לזכור על העולמות הנבראו ממלכיות וזכירה זו זהו״ע ע״ס שבת״ת שנק׳ העשיר לא ירבה מיו״ד, ונמצא זכרונות ומלכיות יחוד ת״ת ומל׳ ויחוד זה ע״י שופרות שהם בבינה ע״ד בעטרה שעטרה לו אמו כו׳ כן מובן ממה שפי׳ הרמ״ע על הפרד״ס ש״ב בספר פלח הרימון, וכן ענין יכהן כה״ג הלובש שמונה בגדים שע״י לבושים אלו יוכלו להשיג גילוי האור ע״ד אספקלריא המאירה והנה ח׳ בגדים דכה״ג שהם וארבעה בגדי לבן וארבעה בגדי זהב הם כנגד ד׳ אותיות הוי׳ וד׳ אותיות אדנ״י כ״כ הרמ״ק בספר אור נערב, ולפי׳ האריז״ל השמונה בגדי כה״ג הם שמונה תקונים האחרונים מי״ג ת״ד המתחילים מתיקון ורב חסד י״ל שהם כנגד חיבור שני הוויות כי נה״י דא״א מתלבשי׳ בז״א והם מבגדי זהב דכה״ג וזהו שם הוי׳ דז״א כו׳ ועמ״ש בד״ה ועשית בגדי קודש שיש מדריגות בענין בגדי אהרן כו׳, והנה לפי׳ הפרד״ס שהם ב׳ שמות אדני הוי׳ ומבואר בלק״ת ע״פ כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח שזהו האור

הנמשך ע"י מצות כן אדני הוי' שהם השמות המאירים בר"ה ויוהכ"פ יצמיח צדקה ותהילה בר"ה ויוהכ"פ ומבו' הפי' בלקו"ת שם שזהו"ע מארז"ל קדושתי למעלה מקדושתכם, דר"ל קדושתכם זהו ההמשכה הנמשך למע' ע"י התומ"צ שממשיכים מבחי' א"א קדושתי זהו"ע המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת שאז נמשך מבחי' עת"י שהוא בחי' תחתונה שבמאציל וענין אשר שם אדני יצמיח גילוי י"ג מדות הרחמים דעת"י יובן ממ"ש בהביאור ע"פ ועתה יגדל נא כח אדני בענין אם עוונות תשמר י"ה אדני מי יעמוד, לכן א"ש ענין יכהן דקאי על יוהכ"פ יום התשובה *.

והנה ארז"ל במד"ר פ' תצוה פל"ח ד"א וזה המדבר באיזו זכות הי' אהרן נכנס לבית קדה"ק א"ר חנינא זכות המילה היתה נכנסת עמו שנא' בזאת יבא אהרן אל הקדש ואין זאת אלא מילה שנאמר זאת בריתי כו', ובמד"ר פ' אחרי פכ"א ר' חנינא וריב"ל חברין דרבנן אמרו מפני מה כה"ג משמש בשמונה בגדים אלא כנגד מילה שהיא לשמונה ימים עכ"ל.

והנה עוד ארז"ל בענין מילה כדי שיעבור עליו שבת אחד שהיא גבוה מבחי' שבת והיינו ע"ד שביוהכ"פ נא' שבת שבתון הוא לכם שכל שבתות השנה חשובים כנגדו כימות החול לגבי השבת, וזהו ג"כ קדה"ק שכשם שהקודש מובדל מן החול כך הוא בחי' קדה"ק למע' מבחי' קדש, והנה מבואר ג"כ בזוהר בדוכתי טובא דיוהכ"פ זהו בינה בזח"ב פ' אמור ד"ק ע"ב ובאדר"ז דר"צ סע"ב, ואף שהוא למעלה גם מהשבת שהוא חכ' הנק' קודש צ"ל שהוא ע"ד שהתגלות עת"י הוא בבינה ולכן נק' הבינה קדה"ק ושבת שבתון הכל מטעם הנ"ל, וזהו ג"כ ענין המילה שנק' למנצח על השמינית וכן הבינה שהיא תמינאה מלמטלמ"ע, וכן יוהכ"פ שבעת הימים קודם יוהכ"פ מפרישין כה"ג מביתו א"כ יוהכ"פ הוא שמיני לשבעת ימים אלו וכן ההזאות דיוהכ"פ הם א' למעלה ושבע למטה וזהו אשר בזכות המילה הי' הכה"ג נכנס לבית קד"ק כי ענין המילה העברת המסך המבדיל דנוגה ועי"ז יוכל כה"ג ליכנס לפנים מן הפרוכת המבדיל בין הקדש ובין קדה"ק ע"ד באתעדל"ת אתעדל"ע וכעין מ"ש במד"ר פ' פנחס כשביקש מהן לא ביקש אלא לפי כחן וכשנתן נתן לפי כחו וזהו כי הלבישני בגדי ישע כי הנה המצות נעשו לבושי' לנשמה ונק' יומין עילאין אך אם פגם בהמצות הרי פגם בהלבושי' וא"כ ע"י התשובה שמתקנים הלבושים צריכים להיות נמשכים ממקום עליון יותר והיינו ממקום שנמשכו לבושי כה"ג שגבוהים ונעלים משאר הלבושי' אף שהם בענין אספקלריא המאירה היינו לבושי' דז"א וכמ"ש בת"א ד"ה ת"ר מצות נר חנוכה אבל שמונה לבושי' דכה"ג נמשכים מהבינה אשר בה התגלות ע"ק כנ"ל.

---

*) בבוך באב' 61 נוסף: יש להעתיק נידון ח' בגדי כה"ג בהביאור ע"פ ועשית בגדי קודש.

שוש אשיש בהוי׳ תגל נפשי באלקי וגו׳.

הנה ההפרש שבין אשיש לתגל נפשי הוא כי אשיש שהוא מלשון ששון ושמחה, הו״ע החדוה והשמחה שבגילוי דהיינו שיהא נראה ונגלה התפשטות השמחה בהתגלות ליבו ג״כ שיהא שש ושמח בה׳ ונראית ונגלית השמחה לכל והוא בחי׳ סוכות שהוא זמן שמחתינו, אבל הגילה עם היותה ג״כ ענין חדוה ממש א״מ הו״ע החדוה שבפנימיות הלב לבד כשאינה נראית ונגלית כלל מבחוץ רק שתוכו רצוף גילה וחדוה אבל אין הגילוי בחיצוני׳ הלב וכמ״ש וגילו ברעדה ופי׳ רז״ל במקום גילה שם תהא רעדה, דהיינו שיש כאן אימה ויראה ורתת וזיע וכדכתיב עבדו את ה׳ ביראה אלא שמ״מ בפנימית הלב ותוכו רצוף הגילה וחדוה רק שהרעדה היא מכסה על הגילה לבלתי הגלות נגלות בבחי׳ שמחה (דאע״פ שבשעת גילוי השמחה בסוכות צ״ל ג״כ יראה אך אז השמחה עיקר ובהתגלות והיראה היא בפנימית ועז״נ עבדו את ה׳ בשמחה דלכאו׳ ק׳ הרי כתיב עבדו את ה׳ ביראה אלא הענין דצ״ל שניהם אך לפעמים השמחה עיקר ובגילוי והיראה רק בפנימי׳ והיינו בסוכות זמן שמחתינו וכן בכל השנה בשעת קיום המצוה שצ״ל בשמחה וכמ״ש בגמ׳ רפ״ה דברכות דהוה קא בדח טובא אמר לו והא גילו ברעדה כתיב אמר ליה תפילין מנחנא, ואין ר״ל דבשעת הנחת תפילין הסיר היראה מליבו ח״ו דאדרבה עיקר כוונת תפילין הוא לשעבד לבו כו׳ אלא כי לפי שקיום המצוה צ״ל בגילוי השמחה ואז היראה רק בפנימית והשמחה תכסה עליה לכן א״ל תפילין מנחנא, ועז״נ עבדו את ה׳ בשמחה אבל בחי׳ עבדו ביראה אע״פ שצ״ל ג״כ חדוה היינו כדמסיים וגילו ברעדה שהרעדה עיקר ובגילוי ואז החדוה שבפנימית נק׳ גילה) והיא בחי׳ מעלת ומדריגת ר״ה, וכמ״ש ה׳ מלך תגל הארץ, כי בר״ה הוא בחי׳ ה׳ מלך כמאמרז״ל אמרו לפני מלכיות כו׳ ולכן אנו אומרים המלך הקדוש, וחותמים בברכה מלך על כל הארץ כו׳ ואז תגל הארץ בבחי׳ גילה דוקא דאע״ג דחדוה תקיעא בליבא מגילוי זה העצום שבר״ה אבל מ״מ צ״ל תגבורת האימה ויראה ורתת וזיע מאימת המלך הקב״ה, ולכן אנו מבקשים ובכן תן פחדך כו׳ וכדפי׳ בזהר פ׳ פנחס (דרי״ד ע״ב) שעל ר״ה כתיב חשף ה׳ את זרוע קדשו דא דרועא חדא דביה תליא ישועה כו׳ וכד האי אתער כמה דחילו שריא בעלמא כו׳ ומקור המשכת חרדה זו הוא ע״י השופר שהוא העושה בחי׳ החרדה כמ״ש גבי מתן תורה ויהי קול השופר הולך חזק ויחרד כל העם כו׳ והיינו לפי שהוא הממשיך בחי׳ גילוי זרוע קדשו דממנו נמשך הדחילו, וזהו אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו שהוא לשון תימה שא״א להיות כלל שלא יחרדו והיינו מטעם הנ״ל שבו ועל ידו הוא גילוי בחי׳ עליונה ביותר עד שתפול אימה בעולם ולכן הגילה וחדוה הוא בפנימית הלב לבד וזהו תגל הארץ כו׳ וז״ש אשרי העם יודעי תרועה כו׳ בשמך יגילון כל היום גילה דוקא נמשכת מבחי׳ השופר והיום קאי על ר״ה.

ב) והנה הכתוב אומר שוש אשיש ולא פי׳ מי הוא האומר והוא מאמר הנביא בעד כל ישראל שהם בבחי׳ שוש אשיש בחגה״ס ובבחי׳ גילה בר״ה.

ולהבין כ״ז איך ובמה יהי׳ כן ילה״ק מ״ש תקעו בחודש שופר ופשוטו דקרא אינו מובן לכאורה מ״ש בחודש ולא פי׳ באיזה חדש והל״ל בחדש השביעי וגם

מהו שופר בשופר מיבעי ליה. אך הענין הוא כידוע דחדש הוא לשון חידוש ר"ל התחדשות, ולכן נק' כל חדש ימים בש' חדש ע"ש התחדשות הלבנה שמתחדשת מחדש לחדש, ונמצא בכל חדש יש כאן התחדשות דבר חדש, וזהו פי' שם חדש, וכמו"כ כאן פי' בחדש שופר היינו בחידושיו של שופר שהשופר מתחדש משנה לשנה ובכל שנה נעשה ונמשך בחי' שופר חדש מה שלא הי' כן עדיין בר"ה הקודם לו, וע"ז אמר תקעו בחדש שופר ולא אמר בשופר אלא דר"ל תקעו להיות בבחי' המשכה חדשה שהוא בחי' שופר חדש, וביאור ענין ההתחדשות יובן בהקדים הטעם למה נקבע ר"ה בא' בתשרי יום ברוא אדה"ר שהוא יום ו' למע"ב כי בכ"ה באלול נבה"ע, ולמה לא נקבע ביום ראשון למע"ב, גם להבין מה שאנו אומרים בר"ה זכרון ליום ראשון איך הוא זכרון ליום ראשון למע"ב כיון שנקבע ביום ו' למע"ב א"כ לכאורה הוא רק זכרון ליום ו' למע"ב.

אך הנה על בריאת שו"א שהוא בריאה מאין ליש גשמי א"צ לקבוע ר"ה יום מיוחד בשנה כי עז"נ המחדש בטובו בכ"ת מע"ב שבריאה זו מתחדשת בכ"י לכן לא נקבע ר"ה ביום א' למע"ב שהוא התחלת בריאה מאין ליש דחיצוני' העולמות, אך על בחי' הבריאה מאין ליש בבחי' הרוחניות שהוא בריאת נשמת אדה"ר ע"ז נקבע ר"ה יום מיוחד בכל שנה ביום ו' למע"ב יום ברוא אדה"ר, ולא על בריאת גופו אלא על בריאת נשמתו שהיתה כלולה מכל נש"י וכמ"ש אדם אתם, שהוא הי' כללות כל הנשמות שבשבילם נברא תחלה חיצוני' העולמות שמים וארץ דצ"ח כו' והם הנשמות הם פנימי' כל העולמות ותכלית המכוון בבריאת כל העולמות והתהוותם ממקורם הוא בחי' התחדשות מאין ליש רוחני ונעלה למעלה מעלה מהתחדשות החיות של חיצוני' העולמות הנמשך ביום א' למע"ב שהוא התחדשות וגילוי רק מבחי' חיצוני' החיות אבל בריאת הנשמות הוא החדשות וגילוי מבחי' פנימית וע"ז נקבע ר"ה כי בריאת נשמה זו דבחי' אדה"ר שהיא כללות נש"י היא המתחדשת בכל ר"ה, וע"כ נק' ראש השנה, דהנה נש"י נק' ישראל לי ראש, והטעם שנקראים בש' ראש הוא דכמו שיש באדם ראש ומוחין שענינם הוא שבהם נמשך גילוי כללות החיות של כל הרמ"ח אברים כולם מעצמיות הנפש שבנפש עצמה קודם התלבשותה במוחין שבראש אין שייך בה שום התחלקות מעין התחלקות כחותי' כמו שהן אח"כ בגוף והוא מצד עצמה עצם אחד רוחני, ואע"פ שתרי"ג מיני כחות כלולים בה הם נעלים בעילוי רב ועצום מן הכחות וחיות שלה כמו שהן באברי הגוף כמבואר במ"א באריכות, ולכן כדי שיומשך ממנה הכחות וחיות באברי הגוף בהתחלקות ראי' בעין ושמיעה באוזן כו' הוא ע"י בחי' כלי ממוצע והן המוחין שבראש שבהן נמשך גילוי כללות החיות מהנפש (ולא עצם הנפש רק גילוי והארה שלה אבל מהותה ועצמותה לא שייך בה לומר שהיא במוחין שבראש, יותר מברגלים כמ"ש בלק"א פנ"א, ר"ל הכחות השייכים לכל הרמ"ח אברים כולם נכללים בבחי' זו שהוא החיות המתגלה במוחין אלא שהחיות השייך להמוחין עצמן כמו חב"ד וכח המחשבה הוא שם בגילוי גמור ושאר כחות של כל הרמ"ח אברים אינן בגילוי לפעול פעולתן שהרי כח הראי' הכלול במוח א"א להיות ממנו ראי' גשמיות עד בואו להתלבש בעין אבל מ"מ ודאי ישנו שם והוא כדמיון אור וזיו השמש שבבואו לארץ הוא מאיר לארץ ולדרים עליה,

ובעודו כלול במקורו בהשמש עצמה בטל הוא מפעולתו כך הוא דמיון כח הראי׳ שבעין לגבי היותו כלול במוחין שבראש, והנה הכחות כולם כלולים במוחין שבראש ואח״כ מאירים ומתפשטים לכל אברי הגוף וכל אבר מקבל ממנו חיות וכח הראוי לו לפי מזגו ותכונתו העין לראות והאזן לשמוע כו׳ נמצא הראש הוא בחי׳ ממוצע שבו ועל ידו הוא הורדת והמשכת החיות מעצם הנפש הפשוט לכל דמ״ח אברים בהתחלקות, דכדי שיהי׳ נמשך התחלקות כחות אלו מעצם הפשוט הוא ע״י אמצעות ההתלבשות תחלה במוחין שבראש, וממילא שהראש מקבל תחלה החיות והרי הוא ראש וראשון שהוא ראשון לקבל האור והחיות מהנפש וגם ראש הכולל כל הכחות כנ״ל, וכמו״כ יובן הנמשל בנש״י שנק׳ לי ראש, דהנה אוא״ס ב״ה הוא פשוט בתכלית הפשיטות ולאו מכל אינון מדות איהו כלל, ואפי׳ האור והזיו ממנו ית׳ הנק׳ שמו הוא ג״כ פשוט בתכלית וכמארז״ל הי׳ הוא ושמו בלבד, וכדי שיומשך האור והחיות מבחי׳ שמו הגדול בהעולמות לכל א׳ כפי מדריגתו ותכונתו שיש ריבוי עולמות לאין קץ וכל א׳ אין דומה לזולתו הנה הוא ע״י אמצעות נש״י שמתחלה נמשך ומתלבש בהן כללות גילוי החיות של כל העולמות, כמשל גילוי כללות החיות מהנפש בראש ומוחין כו׳ והם מקבלי׳ תחלה החיות הפנימי השייך להם שזה מאיר בהם בגילוי כגילוי כח השכל במוחין, והחיות של כללות חיצוני׳ כל העולמות הכלול בהן ג״כ כמו התכללות כח המעשה וכח ההילוך בראש וזהו שנק׳ נש״י לי ראש שהם נמשלים אצלו ית׳ כמו הראש לגבי הנפש שהראש הוא ממוצע שבו ועל ידו נמשך חיות הנפש באברי הגוף כן ע״י נש״י נמשך חיות ואור מא״ס ב״ה בהעולמות (רק שאינו ממש כמשל הנפש לגבי הראש כי אין המשל דומה לנמשל שאוא״ס ב״ה פשוט בתכלית הפשיטות ואין המשל מהנפש דומה לזה ואין כאן מקומו) ולהיות שביום ו׳ למע״ב יום בריאת אדה״ר הוא התחדשות בחי׳ נש״י שהם בחי׳ לי ראש ולכן נק׳ ראש השנה שהוא בחי׳ ראש לגבי האור והחיות של השנה כולה של כל העולמות שנכללים בהמשכה זו ג״כ כח וחיות של כל העולמות, אך כמו שבראש הנה עיקר הגילוי הוא הכח והחיות השייך למוחין ממש וכוחות של כל הרמ״ח אברי׳ הם שם כלולי׳ כך מר״ה עיקר הגילוי הוא התחדשות החיות של כללות נש״י הנק׳ לי ראש ושאר החיות של בחי׳ כללות העולמות הוא נכלל שם בבחי׳ מקור זה הנק׳ ראש.

(**אות** ב׳ נת׳ פי׳ תקעו בחדש שופר בחידושו של שופר ויובן בהקדים למה נקבע ר״ה ביום ו׳ למע״ב יום ברוא אדם להיות כי התחדשות נשמת אדם הוא גילוי פנימית ונעלה יותר ממע״ב חיצוני׳ ומתחדש בכל השנה, ולכן נק׳ ראש השנה כי נש״י לי ראש כמו שהראש ממוצע בין הנפש עצם פשוט להתחלקות רמ״ח אברים וכלולים בהעלם בראש כך נש״י ממוצע כו׳).

ג) **והנה** מר״ה נמשך לכל השנה בזמנים מתחלפים לכל זמן כפי תולדתו ג׳ רגלים וארבעה תקופות ויב״ח ואח״כ מתחלק לכל יום להיות מחדש בכ״י מע״ב ואדם נידון בכ״י ואח״כ מתחלק גם לרגעים וכמ״ש לרגעים תבחננו וכל התחלקות פרטיות אלו הוא מחמת שנמשך תחלה בר״ה גילוי החיות של כללות נש״י (נמצא בחי׳ גילוי זה של כללות נש״י נק׳ בחי׳ ראש לגבי החיות

של כללות העולמות כולם כנ"ל, ולכן ר"ה שבו התחדשות נשמה זו הוא כולל החיות של כל השנה כנ"ל, אמנם דרך פרט נ' לומר שגם בנש"י עצמן יש בודאי בחי' קומה שלימה שיש נשמות שמבחי' ראש עד נשמות שמבחי' עקביים וכמ"ש במ"א בפי' ראשיכם שבטיכם כו' ובפי' יריכה עד פרחה כו' ונשמת אדה"ר הכולל כל הנשמות אפשר שהיא בערך הנשמות ג"כ כמו הראש לגבי כללות הגוף וכמ"ש במ"א בפי' מאמר הזוהר ר"פ תולדות איך שגם המוחין הם פרצוף שלם ויש בהם ג"כ בחי' קומה שלימה מראש עד רגל, וא"כ בר"ה עת בריאת אדה"ר הוא גילוי של הראש ומוחין שלו כללות נש"י ולכן הוא כולל ג"כ כל קדושת היו"ט שהם המשכה השייך לנש"י שהוא בחי' פנימי' אלא לפי שבאמת הוא ג"כ ראש לבחי' פנימי' ג"כ, וז"ש בפע"ח שנ"ד פ"ב שב' ימים דר"ה הם בחי' כתר חכמה דמל' שהיא כללות נש"י ולכן מה שננסר מכל הי"ס הם משורשים שם בכח ומתערבין שם כו' דהיינו כנ"ל במשל שבמוח נכלל ממש החיות של כללות הגוף כנ"ל, אך דרך כלל כללות הנשמות כולם מראשן עד רגלן הם בחי' ראש לגבי החיות של כללות העולמות וכנ"ל).

והנה ראשית גילוי זה של כללות החיות של כנס"י הנמשך בר"ה הוא נמשך מעצמיות אוא"ס ב"ה הסוכ"ע וכמו במשל גילוי חיות הנפש הנמשך בראש האדם שגילוי חיות זה שבהראש שהוא כללות החיות של כל הרמ"ח אברי הגוף הוא נמשך בהראש מבחי' אור הנפש שהנפש בעצמותה היא למעלה מבחי' התחלקות לגמרי ומצד עצמותה לא שייך לומר יותר שהיא במוחין שבראש מברגלים כנ"ל רק מצד גילוי החיות המאיר ממנה בגילוי להתלבש בגוף אזי מצד גילוי זה שייך בחי' ראש ורגל כי עיקר גילוי זה הוא במוחין שבראש כנ"ל, אבל מצד מהות ועצמות הנפש שלמעלה מהתלבשות בגוף אין שייך לומר כן כנ"ל. והנה יותר ויותר ממה שאין ערוך החיות המתפשט מהנפש בגוף לגבי מהות ועצמות הנפש יותר ויותר לאין קץ אין ערוך בחי' כללות החיות של כל העולמות לגבי בחי' אוא"ס ב"ה השוה ומשוה קטן וגדול וראש ורגל של בחי' חיות העולמות שוין ממש שם בהשואה אמיתית דכולא קמיה כלא חשיב, והחכמה שהיא בחי' ראש עם העשי' גופנית והארץ הדום רגלי שוין ממש אצלו ית' רק שממנו נמשך האור והחיות להתלבש בחי' ממכ"ע ומצד המשכה זו שנמשך ומתלבש בממכ"ע בכאן שייך בחי' קומה רוחני' ראש ורגל וראשי' ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע הוא בבחי' ראש דבחי' ממכ"ע שזהו בחי' ראש השנה, וכנ"ל במשל שהראש הוא הממוצע להוריד ולהמשיך החיות מהנפש שהיא עצם פשוט להתחלק לרמ"ח אברים וכך הנה המשכה זו מסוכ"ע להיות נמשך החיות בהתחלקות לכל פרטי הנבראים בבחי' ממכ"ע ממש הוא ע"י שנמשך תחלה בבחי' ראש ומוחין דבחי' זו הנק' ממכ"ע, כי הנה פי' סוכ"ע אין פי' שסובב ומקיף מלמעלה דהא כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא, אלא פי' סובב היינו שמאיר בבחי' מקיף והעלם ולא בבחי' גילוי והתלבשות כלל, כי כל העולמות והברואי' התהוותם וחיותם וקיומם הוא בבחי' צמצום והארה בלבד מאוא"ס ב"ה כי בבחי' גילוי אוא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו לא היו יכולים העולמות לקבל שלא יבטלו במציאות והיו כלא היו שאוא"ס ב"ה כשמו כן הוא שאין לו

סוף כו' והעולמות הן נבראים ומחודשים מאין ליש והם בבחי' גבול מהארץ לרקיע ת"ק שנה כו' ואפי' המלאכים שהן שכליים נבדלים יש גבול להשגתן וכן הנשמות וכדי להיות בחי' נבראים בעלי גבול מא"ס ב"ה שהוא בלי גבול ולהיות גילוי התחלקות החיות פרטים בריבוי מדריגות שונות מרכ"ד כו' מבחי' סובב ומקיף שהוא בחי' א"ס ואחדות פשוט ולמעלה מהתחלקות, הוצרך תחלה להיות נמשך ראשית גילוי כללות החיות בבחי' ראש ומקור שיהי' כולל כל פרטי התחלקות החיות, והמשכה זו נמשכת ביום ראשון בשנה הוא ר"ה, וממנו יומשך ויתפשט לכל הימים במועדים וזמנים שונים שהן מדריגות פרטיות וכמשל התחלקות והמשכות החיות מהראש לכל האברים שזהו סדר ההמשכה שבכל השנה כולה שנמשך ממה שכבר נמשך בכללות בר"ה, אבל בר"ה הו"ע ההמשכה מבחי' סוכ"ע שלמעלה מהתחלקות לגמרי וראש ורגל שוין שם, להיות נמשך בחי' הראש והכללות של חיות כל העולמות.

והנה המשכה זו (דר"ה הנ"ל להיות נמשך בחי' ראשית גילוי כללות החיות של כל הנבראים) נק' בשם יחוד קוב"ה ושכינתיה קב"ה קדוש ומובדל מלשון הגבל את ההר וקדשתו והיינו בחי' סוכ"ע ושכינתי' הוא בחי' גילוי כללות החיות הנ"ל שבחי' זו הוא מקור הנבראים ושורשן באלקות ונק' שכינתי' ששוכן בעולמות להחיות נבראים מאין ליש ולכן ראשית הגילוי להיות נמשך הארה חדשה מבחי' סוכ"ע להיות בחי' גילוי כללות החיות זהו היחוד דקב"ה ושכינתי' דהיינו להיות המשכה מבחי' אני מלא אני ממש בחי' סוכ"ע לבחי' מכה"כ כבודו הוא התלבשותו ית' שמתלבש בעולמות להותם ולהחיותם במדות ומדריגות חכמה וחסד שבהן נבה"ע וכמאמר אנת הוא חכים כו' כנודע, וראשית גילוי יחוד זה בכללות הוא שנמשך בר"ה ביום ברוא אדה"ר ביום ו' למע"ב (שאז יורד אור חדש עליון מה שלא הי' עדיין מעולם כו' וכמ"ש באג"ה בפסוק עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה כו' ע"ש ואור חדש זה הוא ממש התחדשות בריאה נשמת אדה"ר, וז"ש כי יקח איש אשה חדשה ופי' בס' הקבלה דקאי על ר"ה שאז נק' כנס"י אשה חדשה כי בחי' אשה הוא בחי' שכינתי' שהוא בחי' מקור הנבראים ושורשן שבאצי', ולפי שבר"ה מתחדש מקור זה להיות נמשך בו מוחין חדשים ממש מבחי' סוכ"ע מה שלא הי' עדיין מעולם כו' ע"כ נק' אשה חדשה וכן בכל ניצוץ פרטי מישראל צ"ל ג"כ בבחי' התחדשות בעבודה מעומק פנימית הלב מה שלא הי' כזאת עדיין כו'.

ובזה יובן עוד טוב הטעם ענין שייכות בחי' תגל נפשי בר"ה דוקא, דהנה עם היות שנת"ל אות א' שהוא מפני שאז רעדה וחרדה מבחוץ כו' עדיין אינו מתיישב לכאורה עם מ"ש בס' הקבלה בפי' גילה שהוא בבחי' מל' מצד קבלתה מבחי' צדיק יסוד עולם שנק' גיל וכמ"ש גיל יגיל אבי צדיק וכתיב גילי מאד בת ציון הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע וידוע דבחי' צדיק יסוד עולם הוא הממשיך השפע להמתיק הגבורות בחי' מל', וא"כ איזה שייכות יש לפי' זה עם מה שנת' דגילה הוא כשיש ג"כ רעדה כו', אך הענין ידוע דבחי' צדיק יסוד עולם הוא בבחי' קו האמצעי כמו מדת התפארת כו' ולכן ארז"ל כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף הצדיק כו' ומבואר בפרדס שער ח' פכ"ד

וש"א פ"ב בשם התיקונים איך בחי' צ"ע מקבל מחו"ג ונטיתו יותר לגבורה וזהו יצחק קץ חי ע"כ מצד בחי' זו נק' גיל כי בחי' יצחק היינו גילוי הפחד רק תוכו רצוף חדוה כמ"ש קרב וכליות יזמרו בפנימית דוקא אבל בגילוי הוא היראה וכשבחי' יסוד מקבל מבחי' זו דיצחק הנה נק' בחי' זו גיל ואז מדת מל' ית' המקבלת השפעה זו נק' גילה וזהו בחי' ר"ה כמבואר להדיא בפע"ח שענ"ד סוף פ"ו ושענ"ה רפ"א שבר"ה היחוד הכל מצד הגבורה ואע"פ שהוא להמתיק הגבו' הענין כי מיתוק הגבו' הוא דוקא בשרשן דהיינו מבחי' גבורה עילאה דע"י אשר עז"נ חשף ה' זרוע קדשו כו' וכמ"ש בפע"ח שכ"ו רפ"א בכוונת השופר כי הדיני' עליונים הם עצמם מכפים את הדינים תחתוני' וממתיקים אותן כו' והיינו מבחי' גבו' דע"י, לכן כשהיסוד מקבל מבחי' זו נק' גיל והמל' נק' גילה ועז"נ תגל נפשי כו' אבל כשמקבל מבחי' חסד דע"י כמו בסוכות נק' ששון וזהו שוש אשיש כו').

(אות ד' * נת' איך כי מר"ה נמשך אח"כ לכל השנה לכ"ז כפי בחינתו, בהג"ה נת' שעם היות דרך כלל נש"י נק' לי ראש לגבי כללות העולמות מ"מ דרך פרט יש בהם ג"כ בחי' ראש ובר"ה נק' גילוי ראש ומוחין דכנס"י.

ונת' כי גילוי זה דבר"ה נמשך מסוכ"ע כמו הגילוי בהראש הוא מעצם הנפש הפשוט כו' וסוכ"ע אין שייך ראש ורגל כו' דהנה פי' סובב העלם ולמעלה מהתחלקות כי הוא א"ס לכן א"א לבע"ג לקבל רק ע"י צמצום והוצרך תחלה להתמשך בבחי' ראש ומוחין ביום א' דר"ה, והמשכה זו נק' יחוד קוב"ה, ובהג"ה נת' דלכן נק' אשה חדשה ונת' גיל וגילה שהוא יסוד ומל' כשמקבלים מצד גבורה וזהו בחי' ר"ה שמאלי תחת כו').

ה) והנה בתכלית בתחלת בריאת העולם הי' המשכה זו ויחוד זה מעצמו כי חפץ חסד הוא אבל אחר בריאת האדם באתעדל"ת תליא מילתא שניתן לו לאדם כח זה שהוא ימשיך המשכה זו מסובב לממלא באתעדל"ת, וזהו מ"ש ויהי האדם לנפש חי' שלכאורה הוא יתור לשון שהרי כבר נאמר ויפח באפיו נשמת חיים, אלא הפי' שהאדם הוא נפש חי' המחי' כל העולמות, שכמו שהנפש הוא חיה בעצמותה ולכן היא מקור החיים להשפיע ג"כ אור וחיות ממנה להחיות את הגוף, כך האדם בערך כללות העולמות הנה נשמת אדה"ר היא נפש חיה שבו ועל ידו יומשך החיות לכל העולמות וזהו ל' חיה שהוא שם דבר ומקור כו', ואיך הוא זה אלא היינו לפי שע"י אתעדל"ת שלו הוא ממשיך האור והחיות, ועוד זאת שהאור והחיות נמשך ומתלבש תחלה בבחי' נשמת אדה"ר וממנו מתחלק אח"כ לכללות העולמות לכל א' בפרט א"כ הוא נפש חי', וזהו ג"כ מ"ש ורדו בדגת הים ובעוף השמים פי' שיורידו וימשיכו חיות לכל דגי הים ולכל עוף כו' שכל פרטי ההתחלקות שבכל הברואי' למיניהם כולם נמשכו ע"י נשמת אדה"ר כנ"ל והיא כללות נש"י שישראל עבמ"ח פי' כמו שעיקר הנהגת אברי האדם הוא ע"י המח' שאחריה כולם מושכים ונשמעים לרצונה כך כל הנהגות העולמות תלוי' בישראל שהם הם הממשיכים חיות וקיום לכל העולמות כי באדם כתיב בצלם אלקים עשה את האדם בצלמנו

---

*) בכת"י לא נסמן אות ד'.

כדמותנו וכמו שבו ית' נאמר ואתה מחי' את כולם כך ניתן כח זה לאדם שיהי' הוא הממשיך באתעדל"ת שלו כנ"ל, ולפי שכללות המשכה זו הוא בר"ה לכך אנו אומרי' בר"ה זכרון ליום ראשון, והענין כי הנה פי' זכרון הוא כאדם הזוכר על איזה חפץ הנשכח מלבו דלא שייך לומר כן רק על דבר שקטן הוא בעיניו ואינו נוגע לו כ"כ אשר לכן קל לשכוח עליו מפני שאינו תופס מקום ע"ז שייך לומר זכרון שמ"מ הוא נזכר עליו דעל דבר הנוגע לו מאד אין שייך לומר בו זכרון כיון שאין שייך בו שכחה, וכך אנו אומרים אתה זוכר מעשי עולם כו' שאנו מעוררים המשכה זו מא"ס ב"ה הסוכ"ע שיהי' נמשך לבחי' המשכת חיות בהעולמות שנק' זה זכרון כי כל העולמות וכל הברואים אין ערוך אליו ית' אפי' כטפה נגד ים אוקיינוס עד"מ והמשכת החיות להם הוא בבחי' זכירה אתה זוכר כו' וזכרון זה נמשך על ידינו כי באתעדל"ת תליא מילתא, והנה בחי' המשכת כללות בחי' זו בר"ה הוא זכרון ליום ראשון הגם שהוא יום ו' למע"ב מ"מ נק' ראשון כי הנה ישראל עבמ"ח וסומבח"ת בראשית בשביל ישראל כו' (וכמבואר למע' אות שבחי' ההמשכה שבכללות העולמות ואפי' מלאכי' הוא מבחי' חיצוני' החיות וזה הי' הגילוי ביום א' למע"ב אבל נש"י מקבלים מבחי' פנימית כמ"ש באור פניך יהלכון וזה הי' הגילוי ביום ו' למע"ב והוא תכלית הכוונה וא"כ הוא זכרון ליום ראשון וגם ע"ז נמשך ג"כ בחיצוני' כנ"ל בפי' לי ראש כו' ועפי"ז יש לפרש ג"כ מה שאמר זה היום תחלת מעשיך דאינו מובן כלל דהא הוא יום ו' למע"ב ועוד דתחלת מעשיך משמע תחלה ממש חכרון משמע זכרון לבד ליום ראשון, אלא הענין כי החיות הנמשך בחיצוני' העולמות נק' בשם עשי' אצלו ית' וכמ"ש כי אראה שמיך מעשי אצבעותיך וכמאמר תתברך על כל שבח מעשי ידיך כו', אבל ר"ה שעיקרו התחדשות בריאת נשמת אדה"ר שהוא מבחי' פנימית ולמע' מעלה מחיצוני' העולמות ועם היות שגם המשכה זו נק' זכירה בעלמא לגבי מהו"ע ית' כמ"ש יעלה ויבא ויגיע כו' זכרנגו וזכרון משיח כו' שהכל רק כמו זכירה בעלמא אצלו ית' וכנ"ל במשל מ"מ להיות שהמשכה זו הוא פנימית ונעלה מהמשכה חיצוני' שבעולמות ע"כ אינו נק' עשי' ממש רק תחילת מעשיך כלומר שהוא תחלה ומקור לבחי' חיצוני' העולמות הנק' עשיה ממש והוא בחי' ממוצע להמשיך החיות בבחי' העולמות כולם הנק' בכלל עשי' וכמו שנת"ל בפי' לי ראש כמו שהראש ממוצע כו' וזהו שאמר זה היום תחלת מעשיך דהיינו בחי' המשכה הפנימית שעיקרה ביום ו' למע"ב יום ברוא אדם שהוא ר"ה והוא ג"כ זכרון ליום ראשון מטעם הנ"ל).

(אות ה' נת' כי המשכה זו בבה"ע הי' מצד כי חפץ חסד הוא ואחר בריאת האדם באתעדל"ת שלו תלי' כמ"ש ויהי האדם לנפש חי' ורדו בדגת הים כי ישראל עלו במח' וכמו באדם הנהגת כל הגוף תלוי במח' וזהו בצלמנו כמו שואתה מחי' את כולם, והמשכה זו מסוכ"ע בר"ה נק' זכרון כי הכל כטפה כו' שקל לשכוח ע"ז, וליום ראשון הגם שהוא יום ו' לפי שסוף מבמח"ת ובהג"ה נת' פי' תחלת מעשיך תחלה וממוצע להמשיך לבחי' עשי' כי בחי' פנימית לי ראש כו' ופי' זה בתחלת מעשיך ממוצע לקחתי ממה שפי' כן רבינו ז"ל ע"פ ביום השמע"צ תקס"ה).

ז) **והנה** קדמונינו ז"ל יסדו בתפילה זכרון ליום ראשון כי חק לישראל הוא כו' ומלת כי הוא נתינת טעם למה שקדם אומרו

חסר בגכתי"ק

והנה כ"ז מה שנת' שע"י שמחה של מצוה וקיום התומ"צ אנו ממשיכי' העונג העליון המלובש בתומ"צ זהו"ע ההמשכה בכל השנה כולה (שממשיכי' ג"כ להיות ההמשכה מסובב לממלא כי דרך פרט בכ"י ממשיכים להיות יחוד קוב"ה שהוא המשכה מסובב לממלא דאע"פ שבר"ה נמשך החיות לכללות השנה כולה מבחי' הסוכ"ע לממכ"ע, מ"מ לא הי' בגילוי רק בחי' האור השייך לבחי' ר"ה עצמו שהוא בחי' תגל נפשי כדלקמן אבל האור השייך לכל יום מימי השנה הי' בבחי' העלם בבחי' ר"ה כמו עד"מ כח הראי' בעודו כלול במוח הוא בבחי' העלם לבד ואינו פועל פעולתו כלל משא"כ כשבא לגילוי בעין פועל פעולתו ממש ויש כאן יתרון גדול בבחי' זו דאע"פ שהראש גבוה מהעין מ"מ בערך בחי' הראי' היא בעין דוקא בגילוי ולא בראש רק בבחי' העלם כמו"כ בכ"י יש גילוי והמשכה השייך כפי בחי' פרט אותו היום ומכ"ש ביו"ט ור"ח כו' ובר"ה הי' בחי' זו בהעלם, וא"כ הרי בכ"י יש המשכה חדשה מסובב לממלא, ואע"פ שהמשכה זו הי' כלול בהעלם בבחי' האור הנמשך בר"ה, מ"מ כיון שהי' רק בבחי' העלם לבד א"כ זה שיומשך מהעלם לגילוי הוא ע"י בחי' המשכה מסוכ"ע מקורא דכולא, והמשכה זו הוא ע"י תומ"צ של כל השנה כולה ובפרט היינו ע"י שמחה של מצוה נמשך שיהי' שמחה וגילוי למעלת שיתלבש ויתגלה אוא"ס בהעולמות והיינו ע"י התלבשותו בתורה והתורה מתלבשת בנש"י וע"י נש"י נמשך ג"כ בחיצוני' העולמות כדלעיל) אבל בר"ה (להיות שאז הוא עיקר המשכת אור חדש ממש מבחי' סוכ"ע מה שלא הי' עדיין מאיר כלל בבחי' ממכ"ע ואפי' בחי' העלם לא הי' כלול רק עתה ממשיכי' האור חדש ממש ממקור הראשון ממש ולהמשכה זו אין די ע"י תומ"צ של כל השנה העברה, אלא) המשכה זו הוא דוקא ע"י מצות תקיעת שופר בר"ה ואע"פ שנתבאר לעיל דע"י תומ"צ של כל השנה גורמים המשכת האור בר"ה דלכך אומרים בר"ה כי חק לישראל כו' דקאי על התורה גם נת' במ"א דלפי ערך האתעדל"ת בשנה העבר כך הוא בחי' האור חדש הנמשך בר"ה, צ"ל ודאי דאין ה"נ שזהו גרמא להמשכת האור איך ומה ובאיזו בחי' שיהי' אבל עיקר המשכתו הוא ע"י השופר ובפרט כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא אם בסו"מ או בוע"ט דהיינו בביטול מ"ע או בעברו על ל"ת או אפי' על ד"ס שחמורים ד"ס מד"ת כו' שמסלק ההמשכה בביטול מ"ע (ועי"ז גורם מיתה לאבר א' מרמ"ח אברים רוחנים שבנפה"א כדפי' בשע"ק להרח"ו ז"ל ח"א ש"א וע"ש שהחמיר מאד בפגם הנעשה ע"י ביטול מ"ע) או גורם יניקה לחצוני' ע"י ל"ת, הנה ע"ז הם עשי"ת שהוא זמן התשובה לתקן כל הפגמים ומילוי הפגמים והחסרונות הוא בודאי ע"י המשכת אור חדש גבוה יותר מהמשכה שע"י תומ"צ דכל השנה כולה והוא כמ"ש בספרא דצניעותא פ"ב בזמנא דמטי תשרי ירחא שביעאה משתכחי ומתפתחי תליסר מכילין דרחמי, בההוא זמנא

דרשו ה' בהמצאו כתיב, ומה שתלה הדבר במה שהוא ירחא שביעאה דוקא וכן בגמ' ספ"ד דר"ה יש רמז לזה באמרם תלמוד לומר בחדש השביעי כו' שיהא כל תרועות חדש השביעי זה כזה, הנה לפ"ז נמשך ענין סדר תקיעות שופר בר"ה ויוהכ"פ של יובל במה שהוא חדש השביעי, והענין פי' תלמיד האריז"ל לפי שבחדש השביעי מתגלה בחי' תיקון השביעי מי"ג ת"ד שהוא תיקון ואמת, והוא בחי' גילוי מאמיתת אורו ית' בלי צמצומים כי בחי' אמת היינו הקב"ה במהותו ועצמותו שהוא לבדו הוא האמת וזולתו אין עוד וכלא חשיב, ועל גילוי בחי' זו נאמר בהמצאו הוא ית' ממש שמתגלה בחדש השביעי ובכח הארה הארה זו וגילוי זה יתמלאו כל הפגמים והנה גילוי זה הוא ע"י תקיעות שופר בר"ה ולכן למדו רז"ל מנין התקיעות מבחדש השביעי דוקא והיינו שע"י השופר נמשך ומאיר ומתגלה בבחי' פנימית התענוג עליון שלמעלה מבחי' ומדריגת העונג העליון המתגלה ע"י תומ"צ, כי במצות ארז"ל שאמר ונעשה רצונו שנמשכו מבחי' רצה"ע והרצון הוא בחי' חיצוני' לגבי התענוג ואע"פ שהתענוג מתלבש בבחי' הרצון מ"מ אין הגילוי רק בחי' חיצוני' לבד לומר שכך רצונו כו' אבל ע"י השופר מאיר ומתגלה פנימית התענוג ממש שהוא למעלה מעלה אפי' מבחי' רצון העליון ולכן ל' שופר הוא ג"כ לשון יופי והוא גילוי בחי' תענוג שהוא בחי' היופי וכמ"ש באמוי"צ כו' ונעים כו' ויפה כו' וע"כ יש ביכולת המשכה פנימית כזו למלאות גם כל מחי' חסרון ופגם מפני שהוא המשכה מבחי' שלימותא דכולא, וזהו תקעו בחדש שופר בחידושו של שופר, שהשופר ג"כ מתחדש משנה לשנה שבכל שנה נמשך אור חדש יותר כו' כי אין קץ וסוף למעלת וגדולת האור והחיות הנמשך מפנימית העונג העליון כו'.

(נת' דע"י תומ"צ ושמחה של מצוה הוא ההמשכה בכל השנה וג"כ יחוד קוב"ה בכ"י דאע"פ שנמשך כבר דרך כלל בר"ה מ"מ הי' בהעלם בהכלל וכדי שיומשך לגילוי הוא ע"י א"ס כעין מ"ש בפי' בזהר תרומה קס"א קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא לאו דאורייתא ברא כ"א קוב"ה באסתכלותא דאורייתא כו' ואורייתא היא האור כללי ע"ד ר"ה לגבי כל השנה לפ"ז מ"ש בלקו"ת פ' וירא דבק"ש נמשך מא"ס ממש מ"מ הוא להוציא מההעלם מה שכבר נמשך בר"ה כו' מ"ש לזה צריך מאדך כמ"ש במ"א ליחוד או"א צריך מס"נ ור"ה שופר גבוה ממאדך או שמא י"ל דר"ה אינו כולל רק בחי' חיצוני' החיות של כל השנה אבל המשכה הפנימית הנמשכת ע"י ק"ש וכן בכל יו"ט אינו שייך לזה ובתו' ע"פ יתקע בשו"ג משמע כסברא ראשונה לכאו' אבל לכאו' ממאמר רז"ל כל מזונותיו קצובין לו מר"ה חוץ מהוצאת שבת ויו"ט נ' כסברא האחרונה ובסידור בפי' יום ליום יביע אומר משמע דבשבת ויו"ט נמשך החסד שנקצב בר"ה בלי דיני' כמו שאדם נידון בכ"י כו' אך מ"מ בזה בלבד לא יתפרש מאמרז"ל דאין קצובים כלל בר"ה כו' ועוד דחגה"פ הוא ר"ה לרגלים לר"ש ר"פ דר"ה, והנה לס' זו האחרונה הא דבר"ה דוקא ע"י תקיעות שופר היינו לפי שההמשכה מפנימי' משא"כ בכל יום אפי' בק"ש אין ההמשכה רק בחיצוני' כמ"ש בע"ח דהטפה נמשכת רק מחיצוני' ע"י כו') אבל בר"ה אין די בזה רק ע"י שופר כי צ"ל גם כדי למלאות הפגמים והיינו ע"י גילוי פנימית ירחא שביעאה תיקון ואמת משא"כ מצות חיצוני' שאמר ונעשה רצוני כו' בחדש שופר בחידושו של שופר).

ח) **אך** הנה בחי' גילוי פנימית תענוג עליון זה ע"י השופר הוא דוקא ע"י התעוררות מלמטה בבחי' גנוחי גניח ילולי יליל שכ"ז הוא בחי' בכייה כדי לעורר בחי' רחמים רבים מיגמדה"ר העליונים, וענין הבכייה הוא על ריחוק מאוא"ס ב"ה, דהנה כאשר יתבונן בגדולת א"ס ב"ה אשר יש ריבוא רבבות צמצומים עד שנראה ונגלה המשכה זו הנמשכת מבחי' סוכ"ע להיות בגילוי בבחי' ממכ"ע הוא בחי' כבוד מלכותו כמ"ש מלכותך מכ"ע שמהוה ד' עולמות אבי"ע כו' לכן נא' להודיע לבנה"א גבורותיו וכבוד הדר מלכותו שצ"ל גבורות וצמצומים רבים עד שיהי' גילוי הדר מלכותו, וכמ"ש במ"א בפי' מחשבותיך ונפלאותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר פי' אגידה ל' המשכה ואדברה בבחי' ממכ"ע באותיות הדבור עצמו מספר הצמצומים רבים עד שאגידה ואדברה להיות בחי' ממכ"ע וזהו זכר רב טובך יביעו דהיינו הזכר מריבוי הירידות והשתלשלות עד שנמשך בחי' הטוב שהוא ההשפעה למטה, ובהתבוננות כזאת יבכה במר נפשו על אשר ירדה נפשו פלאים ונתרחק במאד מאד, כי נפש האדם תשוקתה לדבקה בעצמות אוא"ס ממש וכשיבין כמה נתרחקה הנפש מצד ריבוא רבבות הצמצומי' הנ"ל, וכש"כ אם מעשיו ירחקהו ח"ו אזי יתעורר בבכייה מאד על העדר גילוי אוא"ס ב"ה, ויש קו"ח מבכי' שבוכין עוברי גיהנם כמ"ש עוברי בעומק הבכא שהוא על העדר הגלוי של געה"ת מהם שהוא רק זיו והארה בעלמא מבחי' מקור כל התענוגים הנ"ל ואם ע"ז אמרו על אחר מוטב דלדייני וליתי לעלמא דאתי מכ"ש וק"ו שיש לבכות הרבה יותר וכדאי לסבול כל יסורי גיהנם כו' על הסתלקות והעלם גלוי עצמות אוא"ס הסוכ"ע שהוא מקור כל התענוגים, וזהו"ע גנוחי גניח וילולי יליל דפירושו כחולה הגונח וכמ"ש במ"א דחולה הוא הסתלקות שעה"ב שהוא מקור ההמשכה שע"י תומ"צ והיינו בחי' חולי הנפש וכן השכינה נקראת חולה בגלות על הסתלקות הגילוי וילולי יליל כמקונן על המת היינו וכשמתו אברי הנפש ע"י עוצם החסרון בתומ"צ כדלעיל בש' הרח"ו ונמצא ענין בכייה חולה ומיתה זו הוא על ענין הסתלקות החיים העליונים האמתיים הנמשכים ע"י תומ"צ כו' והסתלקות התענוג עליון כמו שהחולה אין לו שום תענוג שאינו מקבל נחת מעסק התומ"צ, ולכן בכייה זו גורמת בחי' גילוי התעוררות רח"ר להיות גילוי פנימית העונג העליון המלובש ביגמדה"ר וזהו ע"י ענין שופר בתקיעה שברים תרועה תקיעה כו' שעי"ז דוקא מתעורר למעלה הר"ר להיות גילוי פנימית העונג העליון.

והנה בגילוי זה שבר"ה כתיב תגל נפשי באלקי גילה דוקא שיהי' בחי' גילו ברעדה כי עם היות שתוכו רצוף חדות ה' מחמת גילוי פנימית זה מ"מ תפול אימה וחרדה ג"כ כמ"ש היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, והיינו באלקי דוקא מחמת בחי' ש' אלקים, שהגילוי נמשך מבחי' גבורות עליונות כי הגילוי מבחי' פנימית הוא בגבורות וצמצומים ונק' אלקי לכן תפול החרדה כו' (ועי"ל ענין הצמצום ע"ד הידוע בכל מקום דבחי' ש' אלקי' הוא מגן ונרתק לבחי' ש' הוי' כדי שיוכלו לקבל האור שאם הי' הגילוי מש' הוי' ממש לא היו יכולים לקבל, וכמו"כ גם בכאן הנה גילוי בחי' פנימית התענוג עליון הנמשך ע"י השופר אין ביכולת הנשמות והעולמות לקבל בבחי' גילוי ממש בהשגתו רק

שמאיר בבחי' מקיף עליהם ואמנם לא בבחי' העלם גמור רק ע"ד מה שמצינו גבי חברי דניאל דכתיב והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חרדה גדולה נפלה עליהם ושאלו בגמ' וכי מאחר דלא חזו מ"ט איבעית, ותירצו אע"ג דאינהו לא חזי מזליהו חזי ופי' מזליהו הוא בחי' המקיף של הנשמה שאינו מלובש בגוף ושם חזי בגילוי ממש ומבחי' מקיף זה מאיר בגוף להיות מתפעל ג"כ הרי זה גילוי רק שאינו גילוי בהשגה, ומבחי' זו דוקא נמשך החרדה משא"כ דניאל שראה את המראה בהשגה ממש לא נבעת וכן אם הי' מקיף והעלם לגמרי ג"כ לא הי' מתפעל, נמצא החרדה נמשכ' דוקא מבחי' המקיף כשמאיר בגילוי בפנימית אך לא גילוי ממש בהשגה שזה א"פ, וכן מצינו במלאכים דכתיב וכולם מקבלים עליהם עול מלכות כו' עליהם דוקא בבחי' מקיף וע"כ תפול עליהם אימה ופחד וכך הוא המדה בכ"מ שאין האור יכול לבא בבחי' פנימית במקבל כ"א בבחי' מקיף שיפול בחרדה ורעדה ור"ל כשירגיש גילוי המקיף כו' וכמו"כ בענין גילוי הפנימי' שע"י השופר הוא ג"כ בחי' שנמשך בבחי' מקיף ע"ד מזליהו חזי לכך יומשך מזה החרדה דוקא וכך הי' במעמד ה"ס דכתיב וקול השופר חזק מאד ויחרד כל העם כו'), וזהו תגל נפשי באלקי תגל דוקא חדוה ורעדה והיינו באלקי שהוא מדת הגבו' והצמצום, ובחי' אלקי וצמצום הוא גבו' עליונות מאד שהם תכלית הגבו' הקדושות ושרש שרשן כי צמצום זה הוא אמיתית החסד כדי שיוכלו לקבל כו' וכענין מ"ש דבש מצאת אכול דייך כו'. ומחמת זה נמשך החרדה ורעדה וזהו ג"כ מ"ש בכסא ליום חגינו פי' בכסא הוא בחי' כסוי והסתר החדוה שהיא מכוסה ונסתר שלא תהא נגלית רק בפנים כי החרדה ורעדה מסתירים ומעלימים את העונג שלא יהא בבחי' גילוי רק מבפנים ונק' גילה. (ומה שצ"ל עדיין דהלא סוכות ג"כ צל ומקיף וא"כ מהו ענין לשמחה שהיא גילוי דוקא ועוד דלעיל נת' דמחמת המקיף נמשך דחילו כו' כמו חברי דניאל אך באמת סוכות ג"כ פנימית וכ"י נעשה פנימי ממקיף דאתמול כמ"ש סוף התו' דבתפוח בעצי היער בענין ופריו מתוק כו', גם י"ל דמקיף גמור אין ממנו דחילו רק כאשר גילוי בפנימי וסוכות גלגלתא מקיף ושופר מו"ס שכל הנעלם גילוי המקיף עמ"ש ע"פ לא נפלאת כו' מעבר לים היא וצ"ע מנקבי הסכך שג"כ גילוי המקיף עכצ"ל דזהו גבו' דע"י תהו חסדים וכדלקמן בביאור, פי' בכסה ליום חגינו היינו דבחגה"ס מתגלה בחי' החדוה שהיתה מכוסה בר"ה מחמת הרעדה אבל סוכות זמן שמחתינו גילוי השמחה.

וזהו שמאלי תחת לראשי וימינו תחבקני פי' שמאלי תחת לראשי הוא בחי' ר"ה שהוא התגלות בחי' זרוע קדשו כדי להגביה ראש ומוחין דכנס"י וכדפי' בזה"ק פ' פנחס שם לאקמא שכינתא מעפרא, וענין לאקמא שכינתא מעפרא הוא

קטע זה נכתב בכת"י בצד הגליון

ונמצא דבחי' תגל נפשי דר"ה עם היות שהוא נמשך מבחי' גבו' דש' אלקים הוא גבוה יותר מבחי' שוש אשיש שמחה דכל השנה של מצוה דכל השנה כי מה שנמשך בבחי' גבורות זהו לפי שהוא המשכה פנימית יותר כו'.

הגבה' ראש ומוחין של כל א' מישראל שלא יהי' מלובש בעפר דעניני עוה"ז רק להיות ישעו וחפצו לה' והיינו בר"ה כדכתיב ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם וכמ"ש במ"א ע"פ אתם נצבים היום כו' ועי"ז גם מקור נש"י הנק' כנס"י עולה מירידתה בעפרא בלבושי' דק"נ לעלות למעלה מעלה ברום המעלות ועליי' זו הוא ע"י בחי' שמאל העליון שבחי' גבורה עילאה הוא הגורם בחי' או"ח והעלאה ממטלמ"ע כו', וזהו ג"כ ענין חפירת בארות דיצחק כמ"ש במ"א באריכות על פסוק זה, ואח"כ בסוכות הוא בחי' וימינו תחבקני שהוא עד"מ החובק לחבירו שמקיפו ומסבבו מכל צד שלא יפרד לעולם כך הסכך דסוכה הוא בחי' מקיפים עליוני' מבחי' חסדים שהוא בחי' חיבוק וקרבת ה' לישראל לסובבם מכל צד שלא יפרדו מאחדותו לעולם וז"ש וימינו תחבקני שהוא המשכה מלמעלמ"ט. ועז"נ ג"כ שוש אשיש בהוי' וכמ"ש ושאבתם מים בששון כו' ומחמת התגלות החסדים בחי' וימינו תחבקני לכן השמחה בגילוי וזהו שהי' ניסוך המים בחג בשמחה גדולה ונק' שמחת בית השואבה, ולכאורה אין שייכות לשמחה עם המים כי אין המים משמחים כלל רק יין הוא המשמח אלקים ואנשים ואין שמחה אלא ביין. אך הענין הוא דאדרבה זהו מעלת השמחה הגדולה בחגה"ס שנק' זמן שמחתינו, והענין כי טעם השמחה ביין הוא שהיין גורם בגילוי ההעלם כמאמר נכנס יין יצא סוד וזהו בחי' השמחה שהיא מצד גילוי הפנימית וזהו"ע ניסוך היין ע"ג המזבח בכל השנה שמשמח אלקים פי' שממשיך גילוי פנימית ועי"ז נמתקים הצמצומים הנמשכים מש' אלקים, וכן הו"ע שמחה ש"מ בכל השנה שהוא המשכת גילוי ההעלם כנ"ל אות , אך בחי' המים הם למע' במדריגה מן היין כי הוא בחי' חכמה שהוא בחי' ביטול בתכלית ולכן המים אין להם גוון אבל שמחה הוא בחי' בינה אם הבנים שמחה כו' ולכן המים אין בהם בחי' שמחה כי שם הוא בחי' ביטול ולמעלה מבחי' גילוי ושמחה וכענין מ"ש במ"א בטעם שביר"ט נז' שמחה ולא בשבת לפי ששבת הוא בחי' ביטול כו' (ועי"ד מה שנת"ל גבי ר"ה שנמשך בחי' חרדה וביטול שהוא למעלה מבחי' שמחה דכל השנה ובעשי"ת אנו אומרים וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מים דוקא) אלא שהוא בחי' מים טהורים דהיינו מקור מ"ח בחי' יגמדה"ר שנק' י"ג נהרי ובהם ועל ידם כיבוס העוונות כמ"ש כבסני מעווני ומבחי' זו נמשך החרדה דר"ה היינו מצד פנימי' ומקור החכמה ששם עיקר היראה והחרדה כמ"ש יראת ה' ראשית דעת וכתיב ראשית חכ' יראת ה' שבחי' יראה זו הוא בחי' ראשית לחכמה כי הוא בבחי' מקור החכמה ע"י חרדה וביטול זה דר"ה שהוא העלי' למעלה מהחכמה דהיינו בבחי' מקור החכמה בחי' יגמה"ר כנ"ל לכן עי"ז נמשך שיהי' אח"כ בסוכות בחי' גילוי המים דחכ' בבחי' שמחה ממש כדפי' לעיל בפי' בכסה ליום חגינו שמבחי' כסה דר"ה נמשך שיהי' הגילוי ליום חגינו ולכן עושין אז השמחה במים דוקא דהיינו שעם היות שהמים מצד עצמן גבהו ממדריגת השמחה והגילוי אבל ע"י הביטול וחרדה דר"ה גורמים שיהי' אח"כ גילוי השמחה ג"כ בניסוך המים דהיינו שיהי' החכמה ג"כ בבחי' גילוי כמו הבינה כו'.

ובכל הנ"ל יובן שורש ענין שוש אשיש כו' ותגל נפשי כו'. כי הנה בחי' יחוד קובה"ו שהוא בחי' ההמשכה מסובב לממלא ישנו בב' אופנים הא'

מלמטלמ"ע והב' מלמעלמ"ט דהיינו כמו עד"מ שני בנ"א שא' עומד למעלה במקום גבוה מאד והב' עומד למטה שכדי שיתייחדו יחד הוא בב' אופנים או שהתחתון יעלה למעלה או שהעליון יורד למטה, והיינו בחי' או"ח ואו"י ובר"ה ויוהכ"פ הכל עליות מלמטלמ"ע שנמשך ההארה מסובב לממלא ע"י בחי' עלי' המקור הנק' ממכ"ע לקבל ההארה מבחי' סובב וזהו מ"ש בפע"ח דבר"ה היחוד הכל בבחי' גבורה כי בחי' גבו' היינו להיות או"ח ועלי' ממטלמ"ע וכן הוא ג"כ באדם בעבודה בחי' צעק לבם לה' ובחי' תשובה לשוב למקורו ושרשו דוקא, ויחוד זה נק' גילה תגל נפשי כי הנה כתיב גיל יגיל אבי צדיק שמדת צדיק יסוד עולם המחבר ומקשר סובב בממלא נק' גיל דהיינו כשנמשך בו מבחי' גבורה להיות היחוד וההשפעה ע"י או"ח, אבל בסוכות ההמשכה מלמעלמ"ט בבחי' או"י ואז נק' צדיק יסוד עולם בשם ששון וזהו שוש אשיש ועיקר גילוי זה הוא בשמע"צ כי בסוכות הוא בחי' זמן שמחתינו אבל עדיין בבחי' מקיף דסכך כמ"ש במ"ע ע"פ בצלו חמדתי כו' צילא דמהימנותא מקיפים רק שהם בחי' חסדים והמשכות מלמעלמ"ט ולכן אינו בבחי' חרדה כמו ר"ה לפי שבר"ה הוא העלי' ממטלמ"ע כו' שזהו מבחי' גבורה כנ"ל אבל סוכות הוא המשכה, אבל בשמע"צ נמשך בגילוי בפנימית ממש וזהו בחי' ששון שוש אשיש אך זה גופא שיהי' שוש אשיש בסוכות ובשמע"צ הוא ע"י שמתחלה תגל נפשי בר"ה כי מתחלה צ"ל שמאלי כו' ואח"כ וימינו תחבקני.

ח) **נת'** גילוי תענוג עליון ע"י בכי' מצד הריחוק מעיין ישיתהו ותגל נפשי גבורות גילה גבוה משמחה דכל השנה.

ט) **ענין** ליום חגינו שמאלו וימינו סוכות שוש אשיש ניסוך המים.

כי הלבישני בגדי ישע. הנה ישע יש ב' פי' הא' לשון תשועה כפשוטו, הב' מלשון וישע ה' אל הבל, שענינו שהוא ית' פונה א"ע אליו וכמאמר ולתפילתם שעה וב' הפירושים עולים בקנה א' כי בחי' זו הו"ע המשכת שע"ה נהורין שבזוה"ק שהוא בחי' יאר ה' פניו אליך והיינו ענין וישע כמו שהוא ל' השקפה והסתכלות ושפונה א"ע אליו דהיינו בחי' הארת פנים הנ"ל, וע"י גילוי זה גורם ג"כ שישעה האדם אל עושיהו (וכמו ענין וימינו תחבקני מלמעלמ"ט שעי"ז גורם להיות נמשך האדם ג"כ מלמטלמ"ע אחרי ה') וגם הוא לשון תשועה להושיע מאחיזת הקליפות והחיצונים, וענין כי הלבישני היינו להמשיך את הנפש האדם ג"כ למעלה מן ההשתל' וגילוי שע"ה נהורין הנ"ל הוא ג"כ ע"י השופר וכמ"ש בזוה"ק פ' פנחס שם בפי' חשף ה' את זרוע קדשו דרועא חדא דביה תליא ישועה כו' כי הנה אל קין ואל מנחתו לא שעה להיות מארי דרוגזין כי אל זה אביט כתיב אל עני ונכה רוח ויחרד על דברי ולכך ע"י השופר שגורם בחי' חרדה ושברים ותרועה שהוא בחי' לב נשבר ונדכה עי"ז יהי' בחי' המשכת שע"ה נהורין וזהו אשרי העם יודעי תרועה באור פניך יהלכון בחי' הארת הפנים הנ"ל.

ומעיל צדקה יעטני. הנה כל המצות נק' בשם צדקה כמ"ש וצדקה תהי' לנו וידוע דמהמצות נעשי' לבושי' לנפש אמנם זאת מעלה יתירה במצות הצדקה

שהלבוש הנעשה ממנה נק' מעיל לפי שגדול מעלת הצדקה מכל המצות להיות אוכלין פירותיהן בעוה"ז כידוע והיינו כמו המעיל שזגים ורימונים תלוים בשפתו להשמיע קול בבואו אל הקודש כידוע וידוע שבחי' הקול הוא ההמשכה בכל מקום להיותו בחי' הגילוי מן ההעלם וכך במצות הצדקה נמשך למטה מטה בעוה"ז בחי' גילוי אור והמשכה גשמיות והוא מה שאוכל פירותיהן בעוה"ז משא"כ שאר המצות הרי אמרו דשכר מצוה בעוה"ז ליכא וכמ"ש היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, והטעם לפי שהלבוש שהוא בחי' מקיף מבחי' סוכ"ע א"א לעוה"ז להכיל ממנו גילוי הארה, רק בצדקה נמשך למטה בעוה"ז מבחי' הזגים ורימונים שבשולי המעיל עד"מ שמבחי' זו הוא שיכול להתמשך בעוה"ז ע"י השתל' כו' ודוקא בצדקה יש בחי' זו לכן נק' הלבוש הנעשה ממצות הצדקה בש' מעיל.

כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה. הנה ידוע מאמרז"ל ע"פ בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זה מ"ת שנק' הקב"ה חתן ע"ש חות דרגא וכנ"י נק' כלה והענין דהנה ידוע מאמרז"ל שהתו' קדמה אלפיים שנה קודם שנברא העולם פי' אלפיים שנה הם בחי' ב' אלפין אאלפך חכ' אאלפך בינה, ועולם הוא בחי' ו"ק מומ"ט ממצו"ד היינו בחי' ו"ק עליוני' שהם המדות חג"ת כו', והנה התורה בעצם קדמה לעולם הם ו"ק הנ"ל ששרש' למעלה מהמדות כי אורייתא מחכ' נפקת והיינו שקדמה ב' אלפין הנ"ל אאלפך חכמה כו' אך אע"פ שבשרשה קדמה לעולם מ"מ ירדה ונמשכה ונתלבשה בו"ק הנק' עולם כנודע דכשר ופסול וטמא וטהור ואסור ומותר וחיב ופטור נמשך הכל מצד המדות חו"ג ולכן ב"ה מקילים להיות מבחי' חסד כו' וב"ש לחומרא להיותם מבחי' גבורה כו' וכמ"ש במ"א, וירידה זו שנמשכה מבחי' אאלפך חכמה אאלפך בינה להתלבש במדות נק' חתן חות דרגא כי הוא בחי' ירידה והשפלה וענין הפאר של בחי' החתן, הוא כי הנה כמו עד"מ המדות הנמשכים מהשכל הנה קודם התגלותן בלב הם כלולים ג"כ בשכל והוא בבחי' הטעם של המדה וההתפעלות ומבחי' מדות שבשכל נמשך אח"כ להיות קיום וחיות למדות שבלב ונק' מוחין כי עיקר יניקת וחיות המדות שבלב רק אפס קצהו ומה שאינו מתלבש נק' מקיף וזהו בחי' פאר ולכן ארז"ל שהתפילין נק' פאר כי הם ג"כ בחי' מקיף ולכן בולטים על הראש והמוח, וכמו"כ בענין התו' שנק' חתן ע"ש שירדה מחו"ב למדות שהוא בחי' כשר ופסול כו' אך בחי' טעמים של הפסקים זהו בחי' המוחין של המדות אמנם באמת אין מתגלה הטעם כמו שהוא רק אפס קצהו כמ"ש במ"א בענין תלמוד בבריאה ובורא חשך כתיב לכן ארז"ל במחשכים הושיבני כו'. והנה מה שאינו מתגלה זהו בחי' הפאר והמקיף על החתן והוא בחי' העטרה כי אע"פ שאינו מאיר בגילוי מ"מ הוא פאר ועטרה וענין יכהן פאר הוא שע"י התורה נמשך גילוי חסדים עליונים כי הנה כהן הוא מבחי' חסד דאע"ג שהתו' כלולה מחו"ג כמ"ש מימינו אש מ"מ נק' תורת חסד כי צ"ל לאכללא שמאלא בימינא.

וככלה היא כנ"י תעדה כליה קאי על המצות שנק' עדות כמ"ש בדרך עדותיך ששתי והוא לשון עדי וקישוט וכמ"ש ותבואי בעדי עדיים כי ע"י קיום המצות נמשך בחי' קשוטי כלה וכן לכל א' מישראל כמאמרז"ל צדיקים יושבים

ועטרותיהן בראשיהן, וזהו תעדה כליה כי המצות הן בחי' כלים ורמ"ח מ"ע הן כלים מכלים שונים כמו ע"י הדיבור בד"ת כתיב כחוט השני שפתותיך וכתיב צוארך בחרוזים הכל הם בחי' קישוטים ועידויים.

והנה כוונת הפסוק הוא שוש אשיש כו' ותגל נפשי כו' כחתן כו' וככלה כו', ופי' דכמו שע"י עסק התומ"צ בכל השנה כולה נמשך גילוי בחי' אורות עליונים בחי' כחתן יכהן פאר ע"י התורה ותעדה כלי' ע"י המצות כמו"כ ויותר מכן נמשך ע"י התשובה בעשי"ת ושופר דר"ה שממשיך מבחי' פנימית יותר ג"כ בחי' מקיפים עליונים להיות הלבישני בגדי ישע כו' ולכן יש בכח המשכה זו למלאות כל הפגמים שפגם בכל השנה בחסרון אור התורה ומצות לפי שעי"ז ממשיכים מפנימית תענוג העליון אך היינו דוקא ע"י התשובה האמיתית שיקבל בנפשו להיות שומר התומ"צ להבא וכמ"ש והגית בו יומם ולילה, וכן במעהמ"צ ובפרט בצדקה כנ"ל, ועי"ז הלבישני בגדי ישע ומעיל צדקה יעטני ולכן שוש אשיש כו'.

ענין מלוך על כל העולם כולו. צ"ל הרי מתחלה אמרו י' פסוקי מלכיות ועי"ז ממשיכים הרצון למלוכה, וא"כ מהו ענין הבקשה עוד מלוך. ויובן עפמ"ש במ"א בפסוק ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ דבנין הכלים נק' יפ"ת וזהו י' פסוקי מלכיות שממלכיות דע"ס דז"א נעשה ט"ס דמל' כמ"ש בתורה א' כעת איני יודע המקום, ע' לקו"ת מסעי ד"ה לבאר ענין המסעות, ומלוך היינו התלבשות אוא"ס במל' וזהו יפ"מ.

מ"ש בביאור דשוש אשיש דשופר ממו"ס גבוה ממצות דכל השנה דמבחי' גלגלתא, הרי בתורת פורים נת' דמו"ס פנימית וגלגלתא מקיפים וגבוה יותר גלגלתא בבחי' א', יתורץ במ"ש הרמ"ז ויקרא דית"ב והוא בזהר ר"פ הנ"ל דתיקון ואמת דתרין תפוחין שרשו מאוירא דעת דע"י והוא גבוה מגלגלתא חסד, ודעת היינו המשכה פנימית כמ"ש בענין והי' הבכור כו' כי חו"ג שבדעת הן פנימי' בכ"מ לגבי חו"ג סתם וכך ודאי גם בע"י וע' בדרוש הלוב בפע"ח ג"כ חסדים פנימית י"ל שרשן ג"כ משם וזהו בחי' שמע"צ וע' ביום השמיני דלאזני משמע כן. אך א"כ אמאי ר"ה יותר נעלה מסוכות, י"ל הגבו' בשרשן גבוה מחסדים כי קדמו בבחי' התכללות האור במאור, ונ"ל הפי' כמ"ש בין גילה לשמחה היחוד בב' אופנים או הזדככות ועליות המקבל זהו גבו' או בהפך זהו חסדים ועלי' גבוה יותר כמ"ש בביאור דשובה תקס"ה בענין שילוב אד' בהוי' כו' ויש לקשר זה עם הביאור דשמע בעינן קרומא דאוירא שממשיכים ע"י מאדך מבחי' יחידה שהוא ע"י ושופר מאדך דכל השנה וזהו הללוהו בתקע שופר כדי להמשיך מבחי' בקדשו כו', וההסבר בענין אוירא הנ"ל נ"ל שית' עם מ"ש בשמ"ע תקע"ב מענין ע"י מחבר סובב וממלא רצון וחכמה והתחברות זו היינו באוירא וזהו"ע ג' רישין כו' דא לגו סובב וממלא ודא לעילא בחי' ע"י אך מאיר באוירא ע' מק"מ ר"פ צו מבואר דאוירא שייך לבשכמל"ו ומזה ראי' למ"ש בביאור דשמע תקס"ב.

ויספו ענוים ע' סידור ע"פ מעודד ענוים וע"פ יפאר ענוים לאה ורחל א"כ ענוה ונק' והפי' כי ענוה למעלה היינו ע"ד במקום שאתה מוצא גדולתו

שם אתה מוצא ענותנותו לפי שזהו השפלה והרי מקור ההמשכה ממל' דאצי' ומל' דא"ס, וסיבה לענוה הוא השמחה, ונתעורר ע"י שמחה וענוה שלמטה, והנה חדוה פנימי' משמחה כענין מ"ש בביאור דשוש אשיש שמחה מה שנמשך מגלגלתא ע"י ע"ס אבל זהו חיצוני' לגבי גילה הנ"ל, לכן צדיקים ענוים יספו מגילה לשמחה, אך אביוני אדם בע"ת ג"כ צ"ל בהצנע לכת כסוי חטא שמ"ע תקע"ב ע"כ הגילה רק בפנים לכן יגילו כו' ובחי' ג' יש נק' ששון ג"כ מעין גילה והיינו ר"ה גילה ואביוני כו' אשמנו כו' סוכות שמחה שמע"צ ששון ג"כ בפנימית אך ההפרש בין גילה לששון כי גילה מלמטלמ"ע וששון במלמעלמ"ט בהשפעת עצרת כנישין כמ"ש ביום השמיני דלאזני בסופו.

א' ענוה מצד ירושתינו. ב' ואתה משמרה. ג' השמחה בעצמות. ד' ענין שמחה ה' ענין יספו מגילה. ו' ענין אביוני כו' בקדוש כו'. ענין שמע ישראל הנה ד' רבתי דאחד הוא המאמר אחד שבו יכול להבראות. ישראל עבמ"ח עילאה לי ראש בחי' חכמה. לפני אחד מה אתה סופר.

שוש אשיש גילוי השמחה סוכות, אבל ר"ה רק גילה מבפנים (דאי' בזהר פנחס חשף זרוע דחילו).

(ב) **בחודש** שופר שהשופר מתחדש בכל שנה, ר"ה יום ו' כי אז גילוי כללות החיות של כללות נש"י כמו שגילוי כללות הנשמה בראש הגילוי מסוכ"ע ובאור פניך יהלכון ר"פ בא.

(ג) **ואין** פי' סובב מקיף.

(ד) **והמשכה** מסובב לממלא נק' יחוד קוב"ה וגילוי זה בר"ה ביום ברוא אדה"ר לנפש חי' בצלמנו ורדו, כמו המחשבה (א"כ בחיצוני' ג"כ מדקאמר ורדו.

(ה) **ונק'** זכרון ליום ראשון כי ישראל עבמח"ת. וז"ש כי חק דאיך הכח להמשיך זכירה זו אך ע"י התו' הנק' חק בפנימית וע"י מצות בחיצוני' ומשפט.

(ו) **וכיצד** ההמשכה ע"י תומ"צ הנה בשמחה ועונג מרוב כל מעורר למעלה שמחה והיא השפלה להיות זכרון וזהו שוש אשיש שפועל השמחה בה' (וע' שוש תשיש ויספו ענוים כו' בביאור דיוצר האדם סידור יבחר כו'.

(ז) **זהו** בכל השנה אבל בר"ה ממשיכים תענוג מפנימית יותר ע"י השופר, והיינו ע"י בכייה גנות גנת כו' שמעורר ר"ר (ויש להעיר מענין קול השופר שאין בו תענוג להיותו מקור התענוג וזהו הגילה שרעדה תכסה ואין התענוג בגילוי.

(ח) **וזהו** תגל באלקי גבו' מסתיר שלא יהי' הגילוי ומחמ"ז חרדה כבחברי דניאל כו' כי פנימית הנ"ל א"א להתגלות רק ליום חגינו מתגלה התענוג, שמזלי' כו' וימינו ניסוך המים כו'.

(ט) **כי** הלבישני בגדי סוכות ומעיל צדקה פירותיהן כו' כחתן תורה וככלה מצות, כך אמשיך בר"ה וסוכות פנימי' ומקיפים עליונים יותר.

ע' ביאור בס' דשקלאב ובס' שלי, גילה בר"ה דמלך תגל הארץ, שוש ששון שמ"ע בחי' יסוד הגילה מעלת הזהב על הכסף כי גבו' דע"י מקור החיות נדב"ש, שופר מו"ס מגלגלתא ששלג לבן מצמר ששון פנימית גילוי יותר משמחה גמר ביאה שמע"צ, ע"פ רוב ר"ה ב' ימים א' ראש לישראל ב' לחיצוני' העולמות ע' יחיינו מיומים, יודעי תרועה בהעלותך קס"ט ויקרא, י"ל שמחה בינה גילה חכמה או ח"ס, שמע ישראל מתחלה נמשך החיות לנו שזהו אלקינו שלנו ואח"כ בכללות העולמות אחד, אם אין יר"ע דגבר' דע"י אין ח"ע ע' שלח תקס"ג לכן ראש חכ' יראה תורה ג"כ יראה מה"ט קצת גילוי המקיף בפנימי בשכל הנעלם כמו חברי דניאל, מצות שמחה מקיף גמור גלגלתא ליכא גילוי כלל ושופר מצוה ג"כ גילוי לכן חרדה, ר"ה מסובב שראש ורגל שוי' גלוי בראש לכן זכירה לזכור אראש כיון דשם הראש ורגל שוים, ואביוני כי עני יש בו מעלות אמיתית אעפ"כ עני חכ' כח מ"ה לכן שמחה אבל הבע"ת אביון דל"ל כלום באמת לא כעשיר עני לכן בר"ה היראה רק יגילו בקדושה למעלה מהמשכות וכן עשי"ת חטאנו, אביוני' וסוכות אחר התשר' צדיקים ישמחו.

אם יתקע כו' ע' מעל"ד אם אין יראה, ג' בחי' ב' פנימי ומקיף ליכא חרדה הג' גילוי מהמקיף בקדמות השכל חרדה זהו"ע הכרוזין ועם עוממות אנו עמיך ואתה מלכינו תוקעים שופר יחי המלך.

ערמ"ז ח"ג ס"פ פנחס דרנ"ח והנה אי' חופפת על בני' בר"ה בסוד השופר וא"ש דשופר מקיף כדלקמן וגם ל' אהל שפרירו ע' קור'.

פי שנים ברוחך אלי' ב"ן כולל ב"פ הוי' היינו המילוי ג"כ כו' ערמ"ז ר"פ בא מילוי ההין ובכפילא קלישא.

להשכיל בין יחוד דר"ה קוב"ה המשכת ממקורא ליחוד ימוה"ש דעכצ"ל ג"כ ממקורא הענין עדמ"ש בפי' אסתכל באורייתא וברא עלמא, אורייתא אור כללי א"ק ואוא"ס אסתכל בא"ק וממשיך מכלל לפרט א"כ המשכה זו מכלל ופרט הוא ג"כ ממקורא דכולא ומ"מ יש חילוק בין ההמשכה ממקורא לא"ק, ועד"ז בר"ה כללות ההמשכה מא"ס לשכינתי' ובכל השנה ג"כ המשכ' מא"ס להמשיך מה שנמשך בכלל בר"ה לפרט וה"ז ג"כ חדש דהא לא נתגלי' כגלוי הראי' מהנפש בעי' ע"י מוח לכן בר"ה צ"ל שופר ובכל השנה תומ"צ דוגמא ליחוד או"א מס"נ וליחוד זו"נ תומ"צ כיון כבר נמשך כו'.

———●———

שוש אשיש. ההפרש שבין שמחה לגילה, וגילו ברעדה, תקעו בחודש שופר, פי' בחידושו של שופר, שהשופר מתחדש בכל שנה ושנה (הגה"ה ב' דהיינו יחוד או"א יחוד פנימי להוליד מוחין לזו"נ זהו מתחדש בכל ר"ה וכמ"ש לקמן סעיף ד' וזהו בחדש השביעי שהוא בינה, אזי באחד לחודש, וארז"ל באחד זה אברהם שנאמר אחד הי' אברהם, היינו שממשיך מבחי' אחד יחידו של עולם גם כי אב רם חכמה ואברהם היינו יחודו בבינה ה' עילאה כמ"ש בד"ה לך לך וזהו ענין חידושו של שופר, או ע"ד אית מלך לעילא ברזא דקדה"ק זח"ב יתרו ס"ז ב', וכהן דמשמש תחתיה זהו אברהם וגם ע"ד שנתבאר בת"א פ' יתרו בד"ה להבין ענין האבות הן הן המרכבה שהן חג"ת דאצי' מרכבתא עילאה להעלות או"א כו', וע' בזח"א פ' לך דף פ"ד איך נגב שהוא חסד הוא שירותא דעלמא עילאה עמיקא לעילא עמיקא עד א"ס ע"כ) צ"ל למה אין קובעין ר"ה ביום א' למע"ב כ"א ביום ו' למע"ב יום ברוא אדה"ר. אך כי על בריאת העולם לא הי' צריך לקבוע ר"ה כי עז"נ המחדש בטובו בכ"י תמיד מע"ב, כי הבריאה הוא מאין ליש פי' מבחי' שהוא רק אין הארה בעלמא מלכותך מלכות כ"ע בלקו"ת פ' ראה בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו, אלא על בריאת האדם ויפח באפיו נשמת חיים שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה (וע' זהר ויגש דר"ו ע"פ אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי ושם פי' הרמ"ז בראתי גימט' תרי"ג והיינו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שהם רמ"ח אברים דמלכא ושס"ה גידים ע' לקו"ת בשה"ש ד"ה לסוסתי ברכבי דרוש הראשון) היא מתחדשת בכל ר"ה כמו ראש האדם עד"מ ששם ראשית גילוי כללות החיות, והמשכה זו היא מבחי' סוכ"ע שלמעלה מסדר ההשתלשלות, לבחי' וסדר ההשתלשלות, מבחי' את השמים ואת הארץ אני מלא לבחי' מכה"כ, ונק' יחוד קובה"ו זהו נמשך בר"ה (ה' ועיין מענין יחוד קובה"ו בד"ה מי א-ל כמוך בדרושי עשי"ת ובד"ה ושננתם, ובד"ה וידבר דעשה"ד פ"ב מענין שבהראש ראשית גילוי כללות החיות, ואפ"ל כי גם בינה נק' שכינה, שכינתא עילאה וא"כ ההמשכה ע"י השופר חידושו של שופר נק' ג"כ יחוד קובה"ו, ויותר י"ל יחוד זה זהו ענין מלכיות וזכרונות כדלקמן אך המשכה זו הוא על ידי השופר בינה שבה התגלות עתיק שמשם נמשך כח היחוד דזו"נ ולפמש"כ חידושו של שופר היינו יחוד חדש דאו"א שיהי' עי"ז יחוד זו"נ הנק' מלכיות וזכרונות כו'.

קיצור דקיצור, בחודש שופר שהשופר מתחדש, מה שנקבע ר"ה ביום ברוא אדה"ר, כי המחדש בטובו בכל יום מע"ב, אך ברוא נשמת אדה"ר מתחדש בכל ר"ה, ע').

ב) והנה בעת בריאת אדה"ר הי' מבחי' כי חפץ חסד הוא (ה' עמ"ש ע"פ כי אמרתי עולם חסד יבנה, ע') ועכשיו באתעדל"ת תליא מילתא ויהי האדם לנפש חיה, וכח זה הוא ממאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (ה' עמ"ש ע"פ מארז"ל חביב אדם שנברא בצלם שכערך בי"ע לגבי אצילות כך הם דצ"ח לגבי האדם ע"כ) והמשכה זו נק' אתה זוכר עולם, ויום הזכרון, זכר רב טובך יביעו, כי ההמשכה אינה אפילו בערך טפה מאוקיינוס (ה' מלכיות זכרונות

הוא מ׳ ויסוד ואיך שייך ע״ז המשל כאדם שזוכר על חפץ קטן כו׳, וצ״ל דלגבי עצמות אור א״ס יש אחד ואין שני ולמעלה מעלה מבחי׳ יחוד דו״ג כמ״ש ואין אלקים עמדי ע׳ זח״א פ׳ בראשית דכ״ב סע״ב ע״כ בבחי׳ זו שפיר שייך לומר כן שצריך לזכור על יחוד זה דיסוד ומלכות וכו׳ כי היחודים דו״ג שייכים רק בשמותיו ית׳ כמו יחוד ב׳ השמות הוי׳ אלקים מדה״ר ומדה״ד משא״כ מהו״ע ית׳ הוא חד ולא בחושבן וכענין שנת׳ בת״א פ׳ וארא בד״ה וארא אל אברהם דצ״א ע״ד ההפרש בין יחיד ובין אחד לכן בבחי׳ יחיד לא שייך כלל יחוד ונרמז בת״א פ׳ נח די״ז סע״ג וזהו אשר ברא כו׳ חתן וכלה בחי׳ יחוד דו״ג זהו אשר ברא כו׳ כי גם א״ק נק׳ אדם דבריאה כו׳ משא״כ במהו״ע לא שייך בחי׳ זו ולכן א״ש ענין זוכר הברית שצריך לזכור ע״ז כמו שצריך לזכור על חפץ קטן כו׳ ומ״מ צ״ע דהא היסוד עצמו נק׳ זכרון כמ״ש בזהר ויקהל דף ריש עמוד א׳ וזהו אזכיר את שמי וזכרתי את בריתי יעקב ועמ״ש בענין פ׳ קדש שהוא חכמה כתיב ולזכרון בין עיניך והענין כי זכרון לשון זכירה ולשון זכר והיסוד זהו עלמא דדכורא והוא גבוה הרבה מעלמא דנוק׳, אך לגבי עצמות אור א״ס נק׳ זכירה שצריך לזכור ע״ז, ובמ״א נת׳ כי עד״מ הזווג זהו השפעה מעצמיות מוח האדם להוליד בדומה לו ושייך כן למעלה בע״ס משא״כ בעצמות המאציל לא שייך זה כלל וההמשכה ממנו רק ע״ד המשכת כחות המאירים בגוף מעצמיות הנשמה שהוא רק ע״ד אור המאיר מהנר כו׳ ע״כ) וזהו זה היום תחלת מעשיך, כי סוף מעשה עלה במחשבה תחלה, (ה׳ להעיר מענין מעשה גדול גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ ע׳) והכח באדם להמשיך יחוד זה היינו ע״י כי חק לישראל הוא שהיא התורה כו׳ (ה׳ וזהו כענין חביב אדם שנברא בצלם כו׳ חביבין ישראל כו׳ שניתן להם כלי חמדה שבו נברא העולם ע׳).

ג) **והיינו** כי השמחה גורמת ענוה (וצ״ע בפסוק ויספו ענוים בה׳ שמחה משמע הענוה גורמת שמחה וע׳ מזה בזהר פ׳ פקודי דף רל״ג ובבה״ז שם) והמצות ממשיכות שמחה ולכן נאמר בהם בשמחה ובטוב לבב מרוב כל והוא כי השמחה הוא התגלות התענוג, והמצות שרשן מהכתר תר״ך עמודי אור ששם הוא השראת מקור התענוגים (ע׳ בת״א בד״ה ובבואה לפני המלך ובד״ה ואתה תצוה ובד״ה מנורת זהב, ובקיום המצות נמשך עונג העליון, ובחי׳ שמחה עוז וחדוה במקומו (עמ״ש בפ׳ צו בד״ה להבין ענין משמח חתן וכלה פ״ב ובת״א פ׳ בשלח בד״ה אשירה להוי׳ דק״ה ע״ד גבי זהו אשירה להוי׳ כו׳ והשמחה הוא גילוי כו׳ וגילוי זה הוא להיות גילוי בחי׳ הוי׳ מאא״ס ב״ה הסוכ״ע כו׳ ע״ש וזהו ענין משמח חתן וכלה שהם זו״ב דאצי׳ שיהי׳ יחוד ב׳ השמות הוי׳ אלקים כו׳, שהמקור לזה נמשך משעשוע המלך בעצמותו, וזהו מתעורר ע״י המצות, עיין בלקו״ת בשה״ש סד״ה לסוסתי ברכבי דרוש השני) לכן עי״ז נמשך אור הסוכ״ע כו׳ ע״ש, וזהו ענין משמח חתן וכלה שהם זו״ב דאצי׳ שיהי׳ יחוד ב׳ השמות הוי׳ אלקים כו׳, שהמקור לזה נמשך אור הסוכ״ע להאיר בממכ״ע שהעונג והשמחה גורם ענוה זו כו׳ (ועמ״ש במ״א שלכן ארז״ל כל המשמח את החתן כי חתן הוא חות דרגא וזה ע״י השמחה ועמ״ש מזה בד״ה וכל בניך פ״ג), וזהו שוש אשיש, דארז״ל נחמות כפולות היינו ע״ד שאמרו במדרש תילים סי׳ י״ד שנכפל הפסוק מי יתן מציון ישועות ישראל, נגד ישועות של הקב״ה וישועות

ישראל, והוא ענין יחוד קובה"ו (עמ"ש בד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת כל עיסקא דשבתא כפול).

ד) **אך** הנה המשכה זו של תומ"צ אינה מספקת כ"א בכל השנה, אבל בר"ה שצריך להמשיך התחדשות אור חדש כנ"ל סעיף א' הוא דוקא ע"י השופר (ה' וכמו מתן תורה שהוא ודאי המשכת אור חדש הי' ע"י השופר כמ"ש מזה בת"א ס"פ יתרו בד"ה וכל העם רואים את הקולות ויעו"ש הטעם ועי' זח"ג פ' שמיני ד"מ ע"ב בענין להורתם דתומ"צ שהם זו"נ הוא בבינה שהוא בחי' שופר ואפ"ל שזהו ענין היום הרת עולם בחי' להורותם דזו"נ ע"ד הנ"ל ועמ"ש בענין משארז"ל אהרן ע"ש ההריון כו' כי מההריון יומשך לידה וגילוי ואפשר הלידה שהוא ענין ההתגלות זהו מ"ש לקמן פ"ה שמבחי' בכסה דר"ה נמשך ההתגלות השמחה ליום חגינו שהוא סוכות (וע' ביאור ונקדשתי פ"א דל"ג ע"ג בענין מ"ש בע"ח שלצורך יחוד או"א צ"ל העלאת מ"ן במס"ג ממש לפי שהוא המשכת אור חדש, ולצורך יחוד זו"נ זהו ע"י תומ"צ, א"כ משנת"ל ס"ג שע"י המצות עונג שמחה, ממשיכים ענוה זהו להיות יחוד זו"נ ממה שכבר נמשך מהמאציל דהיינו יחוד או"א זה לא סגי ע"י תומ"צ כ"א ע"י השופר גנותי גניח ילולי יליל ע"ד מקום שבע"ת עומדים שהוא בבינה כו', ועוד כי השופר זהו בינה ותקיעת שופר י"ל יחוד חו"ב כמ"ש במ"א תקיעה תקע י"ה כו' ומלשון ונתקע ביבמתו, וע' בסידור בד"ה להבין ענין תקיעת שופר ע"פ כוונת הבעש"ט נ"ע נזכר ענין טפת אבא כו' ח"ש כאן בפי' בחדש שופר שהשופר מתחדש בכל ר"ה, ור"ל השופר הוא בינה, ומה שמתחדש בכל ר"ה זהו יחוד פנימי שמקבלת אור חדש מע"י ע"י יסוד אבא, כי אף שאו"א הם תרדל"מ פי' האריז"ל הובא בע"ח שער הכללים פרק י"ג דהיינו יחוד חיצוני להחיות העולמות אבל להמשיך אור חדש להולדת מוחין ונשמות חדשים ע"ז ארז"ל נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושמ"ע שהיא בינה עד שיכנס בירושמ"ט שהיא מ' כן פי' בת"ז תיקון חמשים דפ"ט ע"ב ובפרד"ס ש"ת פרק י"ג, והנה בר"ה שנאמר ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה מראשית השנה כו' והיינו ירושמ"ט וגם ירושלים יראה שלם זהו ר"ה שאז היראה ביותר, והוא בחי' ונהר יוצא מעדן יסוד אבא יובל שמו כו' ואפ"ל כי בהשופר נרמז חו"ב כי הנה השופר צדו א' צר וצדו א' רחב י"ל מקום הצר זהו נגד יו"ד של שם שהוא חכמה אשר היו"ד הוא רק נקודה ונק' מעיין שהמעיין הוא כמו גיד דק הנובע ממקורו ואין לו התרחבות ובינה נק' רחובות הנהר, וזהו המקום רחב של השופר, וא"כ חידושו של שופר זהו מה שנמשך אור חדש מהמאציל א"ס בבחי' י"ה שהם חו"ב, ע"כ) והענין כי עונג העליון המלובש בתומ"צ אינו מתגלה אלא בבחי' מקיף בלבד, אבל ע"י השופר הוא המשכת עונג העליון בבחי' פנימי' (הג"ה בענין גודל מעלת הפנימית על החיצונית יובן ממ"ש בענין וראית את אחורי ופני לא יראו באג"ה סד"ה עוטה אור כשלמה ובסידור סוף הביאור ע"פ ועשו להם ציצית ובביאור ע"פ בעצם היום הזה נמול אברהם ענין שלע"ל יהי' גילוי פנימי' עת"י ואז יומשכו בשמו' חדשות, וע' בת"א פ' בראשית סוף הביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים כו' עומדים לפני וכן ענין פנימי' אבא הוא פנימי' עת"י וע' בסידור בד"ה תלתא אינון

ז' מינין מקדש בענין מעלת פנימי' ז"א על חיצונית ז"א שזהו מעלת השבת על ששת ימי החול כו', מכ"ז יובן מעלת השופר שממשיך פנימי' עונג העליון, על חיצוניות העונג העליון עכ"ה) והמשכה זו היינו ע"י בחי' גנותי גנח ילולי יליל שהבכייה הוא על ריחוק אוא"ס ב"ה מבחי' גילוי ועד"ד עוברי בעמק הבכא מעיין ישיתוהו, ובכייה זו מעורר י"ג מדה"ר שהם נמשכים מפנימי' עונג העליון, ומזה נמשך תגל נפשי באלקים ע"ד וגילו ברעדה כי ההמשכה בבחי' פנימי' זהו ע"י גבורה ונמשך מזה חרדה ורעדה (הג"ה כי המקיף זהו וימינו תחבקני אבל בבחי' פנימיות זהו מבחי' שמאלו תחת לראשי ועמ"ש בד"ה ביום השמיני עצרת שמאלו תחת לראשי פ"ד ובשה"ש בהביאור ע"פ קול דודי, ויובן עוד ענין כח הבכייה דשופר, כי ארז"ל אע"פ שננעלו שערי תפילה שערי דמעה לא ננעלו ומבואר מזה ע"פ בכה תבכה בלילה, משום שארז"ל פ"ק דחגיגה ד"ה ע"ב ע"פ במסתרים תבכה נפשי מקום יש לו להקב"ה ומסתרים שמו כו' היינו בבתי גוואי שהם או"א כביכול שם עולה ז"א ובוכה על מניעת גילוי אלקות כו' וזהו ענין רחל מבכה, וענין וישא יעקב את קולו ויבך בסש"ב פמ"ה ולכן ע"י בבכיה מתעורר יגמה"ר דע"ק וכו' ומזה נמשך ענין בבכי יבואו כו' עכ"ה) והיינו ע"י המשכת אור חדש כבוד הדר מלכותו מל' דא"ס כו'.

קיצור אות ה' *. וזהו בכסה התכסות והסתר השמחה שלא תהא אלא בבחי' גילה (וע' בפרש"י בתלים ע"פ סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו שבחי' וגילו ברעדה נק' בי"ה ל' דחילו, והיינו כי גם השופר הוא המשכת י"ה כנ"ל בתלים סי' ס"ח ה' ובזח"ב תרומה דקס"ה ע"ב דרוכב בערבות היינו ע"ק שע"י חו"ב הנק' בי"ה שמו הוא רוכב בערבות שהם חג"ת והוא כענין המבואר בת"א פ' יתרו ד"ה ביאור ענין האבות הן הן המרכבה) שמאלו תחת לראשי שגורם נשיאת ראש, ומזה נמשך ליום חגינו וימינו תחבקני ולכן הי' ניסוך המים בשמחה (ע"ד שנתבאר בבה"ז ע"פ קומה ה' ר"פ ויצא דקמ"ח בענין וחסידיך ירננו ביום השמע"צ, סעי' ד' ובהקיצור סעי' ג' או י"ל השמחה בניסוך המים זהו יחוד וחיבור חו"ב כמ"ש בד"ה ושאבתם מים בששון, דרוש השני ספ"ב, וא"כ זהו עצמו ענין חידושו של שופר הנ"ל ס"ד, אלא שבר"ה אין בחי' זו בגילוי השמחה כ"א בבחי' גילה דהיינו בכסה, וליום חגינו בא בחי' זו בגילוי ומ"מ נק' זה מקיף כי י"ה הם מקיפים רק ר"ה מאירים בבחי' פנימי) ומ"מ שמחה זו שבסוכות היא בבחי' מקיף כי ההמשכה מבחי' המלך המרומם לבדו כו' וזהו כי הלבישני בגדי ישע מלשון וישע ה' ובה ועל ידה תמשך נפש האדם לדבקה בו (וא"כ הישע ע"ד ישעה האדם אל עושהו וכענין להושיע משופטי נפשו בסש"ב פ' וע' באג"ה סי' ג' בענין וכובע ישועה בראשו ובסוכה צ"ל ראשו ורובו.

קיצור אות ו' *. ומעיל צדקה (בהמעיל רמונים להעיר מענין שלחיך פרדס רמונים) פירותיהן בעוה"ז (אע"ג דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא עמ"ש

*) בכת"י לא נסמן אות ה'.

*) בכת"י לא נסמן אות ו'.

בביאור ואתה תצוה ע"פ הזהר ויצא קנ"ת ב' הוי' הוי' תרין עלמין ניגהו והמצות הם מש' הוי' דלעילא שאינו מאיר עד כאשר ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ בביאור וידעת היום, דרוש הראשון וכן בצדקה הקרן קימת לעוה"ב, רק מ"מ אוכל הפירות שנמשכים מש' הוי' דאצי', כי ע"י הצדקה מחבר ב' שמות ההוי' סד"ה כי אתה נרי).

כחתן יכהן ע' תרגום שזהו ב' ענינים הא' כחתן יוצא מחופתו, ע' הפי' בלקו"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי דרוש השני פ"ג, ובזהר ר"פ בהעלותך דקמ"ח ע"ב שבחי' חופה זהו ענין בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וע' בפ' אחרי דע"ז ב' שע"י חיבור זו"נ מלכא ומטרוניתא נמשך העטרה לזו"א, מאימא שבה התגלות ע"ק, ואפ"ל זהו ענין השופר כי זכרונות ומלכיות זהו יחוד זו"נ כנ"ל שהוא יחוד קובה"ו ובחי' בעטרה שעטרה לו אמו זהו נמשך ע"י השופר שהוא מבינה ולכן א"ש ענין כחתן דקאי על יחוד קובה"ו הנמשך בר"ה, ובחי' יכהן י"ל זהו ענין יוהכ"פ שאז הוא ענין עבודת כה"ג בבגדי כה"ג הנק' פאר כמ"ש ועשית בגדי כו' ולתפארת וע' הביאור מזה בלקו"ת בשה"ש סד"ה צאינה וראינה דרוש השני פ"ו שהוא בחי' כתר תורה ומה שמאיר עי"ז בבחי' פנימי' נק' קול מצהלות חתנים מחופתם, ע"ד להצהיל פנים משמן יעו"ש ועמ"ש מזה בד"ה ונערים ממשתה נגינתן, שבזוהר תרומה קל"ז מאן חופתו דא עדן והוא מקיפי אבא וא"כ י"ל לפ"ז הפי' כחתן זה הקב"ה יוצא מחופתו דא עדן סוכ"ע כן שוש אשיש כו' כי הלבישני שגם בצדיקים יאיר בו מבחי' זו שהרי ארז"ל לע"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם א"כ נמשך בהם מבחי' בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו כו', ועמ"ש מזה ע"פ הללו את ה' כל גוים, וגם ארז"ל בב"ב פ' הספינה דע"ה א' עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק לפי כבודו ובעה"ק ח"ב פי"ג שהע"ס נכללים בשבע חופות אלו, וזהו כי על כל כבוד חופה לכל צדיק לפי כבודו, וזהו ענין כחתן לפ"ז יש הפרש בין כחתן ובין יכהן כי בבחי' חתן הוא שבע חופות ובבחי' יכהן הוא שמונה בגדים וא"כ זהו כענין תן חלק לשבעה וגם לשמונה וכן ענין יכהן כה"ג הלובש שמונה לבושים אלו יוכל להשיג גילוי האור ע"ד אספקלריא המאירה, והנה ח' לבושים כנגד חיבור ד' אותיות הוי' בד' אותיות אד', או י"ל חיבור ב' ההויות כו', ועמ"ש ע"פ ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך שיש כמה מדרגות בהלבושים אלו כו' לכן אמר על כללות נשמות שהם ג"כ ישישו כו' ע"י כי הלבישני בגדי ישע כו' כמו בגדי כה"ג כו', וכמ"ש ואתם תהיו לי ממלכת כהנים כו' ועמ"ש בהגהות לד"ה ועשית בגדי קדש ששמונה בגדי כה"ג נגד מילה שניתנה בשמיני והיינו בינה שנק' תמינאה ובה מאיר ע"ק א"כ בגדי אהרן הם הלבושים שעל ידם יוכל ליהנות מנועם ה' המאיר בבינה כו', ועמ"ש ע"פ המד"ר פ' אחרי פכ"א ששמונה בגדי כה"ג הם בזכות המילה שניתנה לשמיני וע' בד"ה למנצח על השמינית וכן יוהכ"פ הוא ג"כ בחי' על השמינית כי שבעת ימים קודם יוהכ"פ מפרישין כה"ג מביתו וכן הזאות ביוהכ"פ הם שמונה א' למעלה ושבע למטה והכל ענין הבינה שבה מתגלה ע"ק, ומזה יובן ענין כי הלבישני בגדי ישע, כי הנה מהמצות נעשו לבושים לנשמה ונק' יומין

עילאין אך אם פגם בהמצות הרי פגם בהלבושים וא"כ ע"י התשובה שמתקנים הלבושים צריכים להיות נמשך ממקום עליון יותר והיינו ממקום שנמשכו לבושי כה"ג שגבוהים ונעלים משאר הלבושים וזהו ימים יוצרו ולא אחד בהם זה יוהכ"פ כי ימים יוצרו הם הלבושים הנעשים מהמצות ולא אחד בהם זה יוהכ"פ שמשם נמשך תיקון הלבושים כו' וזהו ענין בגדי ישע לכן נמשך מזה ג"כ שמונה ימי החג ולא כמו פסח ז' ימים כו'. וככלה מ' דאצי' תעדה כליה תעדה ע"ד משכן העדות ותבאי בעדי עדיים, ביאור אלה פקודי ועמ"ש ע"פ אהבת כלולותיך וכליהם הם המצות שמהם נעשו לבושים להכלה כן פי' בד"ה ומשוש חתן על כלה, א"כ לפ"ז כחתן יכהן זהו בחי' תלמוד תורה וככלה תעדה כליה זהו מעשה ולע"ל נקבה תסובב גבר כו' וע' סד"ה קול דודי שבשה"ש גבי וגבעות בצדקה כו' ועמ"ש ע"פ וריח שלמותיך כריח הלבנון כו' ואפ"ל כי המ' נק' לבוש ה' מלך גאות לבש אך ע"י המצות ממשיכים שיהי' הלבוש הוד והדר כמ"ש משלי סי' ל"א כ"ה עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון כו'.

ז) **במש"ל** ס"ה בענין ניסוך המים יחוד חו"ב, לכאורה גם ניסוך היין י"ל כן כי היין בינה ואו"א הם תרין ריעין, אך הנה י"ל כי בפע"ח שער נפ"א פרק ה' ופ' ו' אומר כי ביחוד חו"ב שהם הוי' אהי' יש ב' אופנים הא' כשהבינה גוברת על חכמה ואזי האלף קודם להיו"ד, והב' בחי' גבוה יותר כשהחכמה גובר ואז היו"ד קודם יעו"ש, וזהו כעין שנתבאר בלק"ת בהביאור ע"פ שובה ישראל דרוש הראשון בענין שילוב הוי' באד' שיש בו ג"כ ב' אופנים ואמר שם כששם הוי' גובר והיו"ד קודם נק' יחו"ע וכששם אד' גובר והאלף קודם נק' יחו"ת, ועד"ז י"ל ב' בחי' אלו ביחוד חו"ב, כי החכמה נק' אין והבינה נק' יש להנחיל אוהבי, ולכן שער החמשים המחבר חו"ב לעליונים נדמה להם למטה כמ"ש בביאור ע"פ וספרתם לכם דגבי חג השבועות ואפ"ל בשהבינה גובר ונק' יש זהו רק בחי' הודאה שמודה שהיש בטל לאין כענין ד' צריכים להודות והיינו ע"י דעת תחתון, אבל כשהחכמה גובר זהו כמו כולא קמי' כל"ח והוא בחי' ברכה שהברכה היינו גילוי ממש וע' בפרע"ח שער הזיווגים ג"כ פי' שיש זווגא שלים, וזווגא דלא שלים ובהרמ"ז פקודי דר"כ פי' שבחכמה עצמה יש אבי"ע, וכשהזיווג דלא שלים בא השפע מבינה שבחכמה בזיווג שלים בא מחכמה שבחכמה, וזהו ענין שבת טוב להודות או י"ל ע"ד שנתבאר ע"פ הזהר אמור ד"ק ע"ב אימתי זווגא כשהיא אחותי בת אבי וכו' ע"ד ההפרש בין שבת שנק' קדש ובין יו"ט שנק' מקרא קדש וא"כ ניסוך היין י"ל בינה גובר כו' אבל ניסוך המים הגם שהוא בששון דבינה מ"מ החכמה גובר כו' וזהו ג"כ ענין גילה דר"ת שהשמחה בפנימי' והגילה ברעדה הרי היראה גובר ויראה שורשה מחכמה כו' לכן מזה נמשך ניסוך המים כו' ועמ"ש בענין ניסוך המים בבוך תרט"ז ד"ה הנה מענין החדלתי את תירושי ושם דקס"ז כי ניסוך היין זהו כענין נכנס יין יצא סוד אך יש רזא דרזין זהו נמשך ע"י ניסוך המים גם עיין מענין ניסוך היין הדרוש ובגפן שלשה שריגים בבוך בראשית ב' דף ר"ן, ולפמ"ש סעי' ג' בשם המא"א אות נר"ן

סעיף מ"ם דניסוך היין נק' המ"ן דקדושה כו' וזרע האשה דומה ליין בסוד יין נסך עכ"ל א"כ ניסוך המים זהו המשכת מ"ד שזרע האיש דומה למים ולא לייך כי אודם מן האם ולובן מן האב כו' ואף שנת' שם סעי' ד' דניסוך היין נרמז ג"כ למ"ד מ"מ זהו דרך רמיזא והיינו משום שאז המ"ן גובר, אבל ניסוך המים עיקרו מ"ד והיינו המשכת ח"ע מבחי' מעיין כו' עמ"ש עוד מענין ניסוך היין והמים בבוך בראשית ב' אחר הדרוש חכלילי עינים מיין דף ת"ח ע"ב.

ח) במש"ל ס"ו בפי' כחתן יכהן שהם ב' ענינים, עוי"ל שהם ענין א' כחתן שהוא כה"ג, שהוא גבוה מסתם חתן כי שאר חתן יוכל ליקח כלה אף שאינה בתולה וכה"ג רק אשה בבתוליה יקח, והבתולה היא בחי' ואיש לא ידעה מעין סתום, ואז דייקא היא כלי לבחי' והאדם ידע להיות ומלאה הארץ דיעה את ה', וע' מענין בתולה במא"א אות ב' סמ"ד פי' המ' כשהיא מעיין סתום ע"ד בינה ור"ל משא"כ כשהיא מאמר פתוח מ"ם פתוחה מדבר שיש ממנה מבוא לינקת החיצונים, וז"ש אז תשמח בתולה במחול, וכענין מ"ם סתומה דלמרבה המשרה, וכה"ג פי' במא"א אות כ' ס"ט אבא עילאה וזהו שכה"ג לא ישא רק בתולה שתהי' במדרגת אימא שמעיינה סתום, וז"ס יחוד או"א, וא"כ החופה דאו"א זהו מהכתר ומו"ס וגבוה מחופה דז"א הנמשך מת"ת דאימא, וככלה שהיא בבחי' ואיש לא ידעה היינו בקיום מ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם כו' אשר אתם זונים אחריהם כו' והוא ענין כשם שאין בלבך אלא אחד כו' וע' בד"ה וארשתיך לי שיש לפעמים כלה חגרת כו' ובד"ה כיצד מרקדין וס"ל לב"ה דאעפ"כ בהילו נרו כו' אבל אשה בבתוליה זהו ממש נאה וחסודה ועמ"ש ע"פ גן נעול אחותי כלה כו', גם כשהיא בתולה זהו ענין אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, והוא ענין מקדש ה' כוננו ידיך, וכורתת ברית הוא ע"ד מי לי בשמים ועמך לא חפצתי והוא ע"ד פנימי' הלב שלמעלה מחיצונית הלב ע' בד"ה אתם נצבים בענין לעברך בברית וד"ה מי מנה ובד"ה ושאבתם מים דרוש הראשון ובד"ה והקרבתם עולה אשה, וזהו לא תבשל בקדרה שבישל בה חברך ובמא"א אות קוף סכ"ב קדרה נק' המל' והזיווג זהו הבישול בזו הקדרה עכ"ל ועמ"ש ע"פ לא תבשל גדי בחלב אמו, וע' בגמ' פ' ע"פ דקי"ב סע"א שזהו נק' כמה דיעות במטה, ור"ל שאז אין היחוד שלם שהיחוד נק' והאדם ידע כנ"ל וזהו כשהיא בתולה דוקא וכורתת ברית שעי"ז וארשתיך לי כו' וידעת את ה' וכו', ועיקר פי' בתולה שאצלה היחוד דבר חדש לגמרי, ע"כ התשוקה ביותר, ובחי' זו בעבודה זהו ענין בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ובפרט בר"ה חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם ונמשך כמ"כ מלמעלה אור חדש, תעדה כשהיא במדרגת בינה נק' ע"ד עדי וקישוט וע' בלקו"ת בד"ה שה"ש שיש ב' בחי' חתן, הא' ההמשכה מאא"ס שיאיר בחו"ב וזהו עצמו ענין כחתן יכהן כו', וא"כ פי' הפסוק לפ"ז שוש אשיש כו' כחתן יכהן כו' היינו שגילוי זה ביחוד או"א יאיר בנשמות הצדיקים וכענין ביום ההוא יהי' כו', וזהו ע"י ר"ה ויוהכ"פ וחג הסוכות שהוא בחי' לא זז מחבבה עד שקראה אמי, גם כי

כנס"י בר"ה נק' בתולה כמ"ש בזח"ג פנחס דרנ"ח, וה"ע כאיל תערוג שרחמה צר כו' וזהו אז תשמח בתולה במחול מחילת עוונות בר"ה ויוהכ"פ וגם חג הסוכות נק' מחול וימינו תחבקני.

קיצור דקיצור. ר"ה נקבע על נשמת אדה"ר שמתחדשת בכל ר"ה.

(ב) שעכשיו באתעדל"ת תליא מילתא.

(ג) בכל השנה המשכה זו היינו ע"י תומ"צ שנאמר בהם בשמחה ובטוב לב, והשמחה גורמת ענוה והשפלה שיהי' נמשך מבחי' סוכ"ע אני מלא לבחי' ממכ"ע מכה"כ.

(ד) אך בר"ה אינה מספקת המשכה זו שע"י המצות שהוא מבחי' חיצוני' עונג העליון ומאיר רק בבחי' מקיף אבל בר"ה צריך להיות המשכה מפנימי' עונג העליון והוא ע"י השופר והיינו ע"י גנוחי גניח ילולי יליל והמשכה שמפנימי' צ"ל נמשך ע"י צמצומים ע"כ נאמר תגל נפשי וגילו ברעדה.

(ה) וזהו בכסה ליום חגינו ניסוך המים וסוכה כי הלבישני בגדי ישע.

(ו) ומעיל צדקה בהמעיל רמונים, ונשמע קולו.

מ"ש באות א' אפ"ל כי היותו ר"ה זהו שייך לחיות העולמות שהרי כולל יב"ח שאחריו ומ"ש שבר"ה נתחדש נשמת אדה"ר וההמשכה מבחי' סוכ"ע לממכ"ע זהו מצד היותו בחדש השביעי באחד לחודש.

הערה לסעי' ג'. עמ"ש אשר יעשה אותם האדם וחי בהם בלקו"ת בשה"ש סד"ה לסוסתי הראשון ומ"ש ע"ז בד"ה ויקחו לי תרומה.

לסעי' ד'. וגם כי מ"ת הי' ע"י השופר, והיינו כי התורה נק' עץ חיים וכתיב בי' ועל יובל ישלח שרשיו, והיינו ונהר יוצא מעדן שארז"ל פ"ט דבכורות רמ"א יובל שמו, א"כ יובל משקה עץ חיים, והשופר נק' ג"כ יובל לכן ממלא הפגמים שבתורה הנק' עץ חיים וכן פי' בזח"ג צ"ט א' דשופר הוא בחי' ונהר יוצא מעדן כו', ולפי שלע"ל והניף ידו על הנהר א"כ למעלה משופר הנק' יובל, ויהי' שופר גדול, והיינו כי גם יסוד דע"י נק' ונהר יוצא כו' והיינו מעדן עילאה מו"ס כו'.

אפ"ל * שוש אשיש נחמות כפולות, ע"ד שב' הידות הם ימין דהיינו עדן שלע"ל כולו הטוב והמטיב וח"ש זח"ג נשא קל"ג א' שוש אשיש בה' באתי אתמר.

לסעי' ו'. בענין כחתן יכהן. הנה בענין חתן פי' בלק"ת בשה"ש ד"ה לסוסתי השני פ"ג חתן מלשון נחות דרגא שהתורה נמשכה ממעלתה

אפ"ל: נוסף מכתי"ק בוך כל המשמח — לאגער. שם נמצא רק הקיצורים עד אות ו'.

וכבודה שהיא כלולה באוא"ס ב"ה ממש מקור התענוגים (הג"ה אולי כמ"ש בת"א ד"ה השמים כסאי בענין שהתורה קדמה אלפים שנה ומשם ירדה בבחי' השמים כסאי שמים אש ומים חו"ג עכ"ה) וירדה להתלבש בענינים גשמיים, ובחי' חות דרגא הנ"ל יוצא מחופתו מבחי' חופה בחי' סוכ"ע (הג"ה ר"ל בחי' סוכ"ע נותן כח בהחכמה להיות יורד ונמשך כעין מ"ש בת"א ד"ה לך לך עכ"ה) ובזח"ב תרומה דקל"ז ע"א פי' כחתן יוצא מחופתו זהו ענין ונהר יוצא מעדן י"ל חתן העליון יסוד אבא, אשר פי' בלקו"ת בד"ה שה"ש רפ"ד חות דרגא המשכת אור א"ס להתלבש בתורה חכמה קדישא, ומה שנק' המשכה זו ע"ש יסוד אבא זהו כמו שנק' יחוד או"א אף שההמשכה בא מעתיקא קדישא, ואפ"ל כי יוצא מעדן בא לרמוז ליחוד הפנימי דחו"ב ששרשו מעדן כו' אבל יחוד החיצוני להחיות העולמות נמשך מחו"ב עצמן כמ"ש בלקו"ת בשה"ש דף ק"י ע"ב וע"ג, והנה בהמשכה זו שע"י השופר שפיר י"ל כחתן דהיינו יסוד אבא כי השופר נק' יובל אשר יובל הוא שער החמשים דבינה ויש דיעות שהוא יסוד אבא כו'.

וענין יכהן דפי' התרגום כמו כה"ג המשמש בשמונה בגדים י"ל שזהו בחי' יוהכ"פ שאז הכה"ג נכנס לקדה"ק. וגם בר"ה מאיר ג"כ בחי' זו כמארז"ל רפ"ק דר"ה בענין השופר כיון שבא להזכיר זכרון כלפני ולפנים דמי, וארז"ל שבזכות המילה הי' כה"ג נכנס לקדה"ק ואפ"ל כי מילה ניתנה לשמונה וכמ"כ כה"ג לובש שמונה בגדים, גם ע"י המילה שהיא העברת המסך המסתיר זוכה ליכנס לפנים מן הפרסא המבדלת בין קדש לקדה"ק, דוגמת מ"ש במד"ר ס"פ פנחס כשבקש מהן לא ביקש אלא לפי כחן וכשנותן נותן לפי כחו, וכך י"ל ע"ד ומלתם את ערלת לבבכם זוכה לבחי' ומל ה' את לבבך כו' ובגדי אהרן י"ל תורה וגמ"ח כו'.

ביאור מעט ע"פ שוש אשיש שבלקו"ת וענין תקעו בחדש שופר

הנה יגמדה"ר שהם י"ג ת"ד הם נמשכים ממו"ס כמ"ש באדרא נשא קל"ב א' ותאנא כל תיקון דיקנא לא אשתכח אלא ממוחא דרישא כו' וע"כ על ידם תיקון כל הפגמים שהמצות שרשן מגלגלתא אשר עונג העליון מאיר שם בבחי' מקיף לבד, וכמ"ש בע"ח ש' כ"ב ספ"ו אור הרוחני מקיף עליו כו' אבל במו"ס מלובש עונג העליון בבחי' פנימי' כו' וכמ"ש באדר"ז דרפ"ח סע"ב והוא מוחא דעתיקא קדישא כו' ע"ש. וע"כ עי"ז מתתקן הפגם שבמעשה המצות כו', וצ"ל דמבואר במ"א שהמצות שרשן מגלגלתא אבל התורה שרשה ממו"ס, וי"ל דבאמת מה"ט משמע בכמה מקומות דתורה ממשיך אור חדש כמו תשובה, וכמשנ"ת ס"פ בראשית ד"ה צאינה וראינה דגדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם, וכן בתורה נאמר ולכל בשרו מרפא ותורה קדמה לעולם

ותשובה קדמה לעולם (בב"ר פ' א') וגם נת' ע"פ ואתחנן שהתורה הוא המשכת אתעדל"ע ממקום שאין אתעדל"ת מגעת לשם, ועמ"ש בפ' ראה ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו כו' ובקולו תשמעו שע"י התורה נמשך יגמדה"ר כו' ע"ש, וה"ט משום ששרשה ממו"ס שהוא מקור יגמדה"ר כנ"ל, אך קשה דבכמה מקומות נזכר שיש בחי' ומעלה יתירה בד"ת על קיום המצות ויש מעלה יתירה בקיום המצות על ד"ת, ולכן אמרז"ל ע"פ שכל טוב לכל עושיהם ללומדיהם לא נאמר כו' והלומד שלא לעשות נוח לו שנהפכה שליתו ע"פ כו', והנה מצות התשובה מאחר שבה וע"י מתמלאים הפגמים של מעשה המצות עשה ול"ת מוכרח לומר שהיא המשכה עליונה יותר לגמרי מכל ההמשכות שע"י המצות וכמשנ"ת ע"פ כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום שהמצות נק' מצות הוי', והתשובה היא המשכת אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך כו' ע"ש ובד"ה תקעו בחדש כו' ומבואר לעיל דענין האור הנמשך ע"י התשובה הוא בחי' יגמדה"ר דממו"ס נפקי, וא"כ אם ע"י התורה הוא ג"כ המשכה זו ממש ממו"ס איך שייך לאמר שיש בחי' ומעלה יתירה בקיום המצות על ד"ת כו' הלא האור המשלים וממלא כל הפגמים בהכרח צ"ל שהוא למעלה לגמרי אנת הוא ממלא כל שמהן כו', אך י"ל דאע"ג שהתורה שרשה ממו"ס הרי מ"מ אמרז"ל נובלות חכ' שלמעלה תורה, וגם כי התורה עצמה מחו"ב דאצי' נפקא, אלא שרשה ממו"ס והיינו מבחי' נובלות דח"ס מבחי' שערות שמהם יונקים חו"ב כו' ולכן יש בחינה ומעלה יתירה בקיום המצות שמגלגלתא מבדברי תורה שמבחי' נובלות חכמה כו', ואעפ"כ יש ג"כ בחי' ומעלה יתירה בד"ת מבקיום המצות כי חכ' הוא בחי' פנימי' משא"כ גלגלתא חיצונית וע' בע"ח שכ"ב פ"ה, אמנם יגמדה"ר הנמשכים ע"י התשובה הוא גלוי בחי' עצמיות מו"ס ולכן הוא משלים כל הפגמים דתורה ומצות כי עצמיות מו"ס הוא למעלה מעלה מבחי' גלגלתא ונובלות חכ' כו', והא דכתיב לעיל דמשמע בכמה מקומות דתורה כמו תשובה היינו משום דעכ"פ שרשה מח"ס אך עוד זאת דבאמת יש תורה ויש תורה, וכמשנ"ת בפ' וזאת הברכה ע"פ תורה צוה כו' דביום חתונתו זה מ"ת ויש בזה ב' בחי' ארוסין ונשואין, ובחי' ארוסין היינו נובלות חכ' שלמעלה תורה, אכן בחי' נשואין שהוא ע"י בחי' חופה שהוא בחי' בכל מאדך כו', הנה ע"י עסק התורה אח"כ נמשך מעצמיות ח"ס ממש וזהו הנק' נשואין ויחוד חתן וכלה ע"ש באריכות, ועמ"ש עוד בפ' שלח בביאור ע"פ אני דפ' ציצית בענין ב' בחי' תורה היינו מ"ש בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה כו' ע"ש.

ב) **אך** עכ"ז צ"ל דמהמבואר כאן משמע עכ"פ דבחי' מו"ס הוא למעלה לגמרי מבחי' גלגלתא והיינו לפי שבו מאיר עונג העליון עתיק בבחי' פנימית משא"כ בגלגלתא ובמ"א נת' בענין מעלת המצות והתורה, דיש בחי' בגלגלתא אף שהיא חיצוניות הכתר מה שאינו במו"ס אף שהיא בחי' פנימית, והיינו לפי כי מו"ס הוא חכ' שבכתר, והגלגלתא הוא חצוניות כתר שבכתר, והרמ"ז בפ' אמור דפ"ח ע"ב כ' וז"ל כי גם כתר אריך נחשב מעולם א"ס כדרך כל כתר שמתיחס למה שלמעלה ממנו, ועיקרו של אצילות מתחיל ממו"ס שהוא חכ' דאריך עכ"ל, אך הענין כי לפי משמעות הע"ח שכ"ב

פ"ה עיקר פנימית הגולגלתא ואורה זהו מו"ס, ומ"ש דיש בחי' בגולגלתא מה שאינו בחכ' היינו לגבי חכ' דאצי' ואעפ"י שהיא בחי' פנימי' וגלגלתא חופפת עליה ג"כ כגולגולת האדם על מוח שלו ע"ש בע"ח, מ"מ גלגלתא היא חיצונית עליון אבל מו"ס היא פנימי' עליון שהגלגלתא היא חיצונית דמו"ס ועפ"ז אתי שפיר מש"כ באדר"ז דרפ"ח סע"ב תקונא דע"ק אתתקן בתיקונאי חד כללא דכל תקונין והיא חכ' עילאה סתימאה כו' והוא מוחא דע"ק עכ"ל הרי שבח"ס הוא גילוי והתלבשות עתיק ממש עד שנק' ג"כ מוחא דע"ק, והיינו ששם מתגלה ע"ק בבחי' פנימי' ממש, והנה עתיק הוא בחי' מל' דא"ס שאינו במנין ע"ס והרי זהו בחי' ח"ס וכמ"ש ג"כ במ"א מזה בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם בפ' ציצית, וא"כ הוא למעלה מעלה מבחי' גלגלתא וכמו"כ נת' ע"פ כי על כל כבוד חופה בענין שהתורה דעכשיו נק' ארוסין לבד לפי שהיא מבחי' גלגלתא אבל לעתיד שיהי' בחי' נשואין היינו שיהי' גילוי מו"ס שבו גילוי בחי' עתיק כו' ע"ש באריכות ואין זו תימה שבח"ס שהיא חכ' שבכתר יהי' גילוי פנימית עתיק יותר מבגלגלתא שהיא מבחי' כתר שבכתר שהרי גדולה מזו משמע בהדי' בפע"ח שער הק"ש פט"ו דפנימית אבא הוא חשוב כמו פנימית עתיק משא"כ פנימית א"א ע"ש וכדלקמן לכן כ"ש שיש לומר כן על מו"ס שהוא ממש מקור אבא שבו גילוי פנימית עתיק משא"כ בגלגלתא הוא רק בבחי' מקיף כו' וע' בפי' הרמ"ז בזהר בראשית ד"ד ע"ב בענין ועאלת בתמניסר עלמין גניזין דעין לא ראתה כו' ע"ש, ולפי"ז א"ש ג"כ מ"ש בענין הטעם דמילוי כל הפגמים ע"י יגמדה"ר לפי ששרשם ממו"ס דהיינו לפי שמו"ס הוא בחי' מוחא דע"ק ממש אשר אינו במנין ע"ס כלל, וזהו ענין קדושתי למעלה מקדושתכם הממלא הפגמים שבקדושת התומ"צ שנק' קדושתכם כמאמר אשר קדשנו במצותיו כמ"ש בביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה כו' ע"ש וע' מ"ש הרמ"ז פ' תשא.

ג) **אמנם** בדרוש תלת רישין שבאוצ"ח בסופו ובע"ח שער א"א פרק בג"ד אמר בהדי' התחתונה שבהם היא חכ' דא"א דהיינו ח"ס שבא"א ולמעלה הימנו הוא כתר דא"א הנק' גלגלתא והיא יותר עליונה מח"ס, שבגלגלתא יש בחי' כלי' ובחי' עצמות ורוחניות אר"פ ואו"מ כו' וכ"ז לבד בחי' מו"ס, ושגלגלתא נק' נשמה ומו"ס נק' נפש וידוע דנשמה גבוה הרבה מבחי' נפש כו' ע"ש באריכות, ועפ"ז הם דברי הרמ"ז פ' אמור דפ"ח הנ"ל ועפי"ז הוא משכתוב ג"כ במ"א דיש בחי' ומעלה יתירה בגלגלתא מה שאינו במו"ס ואעפ"כ יש בחי' ומעלה יתירה במו"ס מה שאינו בגלגלתא שהיא בחי' פנימי' כמ"ש בביאור ע"פ יביאו לבוש מל' כו', ואעפ"כ אין זה סותר למ"ש כי הנה מבואר שם באוצ"ח ובע"ח דיש עוד בחי' אוירא שע"ג קרומא דמחפי' על מו"ס והוא נק' ג"כ מוחא סתים מאד מלבד מוחא סתימאה והוא עליון יותר מח"ס וכו' ובוא מתגלה כללות רדל"א דהיינו בחי' עתיק מה שלא יכול להתלבש בא"א דהיינו גלגלתא ואחזי נהורא בהאי אוירא כו', א"כ א"ש עכ"פ מ"ש דמלוי כל הפגמים הוא ע"י המשכה מח"ס וכמ"ש במב"ש ח"ב פ"ד שבחי' אוירא נק' חכמתא עילאה סתימאה ע"ש, וספ"ג שחסד דעתיק המתלבש בגלגלתא נק' גופני בערך הדעת דעתיק שבאוירא ושד"ת דעתיק המתלבשים

בגלגלתא ומו"ס הם רוח נפש דא"א אבל בחי' דעת דעתיק שבאוירא זהו נשמה דא"א וא"כ א"ש שע"י גלוי בחי' זו הנק' חכ' עילאה סתימאה מתמלאים הפגמים שבמעשה המצות שהם מגלגלתא דא"א והארה זו נמשך ממנו בי"ג ת"ד וכמש"ש פ"ה שפנימי' הדיקנא נמשכת משם ס"ג דרישא תנינא והחיצוניות נמשך מחכ' דא"א כו' ע"ש, וגדולה מזו מבואר בל' האדר"ז דרפ"ט ע"ב וז"ל בהאי מולא (דהיינו תיקון הח' מי"ג ת"ד ונוצר חסד) פשיט פשיטותא דקיטרא עלאה מההוא רישא דכל רישין דלא אתידע ולא אשתמודע ולא ידעין עלאין ותתאין בג"כ כולא בהאי מולא תלי' בדיקנא דא ג' רישין דא מינא מתפשטין כו' ע"ש באריכות, הרי דגם בחי' רדל"א ממש שלמעלה מעלה מגולגלתא מתפשט ונמשך ומאיר בדיקנא כו' ולכן גדול כח יגמדה"ר למלאות ולהשלים כל הפגמים דתומ"צ כו' ע"י שבהם נמשך ומתגלה ההוא רישא דכל רישין דלא אתידע כו' והוא בחי' קדושתי שלמעלה מקדושתכם כנ"ל ושגילוי זה נמשך בבחי' פנימית, וזהו ענין כשמן הטוב כו' יורד על הזקן כו', וכמ"ש באדרא דנשא קל"א א' דנגדין בי' י"ג נביעין מבועין דמשח רבות שבא כו', ואין זה תימה שהרי כעין זה וגדולה מזו איתא בפע"ח שער הק"ש פט"ו, כי מפנימית א"א ממשיכים המוחין מק"ש וגם מחיצוניות עתיק, אך מפנימי' או"א לא יש שום זמן שימשיכו מחין משם כי כ"כ הוא פנימית דאבא כמו דעתיק, וכ"מ בהרמ"ז ר"פ ואתחנן ד' ר"ס, אך פנימיותו של אבא חשוב כאור עתיק שבתוך אריך כמ"ש בסה"כ בסוד ק"ש עכ"ל, ומשמע דהיינו בפנימית עתיק דהא קאי על משיח שיזכה ליחידה מפנימית עתיק כמש"ש תחילה וכמ"ש עוד בפ' תצא ד' רע"ו ע"ב בד"ה כימי צאתך בשם הפע"ח וכללי הרח"ו סי' ס"ג פנימית דאבא שהוא חשוב כפנימית דעתיק (וע"ש ג"כ משמע שזהו ג"כ ענין שער הנו"ן דבינה כו' ע"ש ד"ה ותמן תרווח) ועמ"ש בפ' בא ד"ס ע"ב ד"ה זמין איהו כו', המובא בסמוך ע"ש, וכן איתא ג"כ בהג"ה באוצ"ח דל"ח בשם מוהר"ן ע"ש בהדיא כן כמו פנימית דעתיק כו', וכ"ז דלא כסידור מהר"ר ר' יעקב קאפיל בשער הק"ש שכ' דחיצוניות אריך הוא פנימיות של או"א ושמשם ממשיכים המוחין היינו מפנימית או"א ע"ש, והוא נגד הפע"ח והרמ"ז ומוהר"ן וסידור האריז"ל שכתבו שמפנימיות או"א אינו נמשך לעולם מטעם הנ"ל, ועכ"פ כמ"ש האריז"ל דפנימי' אבא הוא כמו פנימית עתיק הגנוז בתוך א"א שלמעלה מפנימית א"א עצמו כך אין תימא או כ"ש שי"ל כן על פנימיות מזל הח' שממנו יונק אבא שיהי' בו התלבשות וגילוי פנימית עתיק הגבוה למעלה מעלה מפנימי' א"א עצמו אלא כמו בחי' עתיק הגנוז בתוך א"א וכאשר כ' הרמ"ז פ' בא בפי' הרע"מ שם ד"מ סע"ב שבפנימית מזל ונוצר חסד מלובש פנימית דעתיק כו' ע"ש עד מפנימית דעת שלו כו', וז"ל המבוא שערים ש"ג ח"ב פ"ה רישא תנינא דא"א שמתלבש בי"ג ת"ד ולא באברים לרוב העלמו עכ"ל, וע"ש נמצא דייקא בי"ג ת"ד נמשך ומתלבש רישא תנינא דאריך שבו אור רדל"א ממש דהיינו בחי' דעת דע"י משא"כ התלבשות זו באברים דא"א כו', והרמ"ז בפ' בהעלותך בדף קמ"ט ע"א בפי' כדין באור פני מלך חיים כ' וז"ל וידוע כי י"ג מכילין הנז' הם מסוד עתיק המאירים באריך ועתיק הי"ס

מלכות דא"ק עכ"ל ועמ"ש הרמ"ז פ' תשא דקפ"ח ע"ב שאע"פ שעד זמן המשיח אין לנו כח לקבל כ"א עד חיצוניות עתיק כו' מ"מ אין ספק שעתה בקבלינו אור החיצוניות מתעורר להאיר בו הפנימית רק שאין אורה מאיר אלא ע"י החיצוניות עכ"ל.

ד) **אך** צ"ל דהא בכמה דרושים מבואר בענין לבושי' כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקא, איך שהשערות אינן ערוך לעצמיות א"א ממש ונק' מותרי מוחין וכמשל אם יחתוך אדם שער ראשו לא ירגיש המוח כאב כלל שאין מתפשט בהם אלא הארה בעלמא להיות להם רק יניקה ואחיזה במוחין, וא"כ אם מתלבש בי"ג מדות שנק' י"ג ת"ד הארה גדולה כ"כ למלאות הפגמים דתומ"צ ששרשן מגלגלתא ומו"ס דא"א, איך נק' רק מותרי מוחין, ולהבין זה נקדים הקדמה המבו' במ"א בביאור ע"פ צדקת פרזונו כו' שיש בחי' המשכה שבסדר השתלשלות ויש המשכה הבאה ממקום גבוה מאד למעלה מסדר ההשתלשלות, והיינו שסדר והדרגת ההשתלשלות הוא מחכ' דאצי' לבינה ומהבינה למדות בבחי' עילה ועלול, וגם מה שהחכ' מקבלת מהכתר נק' ג"כ סדר ההשתלשלות, הגם דקבלת החכמה מהכתר היינו רק מבחי' שערות דא"א אבא יונק ממזלא כו', שהשערות הוא רק מותרי מוחין ומזה לבד נמשך בחו"ב ולא מעצמות הכתר ממש, וא"כ אינו כמו מהחכ' לבינה ומבינה למדות שעצמות החכמה ממש נמשך ומתלבש בהבינה וכן מבינה למדות כו' ולפיכך נק' השתלשלות עו"ע, אך אעפ"כ גם התהוות החכ' מהכתר נק' המשכה שבסדר השתלשלות אלא שכך ההדרגה של סדר השתלשלות הספי' להיות החכמה נמשכת רק מבחי' שערות לבד דא"א, אבל המשכה הבאה מלמעלה מסדר ההשתלשלות היינו מה שנמשך מרדל"א שהוא עתיק וממו"ס שהוא פנימית הכתר והוא הנמשך ע"י העלאת מ"ן בתשובה מעומקא דלבא שעי"ז ממעמקים קראתיך דהיינו שעי"ז ממשיכים ממקום גבוה מאד שלמעלה מהדרגת וסדר ההשתלשלות אך מ"מ גם המשכה זו מוכרח לירד ג"כ דרך הצנורות והשערות די"ג ת"ד ואעפ"כ נק' זה למעלה מסדר ההשתלשלות כיון ששרש המשכת התחלה זו הוא מרדל"א ומו"ס כו' ע"כ ההקדמה. וביאור הדברים היינו כנודע דכתר יש ב' בחי' הא' בחי' שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ואינו בחשבון ע"ס כלל, והב' בחי' א"א שהוא שרש הנאצלים והוא בחשבון ע"ס, ומ"מ להיותו רק שרש הנאצלים ע"כ א"א שיומשך ממנו בחכ' רק ע"י בחי' שערות לבד, והיינו כמ"ש במ"א דא"א הוא בחי' סוכ"ע וחכמה הוא ראשית הגילוי בחי' ממכ"ע ולהיות ההמשכה מבחי' סובב בבחי' ממלא הוא רק ע"י צמצומים עצומים הנק' שערות כו' ולא כמו ההמשכה מחכ' לבינה שהוא דרך עו"ע, והגם דאו"א הם ג"כ מלבישים לזרועות דא"א היינו חו"ג דא"א שהן ז"ת משא"כ מבחי' ג"ר דא"א אין נמשך רק ע"י בחי' שערות לבד, ומ"מ נק' המשכה זו סדר ההשתלשלות על שם דהמשכה זו הוא מא"א שהוא במנין ע"ס והוא שרש הנאצלים ע"כ ההמשכה משם לחכמה היינו סדר השתלשלות הספירות, רק שכך הוסד סדר ההשתלשלות דכיון שא"א הוא שרש הנאצלים ולמעלה ממהות פרטי ע"ס, והוא בחי' סוכ"ע ע"כ א"א שיומשך ממנו בחכמה רק ע"י

בחי' שערות ולא כמו מחכ' לבינה כו', אמנם ההמשכה שלמעלה לגמרי מסדר והדרגת ההשתלשלות הוא מה שנמשך מבחי' רדל"א שהוא עתיק שהוא בחי' תחתונה שבמאציל שאינו במנין ע"ס כלל כי אנת הוא חד ולא בחושבן כו' שאין ערוך כו' וסדר השתלשלות היינו רק בע"ס עצמן משא"כ מבחי' תחתונה שבמאציל א"ס ב"ה לע"ס זהו ענין המשכה הבאה מבחי' ומקום שלמעלה מסדר ההשתלשלות לגמרי שאינו בגדר עלמין כלל, ומ"מ גם המשכה זו מוכרח לירד ולהמשך דרך הצנורות וחלל השערות כי בחי' עתיק ומו"ס עצמן א"א שיבואו לידי גילוי רק ע"י שעובר ונמשך דרך י"ג ת"ד שמתצמצם בבחי' חלל השערה כו' ועמ"ש מזה בביאור ע"פ כי כארץ כו' כן אד' הוי' יצמיח אך מ"מ ההמשכה הוא ממש מבחי' עתיק רדל"א כו' כנ"ל, וזהו משנ"ת בקצרה בד"ה שובה ישראל עד בפי' ממעמקים קראתיך הוי' כי בחי' ממעמקים עצמה א"א לבא לידי גילוי כ"א בבחי' הוי' שהוא צמצום המשכה והתפשטות כו' ע"ש, והיינו כי ממעמקים עומק אחר עומק היינו בחי' מו"ס ורדל"א שמשם ממש ממשיכים ע"י עומקא דלבא שעי"ז ממעמקים ממש קראתיך אלא שההמשכה נמשך ע"י צמצום והמשכה היינו י"ג ת"ד שהן ג' שמות הוי' כמ"ש בפע"ח פ"ח משער הסליחות בלשון האריז"ל, נמצא יש בי"ג ת"ד ב' בחי' הא' נק' סדר ההשתלשלות, והיינו כשההמשכה הנמשך בהם הוא מבחי' א"א שרש הנאצלים ולא עוד אלא שהשערות הם רק מותרי מוחין ואינם ערוך לעצמיות ופנימיות א"א ממש, אמנם הבחי' הב' היינו מה שנמשך ע"י העלאת מ"ן ממעמקים קראתיך שעי"ז נמשך מרדל"א ומ"ס שהוא בחי' תחתונה שבמאציל שלמעלה מסדר ההשתלשלות רק שמ"ש עובר ונמשך דרך חלל וצנורות השערות די"ג ת"ד, והמשכה זו גדולה ועצומה למלאות כל הפגמים מטעם הנ"ל שהוא המשכה מבחי' אנת הוא שלימותא דכולא ואנת הוא ממלא כל שמהן כו'.

ה) **וזהו** ענין כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן כו' וכמ"ש באדרא קל"א א' דיקנא יקירא כו' דנגדין בי' י"ג נביעין מבועין דמשח רבות טבא, ופי' שם דהשערות הם חלולים והם צנורות ונעשים ממותרי מוחא ובתוכם נגדין מבועין בשפע משח רבות דמוחא סתימאה עצמה ולא ממותרי מוחא כמו הצנורות עכ"ל, עוד כ' שם בביאור האדרא שהי"ג מבועין שבפנימית הי"ג תקונין הם י"ג מכילין דא"א דמי אל כמוך והם עלאין כו' והי"ג דאל רחום כו' שהמשיך משה לז"א הם י"ג ת"ד עצמן דא"א עכ"ל, ובפי' הרמ"ז בזהר ר"פ אמור דפ"ח ע"א בענין כשמן הטוב כו' מובן שהשמן שהוא הפנימית המושפע דרך צנורות השערות הוא לבד בחי' ת"ד דמיכה ודמשה שהם ב"פ הזקן וזקן כו', והגם שנת' שם שב' בחי' דהזקן זקן היינו מתיקון הששי ואילך מ"מ עכ"פ מובן דתיקונים דמיכה נק' הזקן וא"כ כשמן הטוב היורד כו' על הזקן זהו בחי' פנימית המושפע בבחי' צנורות הזקן כו' ע"ש, והוא נלקח מלשון האריז"ל שבפע"ח פ"ח משער הסליחות וע"ש בהרמ"ז דשמן הטוב זהו הנשפע מיסוד דעתיק כו', וע' בזהר ויקרא ד"ז ע"ב ובזהר הרקיע שם שמן הם המוחין דאבא וירדו מע"ק דרך המזלא כו' ע"ש, ועמ"ש באריכות בענין בחי' שמן בביאור ע"פ מנורת זהב.

וע' במבו"ש ש"ג פ"ב ח"ב, וז"ל והנה בעתיק אין בו שערות כי אין בו ברורי הז' מלכין דתוהו משא"כ באריך כנ"ל בח"א פ"ה עכ"ל, שבז"ת דעתיק יש בו מבירורי הזמ"ל והם מתלבשים בא"א לכן כנגדם יצאו שערות דא"א כו', אך בג"ר דעתיק אין בהם שערות כו', אמנם בחי' כשמן הטוב היורד על הזקן אפ"ל ששרשו נמשך מג"ר דעתיק וכדמשמע באדר"ז דרפ"ט ע"ב שגם מבחי' רדל"א נשפע ונמשך משם הארה בדיקנא כו' ועוד דשמן היינו בחי' חכמה כו', וע' בזהר פ' צו דל"ז ע"א וע"פ כי עמך מקו"ח כו' דא שמן כו' דשריא בגו חכ"ע דכולא ובמק"מ שם פי' דקאי על מו"ס דאריך כו', אמנם באמת שרש הח"ס היינו מחכ' דעתיק וכדפי' בזהר הרקיע בפי' הספ"ד פ"ק דהביא שם מ"ש באדר"ז דר"צ ע"א ההיא חכ' דסתימא בי' בעתיקא קדישא ופי' וז"ל היינו בראש הא' העליון כי כחה שם בדקות והעלם גדול עכ"ל, והוא לשון הרח"ו ז"ל כהובא ג"כ בס"ה פ"מ, ונזכר מזה בביאור דפ' ציצית הנז"ל ע"ש, וא"כ בחי' כשמן הטוב הנמשך מיסוד דעתיק לכתרא ומו"ס אפ"ל ששרשו מג"ר דעתיק, ובספר עמק המלך שער דיקנא קדישא פ"ח כ' דשמן הטוב יורד ונמשך מיסוד דא"ק כו' ההוא היורד על הזקן, וע' בע"ח שער מ"ז בפי' כולם בחכ' עשית וז"ל ובאותו החכמה שיש למעלה מאצי' שם בתוכו מתלבש הא"ס ומאיר באצילות עכ"ל, והיינו חכ' דא"ק כמ"ש בע"ח סוף שער ב' ובמשנת חסידים ובזהר הרקיע פ' פקודי דרל"ד וע' עוד מענין כשמן הטוב בזהר ח"א פ"ח א', ח"ב פ"ט ב', ח"ג ז' ב' ל"ד א' ל"ט א' פ"ח ב' קל"ב ב' ר"ט א' רצ"ה ב', ועוד מענין שמן בח"א ע"ב ב' צ"ו א' ח"ג ל"ז א' ל"ח ב' ובהרמ"ז שם).

ז) **ועפי"ז** יובן ג"כ שרש ענין בחדש שופר דמבואר הפי' למעלה שהוא ענין חידושו של שופר שהשופר מתחדש בכל שנה, והענין ע"ד הטוב כי לא כלו רחמיך פי' הטוב הוא בחי' שמן הטוב השפע הפנימית המושפע ומתלבש בי"ג ת"ד שהם י"ג מכילין דרחמי ומזה נמשך כי לא כלו רחמיך, שהם י"ג ת"ד שהם הצנורות לבחי' הטוב הנ"ל כי בחי' שמן הטוב והוא הנמשך מעתיק שהוא מל' דא"ס ממש וע"כ ממנו נמשך להיות כי לא כלו רחמיך כו', וזהו ג"כ שרש ענין בחדש שופר שהשופר מתחדש בכל שנה, כי הנה מבואר בפע"ח שער השופר פ"א וז"ל ויכוין בו איך הוא קצר ורחב ומקום הקצר יהי' אצל הפה כו' לכוין אל מציאת הדיקנא דעתיקא כו' וכבר ידעת איך הדיקנא היא למעלה ולמטה מתרחבת כו' ע"ש, נמצא השופר רומז לי"ג ת"ד והמשכה זו הוא ע"י התעוררות רחמים בתשובה מעומקא דלבא גנוחי גנח ילולי יליל כו' וכמבו"ל בד"ה שוש אשיש שעי"ז מעוררים וממשיכים גילוי פנימית עונג העליון כו' והוא בחי' עתיק מל' דא"ס כו', והוא השפע הפנימית המושפע תוך י"ג ת"ד כענין הטוב כי לא כלו רחמיך, וזהו פי' בחדש שופר שנמשך אור חדש ממקורא דכולא מע"ק ונמשך ומתלבש בשופר שהוא י"ג ת"ד כו' וזהו הענין שהשופר מתחדש בכל שנה כי בכל ר"ה ממשיכים אור חדש ומחודש ע"י גנוחי גנח וילולי יליל כנ"ל והוא אור חדש המושפע בצינורות די"ג ת"ד הנק' מכילין דרחמי וזהו ענין התחדשות השופר כו', וזהו ע"ד מ"ש באגה"ק וז"ל והארה והמשכה

זו היא מתחדשת באור חדש ממש בכל שנה ושנה כו' ע"י תקיעת שופר והתפילות נמשך אור חדש יותר שבמדריגות חכמה עילאה כו' כי עמך מקו"ח כו' עכ"ל, עמש"ל בשם הזהר פ' צו דל"ד א' ע"פ כי עמך מקו"ח, וע' בהרמ"ז פ' ויקרא בדף ט"ו ע"ב שיש ב' בחי' בדיקנא שערות והפנימית וזה הפנימית הוא מעתיק והוא מאיר בזמן הרצון ובזמן דין נסתם ולא מאיר אלא בבחי' שערות, אלא שלהיותם במקום עליון הם לבנים וכן שער רישי' עכ"ל ועמ"ש מזה הרמ"ז בפ' דצ"ד, וא"כ בעשי"ת שממשיכים גילוי י"ג מדות הרחמים היינו גילוי הפנימית שהוא מעתיק, וזהו ענין שמתחדש השופר בכל שנה שנמשך הפנימית מחדש ממקורו מעתיקא כו', וע' עוד מענין י"ג מדות בפרדס שער הצחצחות פ"א עד ספ"ד, עוד יש להעיר לענין הנ"ל ממ"ש בע"ח שער א"א פ"ה ויש בחי' שהשערות מעולין מן הלבנונית ונת' זה במבו"ש ש"ג ח"ב ספ"ט שהוא לפי שהשערות הם ווי"ן ונמשכים מת"ת דעתיק שבקרומא דאוירא ולבנונית גלגלתא מנו"ה דעתיק, ובע"ח שם הראה מקום לשער היחודים יחוד ה' ולא נמצא מזה ביחוד ה' שבפרק ח' ושבפרק ו', וכמדומה למש"ש פ"ז ביחוד דדיקנא שלבנונית מנו"ה דעתיק וי"ג נימין מרישא תנינא אוירא כו', וידוע דבו הדעת דעתיק וצ"ע אם לזה כיון, ויש לחבר לזה מ"ש במ"א ע"פ מאמר הזח"ג אמור דק"ג ע"ב יעקב אמר אז יבקע כו' שנדפס בסידור שער הסוכות דשם נתבאר ענין הבקיעה של השערות די"ג ת"ד נמשך מצד רבוי האור בהמוחין כו' ע"ש, ובחי' זו שייך אפי' בהשערות עצמן אם היותן חצוניות, עכ"ז שרש המשכתן נמשך ממקום עליון מהמוחין עצמן וד"ל.

ענין תקיעת שופר בר"ח אלול

אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו וגו'. בעמוס סי' ג' ו' ויש בזה שני פי' האחד כמ"ש בת"י אם יתקע שופר בקרתיה בלא זימניה ועמא די בה לא יזועון כו' והיינו כמ"ש במצ"ד וז"ל בעת המלחמה מעמידין הצופה לראות אם בא האויב וכאשר יבוא יתקע בשופר להזהיר את העם ואמר האם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו הלא בודאי למאד יחרדו, כן אי אפשר שיבא דבר במקרה זולת מהשם ית' כו' ע"ש, והפי' השני מ"ש רש"י וז"ל הנביאים מדמין את רוח הקודש הבא עליהם לשאגת אריה כמו שאמר למטה אריה שאג מי לא יירא כו' אם יתקע שופר בעיר כך היה לכם להיות חרדים אל דברי הנביאים שהם צופים לכם למלט אתכם מן הרעה כו' עכ"ל, ויש לפרש כמ"כ ענין זה על שופר של ר"ה, ועל מה שנוהגים לתקוע בשופר מר"ח אלול כמ"ש בטור רסי' תק"פ לכן התקינו חז"ל שיהי' תוקעים בשופר בר"ח אלול בכל שנה ושנה וכל החדש כדי להזהיר את העם שיעשו תשובה שנאמר אם יתקע שופר בעיר כו' עכ"ל. ולפ"ז אתי שפיר יותר לת"י דפי' אם יתקע שופר

בלא זימניה כי הזמן לתקיעת שופר מן התורה הוא בראש השנה, ומה שמקדימין מר"ח אלול זהו בלא זימניה, והיינו עד"מ שמעמידין הצופה לראות אם בא האויב כו', וכך האויב הוא המקטרג שמקטרג בר"ה ביום הדין וכמ"ש ויהי היום ויבואו בני האלקים להתייצב על ה' ויבא גם השטן בתוכם כו' באיוב סי' א' ות"י וכן פרש"י שהיה בראש השנה ובא המקטרג לקטרג הבריות כו', ועיין מזה בזח"ב ר"פ בא דל"ב ע"ב, ובפי' הרמ"ז לשם דבני האלקים הם המלאכים הנמשכים ממילוי דש' אלקים ומלוי המלוי שהם בחי' התפשטות הגבורות ודינים וע"כ הם מקטרגים וביותר על גש"י שנקראו בנים להוי' כו' שבהם נמשך גילוי שם הוי' והם מקטרגי' עליהם ע"ד שקטרגו המלאכים במ"ת ואמרו מה אנוש כי תזכרנו כו' וכמ"ש בסידור שער החנוכה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בפי' ולא שמחת אויבי לי ויבא גם השטן בתוכם שהוא המקטרג הגדול והוא שרו של עמלק כדמשמע בזח"ג פנחס דרל"א א' ובהרמ"ז שם והיינו כמ"ש וישטום עשו את יעקב כו' שהוא ענין נטירת איבה ושנאה, וכן פי' ברע"מ פ' אמור דצ"ח ע"ב ע"פ בכסה בגין דההוא מקטרגא חפי וכסי כו' והאלקים עשה שייראו כו' ע' זח"ג קרח קע"ח ב' אלמלא דינא כו', ובפ' אמור צ"ט ב' ביומא דר"ה נפק יצחק בלחודוי וקרי כו' ושם דף ק' ע"א יקום אבי יתער בדינוי כו' מוכח שם בהדיא דשרו של עמלק הוא השטן וכן פי' בתולע"י ד"ה סתרי ראש השנה ותכהין עיניו כו' ומתוך כך מתעורר הסיג היוצא ממנו כו' עומד כעין קליפה קשה ומלמד קטיגוריא על ישראל כו' ומכסה הירח ומפסיק בינה ובין השמש כו', והענין כי עשו רצה להתברך מיצחק שהוא צחוק ותענוג עליון בטענתו דקמי' ית' כחשיכה כאורה וכמ"ש בת"א בד"ה ויאבק איש עמו בפ' וישלח כו' ע"ש ובמ"ש בד"ה כי עמך מקו"ח שמקבלים מבחי' רם על כו', וזהו מ"ש שמעו דבר ה' החרדים אל דברו אמרו אחיכם שונאיכם בישעי' סי' ס"ו ה' ופרש"י בבני עשו כו' שאנו קרובים לו יותר כו' וע' רש"י בפ' תולדות כ"ו ל"ד עשו הי' נמשל לחזיר שנאמר יכרסמנה חזיר מיער כו' ראו שאני טהור כו' ע"ש, וזהו שמקטרג על ישראל שעם היות ניתן להם תומ"צ שהם המשכת הפנימיות מקטרג שאינן מקיימים כו', ולכן א"צ כלל להמשכה זו כ"א לקבל מבחי' חיצוניות כענין שלום יהי' לי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוה כו' וע"ד שנת' בתו"א ס"פ נח בד"ה הן עם אחד כו' ולכוונה זו עשו העיר והמגדל, ע' בזח"א ס"פ נח ובמק"מ שם ובמא"א אות מ"ם סעיף י"ט בענין מגדל ואות ע' ס"ל לא בענין עיר, ואפ"ל לפ"ז פי' להתייצב על הוי' כי מבחי' שם הוי' אין להם יניקה שאינו מאיר כ"א במקום הביטול ממש, וד"ש חלק הוי' עמו כו' ועיין זח"ב ר"פ תרומה ע"פ כי יעקב בחר לו י"ה אלא שהם מגביהי' קרנם לבחי' שלמעלה משם הוי' כו', ועמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו' והנה כתיב כי תצא למלחמה על אויביך כו' היינו מלחמה הנ"ל דויאבק איש שהוא ע"ד עלות השחר לע"ל כו', ואף שהוא תמיד כמ"ש מלחמה להוי' בעמלק מדור דור ועמ"ש בד"ה ועשית ציץ מ"מ עיקר בחי' זו בר"ה ביום ברוא אדה"ר שאזי נמשך חיות מחדש לכל השנה והוא יום הדין כו' בחי' פחד יצחק כו' וכמ"ש בזח"ב תצוה קפ"ד א'

ובהרמ"ז שם, ובמא"א אות א' סעיף ס"ח אויב נק' דכורא דקליפה ונק' שונא גימט' נחש ועזח"ב פקודי דרמ"א ע"פ אל תשמחי אויבתי לי וזהו ענין שתוקעים בשופר בר"ח אלול להזהיר את העם מן האויב כו', והיינו כי עיקר המלחמה הוא ע"י שם הוי' כמ"ש מלחמה לה' בעמלק וכתיב ה' איש מלחמה וכמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו בפי' משם אורידך נאום ה', וצריך כל אדם להמשיך בו שם הוי' ע"פ מ"ש בד"ה ולא אבה הנ"ל, גם נת' בד"ה כי תצא שיש בלמעלה זו ב' בחי' הא' מה שיש בכח האדם הב' מה שנמשך מלמעלה ע"ד מאן דקטיל לחויא יהבין לי' ברתא דמלכא, ועשית ציץ וחמושים עלו הנה מטתו שלשלמה ע"כ יאמר בספר מלחמות בחרבי ובקשתי החרדים אל דברו כו' דהיינו להיות בנין המל' וכמ"ש גבורי כח עושי דברו כו', ולכן תוקעים בשופר שגורם חרדה כו' מי שייראו מלפניו למען תורא כו', והנה בקהלת סי' ג' י"ד ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהי' לעולם כו' והאלקים עשה שייראו מלפניו, וארז"ל פ"ט דברכות דנ"ט ע"א דקאי על הרעמים שלא נבראו אלא לפשט עקמומית שבלב הענין כי הנה תכלית העבודה הוא לבוא לבחי' יראה וכמ"ש ויצוונו ה' לעשות את כל החוקים ליראה את ה' כו', ופי' בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה שבחי' יראה זו הוא ע"י גילוי איך דכולא קמיה כלא חשיב ממש כנודע מענין כי אל דיעות שיש ב' דיעות כו', ועז"נ וראו כל בשר יחדיו כו' ובאו במערות צורים כו' ובחי' יראה זו היה בשעת מ"ת כ' ולכן זהו תכלית כל המצות וזהו פי' ליראה את ה' כי יש יראה הנק' יראו מה' שהוא בחי' מרחוק עדיין אבל ייראו את ה' כל קדושיו זהו יראה פנימי' להיות בבחי' את הטפל כו' ויראה זו הוא יראה עילאה שמבחי' חכמה ועמ"ש בד"ה קול דודי בענין מצה הב' שנמשכה מחמת שנגלה עליהם ממ"ה כו' ועי"ז לא הספיק להחמיץ ולבוא לבחי' יש כו' והוא נמשך מגילוי מל' דא"ס הנק' מלך מלכי המלכים כו' ויראה תתאה להיות יש ובטל נמשך ממל' דאצי' כו' ע"ש ולכן על משיח נאמר והריחו ביראת ה' כו' וז"ש סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא כו' כי זה כל האדם ופי' בר"ח דאפילו באדם דאצי' שייך יראה עילאה הנ"ל וכמ"ש בשם המגיד נ"ע בענין כתר עליון כו' אוכמא הוא לגבי עילת העילות וז"ש אשה יראת ה' היא תתהלל דקאי על כנס"י שנק' אשה ע"ש שמקבלת טפת חכמה עילאה היא התורה כו' והיינו דוקא ע"י שהיא יראת ה' ששרשה מחכמה עילאה כי בחכמה יסד ארץ ויראה היא חותם שוקע שמלמטה שזהו הכלי לבחי' חותם בולט שמלמעלה כו' כמ"ש בד"ה שימני כחותם והנה ארז"ל אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה בד"ה וידבר נמצא י"ע הנ"ל נמשך ע"י החכמה תורה כו', אך כלי לזה יר"ת וזהו ענין הרעמים כו' שייראו מלפניו ית' ואזי יומשך ונתתי מטר כו' חכמה י"ע וכן תקיעת שופר הגורם חרדה ומ"ת בחודש אלול כו' זהו הכלי לגלוי ועי' בר"ה ע"י שופר העליון כו' ועד"ז קודם מ"ת קולות וברקים ויחרד י"ת ועי"ז אח"כ על כל דבור כו, י"ע כו'. עוי"ל ע"ד מ"ש בת"א השמים כסאי דע"י תומ"צ ממשיכים או"פ אבל להיות המשכת או"מ חי' יחידה זהו איזה בית כו' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח וחרד על דברי נשמע ע"י עני וחרד ממשיך מבחי' המקיף כו' ע"כ הנה אין

צדיק בארץ כו׳ וצריך להמשיך בעשי״ת מהמקיף למלאות מה שפגם כו׳ ולכן מקדימין לתקוע בשופר באלול לבא לבחי׳ חרדה שיהי׳ נכה רוח וחרד כו׳ והיינו משארז״ל ע״פ לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים משמע אם אינו משים עצמו כשיריים אפילו הוא צדיק אין מוחלין לו הטעם כי אף שהוא צדיק מ״מ ע״י תומ״צ ממשיכים רק ע״פ נר״נ וזהו ענין ישראל לי ראש כמו התלבשות הנשמה בהראש כו׳ ותשובה צ״ל המשכת סוכ״ע ע׳ ד״ה וארא דלאזני׳, וזהו דוקא ע״י שמשפיל א״ע ביותר וכל המשפיל א״ע כו׳ כי עי״ז מגיע לסוכ״ע שמקיף גם מלמטה כמשל העיגול שאין בו מעלה ומטה בד״ה אחרי ה׳ תלכו שבסידור והנה כשיריים ב׳ פירושים הא׳ כמו שאינו שפלות הב׳ שיסיים המקיף והא בהא תליא, עוי״ל כי לעשות כלי יסוד דנוק׳ לקבל הטפה בשמע״צ מוריד הגשם צ״ל ע״י ה״ג וזהו ענין הרעמים שקודם הגשם וכענין הנותן לשכוי בינה כו׳ ועד״ז ענין שופר המטיל חרדה כי שופר אילו של יצחק בחי׳ גבורה עיין בחיי ס״פ וירא דל״ב סע״ג, במא״א אות ריש ססעי׳ כ״ה רעם מצד ורעם גבורותיו כו׳ עכ״ל, וכ״כ בפרדס ערך ריעים ושכן פי׳ בתיקונים ואפשר שלכן מברכין עליהן שכחו וגבורתו מלא עולם עכ״ל ואדמו״ר נ״ע פי׳ כי להיות השתנות השפע מהמ׳ בבי״ע זהו בזכות היראה וח״ש וחסד ד׳ מעולם ועד עולם על יריאיו ולכן באים הרעמים כו׳ ויש גשם נדבות תניף אלקים שבא בלי רעמים כו׳ עכ״ד והאריך לפי׳ אפ״ל רעמים כענין שיהי׳ לידה הוא ע״י חבלי לידה ויש לידה בלי עצב זהו גשם נדבות.

אור התורה

דרושים

לראש השנה

דרושים לראש השנה

ובחדש השביעי. מענין בחדש בבוך תילים ע"פ תקעו בחודש שופר סעי' יו"ד וסעי' י"ב, דקפ"ב א"ב ובהקיצור דקפ"ג סע"ב בבוך תרטו"ב ח"ב דרע"ה א', בד"ה תקעו בחודש סעי' א'.

ב) **השביעי** כל השביעין חביבין, מד"ר אמור פכ"ט, בבוך הנ"ל דרע"ז א' בד"ה ובחדש השביעי, ועיין לקמן סעי' ד' בבוך במדבר נתבאר עוד ב' פירושים בענין השביעי לבד שביעי חביב עוד לשון שובע, ע"ד שובע שמחות את פניך, וע"ד ומשביע לכל חי רצון, ולשון שבועה ירחא דשבועתא שבו נשבע הקב"ה לאברהם.

ג) **באחד** לחודש במד"ר אמור פכ"ט באחד זה אברהם שנאמר אחד היה אברהם וע"ש בבוך במדבר שם דף שמו"ב ע"ד מ"ש במד"ר פ' נשא פי"ג דרנ"א ג' שהקב"ה קרא את אברהם האדם הגדול בענקים שזהו גדול מן אדם הראשון, והיינו ע"י שהשפיל א"ע ואמר ואנכי עפר ואפר, ועיין מזה ג"כ במד"ר פ' בראשית פי"ד, ועמ"ש בבוך תרט"ז בד"ה כי ידעתיו למען ושם מענין לשארית נחלתו שעי"ז נמשך ורב חסד, ופי' הגדול בענקים שמעניקין את החמה בסוטה פ"ז דל"ד, דהיינו שהוא בחי' שלמעלה משמש ומגן ע"ד לא יהי' עוד השמש לאור יומם והי' לך הוי' לאור עולם, כמ"ש מזה בבוך במדבר פ' במדבר בהביאור ע"פ מי זאת כו' איומה כנדגלות, והנה כמו באברהם זכה שנק' האדם הגדול ע"י ואנכי עפר ואפר, כמו כן בישראל צ"ל בר"ה בחי' מרשית השנה, ע"ד כל שנה שרשה בתחילה דהיינו שעושה א"ע רש ועני כו' לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשיריים, ועמ"ש עוד מענין אחד הי' אברהם ע"פ ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ סעי' ט' בבוך יהושע דרפ"ח א"ב, ועמש"ל בביכעל זה דע"ה ע"ב על ענין וה' האמירך כו', גוי אחד בארץ, ועד"ז הו"ע באחד לחדש השביעי, ועמ"ש עוד מזה בבוך דברים דף שס"ח ע"ב.

ד) **מקרא** קדש זה יעקב שנא' שמע אלי יעקב וישראל מקוראי, בישעי' סי' מ"ח י"ב ורש"י פי' מקוראי מאתי נקראת ישראל, ויונתן תרגם ישראל מזמני, וכאן י"ל יותר כתרגום יונתן כי מקרא קדש זהו"ע זמינין מקדש כדפי' בזהר פ' אמור דצ"ד ונתבאר בסידור שער היו"ט גבי תלתא זמינין מקדש כו', ועמ"ש בענין מקרא קדש זה יעקב בבוך במדבר פ' פנחס ע"פ ובאחד לחודש השביעי, ע"ד מ"ש במד"ר פ' בחוקותי פל"ו ע"פ וזכרתי את בריתי יעקב שאברהם עצמו לא נברא אלא בזכותו של יעקב יעו"ש, ועמ"ש מזה בבוך תרי"ט א' דכ"ז סע"ב, בענין כל השביעין חביבין וזכ"ת

ע"א, גם כי יעקב אותיות יבקע וכתיב אז יבקע כשחר אורך שהוא בקיעת הקו"ח מאוא"ס שבוקע את החושך דישת חושך סתרו כמ"ש בד"ה בן פורת יוסף בהביאור א"כ ממשיך משם הוי' דלעילא, ועמ"ש בד"ה ויברך יעקב את פרעה בענין יעקב לא מת דר"ל שהוא למעלה משבירת הכלים זמ"ל קדמאין דמיתו. וע"ד הדרוש יש לקשר זה עם הדרוש תקעו בחודש שופר דרוש הראשון פ"א פ"ב בענין מלכותך מלכות כל עולמים שממשיכים הרצון לבחי' מל' בר"ה ובכל השנה ממשיכים הרצון ע"י תומ"צ, ובר"ה ממשיכים מבחי' עליונה יותר דהיינו מבחי' רעדכ"ר שלמעלה מהרצון המלובש בתומ"צ, והיינו ע"י ממעמקים קראתיך, ע"ש בת"א, ולפמש"כ בחודש השביעי הוא בינה י"ל הרצון המלובש בתומ"צ זהו ז"א תורה ונוק' מצות, ובינה הוא ממעמקים ושם מאיר רעדכ"ר כתר, וזהו בחי' באחד לחודש השביעי ע"ד או"א י"ל עוד שרש ג' אבות היינו כי גם הצמצום והמשכת הקו זהו ע"ד ג' בחי'. דהנה כתיב כי אמרתי עולם חסד יבנה שבריאות העולם רק מצד החסד כי חפץ חסד הוא וכמ"ש ג"כ הרמב"ם סוף המ"נ, ועמ"ש מזה בבוך שמות ע"פ אם כסף תלוה סעי' ד', ובחי' זו זהו"ע אברהם בחי' חסד שבעו"ס הגנוזות הנק' טורי חשוכא, עיין ביאור מנורת זהב, וזהו בהבראם באברהם, ואח"כ צ"ל הצמצום באוא"ס כדי שיתהוו העולמות, עיין בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו וזהו בחי' גבורה דטורי חשוכא והוא בחי' יצחק ומאיר רק בחי' רשימו, ואח"כ צ"ל המשכת הקו וחוט להאיר בהעולמות, וזהו בחי' יעקב אז יבקע כשחר אורך שבוקע החושך של הצמצום כו', וזהו ג"כ ענין ג' שמות שנאמר בבריאת העולם בתילים רסי' נו"ן אל אלקים ה' דיבר, כי אל חסד כמ"ש חסד אל כל היום, בחי' אברהם, והמפרשי' כתבו אברהם גימט' שמונה פעמים א-ל ויגמדה"ר מתחילין מי א-ל כמוך, א-ל ארך אפים, ואח"כ אלקי' בחי' גבורה וצמצום בחי' יצחק, עין לא ראתה אלקי' זולתיך, אח"כ הוי' בחי' ת"ת המשכת הקול בחי' יעקב, ובמדרש תילים רסי' נו"ן פי' ג' שמות הנ"ל על החכמה והתבונה והדעת, אפ"ל כי בחב"ד דאצי' מלובש חג"ת דא"א כו', ולכן בנין המל' הוא ע"י ג' בחי' אלו כי והוכן בחסד כסא כי אמרתי עולם חסד יבנה, ואח"כ בנין המ' הוא מהגבורות היינו מ"ש הצמצום וההעלם שלא יתגלו בחי' העליונות רק בחי' מ', וזהו מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, וב' בחי' אלו זהו"ע אברהם חסד ויצחק גבורה ואח"כ שיתף עמו מדה"ר בחי' יעקב שהוא יחוד בחי' העליונות שיאירו במל'. מלכות כל עולמים כל פי' הבחיי פ' בהר גימט' חמשים נ' אלפים יובלות, לכן להמשיך מהיובל בבחי' ר"ה זהו ע"י השופר הנק' יובל.

בפסוק ובחודש השביעי שבפ' פנחס נת' מקרא קודש קודם ליום תרועה, כי מקרא קדש זה יעקב, וכאן גבי מוספין שבאי' מבחי' יוסף כמ"ש בפרדס ערך מוסף ע"כ יעקב קודם, כי אלה תולדות יעקב יוסף, מוסף דר"ה בו ט' ברכות כי בעשרה מאמרות נברא העולם, שהם ע"ס והלא במאמר אחד שהוא מל' לבד יכול להבראות ע"כ צריך להמשיך ט' מאמרות להמאמר אחד, וזהו ע"י ט' ברכות ט' תקיעות שלש של שלש שלש, ט"ת הוא טוב בחי' יוסף, הטוב כי לא כלו רחמיך י"ג מדות הרחמים כו'.

ג) * **הדרוש** אלה מסעי יש לפרשו על ר"ה שהוא בנין עולם הדיבור הנק' עיר אלקינו, שהוא בחי' גדול הוי' בעיר אלקינו, והמשכה זו מבחי' מי, לך ה' הגדולה, ששם הגדולה אינו תופס מקום. והיינו שבר"ה מסתלק בחי' מי מלהאיר בבחי' אלה, כמ"ש בזח"ג אמור דצ"ט ב' שהבינה מסתלקת מלהאיר בחג"ת, ולכן המשכה זו ע"י השופר שהוא בבינה, וגם השופר נק' יובל שער החמשים שהוא בחי' מי גימטריא חמשים. מצרים י"ל חמשים שערי טומאה הנמשך ממצולות ים, ומ"ב מסעות ממצרים לארץ טובה ורחבה שייך ג"כ בר"ה, שהרי נאמר ארץ אשר ה' כו' דורש כו' מרשית השנה נמצא בר"ה נמשך אור חדש בארץ העליונה, וכמ"ש באג"ה סי' י"ד, לכן לבוא לבחי' זו צ"ל תחילה ש' מ"ב נגד מ"ב מסעות וענינו להפך ז' המדות כו', גם לך ה' הגדולה לך גימט' חמשים בחי' מי, היינו לך ממש, ומשם נמשך כי כל בשמים ובארץ כל ג"כ גימט' חמשים, ואפ"ל לקשר זה ג"כ לענין ר"ח אלול. כי הנה בר"ח אלול נמשך אתעדל"ע לעורר אתעדל"ת, עיין ד"ה ושמתי כדכד, וזהו הרועה בשושנים, אל תקרי שושנים אלא ששונים בהלכות, עיין בד"ה אני לדודי דרוש השני, ובסידור ד"ה אני לדודי, וזהו ענין ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם שזהו המשכת אתעדל"ע מבחי' מוצאיהם שיוכל להיות בחי' למסעיהם, ואח"כ בעשי"ת דוגמת שרפים עומדים כו' ואומרים קדוש, וכמו"כ או' אז המלך הקדוש כמו שהשרפים תשוקתם בבחי' מי, שבבינה מאיר ע"ק, וזהו ממעל לו למעלה מבחי' אלה שהוא גימט' ל"ו שהם ו' מדות, כ"א בבחי' מי ברא אלה, וזהו"ע שם מ"ב, כמו"כ זהו"ע עשי"ת בכל קראנו אליו ולא למדותיו, וזהו ענין ואלה מסעיהם למוצאיהם כו' וע"ד ותתפלל חנה על ה'.

ד) **ענין** מלכיות בר"ה י"ל ע"ד מ"ש בסידור שער הק"ש על מאמר הזהר פ' פנחס דרל"ו ושם מ"ם פתיחא מ"ט לא סתימאה, ומתרץ שזה"ע מלכא עילאה ומלכא תתאה, ואפ"ל בר"ה ההמשכה מלכיות שיהי' ע"ד מלך עילאה, ולכן מר"ח אלול עד יוהכ"פ מ"ם יום להמשיך בחי' מלכיות שהתחלת התיבה מ"ם, והיינו שיהי' מ"ם עליונה כו'. וע"ל דנ"ט סע"ב.

ה) **הדרוש** והנה באר בשדה, יש לקשרו ג"כ בר"ה, כי הנה שם פי' באר דרגא דאדני, אדון כל הארץ, וזהו"ע ר"ה שהוא שם אד' כמ"ש ע"פ כן אד' הוי' יצמיח צדקה, ובסידור ד"ה אד' שפתי תפתח. והנה שלשה עדרי צאן שלשה בתי דינים היו י"ל זהו ג"כ ר"ה יום הדין, והיינו על ענין שטוענים רועי גרר על יצחק לנו המים, ויצחק הוא ג"כ בחי' ר"ה, גם הבאר נק' באר שבע, ועמ"ש ע"פ ויטע אשל בבאר שבע, ואפ"ל דשייך ג"כ לר"ה שהוא באחד לחודש השביעי, ושייך לבחי' באר שבע, וביותר יש לקשרו לענין ר"ה ממ"ש בזח"ג פ' אחרי דס"ב ע"א, כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים דהא מיני' אתזנן עילאין ותתאין, והאבן גדולה ע"פ הבאר דא הוא דינא קשיא דקיימא עלה מסט"א ליינקא מינה, י"ל הטענה לנו המים כנ"ל, וכמ"ש

ג): כ"ה בהכתי. [illegible]

בזח"ב תצוה קפ"ד ע"פ בכסה ליום חגינו סליק וחפיא לסיהרא דלא נהיר נהורא כו' ונאספו שם כל העדרים אינון שית כתרי מלכא שהם ו"ק דז"א דמתכנשי כולהו ונגדי ברכאן מרישא דמלכא כו', ועי"ז וגללו את האבן כו', ואפ"ל עד"ז ענין ט' תקיעות דר"ה שהם שלש של שלש שלש היינו ענין ג' עדרים ועי"ז וגללו את האבן שמעבירים ומבטלים את הדין בחי' בכסה כו' והשקו את הצאן והיינו ואתם צאני. והנה כתיב ביעקב ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר, ופרש"י להודיעך שכחו גדול היינו שיעקב לבדו יוכל להעביר הדינא קשיא מה שנצרך לזה ונאספו שם כל העדרים, והיינו כי יעקב הוא מדת הרחמים שנק' בריח התיכון העולה עד הכתר, כי ג' עדרים הנ"ל י"ל ג' עולמות בי"ע, והנה תפארת דאצי' שקול יותר מכל הג' עולמות בי"ע, ועמ"ש ע"פ לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו כו', ובמד"ר ר"פ ויקרא משאוי שלא יוכלו ששים ריבוא לישא יכול משה לבדו כו'. ועיין בפרדס שער התמורות פ"ז בענין ד' קליפין דאגוזא, והם ג"כ ג' עדרי צאן דסט"א הרובצים על הבאר וג' תקיעות תר"ת הם דוחין אותם כו' ע"ש.

ו) **הדרוש** עולת תמיד העשויה בהר סיני יש לקשרו ג"כ לענין ר"ה, כי הנה ר"ה הוא יום ששי למע"ב יום ברוא אדה"ר, וכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, וארז"ל בשבת פרק אר"ע דפ"ח ע"א, ה' יתירה למה לי מלמד שהתנה הקב"ה עם מע"ב ואמר להם אם ישראל מקבלים את התורה הרי אתם מתקיימים כו', ופרש"י יום הששי היינו ששה בסיון שניתנה בו תורה, וגם בו ביום ששי למע"ב נברא אדה"ר, א"כ מתקיים בר"ה ב' הבחי' דבראשית דהיינו בשביל הצדיקים שנק' ראשית תבואתה שהיו כולם כלולים באדה"ר, כמ"ש במד"ר פ' כי תשא פ"מ, ובשביל התורה שנק' ראשית, דהיינו השישי ה' יתירה לרמוז לשישי בסיון שבו קיבלו ישראל את התורה, וזהו חיבור תלת קשרין המבואר בזח"ג פ' אחרי דע"ג א', ולכן נק' ר"ה זה היום תחילת מעשיך אף שהוא ו' למע"ב הוא תחילה ממש כיון העולם נברא בשביל זה היום יום השישי כו' כנ"ל. והנה מ"ש בדרוש הנ"ל מענין שינה הנמשך מביטול תורה, כמו"כ בר"ה יש דרומיטא כנ"ל סעי' ג' מחמת שצריך לדין העולם כדי להמשיך האור חדש כו', וכמו עולת תמיד לריח ניחוח, הריח מעורר מהשינה, כך הוא ענין תקיעת שופר בבחי' מן המיצר קראתי, מעורר מהשינה ונמשך גילוי אוא"ס בחכמה, ובבחי' ישראל לי ראש כו', ובבחי' ראש השנה. ואפ"ל דג"כ העשוי' בהר סיני הי' גם ע"י קול השופר, עיין בת"א פ' יתרו בד"ה וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר, שקול השופר מחבר בחי' רצוא ושוב כו' ע"ש, והרי עולת תמיד לריח ניחוח זהו ג"כ רצוא ושוב, הריח העלאה ע"ד רצוא, ניחוח המשכה ושוב, וגם בר"ה נזכר לשון תמיד היינו מ"ש ארץ אשר כו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה כו', ואפשר שזהו המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית.

ז) **הדרוש** ושנתם לבניך, שנת' הקיצור ממנו לעיל דכ"ב ע"א, יש לקשרו ג"כ לר"ה, ע"פ מ"ש בזהר שמות ד"כ ע"ב בענין הרועה בשושנים

באותם ששונים בתורה, והנה שושנים הם י"ג מדות הרחמים, ע"ד הנזכר בזוהר בראשית בתחילתו, ויש ג"כ ה' עלין תקיפין דסחרין לשושנה והוא סהדותא למעשה בראשית, כמ"ש בזח"ג פנחס דרל"ג ע"ב ע"פ למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד, וע"ש במק"מ שיש ג' בחי' בשושנה י"ג מדות הרחמים, וה"ג וה"ח היינו ויאמר אלקי' יהי אור כו'. ור"פ בראשית פי' ג"כ מב' זיווגין, ר"ל יחוד ז' מדות דז"א הכלולים מו' שהם מ"ב בז' מדות דמל' הכלולים מר. וכל בחי' אלו שייכים בר"ה שהוא יום ו' למעשה בראשית, וכ"ז נמשך ע"י ששונים בהלכות, י"ל כי הנה במד"ר רסי' ס"ט למנצח על שושנים לדוד, הושיעני אלקים כי באו מים עד נפש, על הים ראו ישראל את הקב"ה ונעשו שושנים, וזהו כי באו מים כו', י"ל בב' אופנים, כי שושני' הם רך, וכמו"כ ישראל שיהא לבן רך זהו ע"י כי באו מים עד כו', וע' במד"ר פ' בשלח פכ"א ע"פ יונתי בחגוי הסלע כו', השמיעני את קולך שפירשו ג"כ על ענין ישראל בים, ע"ש גבי א"ר ירמי' בן אלעזר כו', כיון שראו ישראל שהיו מוקפי' משלשה רוחות הים סוגר והשונא רודף והחיות מן המדבר, תלו עיניהם לאביהם שבשמים וצעקו להקב"ה כו', וזהו ענין שנעשו שושנים כו', וכמו"כ י"ל בחי' זו בר"ה יום הדין שיש מקטרגים, כמ"ש במד"ר פ' אחרי פכ"א ע"פ בקרוב עלי מריעים לאכול כו', והפי' השני שנעשו שושנים על הים מפני שראו את הקב"ה, י"ל כידוע שים הוא עלמא דאתכסיא אשר שם גילוי אלקות יותר מבעלמא דאתגליא, כמ"ש בת"א פ' בשלח בכמה דרושים, ובקי"ס שנהפך הים ליבשה שעלמא דאתכסייא האיר ע"ד עלמא דאתגלייא, לכן אמרו זה אלי כו', ועד"ז נאמר לע"ל לא ירעו ולא ישחיתו כו', מלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים, לכן נעשו שושנים שלבן רך כו', וכמו"כ ע"י ששונים בהלכות הליכות עולם לו הוא ג"כ המשכת הדעת באלקות להיות כי מלאה הארץ דיעה, ועי"ז נעשו בחי' שושנים כו', וזהו ושננתם לבניך בחי' ששונים, ועי"ז יהי' בחי' שושנים כו'.

עיין בד"ה ביום השמיני שלח בענין ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך, והמכוון שם כיון בחלל הימני שבלב מאיר הארה מבחי' אהבה שבנפש האלקית מה שמצד שרשה במחשבה הקדומה בחי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם, עי"ז יכול לכוף היצה"ר שבחלל השמאלי שיבא לבחי' בשני יצריך, כי הימין יש בו כח יותר מבשמאל, ואפ"ל ג"כ משום שהארה זו ממחשבה הקדומה היא למעלה מכל ההשתלשלות, ע"כ גם היצה"ר בטל לגבי בחי' זו שאין בבחי' זו זלעו"ז, וכה"ג נזכר בד"ה כי תצא וכו' על אויביך דרוש השני ספ"ב דפי' על אויביך היינו בחי' נקודת הלב שהוא מבחי' סוכ"ע למעלה מאויביך שאין לאויב שליטה ואחיזה שם כנ"ל. ומש"ש שבחי' קדם זהו בחי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם ששם בחי' ישראל עלו במחשבה, יובן ע"פ מ"ש בלקו"ת בשה"ש בביאור הראשון ע"פ יונתי בחגוי הסלע, והנה שם נזכר שעליי' של הנשמה שבגוף במקורה ושרשה שבמחשבה הקדומה הוא ע"י התפילה הנק' סולם מוצב כו' וצ"ל הלא יש כמה פרסאות מפסיק בין עשיה לא"ק, וא"כ איך יעלה ע"י הסולם, ואפ"ל שזהו בחי' מעלת הסולם שאצלו אין שום פרסא מעכב, ועיין בתו"א בהביאור ע"פ ואלה המשפטים

כה"ג בענין משה משה לא פסיק טעמא, או י"ל כיון שביאר שם בהביאור דיונתי שרגלי א"ק מגיעים עד סוף העשי' ואין שום פרסא מפסקת בבחי' זו, ע"כ כיון הנשמה ששרשה מא"ק לכך תוכל לעלות ולהתקשר מעשי' בא"ק, ועמ"ש בתילים ע"פ אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפיכ'. (בביאור מאמר הזוהר ע"פ ויהיו חיי שרה מאה שנה שהם מאה ברכות י"ל ע"כ ארז"ל א"ת מה אלא מאה, כי זה שבכתר הוא בחי' מאה זהו מצד היותו שרש לנאצלים אבל מצד היותו בחי' תחתונה הוא שנה לשון יחיד, וכמש"ש בפי' אנת הוא חד ולא בחושבן שבאוא"ס לא שייך חשבון ספירות, ואם יומשכו ספי' יהיו בלי מספר וחשבון מספר מאות אלפים ורבבות אינו שייך כ"א מצד הנאצלים, ועמ"ש ע"פ והי' מספר בנ"י כו' אשר לא יספר כו' ועד ולגדודיו אין מספר, וע"כ ע"י מאה ממשיכים הבחי' תחתונה שבכתר, וע"י שהמאה ברכות הם בבחי' מה וביטול ממשיכי' הפנימי' בחי' העליונה שבכתר דוגמת מאה שנה דחיי שרה שאע"פ שהם מאה נק' שנה ל' יחיד מטעם הנ"ל, ועמ"ש בלקו"ת פ' ראה בהקיצור מהביאור ע"פ אחרי ה' תלכו בענין שונה פרקו מאה פעמים ואחד י"ל ג"כ ע"ד הנ"ל. והנה מאה שנה הם מאה ברכות כנ"ל, ויש בברכות מטבע קצר שפותח בברוך ואינו חותם בברוך, ומטבע ארוך שפותח בברוך וחותם בברוך שהם ב' בחי' עלמא דאתכסיי' ועלמא דאתגלייא, כמ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות ואפ"ל שזהו"ע עשרים שנה ושבע שנים, אשר בעשרים נאמר שנה ל' יחיד לפי שעשרים הם מחשבה ויובלא, דהיינו חו"ב שנקראים עלמא דאתכסייא, ע"כ נא' בהם שנה לשון יחיד ע"ד מטבע קצר, דהיינו ל' שנה, אבל שבע הם ז"ת שהם נקראים עלמא דאתגליא כמבואר בזח"א פ' תולדות דקמ"א ע"ב בפי' בחוץ תרונה, ע"כ נאמר בהם שנים לשון רבים, ע"ד מטבע ארוך כו', וענין שהברכות ממשיכים בחי' ראי' י"ל שזהו ע"ד מזלי' חזי, שהמשכה זו שיהי' מזלי' חזי גילוי הסוכ"ע נמשך ע"י מאה ברכות, ואח"כ מבחי' מזלי' נמשך ג"כ הארה לבחי' הנשמה שבתוך הגוף.

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש כו' יום תרועה כו'. במדרש רבה ובילקוט פ' אמור באחד לחדש זה אברהם שנאמר אחד הי' אברהם זכרון תרועה יצחק שנא' וירא והנה איל כו' מקרא קדש יעקב שנאמר שמע אלי יעקב וישראל מקוראי, ובילקוט משל לבן מלך שהי' לו דין ומשפט עם א' לפני אביו המלך, אמר לו המלך אם מבקש אתה לזכות בדין מנה מליץ ומורשא פלוני ותזכה בדין כך אמר הקדב"ה לישראל שתזכרו זכות אבות ותזכו בדין, עוד שם במד"ר כל השביעין חביבין בימים שבת וביום השביעי שבת כו' בחדשים תשרי כו' ומשמעות המד"ר שחדש תשרי נגד ששה חדשים הראשונים כמו שבת לגבי חול, ואינו מובן שבחדש ניסן הי' יצי"מ, ובחדש סיון מ"ת ואיך הם חול נגד תשרי. ותחלה י"ל מהו ההפרש בין חול לשבת הנה בשימ"ב נז' רק שם אלקים ל"ב פעמים אלקים במע"ב, ובשבת נאמר

ויכל אלקים כו' פי' שנפסק מדת ש' אלקים ונאמר אח"כ ביום עשות הוי' אלקי' ארץ ושמים כו', נמצא ההפרש בין חול לשבת כמו שם אלקים לגבי ש' הוי', וביאור הדבר שכתיב ששת ימים עשה ה' את השמים כו' וידוע הקושי' למה הוצרך להשתהות הבריאה ששה ימים אפי' בעשרה מאמרות נבה"ע הי' יכול לומר העשרה מאמרות ביום א', אלא שכתיב ששת ימים ולא בששת ימים, פי' שהתהוות העולמות הוא ע"י שנתלבש אור א"ס בששה מדות עליונות כדי שיתהוו העולמות בע"ג ומדה והתחלקות מדרגות ממנה מיכאל כו' מחנה גבריאל כו' ע"י שנתלבש אור א"ס ביום הראשון במדת חסד נבראו הנבראים שממדת חסד, וביום ב' ממדת הגבורה כו', והגם שנאמר בראשית ברא כו' ות"י בחוכמתא ברא וכמ"ש כולם בחכמה עשית זהו בחי' חכמה השייך ומתלבש בהמדות שהנהגת המדות ע"פ החכמה והן ל"ב נתיבות חכמה שמתלבשים בהמדות שהן בחי' צמצומים והעלם בחי' ל"ב אלקי' שבמע"ב, כי המדות הן מקור ושייך לעולמות כי אם אין עולם על מי יחול מדת החסד או הגבורה אבל שבת קדש הוא בחי' עצמיות ח"ע מוחין דאבא שבו שורה אור א"ס כמ"ש הוי' בחכמה כו' גם אלו לא ברא עולמות שייך לומר אנת חכים ולא בחכ' ידיעא ובחי' אור א"ס שלמעלה מהשתלשלות כחשיכה כאורה הגילוי בח"ע בחי' סוכ"ע, וע"ז נאמר מאד עמקו מחשבותיך, כי מה גדלו מעשיך קאי על עולמות עליונים שהתהוותן מבחי' מדות עליונות, אבל גילוי אא"ס שבלי גבול ע"ז נאמר עמקו כו' כמו ממעמקים קראתיך הוי' בחי' יו"ד עומקים שהן בחי' א"ס, ולכן בשבת קדש שהגילוי מוחין דאבא עמקו מחשבותיך הוא שבת להוי' שלמעלה מבחי' ל"ב אלקי' שבימ"ב ימי החול, והנה לפי המד"ר הנ"ל צ"ל שר"ה הוא שבת נגד חגה"פ וחגה"ש, ולכאורה אינו מובן הלא עיקר בחי' ר"ה הוא מלכיות כמאמר רז"ל אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם ואומרים הכל המלך, מלך על כל הארץ, והוא בחי' מל' שהיא סופא דכל דרגין בחי' תחתונה שבע"ס דאצי', ואיך חגה"פ ויצי"מ שהוא הארת מדת חסד דאצי' וכן חגה"ש ומ"ת אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו כו' שהן הכל מדרגות עליונות למעלה מבחי' מלכיות שבר"ה בנין המל' דאצי' ואיך ר"ה בחי' שבת לגבי חגה"פ ומ"ת שבחגה"ש, וביאור ענין המלכיות שבר"ה יובן בענין ההפרש שבין יחו"ע דעולם אצי' לבחי' יחו"ת עולמות דבי"ע שיש ב' בחי' בהשתלשלות העולמות והוא כמבואר בפרדס שבהשתלשלות ע"ס דאצי' בעצמן הוא בחי' עילה ועלול, והתהוות עולמות בי"ע ממל' דאצי' הוא יש מאין, וההפרש בין עו"ע לבחי' יש מאין הן הפכים זה מזה בכל המדרגות, כי פי' עו"ע שהעלול מוקף בעילתו והעילה מקיפו מכל צד ובלשון ע"ח הו"ע עגולים שהעיגול העליון מקיף להעיגול התחתון שבתוכו מכל צד וכמ"ש כאשר יהי' האופן בתוך האופן, ועד"מ ששכל הרב מקיף לשכל והשגת התלמיד המקבל ממנו מכל צד ופנה מפני קוטן שכל והשגת התלמיד נגד שכל וחכמה של הרב המשפיע בו, וגם העלול יש לו מעט הכרה והשגה בעילתו וידוע שהוא משפיע לו החיות ובלעדו אין לו חיות וכמו משל התלמיד שיודע שמקבל ההשפעה מרבו ובלעדו אין לו חיות והשפעת התורה, רק מפני קוטן ערכו

נגד הרב הוא בטל ואינו יש ודבר בפ"ע וכמ"כ יובן למעלה שבחי' חסד דאצי' הוא ענף החכמה דאצי' שבחי' החסד הוא כלול ומוקף בעילתו בחי' חכמה ולכן מדת החסד בטל בעילתו חכמה דאצי' עד דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון כו', ולכן אאע"ה שהי' מרכבה לבחי' חסד דאצי' נק' אברהם אבר מה בחי' ביטול, שהי' תמיד בבחי' ביטול ומרכבה כו' וגם עוד בער"ע שהעלול אינו הויה חדשה לגמרי רק כעין שבא מההעלם אל הגילוי כמו מדת החסד והאהבה שנולדה מהשכל והחכמה הי' כלולה האהבה בהעלם בהשכל שהוא התפעלות שכלית ואח"כ יוצא מההעלם אל הגילוי בלב ולכן יש מעט ערך להעלול עם העילה, וכמ"כ יובן למעלה והוא כנודע בפי' ברוך בוראך ברוך קונך, שפי' קונך קאי על ע"ס דאצי' שנק' קנין כמו עד"מ קנין שאינו הויה חדשה כ"א יציאת החפץ מרשות המוכר לרשות הלוקח, כמ"כ ענין גילוי ע"ס דאצי' מאור א"ס ב"ה הוא בחי' גילוי מבחי' אור א"ס סדכ"ס, וכמ"ש במרע"ה ויאצל מן הרוח כו' על ע' הזקנים שהוא הפרשת הארה ממרע"ה על הזקנים, כמ"כ פי' אצי' הפרשת ההארה מא"ס ב"ה להיות גילוי ע"ס דאצי', והגם שמא"ס ב"ה מהר"ע ית' אין שייך לומר כלל שנאצלו מאתו ית' הע"ס בבחי' עו"ע וכנודע בע"ח שצ"ל צמצום באור א"ס ומקו"פ עד שנתצמצם ונמשך הארת הקו"ח כו' עכ"פ הארת הקו"ח הוא מעין המאור, ומהארת הקו"ח נמשכו ונאצלו הע"ס דאצי' בבחי' עו"ע מההעלם אל הגילוי ולכן איהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' והוא בחי' יחו"ע, ועד"ז יש בחי' השתל' עו"ע בנבראים דבי"ע עצמן כמו שארז"ל קרסולי החיות כנגד כולן שוקי החיות כו' שהן בחי' נה"י שהוא הבחי' היותר אחרונה שבחיות כוללת כל המדרגות שלמטה מהם, וקרני החיות הן בחי' כתר שבראש הוא כולל יותר כו' אבל התהוות עולמות בי"ע שהן בע"ג ונראו ליש נפרד בפ"ע שיתהוו מאלקות בחי' מל' דאצי' הוא בבחי' יש מאין ולא דרך עו"ע, כי מאחר שנראו הנבראים ליש ודבר בפ"ע ההכרח לומר שהחיות אלקות המחייה אותם אין מאיר להם בגילוי שיכירו וידעו ע"ד שהעלול משיג בעילתו שמשפיע בו החיות בגילוי ובלעדו אין לו חיות, כי אם הי' החיות אלקות מאיר בגילוי בנבראים לא היו יש נפרד והיו בטלים במציאות באור א"ס ב"ה רק מקבלים החיות מאלקות ע"ד הסתר הבורא מהנברא שאין משיגים כלל החיות אלקות השופע עליהם בבחי' גילוי ולכן נראו ליש ודבר נפרד בפ"ע, ועיקר פי' יש מאין הוא בריאה והתחדשות יש מאין ואפס המוחלט, וכמו שאין שייך וא"א לומר כלל ששמים וארץ גשמים ועפר ודומם הגשמיים היו כלולים תחלה בהעלם באור א"ס ב"ה רק שנבראו ונתחדשו דבר חדש יש מאין , כמ"כ כל העולמות הרוחנים דבי"ע שהן בע"ג ומדה והתחלקות המדרגות מחנה מיכאל כו' הן התחדשות חדשה שנבראו יש מאין, ולא כמו עו"ע שהעלול הי' כלול בהעלם תחלה בהעילה שזהו ההפרש בין ברוך קונך לברוך בוראך שבחי' קונך בחי' ע"ס דאצי' הוא גילוי ההעלם מאא"ס ב"ה, משא"כ עולמות בי"ע בחי' בוראך עולם הבריאה הוא יש מאין, ואין ערוך כלל להנברא המחודש מאין ליש לגבי הבורא ית', והו"ע שהתהוות עולמות בי"ע מבחי' מל' דאצי' שהוא בחי' אלקות כי באצי' איהו וגרמוהי חד כו'

לכן התהוותם הוא יש מאין, והטעם מה שהתהוות העולמות יש מאין הוא מבחי' מל' דוקא ולא מבחי' ספירות העליונות שלמעלה מבחי' מל' הוא כנודע שבחי' המל' הוא רוממות והתנשאות כמו שאומרים המלך המרומם לבדו כו' וכמארז"ל המלך אין רואים אותו כו' ומפני שהאור מובדל ומרומם בבחי' התנשאות והסתלקות למעלה הוא בחי' צמצום עד שיוכלו להתהוות הנבראים יש ובע"ג כו' משא"כ אם היו העולמות מקבלים החיות אלקות מבחי' ז"א שהוא בחי' המדות דאצי' כמו החסד שהחסד הוא גורם קירוב וגילוי אא"ס היו העולמות ע"ד עו"ע והיו כלולים בביטול תמיד באור א"ס ולא היו יש נפרד ובע"ג כו' לכן עיקר התהוות יש ובע"ג מאין ואפס הוא ע"י בחי' המל' דוקא, ועיקר הטעם הוא כנודע שיהי' התהוות ובריאת עולמות בע"ג ויש נפרד כו' שהוא התחדשות דבר חדש הוא ע"י כח הא"ס ב"ה שהוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין והוא כח א"ס ב"ה הכל יכול בחי' סוכ"ע וגילוי אור א"ס ב"ה הסוכ"ע בא בהתגלות בבחי' מל' יותר מבכל הע"ס שלמעלה מבחי' מל' וכמ"ש בזהר כתר עליון איהו כתר מלכות, פי' כתר עליון הוא בחי' אור א"ס ורצון העליון שלמעלה מכל הע"ס דאצי' בא בגילוי בבחי' כתר מלכות דאצי' להוות הנבראים עולמות בע"ג דבי"ע יש מאין כנ"ל, שבאמת יש גדולת הבורא ית' וכח הא"ס ב"ה בבריאת עולמות דבי"ע יותר מבעולם האצי' שאין זה רבותא כ"כ שהוא גילוי אצי' והפרשת ההארה מאור א"ס מההעלם אל הגילוי בבחי' ע"ס דאצי', משא"כ לברוא דבר חדש עולמות דבי"ע בע"ג ויש נפרד בבחי' יש מאין ואפס המוחלט הוא כח הא"ס ב"ה שהוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין וכמ"ש בלק"א שבריאת העולמות יש מאין ואפס הוא פלא יותר מקי"ס כו', וכח הא"ס ב"ה בחי' כתר עליון בא בהתגלות בבחי' מל' שנעוץ תחלתן בסופן בחי' מל' סופא דכל דרגין לברוא העולמות יש מאין (והגם שבמ"א נת' שהתהוות יש מאין הוא ע"י שנתלבש אור א"ס בכל הע"ס דאצי' כמ"ש אפיקת עשר תיקונין וקרית לון ע"ס לאנהגא בהון עלמין, וכמ"ש ששת ימים עשה כו' שהן ששה מדות עליונות כו', עכ"ז עיקר התהוות היש מאין הוא ע"י בחי' דבר ה' בחי' מל' שבה מאיר בגילוי כח אא"ס שבכתר עליון כו' רק שהמל' מקבלת ההמשכה מכל הע"ס דאצי' כו').

ועתה יובן ענין ראש השנה שהוא בנין המלכות כמאמר רז"ל אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם, פי' הגם שמבחי' מל' מתהווה הנבראים יש ודבר נפרד כו' עם כל זה עיקר המכוון שיהי' ביטול היש לאין שהיא בחי' מלכות כי וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים ומחמת אימת המל' דאצי' נעשה ביטול היש בנבראים דבי"ע וכמו שמבקשים בשמו"ע דר"ה ובכן תן פחדך כו' ואימתך כו' גלה כבוד מלכותך כו' וידע כל פעול כו' והנה עיקר המלוכה הוא כשמקבלים ברצון עול מלכותו כמ"ש ומלכותו ברצון קבלו כו' ולכן בר"ה שאז נברא אדה"ר שהוא בעל בחירה וקיבל עול מלכותו ית' אז נתגלה מדת מלכותו ית' משא"כ קודם בריאת אדה"ר הגם שנבראו בהמות וחיות וגם המלאכים שאינן בעלי בחירה לא הי' עדיין התפשטות מדת מלכותו ית' רק הי' בחי' ממשלה, ועל כן ג"כ בכל

ר"ה צ"ל התחדשות בחי' מלכותו ית' בנין המלכות, פי' שיתחדש האור וההמשכה ממקור בחי' המל' והוא בחי' כתר עליון ורצון עליון שיאיר ויתלבש אור א"ס ב"ה הסוכ"ע בבחי' ע"ס דמל' והוא בחי' כתר עליון דאיהו כתר מלכות כנ"ל ובתחלת הבריאה הי' כי חפץ חסד הוא ועלה ברצונו אנא אמלוך כו' ונמשך עונג ורצון לפניו ית' שיתלבש אא"ס במדת מלכותו ית' להוות הנבראים מאין ליש, אבל אח"כ תלוי הדבר במעשה התחתונים וכמאמר רז"ל אמרו לפני מלכיות לעורר רצון ועונג לפניו ית' שירצה להתלבש בבחי' ע"ס דמל' והוא להמשיך בחי' כתר מלכות, והגם שכבר נאצל למעלה בחי' מדת מלכות אך עד"מ בנפש האדם אנו רואים שבכל מדותיו תלוי עיקר התפשטותם עפ"י הרצון והתענוג שמושל על המדות כמו שאף בטבעו הוא חסדן להיטב לזולתו מ"מ אם אין רצונו מסכמת בהשפעת החסד מטעמו הכמוס ברצונו לא ישפיע כלל, וכמ"כ יובן במדת המלוכה למעלה הגם שכבר נאצלה מדת מל' תלוי התפשטות המלוכה ברצון המאציל ית' וצריך לעורר העלאת מ"ן להמשיך רצון ועונג לפניו ית' מבחי' רעוא דכל רעוין דעתיקא סדכ"ס מקור בחי' המל' והוא בחי' כתר עליון דאיהו כתר מלכות, והגם שבכל השנה ממשיכים ג"כ בחי' מלכיות והוא על ידי ברכת המצות בא"י אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו כו' זהו בחי' רצון העליון המלובש בח"ע דתורה, אבל בר"ה שהוא התחדשות כללות המשכה חדשה מאא"ס ב"ה להמשיך בחי' כתר מלכות מבחי' רעוא דכל רעוין דעתיקא כו' צריך לעורר העלאת מ"ן לזה אמרו לפני מלכיות וזכרונות ושופרות וכמ"ש במ"א, וזהו שאומרים עשרה פסוקים מלכיות דתנ"ך כו' הגם שהתורה מח"ע נפקת פי' הגילוי הוא מח"ע אבל שרשה ומקורה תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן תר"ך עמודי אור בחי' כתר עליון לכן מביאין ראיה מן התורה על בחי' מלכיות שגם בתורה שקדמה לעולם בבחי' כתר עליון נאמר בה ה' ימלוך לע"ו כו' וענין עשרה פסוקים כי לבנות בנין המלכות בפרצוף בפ"ע כלולה מע"ס הוא מבחי' מלכיות דע"ס כמו ממלכות שבכתר נעשה כתר שבמלכות ומבחי' מל' שבחכמה נעשה חכמה שבמל' וזהו לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש, פי' בקשו פני הוא כנס"י פנימית המל' כתר שבמל' הוא ע"י את פניך הוי' אבקש ע"י שממשיכים המלכיות מכל הע"ס דאצי' שנק' פניך הוי' כו', ועתה יובן מה שר"ה נק' שבת לגבי חגה"פ וחגה"ש, וההפרש בין חול לשבת הוא כמו שם אלקים לגבי ש' הוי', והענין כי בחג הפסח מאיר הגילוי מבחי' חסד דאצי', ומ"ת אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה כו' הגילוי הוא מבחי' ע"ס דאצי', אבל בנין המלכות דר"ה צריך לעורר ההמשכה ממקור ושרש דבחי' מל' והוא בבחי' כתר עליון ותענוג עליון שיהי' עונג ורצון לפניו ית' שיומשך ויתלבש אור א"ס בבחי' ע"ס דמל', וכל בחי' ע"ס דאצי' הם כמו שם אלקים לגבי אור א"ס ב"ה שמאיר בפנימית הכתר כנודע דז"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקים נחשב, ולכן ר"ה הוא כמו שבת לגבי יו"ט דחגה"פ וחגה"ש, והו"ע המד"ר כל השביעין חביבין כו', ועתה י"ל מ"ש בילקוט אם מבקש אתה לזכות בדין לזכור זכות האבות, כי ענין הדין ומשפט בר"ה הוא שמבחי' מל' שמהווה העולמות מאין ליש נתהוו

ג"כ הקליפות וסט"א שהם יש נפרד מאחדותו ית' לגמרי ויכולים ג"כ לקבל ריבוי השפעת חיות אלקות מבחי' שרשו ומקורו של בחי' מל' בחי' כתר עליון ממה שנפל בשבה"כ דעולם התהו מבחי' אחוריים דרצון העליון כמאמר רז"ל כמה ארך אפיים לפניו שמכעיסין ובאין ועוברי רצונו ונזונין בחסדו כו' מפני ששם אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תעשה לו כחשיכא כאורה כו' ובאמת תכלית המכוון בבריאת העולמות שיהי' גילוי כבוד הדר מלכותו בעולם והיש יהי' בטל לאלקות ויהי' גילוי אלקות בעולם והו"ע דירה בתחתונים לכן לזכות בדין שכל הרשעה בעשן תכלה ותעביר ממשלת זדון כו' כמ"ש ורוח הטומאה אעביר מן הארץ ויהי' גילוי אא"ס שבכתר עליון דאיהו כתר מלכות מאיר למטה בעולם העשיה וכמו שמבקשי' בשמו"ע דר"ה ותמלוך אתה ה' לבדך כו' ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך כו'. העצה לזכות בדין הוא ע"י שתזכור זכות האבות, כי הנה על האבות נאמר בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם כו' כי שרש השתלשלות העולמות נמשך מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד כו' שהנהר הוא בחי' בינה דאצי', אבל האבות מרכבתא עילאה דאצי' שרשם למעלה מבחי' נהר היוצא מעדן שזהו בעבר הנהר כו' והוא בבחי' חג"ת מדות שבכתר עליון כמ"ש במ"א שהן אותיות החקיקה גליף גליפו בטה"ע כו', ולכן ביכולתם לקשר ולחבר שיאיר אור א"ס שבכתר עליון בבחי' גילוי בבחי' ע"ס דמל' דאצי' וכשיאיר בגילוי למטה ממילא יהי' ואת רוח הטומאה אעביר כו' ויהי' גילוי כתר עליון דאיהו כתר מלכות מאיר למטה בעולם העשיה ויהי' כבוד הדר מלכותו בגילוי והנבראים יהיו בביטול לאלקות וכמו שאומרים בשמו"ע ויראוך כל המעשים כו' והו"ע ובחדש השביעי באחד לחדש זה אברהם שנאמר אחד היה אברהם שנשמתו הי' כלולה באחד בחי' גליף גליפו בטה"ע וכנ"ל ששרש האבות בעבר הנהר היוצא מעדן כו'.

ובחודש השביעי כי ארז"ל ברבות אמור פכ"ט ומתמלא עליהם רחמים אימתי בחודש השביעי, כל השביעין חביבין כו' בימים שביעי חביב שנאמ' ויברך אלקים את יום השביעי ובחודש השביעי חביב שנאמר בחודש השביעי והיינו דכמו בשבת הוא התגלות שם הוי' וכמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני ספ"א שלכן בכל ששת ימי בראשית נאמר רק ויאמר אלקים שהוא מדת הצמצום, שאז ההמשכה רק משיה המדות שבהן מנהיג העולם וזהו העלם עדיין כי עיקר השראת אוא"ס ב"ה הוא בחכמה ולכן בשבת שהוא התגלות חכמה נאמר ויכל אלקים פי' שכלתה בחי' ומדריגות אלקים שנעשה קץ ותכלית למדריגה זו ולכן כתי' אח"כ ביום עשות הוי' אלקים כו' וזהו ענין שהשביעי חביב, והיינו כי ששת ימים הם ששה מדות ויום השביעי הוא בחי' שלמעלה משיה מדות והוא בחי' בינה כמ"ש בזהר בשלח ס"ג ב' וס"פ יתרו דפ"ח וזו"ב הם תרין ריעין וגם כללות ג"ר חשובות כאחד ע"כ אזי

התגלות שם הוי' ומה גם לפי מ"ש בלק"ת סד"ה וידעת היום בשם הזח"ג
קיז נשא דקמ"א ע"ב דפי' הוי' אלקינו היינו עתיק וז"א וכן נראה מהדברים המבוארים בלק"ת בד"ה באתי לגני שכשאומרים הששה מדות בז"א נקרא אלקים והתגלות שם הוי' זהו כשמאיר חו"ב ששם התגלות עתיק ולכן נאמר אז תתענג על הוי' ועד"ז בחדשים השביעי חביב היינו כי ששה חדשים מניסן עד אלול הם ג"כ ו"ק כי בניסן התגלות החסד ויצי"מ כו' וחדש השלישי תפארת בו מתן תורה כו', ותמוז ואב גו"ה ולכן בחודש אב היה חורבן ביהמ"ק והוד נהפך עלי' כו' אח"כ חדש אלול יסוד וכמו דבשבת נאמר והי' ביום הששי והכינו כו' כך חודש אלול הוא מוכן לתשובה לתקן א"ע שלא ליכנס מטונף ליום הדין ואח"כ בחודש השביעי הוא בינה שלמעלה מששה מדות הנ"ל והוא בחי' התשובה ולכן אזי הוא עשי"ת כמ"ש בזהר ובספרי הקבלה וע"כ בחודש השביעי באחד לחודש הוא ענין שיתוף מדה"ר התגלות שם הוי' והמשכה זו באה מבחי' עתיק יומין המתגלה בבינה וא"ש לפמ"ש דמדה"ד נק' ז"א ומדה"ר זהו ע"ק וידוע דבשבעה שהוא בינה בה התגלות עתיק כמבואר בלק"ת סד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ע"כ שיתף מדה"ר דע"ק במדה"ד דז"א זהו בשביעאה דהיינו בר"ה שהוא באחד לחודש השביעי, ומזה יובן ענין דרשו הוי' בהמצאו ועיין זח"ג ס"פ אחרי דע"ט ע"ב ולכן אז אדה"ר יוצא בדימוס, וזהו דפי' שביעי דרשו רז"ל ג"כ לשון שובע שהוא משובע בכל כמ"ש ברבות אמור פכ"ט שהוא עדמ"ש ומשביע לכל חי רצון אורך ימים אשביעהו, גם ע"ד ישבעו עצי הוי' והנה בכל השנה ארץ לא שבעה מים אבל בחודש השביעי עד כוסי רויה בגמ' ארך הארת א"א.

קיצור ענין ר"ה באחד לחודש השביעי כל השביעין חביבין כי ו"ק מדות ושביעי גילוי בינה ג"ר בחשובים כא' ולכן בשבת ויכל אלקים, ועד"ז ענין בחודש השביעי לשון שובע ומשביע לכל חי רצון אורך ימים אשביעהו כוסי רויה.

ב) ובלק"ת בד"ה תקעו בחודש דרוש השני רפ"ג אך הנה המשכת כללות כו' ע"ד והתחתון צריך לעלות מדריגתו, והנה לענין מ"ש לעיל שהתחתון צריך לעלות וגם העליון יורד י"ל עדמ"ש סד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ תהי' לכם שצ"ל ב' בחי' חתן ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה שה"ש אך יש עוד מעלה יתירה להיות בחי' והוא כחתן כו' ע"ש, ובחי' זו זהו ע"י שהתחתון עולה והעליון יורד אזי די' בבחי' חתן א', ופי' והוא כחתן הוא דא עתיקא, יומשך גילוי כחתן ז"א וכמ"ש ע"פ שוש אשיש כו' כחתן יכהן כו' ע"ש. והנה גם י"ל מקום החיבור באמצע זהו ענין בחודש השביעי שהוא בינה הנק' שכינתא עילאה ע"ש ששוכנת ג"ר על ז"ת וא"כ שם מקום החיבור של ו"ק ימי עולם הנק' אלקים צמצום עם הוי' אוא"ס המאיר בחכ' ועמ"ש כה"ג ממש בפי' להקריב לי במועדו, שבינה נק' מועד לשון יעוד וחיבור מטעם הנ"ל בלק"ת פ' פנחס בביאור ע"פ צו את בנ"י והיינו כי ידוע שחו"ב נק' אין ויש א"כ גם הבינה נק' יש לגבי הא"ס החכ' א"כ צריך להמשיך בה המשכות בחי' אין וביטול בחכ' וזהו ענין יחוד חו"ב חיבור אין להיות היש

בטל לגמרי לבחי' אין כו'. באחד לחודש זה אברהם שנאמר אחד הי' אברהם. והענין דהנה כתי' ואברהם זקן ובגמרא פ"ז דב"מ דפ"ז ע"א עד אברהם לא הוה זיקנא פי' בחי' זיקנא הוא כמ"ש במ"ת נדמה להם כזקן ועתיק יומין יתיב כו' וגילוי זה המשיך אברהם ע"י שקיים כל התורה, ועמ"ש בת"א ס"פ ויצא סד"ה וישכם לבן בבקר שבבקר דאברהם מאיר לובן העליון והוא ענין יגת"ד ויגמדה"ר וזהו אחד הי' אברהם כי אחד כמנין י"ג היינו מדה"ר, בזח"ג פ' פנחס רלג"ב וזהו באחד לחודש השביעי המשכת יג"מ דא"א המאירים בבינה שנק' בחודש השביעי גם זקן שקנה חכמה ביטול כח מה כו', וזהו ענין עירב צונן בחמין המשכה מבחי' לבושי' כתלג חיור לז"א כו', וזהו ויעבור הוי' על פניו ויעבור אותיות ע"ב גימט' חסד הוי' גימט' גבורה וגם ויעבור אותיות עירוב והיינו להיות עירוב והתכללות חו"ג כו' גם ע"ד באחד לחדש השביעי אחד בבחי' מל' הנק' חדש ע"ד ויטע אשל בבאר שבע, כמבואר במ"א וזהו והי' לכם שבתון ע"ד הנ"ל כמו שבת גילוי שם הוי' כמו"כ בחי' בחודש השביעי באחד לחודש כו', זכרון תרועה זה יצחק כי מבחי' יצחק קו השמאל נמשך שמאל דוחה וזהו ענין התרועה גנוחי גניח וילולי יליל והנה איתא בכהאריז"ל מי שאינו בוכה בעשי"ת כו' והטעם דהנה כתי' ארץ אשר כו' עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה, כי הנה עיני ה' מלשון עיני היינו בשני עינים, ופי' בזהר נשא קל"ז ב' שהם ע"ד ימינא ושמאלא חו"ג שיש פקיחותא דעיינין לטב ע"ד עיני הוי' אל צדיקים ויש ג"כ ח"ו להיפוך כמו המביט לארץ ותרעד וכן ארדה נא ואראה, והקשו ע"ז והתירוץ שיש ארץ דקדושה ארץ חפץ הוא הרצוא והחפץ ליכלל באוא"ס ועי"ז עינייך יונים עיני ה' אלקיך בה אבל ארץ חושך ורגליהם לרע ירוצו נק' נוק' דקליפה עז"נ המביט לארץ ותרעד כו', והנה הגם שנש"י מושרשים בארץ חפץ עכ"ז מחמת רצונותיו לרע יש לו לירא ח"ו מבחי' הבטה הנ"ל, והעצה לזה ע"י בכיה כדלקמן. והנה מרשית חסר אלף כי אלף הוא אלופו ש"ע בחי' אני ראשון כו' וחסר אלף מחמת הסתלקות האור לשרשו בתחלה וצ"ל נמשך אור חדש באחד לחדש, ויש עי"ז השגחה לפי האתעדל"ת כמ"ש היוצר יחד לבם כו', ועיין זח"ב תצוה קפ"ד סע"א וזהו ענין עיני שההשגחה ע"י ב' העינים הנ"ל, ואי לזאת כאשר ישים האדם לבו כל מחדומ"ע שלו כל השנה משפיל ויכנע מאד מריחוק כו', ויירא מאד ממה"ד כו' וילולי יליל שבוכה בעיניו ממתיק מדה"ד ונעשה פקיחותא דעיינין לטב כו', גם קול יעקב קל חסר כתי' גימט' עין כו' והקול ברמה נשמע כו' בזח"א ויגש דף ר"י ע"א ואזי מבחי' יצחק נמשך צחוק ותענוג גם תרועה עושה ולהיות ותרועת מלך בו לשון ריעות וחבה. מקרא קדש זה יעקב כי הנה בעשי"ת אומרים המלך הקדוש ומבואר במ"א שזהו ענין שארז"ל הגילוי מבחי' קדושתי למעלה מקדושתכם וזהו ענין מק' קדש, וזהו נמשך ע"י יעקב בחי' התעוררות רחמים וכמ"ש במ"א ע"פ הזהר וישב קפ"א בענין וגבה מאד מסטרא דיעקב כו', ועוד כמ"ש במד"ר פ' בחקתי פל"ז ע"פ וזכרתי את בריתי יעקב אברהם לא ניצול מכבשן האש אלא בזכותו של יעקב מש"ל כו' והיתה לו בת ונשאת למלך והמכון שיעקב שהוא בריח התיכון קו האמצעי העולה עד הכתר וממשיך

האור מאוא״ס ממש לכן מקרא קדש זה יעקב שיעקב דוקא ממשיך האור מבחי׳ קדש העליון.

קיצור גם מקום החיבור בחודש השביעי ע״ד להקריב לי במועדו, באחד זה אברהם עד אברהם לא הוה זקנה ואברהם זקן, גילוי יג״מ וישכם לבן בבקר דאברהם גם ע״ד שקנה חכמה גם ויטע אשל, תרועה זה יצחק עיני הוא חו״ג ולכן יש ראיה לטב כו׳ ויש כו׳ וע״י הבכיה נמתק כו׳ שערי דמעה כו׳ יצחק צחוק ותענוג ותרועת מלך בו מקרא קדש המלך הקדוש ע״י יעקב וגבה מאד (עמ״ש בד״ה אם לא תדעי פי׳ כשם שאין בלבך בינה אלא אחד כך כו׳ ובר״ה לך אמר לבי בקשו פני ע״כ צ״ל כל אדם בבחי׳ זו כו׳.

אמור כ״ג כ״ד

בחודש השביעי באחד לחודש וגומר.

א) **תרועה** זח״א בראשית כ״ד ע״ב פי׳ ענין תרועה, והקדים ענין במקום שאמרו להאריך כו׳ כי החסד נק׳ חד אריך והגבורה נק׳ חד קציר והרחמים נק׳ בינוני וכמ״ש בת״א פ׳ וירא סד״ה פתח אליהו והתקיעה היא ארוכה מפני שהיא לגבי החסד והשברים הם לקצר מפני שהם נגד גבורה והתרועה בינוני לפי שהיא נגד ת״ת דאיהו שלשלת האוחז ומכריע בין חו״ג וע׳ בענין עולם ארוך בפרדס ערך עולם וערך אריך ועי׳ במא״א א׳ קכ״ד י״ב ואפ״ל כי זהו ג״כ ענין ג׳ ספרים שנפתחים בר״ה שהם ג״כ חג״ת ע״ד הנ״ל ועמ״ש בענין פי׳ שופר מאריך שממשיך מא״א שהוא רב חסד חד אריך כו׳.

קיצור ענין תשר״ר הם חג״ת חד אריך כו׳ וזהו ענין ג׳ ספרים ועמ״ש מענין ג׳ ספרים ע״פ זה ספר תולדות אדם.

ב) **עמוד** קנ״ג ג״ב ע״ד הנ״ל, ענין תשר״ת קול דודי דופק כו׳ מים אש רוח כו׳ מים באריכו דתקיעה כו׳ באשא בשברים כו׳ עמודא דאמצעיתא אחיד בתרוויהו שלשלת בינוני ודא תרועה קול דממה דקה כו׳, ולפי המשכה דהתקיעות הם תר״ת לבד צ״ל ב׳ התקיעות הם מים רוח, והתרועה בחי׳ אש כו׳, ועמ״ש בתו״א פ׳ בראשית ד״ה ענין הברכות בענין מטבע ארוך ומטבע קצר באופן אחר ממש״כ בזהר כי שם פי׳ דמטבע קצר גבוה יותר שהוא עלמא דאתכסיא כו׳ אך ממשארז״ל שופר מאריך וחצוצרות מקצרות משמע חד אריך הוא בחינה גבוה יותר והנה תר״ת הם נגד ג׳ אבות אברהם ויצחק ויעקב והתורה בספר בראשית האריכה בענין אברהם מפ׳ לך לך עד פ׳ חיי שרה וביצחק קיצר וביעקב האריכה ביותר גם מאברהם, כי גבורה נקרא חד קציר לפי שעיקר העלאה למעלה ולא ירידה למטה,

משא"כ אברהם חסד בא הענין באורך וביעקב ביותר לפי שהוא ת"ת הכולל חו"ג ומחברם יחד ועד"ז הוא ענין תקיעה תרועה תקיעה.

ג) **פ'** נח דס"ד ע"א בר"ה אתערותא קדמאה איהו בעלמא מאי אתערותא קדמאה דא ב"ד דלתתא דאתער למידן עלמא. ופי' בזח"מ ח"ל והיינו הגבורה כנזכר בפ' פנחס דף רמ"ד דהיינו סוד השמאל שמתעורר לזיווג ולכך הוא יום דין לבתר אתי ימינא לחבקא כו' עכ"ל ועפי"ז אפ"ל שלכן נאמר והי' לכם שבתון דהיינו עונג כדפי' מהרמ"א לפי שתכלית הדין בשביל שיהי' הגילוי היינו יחוד קוב"ה שהוא כנס"י ועמ"ש בלקו"ת נשא בד"ה ה' יחתו מריביו ומתו עי"ז כו'.

ד) **פ'** נח דמ"ט ע"ב ויהי היום דשונמית יו"ט דר"ה הוה וקוב"ה דאין עלמא כו' ועמ"ש ע"פ וה' פקד את שרה מענין פי' שהוא וב"ד שם סעי' א'.

ה) **וירא** קי"ד ב' ענין בדין בר"ה וע"י שופר מעוררים קול הכלול מאמר ובהשמטות דח"א סי' כ"ה די"א ע"ב כ' בחודש השביעי לקבל דרגא דיצחק דיתחבר ביה כנס"י כו' באחד לחודש י"ל אזי תראי ונהרת אז א' באחד זיין השביעי וזהו ה' אורי בר"ה, ויש להעיר למ"ש לעיל אות ב' דלכאורה הרי בפסח ושבועות הוא ג"כ היחוד חיווג עליון והרי הוא בלי דין לדון העולם אלא שזהו ע"ד מ"ש במ"א בענין זיווג ראשון חיווג שני שארז"ל זיווג שני לפי מעשיו והיינו ע"ד ההפרש בין לוחות ראשונות שניתנו בשבועות שזהו ענין זיווג ראשון וזה הי' אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת, חהו בחי' פסח כו' קול דודי כו' מדלג, אבל זיווג שני לחות שניות שניתנו ביוהכ"פ זהו לפי מעשיו שלפ"ע האתעדל"ת כך נמשך האעתדל"ע ועיקר זיווג הוא הגילוי שיהי' מזה לע"ל ולכן ס"ל לר"א בתשרי עתידין להגאל כו' ומ"ד בניסן עתידין להגאל זהו כי לימוה"מ יהי' ג"כ הגילוי שלא לפ"ע אתעדל"ת כ"א מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם ועכ"פ לכן בתשרי צ"ל דין ומשפט כדי להיות הזיווג והיחוד כיון שזהו אתעדל"ת * שע"י אתעדל"ת ומ"מ יהי' לכם שבתון זהו היחוד כי שבת ניחא, אך היינו ע"י זכרון תרועה ועכ"ז מקרא קדש גילוי קדש כו' סוכ"ע, ח"ש בזהר ס"פ תצוה קפ"ו א' בענין דניסן נק' ג"כ חדש האביב שהם האותיות כסדרן א"ב ותשרי האותיות למפרע כסדר, אשר כסדרן מורה על ההמשכה מלמעלה למטה באתעדל"ע מצד עצמו משא"כ תשרי ע"ד מתתא לעילא שעל ידי אתעדל"ת מעוררים אתעדל"ע ועיין מ"ש באו"ת מהמגיד נ"ע פ' בא ע"פ החדש הזה לכם ועמ"ש במ"א בענין תשרק שבמוסף דשבת.

בחיי ס"פ תשא קנ"ד ד' ענין תקיעות שלש של שלש שלש, הם על ידי שנחלקים לשלש מעלות של שלש שלש היינו חב"ד חג"ת נה"י וכן משמע בזהר פ' ויקרא דף י"ח ע"א ואפ"ל ע"ד והלא במאמר אחד יכול

אתעדל"ת: אולי צ"ל: אתעדל"ע. ד זון ירגול

להבראות אלא צדיקים מקיימים וממשיכים עש"מ והיינו ע"י ט' תקיעות הנ"ל, קי"ג בחיי כ"ד קנז"ב רבות ק"צ נג"ד.

ו) במהרמ"א פ' אמור פ' יהי' לכם שבתון שלא ידאגו מן הדין כו' וי"ל בשני פנים הא' כי התרועה שביום זה המורה על הדין הרי נאמר ותרועת מלך בו ואומרים פסוק זה במלכיות דר"ה ומבואר בלק"ת סד"ה לא הביט און פי' ותרועת ב' פי' הא' לשון ריעות וחבה, והוא ענין רעיתי, ע' בד"ה הנך יפה רעיתי והו"ע באור פני מלך המשכת שע"ה נהורין ושרשן מתיקון השביעי המתגלה בר"ה וזהו באחד לחדש השביעי ומזה נמשך ותרועת לשון תרועם בשבט ברזל ה' יחתו מריביו ופירוד הדינים, וזהו לא הביט און ביעקב כו' ומחמת כי ותרועת מלך בו כמ"ש בת"א סד"ה השמים כסאי וא"כ לכן יהי' לכם שבתון ולא ידאגו מהתרועה, כיון ותרועת מלך בו והיינו דוקא באחד לחדש השביעי אשר אז מתגלה תיקון ואמת יאר הוי' פניו וז"ש כל ארחות ה' חסד בניסן תיקון הראשון א' ואמת בר"ה הב' כי ואוהבו שחרו מוסר א"כ הדין תכלית הטובה וכמ"ש באג"ה סי' כ"ב וסי' י"א וכמ"ש במ"א ע"פ המדרש פ' ויקהל בענין ולא יכלו לשתות מים ממרה שלא יוכלו לקבל מרירות הדין והיינו מפני כי מרים הם הדור הי' מר במעשיו ולא הבינו שהמרירות הוא לטובתם להעלותם כי הדרך חיים שלמעלה מנר מצוה ותו"א הוא תוכחת מוסר וזשארז"ל במדרש תלים סי' כ"ו ע"פ לדוד שפטני ה', וז"ש אוהב מוסר אוהב דעת ארבעה הן שלקו אחד לקה והי' מבעט זה איוב כו' אחד לקה והי' משחק כו' והשלישי הי' לוקה והי' מבקש מאוהבו שלא ילקה זהו חזקיהו שנאמר ויסב חזקיהו פניו כו' הרביעי אמר למה הרצועה תלויה הכוני בה זה דוד שנאמר לדוד שפטני ה' וכן שלמה אמר אוהב מוסר אוהב דעת וכן דוד אמר אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה עכ"ל, ויובן זה ע"פ מ"ש בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר בענין מצות קדוה"ש, יש קונה עולמו בשעה א' שגבוה מעסק התומ"צ כו', וזהו ענין מרדי שהי' יכולים לקבל המרירות ולכן יהי' לכם שבתון ועונג מזכרון התרועה, כיון שורש דין זה נמשך מגבורה דע"י שבמו"ס שלמעלה מהחסד דחכ' דאצי' קו הימין כו' וכמ"ש במ"א בענין זבת חלב ודבש ודבש דין דגדלות וצ"ל לקיבולי בשמחה כמו מתיקות הדבש ובחי' זו נמשך בר"ה וז"ש במדרש ע"פ וחיי צער תחיה שאעפ"י שיהי' ח"ו חיי צער עכ"ז תחיה שיהי' לך מזה חיות ועונג כו' וזהו אשריך ע"ד אשרי הגבר כו' ועי"ז ג"כ נמתק הדין למטה והיינו כי הגבורות בשרשם יש בהם חיות יותר כי הדם הוא הנפש כמ"ש בענין צור בביאור כי ביום הזה יכפר ולכן החיה יש בה חיות וזריזות יותר מהבהמה, רק שלמעלה בהשתלשלות נעשה דין וגבורה וכמו החיה דורס כו', אכן ע"י תשובה בחילא יתיר גבורה יעלו הדין בשרשו א"כ יהפכו התרועה לחיה ועוד כי התרועה הוא נגד יצחק מדה"ד והרי מצינו שלע"ל יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו בפ"ט דשבת א"כ י"ל עד"ז ממשיכים בחינה זו ע"י השופר.

ז) יר"ק משמע פנים א' בשם תד"א כיון שהגיע ר"ה כו' בזכות אברהם אני נושא להם פנים כו' י"ל כמארז"ל באחד לחודש השביעי באחד זה אברהם נושא להם פנים בחי' באור פני מלך חיים ע"ד הנ"ל פ"ו.

ח) **זח"א** וישב ק"צ ע"א ויהיב לון עיטא ובמה בשופר ועפי"ז י"ל שלכן יהי' לכם שבתון מזכרון תרועה שהרי ע"י השופר הוא עצה להנצל מקטרוג שלוחי הדין וזהו וה' נתן קולו לפני חילו כו'.

ט) **עמה"מ** ש"ו ס"פ ס"ב דל"ה ע"ג שכל ר"ה נקבע הדין לישראל ועי"ז לעכומ"ז או זה או זה גובר כי אדה"ר נדון באותו יום על חטא עה"ד והשופר מעורר השופר של הר סיני של אימא הנק' שופר גדול אשר משם הגיע לישראל חירות משעבוד וחירות ממ"ה ע"ד תקעו כ"ד צרופי אד' פעמים כ"ד חשבון תקעו בחדש י"ב צירופי הוי' חשבון חודש וא"כ תקעו בחדש יחוד הוי' אד' והיינו על ידי השופר עי"ז הדין דאד' דינא דמלכותא נמתק.

י) **ענין** תקע בשופר גדול כו' וקבץ נדחינו מארבע כנפות. יש לעיין מ"ש בד"ה ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם, ד' כנפות ד' חיות המרכבה שנאמר בהם ופניהם וכנפיהם כו' וע' רש"י ס"פ שלח ד' כנפות ד' ציצית כנגד ד' לשונות של גאולה כו', והב' יחוד י"ה ויחוד ו"ה הנסתרות והנגלות, אך לעו"ז יש דמ"ל מצרים בבל כו' והם נק' ג"כ כנפים שהם הכיסויים המסתירים אלקות שעז"נ ולא יכנף עוד כמש"ש ע"פ ולא יכנף כו' וזהו ענין הגלות בארבע כנפות הארץ, ועז"נ בישעי' כ"ד ט"ז מכנף הארץ והיינו ע"י בוגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו ע' בר"ח שער הק' פ"ו דקאי על שאין להם ציצית בכנפי בגדיהם ע"י תשובה נק' ריח בוגדיו ובמקום שבע"ת כו' הוא למעלה מריח בגדיו שהוא הציצית כמ"ש וריח שלמותיך וכמ"ש בבחיי בהקדמה לפ' בראשית שהוא כמ"ש ריח אזכרתה ובציצית כתי' וזכרתם וריח בוגדיו זהו תקע בשופר גדול, כי בציצית נאמר גדילים והם ד' חיות ע"ש גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו והו"ע גדולים מעשה צדיקים, אבל ע"י התשובה ממשיך בחי' לפני הוי' וע"ז ארז"ל יכול כמוני ת"ל והיית רק למעלה גדולתי למעלה מגדולתכם ע"ד רק הכסא אגדל ממך והוא הכתר כי גדול הוי' היינו חכמה ולגדולתו אין חקר זהו כתר וכן במרדכי כתי' את הלבוש ואת הסוס ולא את הכתר ומשם נמשך שופר גדול וזהו כרוב גודלו, הללוהו בתקע שופר, ועי"ז נמשך וקבץ נדחינו מארבע כנפות כו' להיות ולא יכנף כו' משא"כ בכנפי הציצית נאמר בחיות וכנפיהם פרודות כו' אבל ע"י השופר גדול ובאו כו' והשתחוו כו' ועמ"ש ע"פ והניף ידו על הנהר כו', ואפ"ל כי ד' כנפות הציצית הם ד' נהרות הנמשכים מבחי' ונהר יוצא מעדן אבל השופר זהו עצם הנהר יוצא מעדן כי נהר יוצא מעדן יובל שמו וכן השופר נק' בקרן היובל במשוך היובל ע' רש"י בחומש פ' יתרו, והנה כתי' יש מ"ט פנים טמא ומ"ט פנים טהור מוקק שבעתים, כי רק מ"ט שע"ב נמסרו למטה אבל שער החמשים זהו כתר לא נמסר למטה והוא נמשך ע"י יובל ושופר והוא נהר היוצא מעדן שעד"ז אם רחץ ה' כו' שעלו מן הרחצה אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כו'.

יא) **משנה** ספ"ד דמגילה דל"ב ע"ב בר"ה בחדש השביעי באחד לחודש ובגמרא והאידנא יומא קמא וה' פקד את שרה, ומפטירין בחנה

(לפי שפקידתה היתה בר"ה) למחר והאלקים נסה את אברהם (ומזכירין עקידת יצחק כדי שתזכר לנו היום במשפט) ומפטירין הבן יקיר לי אפרים (משום זכור אזכרנו רחם ארחמנו). ויש להבין מדוע הניחו דין המשנה ועיין בענין וה' פקד את שרה בזהר וירא דקט"ו א' ומענין עקידת יצחק בזח"ג ויקרא יח"א.

יב) **פ"ק** דר"ה די"א סע"א בר"ה נפקדה שרה רחל וחנה מנלן א"ר אליעזר אתיא פקידה פקידה אתיא זכירה זכירה כתיב ברחל ויזכור אלקים את רחל (עיין מזה במד"ר ויצא ר"פ ע"ג) וכתי' בחנה ויזכרה ה' ש"א סי' א' י"ט (עי' ילקוט ח"א כ"ו ד' כח"ג. ח"ב יב"ד י"ג ב') ואתיא זכירה זכירה מר"ה דכתי' שבתון זכרון תרועה (ומזה נלמוד דענין יום הזכרון דר"ה זהו ע"ד פקידות עקרות, ועמ"ש ע"פ שוש אשיש ותגל העקרה וידוע כי שרה רחל וחנה הם במ' דאצי' וע' זהר וירא קט"ו א' בענין ויעש ה' לשרה במזליה תליא כו' והיינו בחי' יסוד ויש פי' מזלא היינו כתר) פקידה פקידה כתי' כי פקד ה' את חנה וכתי' וה' פקד את שרה, וז"ל מהרש"א שם אתיא זכירה זכירה באת הגז"ש מלשון זכירה דלכך נק' ר"ה יום הזכרון דבו ביום זכרון כל המעשים בא לטוב ולרע, ואלו הנשים שהיו עקרות מצד טבעם ומזלם יעלה זכרונם לטובה בר"ה לשנות טבעם ומערכם שלהם עכ"ל וזהו הבקשה זכרנו לחיים שיומשך הזכרון לטוב וכמ"ש במד"ר ויצא ר"פ ע"ג שזהו ענין זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל והנה ביום א' דר"ה מזכירים ענין פקידת שרה וחנה כנ"ל סעי' י"א וביום השני בהפטרה נזכר ענין רחל מבכה וענין הבן יקיר לי אפרים שזהו ענין נמשך ממה שנפקדה רחל, ואפ"ל עפמ"ש במ"א דשני יו"ט של ר"ה הם נגד מה שבמל' יש ב' בחי' שלפעמים נקראת ים עלמא דאתכסיא ולפעמים נק' ארץ עלמא דאתגליא וזהו ענין שרה ורחל ע"ד שכינתא עילאה ושכינתא תתאה, וכן חנה גימט' ס"ג שהוא עלמא דאתכסיא חהו שאומרים בר"ה ה' אורי וישעי, וארז"ל אורי בר"ה וישעי ביוהכ"פ במד"ר פ' אחרי וגם אמרו שם אורי וישעי על הים שנאמר ויאר את הלילה הרי דשייך זה לזה.

יג) **פ"ק** דר"ה דט"ז סע"א ואמרו לפני בר"ה מלכיות זכרונות ושופרות מלכיות כדי שתמליכוני עליהם, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה ובמה בשופר עכ"ל נראה דהיינו לפי שר"ה הוא יום הזכרון כדיליף מדכתי' זכרון תרועה כנ"ל ע"כ אומר ואמרו לפני זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לטובה לפני וכו' מהרש"א שם דהא דתנן במתניתין שם בר"ה כל בני העולם עוברים לפניו כבני מרון, היינו ג"כ מדכתי' זכרון תרועה זכרון כל בני העולם בא לפניו ית' אעפ"י שהדין כו' דנפקא ליה מקרא דתלים סי' פ' כי חק לישראל הוא ומשפט לאלקי יעקב אך ענין כדי שתמליכוני עליכם שזהו ג"כ בר"ה עיין ספ"ד דר"ה דל"ב ע"א דלומד כל מקום שיש זכרונות יהי' מלכיות עמהם כי זכרונות היינו בדכורא בז"א ודרך פרט היינו יסוד וכמ"ש בזהר ויקהל דף ריש א' זכרון אתר קיימא קדישא דנטיל ומניש לגביה כל חיין דלעילא וע"כ כל מקום שיש זכרונות שמאיר היסוד צ"ל

מלכיות עמהם שהוא מל' שהוא השער להוי' כמ"ש בזהר ר"פ אחרי ע"פ בזאת יבא אהרן כו' ובזהר אמור דצ"ה א' ע"פ פתחו לי אנת הוא פתחא לאעלאה לי ובפ' במדבר דק"כ ע"א בענין ובא לו לקרן בקדמיתא והיינו משום דהא לא יכול עד דמקבל בר נש עליה עול מלכותא קדישא וזהו ענין ובא לו לקרן דוקא בתחלה אזי אח"כ דרומית מזרחית כו' כי לפי זה אין המלכיות רק בשביל שצריך לומר זכרונות אבל יש לומר כי גם עיקר ענין המלכיות הוא בר"ה מטעם לעולם דברך נצב כדלקמן סעי' י"ט שבר"ה נידון אדה"ר ונקבע כן לדורות להיות יום הדין וזהו ענין מלכיות כי מלך במשפט יעמוד ארץ, ועוד לפי שהוא יום ששי למע"ב שבו השיר ה' מלך גאות לבש לפי שבו נברא אדה"ר ונגמר מע"ב עיין פ"ד דר"ה דל"א א'.

יד) **פ"ג** דר"ה דכ"ח סע"א זאת אומרת התוקע לשיר יצא כו' זכרון תרועה כתי' ופא"מ מתעסק בעלמא הוא קמ"ל אע"ג דמתעסק הוא יצא דמצות אין צריכים כוונה עיין בתו"א פ' תולדות ד"ה ויחפרו עבדי יצחק כי ענין המצות הם הגבה למעלה בפנימיותם ושרשם אך שנתלבשו בכמה לבושים כו' ומ"מ רומזים על מדריגה הגבוה שבשרשם כמו במצות ציצית שעניניה למעלה כו' ולכן המצות לא תצטרך להם עבודת האדם לתקנם ולכוין על אמיתתם כי מצות א"צ כוונה לפי שהוא בעצמם מתוקנים ונשתלשלו מלמעלה למטה כו' והעושה המצות המשכות אלקות שגורם אינה מצד עבודת רק מחמת המצות עצמן כו' ע"ש ועיין עוד בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה דלשם פי' שענין המצות בעצם הוא בחי' שלמעלה מאתעדל"ת וא"ש כנ"ל דלכן א"צ כוונה אך הפוסקים ס"ל כמ"ד מצות צריכות כוונה ועיין מזה בלקו"ת פ' בלק בד"ה לא הביט און ביעקב ואפ"ל דהיינו כי מצד במצות יש ב' בחי' הא' עשיית הכלי ממה שמברר משבה"כ וזהו צריך כוונה כו' עוי"ל בענין התוקע לשיר יצא עפמ"ש ע"פ ובלילה שירה עמי שירו קרי והנה השיר זהו ענין תענוג שעשוע המלך ע"ד ואהי' שעשועי' יום יום, משא"כ השופר מטיל חרדה כמ"ש בת"א בד"ה וכל העם רואים את הקולות לפי שהוא מקור התענוג שלמעלה מהרגשת התענוג וא"כ הוא התוקע לשיר לא יצא כי השופר הוא אינו כלל בבחי' שיר ותענוג כ"א בבחי' חרדה וביטול כמ"ש ויחרד כל העם לזה אומר דלמ"ד מצות אין צריכות כוונה התוקע לשיר יצא כיון עכ"פ תקע תר"ת אף שנתכוין לבחי' שיר והרגשת התענוג הרי מצות אין צריכות כוונה.

טו) **רפ"ד** דר"ה דכ"ט ע"ב כתוב א' אומר שבתון זכרון תרועה (ולא תרועה ממש אלא מקראות של תרועה אמרו) וכתוב א' אומר יום תרועה יהי' לכם לא קשיא כאן ביו"ט שחל להיות בשבת כאן ביו"ט שחל להיות בחול עכ"ל (וכ"ה במד"ר אמור ס"פ כ"ט ויש להקשות ע"ז דהא מה שאין תוקעין בשבת אינו מדאוריי' כ"א מדרבנן ויש ליישב דמ"מ הענין אמת דאף כשתוקעין בשבת אינו רק זכרון תרועה כי התרועה מורה על מדת הדין כמ"ש עלה אלקים בתרועה והוא בחי' יצחק ובשבת ע"י וקראת לשבת עונג אז מדה"ר ג"כ אינו כלל בבחי' דין ע"י שמאיר שם הוי' וע"כ אין התרועה

כמו התרועה שבר"ה שאינן חל בשבת אלא הוא רק בחי' זכרון תרועה ירושלמי ר"ה פרק ג"ד סוכה נ' מגילה ב'.

טז) **דל"ב** ע"א מניין שאומר מלכיות זכרונות ושופרות ר"א אומר שנאמר שבתון זכרון תרועה מקרא קדש, שבתון זה קדושת היום זכרון אלו זכרונות תרועה אלו שופרות כו' ע"ש, ויש להבין דבשלמא לרבי דיליף מלכיות מאני הוי' אלקיכם דלעני ולגר תעזוב וסמיך ליה ובחודש השביעי באחד לחודש שפיר יליף דזהו בר"ה דוקא, וסמיכות זה לר"ה היינו כמ"ש במד"ר אמור פכ"ט שע"י לא תכלה פאת שדך עי"ז ואותך לא אעשה כלה ביום הדין דר"ה כו' אך לר' יוסי בריה"ו דיליף מפסוק והי' לכם לזכרון כו' אני כו' א"כ הרי פשוטיה דקרא נאמר על ר"ח ומועדים ובהם אין אומרים מלכיות, יעו"ש לקמן סעיף י"ח י"ט.

יז) **דף** ל"ג ע"ב ת"ר מניין שבשופר ת"ל והעברת שופר תרועה אין לי אלא ביובל בראש השנה מניין ת"ל בחודש השביעי שאין ת"ל בחודש השביעי ומה ת"ל בחודש השביעי שיהי' כל תרועות של חדש השביעי זה כזה. הענין כי חדש השביעי הוא בינה כמ"ש בזהר תצוה דף קפ"ד ע"א בענין וההוא שביעאה עילאה כו' וכן במד"ר פ' אמור ס"פ כ"ט בענין כל השביעין חביבין וכמ"ש מזה במ"א ע"פ תקעו בחודש שופר, והנה שופר הוא ג"כ בינה כמ"ש במשוך בקרן היובל ע' במשנה דב"י א' ע"כ תרועות ותקיעות שבחודש השביעי הם בשופר דוקא, ועמ"ש מזה ע"פ והעברת שופר תרועה.

מניין שפשוטה לפניה שנאמר והעברת שופר תרועה (פשוטה משמע העברת קול אחד) מבואר בזהר אמור צ"ט א' דתר"ת הם נגד ג' אבות הב' פשוטות הם אברהם ויעקב שהוא חסד ותפארת, והתרועה באמצע בחי' יצחק שהדין וגבורה צ"ל נמתק ע"י חסד בתחלה ואח"כ תפארת וזהו ענין והעברת תעבירו כענין ויעבור ה' על פניו כו' גם ע"ד ועובר על פשע.

ומניין לשלש של שלש שלש. הנה ז"ל הבחיי ס"פ כי תשמע דף קכ"ד ע"ד מאתה אודיעך ואאלפך חכמה בטעם שהזכיר הכתוב שלשה פעמים פנים ידוע למבין כי יו"ד מעלות הם נחלקות לשלשה מעלות של שלש שלש כי הראשונה נקראת אין ואין להזכירה (בחי' כתר) המעלה הראשונה נקראת כבוד עילאין (היא בחי' והחכ' מאין תמצא) והמעלה השנית נקראת כבוד אמצעי (בחי' תפארת ועמ"ש ע"פ כי על כל כבוד חופה) והמעלה השלישית נקראת כבוד אחרון, וזהו סוד המשנה במצות תקיעות שופר שלש של שלש שלש וכל העולמות בכל נק' כבוד ופנים וכו' עכ"ל, וכן משמע בזהר ויקרא די"ח ע"ב ואפ"ל ע"ד שאמרז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם שהם ג"כ נמשכין מעשר מעלות בראשית בחוכמתא או בקדמין יעו"ש ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה, ומה ת"ל והלא במאמר א' יכול להבראות שהוא בחי' מ' שכלולה ג"כ מעשר בחי', אך כשנברא בע"מ הוא במעלה יתירה וע"כ בר"ה יום ברוא אדה"ר צריך להמשיך עש"מ והעיקר הם ט' הנוספים על מאמר האחד ונגד זה הם ט' תקיעות שתשע

קולות הם מקורות להדיבור של ט' מאמרות ועמ"ש ע"פ ה' יחתו מריביו כו' כי ידין אפסי ארץ בש"א סי' י"ב יו"ד דאיתא בירושלמי פ"ד דברכות אמתניתין ג' דקאי על ר"ה שהוא יום הדין ונזכרו מקודם תשעה פעמים שם הוי' וכנגד זה תקעו תשעה ברכות במוסף דר"ה וכן נזכר ג"כ בש"ס דידן ברכות דכ"ט ע"א, והיינו ג"כ ההמשכה מבחי' שלש של שלש שלש הנ"ל ולבחי' מ' שהוא שם אד' וזהו ידין כל כו' ועמ"ש בענין ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימים את העולם שנברא בעש"מ ע"פ וכל בניך למודי הוי' בענין אל תקרא בניך אלא בוניך יעו"ש סעיף ח'.

יח) **ירושלמי** פ"ג דר"ה הלכה ה' מענין מלכיות זכרונות שופרות אני ה' אלקיכם אלו המלכיות זכרון תרועה אלו הזכרונות, שופר תרועה אלו השופרות עכ"ל ועמש"ל סעי' ג' (סעי' ט"ז ירושלמי פ"ד דר"ה ה"א והלכה ז' אין פותחין מיו"ד מלכיות כנגד יו"ד קילוסין שאמר הללוהו ברקיע עוזו כו' עד כהתי"ה ויו"ד זכרונות כנגד יו"ד וידויים שאמר ישעי' רחצו הזכו הסירו כו' למדו היטב דרשו משפט כו' מה כתי' בתריה לכו נא ונוכחה יאמר ה' (ור"ל דשם כתי' אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כו') מיו"ד שופרות כנגד שבעה כבשים פר ואיל ושעיר, הנה שייכות אני הוי' אלקיכם שנאמר לגבי לא תכלה פאת שדך לדרוש מזה מלכיות דר"ה לכאורה אינו ענין כלל אלא הענין כי פאה גימט' אלקים, והמכוון שע"י הנחת פאה ממתיק הדין של אלקים ע"י המשכות שם הוי' שהוא מדה"ר כשם שהוא מרחם על העניים כך הקב"ה מרחם עליו ולכן ע"י מצות פאה נאמר אני הוי' אלקיכם פירוש שמאיר שם הוי' בשם אלקיכם להיות הוי' ממש אלקיכם ולכך שייך זה למלכיות דר"ה כי הנה ארז"ל במד"ר אמור פכ"ט ע"פ עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר בשעה שהקב"ה יושב ועולה על כסא דין בדין הוא עולה מ"ט עלה אלקים בתרועה ובשעה שישראל נוטלים את שופרותיהם ותוקעים לפני הקב"ה הוא עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים ה' בקול שופר כו' והופך עליהם מדה"ד לרחמים, וזהו ע"י הפאה גימט' אלקים ר"ל עי"ז הופך מדה"ד דשם אלקים למדה"ר וכמ"ש במד"ר פ' ויצא פע"ג ע"פ ויזכור אלקים את רחל עוי"ל דלמה הפסיק בין שבועות לר"ה במצות פאה ולכן י"ל כי נת' במ"א מה ששלשה הרי"ט הם בזמני הבישול תבואה שזהו משום שנאמר קדש ישראל לה' ראשית תבואתה לכן אחר שבועות שהוא קציר חטים והרומז לישראל בטנך ערימת חטים אח"כ נאמר לא תכלה פאת שדך ועי"ז בר"ה ביה"ד גורם להיות ואותך לא אעשה כלה שהרי ישראל נק' ראשית תבואתה ולא יכלה אותם ח"ו.

יט) **מד"ר** אמור ר"פ כ"ט בחודש השביעי באחד לחודש הה"ד לעולם ה' דברך נצב בשמים כו' עד אמר הקב"ה לאדם זה סימן לבניך כו' אימתי בחדש השביעי באחד לחודש היינו שאז יהי' הגזר דין של חסד וצ"ל מהו הראי' ע"ז מפסוק לעולם ה' דברך נצב בשמים. והיפה תואר פי' תחלה עמ"ש אח"כ לדור ודור כו' למשפטיך עמדו היום ועמ"ש ע"פ לעולם דברך נצב ושם מן לא איש אל ויכזב דהיינו כשהוא גוזר לטובה דוקא שאז

נמשך הדיבור מבחי' מקור החסד ובבחי' זו נאמר כי לא אדם הוא להנחם ועד"ז ענין לעולם דברך נצב וע' עוד מענין לעולם דברך ה' נצב במד"ר וירא פנ"ג גבי וה' פקד את שרה ובפ' תצוה פל"ח ובפ' במדבר פ"ב ע"פ והי' מספר בנ"י וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי דרוש השני פ"ב פי' דברך נצב לשון שררה כמו נצב מלך וענין דברך ה' נצב בשמים וזהו ע"ד אשת חיל עטרת בעלה כו'.

ענין הסולם יש בו ד' שליבות אבי"ע דקדושה וכמר"כ יש אבי"ע לעומת זה כו' אבל יש שאין מכלין שדותיהן שנאמר לא תכלה כו' לכן אני הוי' אלקיכם דגבי פאה דרשו מזה מלכיות דר"ה כמש"ל סעי' י"ח וסעיף ט"ז מייסרך כו' אימתי בחודש השביעי ומה שאנו מבקשים אבל לא ע"י יסורים י"ל מבחי' אדון הנפלאות דקמי' שוין עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא כמ"ש בתו"א סד"ה לבסומי בפוריא דרוש הראשון בענין עד דלא ידע כו'.

כ) עמ"ש במד"ר פ' הנ"ל רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינא אמר משל לבן מלכים שהי' לו דין בפני אביו אמר לו אביו ואם אתה מבקש לזכות לפני בדין ביום הזה מני נקלוגות פלוני (בערך פירשו אבי קוטו וכמדומה שהוא ענין מורשה) ואת זכי לפני בדין כך אמר הקב"ה לישראל בני אם אתם מבקשים לזכות לפני בדין ביום הזה תהיו מזכירים זכות אבות ואתם זוכים לפני בדין באחד זה אברהם שנאמר אחד הי' אברהם זכרון תרועה זה יצחק שנאמר וירא והנה איל, מקרא קדש זה יעקב שנאמר שמע אלי יעקב וישראל מקוראי בישעי' סי' מ"ח י"ב (ור"ל דפי' מקוראי הוא מקרא קדש) ואימתי תהיו מזכירין זכות אבות ואתם זכין לפני בדין בחודש השביעי עכ"ל. ועמ"ש מענין שהדין הוא בר"ה ויוהכ"פ ע"פ תקעו בחודש שופר ושם סעי' ה' ע"פ הזהר פ' תצוה דף קפ"ד ע"א שהוא משום שאז צ"ל המשכה חדשה מהמקור היינו מהבינה שבה מאיר בחי' סוכ"ע וע"כ צ"ל משפט ודין ע"ז כו', וגם ע"ד חותם בברוך כו' והאבות הם חג"ת וע"י חסד ות"ת עי"ז שמאלא אתכליל בימינא ונמתק הדין וזהו אם אתם מבקשים לזכות לפני בדין תהיו מזכירים זכות אבות שאברהם זהו עמוד החסד כמארז"ל שאמרה מדת החסד כל ימי היות אברהם בארץ לא הוצרכתי אני לעשות מלאכתי שהרי אברהם עמד שם במקומי כו' הובא בפרדס שער כ"ב פ"ז בשם ספר הבהיר, ויעקב הוא מדת הרחמים לכן בהם וע"י נמתק הדין דיצחק ועוד כי יצחק עצמו אע"פ שהוא מדת הגבורה מל' שהוא בחי' כמעלת הזהב על הכסף וכענין ועבד הלוי הוא והנה לפעמים כתי' ישחק בשין בירמי' ססי' ל"ג והוא לשון שמחה ושחוק ובו רק אבות ואמהות סעיף מם בשעה שנולד יצחק הי' הכל שמחים כו' ע"ש ובלק"ת להאריז"ל בתילים סי' א' ע"פ יושב בשמים ישחק דישחק בשין זהו לע"ל שיאיר הבינה הנק' שין שורקת ביצחק אזי יקרא ישחק בשין ויובן יותר עפמ"ש בת"א סד"ה ושבתי בשלום אל בית אבי, והנה ע"י תקיעה תרועה י"ל ממשיכים בחי' השין כי ג' אבות יחד שה שזהו השין כמ"ש בזוהר ויחי דף רכ"ד ע"א ובפ' ואתחנן דף רס"ב סע"ב, וע' בפרד"ס שער האותיות פכ"ד השין ג'

ידין ג"ר וג' ווין חג"ת והכל בחינה בבינה נמצא ע"י תר"ת ממשיכים בבחי' יצחק בחי' ישחק בשין ועי"ז נמתק מדת הגבורה ואנו שתוקעין תשר"ת זהו כענין שין של ד' ראשין בזהר ואתחנן שם, ולכן דוקא ע"י זכות אבות נזכו לפני בדין כי עי"ז הדין מתמזג בחסד ורחמים, ואימתי בחודש השביעי שהוא בינה שבה ועל ידה מתכללים חג"ת ע"י שנמשך האור מע"ק המאיר בבינה וגם עיקר מיתוק הדין בשרשו כו' עוי"ל שהרי אומרים בברכת אבות תחלה אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואח"כ אומרים הגדול הגבור והנורא שהם חג"ת נמשך בבחי' היותו ית' אלקי אברהם וכו' וזהו גבוה מבחי' חג"ת בחי' הגדול הגבור כו' והיינו כי ענין אלקי אברהם כו' היינו שהאבות הן הן המרכבה והמשיכו יחוד פנימי דאו"א שמזה נמשכו נסים נגלים בשינוי הטבע וא"כ זהו גבוה מבחי' הגדול הגבור כו' שי"ל שזהו להחיות העולמות שנמשך מיחוד חיצניות דאו"א ועמ"ש בביאור השני דיונתי בחגוי ההפרש בין ב' יחודים הנ"ל גם להעיר ע"ד דוגמא ממ"ש בדרוש ברכת הזימון כשהם שלשה שאכלו אומרים נברך שע"י הכללות וחיבור חג"ת שבכחו להמשיך מהבריכה העליונה כו' כמו"כ עד"ז יובן כאן ועמ"ש מזה באריכות בהגהות על ד"ה ואלה המשפטים ועוי"ל כי הנה בהחסד יש ב' בחי' חיצוניות ופנימיות היינו האהבה היא פנימיות החסד שמחמת האהבה שיש לו לזולתו עושה חסד עמו א"כ הגדול זהו מדת החסד, אכן אברהם אוהבי האהבה היא פנימיות החסד כו' ולכן מקדימין אלקי אברהם לשבח דהגדול כו', ועוד יש להעיר מענין שין דכשב ושין דכבש, חג"ת שבכתר וחג"ת דז"א והאבות י"ל שרשם מחג"ת שבכתר כמ"ש בלק"ת בד"ה אם בחקתי תלכו מכ"ז יובן איך ע"י זכות אבות שנזכו לפני בדין כו' ועמ"ש בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה שהם מעלים בחי' אדה"ר חכמה להמשיך בו גילוי אור א"ס ובזה מתקנים את אדה"ר כו'.

—•—

בס"ד ר"ה

בחודש השביעי

ברבות סדר אמור פכ"ט בחדש השביעי כו' שהוא מושבע בכל כו' גתות בתוכו ברכות בתוכו כפור בתוכו סוכה בתוכו לולב וערבה בתוכו. אפ"ל כי החדש השביעי בינה נק' שביעאה בזח"ב ס"ג ב' פ"ח א' וכן היכל קדה"ק שהוא השביעי הוא בבינה ואו"א נק' ריעים שתמיד מיוחדים וע"כ הוא שובע כי השובע ע"י יחוד מ"ן ומ"ד משא"כ במל' שנק' דודים ולפעמים עיני כל כו' ארץ לא שבעה מים בד"ה והי' מספר בנ"י עד שמשפיע בשפע המ"ד וזהו ענין מרוב כל וע' מענין ופי' שובע בזהר פ' מקץ דר"ד א' ב' ודקצ"ד א' ע"פ והנה מן היאור כו' ובפ' בהעלותך דק"נ ע"א גבי ונשבע לחם ונהי' טובים ובפי' הרמ"ז שם ובפרד"ס בעה"כ ערך רצון וע' במאו"א אות ריש סל"ו בענין רעב ואות שין סל"ט בענין שבע וע"ש אות ריש סל"ב

רצון נק' היסוד של כל פרצוף המרצה לנוק' ולפעמים נק' בינה כן עכ"ל וע"ש אות ע' סעי' ס"ט בענין פי' עת רצון עת מל' רצון היינו ציון כו' והוא יסוד והנה תשרי נק' עת רצון וע' בלקו"ת בד"ה אני לדודי דרוש השני שאז גילוי רצה"ע ולכן נק' ראש גלגלתא כו' וגם בחי' עת בנין המל' וע' בד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון ולכן הוא מושבע בכל כי עיקר רצון שהוא מרוצה ומרצה וזהו"ע השובע מילוי כל החסרון כו' וע' מענין עת רצון זח"א קט"ז ע"ב קצ"א א' ח"ב פ' תרומה קנ"ה ב' ת"ז ק"ד ב'.

קיצור ענין החודש השביעי בינה משובע כי חו"ב הם תרין ריעין וגם שובע ענין רצון כמ"ש ומשביע לכל חי רצון ועשי"ת הם עת רצון ימי רצון.

ב) **והנה** כתי' שובע שמחות את פניך בתלים ססי' ט"ז וארז"ל ספ"ב דעירוכין די"ג סע"ב א"ת שובע אלא שבע כינור של ז' נימין כו' והענין כי הנה השירה על היין שמשמח אלקים ועמ"ש סד"ה שה"ש פי' כי טובים דודיך מיין כו' נכנס יין יצא סוד פי' סוד היינו מ"ש סוד הוי' ולכן משמח את שם אלקים ע"י גילוי שם הוי' כו' ומקור המשכה זו מבחי' מוחין דאימא אם הבנים שמחה וזהו שובע שמחות ולכן הוא של ז' נימין התחברות ז' דדוכרא בז' דנוק' כמ"ש בפ' מקץ ר"ד ע"ב והוא ג"כ ענין שובע מ"ד דדוכרא המשביע צימאון דנוק' ואל אישך תשוקתך כו' וזהו ג"כ ענין שבע ביום הללתיך שנדרש במנחות דמ"ג ע"ב על תפילין וציצית ומזוזה ורש"י פ"ק דברכות די"א סע"א בשם הירושלמי פי' על ברכות ק"ש שהם בשחר ג' ובערב ד' והיינו ב"פ שבע הנ"ל כי דבור ומעשה בזו"נ ומזה נמשך שובע הנ"ל וזהו"ע כוסי רויה שנמשך מא"א ועמ"ש בד"ה אתם נצבים אשבעה בהקיץ תמונתיך בתלים י"ז ט"ו ותאכל ותשבע ותותר רות ב' י"ד ומבואר ברבות שם י"ו ב' ותשבע קאי לימוהמ"ש היינו שאז התגלות רצה"ע נשבעה בטוב ביתיך תלים ס"ה ה' ישבעו עצי ה' ק"ד י"ו ע' רבות בראשית ר"פ ט"ו ישבעו חייהם כו' ובזח"ג פנחס רי"ז דעצי ה' הם זו"נ הנק' עה"ח ועה"ד וענין ישבעו מבחי' טלא דבדולחא וכענין כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו בחי' אין שלמעלה מבחי' עץ משם ישבעו כו' ע' חיי שרה קכ"ה א' ובפי' הרמ"ז שם ח"א כ"ט א' ל"א סע"א ח"ב קכ"ז ב' ח"ג נ"ח א' והשביע בצחצחות נפשיך ישעי' נ"ח י"א ופי' בזוהר פ' אמור ק"ד שהו"ע ע"ס דעתיק אורך ימים אשביעהו תלים צ"א י"ו זקן ושבע ימים בראשית ל"ח כ"ט היינו שנמשך בימים דזו"נ מאורך ימיו דא"א ואז הימים שבעים שבע רצון דברים ל"ג כ"ג ואכלתם לשובע ויקרא כ"ה י"ט צדיק אוכל לשובע נפשו משלי י"ג כ"ה והכלבים עזי נפש המה לא ידעו שבעה ישעי' סי' נ"ו י"א כי השובע ע"ד שבע רצון ומשפיע מן שמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי כי הוא שבע כו' משא"כ בקליפה הב הב שאינו שבע לעולם כו' ואין אדם מת וחצי תאוותו בידו וע' מענין והכלבים עזי בזח"ג פ' קדושים ד"פ סע"א ובפי' הרמ"ז שם וע' בפ' אחרי ס"ג סע"א ופ' משפטים קצ"א ב' ובפ' מקץ ר"ד ב' שלכן אסור לשמש בשני רעבון כי הקליפה נק' רעבון

ונק' קללה והיינו ע"ד הנ"ל הב' כו' אבל בקדושה נק' ברכה ונק' רויה וע' בטו"ב ססי' תקע"ד ועוד כמ"ש והי' כי ירעב והתקצף וקלל כו' שאינו מתרצה לקבל מדותיו כו' משא"כ בקדושה ועל כל מדה ומדה שמודד לך הוי מודד לו א"כ לעולם הוא ברצון ולכן נק' שבע.

קיצור וזהו ג"כ ענין שובע שמחות כי השמחה נמשך מבחי' אם הבנים שמחה וזה"ע ימי הסוכות זמן שמחתינו ב' שמחות ישמח ישראל בעושיו וישמח ה' במעשיו א"ת שובע אלא שבע כנור של ז' נימין שבע ביום הללתיך יש ב"פ שבע התחברות ז' היכלות דבריאה בז' דאצי' כוסי רויה ישבעו עצי הוי' מבחי' והשביע בצחצחות נפשיך אורך ימים אשביעהו ועמ"ש מענין שובע בד"ה ועבדתם את הוי' אלקיכם ואכלתם לחמכם לשובע משא"כ והכלבים לא ידעו שבעה ובחי' שובע הנ"ל מאיר בחדש השביעי ע"ד א"ת שובע אלא שבע.

ג) **וענין** שהשביעית חביב כנז' ברבות פ' אמור שם יש להעיר ממ"ש במ"א בענין שבת איך שייך על כל שבת לומר שהוא יום שביעי והלא כבר חלפו רבבות ימים מעת שנה"ע, והתירוץ כי ששת ימים עשה היינו מו"ק דאצי' נמשך בבי"ע ובשבת העלי' באצי' שהוא למעלה מהזמן ע"כ כל יום א' שאחר שבת הוא יום ראשון ממש כו' א"כ השביעית חביב שאז העלי' בלמעלה הזמן גם ממ"ש בזח"ב פ' יתרו ס"ג ב' פ"ח א' שביעאה הוא בינה הנק' ממעמקי' ועד"ז בחדש השביעי תיקון ואמת ע' ביאור אלה מסעי שהו"ע הארת פנים שלמעלה מבחי' שערות כו' וע' זח"ג תזריע מ"ז ב' ע"ש.

קיצור ענין השביעית חביב כמו שבת לגבי יומין דחול עמ"ש עפ"י הזהר ר"פ נח גם תיקון השביעי מי"ג ת"ד תיקון ואמת ולכן גם מ"ת ע"י משה שהי' דור שביעי לאברהם כי התו' נק' אמת ואברהם חסד בחי' תיקון הראשון אל משא"כ עד אברהם לא הוי זקנה שהוא התגלות י"ג ת"ד וכן שש מעלות לכסא והכסא הוא שביעאה לכן י"ל הרועה בשושנים בחדש אלול שושנים ששונים שיתא סדרי משנה ע"ד שש מעלות לכסא שהוא בחדש השביעי ובו העסק בפנימיות התורה.

ד) **וענין** ירחא דשביעתא עמ"ש בד"ה ביום השמע"צ בפי' אשר נשבעת לאבותינו שהיא ההמשכה מלמעלה מהחכ' והוא מימי קדם והיינו ז"ת דעתיק שלמעלה מאצילות וע' זח"ג ס"ו ב' ק"ל א' ע"פ בי נשבעתי כו' וההמשכה זו ג"כ ע"י השופר שמאיר ז"ת דעתיק וגם תיקון ואמת והנה בכ"י צ"ל שבע ביום כו' יחוד זו"נ שזהו ענין ישבעו עצי הוי' והיינו ע"י לעבדה ולשמרה להמשיך מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות כו' ע' תו"א פ' תולדות ומ"ש בד"ה עלי באר בענין מעיין גנים אך מי שפגם והחסיר ג"כ יוכל לתקן בעשי"ת שנק' בחודש השביעי להמשיך ממקור השובע מבחי' רעדכ"ר מילוי הנהר הנ"ל כמו נהר שנחרב ויבש שחופרים בעומק יותר כו' ממעמקים קראתיך וכה"ג נת' ע"פ ישא ה' פניו אף למי שלא אכל כשיעור שביעה

כו' כי בבחי' ישא ה' פניו כחשיכא כאורה וזהו סלח לנו כי חטאנו כו' ויהפוך את הקללה בחי' רעב לברכה בחי' שובע וכמ"ש בתלים ססי' ק"ז ישם מדבר לאגם מים כו' ויושב שם רעבים ויכוננו כו' ויעשו פרי תבואה כו' והיינו ע"י אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם שמשם נמשך ארך ימים אשביעהו כו' ולהיות שבע ימים כי ימים הם הלבושים הנעשים ממעשה התומ"צ ובחי' השובע בימים הנ"ל שיהי' בהם גילוי רצה"ע כו'.

קיצור וענין בחדש השביעי לשון שבועה ירחא דשבועתא אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם ועמ"ש עפ"י הסש"ב בענין ומשביעין אותו תהי צדיק דהיינו כמ"ש בזוהר וישב דקפ"א ע"ב ע"פ ואשביעך בה' ברזא דשבע נהורין עילאין וזהו ג"כ ענין שבועות אמת שממשיכים על הנשמה מבחי' תתן אמת ליעקב השבועה חי ה' נמשך בו נשמת כל חי ושבועה זו ע"ד ומשביע לכל חי רצון וקיום השבועה ע"י שבע ביום הללתיך כנ"ל סעי' ב' וזהו לעבדה ולשמרה להיות ישבעו עצי הוי' גם הכח להשבועה ע"ד שבעה קני המנורה ש"ס משנה וקנה האמצעי תושב"כ חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה אך מי שפגם ואינו צדיק יוכל לתקן בחודש השביעי שאז ירחא דשבועתא, והנה פי' בי נשבעתי יצא מפי צדקה בישעי' סי' מ"ה כ"ג פרש"י ויצא מפי צדקה לקבל כל השבים אלי דבר דברתי ולא ישוב מהו הצדקה אשר יצא מפי כי לי תכרע כל ברך ואני אקבלם ושבועה זו דבי נשבעתי בי היינו ע"ק המלובש בתוך פנימי' ז"א וזהו המאיר בירחא דשבועתא ועמ"ש ע"פ כן אד' הוי' יצמיח צדקה בחי' בי נשבעתי יצא מפי צדקה ולכן זהו זמן התשובה שהאדם יוכל לתקן מה שפגם בבחי' שבועה שלו ומשביעין אותו תהי צדיק כו' ע"י שמאיר בחי' בי נשבעתי כו' ונמשך ג"כ השובע מבחי' רעדכ"ר גם מאיר בחי' השבע מז"ת דע"י הנק' ימי קדם.

ה) באור המאיר יש מגילת רות פי' רעב בארץ בבחי' מל' וע"ש מה שפי' דאין מלך בלא עם היינו שמקבלים עליהם עול תורה ועבודה משא"כ בפר"ע כו' אין שייך התפשטות המל' וה"ז בחי' רעב בארץ ועמש"ש ר"פ תולדות בפי' מלבד הרעב הראשון ויש לבאר דבריו ע"ד ענין בשכמל"ו שהריחה צ"ק ביטול היש כו' א"כ כשאין ביטול היש ה"ז ח"ו רעב בארץ ועוי"ל כפשוטו רעב בארץ דכשאין מ"ן אין נמשך מ"ד כו' וע' זח"ג רכ"ה ב' ע"פ ועשה טוב שכן ארץ ודק"י ע"ב משא"כ כשאין עושה טוב ח"ו רעב בארץ כי הנה קדש ישראל לה' ראשית תבואתה כו' חטה כ"ב אתוון דאורייתא כו' וכ"ז ע"י זריעה בארץ ע' ד"ה הבאים ישרש כו' וע' זח"א פ' לך בפי' רעב בארץ דעד כאן לא הוה חילא דעל ארעא יהיב תוקפא כו' ועמ"ש בד"ה שלך לך אנשים ויתורו את הארץ כו' שיעשו בחי' ויתרון ארץ בכל היא כו' א"כ מקודם שעשו בה בחי' זו לא נמשך הכח שמבחי' נעוץ תחב"ס כו', אך הנה בר"ה ממשיכים בה בחי' כח הנ"ל שזהו"ע מה שאומרים המלך הקדוש כו' שממשיכים מבחי' מה שעלה ברצונו הפשוט להיות אנא אמלוך כמ"ש בד"ה כי כארץ תוציא צמחה וכנודע שעיקר ר"ה ויוהכ"פ

להיות בנין המל' מתחלה שמאלו תחת לראשי ואח"כ וימינו תחבקני וכתיב ארץ אשר כו' עיני כו' מראשית השנה ע"כ נק' בחודש השביעי שממשיך השובע לפי שאז נמשך הכח בארץ העליונה וזהו כי כארץ תוציא צמחה כן אד' כו' יצמיח וז"ש ברבות שהוא משובע בכל גתות בתוכו ברכות בתוכו כפור בתוכו היינו עד יוכ"פ ממשיכים שמאלו תחת כו' והו"ע ברכות דר"ה ויוהכ"פ ואח"כ סוכה בתוכו לולב וערבה בתוכו וימינו תחבקני הרי ממשיכי' גילוי הכח שיש בארץ מההעלם אל הגילוי ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' כו' ולענין רעב בארץ עמ"ש סד"ה הנך יפה רעייתי בענין עין ה' אל יריאיו כו' ולהחיותם ברעב גם כמ"ש במ"א שהג' מועדים הם על זמני בישול התבואה פסח חדש האביב שבועות חג הקציר בכור קציר חטים סוכות חג האסיף והיינו כמ"ש קדש ישראל לה' ראשית תבואתה וא"כ פי' שחדש תשרי הוא משובע בתבואות ותבואת הכרם היינו ג"כ מבחי' ראשית תבואתה הנ"ל ע"ד בהתאסף ראשי עם בד"ה אתם נצבים היום היינו ר"ה אזי כל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים וזהו אסיפת התבואה כו'.

קיצור השובע בחודש השביעי היפך בחי' ויהי רעב בארץ כי אז ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה כו' כי ארץ היא מל' ואין מלך בלא עם ועמ"ש במ"א בענין בלעם שארז"ל בלע עם וזה גורם רעב בארץ שאין מאיר רק בחי' וממשלתך ולא בחי' מלכותך והיינו ע"י שאין הכח הצומח בארץ להצמיח בחי' תבואה בחי' ראשית תבואתה וע' זח"א ס"פ מקץ ע"פ וליוסף יולד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב סתים מבועיה בשנת הרעב שאזי שולטין יומין דרע ובחדש הז' הוא היפוך זה ומ"מ השובע למעלה ע"כ יוהכ"פ אסור כו' עד ז' ימי הסוכות שמאיר וימינו תחבקני.

ו) **באחד** לחדש באחד זה אברהם שנאמר אחד הי' אברהם ביחזקאל סי' ל"ג כ"ד רחב"א בשם ר"ל פתח אך הבל בני אדם כו' כל הבלים וכזבים שבני אברהם אבינו עושים כדי הוא לכפר בעד כולם הה"ד האדם הגדול בענקים יהושע י"ד, הנה ענין אחד הי' אברהם פי' ברבות ויגש ר"פ צ"ד שזהו"ע מ"ש אחת היא יונתי תמתי וא"כ מבואר הפי' במ"א דהנה ששים המה מלכות הם ס' מסכתות כו' תושבע"פ מל' קרינן לה וא"כ אחת היא יונתי הוא בחי' גבוה יותר גם מתושבע"פ והו"ע פרצוף הפנימי' דמל' שהוא כמו בחי' בינה והו"ע רער"ד בכל מאדך כו' ששרשו מבחי' כתר וה"ע שלמעלה מהשכל המושג כו' והנה פי' אחת היינו שהיא מקב' מבחי' אחד והיינו כי בחי' אחת זהו יחידה ומקבלת מבחינת יחיד חד ולא בחושבן וא"כ פי' באחד לחודש שממשיך בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן שיהי' נמשך ומתגלה בבחי' חדש השביעי שהו"ע בינה ומל' ע"ד כוונת השופר שזהו"ע המשכות עתיק המתגלה בבינה כו' כנז' בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת וזהו ג"כ ענין האדם הגדול בענקים אשר מבואר ברבות פ' נשא שזהו גדול יותר מבחי' אדה"ר והנה אדה"ר נברא בר"ה ועי"ז ממשיך בחי' ח"ע במל' והוא המשכ' שם הוי' בשם אלקים ע' בד"ה שוש

אשיש ובד"ה תקעו בחדש גבי מתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד ואח"כ שיתף עמו מדה"ר כו' והיינו ע"י בריאת אדה"ר כו' ע"ש אכן לתקן מה שפגם אדה"ר הוא ע"י למעלה מחכ' והיינו מבחי' כתר סוכ"ע וזהו"ע האדם הגדול בענקים שלמע' מאדה"ר שהוא חכ' וזהו"ע אחד הי' אברהם כו' ע' בלקו"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין ק"ש אחד ואהבת שדוגמת הבחי' חד ולא בחושבן שהוא בחי' כתר כמ"ש בתו"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו יש כמו"כ בחי' זו באדם והוא הרצון שלמעלה מהשכל ונק' יחידה ועמש"ל בד"ה אך בגורל תחלק הארץ בענין ריב"ז כו' וזה אחד הי' אברהם ור"ל שעיקרו הי' מבחי' יחידה שהיא נמשכה מבחי' חד ולא בחושבן ומבחי' זו נמשך הארה בנש"י עד ומה נעים גורלינו ומה יפה ירושתינו כו' גם אפשר כי אברהם שרשו חסד דעתיק המתלבש בגלגלתא דא"א וידוע דר"ה היינו בחי' גלגלתא הנק' ראש וזהו באחד זה אברהם כו' נמצא לפי"ז בחי' באחד לחדש זהו למעל' מבחי' בחדש השביעי שהוא בינה ואפשר לפרש ג"כ באופן אחד כי באחד זה אברהם היינו חסד דאצי' שבו וע"י נמשך שפע הבינה במל' ע"ד ואתה כהן לעולם וכמ"ש בהרמ"ז ר"פ יתרו בענין אית מלך לעילא וכהן דמשמש תחותיה דאקרי כה"ג כו' וזהו האדם הגדול כו' וע' ברבות בראשית פנ"א ע"פ הן האדם הי' כאחד ממנו אחד קדוש מדבר הוי' אחד ובאברהם נא' ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט ופי' ושמרו דרך הוי' בד"ה מי יתנך כאח לי וזהו אחד הי' אברהם שממשיך בחי' דרך הוי' א' ועמ"ש בתו"א בד"ה וארא אל אברהם כו' ועוי"ל כמ"ש ברבות סדר חיי שרה ס"פ נח הה"ד צדקה וחסד ימצא חיים כו' במשלי כ"א רודף צדקה זה אברהם כו' לעשות צדקה כו' ימצא חיים ושני חיי אברהם כו' והנה חיים נמשכים מן הבינה כנודע מענין אלקים חיים ומענין כאלו נודר בחיי המלך והחסד ממשיך מהבינה ובר"ה שאנו מבקשים זכרינו לחיים ע"כ זה ע"י באחד לחודש א' הי' אברהם כו' שהוא בחי' חסד כנ"ל. ועוי"ל כמ"ש ברבות סדר הנ"ל ר"פ נ"ט הה"ד עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא ממי אתה למד מאברהם כו' לעשות צדקה כו' ואברהם זקן בא בימים והנה ת"ת שיבה הוא בחי' יאר ה' פניו אליך והוא התגלות י"ג מדה"ר כמבואר בתו"א בד"ה בכ"ה בכסליו והמשכות י"ג מדה"ר ממשיכים בחודש השביעי וזהו"ע ואברהם זקן המשכות י"ג ת"ד בא בימים שנמשך גילוי זה בימים עילאין דז"א עמש"ל גבי אורך ימים אשביעהו. ועוי"ל עפמ"ש ברבות פ' עקב רצ"ח ג' ע"פ ושמר ה' לך את הברית אברהם נתן לבניו שני אריסין שנאמר כי ידעתיו כו' צדקה ומשפט אף הקב"ה זקף לה כנגדן שני אריסין חסד ורחמים כו' ועמ"ש מזה באריכות ע"פ ציון במשפט תפדה והנה חסד ורחמים הנמשכים מהקב"ה הן בחודש השביעי כו' כי בעשי"ת ממשיכים י"ג מדה"ד ואח"כ בסוכות בחי' חסד וימינו תחבקני ולכן כ"ז נמשך ע"י באחד לחודש זה אברהם אחד הי' אברהם שבו נאמר כי ידעתיו כו' ונק' ג"כ אחד ע"י התכללות צדקה ומשפט.

ז) **זכרון** תרועה זה יצחק שנא' והנה איל אחר ע' במאו"א אות ע' סעי' ע' מענין איל שהוא ביסוד דבינה מצד הלבוש היסוד שהוא דין

איל תוקף עכ"ל וע' בהרמ"ז פ' אמור דצ"ט סע"א ואפ"ל הנה איל הוא זכר של רחלים ובחי' רחל וכבש הוא מדה"ר הנז' ע"פ את הכבש הא' תעשה בבוקר כו' וא"כ גם איל א"א לומר שהוא דין גמור אלא ע"כ צ"ל ע"ד שגם במדה"ר יש גבורה כמ"ש נכמרו רחמיו מל' מיכמר בשרא שהוא ל' חמימות כי הרחמנות הוא מצד החמימות כי חם לבו בקרבו לעורר רח"ר כו' להיות ממארי דחושבנא לחשוב עם נפשו איך ירדה מטה מטה ולרחם על ניצוץ אלקות שבו עכ"ל, וכ"כ בבה"ז שגם מדת הרחמנות אעפ"י שעצמותה ומהותה הוא בחי' טוב וחסד מ"מ אנו רואים שיש בה מדת הגבורה דהיינו בחי' רשפי אש בחמימות כו' במרירות שיתמרמר בלבו בראותו בצער זולתו כמ"ש כי נכמרו רחמיו כו' והוא גבו' שבחסד דהיינו תוקף וחוזק החסד כשבא בתגבורת רשפי אש התשוקה להיטיב כו' וזהו"ע אוריאל רפאל כו' יער"ש, ועפי"ז י"ל דלכן נת' ברבות פ' עקב דהרחמים נמשך ע"י המשפט כי כן במדה"ר צ"ל נכמרו רחמיו שהוא גבו' כו' גם י"ל שע"י רחמנות זו מתגבר להושיעו מיד מבקשי נפשו וזה"ע ישועות שהם ה"ג ממותקות כנודע מענין כוס ישועות א"כ לפי"ז אילו של יצחק שנק' ג"כ כבש ברבות אמור פכ"ז ע"פ שור או כשב כו' היינו מה שנכמרו רחמיו על ניצוץ אלקות בתגבורת גדול מאד או י"ל ענין איל שהוא גבורות שבחסד וזהו ע"ד שם מ"ב שבפ' ראשונה דק"ש בחי' בכל מאדך וזהו ענין התוקף כו' וכן איל עם הכולל גימ' מ"ב וזה"ע זכרון תרועה זה יצחק ותרועה ג"כ מלשון חיבה וריעות כמ"ש ע"פ ותרועת מלך בו היינו שמחמת הריעות והאה' מרחם עליו ביותר כרחמי האב על הבן וגם תרועה יבבה ילולי יליל היינו כמ"ש כי נכמרו רחמיו כו' ויבך כו' שע"י רוב החמימות שלא יוכל לסבול הרחמנות בא לבחי' בכייה וזהו ילולי יליל ועמ"ש בד"ה שוש אשיש פי' וענין בכי' זו דילולי יליל ע"ד עוברי בעמק הבכא מעיין ישיתוהו על הסתלקות ענג עוה"ב מהם וכ"ש וק"ו שיש לבכות על סילוק גילוי אוא"ס ב"ה מקור התענוג כו' ובבחי' בכי' זו ממשיך גילוי פנימי' עונג העליון המלובש בי"ג מדה"ר שנמשך ג"כ ע"י גבורות הוא גבורות דע"י המלובש במו"ס ועז"נ הנותן שלג כצמר כמ"ש במ"א ועמש"ל סד"ה ואמרת להם זה האשה בענין אילים בני שתים.

שבת קלא"ב. יום תרועה יהי' לכם אפי' בשבת, ולרבנן דר"א י"ל הפירוש כי תרועה היינו יבבא, וקמ"ל דאע"ג דבשבת כתיב וקראת לשבת עונג עכ"ז יש ליבב היינו ילולי יליל, דוגמת דשרי תענית חלום בשבת, עיין זהר ס"פ אמור דף ק"ה, כמו"כ מאחר שר"ה יום הדין, א"כ הבכי' לעורר ר"ר שיהי' נושא עון, זהו עונג לו יותר, ועיין מענין בכי' זו בלק"ת בד"ה שוש אשיש פ"ג.

עוד י"ל ע"ד ביוהכ"פ נאמר שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם דג"כ הקושיא הלא בשבת מצוה לענג את השבת ואיך ניתן טעם שלפי שהוא שבת שבתון לכן ועניתם את נפשותיכם, אך הענין כי דוקא בשבת שהוא בחי' חכמה מוחין שייך תענוג מאכילה ושתיה כמו אכלו ריעים הם חו"ב, בזהר ר"פ ויקרא דף ד' ע"א, ועיין הפירוש בלק"ת פ' צו בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השני פ"ב, אבל בא"ס ב"ה שלמעלה מהחכמה שהוא בחי' שלמעלה מסדר ההשתלשלות אין שייך בחי' אכילה, ועיין בזהר פ' פנחס דרמ"ב א' בענין באתרי' לא אכיל ושתי כו'.

ועיין בסידור שער יוהכ"פ בד"ה להבין ענין איסור אכילה ביהכ"פ, ועד"ז יובן ענין יום תרועה יהי' לכם היינו יבבא אפילו בשבת, כי הנה ארז"ל במד"ר פ' אמור פכ"ט ע"פ כי עמך הסליחה שהסליחה מופקדת אצלך מר"ה, א"כ הארה זו דיוהכ"פ שהוא יום הסליחה, שהסליחה מופקדת אצלך מר"ה, א"כ הארה זו דיוהכ"פ שהוא יום סליחת העון יש ג"כ בר"ה, וא"כ מאיר בו הארה מבחי' שלמעלה מהשבת, ולכן כמו שביוהכ"פ תענו את נפשותיכם, כמו"כ בר"ה יום תרועה יהי' לכם אפילו בשבת שבחי' בכייה זו היא למעלה מהעונג דאכילה ושתיה ושאר תענוג גשמי כו'.

פכ"ט בחודש השביעי. הה"ד לעולם ה' דברך נצב בשמים. כוונת המדרש שבר"ה מתחדש עולם הדבור שהוא מדת מלכותו ית' ופי' נצב בשמים היינו כמ"ש השמים כסאי, בכ"ה באלול כו' זה היום כו' מובן ע"פ מ"ש בענין כל הנביאים נתנבאו בכה שהוא יחו"ת ומרע"ה נתנבא בזה יחו"ע וכתיב וידבר משה כו' זה הדבר כו' שיהי' הדבור עליון בבחי' זה.

רב נחמן פתח ירמי' ל' י' ואתה אל תירא כו' עמ"ש בזהר פ' ויקרא דף כ' סע"ב ע"פ זה ומשם יובן שיש לפרש פסוק זה שפיר על ר"ה כמ"ש המדרש כאן כי אז הוא בחי' ושב יעקב לאתרי' לכורסיא כו' עמ"ש בד"ה שוש אשיש ואותך לא אעשה כלה יובן ע"פ מ"ש בזהר בראשית דנ"א ע"א ות"ח אע"ג דאורחי' דהאי נהורא תיכלא כו' ע"ש.

בס"ד ר"ה

תקעו בחודש שופר. ולא נאמר באיזה חודש, י"ל בזה ב' פירושים הא' ע"ד מאמר חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם כמ"ש ע"פ תקעו סעי' ג', הב' כמש"ש ס"ד כי י"ב ר"ח הם י"ב בקר אבל ר"ה שכולל י"ב ר"ח נק' חודש סתם ואז נמשך חיות כללי לכל השנה ולכן צ"ל ע"י שופר דוקא לפי שהמשכה זו באה מבחי' סוכ"ע משא"כ בכל ר"ח נמשך מבחי' שכבר נמשך או ממכ"ע לכן הוא ע"י ותקעתם בחצצרות כו' וזהו תקעו בחודש בכללות התחדשות שופר דוקא כי השופר נק' יובל והיובל מקור מ"ט שנים כו' והמשכה זו הוא ע"י חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם כי אז מתחדש ג"כ נשמת אדה"ר שנמשך לו חיות מבחי' ונהר יוצא מעדן יובל שמו וכתי' והי' כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו ובחי' עץ שתול זהו כי האדם עץ השדה כמ"ש במד"ר פ' וירא פנ"ד וענין ראש השנה היינו כמו ראש עמ"ש ע"פ שוש אשיש כי היא מתחדשת בכל ר"ה כמו ראש האדם עד"מ ששם ראשית גילוי כללות החיות והמשכה זו הוא מבחי' סוכ"ע שלמעלה מסדר ההשתל' לבחי' וסדר ההשתל' מבחי' את השמים ואת הארץ אני מלא לבחי' מכה"כ ונק' יחוד קוב"ה ושכינתי' זהו נמשך בר"ה (הג"ה וע' מענין יחוד קובה"ו בד"ה. מי א"ל כמוך בדרושי עשי"ת ובד"ה ושנגתם ובד"ה וידבר דעשה"ד פ"ב מענין שבהראש ראשית גילוי כללי' החיות וע' מזה ד"ה שוש אשיש פ"א.

ב) ולכן צ"ל מלכיות זכרונות ושופרות כי הנה ר"ה נק' יום הזכרון ע' בגמ' פ"ק דר"ה די"א סע"א גבי ואיתא זכירה זכירה מר"ה והיינו שהמשכה זו מבחי' סוכ"ע נק' אתה זוכר מעשה עולם אלא בזכרון זכר רב טובך כי ההמשכה אינה אפי' בערך טיפה מאוקיינוס כמ"ש בלקו"ת ד"ה שוש אשיש רפ"ב ובד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון ספ"ג ובד"ה אתם נצבים ספ"ג ובסידור בהביאור ע"פ אתם נצבים ובד"ה והי' ביום ההוא יתקע ספ"ב וצ"ל כי זכרונות ומל' היינו זיווג זו"נ זכרון הוא יסוד דהיינו וזכרתי את בריתי כדלקמן ויחוד זה זהו המשכה מסוכ"ע בממכ"ע ואיך שייך שצריך לזכור ע"ז וצ"ל דלגבי עצמות אוא"ס אין תופס מקום כלל היחוד דזו"נ דאצי' כו' וכמ"ש מזה בהג"ה לד"ה שוש אשיש וכן מבואר בזוהר ע"פ ויזכור אלקים את בריתו את אברהם וס"פ וירא דק"ג ע"ב ובפ' וארא דנ"ו ע"א ע"פ ואזכור את בריתי הרי שצריך לזכור ע"ז והיינו כי היחודים העליונים שייכים רק בהשמות יחוד הוי' אלקי' והו"ע מיתוק הגבורות בחסדי' משא"כ לגבי עצמותו ית' דלאו מכאמ"כ לא שייך זה וע' בתו"א פ' נח די"ז סע"ג ומזה יובן מ"ש בזח"ב פ' בשלח דנ"ה סע"ב סליק מלכא קדישא לציון ואנגיד לי' לקבלי' כו' וזהו ואזכור את בריתי כי זכרון זהו עלמא דדוכרא מל' זכר וע' בקורקע זכר לו שני פנים הא' לשון זכרון ועמו רוח כמו אזכרתה הב' ל' זכיות זכר ונקבה ברא אותם והא בהא תליא כמ"ש במאו"א זיין י"ב וכל זכירה בעלמא דדוכרא ושכחה בנוק' עכ"ל, ועמ"ש בתו"א בד"ה זכור את יום השבת לעשותו זכר ובד"ה והי' לכם לציצית בענין וזכרתם את כל מצות ה' ועד"ז היסוד נק' זכרון ל' זכירה ואזכור את בריתי והוא ג"כ עלמא דדוכרא ל' זכר וא"כ מובן דענין יום הזכרון זהו יחוד

קוב"ה שנמשך מאוא"ס ב"ה בחי' זכירה זוכר הברית והוא ג"כ המשכת עלמא דדכורא והוא ההשפעה מסוכ"ע ובכלל זה הו"ע אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כו' בר"ה נפקדה שרה ורחל וחנה כו' והכל ע"י זכירה הנ"ל שזכירה זו נק' ג"כ מזלי' בני במזלא תלי' ע' זח"א וירא דקס"ו ע"א ולגבי עצמותו ית' זהו רק זכירה בעלמא שזוכר על עלמא דדוכרא ועלמא דנוק' ולמטה באצי' נעשה מזכירה זו בחי' זכר ועלמא דדוכרא (זכר חסדו זכור רחמיך וחסדיך כי זכר את דבר קדשו את אברהם עבדו) אך הנה אמרז"ל פ"ד דר"ה דל"ב ע"א זה בנה אב לכל מקום שנאמר זכרונות יהי' מלכיות עמהם והיינו כי ההמשכה מיסוד א"א כ"א במל' והו"ע זכר ונקבה בראם והענין כי מל' זהו"ע ממכ"ע ועשרה פסוקי מל' הם כנגד עשרה מאמרות שהם המלכיות דע"ס שנמשכים במלכות דאצי' להיות ממכ"ע שהרי המאמר מלובש תוך העולמות להחיותם ולשם נמשך בחי' זכרונות דהיינו יחוד קוב"ה ונק' ג"כ זכר רב טובך וכענין זכור את יום השבת שהשבת מצ"ע הוא נק' * ראשית חכ' וכשממשיכים וקראת לשבת עונג ונהר יוצא מעדן להשקות זח"א נ"ט ב' זהו"ע זכור את יום השבת וע' זהר ויחי דרמ"ו סע"ב בעלי' המל' באצי' נק' ג"כ ל' דכר וע' מזה בד"ה והי' ביום ההוא יתקע ספ"ב נמצא מל' וזכרונות שהם נוק' וז"א שניהם מתחדשי' בר"ה כי זה ההתחדשו' ההמשכה הנק' בחודש הו"ע מל' וזכרונות ולפי שזהו ע"י בשופר ע"כ צ"ל שופרות.

ג) **וענין** אמרו לפני מלכיות כו' ע"ד את הוי' האמרת היום להיות לך לאלקים דהיינו ענין עשאוני חטיבה אחת והוא מ"ש שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד והוא נחשב במל' וזהו"ע שתמליכוני עליכם ועמ"ש מזה ע"פ את ה' האמרת היום ובד"ה ענין הברכו' ובד"ה תורה צוה דתקס"ז ומ"ש בד"ה גאון לחייך בתורים בענין כה אמר ה' צבאות מלך ישראל וגואלו וסד"ה אתם נצבים בענין למען הקים אותך היום לו לעם כי אין מלך בלא עם כו' וע"ש שזהו הגורם בחי' לעברך בברית והנה כריתות ברית שהו"ע זכרונות שנא' בהם ברית כמ"ש ויזכור את בריתו את אברהם כו' וזכרתי את בריתי יעקב וחותמים זוכר הברית נמצא תכלית הזכרונות בשביל מלכיות כו' ע"ד יראת ה' היא אוצרו סוף דבר כו' את האלקי' ירא כו' וכמ"ש ג"כ סד"ה שובה ישראל עד פ"ד דוגמת אין נותנין לאדם פרנסה אלא בשביל אשתו סד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דרוש השני ובדוגמת בעטרה שעטרה לו אמו הוא ביום חתונתו דוקא גם ע' בד"ה ואולם חי אני וימלא כבוד ה' איך תכלית הבריאה משום שעלה במח' אנא אמלוך ועמ"ש בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה בענין יראו את ה' קדושיו כי אין מחסור ליראיו וע' ד"ה אתם נצבים ספ"ג פנימי' מל' כו' וזה"ע זכרונות כו' משמע מדבריו אשר מל' וזכרונות ענין א' הוא וצ"ע דהא שני דברים זו"נ ובעבודת ה' י"ל ע"ד יחור"ת ויחו"ע א"נ הודאה וברכה מ"ן ומ"ד וע' ד"ה מאלמים אלומים ותשתחוין אלומיתכם לאלומתי וע' בסידור סד"ה אד' שפתי תפתח פי' מל' ענין ההמשכה מלמעלמ"ט וזכרונות מלמטה למעלה

נק' ראשית: בבוך באב' 62: נק' נוק' ראשית.

י"ל ע"ד ההפרש בין שילוב הוי' באד' ובין שילוב אד' בהוי' ע' ביאור ע"פ שובה ישראל עד דרוש הראשון ולכן אמרו בירושלמי שיו"ד זכרונות כנגד רחצו הזכו כו' ועד"ז מתורץ מ"ש בד"ה אתם נצבים ספ"ג ועמ"ש בד"ה מה טובו א"ג בשרשן מל' וזכרונות א' הוא ע"ד איתי מלבנן כלה ונק' תמתי תאומתי.

ד) **והנה** גבי ר"ח כתי' ג"כ והי' לכם לזכרון וארז"ל פ"ג דעירובין ד"מ ע"א זכרון אחד עולה לכאן ולכאן ע"ש ברש"י ותוס' כו' כשם שהחדש מתכסה בו ואין מכירין של ר"ח ובלקו"ת נצבים בד"ה כי קרוב אליך כשרגא בטיהרא ולכן בר"ח אומרים יעלה ויבא כו' זכרונינו כו' כי הנה שער החצר הפנימי' כו' וביום החדש יפתח ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה והי' מדי חודש בחדשו פ"ג ושם שמ"מ מותר בעשיית מלאכה וע' בתו"א פ' יתרו בד"ה בחודש השלישי שר"ח נק' ביום הזכרון ויסוד נק' זה ועמ"ש בד"ה מחר חודש ונפקדת וע' בזהר ס"פ אחרי דע"ט ב' ועכ"ז לגבי זכרון דר"ה החודש מתכסה כו' וע' בפע"ח שער מקרא קדש פ"ג כו' משל למעיין הנוסף טיפין טיפין וארובות השמים נפתחו כו' אף שכאן אין המכוון כמש"כ שם שמתבטל לגמרי משא"כ הוא רק טפל כו' מ"מ משל הוא ויש לבאר זה עפמ"ש בהגהות לד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו שבסידור שער התפלה ושם סעי' ח' ענין וזכרתי את בריתי יעקוב מלא וי"ו ע"ד תתן אמת ליעקב והו"ע אמת לאמיתו כמ"ש ס"ט ועד"ז נאמר מצות שבת בשני ווין בנחמי' סי' ט' כדי להמשיך אלה תולדות מלא בשני ווין וזהו אלקי יעקב אח"כ והנורא ועד"ז י"ל יום הזכרון דר"ה בחי' וזכרתי את בריתי יעקב משא"כ זכרון דר"ח ע"ד וא"ו אלול ר"ח שנק' היום הזה ע"ש שמאיר יסוד ז"א במל' ור"ה מאיר יסוד אבא על השופר שהוא ונהר יוצא מעדן כו' וע' במד"ר בשלח ספכ"ג בענין שלע"ל יאמרו ב"פ זה כו' י"ל ג"כ כנ"ל וע"ד והניף ידו על הנהר כו' וזהו שבחי' זה דר"ח יבטל בזה דר"ה כענין כל הנביאים בטילים לע"ל, והנה בר"ה כתי' זכרת תרועה שכדי להמשיך זכרון זה צ"ל תרועה דהיינו יבבא ות"י פ' פנחס ע"פ יום תרועה פי' לערבב השטן והענין כי כדי שיומשך בחי' זו שיום הדין כמ"ש בזח"ב תצוה קפ"ד ע"ש הטעם וע"י יבבא ובכי' ממשיכים רח"ר ענין הבכיה וישא יעקב את קולו ויבך רחל מבכה בכה תבכה היתה לי דמעתי לחם כו' * ויבכו בבכי יבואו, והיא מרת נפש כו', ובכה תבכה מים תחתונים בוכים בד"ה תקעו בחודש דרוש השני פ"ג בלקו"ת פ' בהר בד"ה ושבתה הארץ בענין ויבא החדרה ויבך שמה בסש"ב פמ"ה וישא את קולו לבחי' אב הרחמים ע' ד"ה שיר המעלות ממעמקים ע"ד מ"ש בד"ה תקעו רפ"ג דב"ד ע"ג תקיעה קול פשוט וזהו רחל מבכה גם בחי' יעקב גם בחי' ברמה דהיינו במסתרים כו' בד"ה שובה הראשון ספ"ג ע"י ובכה תבכה מגעת לבחי' על הרי' כו' כי בכל צרתם לו צר ע' זח"א ס"פ וירא דק"כ ע"ב שמגיע לבחי' לו בוא"ו וגם לבחי' לא באלף.

ה) **והנה** ע"י רח"ר מעורר י"ג מדה"ר ובחי' עונג העליון חהו"ע בשופר שנק' יובל והוא בחי' ונהר יוצא מעדן שארז"ל יובל שמו ומשם מקור

לחם כו': בבוך הנ"ל נוסף: וירא עשו כו'.

המשכת אור וחיות חדש וזהו ובמה בשופר וגם הקול הוא המשכת הוא"ו וגם א' קול פשוט א' כמ"ש בסידור והנה תר"ת הם נגד ג' אבות והענין דכתי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם ופי' בזהר אמור דצ"ט דר"ל ששרשם מבחי' נהר היוצא מעדן לכן ע"י האבות ממשיכים מבחי' הנהר הזה הנק' יובל שהוא בחי' שופר כו' וזהו תקעו בחדש בבחי' אור חדש הנ"ל הנק' יום הזכרון ימשיכו מבחי' שופר שהוא בחי' ונהר יוצא מעדן כו' ונהר יוצא להשקות ג"ן סדרים דאורייתא שהם מקבלים מבחי' נהר הנ"ל לכן ע"י המשכה זו נתקן הפגם של האדם מה שפגם בג"ן סדרים דאורייתא וזהו בכסא ופי' רז"ל ע"י חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם נמשך בכסה ע"ד נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה ועז"נ וכסה ענן הקטורת כו' ועמ"ש ע"פ ועל כל פשעים תכסה אהבה, ליום חגינו סוכות מתגלה האהבה כי ארז"ל בילקוט סי' ק"ל ע"פ כי עמך הסליחה הסליחה מופקדת אצלך מר"ה א"כ הוא עמך עדיין אבל ע"י יוהכ"פ בא בהתגלות החזרת הרצון ואפ"ל על וכסה ענן הקטורת ביוהכ"פ שמכסה ג"כ על העוונות אזי ליום חגינו מתגלה בסוכות ומה שצ"ל ב"פ כיסוי י"ל ע"ד אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך ב"פ אנכי כי חק ע' ד"ה זאת חוקת התורה וד"ה אם בחקותי י"ל ע"י שופר ממשיך מהחקיקה שהתו' ניתנה ע"י קול שופר והיינו הלוחות שבהם חרות על הלוחות חרות חקיקה וגם חירות וכמו"כ שופר יובל זהו דרור כו' ומשפט י"ל ע"ד חושן המשפט.

ו) **בענין** וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ולא נזכר כלל זכירה ופירש"י שא"צ זכירה כי אפרו של יצחק נראה לפני צבור, והמכוון י"ל כנ"ל כי ענין אתה זוכר הזכירה שייך על דבר שאפשר לשכוח והיינו בחי' זו"נ דאצי' שהם נק' שמות והשם אין ערוך לעצמות ע"כ עד"מ שייך שצריך זכירה לנו גם המצות הממשיכים יחוד זו"נ שייך זכירה וזהו וזכרתי את בריתי יעקב כו' ויקם עדות ביעקב כו' אבל מס"נ יגיע למעלה מהמצות דהיינו בעצמות אוא"ס ממש וכמ"ש האריז"ל בענין יו"ד הרוגי מל' שהעלו מ"נ ליחוד פנימי דאו"א מה שאין המצות מגיעים שם ולכן גבי יצחק שנעקד ע"ג המזבח א"צ זכירה ומשם ממשיכים הזכירה בר"ה והיינו דוקא ע"י תרועה בכיה והשתחוואה והכנעה וע' כה"ג בתו"א בתחלתו גבי איזה בית אשר תבנו לי כו' וזהו נעימות בימינך נצח, מד"ר אמור פ"ל כי בכסא ליום חגינו ד' מינים שבלולב ישבעו עצי ה' ע"ד בנים אתם לה' שלמעלה מבחי' בצלם אלקים עשה את האדם ע' תוי"ט כי הם נמשכים מש' הוי' עצי הוי' כי האדם עץ השדה וישבעו מימיהם מבחי' ונהר יוצא מעדן יובל שמו שער החמשים שהוא כתר ממשיך בחי' אין העץ וזהו חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה התו' ששרשה מהכתר מימיהם חייהם מטעתם בני חיי ומזוני.

טוב מלא כף נחת שמע"צ ממלא חפניים סוכות ע' באו"ת, ע' ביאור בעצם היום נימול בענין דא קליפה לדא אהבת כמים הפנים קליפה לגבי מאדך וכן בינה לגבי חכ' זח"א כ' א' שבת לגבי שבתון כחול נחשב ז' ימי החג תיקון ע' שרים אף לאחר הבירור רק רשפי אש ולא ערך לגבי ביטול כו' ועד"ז ולא עמד איש אתו בהתודע כו' כי אף לאחר הבירור לא יוכלו לסבול גילוי סוד ה'

ליריאיו בירור הע' שרים שיהי' לצוות לזה שומר לפרי גם בקדושה ע"ד אלף נבנסים למקרא כו' יוצא א' להוראה ועד"ז חול לגבי שבת כי חול עמל ומכין לשבת שאז לא ראה עמל בישראל חצר הפנימי' כו' וביום השבת יפתח ע' סד"ה ושמתי כדכד בענין כח לאדם שהרבה דברים נבראו דרך טפל בשביל שישמשו להעיקר.

ד"ה ובזא' שעת"ז תר"ח לשחדאוויף (ווי בולא)

תקעו בחדש שופר וגו'. הנה פי' בחדש סתם משום דמפרש אח"כ בכסא ליום חגינו דמלת בכסא קאי על בחדש שהחדש היינו חידושה של לבנה מתכסה בו ואינה נראית והוא ליום חגינו דהיינו ר"ה שהוא חג שבר"ח משא"כ שארי חגים באמצע החדש הם עיין ברש"י סנהדרין די"א סע"ב ובפרק שני דביצה דט"ז ע"א ובתהלים סי' פ"א וברבות אמור פכ"ט קצ"ט ב' ר' ברכיה פתח תקעו כו' ע"ש וצ"ל למה הוצרך לכל הסימני' האלו לומר בחדש סתם ואח"כ יתן סימנים בכסא ליום חגינו הל"ל תקעו בחדש השביעי שופר כו'. ויש להקדים ענין הרת עולם. הרת לשון הריון ועיבור והקשה הרד"א הלא בתשרי נברא העולם וא"כ אינו עיבור כ"א לידה לבד ותירוצו דוחק ויש שמתרצים דבתשרי עלה במחשבה לברוא את העולם ובניסן נברא בפו"מ לכן אומרים הרת עולם לשון עיבור שעלה במחשבה וידוע כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' א"כ נצטייר עי"ז ממש לכן נק' הריון והוא דוחק דהא איתא דאנן דאמרינן זה היום תחלת מעשיך היינו משום דס"ל כמ"ד בתשרי נברא העולם אך הענין דבלא"ה צ"ל דאיך אומרים היום הרת עולם הלא בכ"ה באלול נברא העולם אלא ע"כ צ"ל דפי' עולם קאי על אדה"ר שנק' ג"כ עולם כי האדם הוא עולם קטן כמ"ש באבות דר"ן פל"א, ועוד שהעולם נברא רק בשביל האדם א"כ הוא עיקר העולם וכמארז"ל ע"פ בורא יעקב עולם מי בראך יעקב בראך כו' ע"כ ע"ז שפיר שייך לשון הרת כי בשעה ראשונה עלה במחשבה לברוא אותו ושעה ב' נתייעץ במלאכי השרת כו' כמ"ש ברבות אמור ר"פ כ"ט, וא"כ הרי שייך הריון דהיינו מה שעלה במחשבה כו'.

ב) **והנה** הענין שהאדם נק' עולם הוא כמ"ש במ"א בד"ה והיה מספר בנ"י שכמו שיש בעולם ד' יסודות ארמ"ע כך יש בנפש האדם ד' יסודות וכמ"ש גם את העולם נתן בלבם מבלי אשר ימצא את המעשה אשר עשה אלקים מראש ועד סוף פי' שעולם נתן בלבם של בני האדם דהיינו ד' יסודות שלו בזה הוא מתקן את כל העולם כולו. והענין הוא כי הנה מקור נשמות ישראל היא כנס"י נק' בשם ארץ וכמ"ש והארץ הדום רגלי והוא בחי' מלכותו ית' שהוא מקור וחיות כל העולמות וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים כי בא"ס ב"ה בעצמו ובכבודו כביכול אתמר אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא ולית מחשבה תפיסא בי' כלל ולא היו העולמות יכולים להתהוות יש מאין בבחינה זו אלא הרי הוא לבדו כמו קודם שנבה"ע רק מה שהעולמות חיים וקיימים שנתהוו

מאין ליש והיינו בבחי' מלכותו ית' שאין מלך בלא עם שלהיות עם בבחי' נפרד הוא מבחי' מלך מה שאין בשאר מדותיו ית' כמו חכים ולא בחכמה כו' שהרי הוא לבדו כמו קודם שנבה"ע ואחר שנברא הוא בחי' מלכותו ית' הוא בחינה ומדרגה התחתונה להחיות ולהוות מאין ליש והוא בחי' עלמא דאתגלייא ונק' עולם הדבור כי דבר מלך שלטון שהנהגת המלך הוא עפ"י דבורו שהוא הנראה הנגלה לזולתו משא"כ המחשבה סתימא ודבור מלשון ידבר עמים שע"י הדבור הוא מנהיג ולכן נק' בחי' מלכותו ית' בשם ארץ שהוא המדרגה התחתונה להיות עם וממנה נמשכים נש"י כמ"ש ואתם תהיו לי ממלכת כהנים ועז"נ ארץ שרצתה לעשות רצון קונה שארץ לשון רצוא וכמ"ש כי בך ארוץ גדוד וגם מלשון רוצה כלומר שרוצה לעשות רצון קונה ולהיות לה רצון ותשוקה ממטה למעלה והכל אחד שבחי' כללות נשמות ישראל במקורן ושרשן יש בהם בחי' רצוא ברצון ותשוקה לדבקה בו בא"ס ב"ה וכמ"ש ואל אישך תשוקתך והיינו מפני השגתה בהיותה בחי' ארץ שהוא בחי' המדרגה התחתונה להיות עם ודבר נפרד אשר ע"כ תכלה אליו ית' בבחי' צמאון וכמ"ש צמאה לך נפשי כמה לך בשרי לדבקה בו ית' ליבטל ולכלול באורו בא"ס ב"ה חיי החיים ב"ה ממש כשהיתה קודם ירידתה מאור פניו ית' ועז"נ שלש הנה לא תשבענה ארץ לא שבעה מים פי' מים נק' בחי' השפעות מלמעלה למטה המחדש בטובו כו', אך בהיות הנשמה מלובשת בלבוש הגוף הגשמי ונמשך אחר ענינים גשמיים שבעוה"ז הנה הגוף והעולם הם המעלימים ומסתירים על קדושת נפשו כי עולם מלשון העלם שלא יתפעל ולא תתלהט בנפשו להיות בחי' רצון וצמאון ותשוקה מורגשת בנפש שוקקה. והנה עז"נ פקדת הארץ ותשוקקיה להיות נפש שוקקה כי המצות הן נמשכות מרצון העליון רעוא דכל רעוין, ושרש המצות הוא בחי' חסד ואהבת ה' אליו וכמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' אשר ע"כ ציונו המצות האלה להיות וימינו תחבקני וכמים הפנים מתעורר ג"כ בנפש האדם רצה"ע שבנפש לאהבת ה' והיינו שכמו מים שיורדים ממקום גבוה לנמוך והמים הם שמצמיחים כל מיני תענוג כך המצות הם מצמיחים האהבה והיראה שבנפש להיות לה רצון וצמאון ונפש שוקקה אך תכלית הצמאון הזה הוא כדי לדבקה בחי' רוחא ברוחא מחשבה במחשבה והיינו ע"י התורה כמ"ש ואשים דברי בפיך דברי ממש דבור בדבור מחשבה במח' וכו' ועז"נ ונחה עליו רוח ה' כי בחי' הדבור נק' רוח ממללא ובחינה זו תהיה נחה עליו מלמעלה וכמארז"ל כל היושב ושונה הקב"ה שונה כנגדו ובחי' רוח זה גבוה מעלתה מבחי' אש וצמאון שממטה למעלה כי הגם שהאש עולה הגבה למעלה כי בחי' רוח זה הוא מלמעלה למטה וכמ"ש עד יערה עלינו רוח ממרום שהרוח הוא יורד ממקום עליון וגבוה מאד נעלה בחי' אוי"ר אור יר"ד דאורייתא מחכמה נפקת והחכמה מאין תמצא כנודע וזהו גם את העולם נתן בלבם שיש בלב האדם בחי' עולם היינו ד' יסודות הנ"ל ארץ מים אש רוח שהן יסודות העולם ובמדרש קהלת ע"פ גם את העולם נתן בלבם פי' העלם ע"ד זה שמי לעלם והיינו כי ד' יסודות הנ"ל שרשן משם הוי' ממש כי ע"י מ"ע ממשיכים יחוד ו"ה וזהו ענין מים וארץ להיות פקדת הארץ כו' ובחי' רוח אש זהו בחי' יחוד י"ה וזהו נמשך ע"י עסק התורה וע"י מצות ל"ת וגם כי בכל נפש יש שם הוי' כמ"ש במ"א ע"פ ראה אנכי נותן לפניכם וע"פ ולא

אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם וכמ"ש באגה"ת פרק ד' וזהו את העולם נתן בלבם בחי' זה שמי לעלם כו').

ג) וזהו ענין היום הרת עולם דהנה צ"ל ענין ר"ה שנקבע באחד בתשרי שבו נברא האדם והוא יום ששי למע"ב כי בכ"ה באלול נברא העולם וצ"ל למה אין קובעין ר"ה ביום א' למע"ב ויום א' למע"ב צ"ל א' בתשרי ולמה הי' תחלת בריאת שמים וארץ בכ"ה באלול ור"ה שהוא א' בתשרי הי' ביום ברוא אדה"ר אך הנה על תחלת בריאת שמים וארץ היא בריאה מאין ליש גשמי להיות נראה גשמיות העולם וחומריותו ליש ודבר ועז"נ המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב שבריאה זו מתחדשת תמיד בכל יום ולא בר"ה בלבד אלא על בריאת האדם ביום ששי למע"ב ולא על בריא' גופו אלא על נפשו שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים שנשמת אדה"ר הי' כלולה מכל נשמות ישראל וכמ"ש אדם אתם והוא תכלית עיקר בריאת העולמות כמ"ש בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית הנה התחדשות בריאה זו שהיא מאין ליש רוחני היא מתחדשת בכל ר"ה (וענין זה הוא מ"ש בע"ח שער הנסירה רפ"ב ובפע"ח שער הק"ש פ"ה כי ב' יחודים יש למעלה בחכמה ובינה האחד להחיות העולמות ולקיים קיום הכרחי והמשכה זו ויחוד זה הוא תדיר ואינו נפסק לעולם כ"א יתבטל רגע א' יתבטלו כל העולמות ויחוד ב' להולדות מוחין שהם נשמות זו"נ פנימית העולמות וזה היחוד והמשכה אינו תדיר כו' והנה פי' יחוד חו"ב הוא ענין ההמשכה מאין ליש כי החכמה מאין תמצא ובינה נק' יש כנודע ממ"ש להנחיל אוהבי יש, והנה בחי' הא' להחיות העולמות עז"נ המחדש בטובו בכל יום תמיד כו' שאין נפסק ההמשכה מאין ליש תמיד כו' ומזה נמשך התהוות חיצוני' העולמות, וזהו ענין מאין ליש גשמי כו' ר"ל חיצוניות העולמות דאבי"ע כו' אמנם מאין ליש רוחני היינו הולדת הנשמות שהם פנימי' העולמות ומקודם לידת זו"נ שהם בחי' אדם וחוה כו' והיינו ע"י יחוד עליון דחו"ב שמקבלים ההשפעה מא"א ועתיק ומלמעלה מעלה עד א"ס כו' וכמ"ש בלקו"ת פ' וירא וכללות המשכה זו הוא בר"ה שאז הוא לידת והמשכת מוחין דזו"נ כו' וזהו ענין היום הרת עולם לשון הריון שהחכמה האיר וההמשכה מלמעלה מהחכמה ומשם נמשך בבינה והיא הנק' אם הבנים ושם הוא ההריון של בחי' עולם ואח"כ נמשך ההמשכה בגילוי להיות ויפח באפיו נשמת חיים שהוא גילוי ש' הוי' ממש שיש בהנשמה כנ"ל וגם בכל נפש בעבודת ה' שייך הריון ולידה כי לפעמים נאמר רני עקרה שאין לה הריון כי חב"ד שבאדם נק' או"א שהן מולידות את האהוי"ר כמ"ש בתניא פ"ג ואהוי"ר הם בחי' בן ובת שאהבה הוא בחי' בן כמ"ש זכר חסדו והיראה הוא בחי' בת וזהו בת תחלה סימן יפה לבנים שצריך לעורר יראת ה' ופחדו תחלה כי זה השער לה' כמ"ש במ"א והנה עיקר אהוי"ר נמשכים בכנס"י מלמעלה לכן בחי' זו נק' ג"כ יחוד קוב"ה הוא קדוש ומובדל כו' ושכינתי' ששוכן ומתלבש בעולמות כו' דהיינו שיהא השראת קדושתו שהוא קדוש ומובדל כו' ואני הוי' לא שניתי בגלוי תוך עלמין בנקודת הלב הגשמי והנה בזמן הגלות נק' כנס"י בשם עקרה כמ"ש רני עקרה לא ילדה ולע"ל כתיב כי חלה גם ילדה ציון את בניה, והענין כי הנה בכל יום אנו מברכים ברוך אתה הוי' שברוך ונמשך בחי' הוי' בגילוי בבחי' אתה כאלו הוא לנוכח ואעפי"כ אין הלב מתפעל

כ"כ בכל אדם ולא בשביל זה נאמר כי הברכה הוא לבטלה ח"ו שאינו נמשך כלל גילוי אלקו' כי באמת בכל יום ויום נמשך גילוי אלקות למטה וברוך ה' מעולם ועד עולם בכל יום ויום אך אינו נמשך למטה להיות כ"כ בקרב איש ולב עמוק ואינו נקלט אל תוך תוכו ופנימי' ממש אלא הוא בבחי' עקרה שפולטת הטפה שהוא השפעת גילוי אלקותו שנמשך מעולם ועד עולם (בת"א פ' משפטים בד"ה לא תהיה משכלה ועקרה) אך הנה יש עוד בחי' עקרה והוא מארז"ל ע"פ אין לה ולד, אפילו בית ולד אין לה ושיהי' טומטמים פי' שנסתם כ"כ עד שאין לה כלי קיבול לקבל הריון, ועד"ז הנה יש באדם ג"כ בחי' זו לעבודת ה' שאינו תופס במוחו ושכלו האמת כאשר הוא מחמת שאין לו כלי מחזיק, כי כנס"י נק' כוס ישועות שהוא כלי קיבול לקבל החסדים העליונים ונק' כוס של ברכה שמקבלת יין המשמח דהיינו בחי' התבוננות הנ"ל והיינו כשהוא כלי ריקן, משא"כ אם מחזיק מקום לעצמו ונחשב בעצמו ליש ודבר בפ"ע ולכן הוא עוסק ברצונותיו לומר כך אני רוצה וכך טוב לי זה אינו יכול לעשות וכיוצא בדברים ויש בזה פרטי' ופרטי פרטיהם עד אין מספר, אך דרך כלל יש בחי' זו לכל או"א למצוא בנפשו הן העוסקים במשא ומתן הן יושבי אוהלים בכל דבר שאומר אני כו' ומחמת זה נטמטם ונסתם מוחו, והנה העצה לעשות כלי ריקן הוא כמ"ש לב נשבר ונדכה כו' אשכון את דכא וגו' והוא כמשל אומן העושה כלי קיבול שצריך להכותה בפטיש סביב עד שנעשה חלל בתוכה וכך יהי' האדם ידכה וישוח להיות שפל רוח שלא יתפוס מקום כלל ושיהי' מקומו פנוי וחלל כאלו אין ואפס ממש אך עוד אחת היא משארז"ל כוס של ברכה צריך הדחה מבפנים והענין הוא כי אפילו מי שהוא נדכה בטבע כגון שהוא עני ואין לו מצח להרים ראש, עוד צריך הוא שלא יטה לבו אפילו לדברים המותרים להיות מקושר בהם בכל לב ונפש כי אפשר לעולם שיתקיים עשיית דברים המותרים בלא לב ג"כ ואם הטה לבו ונקשר להיות בהבלי העולם א"א להיות כלי קיבול עד שיטהר והוא כמו למשל כוס המלוכלך שא"א להטיל בו יין עד שירחצנו וכן האשה לא תוכל לקבל הריון אפילו יש לה בית ולד אם לא נטהרה מטומאתה, ולכן בר"ה אחר ימי סליחות וחדש אלול ר"ת אני לדודי ודודי לי, שעושים תשובה להיות לב נשבר ונדכה אזי הוא בחי' היום הרת עולם שכנס"י מקבלת בחי' הריון היינו התחדשות נשמת אדה"ר, וכן בכל נשמה נמשך שיהי' נתפס בתוך לבו יראת ה' ופחדו על כל השנה ולכן קורין בר"ה פ' וה' פקד את שרה, ומפטירים בענין שנפקדה חנה כו'.

ד) וזהו ענין שתפלה כנגד תמידין תקנום וזריקת דם התמיד היה על שתי קרנות היינו קרן מזרחית צפונית וקרן מערבית, והיינו כמ"ש בזח"ג במדבר דק"כ ע"א ומזרח דאתקשר בצפון כד"א וצפונך תמלא בטנם כו' היינו יחוד או"א, כי אבא הוא שכל הנעלם ונעלם בו המדות ולא ניכר כלל אבל בינה שהיא השגה בגלוי הוא מקור למדות וכשנתהווה המדה נקרא לידה בגלוי אבל בשהם עדיין במות תבונתו נק' עיבור ונק' צפון וצפונך תמלא בטנם כמו שהחפץ מונח וסגור בתיבה שהרי ישנו בשלימות ולכן ארז"ל במדרש שאהרן נק' ע"ש הריון כי זה שיהי' הריון ולא תהיה בחינת פולטת צ"ל המשכה זו מלמעלה מבחי' ורב חסד והנה אח"כ צ"ל לידת המדות ואזי הוא אם הבנים שמחה דהיינו

כשנולדו הבנים שהם המדות ונתגלו בלב, משא"כ כשהוא בהעלם ובהסתר תוך מוח מחשבתו ובינתו לבד הרי הן בבחי' עיבור עדיין ואינה אם הבנים וזהו ענין ובא לו לקרן מערבית דרומית כי מעריב הוא בחי' יראה ודרום בחי' אהבה כמ"ש באברהם הלוך ונסוע הנגבה כו' וזהו ענין גלוי שם הוי' ממש בנפש חו"ב הם בחי' י"ה והמדות אהוי"ר והן בבחי' ו"ה וכללות המשכה זו נמשך בר"ה שלכן נק' בשם ר"ה כמו ראש האדם עד"מ ששם ראשית גילוי כללות החיות מעצמיות הנפש אשר בעצמות הנפש כל פרטי התחלקות החיות כלולים בהעלם וראשית יציאתן מההעלם אל הגילוי הוא ע"י שנמשך תחלה גלוי כללות החיות מעצמות הנפש במוחין שבראש ומהם מתפשט לכל אבר לפי מזגו ותכונתו כך בר"ה נמשך גילוי כללות החיות של כל השנה וממנו נמשך חיות להתחלקות פרטים שלש רגלים וארבע תקופות ובארבעה פרקים העולם נדון לי"ב חדשים ואח"כ לימים אחדים להיות מחדש בכל יום מע"ב ואדם נדון בכל יום ואח"כ גם לרגעים תבחננו מפני שראשית גילוי ההמשכה הכללית היא מבחי' סוכ"ע שאינו בגדר עלמין כלל דהיינו שאין שם בחי' גלוי עלמין כלל רק שכל בחי' עלמין שם בהתכללות בהעלם כמו עד"מ בעצמות הנפש הנ"ל ואין פי' סובב ומקיף מלמעלה שהרי כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא אני ממש אלא שאין שם בחי' גילוי לשיוכלו העולמות לקבל ולא יבטלו במציאות שהרי כל העולמות בע"ג ת"ק שנה ואפילו המלאכים שהם שכליים נבדלים הרי יש גבול להשגתם ואין יכולין לקבל אא"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו' ועל התחדשות גילוי כזה שהוא למעלה מבחי' ההשתלשלות לבחי' וסדר ההשתלשלות דהיינו מבחי' אני מלא אני ממש לבחי' מכה"כ כבוד הוא בחי' התלבשות בבחי' ממכ"ע נמשך תחלה ראשית הגילוי בכללות החיות בר"ה על כל השנה ואח"כ לפרקים וחדשים וימים ורגעים בדרך השתלשלות וזהו ענין יחוד קוב"ה ושכינתיה היינו בחי' קדוש ומובדל וכענין הגבל את ההר וקדשתו דהיינו בחי' סוכ"ע והיחוד הוא ההמשכה שמבחי' סוכ"ע בחי' אני מלא להיות מכה"כ ומזה נמשך בר"ה בכללות ולכן נאמר במוסף דר"ה ועשיתם עולה ובשאר מוספים כתיב והקרבתם.

ה) **והנה** בעת בריאת אדה"ר היה כי חפץ חסד הוא ועכשיו באתעדל"ת תליא מילתא (כמ"ש בע"ח שם שהיחוד הפנימי להולדת נשמות אינו נעשה אלא על ידינו ובכל המשכה ממשיכים בחי' זו ע"י ק"ש ותפלה ותומ"צ שהן המשכת שם הוי' בחי' י"ה נמשך ע"י ק"ש ותפלה וע"י תומ"צ נמשך בחי' ו"ה וכמ"ש במ"א ע"פ וכל בניך למודי הוי', ועמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י בענין ג"פ קדוש וגם כמ"ש בד"ה במדבר סיני ענין ואל חדר הורתי זו תשבע"פ כמו שהולד ניתן בבטן אמו כך הוא רצה"ע המלובש בתשבע"פ כשר ופסול שהם המדות עליונות כו' ועי"ז גם האדם העוסק בה ממשיך על נפשו גילוי רצה"ע ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמע"צ בענין מוסר אביך כו' ע"ש ובד"ה ויקהל משה נת' ענין הנשמה יתירה שבשבת שהוא בחי' אור הרצון העליון כו' וע"י התורה נמשך בחי' זו כו' נמצא ע"י התורה נמשך הלידה והגלוי של הנשמה וזהו נכנס יין יצא סוד דהיינו ע"י שנכנס יינה של תורה באדם אזי יצא סוד גילוי האהבה המסותרת וכענין מי גילה לבני רז שמלאכי

השרת כו', אך המשכה זו של תומ"צ אנו ממשיכין בכל השנה אבל בר"ה שמתחדש חיות כללי על כל השנה מבחי' סוכ"ע אין המשכות תורה ומצות מספקת להמשיך אור חדש ובפרט מי שפגם בעשותו אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה או שלא קיים מצוה אחת ממצות ה' אשר לזאת נקבע ר"ה יום מיוחד להמשיך אור חדש הזה ע"י השופר וזהו בחדש שופר בחי' התחדשות והענין כי הנה השופר הוא ג"כ בחי' המשכת עונג העליון אלא שהוא המתגלה בבחי' פנימי' ע"י גנוחי גניח וילולי יליל בחי' בכייה לעורר רח"ר ממקור הרחמים שהן יג"מ הרחמים שבכתוב והן הן המשכת פנימי' עונג העליון שהוא למעלה מעלה מבחי' עונג העליון המלובש בתורה ומצות כי התומ"צ הן המשכת שם הוי' משא"כ הבכיה מעורר רח"ר שלמעלה משם הוי' כמ"ש ותתפלל חנה על הוי' ובכה תבכה ומשם דוקא נפקדה חנה שהיתה עקרה תמשך לה ההריון והלידה, והענין כי שם הוי' מורה ע"ש שמהוה את הכל מאין ליש ושם זה הוא בכל עולמות אצילות בי"ע שאין חילוק ביניהם אלא שזה ברא וזה יצר כו' אבל דרך כלל הנה הוא מחיה את כולם ומהוה אותם מאין ליש אך אמיתית שם זה אינו אלא לגבי העולמות הנאצלים והנבראים והנעשים אבל לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו לא שייך כלל לומר שם זה דכולא קמי' כ"ח ואינם נתפסים אצלו בגדר מציאת כלל כמ"ש אני הוי' לא שניתי ואתה הוא קודם שנה"ע כו' ואתה הוא לאחר שנברא כו', וזהו מ"ש בפרקי דר"א (פ"ג) עד שלא נברא העולם היה הקב"ה ושמו בלבד פי' שמו לבד ששמו אינו בגדר מהווה ומחיה כלל אלא הוא לבד וכענין נשגב שמו לבדו ונשגב הוא מורה על הפלגה יתירה שהוא מופלג הרבה מעולמות הנאצלים כו' רק כי הודו על ארץ ושמים פי' שנמשך הוד וזיו משמו לחיות ארץ ושמים, אך וירם קרן לעמו כתיב להיות לו לעם קרובו להיות קרובים אליו בעצמה כדי לקרבם אליו כלל ביחודו ית' כמ"ש חמלה גדולה ויתירה כו' כמ"ש במ"א ומזה תתלהט נפשו להשליך נפשו מנגד למס"נ על קדה"ש בפר"מ להיות נפש צמאה וכלתה לה' לאתדבקא רחא ברוחא דהיינו שיהי' כל מחודומ"ע שלו במחדומ"ע של הקב"ה ומצות מעומקא דלבא בדביקה וחשיקה כו' כמ"ש בזהר ע"פ נפשי אויתיך כו' כמ"ש במ"א, וזהו ותתפלל חנה על הוי' כי תפלה הוא מלשון התקשרות שהתקשרה עצמה על ה' פי' למעלה מעלה מבחי' שם הוי' המורה על העולמות וחיותן כ"א ליבטל וליכלל ביחודו ית' במס"נ בפ"ע והנה משם נמשך בחי' רח"ר על ניצוץ אלקות שבנפשו, וזהו ובכה תבכה לעורר רח"ר וזהו כמו הרה כו' היינו מפניך הוי' פי' כשנצרך להיות בחי' לידה שיתגלה שם הוי' ב"ה צריכים להמשיך מפני הוי' שהוא למעלה משם הוי' שיומשך משם גלוי שם הוי' שזהו הלידה כו', והנה התהוות הלידה הוא מן חבלי לידה פי' כשצריך להיות בחי' לידה שיתגלה שם הוי' ב"ה צ"ל תחלה חבלי לידה שה"ע תחיל תזעק בחבליה דהיינו הזעקה הצעקה להוי' אחד שיומשך ויתגלה שם הוי' ב"ה שלא יסתירו העולמות וכמ"ש צעק לבם אל ה' וכתיב ויצעקו אל ה' בצר להם שזהו חבלי לידה ובד"ה לכן אמור לבנ"י פי' שחבלי לידה היינו להרגיש הכאב והמרירות על מניעת התפשטות אור ה' בגילוי הלב מחמת המונעים ומעכבים שהם צרכי עוה"ז, וזהו ענין השופר שברים תרועה גנוחי גניח וילולי יליל דמבואר בזח"ג פ'

פנחס דרי"ט ע"ב שזהו ענין תחיל תזעק בחבליה שעי"ז מעורר רחמים רבים מבחי' על הוי' להיות לידה וגילוי שמבחי' הרת עולם יומשך להיות גילוי שיהי' ונגלה כבוד ה' וגו'.

ח) **ולהבין** הכח להמשיך ע"י גנוחי גנח כו' הנה איתא בכהאריז"ל מי שאינו בוכה בר"ה ויוהכ"פ אין נשמתו שלימה כו'. והענין דהנה כתיב עוברי בעומק הבכא מעין ישיתוהו כו' בתילים סי' פ"ד וארז"ל פ"ב דערובין דף י"ט ע"א עוברי שעוברים רצונו של מקום בעמק שמעמיקים להם גיהנם הבכא שבוכים ומורידין דמעות כמעיין של שיתים וזהו מעין ישיתוהו ר"ל מעיין של שיתין דהיינו נקב שבבנין המזבח שניסוך היין יורד לתוכו כל השנה וניסוך המים ומה ענין זה לבכייה שבוכים בגיהנם. ויובן ע"פ מ"ש במ"א בענין הניסוך שהי' מנסכין בשיתין דיורד לתהום הוא ע"פ מ"ש יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים כו' בין מים עליונים למים תחתונים כו' שתחילה הי' מים במים שהיו בחי' מים רוחניים ולא גשמיים שהרי כתיב ורוח אלקי' מרחפת ע"פ המים אלא בחי' מים רוחניים שהוא בחי' חכמה וכנודע בענין אור מים רקיע וכן המים אין להם גוון כלל כו' ומקוה מטהר את הטמאים כו' וביום שני שהבדיל בין מים למים אז מים עליונים נעשו רוחניים יותר משהיו קודם ההבדלה ומים תחתונים נתגשמו להיות מים גשמיים וכמשל חביות של יין כשהיא מעורבת עם השמרים אין היין צלול והשמרים אינם גסים כ"כ אבל כשהשמרי' נופלי' למטה אזי היין נעשה צלול והשמרי' נעשי' גסים מאד, כך קודם ההבדלה היו מים במים, ואחר ההבדלה מים העליונים נתעלו ברוחניות ומים התחתונים נתגשמו וביום הג' נאמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד הוא התהום שנתרחקו עוד יותר כמאמר גער בהן הקב"ה שהוא בחי' גבורות ודינים יותר ולכן הם נקראים מי בוכים שבוכין על ירידתם להיות בבחי' מים תחתונים וצועקי' אנן בעינן למהוי קדם מלכא, ועי' בכייה זו זוכים שיתבררו ויתעלו להיות מים חיים הוא ע"י נביעתן מתחת לארץ מלמטה למעלה מתמתקי' וכן לנדה וזבה טהרתן במים חיים דוקא, וכן אמרו רז"ל מעיין מטהר בכל שהוא, וזהו ענין הנסכים שהיו מנסכין יין ויורד לתהום פי' שע"י גילוי בחי' פנימי' יורד ההמשכה גם למטה מטה ונותן בהם כח להיות יכולים גם הם לעלות בקדש, וזהו ענין מעין של שיתין שבו ועל ידו נמשך הכח שיתעלו מי בוכים כו' כי הוא בחי' גבוה כמ"ש בראשית וארז"ל ברא שית היינו מעין של שיתין כו' והוא ענין שית אתוון דשמע ישראל וכן שית אתוון דבשכמל"ו, ושית לשון יסוד עולם בחי' ציון שמשם מקור הברכה וההמשכה כו', והנה עוברי בעומק אף שהיו עוברי רצונו ית' עד שמעמיקים להם גיהנם אעפ"כ ע"י שבוכי' ומצדיקים עליהם את הדין, ובוכי' על הסתלקות גילוי עוה"ב מאתם עי"ז מעוררי' רחמים עד שנעשו בכייתם כמעיין של שיתין היינו כמו שמעיין של שיתין גורם העלא' מי בוכי' למהוי ממש קדם מלכא, כך אחר המירוק בגיהנם מתעלי' ע"י הבכי' שבוכי' לקבל גילוי אלקותו ית', וכמארז"ל ע"פ חצי אכלה בהם חצי כלים והם אינם כלים כו' כמ"ש במ"א בד"ה שחורה אני ונאוה, ועד"ז הוא ג"כ ענין השופר גנוחי גנח וילולי יליל שהוא ג"כ בחי' מים תחתונים בוכי' כ"א עוברי בעמק בוכין

על מניעת גילוי אור ה' מג"ע שאינו אלא זיו כו' והרי יפה שעה א' תשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כו' ובבחי' בכי' זו ממשיך גילוי יגמהד"ר הנמשכי' ממעמקים כו', וזהו ענין שערי דמעה לא ננעלו, והטעם כי הדמעות נמשך מהעינים ועי"ז מעורר פקח עיניך וראה כו' והראיה מעורר רח"ר כי אינו דומה שמיעה לראיה כו' ועבור ג' דמעות שהוריד עשו זכה לכל העושר והכבוד בעוה"ז כו' ק"ו מי שבוכה על מניעת גילוי אלקות וכמ"ש רחל מבכה כו' כי איננו דאסתלק כו', וזהו והנה נער בוכה ותחמול עליו שעי"ז נמשכים רחמים גדולי' מפנימי' יגמה"ר כו' ועז"נ בבכי יבואו ופרש"י ע"י תפלה ותשובה כו' ותתפלל חנה על ה' ובכה תבכה על נהרות בבל כו' בכינו שהבכיה ממה שמקבלים החיות מבחי' מים תחתונים שהם פסולת השפע מים מגדלים מיני תענוג ומים תחתונים נהרות בבל מגדלים תענוגים גשמיים ע"כ נק' נהרות בבל וד' נהרות הם מצרים בבל כו' משא"כ כשבהמ"ק קיים היו מקבלים ממי השילוח מים המגדלים תענוג עליון אהבה בתענוגים נהר פלגיו ישמחו עיר אלקים והנה ע"י בכיה ולב נשבר הנ"ל מים תחתונים בוכים כו' ממשיכים רחמים גדולים כי ע"י הבכיה מתגלגל מדה"ר שהוא מבריח מהקצה אל הקצה וזהו קול ברמה נשמע רחל מבכה כו' שקול בכיה נשמע ברמה סוכ"ע, בחי' ממעמקים קראתיך הוי' למלאות כל הפגמים וקראתיך הוי' שיהי' ההמשכה מבחי' ההעלם לבחינת הגילוי.

וזהו תקעו בחדש שופר. פי' בחדש בהיות המשכת אור חדש בר"ה שנעשה נש"י בריה חדשה ע"ד השמים החדשים כמ"ש ברבות אמור ס"פ כ"ט, וז"ש בחדש סתם ולא בחדש השביעי כי התחדשות שבכל חדש זהו על חיות אותו החדש רק שמ"מ וביום החדש יפתח כו' אבל כאן כוונתו על התחדשות נש"י והוא בחי' עיבור ולידה, ולכן צ"ל תקעו בשופר שעי"ז נמשך הכח ללידה וכמ"ש למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה, ופי' שם ה' אחת ה' עילאה דשם הוי' שהוא בחי' בינה שבה התגלות התענוג עליון הנמשך ומתלבש ביג"מ הרחמים וכמבואר בזהר שסוד השופר הוא בבינה כי התלבשות ומקום גילוי התענוג הוא בבינה וכנודע כי התגלות עתיק הוא בבינה (ועמ"ש מזה בפ' לך לך גבי ה' דאברהם ע"ש) ולכן הוא בחי' עוה"ב והיינו מפני שהיא בחי' השגה ועיקר התגלות התענוג הוא בהשגה דוקא כמו עד"מ למטה באדם כשנופל לו איזה השגה ושכל חדש באיזה עמקות הוא מתמלא תענוג אמנם עיקר התגלות והתפשטות התענוג בשלימות הוא דוקא אח"כ כשמשיג העמקות הזאת בהרחבה שכלו ורוח בינתו דוקא וכמ"כ למעלה שהתענוג עליון מלובש בחכמה הנק' עדן שהוא עצם דבר המושג כמו שהוא עדיין בעצמותו אמנם שם הוא בהעלם ועיקר התגלותו כשנמשך בבחי' בינה שהיא בחי' השגה בהתפשטות אורך ורוחב כו' ולכן השופר הוא ג"כ בבינה הנמשך ע"י השופר הוא בבינה ועי"ז נמשך הלידה והגילוי כי התענוג והשמחה הוא גורם ענוה ושפלות וכמשל המלך שבשעת שמחתו הוא מתגלה לכל עבדיו ומשים א"ע כהדיוט עמהם משא"כ שלא בשעת שמחתו הוא סגור ומסוגר על בני אדם ומאן חשוב ומאן ספון כו' והרי הענוה והשפלות נמשך מצד השמחה והתענוג, ולכן המשכת אור חדש הנמשך בר"ה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע הנק' בשם עיבור ולידה להיות גילוי שם הוי'

למטה זהו הנמשך ע"י השופר כו' והנה ארז"ל שפרה ע"ש שמשפרת את הולד כי הלידה הוא גילוי ו"ק אהוי"ר כו' והיא ממשכת בהן המוחין שיהי' גילוי המוחין חב"ד והתענוג במדות ולא יהי' מהם יניקת החיצונים גם ע"ד מ"ש ביוסף יפה תואר ויפה מראה ובזהר ויחי דרי"ו דהוה דמי לשפירו דרחל כו' ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ פי' יפ"ת שיתארו בהם כל המדות העליונות בשלימותן וביופן כמו שהן למעלה ובחי' יפ"מ הוא בחי' רעו"ד שהוא בחי' הארה מפנימי' אור א"ס ב"ה דלית מח"ת ביה כו' ובהארה זו שמשם לכנס"י נק' יפ"מ שהוא זיו הקלסתר פנים שלכן נק' בשם פנים שהפנימי' מתגלה בו כמו צהבו פניו כי לך ה' התפארת, ועמ"ש בזה בד"ה כי תצא ע"פ וראית בשביה אשת יפ"ת, וזהו ענין שמשפרת את הולד ולכן נק' מיילדות העבריות דהנה כתיב כה אמר ה' אלקי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם כו' ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען, ומבואר הקושיא ע"ז בזהר פ' אמור מאי קמ"ל בזה וכי כל ישראל לא ידעו זה ותירץ בזוה"ק כי באמת דבר גדול דיבר הנביא בהודאה זו והוא ע"ד ישראל עלו במחשבה דהכוונה ששרשם נמשך מבחי' מחשבה סתימאה דא"א שהיא למעלה מעלה מבחי' סתם מחשבה עילאה ותתאה דהיינו כי מחשבה תתאה הוא שחושב מה שמדבר ומחשבה עילאה היא מחשבת השכל, וכ"ז הנמשל למעלה בבחי' ע"ס דאצי', הנה אפילו מחשבה עילאה הוא בחי' בינה והיא הנק' נהר היוצא מעדן כי המחשבה אינה נחה כמו שהנהר נמשך תמיד ונמשכת מעדן הוא בחי' ח"ע, אמנם ענין עלו במחשבה הוא בחי' ח"ס דא"א שלמעלה מעלה מח"ע דאצילות כמ"ש במ"א באריכות בפי' שתוק כך עלה במחשבה היינו ששרש נשמתם מושרש ונמשך מבחי' ח"ס דא"א שלמעלה מחו"ב דאצי' וזהו ג"כ ענין הודאה זו שהודיעם ה' אך כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם ר"ל ששרשם נמשך מבחי' שלמעלה מבחי' נהר היוצא מעדן שהוא בחי' בינה כי פי' בעבר ר"ל בעבר השני כשעוברים הנהר ובעבר השני שם ישבו אבותיכם והיינו בחי' א"א שלמעלה מהאצי' כי פרסא מפסיק בינו לאצילות כמ"ש בענין עד הגל כו' ומעבר להפרסא מושרשים האבות, והענין כי ידוע דאברהם יצחק ויעקב הם בחי' חג"ת אמנם שרשם הוא בחי' חג"ת דא"א וה"ע טורי נהורא וטורי חשוכא הנז' בזהר דהיינו חג"ת דאצילות נק' טורי נהורא והם בחי' המדות הנמשכים מן השכל וההתבוננות שע"י השכל וההתבוננות נולד האהבה או היראה אך יש בחי' אה"ר שלמעלה מהשכל ונק' טורי חשוכא שהם המדות הכלולים בהרצון שלמעלה מהשכל וכענין שתוק כך עבמ"ח כו' וכמ"ש במ"א בענין פי' ושקל בפלס הרים, הרים הגבוהים ליעלים ולכן פי' מיילדות העבריות שמולידות וממשיכים בהם המדות עליונות שמבחי' בעבר הנהר כו' והיינו ענין השופר, ולכן יש דיעה דשופר של ר"ה של יעל פשוט ע"ש הרים הגבוהים ליעלים כו' והוא נמשך ע"י הבכייה גנוחי גנח וילולי יליל שעי"ז דוקא מעורר יג"מ הרחמים מפנימי' תענוג העליון כו'.

ח) **וזהו** שופריה דר' אבות כו' עד מעין שופריה דאדם כו' אדה"ר קודם החטא וחכמת אדם תאיר פניו תרין תפוחין גילוי ואמת ה' לעולם, וזהו הלידה מבחי' היום הרת עולם, וזהו ברוחו שמים שפרה איוב כ"ו שיהיו ע"ד

השמים החדשים כו' וכמ"ש הרמב"ן שם להעביר מהם הענן והיינו בחי' אלביש שמים קדרות כו' דהיינו כמ"ש מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כו' וזהו השנית פועה, היינו כי פועה לשון צעקה והוא מלשון כיולדה אפעה בישעי' סי' מ"ב דהוא ענין צעקה וכן בגמ' דסוכה דל"א ע"א פעיתא היא דא ופרש"י קולבית היא זו והיינו ענין הצעקה בקול היוצא מהשופר שצועק מעומקא דלבא שזהו הנמשך מבחי' ה' שנית דשם הוי' וכמ"ש הקול קול יעקב כי קלא פנימאה וע"י צעקה זו והתעוררות רחמים נמשך הלידה והוא גילוי התענוג עליון שע"י השופר כו' וזהו קול יחולל אילות ופי' בתד"א ספ"ב למה ישראל דומין לאילה זו שמעוברת בצער ויולדת בצער תחלתן קשות ונחת רוח בסוף שנאמר קול ה' יחולל אילות כו' וע' מזה זח"ב בא דל"ו ע"ב בשלח נ"ב ב' ס"פ ויקהל דרי"ט ע"ב פ' אחרי דס"ח א' פ' פנחס דרמ"ט ופי' יחולל יעשה לה הלידה שהיא נק' חיל כי חלה גם ילדה ציון, וכן שרה תחוללכם והיינו מפני שאילה זו רחמה צר ולידתן קשה ע"כ ע"י קול ה' יחולל אילות, והיינו ע"ד מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה פי' מן המיצר ודוחק שצועק במרירות ושפלות ע"ז יעננו במרחב וזהו ענין בע"ת שמפני גודל דוחקו הוא במרירות עצום וזהו ענין המיצר, ומזה בא לידי מרחב כי במקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כי תשובה בינה רחובות הנהר, ובמ"א פי' שרחמה צר שאינה יכולה לקבל השגת אלקותו ואור א"ס ב"ה מה שהוא סוכ"ע רק מה שהוא ממכ"ע מן הארץ לרקיע ת"ק שנה כו' ועי"ז תגדל התשוקה לבחי' סוכ"ע כענין חולת אהבה, וזהו ורחמה צר ועי"ז חביבה על בעלה כו', וזהו ענין השופר שצדו א' קצר וצדו א' רחב ומסיבת זה יוצא הקול והולך ומתרחב וזהו ענין התשובה מן המיצר קראתי י"ה ומזה נמשך הלידה להיות קול ה' יחולל אילות, וזהו ויחשוף יערות פי' ברבות בא ס"פ ט"ו דקאי על י"א סממני הקטורת, כי הקטורת הוא בחי' ריח וזהו ענין ריח בוגדיו בעל תשובה היינו מן המיצר קראתי כנ"ל וכמ"ש בת"א פ' תולדות סד"ה ראה ריח בני ע"ש וע"י תשובה זו מברר י"א כתרין מסאבותא ואזי ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וזהו והרשעה כולה בעשן תכלה וזהו ענין יוהכ"פ שהיו מכניסים הקטורת לפני ולפנים ואז ובהיכלו כולו אומר כבוד דהיינו ע"ד והוי' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ כמ"ש במ"א בד"ה דרשו ה' בהמצאו ומזה נמשך אח"כ חג הסוכות שהוא ענין וענני כבוד שהוא נמשך מהעלאת ענן הקטורת דיוהכ"פ שזהו ענין ויחשוף יערות כנ"ל, ועי"ז כי בענן אראה כו' וזהו ובהיכלו כולו אומר כבוד, ועיין בזח"ג פ' פנחס דרנ"ה ע"ב ופי' ויחשוף ע"ד מחשוף הלבן שקולף המקיף של ע"כ הוא בחי' לבונה להיות נכלל למעלה ע"י ריח בוגדיו קציעות כל בגדותיך כשעוקר רצונו לגמרי מהרע ע"ד קציעות וזהו ע"ד מ"ש בפ' שלח ע"פ סר צלם מעליהם כו' ומזה נמשך בחי' כבוד כתר ע"ד מלך הכבוד שחולק כבוד ליראיו להקיפם בענני כבוד עילאה שלמעלה היש אמיתי ומה שלמטה כלא חשיב כו' וזהו בכסא ליום חגינו, בכסה לשון התכסות היינו המונעים המעכבים הלידה כמ"ש בזח"ב תצוה קפ"ד ע"א, וזהו והאבן גדולה ע"פ הבאר שהוא היצה"ר המונע ומעכב גילוי לידת המוחין אהוי"ר ולכן צ"ל תקעו בחדש

שופר שע"י התעוררות רחמים גנוחי גנח תחיל תזעק בחבליה מזה נמשך חלה גם ילדה והיינו ע"י שופר אימא עילאה שמצוחת כנגדה כמ"ש במדרש תלים סי' כ' שעז"נ עמו אנכי בצרה כו' ועז"נ קול ברמה נשמע רחל מבכה, ברמה בחי' סוכ"ע, והיינו שע"ז נמשכים יג"מ הרחמים כו' ובנפש זהו בחי' מוליה ומקור ושרש הנשמה שנמשך ומתעורר ע"י השופר כו' לכן מזה נמשך ליום חגינו יש לפרשו על ר"ה וגם על חג הסוכות שאז נמשך עיקר הגילוי כנ"ל בענין ענני כבוד שהם הנמשכים בסוכות ע"י התשובה בעשי"ת דהיינו ענין יחולל אילות ויחשוף יערות כו' כנ"ל נמצא יחולל *.

ט) כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב. הנה היום יעמוד במשפט כל יצורי עולמים אם כבנים אם כעבדים דהיינו בחי' ישראל ובחי' יעקב שבחי' ישראל נק' בן בני בכורי ישראל ובחי' יעקב נק' יעקב עבדי, וזהו אם כבנים דהיינו בחי' ישראל אם כעבדים היינו בחי' יעקב והנה מתחלה צ"ל פי' יעמיד במשפט לשון יעמוד פי' הרד"א ע"ד מלך במשפט יעמיד ארץ, והיינו להיות קיום והעמדה לבחי' ארץ שהוא כנס"י, דהנה בחורבן בהמ"ק כתיב השליך משמים ארץ תפארת ישראל באיכה רסי' ב' והיינו שירדה כנ"י הנק' ארץ שהיתה מקבלת מבחי' שמים עד מ"ש השקיפה ממעון קדשיך מן השמים וברך את עמך כו' כי שמים זהו יחו"ע דכולא קמיה כלא חשיבא ומשם נמשך בחי' זו לארץ כנ"י וכמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מק"ת וזהו ענין כי כל בשמים וארץ דאחיד בשמיא וארעא כו' משא"כ בחורבן בהמ"ק דקוב"ה סליק לעילא לעילא, אזי השליך בחי' ארץ הנ"ל ונתרחקה מבחי' שמים וכמ"ש בזח"א ויחי דרל"ת ובפ' תרומה דקע"ה סע"ב, והיינו כי ארץ בחי' רצוא שרצתה לעשות רצון קונה אבל מצד נפילתה והתלבשות נה"א בנה"ב נמשכת אחר תאוות הגוף ואין לה הרצוא ונרחקה מבחי' שמים שהוא בחי' יחו"ע ובזח"ג האזינו דרצ"ג סע"ב השליך משמים ארץ כו' משום דכתיב אלביש שמים קדרות כו' דהיינו יניקת החיצונים לבוש שק כו' שמעלימים ומסתירים ומכסים שלא יהי' גילוי יחו"ע ולא יאיר בחי' זו למטה, וזהו נמשך מחמת אשר אתם זונים כו' היינו התקשרות בהבלי עולם, ובמא"א אות זיין סכ"ג זונה נק' הנוגה כי הניחה הקדושה ויצאה לקליפה ודבקה בהם והיתה כמותם ולכן תרגום זונה נפקת ברא כי יצאה מן הקדושה להדבק בטומאת הקליפות עכ"ד וזהו כמ"ש בתניא פ"ז כי דברים המותרים הם מנוגה וכשהוא בזוללי בשר וסובאי יין למלאות תאוות גופו ונה"ב כו' ע"ז יורד חיות הבשר והיין שבקרבו ונכלל לפי שעה ברע גמור שבג"ק הטמאות וגופו נעשה להן לבוש ומרכבה לפי שעה כו', וזהו ענין זונים ונפקת ברא וכמו שהזונה אסורה לבעלה אחרי אשר הוטמאה כך ע"י שנעשה ח"ו בבחי' זונים לא יוכל לקבל גילוי האלקות בנפשו ולכן השליך משמים ארץ אא"כ ע"י תשובה בחילא יתיר שממשיך מלמעלה מבחי' שמים כו', אך לבוא לזה זהו ענין במשפט יעמיד ארץ וכמ"ש ברבות אמור ר"פ כ"ט ע"פ ויסרתיך למשפט מייסרך ביסורין בעוה"ז כדי לנקותך מעוונותיך

---

*) נראה שחסר כאן.

לעוה"ב אימתי בחדש השביעי, ור"ל שיהי' ע"ד בצר לך כו' ושבת כו' כמו זית רענן כו' שע"י הטחינה מוציא שמנו כך יהי' עי"ז גילוי הביטול מבחי' חכמה שבנפש וע' ברבות ר"פ ואתה תצוה, ואזי יהי' קיום והעמדה לארץ הפך ממ"ש השליך משמים ארץ כו' וע"ד מ"ש בזח"א פ' לך לך דפ"ח רע"ב פי' ויעמוד השמן כתיב הכא ויעמד וכתיב התם שרש ישי אשר עומד לנס עמים ישעי' י"א יו"ד, ועמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה וכל העם רואים גבי וכך הוא מצרים כור הברזל כו', וכן בפרט כל אדם כו' ע"ש. וזהו ודרך חיים תוכחת מוסר, והעצה לזה שיקבל על עצמו תוכחת מוסר ולא יצטרך ליסורין הוא להיות קדש א"ע במותר לך וכמארז"ל פרישות סייג לקדושה, כי הנה ענין מוסר פירשו מלשון קשר כמו ננתקה את מוסרותימו תלים סי' ב' שהם חבלים לאסור ולקשר וא"כ יהי' כמו לשון אסור ע"ד ויאסור יוסף מרכבתו כו' וכן ענין היסורים הם הקשרים והחבלים בני האדם להחזיקם להלוך בישרה או שמוסרים ומאסרים את גופו ותומרו להיות הנשמה והגוף יחד להיות ב' לבבות נאמנים בל יתנגדו זה לזה היצ"ט והיצה"ר והיינו שכמו שכשאוסרין את האדם אינו יכול לילך להלאה כרצונו כך היסורים הם גדר שלא יוכל הרצון להתפשט כמו תאוות ממון כשיש לו ח"ו יסורי עניות הם מונעים מהתפשטות הרצון כו' ומוכרח הרצון להיות כפוף ובטל לנה"א, וזהו ענין הקשר לחבר ב' הפכים יחד היינו הנה"ב שתהי' בטל לנה"א, ועד"ז ג"כ המוסר בדברים היינו לאסור אסר על נפשו למנוע התפשטות רצונו עד שתהי' הנה"ב קשורה ובטילה לרצון נה"א וכמ"ש במשלי ך"א י"ח ייסרתני ואוסר, ולכן נאמר בדברים לא יוסר עבד משלי כ"ט י"ט, דהיינו שמצד גסות נפשו אין המוסר דברים מועיל לו לקשר נפשו כי בהפקירא ניחא ליה כ"א בשבט יכהו משא"כ במי שאינו עבד גשמי כתיב לקחת מוסר השכל וכתיב תלים י"ו ז' יסרוני כליותי וכן הגדרים נק' איסר וכן השבועה כמארז"ל איסר בו שבועה שהוא ג"כ ענין שאוסר נפשו ומקשרה לנה"א להיות קדש עצמך במותר לך, ועמ"ש סד"ה אוסרי לגפן עירה לקשר בחי' עיר פרא אדם מדות לנה"ב בחי' גפן שהוא כנס"י כו', אך משפט דאיהו רחמי כמ"ש הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו וע' מזה ברבות באסתר ע"פ הוא אחשורוש הוא חמשה לרעה חמשה לטובה, אית לן חד דטבא מכולהון הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו שמדת רחמיו לעולם, והיינו כי ע"ס במספר אצבעות חמש כנגד חמש וע"כ מבחי' ימין נמשך חמשה פעמים הוא לטובה ומבחי' שמאל נמשך ע"י רבוי השתלשלות ה"ג חמשה פעמים לרעה, והיינו כשנמשך יניקת החיצונים מה"ג דהיינו בקליפת נוגה אך אית לן חד הוא דטבא מכולהו זהו בחינה שלמעלה מע"ס אדון יחיד שאין שני לו, והיינו כמ"ש ועבד הלוי הוא דא עתיקא וכמ"ש מזה בת"א ר"פ לך לך בענין הוא עשנו כו' וידוע דלית שמאלא בהאי עתיקא א"כ משפטיו הן רחמים והיינו בחי' גבורה דעתיק יומין שמשם הבירור והצירוף כמ"ש הרמ"ז ר"פ פנחס ע"פ שמע בני מוסר אביך דא קוב"ה, מאי מוסר אביך דא אורייתא דאית בה כמה תוכחין כו' ופי' הרמ"ז שם שהתורה היא באבא שהיא מושפע מח"ס וידוע שבח"ס שורש בוצינא דקרדוניתא שהוא מקור הגבורות שלכן נתקנה מגבורה דעתיק ושם עיקר הבירור כו' וזהו נעשה ע"י הגבורות כו' והנה משם באים היסורין המצרפין את האדם עכ"ל והענין כמ"ש במ"א בביאור

דפ' שמות בענין חלב ודבש, שהאריז"ל הכריע שמה שהחכמה הוא מקו ימין חח"ן זהו חכמה דאצי' אבל ח"ס הוא בחי' דין שבה מלובש גבורה דעתיק וכנ"ל ולכאורה אינו מובן דעכ"פ ח"ס היא למעלה מעלה מחכמה דאצי' וא"כ איך הוא דין וכו' אך הענין כי לפי שח"ס היא שרש הנאצלים ובה צ"ל התלבשות עתיק שהוא המתנשא מהנאצלים מלשון נעתק ומובדל והוא מל' דא"ס כו' א"כ א"א להתלבש בח"ס כ"א ע"י גבורות דוקא בחי' צמצומים ומ"מ גבורה זו עיקר החיות כו' כמו כי הדם הוא הנפש כו' ואף שבגלגלתא מלובש חסד דעתיקא זהו מפני שאין הגילוי מעתיק שם רק בבחי' מקיף אבל בח"ס הגילוי בבחי' פנימי' וזהו א"א כ"א ע"י גבורה כו' ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ שוש אשיש בענין השופר כו' וזהו אית לן חד הוא דטבא מכולהון כי גבורה דע"י הוא מבחי' מל' דא"ס שלמעלה מעלה מע"ס חד ולא בחושבן, ולכן גבורה זו אינה שום דין ממש כ"א מדת רחמיו לעולם, וזהו פלס ומאזני משפט לה' מעשיהו כל אבני כיס ות"י מתקלין דקושטא, וע' מזה ברבות וישב פפ"ד בא ס"פ ט"ז, ומתקלא זהו במו"ס קו המדה ועמ"ש בת"א פ' שמות גבי אי' סופר אי' שוקל כו' והיינו כמ"ש ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים כמ"ש מזה סד"ה אתם נצבים, וזהו במשפט יעמיד ארץ וכ"ז נמשך ע"י השופר התעוררות רחמים בחי' הרים הגבוהים ליעלים שופר של ר"ה של יעל כו' ושקל בפלס הרים כו' ומזה נמשך אשר ברוחו שמים שפרה כי קול השופר כלול מאש רוח מים וזהו ברוחו שמים כו' וכיון ששמים יתגלו ולא יהי' אלביש שמים קדרות אזי ממילא יש עמידה דהא בהא תליא וזהו היום יעמוד במשפט כל יצורי עולמים שהמשפט הוא בבחי' היום שכולו יום שאין שם בחי' גבורה והוא בבחי' זכרון ליום ראשון לפני ההשתלשלות והוא בחי' תשובה כמו שאמר משיח לריב"ל אימתי אתי מר וא"ל היום כו' כמ"ש כ"ז בד"ה ביום השמיני עצרת.

י) **והנה** בלידה זו יש ב' בחי' אם כבנים אם כעבדים והענין כמ"ש בזח"ג פ' אחרי דע"ח ע"א ע"פ מולדת בית או מולדת חוץ. כי מולדת בית זהו כמ"ש בחכמה יבנה, והיינו בחי' בינה מולדת חוץ זהו ה' תתאה והוא כענין חכמות בחוץ כו', והיינו כי דרך כלל יש ב' בחי' בנשמות הא' נשמות הגבוהות בני עליה שתורתן אומנתן ונקראו בנים למקום דהיינו כמו ברא כרעא דאבוה כמו שהרגל בטל לגמרי לגבי הראש ואין לו רצון בפני עצמו כך הוא ביטולן וכמ"ש ברע"מ כברא דרחים לאבא יתיר מגרמיה ונפשיה וכמ"ש מזה בד"ה ש"ה ממעמקים, ונק' מולדת בית, שהתורה נק' בית וגם כמ"ש באג"ה סי' כ' ואף לאחר שירדו נר"ן שלהם לבי"ע לא נשתנו כו' והב' נשמות דבי"ע שהן בחי' יש ודבר נפרד רק שהיש בטל כו' ועמ"ש מזה בת"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי כו', אמצאך בחוץ שהן ב' בחי' נשמות יוסף ובנימין כו' וזהו הנק' מולדת חוץ ולכן בבנימין נאמר ותקש בלדתה כו' וזהו ג"כ ענין שפרה ופועה כי ה' עילאה זהו מולדת בית בחי' מחשבה שאותיות המחשבה הם בעצמות ואינן נפרדים ופועה בחי' דבור, כמ"ש ברבות בקהלת בפסוק טוב שם פועה שהיתה פועה באשה והולד יוצא ופי' במ"כ מדברת ולחשה באזנה דבר, ועמ"ש מענין עבד ובן בד"ה לא הביט און ביעקב כו' ע"ש וזהו אם כבנים רחמנו כרחם אב, וכנודע מענין אב הרחמן ואב הרחמים כו' והיינו שאפילו על בן ונשמות

דאצילות שייך בחי' רחמים כי גם אצילות אין ערוך ממש לגבי אור א"ס ב"ה וחכמה נק' עשייה כו' וזהו כי חק לישראל הוא, וכמ"ש אספרה אל חק כו' בני אתה אני היום ילידתיך, וזהו ענין שמשפרת את הולד כו' כנ"ל, אך ואם כעבדים עינינו לך תלויות וכמ"ש אליך נשאתי את עיני כו' כעיני עבדים שהם מט"ט וסנדל כו' שהם בבחי' ביטול, והנה העבד ע"י הביטול יש בו מעלה גדולה כמ"ש במ"א ע"פ כי לי בנ"י עבדים שע"י שהן בחי' עבדים בביטול רצון עי"ז הם לי ממש וזהו עד שתחננו ותוציא כאור משפטינו והיינו המשפט האמור בפ' ואלה המשפטים כי תקנה עבד עברי כו' שבאמת גם בחי' עבד הוא עברי מבחינת בעבר הנהר מלמעלה מהשתלשלות, רק שירד למטה, ולכן צ"ל כי תקנה קנין הוא ההמשכה מההעלם להגילוי להמשיך בו משרשו, וזהו ענין חמשה קנינים קנה הקב"ה ישראל קנין אחד שנאמר עד יעבור עמך הוי' עד יעבור עם זו קנית, שע"י התשובה הם בבחי' עד יעבור עמך הוי' עד יעבור עם זו קנית שע"י התשובה הם בבחי' עד יעבור עמך הוי' למעלה משם הוי' כמ"ש לפני הוי' תטהרו וזהו ג"כ פי' עבד עברי כו' שש שנים יעבוד הם שיתא סדרי משנה כו' שהעבודה הוא לברר המדות הרעות כו' ועז"נ ומשפט לאלקי יעקב משפט דאיהו רחמי כי פי' לאלקי יעקב דוקא היינו מ"ש יעקב והיה הוי' לי לאלקים, אשר א"כ הגם כי המשפט לאלקים הוא דוקא מ"מ הגם שבתחלה עלה אלקים לישב על כסא דין כמ"ש ברבות אמור פכ"ט וזהו שם אלקים אח"כ הוי' בקול שופר והיינו שע"י התרועה והשופר עומד ממדה"ד ויושב על כסא רחמים ע"ש ברבות, וא"כ אז המשפט לבחי' הוי' כאשר מתעלה לע"ק ונעשה בחי' אלקים ולכן משפט זה הוא מדת רחמיו כי הוא משם הוי' כו' וזהו הוא ה' אלקינו ר"ל ע"ד מ"ש ב"פ הוי' הוא האלקים בד"ה שובה ישראל דבחי' הב' היינו כשהוי' ז"א עולה לע"ק נחשב בחי' אלקים וזהו הוא הוי' שהוא בבחי' אלקינו ולכן הוא זה עדיף מכל בחי' הוא אפי' מה שלטוב מתחלתו ועד סופו כו' היינו מעשייה עד אצילות כי מתחלה נמשך נפש דעשייה ולסוף גילוי אצילות כו' אבל הוא הוי' אלקינו שמתעלה בבחי' א"ס ממש, ומזה נמשך אשר לא הביט און ביעקב כמ"ש בת"א בתחילתו סד"ה השמים כסאי, והיינו גם בבחי' עבד שזהו הנק' יעקב וכמ"ש יעקב עבדי ועמ"ש מזה בביאור ע"פ לבבתני שזהו בחי' דעת עליון כו' והיינו ע"י ותרועת מלך בו כי עלה אלקים בתרועה כו' כנ"ל.

תקעו בחודש שופר כו'. וצ"ל מהו בחודש והל"ל בשופר, ובמדרש תילים איתא חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם ואני מכסה על עוונותיכם שנא' נשאת עון עמך כיסית כל חטאתם סלה כו' חדשו מעשיכם זהו"ע הבחירה בטוב. ומה שופר זה תוקע מזה ומוציא מזה כו' ע"ש. הנה זה היום תחלת מעשיך (ע' הפי' בד"ה שוש אשיש ובד"ה יתקע בשופר גדול ובד"ה ביום השמע"צ, וי"ל עוד סוף מעשה במחשבה תחלה ר"ל כי במעשה יש ב' בחי' הא' כח המעשה הב' הכח שנפרד מכח המעשה ונתלבש בהפעולה ע"ד כח הפועל בנפעל וכולם בחכ'

עשית החכ' תקרא מח' והתהוותה מאא"ס ב"ה מבחי' סוף מעשה שלו היינו
מעשה נק' מל' דא"ק רדל"א וסוף מעשה המזלות בחי' שערות דא"א ונוצר ונקה
ולכן אין ערוך החכ' אליו ית', אך זה תחלת מעשיך שיומשך גלגלתא רצון העליון
שלמעלה מבחי' סוף מעשה וזהו"ע גיאות לבש עוז התאזר כו' שיהי' עצמות
אא"ס נמשך ומתלבש בחכ' ובמל' כו' וזהו ע"י מאמר נעשה אדם כו') שברה"ה
נברא אדה"ר ולכן השיר של יום שישי הוא ד' מלך גאות לבש לבש ד' עוז כו'
ע"ש שגמר מלאכתו ומלך עליהן כדאי' פב"ת דר"ה דל"א א' והיינו שאדה"ר
קיבל עליו עול מלכותו ית' משא"כ קודם שנברא אדה"ר שהי' רק בהמות וחיות
לא הי' התגלות בחי' מלכותו ית' וכ"כ המפרש סוף מס' תמיד וז"ל בששי שבו
נשלם מעשה בראשית ונברא האדם ג"כ שמבין גדולת הבורא יתעלה אומר ד' מלך
גיאות לבש עכ"ל וע' בפ"ב דעכמו"ז דכ"ד סע"ב, ולכן גם עכשיו בכל ר"ה הוא
בחי' אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם להמשיך מפנימיות מל' ית'
ע"ד וכבוד הדר מלכותו כו' וכמ"ש סד"ה שוש אשיש וסד"ה אתם נצבים ועמ"ש
בד"ה אני לדודי בענין הוא לי לאלקים ואני לו לעם (וע' בד"ה ביום השמע"צ
בן חכם ישמח אב ושם פ"ב ההפרש בין חיצוניות מלכות לפנימיות) ובמה בשופר
וצ"ל למה בשופר דוקא, והענין יובן בהקדם מ"ש גבי בריאת האדם נעשה
אדם, נעשה אדם ל' רבים משא"כ בכל המאמרות שכולם נאמרים בל' יחיד יהי
אור יהי רקיע (ולהעיר מענין עשיי' לעילא וכמ"ש במדרש ורחמיו על כל
מעשיו הם הצדיקים גם נעש' ל' עתיד ולהבא) אך כי האדם יש בו בחי' אחת
שאין דוגמתו בכל הנבראים היינו בענין הבחירה שיש בו לבחור במה שרוצה,
ויש בו יכולת על שני הפכים שאם יבחור בטוב יוכל להיות צדיק וטוב לו
וגם ח"ו יוכל לבחור ההפך, משא"כ בחירה זו בכל שאר הנבראים חוץ מן
האדם וכמ"ש הרמב"ן רפ"ה מהל' תשובה רשות לכל אדם נתונה כו' הוא
שכתוב הן האדם הי' כאחד ממנו לדעת טוב ורע כלומר מין זה של האדם הי'
יחיד בעולם ואין מין שני דומה לו בזה הענין שיהא הוא מעצמו בדעתו
ובמחשבתו יודע הטוב והרע ועושה כל מה שהוא חפץ ואין מי שיעכב בידו
כו' ויש להעיר ממ"ש ע"פ הן האדם הי' כו' משא"כ בבהמות וחיות שאין להם
דעת לידע הטוב והרע ואינם פועלים רק כפי טבעם המוטבע בהם כמו הנשר
הוא רחמני על בניו והעורב אכזרי וכן אפי' בשמים כמארז"ל ע"פ האזינו השמים
כו' הסתכלו בשמים שמא שינו את מדתן או שמא גלגל חמה יצא למערב כו'
וכן אפי' במלאכים והטעם הוא כי כל הנבראים אינן כלולים מהרבה בחי'
ומדריגות כ"א מבחי' אחד בלבד כמו העורב שהוא אכזרי אין בו רחמנות כו'
ועד"ז כל הבהמות והחיות וכמר"כ גם באדם אלו הי' נמשך מבחי' א' לבד כמו
מבחי' הטוב בלא רע כלל לא הי' יכול להיות בו הבחירה לצד אחד אף אם
הי' יודע הטוב והרע וכמו המלאכים נק' עומדים וכמ"ש עצי שטים עומדים
שרפים עומדים שעומדים תמיד במדריגה אחת אף שהם יודעים הטוב והרע
כמ"ש הן האדם הי' כאחד ממנו אלא שלפי שאין להם רע כלל ע"כ ידיעתם
ממנו שהם יודעים מן הרע אין עושה בהם התפעלות ונטי' כלל אל הרע ח"ו
כיון שאין בהם בחי' זו ואין הידיעה רק בחי' מקיף וכמ"ש בד"ה הן האדם
היה כאחד ממנו וא"א להם כלל לנטות ולהזיז א"ע ח"ו מאלקותו ית' אמנם

האדם לפי שהוא כלול מטו"ר וכמ"ש וייצר ה' אלקים את האדם וייצר בשני יודין ופירשו ברבות פ' בראשית פי"ד ויצר ב' יצרים יצ"ט ויצה"ר וכ"כ בזח"ג תזריע ע"ו ב' והרמ"ז שם כ' שהם נמשכים מחו"ג אבל א' מן היודי"ן נקוד ונרגש והב' נסתר רמז שחפץ ה' שיצה"ר יהי' נכלל ביצ"ט ויכנע לו כו', וכמ"ש בזהר ס"פ מקץ דר"ד ע"א כיון דאתגלגלו ואתחברו תרין אתוון אילין ט"ר כחדא כו' עד דהא בר נש דאנא בעא למברי בהון תרוויהו אתכליל כחדא ואתברי אבל אנת לימינא כו' ע"ש, וכיון שהוא כלול משניהם ע"כ יש בו הבחירה לבחור כו' (וע"ש בד"ה הן האדם שמפני שדעת שלו הוא בבחי' התפעלות כיון שהוא כלול מהם ע"כ ח"ו יוכל לבחור כו' וצריך להתגבר על ההתפעלות ע"י חב"ד כו' כי אור דוחה חושך וכמ"ש בתניא פי"ב שיש יתרון כו' ע"ש.

קיצור תחלת מעשיך גיאות לבש. וזהו שתמליכוני עליכם, ובמה בשופר, נעשה אדם, לשון רבים, ענין הבחירה, משא"כ בכל הנבראים לפי שכלול מטו"ר וייצר יצ"ט ויצה"ר, אתגלגלו אתוון ט"ר).

ב) **והנה** כח וממשלה זו להיות הרשות והבחירה בידו נמשך ממקום גבוה מאד נעלה שהרי אין דוגמתו בכל הנבראים העליונים ולא במלאכים עליונים דקדושה כנ"ל, וגם לא אפילו בקליפות שהם רע גמור ג"כ אינם יכולים לעבור את הוי' כמ"ש בתניא פכ"ד דאל"כ הי' מטשטשי עלמא ח"ו, רק באדם לבד יש כח וממשלה זו לבחור כפי מה שירצה, והוא המשכה ומקום גבוה מאד (עמ"ש מזה ג"כ בביאור דשתי הלחם ע"ג שני הכבשים) ואפ"ל עפמ"ש בזח"ג נשא קמ"ב ב' וייצר תרין יודין למה רזא דע"ק ורזא דז"א, היינו ע"ד ב' שמות דהוי' סוכ"ע וממכ"ע כו' שמשם מקור כח החפץ והרצון, והן ג"כ ב' בחי' חו"ג כי ז"א נק' אלקים לגבי עתיקא דלית שמאלא בהאי עתיקא והנה ע"י שמגביה יצ"ט על יצה"ר מעורר כמו"כ למעלה להיות יחוד הוי' אלקים וזהו וייצר ה' אלקים פי' ע"י ב' יודי"ן דוייצר שיצה"ר נכנע ליצ"ט גורם למעלה יחוד הוי' אלקים שהגבורות נמתקין בחסדים, ועמ"ש במ"א ורדו בדגת הים כו' היינו ג"כ לשון ממשלה בזח"ב ר"פ משפטים דצ"ד סע"ב אדם באורח אצילות דלעילא ואתקרי בדיוקנא דמארי' ועלי' אתמר ורדו בדגת הים כו', ופי' באשל אברהם אדם באורח אצילות דלעילא היינו בחי' כתר דאצילות או א"ק הרי שמבחי' זו נמשך הכח והממשלה להיות ורדו כו' וכמ"ש בקהלת סי' ח' באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה וכן עד"ז באיוב סי' ט' י"ב ועיין מזה ברבות סדר וירא פנ"ה דף ס"א ב' ובשבת פרק במה אשה דס"ג ע"א דרשו כמו"כ על העושה מצוה כמאמרה כו' וכ"ה באריכות ברבות נשא פי"ד רנ"ט א' שאפילו הקב"ה גוזר גזירה הוא מבטלה והיינו שע"י הממשלה שנותן ליצ"ט על יצה"ר כו' נותן לו כח וממשלה הנ"ל ששרשה גבוה מאד נעלה להעיר מפסוק מושל באדם צדיק מושל שם כג"א ואתה מושל בכל דה"א כטוב מושל בגבורתו עולם תילים סו"ז, המושל בכל אשר לו בראשית כ"ד ב' והוא ימשול בך בראשית ג' י"ו תמשילהו במעשה ידיך תילים ח' ז', והנה

כתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו באיוב סי' כ"ה ב' והיינו שע"י הביטול שהם בטלים אליו ית' לפי שהמשיל ופחד עמו כענין והנורא א-ל עליון כו', מזה נמשך להיות עושה שלום שמיכאל וגבריאל שהם שלג ואש אין מכבין זה את זה, נמצא מובן מזה ענין ממשלה זו להיות עושה שלום שמיכאל וגבריאל הגבורות נכנעים ומתמתקים בחסדים כו', וכמו"כ צ"ל הממשלה באדם עד"ז שיהי' מושל על יצה"ר, וכמ"ש ואתה תמשול בו בראשית ד' ז', וע' באג"ה סי' י"ב ע"פ והי' מעשה הצדקה שלום, וכתי' משלי סי' י"ו ל"ב טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר, הרי נק' זה מושל ברוחו ושרשו מא"א ארך אפיים כו', (ע' במד"ר פ' נח בענין שהצדיקים דומין לבוראן שלבן ברשותן כמו שהקב"ה לבו ברשותו כו' ע"ש בפ' תולדות פס"ז), והיינו מ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט ועיין בשל"ה שער האתיות אות ר' בענין רצון, וביאור הענין הנה מבואר ג"כ בספרי המחקר בעיקרים מ"ב פ"ב וג' הפועלים שני מינים הא' הפועל בטבע בלי כוונה ורצון כמו האור הנמשך מהשמש והאש שורף, והמים והשלג מקררים שהם מוכרחים בפעולתם ואין בו כח לעצור הפועל ההוא, והב' הפועל בכוונה ורצון, וענין רצון אינו שייך אלא כשיוכל לרצות כך או ההיפוך והוא בוחר כפי שרוצה ע"ש, ובמ"א פכ"ג ובמ"נ מ"ב פי"ח ומבואר שם שענין האמונה האמיתי שהקב"ה פועל ברצון היינו כמו שרצה וברא את העולם כך היה יכול לרצות שלא לברוא העולם כלל כי חפץ חסד הוא והיינו כמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם, ולכן ג"כ ברא העולם בעת שרצה לא קודם ולא אח"כ, ומה שהקשו ע"ז המכחישים שא"כ הרי הוא ית' משתנה מלא רוצה אל רוצה וכתי' אני הוי' לא שניתי ביאר שם פ"ג כי רצונו אינו ממין רצונינו כמו שעצמותו אינו מושג, ולכן אין רצונו פועל שינוי ח"ו כו', וזהו שמו גימ' רצון ר"ל הרצון הוא רק שם והארה בלבד שאינו נוגע לעצמיות ולא כמו הרצון באדם והיינו ג"כ ענין רצון אותיות צנור, עכ"פ ענין הרצון הנאמר בו ית' היינו שיכול על ב' הפכים שכמו שבחר וברא את העולם כך היה יכול לבחור שלא יהי' בריאת העולם כלל, אלא שבחר להיות בריה"ע, ועד"ז נאמר יבחר לנו את נחלתינו כו' הבוחר בתורה ובמשה עבדו כו', א"כ מבחי' זו נמשך כח הבחירה הניתן לאדם כו' שיהי' בו בחי' רצון, אשר ענין הרצון הוא דוקא כשיכול על ב' הפכים הנ"ל, וכן עפ"י הקבלה רצון הוא בחי' כתר א"א ומשם שרש האדם כמ"ש המק"מ פ' בשלח דנ"ה בשם האריז"ל ור"פ במדבר, וזהו על דמות הכסא דמות כמראה אדם הוא בחי' ז"א שנק' דמות כמראה אדם כי עיקר בחי' אדם הוא בא"א כמ"ש ס"פ משפטים דקכ"ב א', וע' בפ' משפטים דצ"ד סע"ב וע' במ"ש בת"א בד"ה ויצר את האדם שהמלאכים נק' פני ארי' פני שור כו' בחי' חי' רק האדם נשמתן מבחי' מדבר שלמעלה מבחי' חי, אכן שם נתבאר שהוא מבחי' ח"ע א"כ בחי' אדם הוא חכמה, ומה שהוא בחי' רצון היינו כי אבא מקבל ממזל ונוצר אותיות רצון, ועכ"פ לכן ע"י שהאדם מגביר יצ"ט על יצה"ר מעורר כן למעלה הבחירה להגביר החסד על הגבורה (כמ"ש בר"ח שער היראה ספ"ה ע"ש) ומכ"ז יובן מ"ש נעשה אדם לשון רבים לפי שהוא כלול מכל הבחי' העליונות והוא מבחי' אור כללי ולא מבחי' פרט אחד כשאר הנבראים.

קיצור שמבחי' ממשלה ובחירה זו נמשך ממקום גבוה כמ"ש המשל ופחד עמו כו' ואתה מושל בכל טוב ארך אפיים כו' ומושל ברוחו כו' שמושל על ג' קוין חג"ת וממתיק הגבורות כו', וכתיב באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה, וע' זח"ב צ"ד סע"ב, ומשם נמשך כח הממשלה והבחירה לאדם תמשילהו במעשה ידיך, וייצר בשני יודי"ן יצ"ט ויצה"ר, ושרש ב' יודין אלו צדיק מושל, ושרש הבחירה מבחי' הרצון כו'.

ג) אך הנה עם היות שרש כח ענין הבחירה נמשך ממקום גבוה מאד אך בחי' זו יורדת ומתלבשת למטה מטה בגוף האדם הגשמי ולפי שהוא כלול מטו"ר ממש ע"כ כמו שיכול למשול ולבחור בטוב כך יכולה להיות ממשלה זו גם בבחי' הרע הכלול בו שהרי יכול לב לבחור ברע ח"ו ה' ישמרנו (משא"כ למעלה כי הנה למטה בחירה זו ירדה עד בחי' עה"ד טו"ר משא"כ למעלה עץ חיים הוא והבחירה ע"י דעת עליון שלמעלה מבחי' דעת תחתון וכ"ש מעה"ד טו"ר, וענין הבחירה בבחי' אדם העליון שעל הכסא היינו לבחור בחסד או בגבורה שגם הגבורה הוא קדושה ואלקות גמור כמו החסד וכל הדינים תכליתם לטוב להיות בירור הטוב כו' וזהו"ע ואתחברו תרין אתוון אילין ט"ר שזהו"ע עולם התיקון התכללות חו"ג והתכללות זו זהו ע"י שם מ"ה בחי' ביטול וזהו"ע אדם גימ' מ"ה ועמ"ש בת"א פ' יתרו ד"ה להבין ביאור ענין האבות בענין אדם גימ' מ"ה ואעפ"כ למעלה הכל מטה כלפי חסד וכמ"ל בשם המד"ר בענין שהקב"ה לבו ברשותו דפי' לבו י"ל ל"ב אלקים דמע"ב וביומא פרק בא לו דס"ט ע"ב זהו גבורת גבורתו שכובש את יצרו ר"ל שכובש את מדה"ד וע' באג"ה ד"ה והי' מעשה הצדקה שלום בענין עושה שלום במרומיו כו' אם לא שחיבים מהפכים מדה"ר למדה"ד ח"ו ע"י שמגבירים ומשליטים היצה"ר כו', ולכן ע"י התשובה נמשך מיתוק הדינים שהחסדים גוברים ומדה"ד נכנעת ע' בפ' ויקרא דט"ו ב') וז"ש ויברא אלקים את האדם בצלמו כו' נזכר שם אלקים כי ההמשכות כח הממשלה הזאת צריכה לירד כ"כ מטה מטה (ועד"ז נאמר עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו דקאי על מט"ט והוא ג"כ ע"י צמצום כי ניתן לו ממשלה, וכן המאור הגדול לממשלת היום כו') ואין זאת כ"א ע"י צמצומים נפלאים, וכענין אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום, שהענין כי בכדי שיהי' ירידת ההמשכה כ"כ עד שהוי' יהי' אלקיך צ"ל ע"י צמצומים וזהו מפי הגבורה דוקא ועמ"ש ע"פ שוש אשיש כו' בענין ותגל נפשי באלקי, והנה תכלית ירידת הזאת של הנשמה בגוף וגם ירידת הממשלה והבחירה כ"כ למטה הוא צורך עלי' ע"י שיבחור בטוב ויהפך ויברר עה"ד טו"ר ויהי' לבו ברשותו אזי יהי' דומה לבוראו כנ"ל, וז"ש בכל מאדך לשון רבים לפי שיש ב' בחי' מאד והם עומק טוב ועומק רע (כי מאד דקדושה היינו בחילא יתיר וגם מאד אותיות אדם שם מ"ה וגם כנ"ל בחי' אדם א"א הרצון שבנפש בחי' יחידה וזהו"ע עומק טוב בחי' עומק היינו כתר, גם עומק גימ' גבורה, ועדמ"ש בפ' יתרו ס"ח ב' מאד מסט' דשמאלא ופי' הרמ"ז שם לפי שכפי האמת הגבורות מעולות מחסדים אכן יש בחי' מאד לעו"ז כמארז"ל מאד זה יצה"ר מאד זה מלאך המות, וכמשי"ת בענין בכל מאדך בכל ממונך, והנה ע"י שהאדם מהפך המאד שבלעו"ז לקדושה אזי נתעלה בבחי' טוב מאד יותר מבחי' טוב מצד

עצמו ולכן לזה נשפלה וירדה הבחירה שעי"ז יהי' עלי' וכמש"ש בביאור הזהר פ' מקץ דר"ד בענין הטית שא"ל הקב"ה תוב לאתריך דהא את צריך לה כו', דהיינו עליית מ"ה בס"ג ע"י בירור נה"ב ששרשה משם ב"ן כו') כי האדם כלול משתיהן וכמארז"ל בכל מאדך בכל ממונך כמארז"ל אין אדם מת וחצי תאותו בידו נמצא תאוות ממון יש בה בחי' מאד כו', וזהו וצדקה תרומם שע"י הצדקה מהפך בחי' מאד מלעו"ז ועי"ז תרומם לגילוי אהבת בכל מאדך והיא נמשכת ע"י התבוננות במהו"ע ית' איך שאני הוי' לא שניתי שמזה יומשך בחי' אהבה הנ"ל וז"ש סיפא דקרא ואתם ב"י לא כליתם פי' שהנביא קובל מפני מה אין לכם כלות הנפש מהתבוננות זו להיות כלה שארי ולבבי כו' כשיתבונן בענין אני הוי' לא שניתי וקדושים בכל יום יהללוך סלה ילכו מחיל אל חיל, וכל העולמות העליות רק בשמו ית' בחי' ושמך קדוש אבל בחי' אתה קדוש הוא אינו מושג כלל ולזאת יומשך האהבה דבכל מאדך כו', והנה באתעדל"ת זו אתעדל"ע גילוי בחי' מאד העליון כמ"ש ה' אלקי גדלת מאד שהוא אוא"ס כמו שהוא בלי גבול ממש היינו למעלה מבחי' הצמצום כו' והיינו מבחי' האור שלמעלה מהקו שהוא נמשך ע"י צמצום ומקו"פ וההמשכה הוא ע"י המצות וכמ"ש רחבה מצותך מאד כדפי' באגה"ק סי' י"ז והיינו רמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברים דמלכא כמו שהאבר ממשיך חיות הנפש להיות שורה ומלובש בתוכו כו', וזהו ותורת חסד כמים יורדים מגבוה לנמוך, אך פיה פתחה בחכמה כי להיות נמשך החסד בחי' מים זהו ע"י התלבשות בחכמה תחלה והוא התורה ותורה אור שלמעלה מבחי' מים כי הנה טבע האש להסתלק למעלה הפך המים עמ"ש בד"ה אתם נצבים ובד"ה כי ביום הזה יכפר רק כשיש לו כלי למטה במה להתאחז הוא נמשך, וכך כי הוי' אלקיך אש אוכלה כו' למעלה מגדר המשכה רק ע"י התורה נמשך והוא בחי' אור אך הכלי לזה לבחי' תורה הם המצות ולכן האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו, אלא תורה וגמ"ח ע' פ' תרומה קס"ז סע"א בענין אור מים כו' (וזהו"ע ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת היינו ע"י לבושים דתומ"צ הנק' הוד והדר כמ"ש תנה הודך על השמים דקאי על התורה והדר היינו מ"ש וכבוד הדר מלכותו וכן עוטה אור כשלמה הוא התורה הנק' אור, א"נ הוד והדר היינו לבוש מל' עוטה אור כשלמה היינו לבוש דתורה) עי"ז נמשך מבחי' גדלת מאד להיות נוטה שמים כו', וזהו"ע ה' מלך גיאות לבש כו' פי' כי לבושו צדקה לפי שהוא השפעה מהחסד וכן התורה שהוא ח"ע נק' לבוש כבוד עילאה וכבוד תתאה, וזהו ויבא מלך הכבוד כו' ע' בהרמ"ז במדבר דקי"ח וזהו"ע גיאות לבש ועוז התאזר כי אין עוז אלא תו' וע"י ב' לבושים אלו נמשך להיות ה' מלך (וברבות וארא פ"ח מהו לבושו של הקב"ה עוז שנאמר לבש ה' עוז התאזר, ונתנו לישראל שנאמר ה' עוז לעמו יתן, ועוז לשון כח וחוזק, ושרש הכח והחוזק נמשך מבחי' ע"י כמ"ש רש"י ע"פ וצדיק עתק בתילים ל"א י"ט וכן ע"פ ולמכסה עתיק בישעי' ססי' כ"ג לשון חזק וחשוב ורז"ל אמרו ע"פ ולמכסה עתיק שהוא בחי' עת"י והיינו שמשם שרש הכח והחוזק וכנודע מענין איתן, וזהו"ע התורה שנמשך מבחי' גבורה דע"י שבמו"ס ולכן נק' עוז וכח וכמ"ש קול ה' בכח וענין הכח כי מבחי' מל' גאות לבש נמשך יש ודבר נפרד כמ"ש בד"ה

מי מנה עפר יעקב גבי והים עליהם מלמעלה שלפי שהים שהוא בחי' מל' עליהם מלמעלה בבחי' מקיף והתנשאות והסתלקות ע"כ נעשה בבחי' דבר נפרד שזהו"ע החול מסביב לים ע"ש אך כדי שיהי' נמשך הביטול בבחי' היש זהו ע"י לבוש ה' עוז כו' שהתורה נותנת כח בנה"א להכניע היצה"ר ולבטל היש וזהו עוז לעמו יתן יברך את עמו בשלום פי' כמו עושה שלום במרומיו בין ב' הפכים מים ואש שנעשה שלום והתחברות ע"י כי המשל ופחד עמו כו' ובטלים כו' כמו"כ ענין השלום בנפש היינו בין יצ"ט ליצה"ר ששרשם ג"כ מחר"ג כמ"ש הרמ"ז תזריע מ"ו ב' ולזה לכן שהיצה"ר יהי' נכנע ובטל ליצ"ט כמ"ש בכל לבבך בשני יצריך נק' שלום וכמ"ש בד"ה בחודש השלישי ובאג"ה סד"ה והי' מעשה הצדקה שלום זהו ע"י ה' עוז לעמו יתן הוא הכח העליון להיות ביטול היש וזהו חכמה כח מ"ה בחי' כח שיהי' מה וביטול כו' ולכן נאמר בי מלכים ימלוכו כו' מאן מלכי כו' היינו הממשלה על היצה"ר וצ"ל יחתר מריביו ע"י גאות לבש ועי"ז ויתן עוז לבש עוז כו' וזהו והופיע בהדר גאון עוזיך עי"ז יומשך הגילוי גם למטה ע' בביאור דמנורת זהב וזהו ה' בעזך ישמח מלך כו' מלך היינו מל' דאצילות מקור דבי"ע וכשיומשך הגילוי מבחי' עוז וכח עליון ישמח מלך והיינו מ"ש ועתה יגדל נא כח אד' כו' כמ"ש במ"א וזהו ויתן עוז למלכו, ואף שעוז לשון גבורה, הנה יש ב' בחי' גבורה הא' צמצום והב' הממשיך גילוי בפנימי' ע' ע"פ שוש אשיש בענין ותגל נפשי באלקי ובביאור ע"פ קול דודי גבי ומקפץ על הגבעות ולכן בהמ"ק נק' גאון עוזכם בפ' בחוקתי להיות בו גילוי אלקות בפועל ובפרט בהיכל קהק"ד והנה משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד"א של הלכה וזהו ה' עוז לעמו יתן, ושרש לבוש זה י"ל זהו ג"כ מ"ש לבושי' כתלג חיוור, שנמשך ג"כ מגבורה דע"י שבמו"ס שמשם נמשך י"ג ת"ד, והנה התורה הנק' עוז הוא לבוש הפנימי שהוא ח"ע ושרשה מחכ' קדומה מו"ס ולכן נק' משל הקדמוני משל הוא לבוש והיינו לבחי' קדמונו ש"ע ממש כמ"ש בת"א גבי פורים בדרוש האחרון ע"ש באריכות, ובחי' מלוכה זהו לבוש החיצון כי ענין לבוש החיצון היינו ע"ד מה שהאדם לובשו כשצריך לילך בחוץ וכך עד"מ הוא הדיבור שנק' לבוש החיצון לגבי המח' שהוא לבוש הפנימי לפי שהדיבור הוא ההתגלות לזולתו שבפ"ע א"צ לדבר ובחי' חוץ היינו כמ"ש חכמות בחוץ תרונה היינו בבי"ע שכשצ"ל הגילוי בחוץ היינו ע"י חכמות ח"ע וח"ת כו' ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי בענין חצר החיצונה ובד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות, ועז"נ ה' מלך גיאות לבש ומ"מ שרש לבוש זה נמשך ממח' דאנא אמלוך כו', ובד"ה יביאו לבוש מל' נתבאר דפי' לבש מל' היינו מל' דא"ס המקיף לכל הד' עולמות בשוה ומ"מ גם לפי"ז י"ל בחי' לבש ה' עוז זהו בחי' גבוה יותר היינו בחי' כתר מלכות בראשו שהוא בחי' פנימיות יותר מלבוש מל' כו' ע"ש א"נ כמ"ש בד"ה אסרי לגפן שיש לבושי הגוף היינו לבוש לז"ת ולבושי מל' כו' ע"ש א"נ כמ"ש בד"ה ולבושי הראש היינו לבוש לג"ר, ועד"ז אפ"ל ההפרש בין לבוש מל' לבחי' לבושו עוז ובזח"ב ס"פ יתרו דצ"ד א' משמע ה' מלך גיאות לבש היינו בברה"ע לבש ה' עוז היינו ע"י מ"ת, ומ"מ גם בברה"ע הי' ע"י לבוש דעוז הי' ביום מ"ת וזהו

מארז"ל פ"ט דשבת דצ"ל למה נרמוז זה ביום שישי למע"ב דוקא אלא מפני שאזי ה' מלך גיאות לבש, ולהיות בחי' זו צ"ל ע"י לבש ה' עוז שהוא לבוש הפנימי כו' כנ"ל.

קיצור עם היום שרש הבחירה שהו"ע הממשלה נמשך ממקום גבוה (קו האמצעי המושל על חו"ג) אך ירידה למטה עד שיוכל לבחור ח"ו ברע והיינו עה"ד טו"ר משא"כ למעלה ומ"מ הירידה צורך עלי' ע"י בירור עה"ד טו"ר בכל מאדך ב' בחי' מאד, עומק טוב ועומק רע שהרע יהי' נהפך לטוב ע"י וצדקה תרומם וההתבוננות מאני הוי' לא שניתי ועי"ז ממשיך מבחי' מאד העליון והיינו ע"י תומ"צ, וגדלת מאד, הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה שהם גיאות לבש ולבש ה' עוז, עוז גבורה דעתיק שבמו"ס לשון כח ונקרא ג"כ לבושי' כתלג, בהמ"ק גאון עוזכם, ותורה יקרה מפנינים משל הקדמוני, ומל' לבוש החיצון וחכמות בחוץ חצר החיצונה, ושרש ב' לבושים אלו לבוש מל' וכתר מל' צדקה כשריון לבוש הגוף וכובע ישועה בראשו לבוש הראש וע' במא"א אות כ' סי"א בענין כובע ואות יו"ד סט"ו בענין ישועה.

ד) **והנה** המלוכה הוא כמ"ש ומלכותו ברצון קבלו עליהם ור"ל כי מושל שייך אפי' בע"כ של מי שמושלים עליו, אכן מלוכה זהו שממליכים המלך ברצון וכמ"ש שום תשים עליך מלך, ואף שמצינו אם לא ביד חזקה אמלוך עליכם ביחזקאל סי' ה' הרי ארז"ל פ"ד דר"ה דל"ב סע"ב ורע"ב שזה נק' מל' של פורענות גם כי ע"י ומלכותו ברצון קבלו עליהם ממשיכים המלוכה מבחי' עליונה יותר כי הנה מלכותו ברצון קבלו עליהם קאי על שעת קי"ס שאמרו ה' ימלוך לע"ו כמ"ש הרד"א בפי' מעריב, ומבואר ברבות בשלח ר"פ כ"ג שעז"נ נכון כסאך מאז שע"י בחי' שירה זו דאז ישיר נמשך להיות עד"מ אגוסטוס יושב כו' שהוא בחי' מל' דא"ס כמ"ש במ"א ולכן לא נתגלה בחי' מלוכה עד שנברא אדה"ר בעל בחירה ורצון להיות ברצון קבלו וכמו"כ ההמשכה מלמעלה להיות אנא אמלוך זהו כשעלה ברצונו הפשוט, וזהו"ע המלך הגדול והקדוש שהוא קדוש ומובדל בחי' סוכ"ע, והנה בתחילת הבריאה היה מה שעלה ברצונו מצד עצמו כי חפץ חסד הוא, ואעפ"כ ארז"ל בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית ועז"נ כי יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגולתו ע' מזה ברבות וישלח ר"פ ע"ו שנק' יעקב בחיר שבאבות כו' אמור פכ"ז במדבר פ"ג רמ"ד א', וכן בכל ישראל נאמר כי עם קדוש אתה כו', ובך בחר ה' בפ' ואתחנן ז' ו' וע' בזח"ב ר"פ תרומה ועז"נ דודי לי ואני לו דודי לי בתחלה באעתדל"ע כו' אכן עכשיו באעתדל"ת תליא לעורר ולהמשיך הרצ"ע בבחי' מלך ועז"נ אני לדודי בתחלה ואח"כ ודודי לי וע' בסידור ע"פ הקול קול יעקב, ובד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה שזהו"ע גבורי כח עושי דברו בתחלה והדר לשמוע בקול דברו, והנה בכל השנה ההמשכה ע"י בכל מאדך וע"י התומ"צ שהם כלים לרצה"ע ב"ה, אך בר"ה שהוא זמן המשכת חיות כללי על כל השנה וזהו"ע שתמליכוני עליכם כו' להמשיך הרצון לבחי' מל' ממדריגה עליונה יותר מבכל השנה שע"י תומ"צ ממשיכים הרצון להתלבש בח"ע דאורייתא מחכמה נפקת אבל בר"ה ממשיכים מבחי' רעדכ"ר כמ"ש במ"א בד"ה תקעו בחודש והמשכה זו הוא

ע"י תקעו בחודש שופר, חדש היינו התחדשות החיות והמשכות אור חדש צ"ל המשכה זו ע"י שופר תקיעה קול פשוט רעו"ד שלמעלה מהשכל ממעמקים קראתיך מה שלא יוכל להתלבש באותיות כלל, והנה השופר הוא דוקא מבחי' חיה שלמטה מבחי' מדבר שהם למטה מהדעת אבל שרשם למעלה מהדעת מבחי' מלפני מלוך כו' והגם שלמטה האדם גבוה מהם ע"י הדעת שיש לו וכמ"ש הן האדם הי' כאחד ממנו כו' ולכן בחי' מלכותו ית' הוא דוקא על האדם שבו שייך לומר ומלכותו ברצון קבלו כו' ועי"ז נמשך מלמעלה מבחי' כשעלה ברצונו כו' להיות בחי' מל' כו' אך באמת בחי' הביטול שיש בבהמות אין דוגמתו באדם כלל וגם שאינן יכולים למרות פי ה' משא"כ באדם ולכן ארז"ל אפי' יתוש קדמך כו' והגם שנת"ל ששרש הבחירה הוא ממקום גבוה אך היינו שרשה ממקום שנלקחה, אבל בהשתלשלותה וירידתה למטה מטה עד שהבחירה הוא בטור"ר א"כ כיון שיכול ח"ו לבחור מה שהוא נגד רצה"ע הרי הבהמה שאין בה בחי' זו כלל שאינה יכולה כלל למרות פי ה' היא גבוה בזה מהאדם, ועוד כי הביטול שבהם יותר מבאדם וכ"ש הכבשים שיש בהם טבע הביטול יותר מבכל הבהמות כרחל לפני גוזי' נאלמה וכצאן טבחה שפושטת צוארה לשחיטה לפי שהביטול שלהם שרשה מבחי' הביטול שלמעלה מהדעת כו' והוא למעלה מהביטול שע"י הדעת אף כשבוחר בטוב ובביטול כו' כי הבחירה והרצון שעפ"י השכל אין בו עומק כ"כ כמו בחי' הרצון הטבעי שלמעלה מהשכל כמ"ש בד"ה שובה ישראל עד ובביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב ע"כ המצוה לתקוע בשופר של איל שהוא נמשך מבחי' הביטול מיש ושאין בו אפשרי נגד הביטול, ולכן בהיות האדם תוקע בו ברעו"ד ממש ומתחבר בחי' אדם ובהמה יחד שני המעלות יחד היינו להעלות הרצון והבחירה שע"פ השכל עד בחי' הרצון שלמעלה מהשכל וכענין מוליה חזי' ששם א"א לנטות מאחרי ה' וזהו"ע המבואר במ"א ע"פ שאו את ראש כו' לגלגלותם בענין שיעשה רצונך כרצונו כו' כמ"ש במ"א, וזהו צאן מרעיתי אדם אתם שיהי' בחי' אדם ובחי' צאן דהיינו התחברות אדם ובהמה זהו"ע תקיעת שופר ועיקר ענין זה כי כל הנ"ל בענין הבחירה זהו כשלא פגם כלל והגביר יצ"ט על יצה"ר ואזי נק' צדיק מושל, אבל אם פגם ח"ו באיזה מצוה א"כ פגם בהבחירה עליונה והמשיך השפע לסט"א ע"כ צ"ל התיקון לזה שיעלה הבחירה שלו בבחי' שלמעלה מהשכל כו' וזהו"ע אדם ובהמה כו', בהמות הייתי עמך וזהו"ע תקעו כו' שופר כו' (וזהו וזכור את בוראך בימי בחורותיך בקהלת סי' י"ב ופירשו ברבות שם ענין בימי בחרותיך ע"ש ובך בחר ה' ולפי"ז יש לפרש על ב' ימים דר"ה שאדה"ר נברא בר"ה שהי' כללות הנשמות, וא"כ אז הוא בחי' ובך בחר כו' גם האבות נולדו בר"ה ולכן נק' ירח האיתנים ועז"נ וזכור את בוראך שתעשה ג"כ הבחירה שלך להיות ובחרת בחיים נצחיים) והנה עי"ז מעורר וממשיך גילוי מבחי' מאד העליון להיות נמשך אור חדש כו', וזהו"ע התקיעה הראשונה שהיא המשכה מלמעלמ"ט (ובזח"ג אמור צ"ט ב' דתקיעה הוא בחי' אברהם וגם מבואר שם דהמשכה זו באה מבחי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם וא"כ יש לפרש דתקיעה זו שרשה המשכת חסד דעתיק והו"ע אהבתי אתכם אמר הוי' שע"ז אמר בשה"ש רבה בפסוק שימני כחותם ענין כי עזה כמות אהבה כו', ועמ"ש מזה בד"ה

משכני אחריך נרוצה) ואח"כ שברים לשבור ולפרד המשכת אור וחיות זה שיתחלק בכדי שיהי' יכולים לקבל האור בבחי' פנימי' (וכמ"ש בפע"ת שבתקיעה הראשונה נמשכים המוחין בבחי' מקיף ואח"כ בשברים מתחילין ליכנס בפנימי' בתוך כלי המוחין כו' ועוד אפ"ל בענין שברים ע"ד שפירשו ברבות סדר מקץ ר"פ צ"א ענין וירא יעקב כי יש שבר במצרים שברו על ה' אלקיו ע"ש דפי' לשון שברון ולשון תקוה כמו שברתי לישועתך ה' נמצא דרשו בתיבת שבר ג' פירושים לשון שבירה ולשון מכר וקנין ולשון תקוה והיינו כי ע"י השבירה להיות לב נשבר ונדכה רוח נשברה וכענין חרישה דמרפי ארעא, מזה נמשך המכר והקנין היינו הצמיחה שאחר החרישה כו', וגם התקוה שברתי לישועתך שהוא גילוי ש"ע נהורין מה שלמעלה מאתעדל"ת וכמו"כ יש לפרש בענין שברים תרועה שע"י שמשבר רצון נה"ב מזה נמשך להיות שברו על ה' אלקיו היינו כמ"ש והי' הוי' לי לאלקים כמ"ש במ"א וזהו ג"כ ענין ותרועת מלך בו לשון ריעות וחיבה כו' וכמו"כ יומשך מלמעלה לשבור כל המנגדים והמונעים היינו יצה"ר וכחותיו כו' וכמאמר ושבור עולינו מעל צווארינו כו'.

קיצור ענין ומלכותו ברצון, ועי"ז נכון כסאך ובר"ה שתמליכוני אני לדודי

ובמה בשופר, בהמה ביטול למעלה מהשכל ויעלה הבחירה והרצון שע"פ השכל למעלה מהשכל עליית מ"ה בס"ג, וזהו ובמה בחי' אדם גימ' מ"ה בשופר ס"ג ע"י בירור ב"ן בהמה צאן אדם, חכור את בוראך בימי בחרותך, ועי"ז ממשיך מאד העליון, תקיעה המשכה, אהבתי אתכם, שברים, וענין שברו על ה' אלקיו, שברתי לישועתך.

ה) **וזהו"ע** שאומרים לפני תקעות שופר יבחר לנו את נחלתינו את גאון יעקב כו' ומהרמ"א בפי' לתהלים סי' מ"ז ה' פי' שהוא בזכות יעקב הנק' בית, כי אברהם קראו הר כו' וכמ"ש מזה בד"ה ואשה כי תדור ונק' נחלתינו נחלה בלי מצרים אהל בל יצען כו' ופי' יבחר לנו היינו כמ"ש אהבתי אתכם כו' ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי ומבואר במ"א הקושיא מהו הרבותא הלא עשו הי' רשע ויעקב איש תם. אך הענין משום דבאמת מצד עצמות אוא"ס הרי קמי' כחשיכה כאורה ואם צדקת כו' ושם אח עשו ליעקב ממש וזהו ג"כ ענין הגורל ביוה"כ לפני הוי' שהוא כמו שיפול הגורל למעלה מהטעם כי שם כחשיכה כאורה כו' ואעפ"כ כתי' בחוק יוטל* בהגהות לד"ה וקבל היהודים שמונת בבוך דרב"ו בעמוד ומכ"ז שיטה יוטל/הכתר כו' בשטה בהא, וזהו"ע מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו וע"ז הבקשה יבחר לנו את נחלתינו וזהו"ע הבוחר בעמו ישראל באהבה כו' כי רק אתכם ידעתי לשון רצון ובכל שנה בר"ה ויוה"כ ממשיכים בחי' זו וזהו"ע החותם דנעילה עמ"ש בת"א פ' בראשית ד"ה להבין ענין הברכות ובסידור בביאור ע"פ ברכת נשואין גבי ברכה ראשונה פותחת בברוך כו' ע"ש מענין יבחר לנו שזהו"ע פותח בברוך וחותם בברוך וכך בכללות הנה ההתחלה בר"ה ע"י שופר והחותם בנעילת יוהכ"פ והנה להמשיך בחי' יבחר לנו כו' זהו ע"י השופר שהאדם שהוא ג"כ בעל בחירה ובוחר בחיים עליונים כי עמך מקור חיים בחי' בכל מאדך וגם בשופר שהוא ביטול ורצון פשוט שלמעלה מהשכל כנ"ל מענין אדם ובהמה א"כ בחירה זו

* בכת"י צוין ושם נ"א - דשם חסר עד - בכ"ק

ורצון זה הוא בחי' רצון פשוט שלמעלה מהשכל ועי"ז מעורר ג"כ כמו"כ מלמעלה ענין יבחר לנו כו' שיומשך בחי' זו מרעדכ"ר מאד העליון (גם י"ל הנה האדם אעפ"י שיש בחירה ברצונו אכן הבחירה והרצון שלו עפ"י הדעת והשכל, משא"כ הרצה"ע שהוא ג"כ בבחירה שזהו"ע רצון, אבל הרצון למעלה מהשכל וההחכמה, אפי' מח"ע והו"ע חכ' קדומה שנק' כך עלה במח' והנה בהמה אעפ"י שיש לה בחירה אבל הביטול למעלה מהשכל כנ"ל ע"כ לעורר גילוי רצה"ע ממש זהו ע"י אדם ובהמה שנמשך בבחירת האדם ג"כ רצון וביטול שלמעלה מהשכל ע"י בהמה, ולכן עי"ז דוקא מעורר למעלה מאד ברצה"ע להיות יבחר לנו כו' וזהו אדם ובהמה תושיע הוי' שיומשך גילוי שם הי' כי חלק הוי' עמו גם פי' תושיע הוי' שעי"ז מתמלאים כל הפגמים כו' ועמ"ש מזה בד"ה יתקע בשופר גדול) והיינו את נחלתינו את גאון יעקב.

ז) **והנה** ענין תקיעה שברים הם ג"כ בעבודה באדם שברים לב נשבר כו' ע"י מארי דחושבנא וע"י כי בר"ה משפט לאלקי יעקב האם כדאי להיות לו ירידת והמשכת אלקות ובזכרו ע"ז יתמרמר לבו מאד בכת"י שלי ד' נ"ה ע"א שיטה בעוה"ז עד שלמעלה מאותיות שם עמוד ב' שיטה ג'. וזהו תקעו בחודש שופר שמתחדש השופר ע"ד בכל יום יהיו בעיניך כחדשים וכ"ש בענין מאדך בר"ה וכן מלמעלה נמשך אור חדש מתענוג ורצה"ע בבחי' מל' בכסא מבואר לעיל מה שארז"ל שהו"ע כסית כל חטאתם סלה, והיינו ע"י גילוי ואוהב את יעקב כו' אהבתי אתכם וכתי' על כל פשעים תכסה אהבה משלי סי' יו"ד כמפורש ברבות ר"פ צו את אהרן והיינו להיות כי פי' אהבתי אתכם אמר הוי' דהיינו ע"ד שם הוי' ממש הר"ע אהבה כמבואר בזח"ג ואתחנן דרס"ז ע"ב מה ת"ר כו' ע"ש וא"כ עד"מ להבדיל באלף אלפי אלפים הבדלות לאין קץ כו' כמו שאין אדם רואה חוב לעצמו מטעם שעל כל פשעים תכסה אהבה זו הנפלאה שאוהב א"ע ואין הפי' שאין אדם יודע כלל הרע שלו דאדרבה ידע אינש נגעי לבבו יותר ממה שיודע חבירו אלא הענין שאהבה תכסה עליהם עד שאינו רואה העון להיות מתפעל מזה להיות שונא א"ע כו' ואין עושה מהם יש כו' וגם יוכל למצוא לו טענה וזכות לצדד ע"ז כו' ולא נשתנית האהבה כלל עי"ז ועד"ז נאמר לא הביט און ביעקב כו' והיינו מפני שה' אלקיו עמו ממש, כי חלק הוי' עמו ממש, והאהבה הוא אהבה עצמיות כמ"ש על כפיים חקותיך כו', ולכן כיון שאהבה עליונה לישראל הוא עד"ז ממש לכן תכסה האהבה על כל הפשעים וזהו"ע בכסא כו' שלא נמשך מזה שום התפעלות להתפעל בגבורה ורוגז כי האהבה תכסה כו', וכ"ז נמשך ע"י תקעו בחודש שופר שהאדם בוחר לו ה' לחלקו ולגורלו בבחי' אה"ר שלמעלה מהשכל כנ"ל, ועי"ז ממשיך מלמעלה גילוי בחי' אהבתי אתכם כו' וכנ"ל ומזה נמשך להיות ה' מלך גיאות לבש כמ"ש כי גאה גאה גיאה על גיוותניא ר"ל שמסלק השפעתו מן הגיאים, דהגם שנאמר שממית בידים כו' זהו כשאינו לבש גיאות ואזי אינו מקפיד כו' אבל רמה ידיך ורוממות וגיאות אזי בל יחזיון כו' ועד"ז נאמר הוי' יחתו מריביו והנה זהו נמשך ע"י אתעדל"ת והו"ע ת"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית להיות בחי' גיאות והתנשאות שלא ישפיל א"ע אחר תאוות היצה"ר כו' ויהי' יקר רוח בעיניו עוה"ב ויגבה לבו בדרכי ה' כו' ועי"ז מעורר כן למעלה להיות גיאות לבש כו' ועי"ז ויתן עח

כו', כי חוק לישראל ומשפט כו' חוק הוא מה שלמעלה מהשכל ומשפט הוא ע"פ החכמה אך כי לישראל הוא חק שצ"ל הרעו"ד למעלה מהשכל והנה חק גימ' מ"ה ס"ג מה בחי' אדם וס"ג ע"י בהמה ב"ן שנתבררה ונעשה עליית מ"ה בס"ג כו', וזהו ובמה בשופר כנ"ל, וכ"ז להיות משפט לאלקי יעקב וכמ"ש ולקחתם לכם ביום הראשון כו' ליום חגינו חג לשון שמחה וריקוד כמו המון חוגג תילים מ"ב אוכלים ושותים וחוגגים ש"א סי' ל', והגם כי בכל השנה צ"ל שמחה כמ"ש תחת אשר לא עבדת בשמחה כו', אך בכל השנה השמחה בהעלם כו', ובסוכות באה בגילוי זמן שמחתינו כו' ב' שמחות ישמח ה' במעשיו ישמח ישראל בעושיו לכן בכל השנה מנסכים יין להמשיך שמחה ובסוכות שכבר גילוי השמחה מנסכים מים שהם למעלה מבחי' שמחה ולכן נק' עשי"ת ימים נוראים מחמת התגלות מלכותו ית' כמ"ש כי ה' עליון נורא מלך גדול כו' ולא מחמת יראת עונש רק כמשל התגלות מלך בו"ד תיפול אימה ופחד כמ"ש כ"ש בגילוי מלכותו ית', ור"ה כולל חיות כל השנה וממנו נמשך ומתחלק לכל יו"ט ולכל הימים בסוכות גילוי השמחה ובפסח בחי' זו וכן בעצרת כו' והכל הי' כלול בר"ה וכמו הראש כולל חיות כל רמ"ח אברים כו'.

שייך לעיל לענין לבש ה' עת התאזר כי ענין האזור שמחבר הלבוש עם הגוף שלא יתרחק הלבוש מהגוף אלא יהי' דבק לו, ועד"ז כאשר ידבק האזור כו' כן הדבקתי אתכם כו' והיינו כי מל' הוא הלבוש כנ"ל ומבחי' לבוש זה כשמתרחק מהגוף יוכל להיות היש דבר נפרד כו', ע"כ צ"ל אזור לחבר הלבוש להגוף היינו שיומשך הביטול וזהו בחי' עוז התאזר, התאזר דוקא כו' ובחי' זו ממשיכים ע"י תומ"צ שהתורה נק' עוז וכן במצות אדק עוזינו כו' כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח. וזהו"ע האבנט של כה"ג לחגור ולחבר הכתונת עם הגוף כו' ועמ"ש עוד מזה בבוך שמות ויקרא במד' קרוב לסופו הגהות על הנ"ל י"ל תחילת מעשיך הכתי' ויעש את הרקיע ויעש את שני המאורות אעכצ"ל מפני שבצלם אלקים עשה את האדם ודצ"ח הם בי"ע ואדם זהו אצי' ולכן נק' תחילת מעשיך ובישעי' סי' מ"ה העל בני ועל פועל ידי תצוני בענין הבחירה דוגמת ביומא סט"ב שכובש את יצרו דר"ל שכובש מדה"ד ע"י גבורת גבורתו ובחי' זו נמשך מא"א הרי משם שרש הבחירה וזהו"ע נעשה אדם בצלמנו ממש, וכמו אצי' גילוי המאציל בד"ה ואלה המשפטים בהביאור אך צ"ע א"כ איך בהמה בשרשה גבוה מהאדם וגם ענין בהמה רבה מד"ה ויאכילך את המן ואפ"ל בהמה רבה מל' דא"ק גבוה מאדם דאצי' ע"כ בהמה רבה גבוה ממנו ואפ"ל, אבל כתר הנק' אדם גבוה מבהמה רבה כו', אלא שהאדם שרשו מאדם דאצי' ע"כ בהמה רבה גבוה ממנו ואפ"ל בה וע"י מגיע לבחי' א"ק כו' ששם הבחירה ע"י מר"ס למעלה מהשכל המושג ונדמה כאלו הוא רצון בלא שכל כו' ע' במד"ר פ' במדבר הרבה דברים ברא הקב"ה ובירר לו א' מהן.

תקעו בחודש שופר בכסה כו'. בכסה יש פי' ג"כ לשון כסא כמ"ש (במ"ע ספורנו, ובמד"ר אמור פכ"ט) ע"פ אך אותך לא אעשה כלה כו' (בירמי' סי' למ"ד י"א) ע"י שאין מכלין שדותיהם כד"א לא תכלה פאת שדך כו'. (ר"פ קדושי' י"ט ט') והענין כי תכלת דומה לים כו', לכסא הכבוד, ובזח"ב תרומה קל"ט א' תכלת הוא כורסיא דדינא כו', ובגמרא (פ"ב דסוטה די"ז סע"א) בשכר שאמר אברהם מחוט ועד שרוך כו' זכו בניו לחוט של תכלת אשר דומה לים כו' לכסה"כ כו' ובמד"ר (סדר לך לך ס"פ מ"ג) אתה אמרתה כו' חייך שאני נותן לבניך מצות ציצית כו' פתיל תכלת ומתרגמינן חוטא דתכלתא, וצ"ל הלא תכלת הוא כסא דין שלכן אמרו רז"ל כל הצבעונין יפים לחלום חוץ מן התכלת (פב"ת דברכות דנ"ז ע"ב ובזהר שם) וא"כ מהו הזכות שזכו לחוט של תכלת כו', והענין דהנה כתי' כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, כי אצי' ויאצל כל הנקרא בשמי כו' (כדפי' בת"א פ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים) אך לכבודו בראתיו, בריאה היינו יש מאין, וזהו נמשך מבחי' ולכבודי, לבוש ה' מלך גיאות לבש, וזהו כבוד מלכותך יאמרו צ"ל מסך המעלים שיהי' יש וזהו ענין וגבורתך ידברו, גבורות וצמצומים, אתה גיבור לעולם ה' וזהו שמתחלה עלה במחשבתו לברוא את העולם במדת הדין (כמ"ש בלק"ת בד"ה תקעו בחודש דרוש השני פ"א), אך אח"כ שיתף עמו מדת הרחמים כדי שלא ישארו נפרדים, וצריך להמשיך הביטול בהיש (עי"ש ובסידור בד"ה אד' שפתי תפתח) ולכן איתא בזהר ר"פ בראשית, כי בראשית ברא אלקי' זה מה שעלה במחשבתו לברוא את העולם במה"ד, ואח"כ יש י"ג תיבין עד דאדכר עוד פ"ב שם אלקים היינו י"ג מדות הרחמים שמשם נמשך הביטול בהיש כו' שמאירים בע"ס וג' עולמות בי"ע, והנה המשכה זו להמשיך הביטול בהיש, וזהו ענין חוט של תכלת, כי המשכות הביטול נמשך מחכ' עילא' כח מ"ה שמאיר בבחי' מל' כדי להמשיך הביטול בבי"ע, וזהו ה' מלך גיאות לבש, לבש ה' עוז התאזר, ואין עוז אלא תורה שהוא בחי' עוזר לבחי' מל' (ועמ"ש ע"פ חגרה בעוז מתניה) שעי"ז הביטול והארה והמשכה זו שבבחי' חכמה להמשיך בחי' חכמה גם למטה בבי"ע, וזהו ענין פתיל תכלת, כי תכלת עמרא הוא, היינו בחי' ושער רישי' כעמר נקי ומקור התהוות החכמה, ונצבע בגוון תכלת שכאשר נמשך למטה נעשה בחי' תכלת כו' נהורא תתאה המכלה הפתילה כו' מה שבבי"ע מקבלי' עליהם עול מל"ש ליבטל וליכלל במקורו, ונק' ביטול היש, (וכמ"ש מזה בלקו"ת פ' שלח בד"ה והי' לכם לציצית דרוש השני ספ"ב, ובהביאור ד"ה ענין התכלת) וכליון זה שהתכלת מכלה היינו שמכלה היש ולגרמיה שבנה"ב הנק' פתילה (כמ"ש בד"ה שיר השירים בפי' כלה שארי ולבבי) וזהו תכלת דומה כו' לכה"כ, פי' תכלת הוא ביטול היש, דומה לכסא הכבוד ביטול אמיתי דח"ע, כי כסה"כ היינו חו"ב שהן אין ויש תרין ריעין כו' כמ"ש במ"א, וזהו כי אעשה כלה כו' שמבחי' תכלת שהוא כסא הדין נמשך הכליון לרשעים עוברי רצונו לפי שאין מכלים היש והנה"ב שלהם, (וכמ"ש בזח"א פ' בראשית דנ"א ע"ב) והם מלה גסה והם בבחי' פירוד, ועז"נ ארץ אוכלת יושביה הם ז' אומות אותם אכלה נהורא תכלא הנ"ל, אך אותך לא אעשה כלה, לפי שמקיים לא תכלה פאת כו', היינו ביטול היש שנותן יגיעו לדל ומלוה ה' חונן דל, כמ"ש במ"א, גם פיאה

בגימט' אלקים ר"ל ע"י ז נמתק מדת הדין, וזהו ענין זכו לחוט של תכלת, היינו שאף גם מכסא הדין יהי' נמשך זכות לכנס"י לפי שממשיכים בנפשם החוט של תכלת לכלות היש דהנה"ב כו', הדר מלכותו הוד והדר לבשת, עוטה אור כשלמה, גם לבושי כתלג חיור, גם לבוש כבוד עילאה כסה"כ כנ"ל.

קיצור לא אעשה כלה, לא תכלה פאת שדך, תכלת דומה כו' לכסה"כ כורסיא דדינא, והוא ע"י אם מחוט זכו לחוט של תכלת, כבוד מלכותך שמהווה יש מאין, ולכבודי בראתיו, והיינו ע"י וגבורתך אגל"א ואח"כ שיתף מדה"ר שיומשך הביטול בהיש, וזהו תכלת עמרא הוא ששורש המשכה מבחי' ושער רישא כעמר נקי המאיר בחכ' כח מ"ה ומאיר בב"ן ונק' תכלת לשון כליון, כלה שארי שמכלה היש ולגרמיה ולכן הוא כורסיא דדינא למי שאין מקבל עומ"ש ואומר מי לי בשמים כו' אוכלת יושביה ז' קליפות, אמנם ע"י ביטול היש לא תכלה, וזכו לחוט של תכלת שיומשך הביטול לכלות היש דנה"ב ע"י ז גם כסא הדין מלמד זכות וזהו זכו לחוט כו'.

ב) והנה ארז"ל על כסא הדין הוא עולה שנא' עלה אלקי' בתרועה ובשעה שישראל נוטלין את שופרותיהן ותוקעין הוא עומד מכסא הדין ויושב על כסא רחמים, וצ"ל התרועה הוא בחי' דין והיינו ילולי יליל שהוא ג"כ בענין תכלת לכלות היש, וזהו ענין הבכיה ע"ד מים תחתוני' בוכי' על גודל הירידה, וע"י ז מעורר רחמים רבי' ומהפך הדין לרחמים כמ"ש במדרש שם, והענין כי תכלת שהוא כסא הדין דאכיל ושצי דומה לים כו', עד דומה לכסה"כ, פי' כסא הכבוד הוא כסא רחמים, שהרי משרע"ה ביקש הראני נא את כבודך, ונאמר ע"ז והי' בעבור כבודי כו' ויעבר ה' על פניו ויקרא כו', הרי בבחי' בעבור כבודי האירו י"ג מדה"ר, והיינו כי פי' בעבור כבודי זהו ע"ד ועובר על פשע כמ"ש במד"ר סדר בשלח פ"ו כו', מהו עבוד כו' משלם טובה תחת רעה כו' והוא כענין המעביר על מדותיו שהוא ממדות ארך אפים שהוא כתר עליון שעז"ב הראני נא את כבודך, כי כבוד הוא בחי' מקיף עליון (כמ"ש בלקו"ת בפ' נשא סד"ה זאת חנוכת המזבח) ולכן ארז"ל במד"ר בשלח ר"פ כ"ג, ע"פ נכון כסאך מאז מה יש כבוד כו', וזהו כסא כבוד מרום מראשון כו', ופי' מאז עד מלך המרומם לבדו מאז כמו שבחי' מלכותו הי' כלולה בו ממש בבחי' אתה הוא לבדך כו', וכיון שהוא המלך המרומם שכולם שפלים לפניו, לכן נמשך מדת רחמים רבי' (כמ"ש בלקו"ת בד"ה ויאכילך את המן) ורבינו פי' בעבור כבודי כי הנה כבוד הוא בבחי' מל' שהמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, וכשעובר על מצות המלך הרי פוגם כבודו ונמשך עליו מדת הדין, ועונש ממדת מל', וכשמקיים מצות המלך נותן כבוד למלך, וכמ"ש תנו לה' אלקיכם כבוד כו' (ירמי' י"ג ט"ז) ואמרו רז"ל במד"ר פ' נשא פ"ח שזהו ענין המיישר אורחותיו וכן מ"ש כי מכבדי אכבד, ובזוהר פירשו כי מכבדי אכבד, זהו ענין הברכות לברך את השם, וגם כמ"ש זובח תודה, יכבדונני כו', ובגמרא פ"ד דר"ה דל"ה ע"א, ומנין שאו' גבורות, שנא' הבו לה' כבוד ועוז, והיינו שהזכיות של התחתונים ממשיכים תוס' האור במדות העליונות, וממשיכים כבוד עילאה בזו"נ כו', והעונות גורמים הגירעון בכבוד העליון, אך בעבור כבודי שאע"פ שפגמו

בכבודו ית' ע"י העוונות עכ"ז הוא עובר על פשע והיינו ע"י המשכות י"ג מדות הרחמים הנמשכי' מכתר עליון, וממלא כל הפגמים שנעשו בבחי' המדות עליונות ע"ד ואולם חי אני וימלא כבוד ה', וזהו"ע כסה"כ שהוא כסא רחמי' שמשם מאירי' י"ג מדות הרחמי', וזהו להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו, רע"ז הוד והדר לבשת, עוטה אור כשלמה, וזהו ענין מלך השמיני הנק' הדר, ומזה נמשך בסוכות ולקחתם לכם פרי עץ הדר גם והדרת פני זקן לאוקיר לדיקניה, להמשיך בחי' באור פני מלך חיים, גם לבושי כתלג חיור גם כבוד עילאה נק' לבוש, ועמ"ש בענין גיאות לבש, לבוש ה' עוז כו', וזהו להודיע לבני אדם התורה נק' אדם, ופי' גבורותיו ע"ד טוב ארך אפיים מגיבור כו' שעובר על פשע כו'.

ג) והנה זה היום תחלת מעשיך, בנין המ' עולם הדיבור, מאמרו של הקב"ה מעשה, בתחילת הבריאה כשעלה ברצונו ועכשיו צ"ל ע"י אתעדל"ת, והיינו ע"י אמרו לפני מלכיות, וזהו ענין ובכן ע"ד ג"פ שם ע"ב שפסוקי ויסע ויבא ויט, דגבי קי"ס שם ע"ב גימט' חסד והם ג' חסדי' שבחג"ת שבהם ועל ידם הפך ים ליבשה שעלמא דאתכסייא מאיר בעלמא דאתגליא, וכמו"כ ובכן בגימט' חסד, גם עיי"ז ובכן אבא אל המלך אשר לא כדת, ופי' אע"פ שחטאו ופגמו כו' ועכשיו אומרי' ד' פעמים נגד המ' ג"כ, ד' עולמות אבי"ע וכמנין ויעבור שעולה ד"פ ע"ב, והיינו ע"י בחי' עבד עם ד'.

ד) והנה בכסא לשון התכסות שמסתלק החיות של שנה העבר וזהו מרשית השנה, מרשית חסר א' כמ"ש באג"ה סי' י"ד ומה שהסתלקות החיות אין שינוי בעולם, היינו כי בבחי' דבר ה' יש חיצוני' ופנימי' וכנ"ל בענין כבוד מלכותך כו' הדר מלכותו כו' והחיצוני' נשאר ואינו מסתלק, ומזה חיות העולמות אכן הפנימי' נסתלק וזהו בכסא כו', ולכן צ"ל אמרו לפני מלכיות להמשיך הפנימי' הדר מלכותו, הדר הוא לכל חסידיו, וזהו בכסא ליום חגינו שההתכסות אינו אמיתת רק המכוון בכדי שהבן יחפש ויצעק אבא אבא כו', כמ"ש במד"ר ע"פ יונתי בחגוי, והי' מתאווה לשמוע שיחתה כנ' והתחלה לצעוק אבא אבא, וזהו שהכסא הוא בשביל ליום חגינו שהוא גילוי הוא יו"ט של ר"ה ועיקרו יו"ט של חג, וזהו בן חכם ישמח אב, וענין החיפוש כי ההסתלקות וההתכסות מחמת עוונותיכם מבדילים ביניכם כו' וכמארז"ל במד"ר בראשית פי"ט כיון שחטא אדה"ר נסתלקה שכינה כו', וכמ"ש בד"ה וארא אל אברהם ענין העיבור שהוא ה"ג דקודב"ה סליק לעילא כו', נמשך מחמת זה גם בנפש בן כו', וע"כ החיפוש ע"י תשובה שהיא החזרת פב"פ, (ועיין בד"ה שובה ישראל עד ועמ"ש מענין החיפוש בד"ה אני לדודי דרוש הראשון פ"ב בפי' ובקשתם משם כו' ומצאת כו') והזמן המסוגל לזה הוא בעשי"ת כמארז"ל דרשו את ה' בהמצאו אלו עשרה ימים כו', (ועמ"ש מזה כנשר יעיר ספ"ב), והנה המשכה פנימי' זו ג"כ צ"ל מתלבשת גם בחיצוניות, והנה פנימי' תיכון חיצון הם חב"ד חג"ת נה"י, ומזה יובן ענין ט' תקיעות דר"ה ג' פעמים תר"ת להמשיך ט' בחי' הנ"ל בבחי' מל', וכן התיכון והחיצון, והוא שהמל' נקנית בשלשים מעלות כו'.

ה) וזהו תקעו בחודש שופר. היינו כיון שענין ר"ה להיות קונין עולם הדיבור שהוא מתחלה בחי' בכסא לשון התכסות כו', והיינו ע"ד מי שם פה לאדם או מי ישום אילם כו', עד אין כמוך באלמים כו' עורה למה תישן כו', משא"כ הדיבור ע"ד וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר, וע"ז הוא הדין והמשפט בר"ה, כי עי"ז יש מקטריגים שאין ראוים לגילוי הדיבור כו' (כמ"ש בהגהות ע"פ ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם) וצריך להמשיך הרצון והתענוג בהדיבור ע"ד גבורי כח עושה דברו שעושי' בחי' הדיבור, וא"א להמשיך בחי' זו ע"י הדיבור כמו התפילות לבד כי אין החבוש מתיר א"ע, שבפנימי' הדיבור הוא כמו שחבוש עד"מ שנסתלק למעלה כו', ולכן המשכות הדיבור הוא ע"י תקיעות וקול שופר, שהקול הוא למעלה מהדיבור והוא קלא פנימאה רעותא דליבא, צעק לבם, ע"ד מ"ש באנשי כנה"ג ויצעקו בקול גדול כו', ועי"ז החזירו העטרה ליושנה שהוא גילוי אלקות בבית שני כו', כי רעותא דליבא שרשו למעלה מהשכל ולכן ממשיך הרצון עליון בבחי' הדיבור כו'.

תקעו בחודש שופר, כי חק לישראל, ע' ר"מ ר"פ משפטים* צדיק זכויותיו חקוקי' לו על עצמותיו, הענין כי יש ב' מיני אותי' כתי' וחקיקה, ואמנם שניהם בחי' אותיות והקלף הלבן למעלה משניהם כנזכר בביאור ע"פ שימני כחותם, אמנם השערות הלכות י"ל דומ' לכתי', והרצוונות שבמצות חקוקים בלבנונית וגלגלתא דמתפלג לתרי"ג ארחין גליף גליפו בטה"ע מ"ע טה"ע למעלה מהגליפה, וזהו ענין עצמותיו העצמיות פנימי' אבא פנימי' ע"י הוא למעלה מהחקיקה רק הזכיות נחקקים ומתאחדים עם העצמיות, וברשע עוונותיו חקוקי' כי הל"ת פוגם בי"ה ועושה חקקי און, כנזכר בביאור מאמר הר"מ הנ"ל וזהו ולרשע כו' לספר חקי שאינו שייך לחקיקה דקדושה הנ"ל כיון שעשה חקיקות תועבות, אמנם התשובה ממעמקים קראתיך היינו להמשיך גם מלמעלה מבחי' חקיקה, כי יש רשימה חקיקה בחקת חציבה חצבה עמודיה שבעה עשי' ועשיתם את כל מצותי ורשימה למעלה מחקיקה כי חקיקה קצת חסרון בדבר הנחקק משא"כ רשימה והיינו חקיקה אותיות גמורות כמו בכתב רק שנחקקו, ורשימו דק יותר בחי' טעמי'. ואמנם יש ג"כ למעלה מרשימו בחי' עצמיות הלבנונית שלמעלה עדיין מרישמו חקיקו כו'. ומשם ממשיכים למלאות כל הפגמים, וזהו שכה"ג לובש בגדי לבן ביוהכ"פ, והמשכה זו ע"י שופר קול פשוט למעלה מבחי' אותיות אפי' מאותיות החקיקה, ויש בחי' שופר מלמטלמ"ע א"ח מן המיצר כו' הולך ומתרחב, וכן יש בחי' זו מלמעלה למטה ההמשכה מעצמות מתחלה צ"ל מיצר והולך ומתרחב כמ"ש ויצא כברק חצו וכ"ז מלמעלה מבחי' אותיות ולכן במ"ת הי' ג"כ קול השופר מלמעלמ"ט להיות מקור לבחי'

משפטים: צ"ל שופטים.

אותיות, אך בר"ה צ"ל ג"כ קול השופר שמלמטלמ"ע כדי לעורר למלאות כל הפגמים ע"י קול השופר העליון שמלמעלה למטה, ולע"ל יהי' ג"כ גילוי שופר גדול, ומעין בחי' זו ביוהכ"פ א"כ זהו למעלה משופר דמ"ת, והיינו מטעם הנ"ל דמ"ת דיוכ"פ נעלה משבועות כי במקום שבע"ת כו' וגילוי בחי' זו בנפש אלא שא"י לדבר רק ויצעקו כו' ממשיך כמו"כ מבחי' שלמעלה מאותיות, וכנודע שבר"ה בנין המל' לעשות אותי' כי העלי' בעצמות למעלה מבחי' אותי' דבריש הדמנותא גליף גליפו א"כ עכשיו חזרת הדברים לשרשן נכלל בבחי' שלמעלה מהגליפו לכן אין מעברין אלול כי אז אין בחי' פה דנוק' שהרי נכלל לשרשו והבן. משא"כ אדר מעברי' פה דדכורא כו', וזהו כי חק כי שרית עם אלקים וא"כ דכילתיו חקוקי' ודאי יומשך לו ומ"מ צ"ל ע"י שופר כיון שעולה למעלה מבחי' חקיקה אך משפט דאיהו רחמי לאלקי יעקב בינוני' כר וכש"כ כו' ע"י התשובה ממשיך ג"כ לכן מר"ה עד שמ"ע כ"ב ימים נגד כ"ב אותיות שממשיכים אותיות חדשים מן השרש כי זדונות נהפכו לזכיות, א"כ מחקוקות נהפכו לחקיקות דקדושה, וזהו ההפרש בין לוחות שניות שניתנו ביוכ"פ ללוחות ראשונות, כי הנה בפסח ג"כ מתחלה גבי' עומר שעורי' אח"כ חסדים חטה שתי הלחם בשבועות ב' מיני אותיות דכתי' וחקיקה, כמ"ש במ"א, ובר"ה ג"כ שמאלה, ואח"כ יוכ"פ וסוכות חדשים, אך ההפרש דר"ה ויוכ"פ אחר חטא העגל א"כ ממשיכים ע"י תשובה מבחי' גבוה יותר מחקיקה דשבועות, לכן יוהכ"פ אין בו אכילה ולמעלה גם מבחי' חטה, ולכך גדלה השמחה בשמ"ע תהי' לכם, וי"ל דהיינו ב"פ שמאלו תחת וימינו תחבקני הנז' בשה"ש, עין בתורה דענין עור ובשר גידין ועצמות בר"ה ויוהכ"פ נכתבי' ונחתמי' אותיות הכתיבה מו"ד לאה ורחל אך לאה מחשבה נק' כתיבה שיכול להשתנות עדיין אבל כשבא לדיבור דבר מלך שלטון נק' חתימה, כתבינו בספר שיומשך החיות בבינה כדי לימשך למטה ומתחלה זכרינו זכרון חכמה סופר חקיקה.

י"ל * כמו שופר דר"ה ממשיך בנין עולם הדבור כמו"כ שופר גדול ממשיך התהוות אותיות החקיקה.

א) **במדרש** תלים ססי' פ"א תקעו בחדש שופר רבנן אמרי חדשו מעשיכם ושפרו מעשיכם ואני מכסה על עוונותיכם שנאמר נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה בתילים סי' פ"ה ג' ות"י כסיתא כל חטאיהון לעלמין. ובמצ"ד וכסית חטאתם עד עולם לא יזכר, ונראה דכוונת המדרש תלים לפרש פירוש בכסה, ואומר שזהו ענין כסית כל חטאתם, והיינו שע"י חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם שזהו פי' בחדש שופר, עי"ז נמשך בכסה שיהי' כסית כל חטאתם סלה. ובמדרש שה"ש ע"פ אשכול הכופר, שפירשו על הקטורת, ואמ"ר יצחק כתיב וכסה

י"ל : קטע זה נכתב בגליון הכת"י.

ענן הקטורת הכסוי הזה אין אנו יודעים מהו עד שבא דוד ופרשו נשאת עון עמך כסית, וכ"ה עוד במדרש קהלת סד"ה טוב מלא כף נחת, ופירוש סלה זהו ע"ד מ"ש בזהר ויקרא דף כ' סע"א ע"פ ואתה נשאת עון חטאתי סלה, דא לעילא לעילא אתר דע"ק שריא, ופי' המק"מ לעילא לעילא הם אר"א שבהם מתלבש א"א והוא ע"ד שאו"א נקראו ממעמקים, ועיין זח"ב תרומה קס"ה ב' פ"ע סולו כו'.

עוי"ל לענין כסית ע"ד על כל פשעים תכסה אהבה, ואהבה זו היינו מ"ש ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלקיך כמ"ש בלק"ת פ' תצא סד"ה ולא אבה.

קיצור ע"י חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם שזהו פי' בחדש שופר עי"ז נמשך בכסה שיהי' כסית כל חטאתם סלה, וכסה ענן הקטורת על כל פשעים תכסה אהבה ויהפוך כו' לברכה כי אהבך כו'.

אמר ר' ברכיה אמר ר' אבא שפרו מעשיכם וחדשו מעשיכם ומה שופר זה תוקע מזה ומוציא מזה כך כל קטיגורין שבעולם מקטרגין לפני אני שומע מזה ומוציא מזה עכ"ל ואפשר לפרש עפ"ז מ"ש הרמ"ז אמור צ"ט א' דתקעו חשבון ב"פ מנצפך עם עשרה אותיות היינו ב"פ ה"ג, והיינו מה שכ' שמוציא כל הקטיגורין דהיינו שנמתקים הדינים, אפ"ל עוד בענין מכניס מזה ומוציא מזה עדמ"ש ברע"מ פ' עקב דף רע"א סע"ב הפי' מזה ומזה הם כתובים, זה תריסר אנפין דאינון ג' הויו"ת דברכת כהנים, זה תניינא ג"פ אד' דאינון תריסר חיוון כו' והאי איהו וקרא זה אל זה ואמר ופי' הרמ"ז שם דג' הויות הם חסדים והם מבחי' פנים יאיר ה' פניו כו' וג"פ אד' הם גבורות, וכה"ג נזכר ע"פ ואהרן וחור תמכו ידיו מזה אחד היינו יחודא עילאה ומזה אחד היינו יחו"ת. והנה יחו"ע ויחו"ת זהו ענין ב' אופני השגחות כמ"ש בלק"ת פ' ראה סד"ה כי תשמע בקול, וזהו הפי' מכניס בזה בבחי' זה דשם אד' ומוציא מזה ע"ד ישא הוי' פניו אליך, וזהו ע"י חדשו מעשיכם ג"כ בב' בחי' זה יחו"ת ויחו"ע וכמ"ש באמת ויציב כו' וטוב ויפה הדבר הזה דקאי על שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד וג' פעמים קדוש, עוי"ל כי מכניס מזה בצדו אחד הצר ומוציא מזה בצדו אחד הרחב עמ"ש ע"פ מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב.

קיצור מה שופר מכניס מזה ומוציא מזה ע"ד וקרא זה אל זה, יחו"ת ויחו"ע גם ע"ד מיצר ומרחב ועיין במד"ר בשלח ס"פ כ"ג בענין שלע"ל יאמרו ב"פ זה כו'.

ב) וביאור ענין חדשו מעשיכם היינו כי בראש השנה אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם וע"כ צ"ל הקבלת עול למלכות שמים מחדש כמו שמצינו לשון זה בש"א ססי' י"א לכו ונלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה, והיינו מה שקבלו מלכותו ברצון ע"ש בפרש"י ובהרד"ק ועד"ז יובן כאן שנקבל עלינו עומ"ש ברצון וחפץ ביתר שאת כי אית רצון ואית רצון כו' וכמו שאנו אומרים המעביר בניו בין גזרי ים סוף כו' וראו בניו גבורתו כו' ומלכותו ברצון קבלו עליהם ופי' מה שאמרו בקי"ס ה' ימלוך לעולם ועד, וע"י קבלה זו

ברצון ושיר דאז ישיר משה ובנ"י נמשך בחי' גילוי מלכותו ית' מפנימיות מלכותו ית' כמ"ש במ"א ע"פ המדרש רבה פ' בשלח ר"פ כ"ג ע"פ נכון כסאך מאז, באז ישיר כו' כמ"כ ענין אמרו לפני מלכיות לקבל עול מלכות שמים בשמחה, שהעול יהיה שמחה ולא יהיה העול עליו למשא כמ"ש בלק"ת בד"ה אלה מסעי דרוה"ש ספ"ב וכמ"ש בתד"א פי"ח אחר פיסקא ל"ט ומקבלין עליהן בשמחה עול מלכות שמים, וזהו ע"ד ה' מלך תגל הארץ שהיא חדוה פנימית המכוסה ברעדה שזהו ענין קבלת עול מלכות שמים, ועיין בלק"ת בד"ה אם בחוקתי דרוש הראשון ספ"א וע"כ הנשמות נקראו מהלכים כי יכול להתהלך ברחבה להרחיב אהבתו ויראתו לה' ית' מיום ליום יותר ויותר ושם ספ"ב להיות בחי' מהלך מיום ליום כו' ע"ש, גם ע"ד מ"ש בת"א פ' תשא סד"ה שמאלו תחת לראשי, כי בהנשמה יש בחי' רגל ובחי' ראש, ובחי' בכל לבבך ובכל נפשיך זהו עבודת הניצוץ של הנשמה המתפשט בגוף הנק' רגל, אבל עבודת עצם הנשמה הנקרא ראש זהו בכל מאדך יעו"ש, וא"כ בר"ה צ"ל בנפש ג"כ מאיר בחי' ראש ע"י ההתבוננות מימים הנוראים שזהו ג"כ ענין שמאלו תחת לראשי, ואז צ"ל בבחי' ובכל מאדך זהו ענין חדשו מעשיכם, ומזה יומשך אח"כ וימינו תחבקני ועמ"ש בד"ה ציון במשפט תפדה, בענין בכל יום יהיו בעיניך כחדשים וכש"כ בראש השנה.

קיצור חדשו מעשיכם ע"ד ונחדש שם המלוכה, להיות ומלכותו ברצון קבלו עליהם, ולקבל עול מלכות שמים בשמחה, גם ע"ד שמאלו תחת לראשי, עבודת הראש של הנשמה, והנה ע"ז נמשך הגילוי מפנימיות מלכותו ית'.

ג) **במד"ר** אמור פכ"ט, בחדש זה תחדשו מעשיכם, בשופר בחדש השופר שפרו מעשיכם כו', וס"פ בכל מוספין כתיב והקרבתם וכאן כתיב ועשיתם הא כיצד אמר הקב"ה לישראל בני מעלה אני עליכם כאלו היום נעשיתם לפני כאלו היום בראתי אתכם ברייה חדשה הה"ד כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה עכ"ל, והטעם כי בר"ה נברא אדה"ר שהיה כללות כל הנשמות, ולכן כל ר"ה נקרא זה היום תחלת מעשיך שנשמת אדה"ר מחדשת בכל ר"ה כמ"ש בלק"ת בד"ה שוש אשיש, וכיון שכן צ"ל חדשו מעשיכם כו', ולכן אתי שפיר מ"ש בחדש ולא נאמר באיזו חדש, כי י"ל הפירוש בחדש באותו יום שמתחדש בו כללות הנשמות והיינו יום ברוא אדה"ר ולכן צ"ל חדשו מעשיכם. ועמ"ש עוד מענין זה סד"ה כי כאשר השמים חדשים שבלק"ת סוף שיר השירים.

קיצור ועשיתם כאלו היום בראתי אתכם ברייה חדשה, כי ר"ה נקבע ביום ברוא אדה"ר ואז מתחדש בחי' נשמת אדה"ר.

ד) **בלק"ת** בד"ה תקעו בחדש, דרוש הראשון כתב הנה כל החדשים נקרא חדשי השנה משא"כ תשרי נקרא חדש סתם חידוש כללי לכללות העולמות והתהוותם מאין ליש כו', ונתבאר במ"א כי י"ב חדשים הם מבחי' י"ב בקר דבריאה, ואחד בתשרי שהוא ראש השנה זהו ענין והים עליהם

מלמעלה, ובמא"א אות ח' ס"ח חדש נק' המל' וכן איתא בד"ה וחדש אשתו ילדה כו' ואפ"ל שנקראת חדש ע"ד בכל יום יהיה בעיניך כחדשים, וכמ"ש בלק"ת בד"ה אני ישנה ולבי ער גבי יונתי, ולכן נקראת כנס"י בתולת ישראל, ועיין בזהר ויקרא ד"ו ע"א מענין זה, ואיך היא תמיד בתולה והכתיב כי בועלייך עושייך ד' צבאות שמו אלא מפני שכנ"י תמיד היא בבחינת בכל יום יהיה בעיניך כחדשים, וע"כ נקראת חדש אשתו דה"א ח' ח', וזהו ענין כי ברא ד' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר ירמיה ל"א כ"א, ומזה יובן מאמר הזהר ס"פ פנחס דרנ"ח ע"ב ע"פ והקרבתם עולה מלכא טעם בתולה טעים, וכש"כ שי"ל כן על ר"ה דכתיב ועשיתם עולה כו', וזהו ענין תקעו בחדש בחי' חדשו מעשיכם שיהי' בבחי' חדש אשתו כו' ועיין בזח"ג פ' תצא דף רע"ז סע"ב בענין נקי יהיה לביתו שנה אחת, שנה איהי כלה ולית כלה בר בי"ב ירחין דכתיב עומד על שני עשר בקר כו' וע"ד יעקב כתיב ביה ויקח מאבני המקום, אבני המקום י"ב הוו עכ"פ לפ"ז י"ל כנ"ל דראש השנה זהו עצם המ' מקור י"ב בקר וכענין בהמה רבה, ולכן נק' חדש סתם, והנה מראשית השנה ועד אחרית שנה, הרי נק' אחד בתשרי ראש השנה, והשל"ה כ' השנה שרשו מבינה, וגם לפ"ז י"ל כי החדש השביעי שהוא בבינה הנק' שביעאה עילאה לכן הוא ראש השנה, וע"כ כדי להמשיך חידוש חיות חדש לכל השנה צ"ל ע"י השופר, היינו מהבינה משם דוקא נמשך חיות להשנה, משא"כ ממה שנמשך מר"ה לי"ב ירחין שהם י"ב בקר שמקור המשכה זו מהמ' א"צ לזה שופר, שהוא הבינה. ואף אם אמנם שורש י"ב בקר נמשך ג"כ מי"ב גבולי אלכסון דז"א שהם י"ב צירופי הוי', ומהם מקבלת המ' שהיא הלבנה בכל חדש צירוף חדש מאחד מי"ב צירופים הנ"ל ומשם נמשך לי"ב בקר דבריאה וכמ"ש מזה בד"ה מחר חדש ונפקדת מ"מ כיון שורש ההמשכה מז"א א"צ שופר שהשופר הוא בבינה ומ"מ נאמר ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות וכ' הפרדס ערך חצוצרות כסף הם נצח והוד בהיותם מקבלים מהחסד והיינו כי איהו בנצח ואיהי בהוד ועי"ז מזדווגים יחד וההמשכה מהחסד ע"ד מ"ש בזח"ג פ' אחרי דע"ז ב' דיחוד ו"ה הוא ע"י החסד, ואיש כי יקח כו' חסד הוא ודאי, והיינו שבכל ר"ח מקבלת המ' מצירוף אחד של י"ב צירופי הוי' והיא משפעת זאת לבחי' א' מי"ב בקר דבריאה, שמקבלים מן י"ב אותיות דמלוי אד' ועמ"ש במ"א ע"פ עשה לך שתי חצוצרות, וכ"ז בר"ח ששורש ההמשכה בא מז"א, ע"כ סגי בחצוצרות, אבל בר"ה שבא ההמשכה חדשה מהמקור דהיינו מהבינה שבה שורה ע"ק צ"ל ע"י שופר דוקא, ולכן פיו מצופה זהב שהבינה לגבי חסד היא כמעלת הזהב על כהסף, והיינו כי כדי להיות התחדשות חיות שנה הנמשך בר"ה צ"ל מקור ההמשכה מהבינה דוקא, שממנה מקור ההמשכה בז"ת הנקראים סדר זמנים, כי בבינה שורה ע"ק כו', ועוד דהנה מבואר בפרדס ערך יובל וז"ל יובל הוא הבינה ונקרא כן מפני שהיא כלולה חמשים שנה בסוד חמשים שערים והיא שנת החמשים שהוא שער הנפלא מרבע"ה כו', עכ"פ למדנו מזה דהשנים הם נמשכים מן מ"ט שערי בינה, ומבואר בפרדס שער השערים שהם ז' ספירות תחתונות דאצילות כלולים כל אחד מזיין, ע"ש פ"ה ופ"ז, והם מקבלים משער החמשים שהיא הבינה עצמה הנק' יובל, והנה השופר ג"כ נק' יובל, ע"כ חיות הנמשך בר"ה

חידוש כללות חיות השנה, צריך לזה שופר דוקא שהוא מבחי' יובל שבו ועל ידו דוקא נמשך החיות לבחי' שנה, משא"כ מה שנמשך אח"כ מבחי' שנה לבחי' י"ב ארחין אין צ"ל מקור ההמשכה מבחי' יובל כו' וזהו תקעו בחודש שופר, בחודש סתם דוקא דהיינו חידוש חיות כללי של ר"ה הכולל י"ב חדשים יחד, להיות בחינה זו צ"ל שופר כו'.

קיצור חדש סתם הוא המ' מקור י"ב ארחין י"ב בקר, ונקרא ג"כ ראשית השנה, והמשכת חיות חדש לשנה צ"ל מהמקור והוא הבינה, כמו שהיובל הוא שורש מ"ט שנים, שער החמשים מקור של מ"ט שערים שהם ז"ת ע' במא"א אות ס' סכ"ב בענין סדר זמנים, ולכן צ"ל תקעו בחדש שופר, שהשופר נקרא יובל בינה כו' ומשם מקור ההמשכה חדוש חיות להשנה, משא"כ ההמשכה בי"ב ר"ח זהו ע"י ותקעתם בחצוצרות.

ה) **וכאשר** כתבתי כן מבואר בזהר פ' אמור דצ"ט א"ב וכן בפ' תצוה דף קפ"ד סע"א, זה לשונו פתח ההוא סבא ואמר תקעו בחודש שופר כו' אמאי אתער דינא עילאה ביום דא, אלא כל רזין (פי' ע"ד סוד הוי' ליריאיו ועמ"ש בענין נכנס יין יצא סוד, יין הוא בינה עיין ד"ה חכלילי עינים מיין ובענין כי טובים דודיך מיין) וכל קדושין יקירין כולהון תליין בשביעאה (היא הבינה והיינו כמ"ש בזח"ב פ' בשלח דס"ג ע"ב א"ר חזקיה כד עתיקא סתימא דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיקא עילאה, שהיא הבינה ולכן נק' עלמא עילאה שמקבלת משם הוי' דלעילא בזהר ויצא דקנ"ח ע"ב והיא בחי' יובלא הנק' עולם, והיינו שבה מאיר בחי' סוכ"ע) וההוא שביעאה עילאה (פי' כי יש סתם שביעאה שרומז ג"כ במל' או ביסוד כמ"ש בזח"א פ' בראשית דמ"ז ע"ב בענין ג"פ השביעי שנזכר בפ' ויכולו, אבל שביעאה עילאה היא הבינה והיא המאירה באחד לחדש השביעי) עלמא עילאה דאקרי עלמא דאתי, מגיה נהרין כל בוצינין וכל קדושין וכל ברכאן, (ע' מענין בוצינין בזהר ר"פ בהעלותך) וכד מטא זמנא לחדתותי ברכאן וקדושין לאנהרא, (וזהו ענין המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת, והיינו שבר"ה נמשך חדוש האור והחיות מא"ס ב"ה הסוכ"ע לבחי' ממכ"ע, דהיינו מהבינה שבה מאיר ע"ק שהוא סוכ"ע לבחי' שנה שהוא י"ב גבולי אלכסון דז"א ומשם למ' ולי"ב בקר כו' שזהו בחי' ממכ"ע) בעא לאשגחא בכל תקונין דעלמין כולהו, וכל אינון תקונין לאתקיימא כולהו סלקי מגו תתאי אי אינון כשראן, עיין מזה בלק"ת בד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון פ"א גבי ולכן ר"ה הוא יום הדין כו' אם ראוי לכך כו' גם ע"ד מ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות שצ"ל חותם בברוך בכדי שלא יומשך השפע למקום הסט"א והיכלות הטומאה שמשם שורש היצה"ר כו' וזהו ענין החותם דיוהכ"פ ואפ"ל ע"ד יום הדין שלע"ל והיינו כיון שצ"ל גלוי סוכ"ע א"א להיות אלא ע"י ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כמ"ש בלק"ת בד"ה וידעת היום והשבות, דרוש הראשון, בסופו, וע' בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה בענין ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט, וע' זח"ג אמור דף ק' תחלת ע"ב וכמה דרחמין מתערין ודינין קשיין אתכפיין כך הוא לתתא כו' אלין אינון רשעים גמורים דאתכפיין

ואתעברן מעלמא כו', ואזי דוקא יוכל להיות היחוד עליון שהוא ביסוד הגבורות עליונות לאכללא שמאלא בימינא, ולכן ובאבוד רשעים רינה כמ"ש בזח"א ר"פ נח דס"א ע"ב ובמק"מ שם שהם מונעים שלימות זיווג העליון שהוא ביסוד הגבורות כו', וע"כ כד מטי זמנא לחדתותי ברכאן כו' שהוא יחוד קבה"ו ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע חיות חדש, בעא לאשגחא כו' וע' מד"ר ר"פ קדושים ע"פ והתגדלתי והתקדשתי כו' ועמ"ש ע"פ ויגבה ד' צבאות במשפט ואזי והאל הקדוש נקדש בצדקה בישעי' סי' ה' ט"ז יעו"ש.

ועוי"ל ע"ד שבתחלת בריאת העולם עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים שתף עמו מדת הרחמים עכ"פ צ"ל מדה"ד רק ששיתף עמו מדה"ר ועיין מזה במד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב ע"פ ביום עשות הוי' אלקים כו' וכן הוא בר"ה שנמשך אור חדש חיות חדש, צ"ל ב' הבחי' בתחלה יושב על כסא דין ואח"כ ע"י השופר עולה מכסא דין ויושב על כסא רחמים כמ"ש במד"ר אמור פכ"ט ע"פ עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר, ועמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה תקעו בחדש דרוש השני, ועיין בזהר פ' קרח דקע"ח ע"ב ע"פ ועבד הלוי הוא, הוא דא עתיקא, אלמלא דינא לא אשתכח בעלמא לא הוי ידעי בני נשא מהימנותא עילאה.

קיצור אות ה'. וכן פי' בזהר תצוה קפ"ד שהטעם שמתעורר הדין ביום ר"ה כי ר"ה הוא החדש השביעי שהוא בינה עלמא דאתי שמשם שורש המשכת אור חדש לעולם, וכשמגיע הזמן להשפיע אור חדש, צריך השגחה יתירה במעשה העולם, ע"ד משפט וצדקה וכמ"ש ויגבה ד' צבאות במשפט ועי"ז והאל הקדוש נקדש בצדקה עמ"ש בישעי' סי' ה' ט"ז, וגם ע"ד ביום עשות ד' אלקים שיתף מדה"ר במדה"ד, ולכן באחד לחדש השביעי הוא ראש השנה שאז נמשך אור וחיות חדש על כל השנה וזהו תקעו בחדש שופר כנ"ל סעיף ד'.

ו) **ומההוא** דינא אתתקף סט"א ואשתכח מקטרגא, בגין דינתנון ליה אינון חייביא, בגין דעליה כתיב ולכל תכלית הוא חוקר, (עיין זהר ר"פ מקץ דקצ"ג ע"א פירוש לכל תכלית הוא חוקר, למעבד כליה בעלמא, וע' מזה בזהר פ' נח דס"ב סע"ב ובמד"ר פ' אמור פכ"ט בענין כי אעשה כלה כו' ואותך לא אעשה כלה כו'), וחפי לסיהרא, כו' וע"ש שזהו ענין בכסה, ההוא כסה דאתחפיא סיהרא לא נהיר, ופי' ג"כ בזח"א פ' בראשית דל"ז ע"א שזהו ענין לפתח חטאת רובץ כי פי' פתח ביאר שם דא פתחא דלעילא דמיניה נפקין דינין על עובדין בישין דעלמא פתח כד"א פתחו לי שערי צדק ולההוא פתח חטאת רובץ וכמ"ש מזה ע"פ הלא אם תטיב שאת, ושם סעיף ז' (הפתח משקוף ושתי מזוזות הם אברהם יצחק ויעקב לכן ע"י תר"ת אתערבב סט"א כו') וזהו ג"כ ענין והאבן גדולה על פי הבאר דפי' בזהר ויצא דקנ"א ע"ב דא אבן דמינה כשלין בני עלמא אבן נגף וצור מכשול דקיימא תדיר על פי האי באר ועל ממריה למתבע דינא דכל עלמא דלא ייחות מזונא וטב לעלמא עכ"ל והוא עצמו ענין מ"ש ולכל תכלית הוא חוקר אבן אפל וצלמות כנזכר בזהר ר"פ מקץ כנ"ל.

ומשפט לאלקי יעקב עמ"ש בישעי' סי' ה' ט"ז ע"פ ויגבה ד' צבאות במשפט ושם ססעי' ד' מענין חשן משפט, ע' זהר ויקרא ד"ו ע"ב דקול השופר יש בו ב' פירושים, הא' השופר בינה והקול הנמשך ממנו הוא ז"א הב' שגם קול השופר הוא בינה הנק' קול גדול כמ"ש בזח"א ד"נ ע"ב שהוא קלא פנימאה ולמטה זהו פנימיות הלב, וא"כ פי' תקעו בחדש שופר להמשיך בבחי' בכל יום יהי' בעיניך כחדשים שיהי' בבחי' קלא פנימאה והיינו ויחד לבבי, וכמ"כ יהי' למעלה, בבחי' מ' יאיר הבינה, עמ"ש עוד מענין שופר ע"פ וירא והנה איל.

עוד שם בזהר ויצא דקנ"ב ע"א ונאספו שם כל העדרים, ונאספו שם העדרים לא כתיב אלא כל העדרים (ע' בלקו"ת פ' מטות בד"ה החלצו מאתכם ושם פ"ד בענין לכל מטות) משריין קדישין לעילא ומשריין קדישין לתתא, (היינו מלאכים ונשמות שלמטה) אלין בשירין ותושבחן לעילא, ואלין בצלותין ובעותין לתתא, אלין ואלין מיד וגללו את האבן מעל פי הבאר מגנדרין לה (פי' מגלגלין) ומעברין לה מן קדמא ואסתליק מן דינא, מיד והשקו את הצאן נטלי מלאכי עילאי לעילא, ונטלי ישראל לתתא עכ"ל. ועד"ז הוא ענין תקעו בחדש שופר בכסה, כדפירש בזהר תצוה שם, בגין לתברא ההוא כסה דאתכפיא סיהרא ולא נהיר, וכד מתערי ישראל לתתא בשופר, ההוא קלא דנפיק משופר, בטיש באוירא ובקע רקיעין, עד דסלקא לההוא טנרא תקיפא דחפי לסיהרא, אשגח ואשכח אתערותא דרחמי, כדין ההוא דסליק וקיימא לעילא אתערבב, כדין ההוא קלא קיימא ואעבר ההוא דינא עכ"ל והיינו כי ג' בחי' תר"ת זהו כענין ונאספו שם כל העדרים שהם ג' עדרי צאן הרומזי' לנה"י או לחג"ת כמ"ש במד"ר פ' ויצא שהם ג' בחי' כהנים לויים וישראלים, שהם חג"ת, וכמ"כ הם ג' בחי' תר"ת, וע"י התכללות חג"ת ממשיכי' מאור הבינה שבה התגלות ע"ק, וגם כי ביעקב כתיב ויהי כאשר ראה יעקב את רחל כו' ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר מה שצריך לזה ונאספו כל העדרים וגללו את האבן גללו הוא בעצמו כי יעקב מעורר מדה"ר כו' וע' לקו"ת פ' במדבר סוף ד"ה במדבר סיני באהל מועד וזהו ג"כ ע"ד הנזכר במד"ר ר"פ ויקרא בענין גבורי כח עושי דברו משאוי שקשה לששים רבוא נוח למשה וידוע כי משה ויעקב בחי' א' משה מלגאו יעקב מלבר ע' לק"ת פ' פנחס סד"ה את הכבש האחד תעשה, וע"ש בזהר ויצא בענין דיעקב לבדו יוכל לגלול האבן מפי הבאר כו' לפי שהוא בחי' רחמים ת"ת העולה עד הכתר כו' והוא ג"כ בחי' הקול קול יעקב המשכת קול העליון בקולו של יעקב כו' ואפ"ל זהו ענין קול שופר והשקו את הצאן, י"ל ניסוך המים ושאבתם מים בששון כו' ומוריד הגשם כו'.

קיצור אות ו'. ועוד זאת בכסה, כי מחמת שר"ה הוא יום הדין מתעורר המקטרג שהוא סוף ותכלית וסיגי הדין, ועיין בזהר ר"פ בא ע"פ ויהי היום ויבואו בני האלקים להתייצב על ד'. וע"ז נאמר ולכל תכלית הוא חוקר אבן אופל וצלמות, וכתיב לפתח חטאת רובץ, וזהו ג"כ והאבן גדולה על פי הבאר, ושם נאמר ונאספו שם כל העדרים וגללו את האבן שמגלגלים אותו משם שלא יכסה פי הבאר ואזי והשקו את הצאן כמ"כ תקעו בחדש שופר בכסה, שע"י התקיעות מעבירים הכסה דכסי לסיהרא כו' ונמשך מזה ליום חגנו, שיהי' חג

דהיינו ברכה והמשכת אור חדש כו' ושיהי' כי חק לישראל הוא ע"ד הטריפני לחם חוקי כו'.

ז) ע' זח"א פ' נח סד"א בענין כי בר"ח חפי לסיהרא ור"ל ז"א דקלי' בדרועא שמאלא שלו מושך אצלו מ' דקדושה כמו להבדיל כו' שמאלו תחת לראשי ואזי וימינו כו' ועיין מזה זח"ג תזריע מז"א שזהו ענין ונתתי נגע צרעת שהוא הנחש שמלא צרעת בבית ארץ כו' היא הנוק', ועזח"ג ע"ד שכ"ז נמשך מחמת כי השיב אחור ימינו ועי"ז השליך משמים ארץ ואטעמא מרירו לקבל מהשמאל דקלי', והעצה לזה שעיר דר"ח וא"כ לכן כמ"כ בר"ה שהוא ר"ח וגם ר"ה יש תחלה שעיר דר"ח ואחר כך שעיר דראש השנה רק בר"ה צ"ל תקיעות להעביר הכסה כו'.

ח) זח"א פ' וירא דקי"ד ע"א ת"ח כגוונא דא ביום ר"ה ויוהכ"פ דדינא אשתכח בעלמא (ע' לעיל במאמר דפ' תצוה קפ"ד א' ובפ' פנחס דף רי"ד ע"ב ע"פ חשף ד' את זרוע קדשו) איהו קאים לקטרגא (ע' זהר ר"פ בא ע"פ ויהי היום ויבואו בני האלקים כו' ובפ' פנחס דף רל"א א"ב) וישראל בעיין לאתערא בשופר ולאתערא קול דכליל באשא מיא ורוחא ואתעבידו חד, ולאשמעא ההוא קול מגו שופר יש להבין ע"פ מאמר בפ' בראשית דף י"ז ע"א ע"פ יהי רקיע בתוך המים, ושם מבואר כד אתער שמאלא, ביום שני דמע"ב, אתער מחלוקת, היינו שמדה"ד אינה מסכמת למדת החסד, ונפק מההוא מחלוקת גיהנם, וע"י יום ג' למע"ב שהוא ת"ת שעושה שלום בין חו"ג ועי"ז שמאלא אתכליל בימינא, עי"ז גיהנם נחית לתתא, ופי' במק"מ שעי"ז לא נשאר מקום אל הקליפה שהוא גיהנם לינק מן הגבורה הרבה כבראשונה אלא כדי חיותה, וכמ"כ בר"ה שמתעורר כסא הדין דקדושה מתעוררי' ג"כ המקטרגים וזהו ענין ויבואו בני האלקים להתייצב על ה' נגד מדת החסד וכענין שפירש בזהר ס"פ אחרי דע"ט ב' בענין הנועדים על ה', והעצה לזה הוא ע"י קול השופר שהקול כלול מג' בחי' חג"ת היינו אש רוח מים נמצא הרוח שהוא ת"ת מחבר האש עם המים ואתכליל שמאלא בימינא לכן כמו שעי"ז במע"ב גיהנם נחית לתתא, כן עי"ז מתערבב המקטרג מאחר שמקור שורשו שהוא הגבורה אתכליל בימינא כו'. אך מ"ש ולאשמעא ההוא קול מגו ההוא שופר, היינו כי זה שיהי' התכללות חסד וגבורה על ידי התפארת צריך להיות על ידי קול השופר דוקא ולא די בקול האדם שגם כן כלול מג' בחינות אש רוח מים והיינו כי השופר זהו בינה שהיא למעלה מהמדות חג"ת והוא המשכה מבחי' דלאו מכל אלין מדות איהו כלל, לכן כשהתכללות חו"ג ע"י הת"ת נעשה ע"י השופר בינה זה ההתכללות מעולה הרבה יותר מכשהוא ע"י תפארת לבד שהוא בחינת רוח המחבר אש ומים, ועיין בת"א בד"ה וכל העם רואים מזה, ועיין בלק"ת פ' אמור בהביאור ע"פ והניף הכהן אותם פרק ב"ג שיש ב' מיני התכללות המדות, הא' ע"ד מעלת עולם התיקון על עולם התהו, שבתהו היו המדות ענפין מתפרדין, ובעולם התיקון מתכללים יחד ונעשים בבחי' ג' קוין והיינו ע"י המשכת המוחין בהמדות, שהמוחין שולטים על המדות כו' הב' התכללות ע"י גילוי אור א"ס, דלאו מכל אלין מדות איהו כלל ועי"ז מתבטלים המדות ומתחבר אש ומים כו' ע"ש, וכן נתבאר עוד

במ"א ע"פ והארץ היתה דתהו* דתקס"ח, שהתכללות זו הב' זהו ע"ד התכללות עקודים בכלי אחד, וא"כ עד"ז י"ל ההפרש בין הקול של האדם שכלול מג' בחי' אר"מ זהו כמו התכללות שבתיקון, אבל ההתכללות כשהקול יוצא מהשופר הרומז לבינה שבה התגלות ע"ק והיא למעלה מבחי' אדם, א"כ זהו התכללות המדות ע"י שמאיר בהם מבחינה דלאו מכל אלין מדות איהו כלל, והוא עדיף טובא מהתכללות דבחי' הא', אם מרבוי ההארה אם שעי"ז ההתכללות אמיתית יותר, דוגמת אתכפיא דמה"ד כלפי חסד משא"כ כשנהפך מדה"ד למדה"ר כו', ובזהרי חמה שם כ' שע"י התקיעות בשופר מעוררים הג' אבות בקול ההוא, ולהחזירם בשרשם אל השופר העליון בינה ולחזור ולהוציאם משם כלולים יחד כל א' כלול באשא רוחא מיא שכן מוחש הקול היוצא מגו שופר הוא חם ויש בו לחות והוא רוח הנושב וכל זה להחזיר הדברים אל שורשן שבזה יתמתקו הדינין שבג' אבות כי אין מיתוק הדין אלא להחזירו אל שורשו בינה שכולה רחמים וכדמפרש ואזיל בסמוך וההוא קול דכליל מאש רוח מים אתתקן כו' עכ"ל וזהו ע"ד שנתבאר בסידור גבי קבלת שבת בד"ה כגוונא דאינון מתיחדין לעילא באחד, דהיינו יחוד ז"ק דאצילות כשעולין לבינה כו' שעי"ז דוקא נמתק הדין שבמדות כו', ועפ"ז יש לפרש המד"ר אמור פכ"ט משל לבן מלכים שהיה לו דין בפני אביו כו' כך אמר הקב"ה לישראל בני אם אתם מבקשים לזכות לפני בדין ביום הזה תהו מזכירים זכות אבות ואתם זוכין לפני בדין כו' באחד זה אברהם כו' ואימתי כו' בחדש השביעי כו' עכ"ל והיינו כי מיתוק הדין שמתעורר בר"ה כנ"ל זהו ע"י התכללות חג"ת והיינו ע"י להחזירם בשרשם אל הבינה שהיא החדש השביעי ואז משם הם נמשכים כלולים יחד ונמתק הדין כו' כנ"ל.

קיצור קול שופר כלול מג' בחי' אש רוח מים שהם חג"ת א"כ כאשר ע"י ת"ת נמתק מדה"ד עי"ז המקטרגים יורדים למטה ואין להם יניקה מהגבורה, וזהו ענין הנזכר לעיל דיעקב לבדו יוכל לגול האבן שהוא המקטרג מע"פ הבאר, ושהוא ע"י קול שופר דוקא כי עי"ז ת"ת מקבל מהבינה שבה מאיר ע"ק ועיין באג"ה סי' י"ב, והזח"מ פי' שחג"ת עולים לבינה וזהו ע"ד כגוונא דאינון מתיחדים לעילא באחד כו'.

אפ"ל בענין חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם כי ענין ובאחד לחודש השביעי ארז"ל באחד זה אברהם ובמד"ר נשא פ"י אמרו שפי' אחד הי' אברהם אין כיוצא בו באותו זמן ואמרו הוי' אחד שאין כיוצא בו בעולם וביאור הענין עמ"ש בבוך יהושע דרפ"ח ע"ב בענין ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ ג"כ ע"ד אין כיוצא בו ע"כ בר"ה שממשיכים בחי' מלכיות וחותמים בפסוק שמע ישראל כו' הוי' אחד שזהו נק' מלכות וכבר נת' דאחד פי' אין כיוצא בו ועמ"ש מזה בבוך תרי"ט ג' דף ע"ה א"ב ושם ג"כ מענין ושנותיך לא יתמו ולכן שייך זה בר"ה, ע"כ צריך להיות ההעלאה ג"כ בבחי' ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ ולעורר בחי' אחד הי' אברהם, ע"כ זהו על ידי חדשו מעשיכם שפרו

דתהו: כ"ה בגוכתי"ק.

מעשיכם ועי"ד דרוש יש להקדים הדרוש דלעיל דף רנ"ט ע"א אברהם אתקין לכורסיא וע"ש דרנ"ח ע"ב והיינו ע"י אחד היה אברהם כו' כנ"ל.

להבין מ"ש ע"פ תקעו בחדש כו' בכל ימות השנה ממשיכים בנין המלכות ע"י תומ"צ שבחכ', ובעשי"ת ע"י מאדך מגלגלתא דא"א, מתחלה י"ל מ"ש בכל הדרושים אך בר"ה ממשיכים רצון אמלוכה, וכן בגמרא כדי שתמליכוני דהא איתא שכתר מל' נאצל בסוד שרש ומה שבסוד שורש אינו מסתלק לעולם וכתר דמל' היינו הרצון דמלוכה, וי"ל בשני דרכים הא' דודאי אינו מסתלק לעולם, אבל ר"ה שאז זמן חזרת הדברים לקדמותן א"כ עולים זו"נ בשרשן לכך אין שייך לומר אינו מסתלק כו', הב' י"ל דהא ידוע דיש בכתר ב' בחי' רצון ותענוג והרצון אינו מסתלק, אבל כדי שיתענג מן המלוכה זהו ע"י המשכה בר"ה, וראיה לתורה זו ממ"ש בכתבים דכשמסתלק מ"מ חיים העולמים מבחי' חיצוני' הנ"ל והיינו הרצון שזהו חיצוני' הכתר, וזהו כדי שתמליכוני כי ממשלה חיצוני', אבל מלוכה פנימי' ומלכותו ברצון הנ"ל תענוג.

והשתא לפי תירוץ א' פשוט החילוק דבשאר ימות השנה ענין בחי' הנוק' להמשיך מן כתר מל' שיתפשט לפרצוף כמ"ש במאמר הזהר דבלק ע"פ שחורה אני וכו' וזה ע"י תומ"צ, אבל בר"ה להמשיך רצון למלוכה מל' מרעדכ"ר, קול שופר אין בו תענוג כי למעלה מתענוג גילוי שבחכ' לכן למטה ג"כ צועק כו' מאדך בלי תענוג.

לד"ה תקעו בחודש

יום ר"ה נק' תחלת מעשיך כי הוא יום שנברא בו אדה"ר ובאדם כתיב לשון עשיה נעשה אדם ועמ"ש בענין מעשה גדול סד"ה ושנתתם לבניך וצ"ע דגם ברקיע כתיב ויעש אלקים את הרקיע כו' וע' במד"ר ספ"ד שהרעיש בן זומא ע"ז וקשה אמאי לא הרעיש על ויעש אלקים את שני המאורות כו' וע' במד"ר פ' וירא ע"פ צחוק עשה לא אלקים, לכן אפ"ל שהאדם דוקא נק' תחלת מעשיך לפי שהוא בצלם אלקים וכתיב כי זה כל האדם שכל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה, ע"ד מ"ש בילקוט פ' בשלח דמז רנ"ג גבי מכון לשבתך פעלת הוי' שבריאת העולם רק ע"י מאמר ובבנין בהמ"ק כביכול פעולה לפניו ועד"ז ענין נעשה אדם הוא כענין פעולה, ולכן השיר ה' מלך גאות לבש, כי המלוכה לא שייך רק על אדם לפי שהוא בעל בחירה ושייך ומלכותו ברצון

קבלו עליהם וזהו מלכיות דר״ה שתמליכוני עליכם, ועמ״ש מענין מלכות ע״פ ה׳ ימלוך לע״ו, ומ״ש ע״פ וזה מעשה המנורה בענין אל מול פני המנורה יאירו דפי׳ מול פני זהו מ״ש באור פני מלך חיים, ובמה בשופר, י״ל כי נאמר אשרי העם יודעי תרועה באור פניך יהלכון, וביאור ענין נעשה אדם, נעשה לשון רבים ע״ש שכלול מכל הבחינות ומזה נמשך ענין הבחירה שניתן לו משא״כ כח זה בכל הנבראים, והיינו לפי שכלול משני הפכים טו״ר וכמ״כ גם באדם העליון כלול משני הפכים חו״ג והיו לאחדים כמ״ש בד״ה ענין האבות הן הן המרכבה בתו״א פ׳ יתרו, וייצר בשני יודין יצ״ט ויצה״ר, אתגלגלו אתוון ט״ר והכח הזה בו נמשך מלמעלה מעלה ע״כ נזכר בו נעשה אדם.

ב) ובחירה הוא ממשלה ונמשך ממקום גבוה, והוא ג״כ ענין רצון וכן אדם זהו א״א כי ז״א נקרא כמראה אדם חהו ג״כ ענין מדבר כי דצח״מ נגד ד׳ אותיות הוי׳, להעיר ממ״ש ע״פ מארז״ל חביב אדם שנברא בצלם כי דצח״מ נגד אבי״ע וא״כ האדם נגד אצי׳ ואין ערוך בי״ע לאצי׳, לכן דוקא על אדם שהוא אצי׳ שייך מלוכה מבחי׳ ממ״ה, וייצר ב׳ יודין ע״ק ח״א, ענין ממשלה המשל ופחד עמו ועי״ז עושה שלום במרומיו מעלת קו האמצעי המושל על חו״ג לפי שבו מאיר הכתר, גם הבחירה בטוב דוגמא כי יעקב בחר לו י״ה ישראל לסגולתו ובמד״ר פ׳ אמור כמדומה ס״פ כ״ט הרבה דברים ברא הקב״ה ובירר לו אחד מהן, וכ״ז נמשך ממקום עליון, ועפ״ז י״ל לענין השופר ושייך לקמן אות ד׳, עמ״ש ונרשם ע״פ הן האדם הי׳ כאחד ממנו שדעת הרמב״ן שהי׳ קודם החטא מוכרח במעשיו לטוב והשל״ה דף ט׳ חלק ע״ז, וכ״מ במד״ר תשא פמ״ו אלא אפ״ל קודם עה״ד הי׳ הנטיי׳ יותר לטוב הרבה כו׳ ע״ד מ״ש באג״ה סי׳ י״ב בפי׳ ועבודת הצדקה השקט ובטח, וע״ד ונפש כי תחטא אורייתא תוהא היינו נפש דאצי׳ וכמ״ש במד״ר קהלת ק״ד ע״פ האלקים עשה את האדם ישר ופי׳ בזוהר ויחי דרכ״א שיהא דבוק בעה״ח בריח התיכון והי׳ רחוק מהרע כי באצי׳ לא יגורך רע, והמה בקשו וכו׳ ונדבקו במל׳ שהיא מתלבשת בעה״ד טו״ר, ובר״ה שמתחדשת נשמת אדה״ר צריך שיהי׳ בבחי׳ ישר, ועה״ח, חהו ע״י השופר יובלא שמשם נמשך בחי׳ עה״ח וזהו שמבקשים חיים זכרינו לחיים כו׳ שיהי׳ הבחירה ובחרת בחיים כו׳, ועוי״ל דהנה ע״י הבחירה בתומ״צ ממשיכים בחי׳ מלכותו ית׳ כמ״ש בא״י אמ״ה אקב״ו כמ״ש בלקו״ת בד״ה תקעו בחדש דרוש הראשון והיינו ג״כ שיבחור לייחד מלכותו על הצדיקים כמ״ש במד״ר יתרו פכ״ט, אכן אם חטא בהבחירה ובחר בההיפך אזי גורם כו׳, ע׳ זח״ב פ׳ וארא דכ״ו ע״ב ע״פ שחת לו לא בניו מומם, וכשבא לתקן ע״ז נתקן השופר בר״ה שיתקע בשופר של איל ע״ד אדם אנו ונמשכים אחריך כבהמה בבחי׳ שלמעלה מהשכל ובזה מגיע להמשיך מבחי׳ שלמעלה מהבחירה דהיינו בחי׳ אם צדקת מה תתן לו והאור זה מעשה הצדיקים והחושך זה מעשה הרשעים ועדיין א״י באיזה מהן חפץ לפי ששם כחשיכה כאורה, ונמצא משם יוכלו להתמלאות הפגם שעשה בבחי׳ כי יעקב בחר לו י״ה כי הוא בבחי׳ לפני הוי׳ תטהרו אלא שא״כ יוכלו גם הרשעים לקבל כנודע מענין ויאבק איש עמו אך כיון שהוא אדם אלא שנמשך אחריו ית׳ כבהמה ה״ז ממשיך בחי׳ הגילוי מלפני הוי׳ בבחי׳ אדם להיות יבחר לנו כו׳, ודוגמא לבסומי בפוריא עד דלא ידעי בין ארור המן לברוך מרדכי

כי שם ב' הבחי' שוין וא"כ הוא למעלה מבחי' כי יעקב בחר כו' ומ"מ המכוון איך כי גם משם יומשך דוקא בחי' הבחירה שיהי' ברוך מרדכי וארור המן כו' והיינו ע"י כי מי הוא שעושה בחי' לבסומי עד דלא ידעי הרי זהו מבחי' ברוך מרדכי, כמ"כ ע"י שהאדם תוקע בשופר של איל והוא המשים א"ע כביטול האיל ע"ד ההרים רקדו כאילים א"כ ממשיך מבחי' דכחשיכה כאורה בבחי' יבחר לנו כו', והנה ההפרש בין קבלת מלכותו כל השנה לבחי' ביטול דשופר זהו כענין נעשה ונשמע שבחי' כל השנה ע"ד נשמע והוא בחי' אדם, אבל בר"ה ע"ד נעשה דהיינו כל אשר דבר ה' נעשה זהו בחי' צאן אדם ולכן במוסף דר"ה נאמר ועשיתם היינו בחי' נעשה וכן ענין תחלת מעשיך.

הגהות דשייכי לאות ב'. ובעה"ק ח"ג פל"ט פי' ענין כי יעקב בחר לו י"ה, והקדים ענין בנים אתם להוי' אלקיכם, כי הנשמות באים מיסוד הבינה כו' ח"ס הבחירה עמי בחירי, ביום בחרי בישראל, ותפלת המועדים אתה בחרתנו מכל העמים כו' ואבדיל אתכם כו' להיות לי, ועמ"ש מזה בד"ה מהיכן זכו ישראל לק"ש, ועיין זח"ג אמור צ"ט ע"פ בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו', וזהו ענין השופר להמשיך מבחי' הנהר יובל שמו, והקשה הרמ"ז א"כ מהו ענין הבחירה כיון ששרשן מצד עצם בבחי' הנהר הנ"ל, ואפ"ל כי פי' בעבר הנהר שנפלו בשבה"כ לבחי' עבר הנהר היינו כי יש ג"כ ד' נהרות שהן בבחי' ומשם יפרד כו', והבחירה להעלותם לשרשם לבחי' ונהר יוצא מעדן כו', והנה ענין בחירה זו ע"ד וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל אלקים כו' ופי' במד"ר שזהו ההבדלה בין מעשה הצדיקים ובין מעשה הרשעים כו' ואיתא בגמ' פ"ה דברכות דל"ג ע"א גבי הבדלה מתוך שהיא חכמה קבעוה בברכת חכמה ופרש"י החכם יודע להבדיל בין קדש לחול כו', א"כ י"ל בחירה והבדלה זו נמשכה ממו"ס שבכתר, שהוא ענין קו המדה, וא"כ הבחירה וההבדלה זהו ענין חכמה, וגם ענין ממשלה, וכשהממשלה זו ע"פ חכמה אז הוא טוב ע"ד ויבדל כו' וממשלה י"ל כתר והחכמה זהו מו"ס כנ"ל.

(**קיצור** מאות ג') אך אם היות שורש הבחירה נמשך ממקום גבוה שהוא ענין ח"ס להבדיל בין הקדש לחול, אך ירדה למטה ונמשכה בבחי' עה"ד טו"ר, שהוא ג"כ בחי' חכמה אך היא חכמה מעורבת טו"ר ושמים חושך לאור, ומר למתוק כי ערבו לחכו תענוגי עוה"ז, וכענין את אשר שלט האדם באדם.

הגהות לד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון הנה כל החדשים הנה מ"ש שכמו שיש בנפש ראש ומוחין כו' כך הוא בעולם ושנה כו' שבראש השנה כו', נמצא בבחי' שנה בחי' ראש הוא ראש השנה, ובנפש י"ל היינו פי' ישראל לי ראש, כמ"ש מזה בד"ה עולת תמיד, ולהעיר ממ"ש וה' בראשם במיכה סי' ב' ואפ"ל ראש השנה היינו מוחין דנוק' שהמל' נקראת שנה, ואיתא בזח"ג פ' פנחס דרמ"ט סע"ב יומין תתאין אינון שנ"ה ושנה לשון שינוי היינו מבחי' מל'

נמשך עולם הפירוד שהנברא יהיה יש ודבר נפרד בפ"ע כמו הלבנה שהיא משנה אור השמש הנמשך בה כו' משא"כ יומין עילאין שהם בחי' ביטול, ועיין זהר ויחי דרכ"א ובפ' אמור דק"ז מענין פי' שינוי וישראל לי ראש היינו גלגלתא דז"א, לכן הם ביכולתם להמשיך בר"ה המשכה מבחי' יומין עילאין ומבחי' שנים קדמוניות, שהוא המשכת הביטול מבחי' אני ה' לא שניתי היינו בחי' וה' בראשם וזהו תקעו בחדש פי' בחיות כללי הנמשך בר"ה אשר שנה הוא יומין תתאין יתקעו בו ע"י השופר המשכת יומין עילאין וזהו ענין זה היום, ואפ"ל לכן תוקעים בשופר של איל ואיל היינו בן שני שנים או עכ"פ י"ג חדש ויום אחד במשנה פ"ק דפרה והיינו ע"ד מ"ש בזהר ר"פ מקץ בפי' שנתיים ימים דתם דרגא לדרגא חיבור זו"נ כמ"ש במ"א וזהו בחי' ר"ה שהרי בר"ה יצא יוסף מבית האסורים.

קיצור שבבחי' ר"ה יומין תתאין אינון שנה לשון שינוי, יתקעו וימשיכו ע"י השופר מבחי' יומין עילאין ולכן צ"ל שופר של איל ואיל הוא בן שתי שנים שנתיים ימים כי בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים.

ב) ומ"ש וביאור ענין שופר כו', הנה מלכותך מלכות כל עולמים פי' עולמים לשון העלם שקודם התהוות העולמות היה הוא ושמו לבד (זה שמי לעלם את העלם נתן בלבם בד"ה והיה מספר) דהנה כתיב זה שמי לעלם וארז"ל ספ"ג דפסחים לעלם כתיב לשון העלם לא כשאני נכתב אני נקרא כו' אבל לעה"ב ושמו אחד שיהי' נקרא כמו שנכתב כו', ונת' הפי' במ"א שהוא הענין שהגלות נקרא בשם עיבור ולע"ל יהי' בחי' לידה כמ"ש כמו הרה תקריב ללדת כו' כן היינו מפניך הוי', היינו שבבחי' התגלות אלקות נק' בחי' לידה שהלידה הוא בחי' התגלות משא"כ בגלות מוסתר אלקות וזהו בחי' עיבור, ועמ"ש מזה בד"ה וארא אל אברהם שכמ"כ הוא בנפש, אך עכ"ז ע"י העיבור נצמח הלידה, וזהו העבודה בכל משך הגלות שיתגלה השם הוי' ב"ה דווקא ששם הוי' שהיה הוה ויהיה כי אני הוי' לא שניתי שאין מסתירים כלל על העולמות וזהו ענין שויתי הוי' לנגדי תמיד שהוא שוה קודם שנברא ולאחר שנברא ולכן זהו העבודה בכל זמן משך שית אלפי שני דהוי עלמא להמשיך את שם הוי' ב"ה דייקא דקמיה שוה קודם שנברא העולם ולאחר שנברא העולם שכולא כלא חשיבא קמיה דוקא כמ"ש מזה בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני וזהו ענין התפלה ברוך אתה הוי' ממשיכים עי"ז אותו שיתגלה וזהו ענין הלידה שיתגלה שם הוי' ב"ה כי עין בעין יראו זה אלי כו' אבל עכשיו אינו מתגלה כ"א בחי' שם אד' שהוא אדון כל הארץ ותופסים העולמות בחי' יש ודבר רק שהוא אדון ומלך עליהם, וזהו זה שמי לעלם לשון העלם שבחי' שם הוי' מוסתר ונעלם בתוך ש' אד' ומ"מ עי"ז יומשך לע"ל בבחי' גילוי כו' כמו שמהעיבור יהי' הלידה ועד"ז י"ל ענין היום הרת עולם כו' כי עולם ל' העלם והגילוי שם אד' ומ"מ נמשך בו שם הוי' ע"ד הנ"ל, וארז"ל במד"ר פ' בשלח ר"פ כ"ו אהרן נקרא ע"ש ההריון, הרי גם בחי' הריון דבר גדול הוא, וע"ז מורה שם אהיה כמ"ש בזהר פ' אחרי דס"ה ע"ב אשר אהיה דאתעברת אימא וזמינא לאפקא פרטין כולהו ולאתגליא שמיא עילאה, ר"ל שיהי' מזה לידת ז"א שהוא התגלות מדותיו ית' ע"ד ביום

ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד בת"א בד"ה וארא אל אברהם, וכמ"כ ענין בחי' מלכות אינו העלם והסתר גמור שהרי אדרבה מקבל עליו עול מלכות שמים, וזהו ענין ביטול ממש ביטול היש רק שלגבי גילוי שם הוי' לע"ל ע"ד עין בעין יראו נקרא זה העלם וא"כ זהו כענין העיבור וההריון שאדרבה יש הולד בשלימות רק שלא בא לידי גילוי עדיין, וזהו מלכותך מלכות כל עולמים כי מתחלה עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד פי' שמו היינו שם הוי' ולהיות נברא העולם צ"ל העלם וזהו ענין מלכותך כו', והנה באצילות הוא גילוי שם הוי' * כי אוא"ס מלובש בחכמה שהיא כח מה כמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה, והחכמה מאיר בכל האצילות משא"כ בבי"ע אינו מאיר כ"א ע"י מסך שהוא המסתיר להיות יש כו', והמסך כמו המשל המסתיר אור השכל העמוק והוא לבוש, ובפרדס בערך כנפיים כ' וז"ל פירוש הרשב"י ע"ה במקומות רבים כי ארבע כנפיים הם שם אד' וארבע פנים שם הוי' והכוונה כי כמו שהכנפיים הם לכסות הפנים כן שם אד' מכסה ומסתיר לשם בן ד' כנודע ויקרא זה כן וזה כנף בשעת החבור עכ"ל והיינו שגם בחיות המרכבה יש בהם הארת שם הוי' המלובש בשם אד' ומזה נמשך בחי' הפנים והכנפיים ולכן לע"ל נאמר ולא יכנף עוד מוריך כיון שלע"ל יהי' השם נקרא כמו שנכתב. ולכן נקרא בחי' מל' בשם לבוש כמ"ש יביאו לבוש מלכות וכתיב ה' מלך גיאות לבש שכמו הלבוש עד"מ הוא כיסוי עשוי לכסות בו את הגוף שלא יהי' בגילוי וכך הוא בחי' מלכותו ית' כי הנה בגילוי אלקותו ית' לע"ל כשיקויים ונגלה כבוד הוי' כתיב כי שמים כעשן נמלחו כו' רק שיהי' השמים החדשים כו' ומה שכהיום נראו שמים וארץ גשמיים הוא מבחי' עולם מלשון העלם והעלם זה הוא מבחי' מלכותו ית' שאין מלך מלא עם כו' עכ"ד הנאמרים בלק"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי הסלע ושם פ"ג (הג"ה ומ"מ לבוש זה הוא לבוש גבוה שהרי נק' גיאות לבש גיאות גימט' קדוש נק' המלך הקדוש עכ"ה).

קיצור פי' מלכותך כל עולמים ל' העלם ע"ד זה שמי לעלם שאינו נקרא כמו שנכתב ולע"ל יהי' נקרא כמו שנכתב ואז יהי' ושמו אחד וזהו כענין עיבור ולידה, ומ"מ ע"י העיבור נמשך הלידה אהרן ע"ש ההריון היום הרת עולם ולכן נק' מל' בשם לבוש ה' מלך גיאות לבש ועכ"ז גיאות גימט' קדוש.

ג) ומ"ש והנה צמצום זה אינו אלא לגבי העולמות אבל לגבי הקב"ה אין שום שינוי ח"ו וכמ"ש גם חשך לא יחשיך ממך תילים סי' קל"ט י"ב, ע' מענין חשך במא"א אות ח' סעיף ס"א וכתיב תשת חושך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער תילים סי' ק"ד כ' וארז"ל רפ"ז דב"מ דפ"ג ע"ב תשת חשך ויהי לילה זה העוה"ז שדומה ללילה, בו תרמוש כל חיתו יער אלו הרשעים שבו שדומין לחיה שביער ופרש"י שמניחין להן יכולת להלך ברשעם כו' וע' בעמה"מ שער שבע תיקונים ס"פ יו"ד דנ"ד סע"ג ודע שבכל יום לעת ערב מתעוררים הבעלי דינין ומקטרגים כו' בסוד בו תרמוש כל חיתו יער יעו"ש פרק י"ב דנ"ה סע"ב יער גימ' סנדלפון שבעשיה והקליפות שבעשיה הם החיות שביער

---

* שם הוי' : בכת"י ב' גוסף : והמסך כמו כי.

כו', ובשער קרית ארבע ספ"ה חייתו יער של אילני סרק כו', והנה עז"נ גם חושך לא יחשיך ממך, עיין מזה ברבות ס"פ תשא פמ"ז ור"פ בהעלותך ויש לפרש עפמ"ש במד"ר פ' בראשית רפ"ו ע"פ לך יום אף לך לילה מה היום ברשותך אף הלילה ברשותך כו' עשית לנו נסים בלילה כו' ע"ש והיינו שאזי בא ההנהגה מבחי' שלמעלה מיום ולילה כמ"ש בת"א בד"ה ומרדכי יצא כי ששת ימים עשה ה' שאפילו ששה ימים העליונים שהם ו"ק דאצילות הם בחי' עשייה אצלו ית', אלא שעתה נמשך ההנהגה מבחי' חכמה עילאה וזהו הן הן נוראותיו כו' ושם בד"ה כי אברהם לא ידענו גבי והנה כתיב אותותינו לא ראינו כו' עד צריך להתלבש בדברים תחתונים ע"פ הטבע, וזהו גם חושך לא יחשיך ממך דוקא כי שורש יום ולילה הם מחו"ג שהם אור וחושך משא"כ הוא ית' לאו מכל אלין מדות איהו כלל, ועמ"ש בד"ה שה"ש פ"א בפי' ומבלעדי אין אלקים. ומש"ע ונקרא המלך המרומם לבדו מאז פי' שהוא בבחי' לבדו כמאז, צ"ל שהרי בבחי' היותו מלך שהוא בבחי' מ' שם צ"ל העולם העלם והגם כי פירוש המלך זהו אוא"ס המלובש במדת מלכות מ"מ כיון שעכ"פ מלובש בבחי' מדת המלכות, וי"ל שאע"פ שמלובש במ' עכ"ז המ' היא רק לבוש, ואוא"ס שבמ' הרי הוא המרומם בבחי' לבדו, וכן ז"א נק' מלכא גם אבא נק' מלכא עילאה, ועוי"ל פי' המלך המרומם לבדו זהו מ' דא"ס כמ"ש בד"ה קול דודי, בשה"ש ושם ספ"א בענין עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ב"ה, ועמ"ש בד"ה את קרבני לחמי דרוש השני רפ"א שבחי' מלכותו היתה כלולה בא"ס ב"ה ממש כו' ועיין בד"ה אתם נצבים פ"ג וז"ל וכמאמר המלך המרומם לבדו מאז פי' מאז קודם שנברא העולם היתה בחי' המלך שהוא בחי' שמו בבחי' לבדו מובדל כו' עכ"ל, ובמ"א פי' ענין ותמלוך אתה הוא ה' לבדך היינו שבבחי' מלוכה יהי' התגלות מבחי' אתה הוא ה' לבדך וזהו ע"ד והיה הוי' לי לאלקים, שנמצא בחי' אלקים שהוא בחי' מלוכה יהי' שם הוי' ממש וזהו ענין שיהי' נקרא כמו שנכתב כנ"ל סעי' ב' וגם ע"ד פי' המלך הקדוש שנת"ל בד"ה כי כארץ תוציא צמחה פ"ד.

ומש"ע שתכלית ההעלם בכדי שיתהווה עולם הזה השפל הגשמי כדי לאהפכא חשוכא לנהורא ויהי' יתרון אור הבא מן החושך י"ל שהוא ע"ד הנז' בפי' אעשה לו עזר מבחי' שכנגד כמ"ש מזה ג"כ סד"ה ואני אראה בשונאי ולכן שכינה במערב דוקא כי במזרח מאיר שמש הוי' ובמערב השקיעה בחי' מדת לילה המעריב ערבים בחי' כנגדו ומזה נמשך העזר וכמ"ש במ"א ע"פ ויהי ערב ויהי בקר יום אחד פי' יום אחד היינו יום שיתגלה בו יחידו של עולם וכמ"ש ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד, וכמו שפירשו רז"ל ספ"ג דפסחים כנ"ל וזהו ע"י ויהי ערב ברישא חשוכא שיתרון האור נמשך ממה שמתברר מהחושך שנהפך לאור, ועמ"ש סד"ה וידעת היום דרוש השני ומ"ש בפי' כי גדול יום יזרעאל סד"ה והיה מספר בנ"י ועמ"ש סד"ה כנשר יעיר בענין כאישון עינו ומ"ש על מאמר הזוהר פ' תזריע דמ"ז ב' ע"פ וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כו', ומש"ע ומהו תכלית היתרון כו' כך הוא רצון העליון, ונת' במ"א בד"ה לרוקע הארץ על המים שהרי ע"פ החכמה אינו מובן שהרי הוא ית' יוצר אור ובורא חושך וא"כ מהו החידוש אצלו שיהפכו

חשוכא לנהורא כו', אלא שכך עלה ברצונו ורצון זה זהו הנק' א"ק קדמות השכל שלמעלה מהאצי' שהאצי' הוא חכמה דכללות וא"ק הוא בחי' אריך דכללות רעדכ"ר כו'.

קיצור והנה צמצום זה אינו אלא לגבי העולמות אבל לגבי הקב"ה אין שום שינוי גם חושך לא יחשיך ממך, תשת חשך ויהי לילה, בו תרמוש כו' ועכ"ז לך יום אף לך לילה, ואזי בא ההנהגה מבחי' שלמעלה גם מיומין עילאין וזהו ומבלעדי אין אלקים. וזהו המלך המרומם לבדו מאז, שהוא בבחי' לבדו כמאז, ונק' מלך מ"ה, ונקרא המלך הקדוש, וזהו מלכותך דוקא היא מלכות כל עולמים, ותכלית ההעלם שיהי' יתרון האור הנמשך מהחשך, ע"ד ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, שהוא מ"ש ביום ההוא יהיי' הוי' אחד ושמו אחד (הג"ה וכנ"ל שהלידה נמשך מהעיבור וההריון, ואשה מזרעת כו' הוא הבירור מרפ"ח ניצוצין, א"כ הלידה והגילוי דלע"ל נמשך מההעלם דעכשיו שהוא עכ"פ הריון ועיבור עכ"ה) והיינו שכך עלה ברצונו ונקרא בריש הורמניתא דמלכא והוא א"ק (הג"ה האור י"ל כמו אור שנברא ביום ראשון הי' מביט בו האדם מסוף העולם ועד סופו משא"כ אר השמש ועד"ז יתרון אורות דתהו שהאורות מרובים, על עולם התיקון שמש מגן כו' וא"כ ע"י בירור עולם התהו חשך יומשך יתרון האור כמו שנברא ביום ראשון ויתר מכן כו'.

ד) ומש"ע והנה תכלית בריאת העולמות הוא כשעלה ברצונו מעצמו בחסד חנם כמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה תלים סי' פ"ט ג' אבל מאז והלאה הנה המשכת רצון זה תלוי במעשה התחתונים עכ"ל וכן נתבאר בד"ה הקול קול יעקב וז"ל ובטובו מחדש בכל יום תמיד כו' ובתחילת שימ"ב כשעלה ברצונו כו' אך הנה צמצום זה לגילוי והמשכת אור כו' הי' אז בתורת חסד חנם כו' אך אחר שנברא האדם כתיב ויניחהו בג"ע לעבדה כו' עכ"ל וכ"כ עוד בד"ה כי ביום הזה יכפר בלקו"ת פ' אחרי דרוש הראשון פ"א גבי הלא כה דברי כאש כו' והנה תחלת בריאת העולמות היה מעצמו ומאיליו כי חפץ חסד הוא אך להיות חיים וקיימים לעולם מאין ליש הוא ע"י מעשה התחתונים דוקא כמ"ש כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו כו' ואין כבוד אלא תורה כו' ושם פ"ב שזהו מארז"ל כשם שא"א לעולם בלי רוחות כו' ועמ"ש בד"ה והיה מספר בנ"י בפי' גם את העולם נתן בלבם וסד"ה וארשתיך לי בפירוש את ה' האמרת היום, האמרת לשון מפעיל שהפעלת האמירה בו ית' ע"י עסק התורה, ועיין בתו"א פ' יתרו בביאור זכור ושמור בדבור אחד, דשם משמע שהמלאכים ממשיכים יחוד חיצוניות דאו"א שהוא להחיות העולמות מאין ליש וע"י עבודת הצדיקים נמשך יחוד פנימיות או"א כו', וכאן מבואר שגם היחוד דחיות העולמות נמשך ע"י הצדיקים כנ"ל מענין לכבודי בראתיו כו' ועיין מענין כי אמרתי עולם חסד יבנה בלקו"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי דרוש השני פ"א ושם ג"כ כי תחלת בריאת העולמות הי' מפני כי חפץ חסד הוא מאליו וממליא ועכשיו באתעדל"ת תליא אתעדל"ע כו' ע"י כי אמרתי כו' יום ליום יביע אמ"ר ד"ת אש מים רוח שהם עבודה גמ"ח ותורה כו' שעי"ז כמו"כ את ה' האמרת כו' להמשיך משם הוי' בחי' אמ"ר, ושם פי' חסד יבנה שיהא נמשך מחסד דא"א

להתלבש בחסד דז"א כו', וזהו ההמשכה בכל השנה כדלקמן שבכל השנה נמשך זה ע"י תומ"צ ובר"ה זהו ע"י השופר שהקול כלול מג' בחי' אש מים רוח, וזהו ג"כ ענין כי אמרתי, שהוא ג"כ ענין ג' אבות אברהם חסד כו', ועמ"ש מענין קול בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי פ"ג, ומ"ש בד"ה כי תשמע בקול פ"ב, ועיין בזח"ג דע"ז סע"א דפירוש כי אמרתי עולם חסד יבנה זהו ענין יחוד ו"ה שהוא בחי' ואיש כי יקח אחותו חסד הוא כדפי' בזח"ג ויקרא ד"ד ע"ב ואיש דא קוב"ה, אחותו דא כנ"י וכנודע מענין ותתצב אחותו מרחוק וזהו ענין מי יתנך כאח לי, ויחוד זה עכשיו באתעדל"ת תליא, וזהו ענין פתחי לי אחותי עמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער, ענין ג' יודין ג' ווי"ן בד"ה חכלילי בד"ה כי ההרים ימושו, ענין ובנה ע"ד שתי אבנים בונות היינו בנין עולם הדיבור כמ"ש בת"א פ' וארא בד"ה וידבר כו' וארא ובנין עולם הדבור זהו ענין ראש השנה.

קיצור והנה תחלת בריאת העולמות הוא בחסד חנם עולם חסד יבנה כפי' הת"י, ואח"כ המשכת רצון זה תלוי במעשה התחתונים והיינו ע"י כי אמרתי יביע אמר, תורה ועבודה וגמ"ח, ויניחהו בג"ע לעבדה, ולכבודי בראתיו, ועי"ז ג"כ חסד יבנה ואיש כי יקח אחותו חסד הוא, מי יתנך כאח לי, וקול השופר הוא ג"כ בחי' כי אמרתי יבנה בנין הדבור שתי אבנים כו'.

ה) ומש"ע והנה עיקר זמן המשכת רצונו הוא בר"ה שבו התחדשות החיות כללי, יש לפרש בשני אופנים הא' כפשוטו דקאי על חיות העולמות כדמשמע באגה"ק סי' י"ד שיובא לשונו לקמן ובלק"ת בד"ה כי קרוב אליך הדבר מאד, הב' יש לפרש שבר"ה נמשך החיות הפנימית שהוא הנקרא יחוד קבה"ו וכ"מ בד"ה תקעו בחודש דרוש השני פ"ג ובד"ה שוש אשיש, ובד"ה אתם נצבים, גם בד"ה והי' ביום ההוא יתקע משמע שבר"ה נמשכים ב' הבחי', החיות הפנימית כללי לכל השנה וגם החיות החיצוניות יעו"ש פ"א, ובד"ה יחיינו מיומים פי' שזהו ענין ב' ימים דר"ה ביום אחד הוא בחי' פנימיות ויום ב' הוא בחי' חיצוניות, ולפמש"ל בפי' כי אמרתי עולם חסד יבנה, נכלל ב' הענינים דלפי הפירוש דקאי על העולם א"כ זהו חיצוניות ולפי הפירוש ע"ד ואיש כי יקח אחותו כו' חסד הוא זהו ההמשכה הפנימיות וכ"כ בפע"ח שער ר"ה ספ"ד ביום ב' כו' הוא לחיצוניות העולמות עכ"ל.

ומש"ע והמשכת החיות הכללי של שנה שעברה הוא בבחי' הסתלקות בתחלת ליל ראש השנה, וזהו מרשית השנה חסר אלף בתיבת מרשית ונתבאר במ"א הקושיא, דכיון שמסתלק החיות איך יהי' קיום העולם, והתירוץ כי יש חיצוניות ופנימיות ודרך כלל הם ג' בחינות פנימי אמצעי תיכון שהם חב"ד חג"ת נה"י, וכולם מאירים בבחינת מל' וכמ"ש בחכמה יסד ארץ ומה שמסתלק היינו הפנימיות חב"ד חג"ת ונשאר רק בחי' נה"י ועמ"ש מענין הסתלקות והתכסות זו בד"ה ביום השמע"צ דרוש השני המתחיל כתיב בן חכם ישמח אב, שזהו ענין הנסירה שהוא שמסתלקין המוחין מז"א ונקרא שינה, והוא המבואר בזהר פ' אמור דצ"ט סע"א ת"ח כד ההוא שופר עילאה (היינו בינה) דנהירו דכולא ביה (ר"ל שבו מאיר החכמה שהרי נקרא

תרין ריעין וגם התגלות עתיק הוא בבינה כמ"ש בזח"ב בשלח דס"ג ע"ב) אסתלק ולא נהיר לבנין, היינו שאין מאירים המוחין בז"א, הפך מבחי' מ"י ברא אלה, כדין דינין אתערו כו', וז"ל המק"מ שם ההוא שופר עילאה וכו' הם נה"י דאימא אשר בתוכם המוחין, ומ"ש אסתלק ר"ל שנה"י נסתלקו עם המוחין למעלה ויצאו מרישא דז"א ובזה לא נהיר לבנין שהם חג"ת שנעשו חב"ד והם כלי המוחין שהם ישנים עכ"ל ועמ"ש ע"פ והשיב לב אבות על בנים כו' ומש"ש וכדין דינין אתערו זהו מש"כ ולכן ר"ה יום הדין כו' ועיין קושיא כזו בענין שבת דכתיב וביום השביעי שבת כו' שאילו הי' מסתלק החיות כרגע ח"ו הי' העולם חוזר לאין ואפס ושם נתבאר התירוץ בהיפך דבשבת השביתה הוא מהחיצוניות מבחי' עשי' ודבור והחיות נמשך מבחי' הפנימיות שהוא מחשבה, ע' בד"ה שובה ישראל עד דרוש השני פ"ב, וכאן גבי ר"ה הוא בהיפך שהפנימיות מסתלק, ועפ"ז יתורץ מה שכשחל ר"ה להיות בשבת א"צ לתקיעת שופר, כי עיקר תקיעת שופר הוא להמשיך בחי' הפנימית היינו מה שנסתלקו נה"י דאימא עם המוחין שהם הנקרא שופר עילאה כנ"ל, יומשך ע"י השופר, והרי בשבת מאיר דוקא הפנימית מצד עצם כו', וזהו ג"כ בעין שמבואר באגה"ק בסופו בד"ה להבין מ"ש בפע"ח דבזמן הזה עיקר הבירור וז"ל ואף גם זאת דוקא עליות הכלים לאורות עליונים הוא מעלת השבת ויהכ"פ אבל לא עליות והסתלקות האורות ח"ו כמ"ש בפע"ח, והיינו כי בשבת הוא עליות כי בו שבת שהכלים מתעלים ומזדככים שיאירו בהם אורות עליונים יותר, וא"כ הכלים מאירים למטה ג"כ מאותן אורות העליונים, וזהו שבח ומעלה, אבל בתחלת ליל ר"ה האור מסתלק מהכלים, ונשארו הכלים מאירים רק מעט מזעיר מהאור שנשאר בהם וכמו בשינה שמסתלקים השכל ונשאר רק קסטא דחיותא כו'.

קיצור בר"ה התחדשות החיות הכללי, חיות העולמות וגם יחוד העליון בליל ר"ה שמסתלק האור והחיות, היינו הפנימית חב"ד חג"ת נשאר נה"י, וז"ס וההוא שופר עילאה אסתלק, ובשבת הפך מזה שהחיצוניות הוא הדבור מסתלק ומאיר הפנימית מחשבה ע"כ א"צ תקיעת שופר בשבת, גם שבת ויום הכיפורים עליית הכלים לקבל אורות עליונים ביותר ובליל ר"ה הסתלקות האור מהכלי ועמ"ש במאמר כד אנת תסתלק מינייהו אשתארן כו'.

ו) ומש"ע ולכן ר"ה יום הדין כו' אם ראוי לכך כו' זהו כמ"ש בזהר תצוה דקפ"ד ע"א אמאי אתער דינא עילאה ביומא דא, אלא כו' עלמא דאתי מיניה נהרין כו' וכד מטי זמנא לחדתותי כו' בעא לאשגחא כו' והיינו מש"כ אם ראוי כו' וזהו ע"ד ענין יום הדין דלע"ל, כיון שצ"ל גילוי סוכ"ע ההכרח שיהי' דין מי ראוי לזה, כי צ"ל ובערת הרע ואת רוח הטומאה אעביר שאי יוכל להיות הגילוי ועוד ע"ד וסביביו נשערה כו' וע' ד"ה למנצח על השמינית בענין פריעה שלגבי גילוי עליון הוא הסתר כו' ויש נהר דינור לטבול כשצ"ל עוד עלי' כו' ולכן כמ"כ בעשי"ת הארת בינה הנק' עלמא דאתי לכן צ"ל דין וגם טל שעתיד להחיות בו את המתים נק' טלא דבדולחא וגוונא סומקא אתחזי בי' כו' וזהו ענין כברזא סומקא לסוסיא חיורא, והנה במד"ר אמור פ"ל ישראל ועכומ"ז באין ומקטרגין לפני הקדוש ברוך הוא בראש השנה,

ובידי משה שם שטענתם הללו עובדי עבודה זרה כו', והרמ"ז פ' תצוה שם פירש שמקטרגים שישאר ז"א בבחינת שינה כו' הענין כמ"ש בהגהות לדיבור המתחיל ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם, כי ענין בלעם בלא עם שאינו רוצה בבחי' מלכיות אין מלך בלא עם, וכתיב למען הקים אותך לו לעם, והם רוצים שיהי' הז"א בבחי' שינה ולא יהי' הנהגה זו דבאתעדל"ת אתעדל"ע במדה שאדם מודד כו' כ"א שיומשך מבחי' דקמי' כחשיכה כאורה שאין האתעדל"ת תופס מקום כמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו, וקטרוגים שאין האתעדל"ת בדבעי א"כ יהי' הכל מבחי' דכחשיכה כאורה כו', אך עז"נ ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם, וכמ"ש משם אורדיך נאום הוי', ועמ"ש ע"פ ותגל נפשי באלקי.

קיצור ענין הדין ע"ד יום הדין דלע"ל בשביל שצ"ל גילוי, ועוד מטענת בלעם, בלעם בלא עם דכחשיכה כאורה כו'. הג"ה ועוי"ל ע"ד שבתחילת בריאת העולם כתיב ביום עשות הוי' אלקים שיתף מדה"ר עם מדה"ד עכ"פ צ"ל מדה"ד רק ששיתף כו' וכ"ה בכל ר"ה שנמשך חיות חדש יש ב' הבחי' בתחלה יושב על כסא דין כמ"ש עלה אלקים בתרועה ואח"כ ע"י השופר הוא עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים דכתיב הוי' בקול שופר במד"ר אמור פכ"ט.

ומש"ע אלא שעז"נ סומך ה' לכל הנופלים כו' עמ"ש מזה בד"ה כי ההרים ימושו כו' שעיקר הסמך ע"י המצות ועמ"ש בד"ה חכלילי מענין פותח את ידיך כו' וזהו סמכוני באשישות ייננה של תורה גם סמך זהו ששים מסכתות כו' ועמ"ש ע"פ וסמך את ידו על ראש העולה כו', המשכה מבחי' רוח האדם העולה להעלות רוח הבהמה היורדת למטה כו', וכענין לכה דודי לקראת כלה, שודמ"ט להעלות ועמ"ש ע"פ שאו את ראש כל עדת בנ"י כו' וזהו ענין סמיכת גאולה לתפלה כו' שתוכל הנשמה להיות ואני תפלה לאל חיי נמשך כח כו' וגבי יהושע מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו כו' וע"ד ענין הסמיכה איש מפי איש כו' ומכ"ז יובן ענין סומך ה' לכל הנופלים, וכמו הסמיכה בידיו, כך י"ל זהו ע"י התורה שנק' ידיו גלילי זהב כמ"ש בשה"ש רבה.

קיצור סומך ע"ד וסמך את ידיו, כי סמך משה את ידיו ידיו גלילי זהב אלו הלוחות, וכן סומך ע"י סמ"ך מסכתות סמכוני באשישות.

ומש"ע והנה הדרך כו' הוא ע"י עסק התורה והמצות כו' לפמש"ל דההסתלקות הוא שהמוחין מסתלקין מז"א הנה ע"י התורה נמשכו המוחין לז"א כמ"ש ע"פ הזהר פ' אחרי דס"ז ע"ב ע"פ כאיל תערוג על אפיקי מים וכמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני בפי' ההמשכה מבחי' ממעמקים, עמקו מחשבותיך כו', ומ"ש בענין המצות שיש בהם ב' בחי' עיין בד"ה ואהי' אצלו אמון בענין זמירות קרית להו כו' ועזח"ג בהר קח"ב עשי' לעילא שמיעה לתתא כו' ועמ"ש בד"ה תורה צוה לנו שלא נדפס שהמצות עד"מ פקודת המלך מה שיש בזה חכמה עצומה כו'. ומש"ע ולכן נק' רמ"ח פקודין רמ"ח אברין והיינו ט"ס דז"א טפ"ט כמ"ש בביאור משה ידבר, ועמ"ש מענין איברים בד"ה כי תשמע בקול פ"ג. ומש"ע שפי' איברין דמלכא שעי"ז ממשיכים להיות מלכא,

זהו ע"ד מארז"ל ע"פ ועשיתם אתם כתיב מעלה אני עליכם כאלו עשאוני עיין הפירוש בלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה ספ"ג.

קיצור ע"י התומ"צ ממשיכים המוחין לז"א בחי' מלכא קדישא וזהו כאלו עשאוני, ועמ"ש בפירוש מעשה גדול תלמוד גדול.

עוד ביאור ענין הנ"ל

לבאר קצת ע"פ תקעו בחודש, דרוש הראשון, הנה ענין שבכל שנה מתחדש בר"ה חיות כללי אחר להיות גילוי מלכותו ית' ממכ"ע יש להעיר ממ"ש ארץ אשר כו' עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה כו' וכמ"ש מזה באגה"ק סי' י"ד בד"ה לעורר את האהבה, שזהו ענין ה' בחכמה יסד ארץ, שיסוד הארץ העליונה הוא בחי' ממכ"ע (עמ"ש בד"ה וישב יעקב בארץ ובד"ה לא תהיה משכלה ועקרה בארצך ומ"ש מענין ארץ בד"ה השמים כסאי גבי והארץ הדום רגלי) כו' ארץ החיים, הנה היא מהמשכת והארת חכמה עילאה כו' והארה והמשכה זו היא מתחדשת באור חדש ממש בכל שנה ושנה כו', והנה בחי' ארץ הנ"ל הנק' ממכ"ע היא בחי' הדבור וכמ"ש באגה"ק בד"ה ויעש דוד שם שזהו ענין אבא יסד ברתא והרי זהו ענין בחכמה יסד ארץ, וכן פי' בלקו"ת בד"ה והי' מספר בנ"י וז"ל והנה בחי' מלכותו ית' הוא בחי' ומדרגה התחתונה כו' ונק' עולם הדבור כו' ולכן נק' בחי' מלכותו ית' בשם ארץ כו' ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי פ"א, וזהו ענין למה נק' שמה ארץ שרצתה כו' בבחי' רצוא כו' כי הלא דברי כאש כו' כמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר הראשון ושם פ"א, וא"כ פי' ארץ אשר כו' מראשית השנה היינו בנין עולם הדבור כו', והנה מרשית חסר א' פי' באגה"ק סי' י"ד רמז על הסתלקות האור שמסתלק בליל ר"ה עד אחר התקיעות שנמשך אור חדש, וזה יש לפרש לפמ"ש בסידור בכונת השופר בשם הבעש"ט נ"ע שהברת ה"א זהו בחי' ממוצע בין הקול הפשוט להדבור וע"י קול פשוט דשופר נמשך בחי' האל"ף להיות מקור לכ"ב אותיות הדבור וכמ"ש בזח"ב משפטים קכ"ג גבי אחה"ע אלף נהירו דעתיקא כו' ולכן מה שהי' מרשית חסר הנה ע"י השופר בא המשכה חדשה, וזהו ראש השנה ראש באלף כו' גם אלף היינו אאלפך חכמה כו', ולכן בשבת א"צ לתקוע כי בשבת אז תתענג היינו א' מאיר ביום הז' בבחי' גילוי התענוג, והנה ההפרש שבכל השנה ממשיכים בבחי' מל' ודבור ע"י התומ"צ כמו שמברכין בא"י אלקינו מלך העולם וע"י אקב"ו ובר"ה אינה מספקת המשכה זו אלא ע"י השופר וכמ"ש ג"כ בד"ה שוש אשיש רפ"ד היינו לפי כי בר"ה נמשך אור חדש בבחי' ממכ"ע ודבור וחיות כללי לכל השנה, משא"כ בכל השנה שבכל יום ממשיך בהדבור מההעלם אל הגילוי מה שכבר נמשך בר"ה כו' והי"ז כענין המבואר בכהאריז"ל שיחוד זו"נ נמשך ונעשה ע"י תומ"צ אבל לעשות יחוד או"א אין מספיק התומ"צ אלא ע"י מס"נ, ונתבאר הטעם בלק"ת פ' אמור בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י ושם פ"א כי יחוד או"א זהו מה שנמשך אור חדש מאוא"ס ונמשך ע"י הכתר בחו"ב אבל יחוד זו"נ היינו מה שכבר נמשך בחו"ב, ממשיכים משם בזו"נ כדי שיומשך

ג"כ בבי"ע, כי להיות נמשך בבי"ע זהו ע"י זו"נ והו"ע יחוד קול ודבור, וכמ"ש ע"פ הזהר פ' שמות ד"ג ע"פ אתי מלבנון כלה קול אמר לדבור אתי כו' ולבנון הם חו"ב כו' וע"כ להמשכה זו סגי ע"י תומ"צ, אבל בר"ה שצ"ל המשכת אור חדש דוקא כנ"ל בענין מראשית השנה כו' לכן המשכה זו הוא ע"י ממעמקים קראתיך מן המיצר קראתי י"ה פי' י"ה הם חו"ב שממשיך מן המיצר מבחי' דלמחת"ב שיומשך אור חדש בחו"ב ואח"כ ענני במרחב י"ה בזו"נ והיינו ע"י עומקא דלבא מן המצר כו', והנה מבואר בד"ה שוש אשיש רפ"ד שבר"ה אין המשכת תומ"צ מספקת להמשיך האור חדש במל' אלא ע"י השופר, והענין כי גם בכל יום צ"ל שיקבל עליו עול מלכות שמים ואח"כ יקבל עליו עול מצות עמ"ש בד"ה אתם נצבים בפי' הוקם על ובתו"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק בענין שהמשכת מלכותו ית' צ"ל ע"י קבלת עול דוקא, ובד"ה ויקחו לי תרומה פי' עול מלכות שמים הוא בחי' רצוא ועול מצות הוא בחי' ושוב, כי גם המשכת החיות מלמעלה הוא בבחי' רצוא ושוב, לכן בר"ה שצ"ל המשכת אור חדש אין המשכת תומ"צ מספקת אלא ע"י השופר שהוא מן המצר קראתי בחי' רצוא כו' צעק לבם כו', גם במ"א ביאר שהתרועה קולות קצרים תכופים זל"ז הוא בחי' מטי ולא מטי, שלמעלה מבחי' רצוא ושוב, אך בס"י גבי ע"ס פי' ודברו בהם ברצוא ושוב, והרמב"ן פי' קעומ"ש ע"ד קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזירותי, כי שמע ישראל זהו קבלת דבור אנכי ולא יהי' לך ועול מצות זהו תורה צוה לנו משה, וכמו"כ בר"ה אמרו לפני מלכיות היינו קבלו מלכותי וביד יוסף פ' וארא פי' כמו שהקדימו נעשה לנשמע כך הוא ענין קבלת עומ"ש ואח"כ עול מצות וע' מענין פי' נעשה ונשמע בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה הראשון, ובד"ה בשעה שהקדימו פי' גבורי כח עושי דברו להמשיך בחי' דבור העליון וזהו הקדמת נעשה וזהו ענין ר"ה, גם פי' שמע שנאמר בה בכל מאדך נקרא עושין רצונו של מקום, שזהו למעלה ממדריגת עול מצות שבפ' והי' אם שמוע, ועמ"ש מענין פי' עול מלכות שמים בסידור שער הק"ש בד"ה להבין ענין ק"ש, גם עמ"ש בתו"א סד"ה לבסומי בפוריא בענין ותשובה עילאה הוא למעלה מבחי' י"ה שורש מל"ת ומבחי' ו"ה שורש מ"ע, וזהו ענין יוהכ"פ וכמו"כ הוא ענין שופר דר"ה כו' כי בל"ת אין נמשך גילוי י"ה בבחי' כלי רק ע"י בחי' לא, אבל ע"י תשובה עילאה תשוב ה' עילאה לגבי יו"ד כו' וזהו ענין זה היום תחלת מעשיך ע"ד עושי דברו, ועיין זח"ג פ' בהר דק"ת ע"ב בענין עשיי' לעילא, ובמק"מ ובבה"ז שם ובזח"א פ' וירא דקט"ו ע"א ע"פ ויעש ה' לשרה.

קיצור שבר"ה אין מספיק ההמשכה שע"י תומ"צ אלא ע"י השופר בענין קדימת עול מלכות שמים לעול מצות והשופר י"ל קול א' שמטיל חרדה ואין בו תענוג כמ"ש בתו"א בד"ה כל העם רואים את הקולות, גם ע"ד הקדמת נעשה לנשמע, עושי דברו והדר לשמוע, וכענין ע"י מאדך נק' עושים רצונו של מקום למעלה מהרצון שבמצות וכן בר"ה צ"ל המשכות רעוא דכל רעוין ותחלת מעשיך, גם ע"י מ"ע ו"ה וע"י ל"ת י"ה ודוקא בבחי' לא, ותשובה עילאה היא למעלה מב' הבחי', וקעומ"ש רצוא ועול מצות שוב ודברו בהם ברצוא ושוב ואפ"ל השופר זהו מטולמ"ט שלמעלה מבחי' רו"ש עד כאן ביאור פרק הראשון מהדרוש שבלק"ת תקעו בחודש.

ומ"ש בפ"ב וביאור ענין זה הנה צ"ל איך יש כח בתשובה לתקן כל הפגם שבביטול מ"ע כי הנה במל"ת שאם עבר עבירה אחת קונה לו קטיגור אחד כמו ששנינו בפרק אבות פ"ד מי"א מאחר שישוב אל ה' וירחמהו כו' אם רחץ ה' כו' שעי"ז הוא מוחה ומעביר הפשע והקטיגור וכמ"ש והרשעה כולה בעשן תכלה עכ"ל, הנה בערוך פי' קטיגור מל' רכיל, ובסוף כתובות דף האחרון ע"ב גבי קטיגוריא בת"ח פרש"י מסטינים ומלמדים חובה עליהם, ופרקליט פי' הערוך מליץ וא"כ הוא ענין המלמד זכות, וע' מענין מקטרג בזח"ב ר"פ בא דל"ב סע"א ובהרמ"ז שם ובפ' ויקרא דט"ו ע"ב מובן שהם נמשכים מסוף ק"כ צירופי אלקים שמשם נמשכים הגבורות קשות, ועיין ברע"מ פ' אמור דצ"ח ע"ב בד"ה בחדש השביעי באחד לחדש עד ד"ק ע"ב מענין המקטרג ושע"ז בא ענין שעיר המשתלח כו', ועמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו' שהוא המקטרג, והנה שרש זכות וחובה נמשך מב' קוין חו"ג, לכן המלמד חובה שרשו מהגבורות, אכן ע"י ההמשכה מבחי' כתר שהוא רחמים פשוטים דלית שמאלא בהאי עתיקא עי"ז נמתק הדין ומתבטל הקטיגור, ששרשו רק מהגבורה והרי שם לית שמאלא כלל, וזהו מש"כ שעי"ז הוא מוחה ומעביר הפשע והמקטרג ועמ"ש קרוב לזה בלקו"ת פ' נשא בד"ה הוי' יחתו מריביו דפירש מריביו הם המקטרגים וע"י חסד עילאה הוא יחתו מריביו כו' ע"ש וע"ד שבשבת נח אשו של גיהנם לפי שאז יש הארת עתיקא, ועמ"ש בפי' כי עם ה' החסד דמהו החסד דוקא והלא יש עוד מדות אלא כי פי' עם ה' היינו הכתר שהוא הנק' עם ה' ע"ד הי' הוא ושמו בלבד כי עמך מקור חיים גימטריא שמו ולכן עם ה' הוא רק החסד דלית שמאלא בהאי ע"ק, ובמ"א ע"פ הנותן שלג כצמר נתבאר דכפיית הדינין הוא דוקא ע"י גבורה דע"י וכ"כ בפע"ח בכוונת השופר והיינו דהא לית שמאלא בהאי עתיקא וא"כ פי' גבורה דא"א אינו מדת הדין אלא זהו ע"ד איזהו גבור הכובש את יצרו שנאמר טוב ארך אפים מגבור כו', וכך כביכול הקב"ה כובש ברחמיו את כעסו כו' כנזכר ביומא דס"ט ע"ב, וזהו ענין הגבורה דע"י לכבוש את גבורות דז"א עד"מ שהוא ענין מדה"ד כו', ונקרא בגמרא דיומא שם שכובש את יצרו, והנה במלכים א' סי' כ"ב י"ט ראיתי את ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו, וארז"ל בשה"ש רבה ד"י ע"ב ר"פ לסוסתי ברכבי פרעה, וכי יש שמאל למעלה כו' אלא אלו מיימינים ואלו משמאילים, אלו מכריעים לכף זכות, אלו מכריעים לכף חובה, ושם אבל בישראל נאמר והמים להם חומה מימינם זו ק"ש, ומשמאלם זו תפלה, וזהו ענין שמאלו תחת לראשי כו' שהוא ענין הארת פנים, וכמ"ש בלקו"ת ס"פ תבא בד"ה ויקרא משה, ובד"ה ביום השמע"צ דרוש השני פ"ד שע"י שמאל דוחה שהאדם משפיל את עצמו בעשי"ת עי"ז מתגלה תענוג העליון הנק' ראשי כו' ועמ"ש מזה בתו"א פ' תשא סד"ה שמאלו תחת לראשי שהשמאל דוחה מעורר גילוי בחי' לראשי הוא מזלי' של הנשמה וע' מזה בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו בסידור שער התפלה, ומ"ש מענין שמאלו תחת לראשי בלק"ת בשה"ש בד"ה שימני כחותם, וגם כמ"ש אשר צפנת ליראיך וכתיב פנו לכם צפונה, והשולחן בצפון, וכתיב צפונה לפני הוי' הרי בשרשם הגבורות גבוהים מאד דר"ל גבורה וריבוי החיות ויצחק לשון צחוק ותענוג כי אתה אבינו כו', ועמ"ש ע"פ והחמישית לפרעה, לית שמאלא והיינו

ע"י והקול נשמע בית פרעה וזהו קול השופר עזח"א ויגש דר"י, ועוי"ל איך ע"י תשובה מעביר הקטיגור, כי הקטיגור יניקתו ממדה"ד ע"י השתלשלות שבשרשו שטן לש"ש נתכוין ובהשתלשלות למטה נתן עיניו בבית ראשון כו', וע"י התשובה שמהפך הגבורה הוא היצה"ר עי"ז נכללים הגבורות בשרשן ששם הם טוב עמ"ש סד"ה ויעש משה נחש נחושת.

קיצור הקטיגור שרשו מסיגי הדין וע"י התגלות עתיקא דלית שמאלא בהאי עתיקא נתבטל הקטיגור, כי שם הגבורה לכבוש היצר והדין, וגם ע"י שמקיימים מצות בשמאלם ובימינם ועמ"ש ע"פ כתפוח כו' בפי' כן דודי בין הבנים שנמתקים דין בני אלקים הבאים להתיצב על ה' ע"י גילוי דודי אה"ר ועל כל פשעים תכסה אה"ר זו.

ט) אך הנה כ"ז הוא במל"ת אבל במ"ע שהם המשכת אברין דמלכא כנ"ל סעיף מאחר שפגם וגרם חסרון השפעתם במה איפוא יתוקן ע"י התשובה להיות שלימות השפע ומילוי חסרונם אך הענין יובן עדמ"ש ממעמקים קראתיך ג"ב בפ"ב דתענית במשנה מבואר דבברכות דתענית חותמים על ברכה דממעמקים קראתיך, מי שענה את יונה במעי הדגה (יונה במעי הדגה י"ל בע"א כי יבשה וים ב' דעות וים ביטול בהה"ז בשלח עוי"ל ושיעלה בים היינו ע"י ארבין לבושי המצות שהם מפסיקים, אך יונה נכנס בעצם שלא ע"י לבוש זהו ע"י הדגה נוני ימא מלאכים, וע' בת"י ע"פ ומי יעבור לנו אל עבר הים נביא כמו יונה יעו"ש) וע' בכד הקמח ערך כפורים, הראשון דנ"ה ע"א ודנ"ו ע"א מענין ותשליכני מצולה בלבב ימים כו' המקום העמוק בלב הים כו' ועי"ז י"ל ממעמקים קראתיך, ויש לפרש ענין זה בעבודה כי הנשמה נק' יונה ע"ש יונתי בחגוי הסלע וכשהיא בסתר המדרגה בגלות בנה"ב והגוף זהו ענין ממעי הדגה ע"ד מ"ש בפ' בהעלותך י"א ה' זכרנו את הדגה כו' חנם בלא מצות, וכמ"ש בזהר בהר דק"ח ע"א, ורפ"ח דיומא דע"ה א' איכא למ"ד דגה היינו עריות ופרש"י לשון תשמיש מלשון וידגו לרוב והיינו כמ"ש במא"א ד' ו' דג הוא יסוד כו' דג גדול יסוד אבא כו' וא"כ דגה יסוד דנוק', וכ"ז בקדושה ויש כן לעומת זה בקליפה יסוד דנוק' דקליפה נק' דגה אשר נאכל במצרים, ובת"ז תיקון כ' דמ"ו פי' זה על הגלות מצרים שזהו ענין יונה ממעי הדגה, ועד"ז י"ל ענין ממעמקים קראתיך לצאת מההתקשרות ברצונות זרות כו' דגוף ונה"ב וכמו שיונה במעי הדגה ממש התפלל ממעמקי הלב כן יש לצעוק מעומקי הלב על בחי' יונתי בחגוי הסלע כו' ועל היותה בבחי' מעי הדגה כו' ולשוב אל ה', וכענין זה נתבאר בתו"א פ' נח בד"ה מים רבים לא יוכלו, אך ע"י מים רבים מתעורר האה"ר ביתר שאת כו', וע"י שימאוס בבחי' חנם בלא מצות, ימשיך המדרגה דסליחה שהוא בקדושה בחי' חנם בלא מצות, אוצר מתנת חנם שאין המצות מגיעות לשם ע"ד חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו, וכמ"ש בד"ה כי כארץ תוציא צמחה בענין קדושתי למעלה מקדושתכם.

קיצור ממעמקים גבי יונה ממעי הדגה, ע"ד יונתי בחגוי וע"ד ותרם התיבה ע"י מים רבים.

וע' ע"פ ויסב חזקיה וארז"ל פ"ק דברכות מקירות לבו והביאו מ"ש בירמי' סי' ד' י"ט, מעי מעי אחילה קירות לבי הומה כו' ומסיים כי קול שופר שמעתי, א"כ עד"ז מקול השופר צריך לבוא לבחי' קירות לבי הומה, ופי' קירות כותל לבי דהיינו שיגע עד כל לבו, ואפ"ל כותלי לבו היינו עד"מ המקיף של המדות בחי' בכל מאדך בלי גבול וכמ"ש בפי' איזו בית אשר תבנו בתו"א ר"פ בראשית סד"ה השמים כסאי, וזהו ויסב חזקיהו פניו ויסב לשון סובב ומקיף שסיבב הפנימי' לבחי' קירות לבו ועזח"ג שופטים דער"ה א' ובבה"ז שם, גם גבי יונה חותם בא"י העונה בעת צרה וזהו ענין מן המצר קראתי שעי"ז ממשיך כמו"כ מלמעלה מבחי' עליונה הנק' מצר דלית מחת"ב כמ"ש ע"פ וכל העם רואים את הקולות וזהו ענין ממעמקים כו'.

קיצור גם ממעמקים ע"ד קירות לבו כותלי לבו בכל מאדך, ועי"ז ויסב חזקיהו פניו אל הקיר להמשיך בבחי' מל' ע"י מן המצר ממשיך מבחי' דלית מחשבה תפיסא ביה.

י) **ומ"ש** ולכן אין צעקה זו אלא בלב שכל מה שהנפש מכילה עדיין יכולה היא להוציא בשפתיו משא"כ כשתגדל המרירות בנפשו עד שאין לו כח להכיל כו' וצועק והולך עד שאין לו כח לדבר נ"ב בתו"א פ' בשלח ע"פ לסוסתי נתבאר שהדבור שרשו מגיע עד החכמה שמשם מקור התהוותו ע"ד בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא אבל לגבי בחי' שלמעלה מהחכמה אין הדבור מעורר ולכן בקי"ס ואתם תחרישון מהדבור, ובמדרש בשלח פכ"א אמר שהי' ע"י צעקה יונתי בחגוי כו' ועמש"ל פי' יונתי בחגוי ואז השמיעני את קולך כו' והיינו כמש"כ שצעקת הלב הוא בחי' שלמעלה מהדבור כו' וזהו ענין יש קונה עולמו בשעה אחת, ועמ"ש בביאור ע"פ מי יתנך כאח לי, ומ"ש שעי"ז מעורר ג"כ למעלה רצון העליון שלמעלה מהשתלשלות כו', רצון העליון יש לו ב' בחי' עמ"ש בהגהות לד"ה ועשית ציץ שבענין רצון יש ב' ענינים הא' שהוא תמיד ברצון ל' מרוצה, הב' רצון שיש בו ב' קוין זה רוצה וההפך הוא נגד רצונו כו', עומקים בד"ה ולא אבה ע"ס הגנוזות, רעדכ"ר בד"ה למנצח על השמינית, כי עמך הסליחה רעדכ"ר, ועי"ז השופר ממשיך מבחי' כי עמך מקו"ח שהוא ע"י פנימית של רעדכ"ר כמ"ש בזח"ג דרפ"ט ע"ב מצחא דאתגלי בע"ק רצון אקרי כו' וכד רצין דא אתגלי' רעדכ"ר אשתכח, ודוד טורנא הנמשך מרדל"א ומאיר במצחא זהו יסוד דע"י הרי הוא למעלה מרעדכ"ר וכ"ז בע"ח שער א"א פ"ז הה' רעוא דרעוין והוא המצח דא"א ושם הוא יסוד דעת"י עכ"ל יער"ש.

קיצור ולכן אין צעקה זו אלא בלב כי הדבור שרשו מחכמה אבל עומק ורצון שלמעלה מהשכל א"א להתגלות בדבור, רק ע"י צעקת הלב (י"ל ע"ד ז"א בע"ק אחיד ותליא למעלה משורש חו"ב) ועי"ז מעורר הרצון עליון שלמעלה מההתלבשות בחו"ב, ויו"ד עומקים ע"ס הגנוזות, רעדכ"ר כי עמך מקור חיים, כי עמך הסליחה, הג"ה ואפ"ל כי רמ"ח מ"ע זהו בחי' אדם שהוא ז"א וזהו

ההמשכה שבכל השנה ע"י תומ"צ וז"א נק' מלכא שהוא מלך ע"י מדת מל', ובר"ה ממשיכים גילוי ע"ק והוא המלך הקדוש ומדת מלכותו היא הבינה וע"כ בר"ה אין ההמשכה שע"י תומ"צ מספקת שזהו בחי' אדם ובע"ק נאמר כי לא אדם הוא. ע"כ ביאור פ"ב.

יא) **ומש"ע** רפ"ג והנה גילוי בחי' זו ורצון זה מתגלה בראש השנה שהוא בחי' ראש וגלגלתא דחפיא על מחא עכ"ל נ"ב במ"ח מסכת ליל ר"ה כ' תשרי הוא גולגולת דז"א עכ"ל אך גלגלתא דז"א הוא כלי לגילוי גלגלתא דא"א כמ"ש במ"א בביאור ע"פ ויקהל משה בפי' שבת שבתון הוא כו', והנה הראשון בשבע תיקונים דרישא דא"א הוא גלגלתא ובו מלובש חסד דע"י כמ"ש בע"ח שם, ואפ"ל שזהו ג"כ ענין כי אמרתי עולם חסד יבנה וע' בעמה"מ שער עשירי פרק שלישי, והנה ישראל נקראים לי ראש, עמ"ש בלק"ת פ' שלח בביאור ע"פ אני דפ' ציצית דרוש השני פ"ב, שהם ממשיכים בחי' לי ראש שיהי' נמשך גילוי אור א"ס ב"ה גלגלתא ומו"ס, ובחי' רדל"א שלמעלה מגלגלתא יעו"ש, וי"ל שהמשכה זו ממשיכים בר"ה ע"י השופר וזהו כי חק לישראל הוא, לישראל שהם לי ראש ניתן להם החק שימשיכו בבחי' גלגלתא, אותה ההמשכה מרדל"א בחי' כי עמך מקור חיים, וגם כמ"ש בד"ה אם בחוקתי שהחוקים שרשם מכתר שבכתר שלמעלה מחכמה שבכתר כו' וכתר שבכתר היינו בחי' גלגלתא והנה ב' ימים דר"ה נק' יומא אריכתא כי הם גלגלתא וח"ס, ויוהכ"פ הוא רדל"א ולכן נק' ג"כ ר"ה בספר יחזקאל רסי' מ"ם כמ"ש בד"ה יחיינו מיומים רפ"ד, ולכן גם כל עשי"ת שבנתיים מאיר בהם בחי' יר"ד עומקים שהם ע"ס שבכתר.

קיצור וגילוי רעדכ"ר מתגלה בר"ה שנקרא ראש וגלגלתא דז"א, וגלגלתא דא"א בו מאיר חסד דע"י וזהו זכרון ליום ראשון, וישראל לי ראש לכן כי חק לישראל הוא ב' ימים דר"ה ויוהכ"פ תלת רישין.

ומש"ע ולכן תקעו בחודש שופר פי' תקיעה הוא קול פשוט היוצא מהבל הלב מפנימיותו כו' שא"א להוציא בשפתים ובדבור כו' וזהו שמעה בקולי מה שבתוך קולי כו'.

יב) **וזהו** בחדש פירוש חדוש העולמות מאין ליש, נ"ב באגה"ק סי' י"ד כ' שהאור חדש המאיר במל' בר"ה שרשו מח"ע והנה שורש חיות העולמות נק' יחוד חיצוניות חו"ב, אבל השופר ממשיך פנימית יחוד חו"ב ומלמעלה מעלה כנ"ל דהיינו מבחי' כי עמך מקו"ח, ע"כ י"ל פי' תקעו בחדש בבחי' יחוד חיצוני' ותקעו בו ההמשכה שמבחי' יחוד פנימי, שאזי גם החיצונית יבהיק יותר, ובמדרש תלים ססי' פ"א נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר אלו ד"ת שניתנו ע"י שופר שנא' את קול השופר לכך תקעו בחדש שופר, והיינו כי נפתלי ע"ש ונופת צופים והוא מתיקות הנמשך ממקור התענוג וזהו השופר בד"ה וכל העם רואים, וענין אילה שלוחה עזח"א ויחי דרמ"ו ב', וי"ל שייך לזה שופר של איל כמ"ש הבחי' שעל ידו נמשך בבחי' אילת השחר, ופי' אמרי שפר שיומשך

בבחי' הדבור והאמירה מבחי' תענוג העליון, והיינו כי עשה"ד מכוונים נגד עשרה מאמרות.

קיצור בחדש יתקעו מהיחוד פנימי, שיהי' אמרי שפר, ד"ת שניתנו ע"י שופר אילה איל, וזח"ג מז"ב וענין ויראו אותה שרי פרעה.

יג) **ובבה"ז** פ' חיי פי' הבל הלב הוא מילוי שם ס"ג שעולה ל"ז כמנין הבל והוא נעשה כתר לז"א, וזהו ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א, וכבר נתבאר דתשרי הוא גלגלתא דז"א לכן ע"י הבל הלב היוצא מן השופר ממשיכים בחי' זו מאימא שיהי' כתר לז"א, גם פי' שם ענין הבל שהוא עד"מ הנשיקין שהם הבל הלב היוצא בתוקף האהבה שהוא ג"כ פנימית האהבה שא"א לפרשה בדבור נמשך ומתלבש בנשיקין כו', ועמ"ש בלק"ת בשה"ש ע"פ ישקני מנשיקות פיהו, והנה בזח"ג פ' תזריע דמ"ז ע"ב שית יומין לעילא (פי' ו"ק דזעיר, מק"מ) שביעאה עילאה עלייהו (פי' בינה) שית יומין לתתא (בבריאה והיינו ששה היכלות דבריאה) שביעאה עלייהו (פי' היכל ק"ק דבריאה ועיין בזהר ס"פ מקץ דר"ד ע"ב) שית דרגין לכורסייא הוא על כורסיא דכתיב וישב שלמה על כסא ה' למלך (י"ל שלמה זהו מל' דאצי' וע"ש במק"מ) כו' ושבעה הבלים אמר לקביל ז' כתרין דלעילא, וכל הבל קלא אתעביד מיני' כו' עד ובההבלים דלעילא כתיב כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם ופי' שם במק"מ ז' הבלים הם ז' מילוים דס"ג ועל ידם יחי' האדם שהוא זעיר עכ"ד.

(**קיצור** הבל הלב מילוי ס"ג והוא חיי שרה, והוא ע"ד נשיקין, וענין שבעה הבלים גימט' מגורי שתהי' ארץ מגורי אביו ע' בת"א סד"ה וישב יעקב).

ורבינו ז"ל פי' מאמר הזהר הנ"ל פי' הבלים נקרא כתרין וכמו שאנו רואים שהבל הלב הוא מקור הדבור (ומקור היינו כתר כמ"ש ברע"מ ס"פ בא דמ"ב ע"ב וכ"כ בפרדס ערך מקור וזהו ענין כי עמך מקור חיים, ואע"פ שבמא"א מ"ם סמ"ג כ' מקור נק' אבא עילאה, פי' הפרדס כי כל הג"ר הן אחד וכמו שהמעיין נקרא לפעמים מקור, עכ"פ מקור הדבור זהו הכתר שבמלכות) שהרי כשהוא בעצבות אינו מדבר וכשהוא בשמחה מדבר (ע' מזה בתו"א בד"ה לכן אמור לבנ"י ובהביאור, והשמחה היא בלב וע' במד"ר ר"פ בראשית ע"פ שמחה לאיש במענה פיו) נמצא שהבל הלב הוא הגורם ומקור לדבור כמו בחי' כתר שהוא מקור וממוצע בין המאציל לנאצלים שאין ערוך זה לזה לקבל השפעה מהמאציל עליון אם לא ע"י בחי' כתר שהוא הממוצע כו' (ולכן נקרא הכתר דוקא מקור, גם מקור חיים גימטריא אור אין סוף כי פנימית הכתר הוא מל' דא"ס כמ"ש במ"א) וזהו השני כתרים שקבלו ישראל כשהקדימו נעשה לנשמע (לפי שהקדמת נעשה זהו ענין עושי דברו להמשיך מקור להדבור שהוא כתר כו') ופי' וענין שני כתרים היינו כמ"ש בע"ח בכמה דוכתי ובלק"ת מהאריז"ל פ' לך בדרוש המילה, שתפארת דאימא נחלק לג' שלישין שהם חב"ד חג"ת נה"י שבתפארת (י"ל זהו סדר תקיעות שלש של שלש שלש להמשיך ג' שלישין הנ"ל ע' בחיי פ' תשא דקכ"ד ועמ"ש ע"פ ושלשת תרד מאד וכן י"ל ג' שלישין אלו הם צ' ל' מ' דצלם נגד מם בבא דתשר"ת, נגד ל' צ' תש"ת

תר"ת) היינו בחי' שליש התחתון נה"י זהו השפע הנכנס ונמשך בפנימית התלמיד שהוא המקבל כמו שיובן ממ"ש באגה"ק סי' ט"ו ד"ה להבין משל ומליצה שהם נקראים כליות יועצות ונקראו שחקים שטוחנין מן לצדיקים דהיינו שיומשך בפנימית המקבל כמו המן שהוא המזון, ע"ד ותורתך בתוך מעי, זהו נמשך מבחי' נה"י שבתפארת וב' שלישין העליונים שהם חב"ד חג"ת שבת"ת הם תרין כתרין, וע' בלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ אחרי ה', בענין ג' פעמים קדוש ממכ"ע וסוכ"ע ומה שלמעלה מסוכ"ע וע' מענין ג' בחי' מזון ולבוש בית בד"ה חנוכת הבית דרוש השני (שהם בחי' מקיף ומה שהם תרין זהו כדוגמת חי' יחידה ל' מ' כנ"ל וכן בהכתר יש ב' בחי' כי הממוצע צ"ל כלול משני בחי' חזהו עת"י וא"א לכן קבלו תרין כתרין וכן הדבור שהוא מל' המקבל מהבל הלב שהוא בחי' ת"ת יש בו ג"כ ג' בחי' הא' נמשך תוך הדבור ממש וב' הבלים ב' כתרין הם המקיפים מקורות הדבור, וזהו הבל הבלים הבל מה שנמשך באו"פ בהדבור, הבלים תרי מקיפים בחי' כתרים.

קיצור הבל הלב מקור הדבור, מקור הוא כתר, בחי' ממוצע המחבר ויש בת"ת שהוא הכתר ג' שלישין נה"י או"פ, חג"ת חב"ד ב' כתרים ולכן כשהקדימו נעשה עושי דברו קבלו שני כתרים, וג' שלישים הנ"ל י"ל צ' ל' מ' דצלם, והם צ' נר"נ, ל' מ' חי' יחידה, וזהו סדר תקיעות שלש של שלש שלש נגד ג' שלישין הנ"ל).

יד) **וזהו** בבנין הדבור מהבל הלב, וכמ"כ מה שהמדות מקבלים מהבינה הוא ג"כ עד"ז כמו עד"מ מדת האהבה נולדה מהבינה שע"י התבוננות בתבונת לבו נולד האהבה, והוא נמשך ג"כ מבחי' הבלים דאימא (כי יש קלא דאשתמע וקלא דלא אשתמע שהוא קלא פנימאה כמ"ש בזהר תרומה דקל"ז ע"פ אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם, וכמו שקלא דאשתמע מקבל מהבל חיצוני של הלב שממנו נעשה הקול כן קלא פנימאה היינו מדות שבשכל שנעשה בשכלו המשכה ומקור למדות היינו כשר ופסול בשכלו ומזה נולדו מדות אח"כ וזהו ענין מ"ט שערי בינה שערים והמשכות בהמדות ויש גם שם ע"ד הנ"ל ג' שלישין שבת"ת דאימא השלישי התחתון נמשך להיות או"פ במדות שבלב הנק' ז"א, וב' השלישין הם מקיפים דז"א, ואפ"ל זהו ענין שער החמשים שהוא הכתר דז"א ולפי שהכתר כלול משני בחי' כנ"ל ע"כ הם ב' כתרין ועמ"ש מזה בלק"ת גבי חג השבועות בד"ה ביאור מעט על וספרתם לכם כו' וע' בסידור גבי אין אומר ואין דברים כו') לכן אמר בזהר כי עלמא לא מתקיים אלא בהבל כו' והאי הבל דמתקיים ביה עלמא מהבלים דלעילא קאתי פי' דשלמה אמר מלוי על הבל התחתון היינו מקור וכתר לדבור שנמשך מן הבלים דת"ת דז"א, ות"ת דז"א עצמו נמשך מהבלים דלעילא היינו ת"ת דאימא שהוא נעשה כתר לז"א, לכן אמר הבל הבלים בחטף פתח ודבוק מאחר שהבל התחתון נמשך מהבלים דלעילא כו' (ענין ב"פ הבל הבלים ג' שלישין דת"ת דז"א ודאימא הרי הם ששה בחי' הכל הבל ע"ד ומותר האדם ש' מ"ה ז"א מן הבהמה שם ב"ן אין כי הכל הבל כו' ר"ה תיקון ואמת ז"פ ס"ג היינו ז"פ ש' הוי' וז"פ הבל וישע ה' אל הבל כמ"ש במ"א ע"פ והי' אמונת עתך חוסן ישועות סעיף י"ד, וע'

מענין כי הכל הבל בלק"ת ס"פ בחקתי) וזהו כי על כל מוצא פי' הוי' יחי' האדם, היינו ז"א דאצי' יחי' מן מוצא פי הוי' הבלים דלעילא ת"ת דאימא (וזהו ע"ד אבא יונק ממזלא היינו מבחי' שערות לבד, כן עד"ז ז"א לגבי אימא עילאה) ולהבין זה יותר הנה אחרי כי לאו דאית לך צדק ידיעא ולאו מכל מדות אלין כלל כו' א"כ איך יוכל להתהוות מהמאציל העליון ית' ו"ק אלא שהוא ע"י מוצא פי' הוי' שהוא הבל בחי' כתר אשר הוא ממוצע כנ"ל יוכל שיחי' האדם (ומזה יובן ענין מלך חפץ בחיים) כנ"ל ויומשך לאחזאה מדות חסד כו', וזהו כונן שמים בתבונה היינו שיבנה מדות בחי' שמים הוא ע"י תבונה הבל כתרין הנ"ל (ועמ"ש בהגהות לד"ה בכ"ה בכסליו סעיף י"ד במ"ש בספר התמונה שהשין הוא מורה על אני הוי' לא שניתי והרי השין ג' קוין חג"ת, אלא שנמשך מהעצמות רק בבחי' הבל ולכן איתא במדרש תלים סי' צ"ב שבעה הבלים שאמר שלמה נגד שימ"ב ואפי' על יום השבת אע"פ שכולו קדוש רק מפני שאם אדם עובר עבירה בו חייב מיתה ואמר ג"ז הבל ולכאורה תמוה איך יאמר על שבת קדש שהוא הבל, אלא ר"ל כיון שנמשך ממנו עונש הוא ע"י צמצום אור א"ס בבחי' רצון אותיות צנור כו' וא"כ הוא רק הבל לבד מבחי' רעוא דכל רעוין, והיינו כנ"ל שגם הכתר דז"א נק' הבל כו', ועד"ז הוא יום השבת, ומזה יובן מעלת יוהכ"פ שהוא יום הסליחה היינו לפי שהוא שבת שבתון שלמעלה מבחי' שבת ואז הוא בחי' וישע הוי' אל הבל היינו התגלות רעוא דכל רעוין, וע"פ הנ"ל יובן ענין קול השופר דפי' בפע"ח שער השופר פ"א שהוא המשכת ז' הבלים הנ"ל מז"ת דבינה ונמשכים לזו"נ, וכן בזהר פ' יתרו דפ"א ע"ב פי' שזהו ענין כי על כל מוצא פי הוי' דהיינו קול השופר יחי' האדם, וזהו ענין שופר מל' שפרה שמשפרת את הולד, שהוא לידת המוחין דזו"נ שהם בחי' אדם, ומשפרת שממשכת הכתר לז"א, ברוחו שמים שפרה ע"ד כונן שמים בתבונה כנ"ל, גם פי' בפע"ח שם שופר לשון יופי הפנים להמשיך ש"ע נהורין מפנים דעתיקא, וזהו ע"ד וישע הוי' אל הבל כנ"ל שעי"ז יומשך הסליחה כו', וזהו בחי' שופר גדול, שהוא ההמשכה מבחי' רעוא דכל רעוין כמ"ש בלק"ת בד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול, כי שופר סתם זהו המשכת הרצון עליון ושופר גדול זהו בחי' רעוא דכל רעוין ע"ש פרק ה', שם ספ"ו שזהו בחי' נעילה דיוהכ"פ, והיינו כי תרגום וישע ה' והוה רעוא כו', וזהו ימים יוצרו ולו אחד בהם ארז"ל זה יום הכיפורים.

קיצור שכמו הכתר לנוק' נמשך מהבל הלב דז"א, כמו"כ כתר דז"א נמשך מתפארת דאימא והוא ג"כ בחי' הבל וזהו הבל הבלים, והיינו כי על כל מוצא פי הוי' בחי' הבל מזה יחי' האדם שהוא ז"א, כי בעצמותו לאו מכל מדות אלין כלל רק ע"י כתר הממוצע והוא בחי' הבל שהוא רק מילוי השם, וזהו ענין השופר שהוא בבינה וההבלים היוצאי' ממנו עי"ז נמשכים המדות לאחזאה איך מתנהג עלמא עולם חסד יבנה ובהג"ה ענין ז' הבלים דשלמה וענין וישע ה' אל הבל וזהו ענין שבת שבתון.

ביאור פ"א יש בו, (א) יומין תתאין ענין שנה להמשיך בהם מבחי' יומין עילאין זה היום. (ב) פי' מלכותך מל' כל עולמים לשון העלם וזהו

יומין תתאין. (ג) והנה צמצום זה אינו אלא לגבי העולמות כו' ותכלית ההעלם שיהי' יתרון האור מן החשך. (ד) ותחלת בריאת העולם בחסד חנם ועכשיו באתעדל"ת תליא. (ה) ועיקר המשכת הרצון למל' זהו בר"ה. (ו) ולכן ר"ה יום הדין כי בנין המל' צ"ל ע"י גבורות וצמצומים ע"י ס"ג ומ"מ סומך ה' כו'. (ז) ובכל השנה ההמשכה במל' ע"י תומ"צ דמ"ח פקודין רמ"ח איברים דמלכא. (ח) אך בר"ה שנמשך חיות חדש צ"ל ע"י מן המצר קראתי. (ט) ע"ד שגם בכל יום צ"ל שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות. (י) ביאור פ"ב ענין ע"י ל"ת נעשו קטיגור ושרשו מדה"ד ונמתק ע"י כי עם ה' החסד דלית שמאלא בע"ק. (יא) ולמלאות הפגם של מ"ע שהן מבחי' אדם ד"א הוא ע"י ההמשכה מע"ק והיינו ע"י ממעמקים קראתיך ענין יונה ממעי הדגה ע"ד יונתי בחגוי קירות לבו. (יא) קול פשוט צעקה בלב שלמעלה מהדבור, והדבור שרשו מחכ' בחי' אדם הראשון מדבר, והקול פשוט מעומקא דלבא מעורר בחי' כי לא אדם הוא רעדכ"ר ע"ק. (יב) וגילוי רעדכ"ר מתגלה בר"ה כמו הראש הוא גלגלתא דחפיא על מוחא. (יג) והיינו תקעו בחדש חידוש החיות יומשך ממקורא דכולא ע"י בשופר. (יד) הבל מילוי ס"ג נעשה כתר לז"א כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם, הבלים נק' כתרין, והכתר ממוצע בין המאציל לנאצלים וע"ל ס"ט בת"ת שהוא הכתר יש ג' שלישין זהו סדר תקיעות שלש של שלש שלש, וכן ג"פ קדוש, כי התקיעות הם הבל היוצא מפה, אך יש הבל פנימי. (טו) ענין ב"פ הבל הבלים מז"א למל' ומאימא לז"א, וענין הכל הבל, קאי אפילו על בחי' אין ויום השבת, וענין וישע ה' אל הבל ממשיכים ע"י השופר, לכן הי' תוקעים במקדש גם בשבת. להעיר לענין ר"ה ממ"ש בזח"ג דמ"ז ע"ב בענין שית דרגין לכורסייא הוא על כורסייא וכך תשרי החדש השביעי ששה חדשים שלפניו זהו כענין שית דרגין לכורסייא ובתשרי הוא על כורסייא וזהו בחודש השביעי כו' וגם כמ"ש וישב שלמה על כסא ה' למלך הרי הכסא זהו מורה על המלוכה וא"כ בר"ה מלכיות זהו"ע כסא יושב על כסא רחמים כו'.

והו"ע* נקודה בהיכלא כו' ואח"כ מתלבשת בקלא דאשתמע ובהדבור והו"ע קול התורה וכמ"ש בזהר בראשית ד"נ ע"ב תרין אינון דלא אשתמעו ותרין אינון דאשתמעו. והנה קול השופר עיקרו בחי' תשובה גנוחי גניח וילולי יליל שהוא ענין צעק לבם, בחי' פנימית הלב מה שא"א להתלבש בדבור, א"כ הוא למעלה מבחי' קלא דאשתמע שהוא הקול הנמשך מהמדות ומתלבש בהדבור משא"כ קול השופר הוא בחי' פנימית הלב שאין כלי הדבור מכילו, ופנימית הלב היא בינה כמ"ש בלק"ת בד"ה ושאבתם מים דרוש הראשון, ולכן ע"י תקעו בחדש שופר ממשיכים מבחי' בכסה להיות יום חגינו שעי"ז ממשיכים ממקור ההמשכה מבחי' נקודה עילאה סתימאה, להיות נמשך גילוי זה בנקודה תתאה בחי' בכסה כו', וזהו ענין אור הלבנה כאור החמה שלא תצטרך לקבל מז"א כמו"כ עד"ז בר"ה ויוהכ"פ מקבלת מאימא עצמה וכמ"ש בלק"ת פ' תבא ד"ה

---

*) קטע זה נמצא אחר סיום המאמר דלעיל.

ענין ר"ה וזהו תקעו בחדש שהוא מל' תקעו בו שופר בינה שיאיר בינה במל' שלא על ידי ז"א.

הנה ענין המשל הנזכר ברבות בראשית ס"פ י"ב משל למלך שהי' לו כוסות דקים הוא כמ"ש כוס ישועות אשא שנק' כנ"י בשם כוס, והענין כי ביום חתונתו זה מתן תורה, כמו עד"מ יחוד איש ואשה שנמשך טפה מהמוח ובה מלובש מעצמות חב"ד ממש עד שמוליד בדומה לו, וטפה זו נמשכת ומתלבשת ברחם הנוקבה וקולטת הטפה ונעשה מזה הולדה, בדומה לו, כמו"כ התורה נקרא טפת חכמה עילאה, שאע"פ שנתלבשה בגשמיות כמשל הטפה גשמיות מלובש בה בחי' עצמיות חב"ד חכים ולא בחכ' ידיעא כו', ונש"י מקבלים התורה להיות נקלט ונתפס בהם ממש כענין ותלמודו בידו, וכן ע"י המצות וזהו ענין אור זרוע לצדיק, ומזה יהי' הצמיחה גילוי אור א"ס ב"ה המלובש בח"ע וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וכתיב ומלאה הארץ דעה את ה', וע"כ נק' ביום חתונתו, ולכן נק' כוס, ע"ד מארז"ל לא ישתה אדם בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחר, שהאשה נק' כוס מטעם הנ"ל שמקבלים הטפה כו', וכמ"ש במא"א אות כ"ף סכ"א וז"ל כוס נקרא יסוד דנוקבא ולכן כוס גימטריא אלקים עכ"ל, ועוד זאת י"ל כי כמו הכוס בו ועל ידו שותה בעל הכוס, כן כתיב למטר השמים תשתה מים דהול"ל ממטר אלא הפי' כי למטר השמים שהוא מ"ד הבא מלמעלה מח"ע והוא התורה שניתנה מן השמים ונק' מטר כמ"ש בד"ה תורה צוה בפי' מוריד הגשם ובד"ה אם בחוקותי בפי' ונתתי גשמיכם בעתם, וכנ"י הנק' ארץ תשתה למטר השמים ר"ל שהיא תשקה ותשפיע למטר השמים ע"ד נקבה תסובב גבר, וע"ד והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים הקדמוני כמ"ש מזה בביאור הזהר פ' שלח דקע"א על פסוק זה, והיינו ע"י שהמיין נוקבין שהיא מעלה שרשם מבירור כחב"ד דתהו שהיו גבוהים מהתיקון וכמ"ש ע"פ עלי באר כו', וע"כ מטעם זה נמשלו לכוס, וכלשון לא ישתה בכוס זה, הרי המשפיע נק' שותה בהכוס א"כ הוא ג"כ מקבל, וכמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי בענין ומקפץ על הגבעות, ובזהר ס"פ בא דמ"ג ע"א שלכן תקנו עשרה דברים בכוס של ברכה לפי שהתורה ניתנה בעשה"ד שהן כללות כל התורה שלכן יש בהם תרי"ך אותיות כמ"ש במ"א, ע"כ כדי שיהי' הכוס כלי קיבול לקבל בחי' זו תקנו בו ג"כ עשרה דברים כו', וברע"מ פ' עקב דרע"ג סע"ב כוס היא ה"א וצריך יו"ד דברים כנגד יו"ד, ופי' הרמ"ז שהיו"ד זהו ענין יסוד אבא שמאיר ביסוד ז"א ונמשך בהמל' הנק' ה"א, וזהו ענין איהו ברוך ואיהי ברכה, אך אפ"ל כי יש יו"ד דהוי' ויו"ד דאדני והיינו ח"ע ות"ת, שהוא ביטול אמיתי וביטול היש, ועשרה דברים בכוס של ברכה הם מבחי' יו"ד דאדני שהוא כוס וכלי לגילוי יו"ד דשם הוי' כו', או י"ל כי היו"ד יש בו עצם הי' ומילואו ו"ד ג"כ חשבון וכמ"ש במ"א בענין עשרים גרה השקל זהו יו"ד

במילואו ומחצית השקל זהו ענין מילוי ו"ד כו', והיינו התפשטות החכמה לברר המדות ומחשבה דבור ומעשה כו', ועל ידי זה יומשך גילוי עצם היו"ד שהוא נקודה עילאה סתימאה בזהר חלק ג' בלק קצ"ג ע"ב, כצנת שלג ביום קציר י"ל קצירת שכר ועונש קצרו לפי חסד, צדיק פרי מעלליהם ורשע כגמול ידיו יעשה לו, ואם כן ראש השנה נק' יום קציר, ובו חום התגברות הדינים אלא צנת שלג לבושי' כתלג חיוור מקור החסד מצנן החום והדין וזהו כשלג ילבינו הנותן שלג כצמר כו' ובמשלי כ"ב ח' זורע עולה יקצור אין, ובאיוב סי' ד' ז' כאשר ראיתי חורשי און וזורעי עמל יקצרוהו, לפני קרתו מי יעמוד כי מצד הקרירות והחסד יוכל להמשך צנת שלג מילוי הרצון בתכלית וכמו"כ ציר נאמן, ומילוי הרצון זהו בחדש השביעי ומשביע לכל חי כו' לא הביט און רבות וירא ר"פ ב"ט לבוש לבושי וזהו באחד זה אברהם כו' שלג ג' אלפין תורה ג' אלפים משל ולשלג יאמר הוי' ארץ, סוכות חג האסיף של יום קציר הנ"ל ולקחתם לכם פרי כו', רע"מ רמ"ה סע"א כוס אלקים חיים וצריך הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ שיהי' תוכו כברו משא"כ ע"י מים צוננים נקרש מבפנים ואינו נקי כו', וכוס מקבל חיים מבחי' אל חי והחכמה תחי' כו' למענך אלקים חיים בחי' הכוס וצחוק עשה לי אלקים שמשקה לבעל הכוס תענוג כנ"ל ונזירי' משלג כי ע"י נזיר ושער רישי' כצמר גבוה משלג והמשכה זו ע"י עסק התורה הריני מסלסל ועי"ז הנותן שלג כצמר. וזהו באחד לחדש זה אברהם כי ואברהם זקן כו' וארז"ל רבות חיי פנ"ט תפסת אומנתי היינו חסד לבוש לבושי ועתיק יומין לבושי' כתלג חיוור א"כ אברהם ממשיך בחי' כתלג חיוור ועד"ז ארז"ל בשה"ש רבה ע"פ צאינה וראינה מיכאל מלאך של שלג כו' והשלג מצנן החום הנמשך ממדה"ד ע"ד סבא דעתוהי סתים שאינו מתפעל כו'.

בפ' נצבים ד"ה תקעו בחודש הא' ב"ג ע"ד.

שטה מלכותו *, עליונים, (וזהו ארץ אשר כו', מראשית השנה עד אחרית כו' כי בחי' מל' ית' נק' שהוא סודכ"ד ובכל ראשית השנה נמשך בה אור חדש מא"ס ב"ה וכמ"ש באג"ה) אך ~~שם שטה זה~~ התחתונים (ועמ"ש הרמ"ז פ' תצוה דקפ"ד ועל זה כו'.

שטה בבחי' *, שנברא העולם, (וזהו ג"כ פי' מאז כי מדת מל' ית' הוא המדה השביעית מז' ימי הבנין, ולכן ר"ה שהוא חידוש מל' ית' אמרו לפני מלכיות שהוא ג"כ בחודש השביעי, וקודם שנברא העולם הי' מדת מל' כלולה

שטה מלכותו : בדפוס תרס"ד ואילך : שורה לבד.

שטה בבחי' : שם : שנברא העולם.

דרושים לר"ה — אות התורה — א'שפא

בעצמותו ית', וזהו פי' אז שבחי' המל' הנק' ז' מדה שביעית כלולה באלופו ש"ע בחי' יחוש"ע, וכמאמר יחיד חי העולמים מלך, וע' בזהר פ' בשלח דנ"ה, גם אלף אותיות פלא, עמ"ש בד"ה אד' שפתי תפתח כו' בסדור) ומזה נמשך כו'.

שטה הורמנותא * דמלכא כו' (וזהו"ע ר"ה להמשיך מבחי' בריש הורמנותא דמלכא והנה בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו, וזהו כי חק לשון חקיקה, דהו"ע גליפו כמ"ש במ"א ע"פ חקת התורה כו' והנה.

שטה החיות *, ליל ר"ה (וזהו מרשית השנה מרשית חסר א' שנסתלק בבחי' אלף פלא כמש"ל בפי' מאז וזהו"ע בכסא כו', וע' באגה"ק ע"פ ארץ אשר כו', מרשית השנה) ולכן ר"ה כו'.

דנ"ד א'. שטה באהבה * ורצון (וסמיכה זו בכל השנה ע"י תומ"צ כמ"ש ע"פ כי ההרים ימושו כו', אמנם בר"ה הוא ע"י הרועה בשושנים י"ג מדה"ר) ועל ידי זה פותח כו'.

שטה ימושו * והנה היתרון ומעלת המשכת הרצון כללי זה בר"ה על המשכת הרצון שממשיכים בכל הוא כי הנה הדרך.

שטה העולם * (וכמ"ש במ"א בד"ה ראשי המטות בפי' כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, אדם דלעילא שהוא בחי' ממכ"ע שהוא בחי' מדת מלכותו ית' כמ"ש בזהר עד דלא אתברי פרצופא דאדם כו', וחיות הנמשך לבחי' ומדריגות זו להיות ממכ"ע הוא מבחי' מוצא פי הוי' הוא מקור עליתן היינו רצון העליון שהוא מקור להתהוות פי ה' בחי' ממכ"ע, הנה רצה"ע נמשך ע"י תומ"צ, ולכן נק' לחמי ורעיתי פרנסתי שע"י אתעדל"ת בקיום התומ"צ עי"ז נמשך אתעדל"ע מרצה"ע לבחי' ממכ"ע, וגם עי"ז נמשך הרצה"ע בנפש האדם לבוא לבחי' רעותא דלבא כו', וזהו לכו לחמו בלחמי וזהו"ע הסמיכה דעיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בחי' לחמו בלחמי כו') וזהו"ע מצות כו' הג"ה.

שם עד בסוף הדרוש, אלקיך (הג"ה, ע' בע"ח שער כ"ב פ"ה כי הכתר הוא הגלגלתא וחב"ד הוא המוחין שבתוך הגלגלתא, ואם כך הוא כו', אבל הענין הוא כו', כי המוח הסתום כו' ע"ש נמצא מה שבר"ה שהוא בחי' ראש ממשיכים בחי' גלגלתא היינו בחי' מו"ס שהוא עיקר פנימי' הגלגלתא והן י"ג ת"ד י"ג מדה"ר הנמשכים ממו"ס כו', וזהו בחי' הרצה"ע שאינו מתלבש בחכ', וכמ"ש במ"א על ענין דלפעמים איתא בע"ח דאו"א מתלבשים לחו"ג דא"א, ופעמים איתא דיונקים ממזלות, אבא יונק ממזל השמיני ונוצר כו' כי להיות בחי' מלבושי' שענין הלבשה היא השפעה הבאה בבחי' קירוב שעצמיות העליון

שטה הורמניתא : שם : למעלה.
שטה החיות : שם : כללי.
שטה באהבה : שם : וחפצו.
שטה ימושו : שם : והנה.
שטה העולם : שם : הם המשכת.

מתלבש בתחתון כמו התלבשות השכל במדות כו', זהו רק מבחי' ז"ת דא"א ששם גילוי בחי' עתיק בחי' תחתונה שבמאציל כו', א"א להיות הלבשה והשפעה בקירוב רק שיונקים ממזלות כו', הנמשכים ממו"ס כו' וזהו"ע שני הבחי' שברצה"ע הא' הנמשך ומתלבש בחכ', והיינו מבחי' ז"ת דא"א והוא נמשך ע"י מעלת ומדרגת צ"ג כו', וע"ז ארז"ל אדם נותן לעני מלא עומסו הקב"ה נותן לו מלא עומסו כו', וזהו ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה כו', והיינו ששרש המשכה זו מב' זרועות דא"א כו', והכלי לזה הם ש"י עולמות קנה חכ' קנה בינה, ב"פ קנה גימט' יש, אמנם הבחי' השנית שברצון עליון שאינו מלובש כלל בבחי' חכ' היינו מו"ס וגלגלתא, והוא המתגלה ונמשך ע"י התשובה מעומקא דלבא כו', וזהו ע"י צעק לבם כו' שאין לו כח לדבר, כי הדבור אינו מעורר רק עד בחי' חכ' שמשם שרש הדבור אבא יסד ברתא, אבל להמשיך מבחי' רצה"ע שאינו מלובש בחכ' זהו ע"י צעק לבם כו', ועמ"ש בפ' בשלח ע"פ וה' הולך לפניהם יומם כו' מענין זה, וע' במד"ר פ' בשלח פכ"א ע"פ ויצעקו בנ"י כו', באותה שעה אמר הקב"ה לכך הייתי מבקש כו' ע"ש, הרי דבחי' זו שלמעלה מאתעדל"ת דבחי' דיבור נמשך ע"י ויצעקו כו' השמיעני את קולך כו', וזהו שהמשכה זו ממלא כל הפגמים כי המשכה זו הוא מבחי' אוא"ס פנימית הכתר שאינו במנין ע"ס כו', והוא הממלא כל הפגמים שנעשו ע"י החטאים ועוונות שיגיעו ע"ד ע"ס כו', ועמ"ש במ"א ע"פ כי כארץ תוציא צמחה כו', והנה עפ"ז י"ל ג"כ ענין כי עמך הסליחה למען תורא, כי יראה עילאה שרשה מחכ' סתימאה כמ"ש הרמ"ז פ' קדושים ד"פ סע"ב ע"פ ראשית חכ' יראת כו' ובשאר דוכתי, והרי גם הסליחה שהוא יגמדה"ר נמשכים ממו"ס כנ"ל.

כי חק לישראל הוא וגו'. צ"ל מהו לשון כי, למה הוצרך ליתן טעם על מצות תקיעת שופר בר"ה יותר מעל שאר כל המצות באמרו תקעו כו' כי חק כו' ועוד למה אמר חק ומשפט דחקים ומשפטים הם ב' דברים בתורה חק הוא דבר שלמעלה מהשכל כמו פרה אדומה שנאמר בה זאת חוקת התורה כו' ומשפט הוא דבר שהשכל ג"כ מחייבו בכלל להיות משפט בארץ רק שפרטי משפטי התורה גבהו מדרך השכל, אבל עכ"פ ל"ד כלל לחק שאין השכל מחייבו כלל, וא"כ איך אמר במצות תקיעת שופר שהיא חק ומשפט גם שניהם יחד, דלכאורה אם הוא משפט אין כאן חק וגם למה גבי ישראל הזכיר חק וגבי יעקב אמר משפט.

אך הענין דהנה ידוע דבכ"ה באלול נברא העולם שיום א' למע"ב הוא הי' כ"ה באלול, ויום א' בתשרי שהוא ר"ה הוא יום ו' למע"ב שבו נברא אדה"ר, ויום זה הוא שנקבע להיות ראש השנה. ויש בזה תימה וקושי' גדולה למה נקבע יום הו' להיות ר"ה ולא יום א' למע"ב דלכאורה שייך יותר ליום א' מליום ששי, אם משום שהוא יום הראשון למע"ב שבו הי' התחלת הבריאה

ממש, ועוד והוא העיקר, דהנה ידוע שעיקר ענין ר"ה הוא בחי' המשכת מדת מלכותו ית' כמארז"ל שתמליכוני עליכם כו' והטעם שהמשכה זו הוא בר"ה להיות כי בתחלת השנה הוא חזרת הדברים לקדמותן כמו שהי' בתחלת הבריאה, כמו שעד"מ בחג הפסח הנה בכל ט"ו בניסן מתעורר בחי' הגילוי שהי' ביצי"מ בט"ו בניסן ההוא כו' ולכן אוכלי' אז דוקא מצות כו', כן בכל ר"ה שהוא זמן תחלת בריאת העולם הוא חזרת הדברים לקדמותן (ודוגמא לדבר בגמ' ספ"ג דגיטין במשנה בשלשה פרקי' בודקין את היין כו' בהוצאת סמדר ובשעת כניסת מים לבוסר, כי בזמן התחלת גידול הענבים רגיל להיות נעשה שינוי גם בהיין שבחביות כו' כי לפי שאז נמשך בחי' השפעת פרי הגפן ממקורו לכך אז יפלו שינויי' אפילו ביין דאשתקד), ולכן אז צריך להמשיך מחדש בנין מדת מלכותו ית', והנה ידוע ג"כ דבחי' מל' הוא בחי' עולם הדבור כמ"ש באשר דבר מלך שלטון כו' כי המלך מנהיג מלכותו בדבורו ומל' דעשי' היא דבר ה' המחי' ומהווה את העוה"ז בכללו ומל' דיצי' היא דבר ה' המהווה את המלאכי' כו' ובחי' מל' דאצי' היא דבר ה' המחיה ומהווה נשמות הגדולות שהן מבחי' אצילות כמו נשמת אדה"ר ואבות והנביאים וכיוצא בהן ומל' דבריאה היא דבר ה' המהווה נשמות שלמטה מהן כו' ועכ"פ בחי' מל' הוא בחי' דבר ה', וזהו שאין מלך בלא עם כי הדבור אין שייך רק לזולתו ולכן בכל ר"ה מעוררים להיות בנין המל' כי באמת קמי' כולא כלא חשיב ואין שייך בחי' עם כלל, רק שממשיכים שיהי' בחי' עם ע"י ההסתר וההעלם ושיהי' בחי' מלך, והמשכה זו הוא ע"י קול השופר שהקול הוא למעלה מהדבור והוא מקורו ושרשו ע"כ התהוות עולם הדבור הוא דוקא ע"י קול פשוט כו' כמבואר בסידור בכוונות השופר בשם הבעש"ט נ"ע, ולהיות כן תגדל הקושיא הנ"ל למה נקבע ר"ה ביום ו' בזמן בריאת אדה"ר כיון שעיקר בחי' ר"ה הוא בנין עולם הדבור והרי ידוע דבחי' נשמות ישראל עלו במח' דוקא, דהיינו שזהו ההפרש בין נשמות למלאכים, שהמלאכים נמשכו מבחי' דבור ולכן נתהוו בשימ"ב שאז הי' התגלות הדבור משא"כ קודם וימ"ב שהי' עת לחשות, אבל נש"י הי' ג"כ קודם וי"ב כמארז"ל במי נמלך בנשמתן של צדיקים אפילו קודם התגלות הדבור והיינו לפי שנמשכו ממחשבה, וכמ"ש במ"א בפי' הוי' אלקינו הוי' אחד דלכך נאמר ב"פ ש' הוי' דהיינו שם הוי' הראשון הוא להיות התהוות בחי' מחשבה שהיא שרש נש"י וכדי להיות התהוות ד' רבתי דאחד שהוא דיבור העליון הי' צ"ל עוד שם הוי' צמצום והתפשטות והמשכה כו' ומזה נתהוו מלאכים וכל הרקיעי' והעולמות ומ"ש בתורה שבריאת אדה"ר הי' ע"י מאמר נעשה אדם שהוא בחי' דבר ה' הוא ענין ירידת הנשמה שתרד ותתמשך ממקור מחצבה להתלבש למטה בגוף עוה"ז התחתון אז צ"ל ג"כ אותיו' הדבור, רק שבחי' נשמות הגבוהות מקבלים מדבר ה' שבבחי' אצי' כו' ושלמטה מהן מקבלי' מדבר ה' המתלבש בלבוש הבריאה כו' כי נשמות דאצילות אפילו בירידתן למטה גבהן דרכן מאד משאר הנשמות כמ"ש באגה"ק איהו וחיוהי כו' (יעו"ש במ"ש ואף גם לאחר שירדו הנר"ן דאצי' כו') אבל עיקר ומקור שרש מחצב הנשמה הוא למעלה מבחי' דבור כנ"ל, וזהו שאנו אומרים נשמה שנתת בי טהורה היא אתה

בראתה כו' דמ"ש בנשמ' ב' בחי' הא' מצד שרשה היא טהורה היא שנמשכה מבחי' טהירו עילאה, וכדי שתרד בגוף הוא ע"י אתה בראת כו' בבחי' אותיות הדבור הנק' אתה ע"ש האותיות מאל"ף עד תי"ו וה' מוצאות הפה, אבל שרשה מבחי' טהורה למעלה מבחי' דבור כו' וכיון שעיקרן מבחי' מחשבה א"כ קשה למה נקבע ר"ה ביום בריאת אדה"ר שהרי ר"ה הוא התהוות עולם הדבור, וא"כ הי' ראוי יותר להיות ביום א' למע"ב שאז הוא עיקר גילוי בחי' הדבור, משא"כ יום ו' שהוא בריאת אדה"ר הרי שרש הנשמות הוא ממחשבה דוקא ומה שייך להן ר"ה שהוא בנין עולם הדבור, ואע"ג דלאחר ירידתן בגוף מקבלי' ג"כ מהדבור מ"מ עיקר שרשן הוא ממחשבה כו' אלא ובודאי צ"ל דבחי' ר"ה שייך ג"כ לנש"י מצד שרשן ג"כ, ולכן ניתנו לישראל דוקא ולא למלאכים הנמשכים מבחי' דבור, ולכן נקבע ג"כ ביום ו' דוקא בזמן בריאת אדה"ר ולא ביום א' אך איך שייך דוקא לנש"י שעלו במחשבה, ע"ז אמר כי חק לישראל הוא כו', כלומר שבא לתרץ קושיא זו שיש בכאן שאמר תקעו בחודש שופר, שישראל דוקא נצטוו במצוה זו והלא שרשה במחשבה כו' אך באמת כי חק לישראל שגם נש"י שעלו במחשבה מקבלי' חיותן ושפען ממקור מחצבן מחשב' עילאה ואפילו מלמעלה מבח' מחשבה כו' ג"כ בר"ה דוקא ולכך נקבע ר"ה ביום ו'.

(נת' ג' קושיות בפסוק כי חק, ר"ה ביום ו' למע"ב אמאי כי הוא בנין המל' דבר ה' מל' דאבי"ע בכל ר"ה חזרת הדברים לקדמותן כדתנן כו', דבר מלך אין מלך קול והרי ישראל עלה במח' שלכן נאמר בק"ש ב"פ ה' ומ"ש נעשה אדם היינו לירד בגוף והיינו טהורה ובראת, א"כ מה שייך להן הדבור וע"ז א' כי חק דנש"י ג"כ מקבלי' כו').

ב) **ויובן** כ"ז בהקדים ענין מלכיות וזכרונות, וענין המלך הקדוש שאומרים בר"ה ועשי"ת דהנה ארז"ל (במ"ר פ' קדושי') קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם, דלכאורה תמוה איך ס"ד שידמה הנברא לבורא להיות כמוני כו' עד שהוצרך לומר קדושתי למעלה כו', והענין דהנה מבואר אצלינו במ"א ע"פ אם בחוקתי תלכו הטעם שנש"י נק' מהלכים ומלאכים נק' עומדים שהוא לפי שהמלאכים שרשן מאותיות הדבור אשר מדבור א' לא יתהווה דבור אחר כו' משא"כ הנשמות שרשן ממחשבה עילאה הקשורה ומתאחדת עם מקור החכמה אשר הם כמעיין הנובע תמיד כמארז"ל מבין דבר מתוך דבר כו' וזהו פי' בחקתי תלכו שהכח שיש בנש"י להיות מהלכים הוא לפי שנמשכו מבחי' אותיות החקיקה וכמבואר בס"י שיש בחי' רשימה חקיקה חציבה עשי', ולפי שנמשכו מבחי' אותיות החקיקה שהן מתאחדי' במקורם לכך הוא שיוכלו להיות מהלכים משא"כ מלאכים הנמשכים מאותיות הדבור זהו כמשל אותיות הכתב שהן דבר בפ"ע מדיו כו' וזהו ג"כ מ"ש כי חק לישראל שנמשכו מבחי' חקיקה כו', וביאור המשל מחקיקה מבואר ג"כ בזהר בתחלתו בריש הורמנתא דמלכא גליף גליפו בטהירו עילאה, ופי' בריש הורמנתא דמלכא הוא בחי' הרצון דאנא אמלוך שעלה במחשבה להיות אנא אמלוך הנה בחי' אותי' מחשבה זו שנמשכה ממקורה ושרשה בבחי'

הי' הוא ושמו בלבד אשר בחי' שמו בלבד הוא למעלה מבחי' מחשבה זו רק שמשם נמשכה הנה המשכה זו נק' גליף גליפו בחי' אותיות החקיקה, דכשכבר נמשכו אותיות דע"מ להיות בחי' מלך זה נמשל לאותיות הכתב כנ"ל לפי שאותיות אלו הן גילוי ממש להיות התהוות היש ודבר נפרד כו' אבל בחי' המחשבה א' דאנא אמלוך שהוא בעצמותו עדיין ולא גילוי לזולתו נמשלה לאותיות החקיקה שאינן דבר בפ"ע רק מתאחדים בעצם השרש ומבחי' זו נמשכו נש"י כמאמר עלו במחשבה במי נמלך כו', וכיון שכן שכ"כ גבוהי' נש"י בשרשן א"כ צ"ל מהו העלי' אחר ירידתן כיון שקודם ירידתן ג"כ עלו במחשבה עילאה שלמעלה מעלה כו', אך הענין כמארז"ל טהרה מביאה לידי קדושה דשרשן למעלה קודם ירידתן הוא מבחי' טהרה כמאמר נשמה שנתת בי טהורה היא והיינו מבחי' גליף גליפו בטהירו עילאה כנ"ל והנה טהור הוא מלשון הארה ובהירות כמו כעצם השמים לטוהר והיינו בחי' אותיות החקיקה ומשם ירדה מטה מטה ע"י השתלשלות דבחי' אותיות הדבור במאמר נעשה אדם עד שנתלבשה בגוף כו' וזהו בראת יצרתה כו' שהן ג' עולמות בי"ע, וירידה זו צורך עלי' למעלה משרשן והוא בבחי' קדוש שלמעלה במדרגה מבחי' טהור, כי טהור היינו שיש איזה מציאות אלא שהוא בהיר והוא בחי' חקיקה שהן בחי' אותיות וכלים, רק שאין מסתירים כאותיות הדבור שמבחי' קול גשמי כו', אבל בחי' קדוש שמובדל לגמרי הוא גילוי אוא"ס שלמעלה מבחי' כלים כו' ועליי' זו הוא ע"י קיום המצות כמאמר אשר קדשנו במצותיו דהיינו שעליי' הנשמות בבחי' קדושה זו הוא ע"י המצות כו'. וזהו קדושים תהיו דהיינו ע"י קיום התורה ומצות תהיו מתעלים בבחי' קדוש, ולכן אמר יכול כמוני, פי' כיון שאפילו קודם ירידתן הי' שרשן גבוה מאד מבחי' מח' עילאה ואח"כ ירידתן מתעלי' בבחי' קדוש גילוי אוא"ס שמובדל לגמרי כו' לכן אמרו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה כי הרי בחי' אוא"ס שלמעלה מעלה מבחי' כלים ואותיות החקיקה הוא ג"כ

קדושתי * למעלה מקדושתכם. מאי קמ"ל, אך כי לפי שנש"י נמשכו מאותיות החקיקה, טהורה גליפו בטה"ע דבר א' וזהו בחוקותי תלכו, וצ"ל מהו העלי' והענין כי טהרה מביאה לידי קדושה שיאמרו לפניהם קדוש שזהו למעלה ג"כ מאותיות חקיקה שהן רק בחי' אותי' וכלים עלה במחשבה, ומח' א' בטילה לגבי הכח המחשבה כו' שכח המחשבה הי' כלול בהעצמות ואח"כ נמשך ממנו מח' של ישראל גליפו כו' וקודם הגליפו למעלה ממח' וע"ז אמרו הי' הוא ושמו בלבד ואצ"ל למעלה מכח המחשבה, והעלי' לבחי' קדוש, ולכן ס"ד כמוני כו' כיון שהעלי' למעלה מטה"ע כו' אך כ"ז בצדיק אבל כשחטא צריך להמשיך מעומק יותר מבחי' קדושתי וזהו בהמצאו בעשי"ת המלך הקדוש מל' דא"ס קדושתי למעלה כו' וזהו יבחר לנו כו', לכן או' זכרונות

---

*) קטעים אלו נכתבו בשולי הגליון.

רק הארה בעלמא ממהותו ועצמותו ית׳ שאין שייך לומר עליו ל׳ אור שהוא בחי׳ גילוי והמשכת זיו כו׳ ואע״פ שבחי׳ אור זה הוא א״ס וקדוש ומובדל דלית מת״ב כלל מ״מ קדושתי למעלה עד אין קץ מקדושה זו של האור וכמאמר אתה קדוש ושמך קדוש דאע״פ ששמך קדוש ומובדל וכמארז״ל הי׳ הוא ושמו בלבד וכמ״ש במ״א בפי׳ כי נשגב שמו לבדו דאפילו בחי׳ נשגב הוא רק שמו לבדו כו׳ ונשגב היינו בחי׳ קדוש ומובדל כו׳ אך בחי׳ אתה קדוש הוא למעלה מעלה מבחי׳ שמך קדוש כו׳ וזהו קדושתי למעלה מקדושתכם.

(נת׳ ענין קדושים תהיו יכול כמוני, כי גש״י שרשן מחקיקה דלכך מהלכים, וענין החקיקה גליף כו׳ והעלי׳ טהרה מביאה לידי קדושה כי טהור כלים רק בהירות אבל קדוש ומובדל וא״כ יכול כו׳ ת״ל כי קדושתי למעלה כו׳).

ג) **והנה** בעשי״ת אנו אומרים המלך הקדוש המלך המשפט דקדושה ומשפט תלוין זה בזה כמ״ש במדרש ר״פ קדושים ע״פ ויגבה ה׳ צבאות במשפט כו׳. וענין בחי׳ המלך הקדוש הוא בחי׳ גילוי מבחי׳ קדושתי שלמעלה מקדושתכם וכמ״ש בס״ד פ״ב ע״פ דרשו ה׳ בהמצאו בזמנא דמטי ירחא שביעאה, מתפתחי תליסר מכילין דרחמי בההוא זמנא דרשו כו׳ כתי׳, והענין דהנה כל הנ״ל בענין טהרה מביאה לידי קדושה ע״י קיום המצות הוא כשהאדם סור מרע ועשה טוב כמו שמהראוי להיות שאז ממשיך בחי׳ קדוש ומובדל כמאמר אשר קדשנו במצותיו כו׳ אבל כאשר האדם מבטל מ״ע נק׳ חוטא שהחטא הוא לשון חסרון כידוע שבביטול מ״ע נעשה חסרון ופגם בהעדר אור הקדושה, והעובר על מל״ת הוא נק׳ עון שהוא קשה מן החטא כי עון לשון עוות ועקום מלשון העוו את דרכם (בירמי׳ ג׳ כ״א) כי שכחו את

שיזכור על המח׳ אחת וזהו זכרונות כו׳ כי נש״י ומשיח הכל מח׳ א׳ ובמה בשופר צעק לבם כו׳ וזהו תקעו כי עי״ז נמשך החק חקיקה וכן במ״ת לוחות אנכי נמשך ע״י קול השופר כו׳.

משפט ליעקב הל״ל הנה במדרש ר״פ קדושים והתקדשתי כו׳ משפט עשה כו׳ י״ל מ״ש גבי משפטי צדקו יחדיו, אך יובן עפמ״ש במ״א דמשפט דכורא דרכו לכבוש לאהפכא חשוכא לנהורא משא״כ באו״ה נבדל הרע לבד חהו צדקו יחדיו שני הבע״ד שהרע נהפך לטוב והיינו משפט דאיהו רחמי דל״ד לאו״ה שדוחי׳ הרע אע״פ שבו ניצוץ שחורו׳ בעורב כו׳ ולכן ע״י המשפט, והתקדשתי כו׳ המשכת הקדושה כי מצ״ע למעלה מקדושה רק נקדישך כו׳, ואנו אומרים אל תבא במשפט וכמ״ש באדר״ז גבי דהע״ה, ואיך הוא הלא משפט גבוה מאד אלא יש עצה לאהפכא חשוכא ע״י תשו׳ מעומקא זדונות נעשו כזכיות דדוקא בין אדם לחבירו אין יוכ״פ מכפר אבל בענין המשפט לאלקי׳ שיומשך הגם דשייך ג״כ משפט ערמ״ז שופטים אבל תשו׳ ה״ל כמשפט ותשו׳ ע״י שופר וזהו תקעו כו׳ מב׳ טעמי׳ כי חק ועוד להמתין המשפט,

ה' כלומר מהו הגרמא לזה שעיוותו דרכם היינו כי שכחו את ה' שאין אדם עובר עבירה אא"כ נכנסה בו רוח שטות, וזהו השטות הוא ששוכח את ה', והטעם שזה נק' עיוות ועיקום הוא לפי שעי"ז ממשיך שפע ויניקה לחיצונים וכמו שאנו אומרים בהתרת נדרים בהוידוי והמים היוצאים מבית ה' הולכתים לבית מקום הטינופת כו' ועל העון והחטא נאמר ולרשע אמר אלקי' מה לך לספר חקי פי' מה לך כי הגם שהמצות והחוקי' הן בודאי בחי' המשכות גילוי אלקות להיות המשכת קדושה עליונה אבל מה לך כי אליך אין מגיע מהם שום גילוי אור כי המשכות קדושה זו אינו אלא במקום טהרה דוקא כמארז"ל טהרה מביאה לידי קדושה טהרה דוקא וכנ"ל והיינו מצד שרש הנשמה טהורה היא וכמו"כ למטה צ"ל טהור הן סור מרע בפ"מ והן להיות טהור לב מן המדות רעות כעס ונצחון וגאוה ותאוות כו' אז הוא כסא להמשיך בחי' קדושה ע"י המצות, משא"כ כאשר העוה דרכו שהלביש וטימא נפשו בטומאת קליפות הטמאות לגמרי שהן חיות כל המעשים אשר לא תעשינה כו' אז אינו כסא לקבל בחי' קדושה עליונה וזהו מה לך לספר כו' (רק שחבירו נוטל חלקו בג"ע מהמצות אלו כמ"ש הרח"ו ז"ל בענין ר' אליעזר בן דורדייא שנטל חלק כו') ולכן צריך מתחלה להרהר בתשובה מעומק הלב לתקן העוונות והחטאים כו' וזהו עיקר ענין עשי"ת לעורר רח"ר על הנפש שאז הוא זמן הכושר מצד התגלות י"ג מדה"ר ועז"נ וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כו' אך מ"מ ע"י מה יתוקנו הפגמים אך הענין לפי שאז אומרים המלך הקדוש שנמשך בחי' כי קדוש אני דהיינו בחי' קדושה שלמעלה מקדושה הנמשכ' ע"י המצות ולכן עי"ז מתמלאים כל החסרונות והפגמים שנעשו בחסרון קיום מ"ע ובעברו על ל"ת כו' שהפגם מגיע בבחי' הקדושה הנמשכת ע"י המצות, אבל בחי' כי קדוש אני הוא למעלה מעלה מזה לכן ע"י גילוי מבחי' זו יתוקן הפגם כו'. והנה עיקר התחלת הגילוי וההמשכה הוא בר"ה ע"י תקיעת שופר ותכליתו בנעילה דיוכ"פ לכן תוקעי' אז ג"כ אחר נעילה כמ"ש ענין תקיעה זו ע"פ והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול כו', ולכן נאמר ע"ז כי חק לישראל הוא פי' חק הוא בחי' אותיות החקיקה שהן בחי' כלים לגילוי אור קדושה עליונה כדלעיל בפי' טהרה מביאה לידי קדושה כו' וכיון שבר"ה נמשך מבחי' מקור גילוי קדושה זו באמרינו המלך הקדוש כו' ה"ז מקור גילוי האור להיות נמשך ומתלבש בבחי' חק לישראל.

ד) **ובזה** יובן ג"כ ענין זכרונות ומלכיות, כי הנה כבר נת' דאע"ג ששרש נש"י הוא מבחי' מחשבה עילאה הנק' חקיקה מ"מ זהו מצד שרש הנשמה הנק' ישראל לי ראש שעלו במחשבה, אבל מצד התלבשות הנשמה בגוף שנק' יעקב שהיו"ד מלובש בבחי' עקביים הרי מקבלת ג"כ מאותיות הדבור ותכלי' ירידה זו להיות מקבלי' עליהם מלכותו ית', וזהו ענין אמרו לפני מלכיות אמרו לשון חשיבות כלומר תחשיבו את בחי' ומדת המלכות דהיינו כדי שתמליכוני עליכם שיהי' נמשך התחדשות החיות בבחי' מל' שהיא עולם הדבור שנש"י ג"כ מקבלי' מבחי' זו למטה וזהו שתמליכוני עליכם ממש, ויחוד מלכותו עלינו כי זהו תכלית הבריאה לקיים מצות המלך ועי"ז אשר קדשנו כו' כי נעוץ סופן כו' ונמצא בחי' מלכיות הוא התהוות עולם הדבור,

וענין זכרונות הוא התהוות והמשכות החיות לבחי' שרש נש"י כמו שעלו במח' אפילו בשרשן שלמעלה מבחי' דיבור וכן לכל עולמות עליונות הנז' באד"ר כמו האלפים ורבבות עלמין דיתבין בגולגלתא שאינן עלמין ממש ובחי' יש אלא שנקראו עלמין לגבי בחי' הגולגלתא ומקבלי' חיותן מבחי' מח' עילאה כו' כמובן ממשנ"ת באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי, וממשנ"ת ע"פ יתקע בשופר גדול כו', והנה באמת מחשבה עילאה זו בטילה קמי' ית' כביטול מחשבה א' לגבי הנפש שהרי מחשבה א' בטילה וכלא חשיבא לגבי כללות כח המחשבה שבנפש שיכול לחשוב בו מחשבות אין קץ ואצ"ל לגבי הנפש עצמה כו', לכן המשכה זו מבחי' כי קדוש אני להיות נמשך מחשבה זו נק' זכרונות (כי הזכרון הוא במחשבה שנזכר על דרך שעלה במחשבתו איזה פעם) וכמשל הזוכר על דבר הרחוק ממנו כך כל השתלשלות עולמות עליונים ותחתונים הנזכר באדרא אינם אלא כטפה מן הים אוקיינוס ורחוק מאד בערך לגבי עצמותו ית' רק שזוכר עליהם זוכר הברית צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה א' פוקד כל יצורי קדם וזוכר מעשה עולם (וע' בסידור ע"פ אדי' שפתי תפתח מענין זכרונות וע"פ יתקע בשו"ג הנ"ל).

וזהו ג"כ מה שאנו אומרים זכרינו לחיים כו' כתבנו בספר החיים כו' כי זכרנו היינו בבחי' המשכת החיים לשרש הנשמה כמו שעלה במח' שמקבל מאותיות המח' הנק' אותי' החקיקה, אבל כדי שיומשך החיות למטה הוא ע"י אותיות הדבור אותיות הכתב וזהו כתבינו כו'. ובמה בשופר כי ב' בחי' הנ"ל זכרונות ומלכיות אותיות החקיקה דמחשבה ואותיות הכתב דדבור נמשך הכל ע"י השופר, כי השופר הוא קול פשוט מהבל הלב אך בקול זה צ"ל ג"כ בחי' קלא פנימאה הוא בחי' צעק לבם אל ה' שהוא בחי' פנימי' הלב שלמעלה מעלה אפי' מהשכל ואצ"ל מהמחשבה, כי הנה בהלבוש ב' בחי' הא' חיצוני' הלב שהיא למטה מן השכל ונק' רעותא דליבא רצון הלב שהוא רצון התחתון שלמטה מן השכל לפי שכלו יהולל איש אבל פנימי' הלב שהוא רצון העליון אינו מקבל ונמשך מהשכל כלל אלא הוא למעלה מהשכל ולכן אנו רואים בגשמיות שהמות מקבל חיות מהלב שעיקר דם הנפש שרוח החיים תלוי בו הוא בלב כו' וכן אנו רואים ג"כ ברוחניות דהנה התורה נמשלה למוח כי אורייתא מחכ' נפקת אבל הקב"ה עצמו נק' לב כמ"ש צור לבבי וחלקי אלקי' כו' ולבי ער דא קוב"ה, וזהו מ"ש זכרי' סי' י"ב ויצר רוח אדם בקרבו דלכאורה האי בקרבו אין לו פירוש, אלא הענין כי עיקר רוח האדם שהוא בחי' עצמיות ומהות הנפש שלמעלה מכחות הנפש שהם שכל ומדות כו' השראתה והתגלותה הוא בלב והוא בחי' פנימי' הלב ליבטל וליכלל באור ה' וזהו בקרבו כי הלב הוא בתוך ובאמצעות הגוף ועמ"ש במ"א ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י והנה קול פשוט זה דשופר שנמשך הקול מהבל הלב צ"ל בו ג"כ קלא פנימאה בחי' צעק לבם אל ה' שהוא בחי' התגלות פנימי' הלב הנ"ל שלמעלה מהשכל והוא בחי' תשובה כי בחי' צדיק הוא העבודה מצד השכל כמ"ש דע את אלקי אביך כו' אבל זאת יתירה מעלת התשובה שמצד ריחוקו מה' תגדל הצעקה במר נפשו מעומקא דליבא למעלה מהשכל וזהו בחי' קול התקיעה קול פשוט מפנימי' הלב כו',

ועי"ז נמשך ומתגלה ג"כ מלמעלה בחי' קלא פנימאה מבחי' פנימי' רצון העליון שלמעלה מעלה מהחכמה עילאה ג"כ שמהחכמה שרש האותיות התורה והקול פשוט שרשו מרצון העליון שלמעלה מהחכמה, ומובן למשכיל שהוא למעלה ג"כ מבחי' אותיות החקיקה שהוא האותיות דמח"ע, דכמו שקול והבל הלב החיצוני הוא למעלה מההבל המתלבש בכ"ב אותיות הדבור כי הוא מקורן ושרשן ולכן ממנו בנין עולם הדבור וכנזכר בכוונת תקיעת שופר מהבעש"ט ז"ל, כמ"כ קלא פנימאה בחי' פנימי' הלב שלמעלה מהחכמה הוא גבוה יותר מבחי' אותיות החקיקה שהם רק בחי' חיצוני' יחשבו לגבי קלא פנימאה ההוא, ולכן הוא הממשיך ג"כ להיות התהוות אותיות החקיקה חהו כי חק לישראל כו' וגם אח"כ ע"י התלבשותו בחיצוני' הקול הנמשך מהבל הלב ממשיך להיות אותיות הדבור וזהו ענין זכרונות ומלכיות שהכל נמשך ע"י השופר וכמארז"ל ובמה בשופר, ועד"ז יובן ג"כ שבשעת מתן תורה הי' ג"כ ע"י קול השופר והנה התורה יש בה ג"כ ב' בחי' אלו חקיקה וכתיבה כי התורה נק' תורה שבכתב והלוחות הן חרות על הלוחות בחי' חקיקה והמשכת ב' בחי' אלו הוא ע"י קול השופר וכדפי' בזהר ואתחנן דרס"א א' שהי' בזה ג"כ קלא פנימאה וקלא דאשתמע, ודרך פרט יש ה' קולות שניתנה בהן התורה והיינו בחי' קול המקור לאותיות החקיקה וקול המקור לאותיות הכתב כו' ונת' הענין במ"א ע"פ וכל העם רואים את הקולות, וכמ"כ בר"ה להמשיך זכרונות ומלכיות שהם ב' בחי' הנ"ל הוא ג"כ ע"י קול השופר.

(נת' ענין זכרונות ומלכיות היינו מחשבה ודבור כי הזכרון הוא במחשבה והיינו חקיקה וכתיבה זכרינו וכתבינו והכל נמשך מקול השופר שיש בו קלא פנימאה שלמעלה מהשכל והוא מקור לאותיות החקיקה ובהתלבשותו בקלא דאשתמע נעשה מקור לאותי' הדבור הנק' כתיבה, ולפי שבמ"ת הי' ג"כ ב' בחי' הנ"ל לוחות חקיקה ותורה כתיבה לכן הי' ג"כ ע"י קול השופר.

ה) ובזה יובן מארז"ל שופר של ר"ה של יעל פשוט, דהנה כתיב הרים הגבוהים ליעלים שמדור היעלים הוא בהרים הגבוהים, והענין כי יש ב' בחי' הרים כי הנה האהבה נק' הר כנודע ע"ש הבליטה וכמארז"ל באברהם שקראו הר כו' להיות שהי' הלוך ונסוע כו' לעלות ממדרגה למדרגה לכן נמשל לבליטת ההר, והנה האהבה הנולדת ונמשכת מן השכל וההתבוננות נלקחת האהבה מן הטעם ודעת נק' סתם הרים, אבל בחי' הרים הגבוהים הוא בחי' אהבה שלמעלה מן הטעם ודעת וא"א להגיע אלי' כ"א ע"י תשובה מעומקא דליבא שלמעלה מן הדעת שהיא בחי' פנימי' הלב שלמעלה מהמוח כנ"ל ובחי' זו נק' הרים הגבוהים (וכמבואר ע"פ אתם נצבים) והנה כתי' יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחו, וצ"ל מהו השייכות זה לזה, והענין בהיות מבואר בספרי הטבע שהרוח מתהווה מן ההרים שמצד שיש הר ועמק ואיד יעלה מן הארץ ויתהווה מזה הרוח, כי עיקר הרוח הוא מכדור הארץ לפי שבבחי' הבל ורוח נברא הארץ אך מקור התהוותו הוא מהרים דוקא כנ"ל, וכך יובן ג"כ בנפש האדם דהמדות שבנפש נק' הרים כנ"ל והרים לשון רבים כי יש בחי' התפעלות הנפש בשמחה ויש במרירות כו',

והנה מבחי' הרים הנ"ל נמשך ומתהווה הרוח דהיינו בחי' רוח האדם העולה למעלה בקול התפלה באתעדל"ת שנק' רוח כמ"ש בזהר רוח איתי רוח ולפי פשוטו היינו בחי' קול והבל הלב שנק' רוח כמ"ש ברוח שפתיו וכתיב וברוח פיו כל צבאם, וקול ורוח זה נמשך מהמדות שבלב הנק' הרים, ולהיות כי קול זה הוא המקור לכ"ב אותיות הדבור ע"כ זהו שאמר אח"כ ומגיד לאדם מה שיחו, כי שיחו היינו אותיות הדבור ובפרט אותיות התפלה ותורה שנק' שיחו כי אין שיחה אלא תפלה, והמשכת אותיות אלו נמשכי' מבחי' הקול הנק' רוח הנמשך מהרים הנ"ל הם המדות וזהו ומגיד לאדם מגיד ל' המשכה כמו נהר דינור דנגיד.

והנה מ"ש יוצר הרים נז' לשון יצירה בהרים, כי יש ב' בחי' הרים דהיינו הרים סתם והרים הגבוהים והן נק' בזהר טורי נהורא וטורי חשוכא, כי המדות שלמטה מן השכל נק' טורי נהורא ע"ש הגילוי ועז"נ יוצר הרים כמאמר יוצר אור ובורא חושך והמדות שלמעלה מן השכל הן בחי' טורי חשוכא והעלם, וב' מדריגות אלו היינו בחי' רצוא ושוב ובחי' מטי ולא מטי, כי הנה הר ובקעה הוא בחי' רצוא ושוב, אך בחי' הר ובקעה דטורי חשוכא הוא בחי' מטי ולא מטי, והנה כמו שמבחי' טורי נהורא נמשך הרוח והוא בחי' הקול מהבל הלב להיות התהוות אותיות הדבור כנ"ל בפי' שיחו, כך ג"כ מבחי' טורי חשוכא נמשך ג"כ הרוח והוא קלא פנימאה הנ"ל, ולהיות כי המשכה וגילוי זה הוא בחי' קול השופר שזהו בחי' קלא פנימאה הנ"ל לכן ע"ז נאמר הרים הגבוהים ליעלים פי' שבחי' הרים הגבוהים נמשך למטה ע"י קול השופר שהוא של יעל פשוט יעל ל' עלי' למעלה מעלה כי פנימי' הלב הוא למעלה מהמוח כנ"ל, ובזה יובן הטיב ענין כי חק לישראל שהוא מקור להיות התהוות אותיות החקיקה דכמו שמבחי' הבל הלב הוא רוח הנמשך מטורי נהורא נמשך להיות התהוות אותיות הדבור, כך מבחי' רוח וקלא פנימאה הנמשך מטורי חשוכא נמשך ונתהווה ג"כ אותיות החקיקה, שהן אותיות השכל והמחשבה כי ע"י המשכה זו מרצון העליון שלמעלה מהחכמה נמשך החיות לבחי' חו"ב כו' ונמשך ג"כ בקלא דאשתמע להיות התהוות אותיות הדבור שהן בחי' זכרונות ומלכיות כנ"ל, וענין בחי' רוח הנמשך מטורי חשוכא יובן ממ"ש במ"א בפסוק לא ידון רוחי כו' ומ"ש במשיח ונחה עליו רוח דעת כו' שהוא בחי' אוירא דכיא שלמעלה מהחכמה הנק' אור.

ו) **ועתה** י"ל ענין ומשפט לאלקי יעקב דהוא טעם ב' על ענין תקיעת שופר דהיינו הטעם הא' כי חק לישראל הוא כנ"ל, הב' להיות שאז בר"ה הוא משפט לאלקי יעקב, וכידוע בזה בפי' ויהי היום ויבואו בני האלקים להתייצב כו' שהם המלאכים המקטריגים שבאים לתבוע דין בר"ה. והנה סיבת התעוררות הדין בר"ה הוא להיות כי בר"ה הוא זמן חידוש העולם, שבכל ערב ר"ה מסתלק האור והחיות לשרשו ומקורו, ונמשך אח"כ ע"י התפילות והתקיעות אור וחיות חדש ממקורו ושורשו, והנה מבואר למעלה דבחי' החיות של כל העולמות הוא מבחי' רוח פיו ית' שהוא בחי' הקול

המתלבש בדבור, ולפי שבכל ר״ה הוא המשכת ובנין עולם הדבור כמאמר ודברך מלכינו אמת, והיינו שמתחלה עולה הרוח וההבל לשרשו ומקורו בער״ה כנ״ל רק אח״כ ע״י קול השופר נמשך הרוח להתלבש בדבור, והנה מחמת הסתלקות הרוח וההבל לעלות ממטה למעלה מתעוררי׳ הכחות הדין והמקטרגים, כי הנה כחות הדין נמשלו לגלי הים, כמו שגלי הים הם סוערים בתוקף וחוזק כך הוא הדין והקטרוג, משא״כ בחי׳ השפעת החסד הוא בשובה ונחת, והנה אנו רואים סיבת התנשאות גלי הים הוא מחמת רוח סערה וענין הרוח סערה היינו כי כל העולם מתקיים ע״י הבל ורוח העליון כנ״ל וכדי להמשיך הרוח מלמעלה למטה הוא ע״י אתעדל״ת כי מצד עצמו טבעו להסתלק לשרשו ומקורו, ולכן לפעמים מצד חסרון אתעדל״ת אזי הרוח סוער להסתלק למעלה ואז עי״ז מתעוררים הגלים וכחות הדין, ולפיכך בר״ה שאז מסתלק הרוח והבל העליון המלובש בכל השנה בבחי׳ הדבור, שבער״ה עולה להכלל במקורו ע״כ אז מתעוררים כחות הדין, ולכן הוא זמן המשפט, לכך אח״כ כיון שע״י התקיעות נמשך רוח העליון מבחי׳ הרים העליונים להתלבש למטה לכך נשקט כח תוקף הדין כי רוח ה׳ תניחני ויחשו גליהם, אך המשכת רוח העליון ע״י השופר הוא ע״י שישראל חוזרים בתשובה וכמ״ש ויצעקו אל ה׳ בצר להם אזי ממצוקותיהם יושיעם ויקם סערה לדממה כו׳, וזהו שאמר ומשפט לאלקי יעקב דהיינו כיון שבר״ה הוא בחי׳ זמן המשפט ומתעוררים כחות הדין מחמת הסתלקות הרוח כנ״ל לכך כדי להמיתק הדין הוא ג״כ ע״י קול שופר דאיתי רוח ואמשיך רוח כנ״ל.

תלים רסי׳ ק״ב. תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה׳ ישפוך שיחו. במשנה פ״ב דתענית משנה ג׳ שבתפילת תענית היו אומרים תפלה לעני אחר ממעמקים קראתיך כו׳. פ״ק דברכות ד״י ע״ב, פ״ק דע״ג ד״ז ע״ב, ת״ז תיקון י״א דכ״ב ע״ב וע״ש, ר״ח שער האהבה פי״ט דפ״ד סע״א, מד״ר פ׳ חיי פ״ס גבי ויצא יצחק לשוח בשדה, פ׳ בשלח פכ״א דקל״ח ג׳ תפלה לעני תפלה למשה, וע׳ מזה בזהר וישלח קס״ח ב׳, ויקרא ספ״ג קס״ח ד׳ ממעמקים קראתיך תפלה לעני, ושם תוך פ׳ הנ״ל מנחת עני קדמך כו׳. מזה יובן ענין תפלה לעני באלו נפשה הקריבה כו׳. אמור פ״ל דף ריש ע״ב ענין כי יעטוף, וע׳ מזה במד״ר תלים שם. מד״ר במדבר רפ״ב דר״י ע״ג, זח״א בראשית רכ״ג ע״ב, וישלח קס״ח ב׳, זח״ב יתרו דפ״ו ע״ב, זח״ג פ׳ בחוקותי דקי״ג ע״ב והרמ״ז שם, בלק קצ״ה א׳, פ׳ עקב דרע״ג סע״ב גבי עטיר ועטוף, וע׳ במק״מ ספ״ז דברכות דנ״א סע״א, זהר תצא דרע״ח א׳ והרמ״ז שם.

א) **והנה** בזהר וישלח דקס״ח ב׳ ודא צלותא דאקדימת לכל צלותהון דעלמא ופי׳ הרמ״ז מפני שהעני הוא מושרש בעצם במל׳ דלית לה מגרמא כלום ולכן לו נזקקים החסדים תחלה, עכ״ל. ואפ״ל ע״פ מ״ש במד״ר ר״פ

בחקותי פל"ה א"ר עקיבא יאה מסכנותא לברתי' דיעקב כערקא סומקא ברישא דסוסיא חיורא עכ"ל, ועי"ש במ"כ דע"י העוני בא לתשובה, וכ"ה במד"ר בשה"ש סוף פסוק משכני אחריך נרוצה ממסכני (מתוך עניותי) אחריך נרוצה כההיא דא"ר אחא צריך יהודאה חרובא עביד תתובא (ופי' המ"כ צריך היהודי לחיי צער ודוחק עד שאין לו לאכול רק חרובין אז מקבל מרות ועושה תשובה). ועי' בקהלת רבה ע"פ עיר קטנה כענין ומצא בה איש מסכן וחכם ומלט הוא את העיר כו'. והענין ע"ד מן המצר קראתי ועי"ז ענני במרחב. וזהו הרם כשופר קולך כמו שופר שצדו אחד צר וצדו אחד רחב כמ"ש מזה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק דתקס"ג, כי ע"י מן המיצר יבא לרעו"ד וכמ"ש בזהר בשלח דמ"ז ע"א ע"פ ופרעה הקריב בענין ה' בצר פקדוך לא פקדן ישראל לקוב"ה בשעתא דניחא אלא בשעתא דעקין להו כו' הה"ד ופרעה הקריב כך ע"י יסורי העניות כמ"ש במד"ר פ' משפטים פל"א שיסורי עוני גדול מכל היסורים לכן עי"ז בא לבחי' רעו"ד, וזהו צריך ישראל לחרובא עביד תתובא, וענין חרובא י"ל מענין בחי' וחד חרוב. וזהו ע"ד מ"ש בזהר פ' שלח דקס"ח ע"א בענין אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי' וינהיר, גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי' ויסלק נהירו דנשמתא כו'. סט"א בעא למיעבד הכי כו', לא יכיל לאנהרא כלל. ומזה יובן צריך יהודאה דוקא לחרובא אז עושה תשובה משא"כ בסט"א, ועי' מענין אעא דלא סליק בי' נהורא מבטשין לי' בבה"ז פ' קרח דקע"ח בד"ה תו הוא דא עתיקא אלמלא דינא כו' לא הוי ידעי ב"נ מהימנותא כו' שזהו"ע שמאלו תחת לראשי שהשמאל דוחה גורם נשיאות ראש כו' ובתו"א פ' כי תשא סד"ה שמאלו תחת לראשי שעי"ז דוקא יבא לבחי' בכל מאדך, ועי' מזה ג"כ בסש"ב פכ"ט, ועמ"ש ע"פ צפונה לפני ה', ומ"ש בד"ה ואלה תולדות יצחק, ועמ"ש מענין כתישה וביטוש בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב כולה פ"ו ובהביאור שם פ"ג זית טוחנין אותן כו' ואח"כ נותן שמנו כו' כך ישראל כו' ואח"כ עושין תשובה כו', וזהו יאה עניותא לישראל דוקא שעי"ז בא לבחי' נשיאת ראש כו' ולכן י"ל צלותא דעני אקדימת לכל צלותין דעלמא כיון שעי"ז בא לבחי' נשיאת ראש כו' ולכן י"ל צלותא דעני אקדימת לכל צלותהון דעלמא כיון שעי"ז בא לבחי' ויצעקו אל ה' בצר להם, וזוהי התשובה ועי"ז ממשיכים ממקום עליון וכענין מש"כ בחנה והיא מרת נפש ותתפלל על הוי' ובכה תבכה ופי' בלקו"ת ד"ה שובה ישראל דרוש הראשון ספ"ג שע"י בכי' הוא בחי' התעוררות הרחמנות תתפלל על הוי', על דוקא, למעלה מבחי' הוי', כי מדת הרחמנות זוהי מדתו של יעקב בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כו' ע"ש, ועמ"ש בד"ה כנשר יעיר כו' ישאהו על אברתו, ושם ספ"ג, וזהו שארז"ל במד"ר פ' בשלח פכ"א ע"פ מה תצעק אלי כבר שמעתי צעקתן ויצעקו אל הוי', ושם זהו"ע תפלה לעני ששקולה כמו תפלה למשה, וגם קדמה לתפלה למשה, וידוע דקרי"ס בעתיקא תליא כמ"ש בזהר בשלח דנ"ב ע"ב והו"ע עד יעבור עמך הוי' ע"ד על הוי', וזהו הנמשך ע"י ויצעקו כו' בחי' התעוררות הרחמים כו' והזח"מ וישלח שם פי' כי העני בעניותו כשרואה א"ע בחוסר כל קורא לאלקיו וצועק לו מצרותיו בכוונה גדולה ובדבקות גדול, וכמו"כ השכינה להיותה כעני הזה כו' שופכת

שיחה. והענין כי הנה ענין חוסר כל בבחי' השכינה היינו מה שבחי' כי כל בשמים ובארץ אינו מאיר בה והו"ע ונהר יחרב ויבש היפך ונהר יוצא מעדן להשקות כו', וזהו ענין כאיל תערוג על אפיקי מים כנז' בזח"ג פ' אחרי דס"ז ע"ב והוא כענין ותתפלל חנה על הוי'. ואפ"ל פי' ולפני הוי' ישפוך שיחו לפני ה' דוקא כמו לפני ה' תטהרו וכן פי' בתו"א פ' וישב בד"ה בכ"ה בכסלו בפי' צפונה לפני הוי'. וזהו ג"כ ענין ממעמקים קראתיך מעומקא דליבא ומבחי' עוני כמשארז"ל פ"ג דברכות ד"מ ע"ב שאין גבהות לפני המקום, ואומר תפלה לעני ועי"ז ממשיך ג"כ ממעמקים ממקור בחי' ונהר יוצא כו', נמצא תפלת העני גורם ג"כ תפלת השכינה בחי' ואשפוך את נפשי לפני הוי' הנאמר בחנה ותפלה זו מעוררת למעלה מאד, וכמ"ש בזהר ויגש דר"י ע"א ע"פ והקול נשמע קל בלא ו' דוקא שהוא מל' כשהוא"ו רחוק ממנה והוא בחי' חוסר כל ואז הוא בבחי' רחל מבכה כו' כי איננו דהוא"ו אסתלק ממנה והוא בחי' חוסר כל ואזי היא בבחי' עני' ענתות כמ"ש בזהר ויחי דרי"ט ע"ב בגין דאיהי אספקלריא דלא נהירא אלא מה דיהיב לה שמשא, ולכן כאשר הוא"ו שהוא שמשא אתרחק ממנה כענין ששזפתני השמש עי"ז רחל מבכה כו'. ועל קול זה נאמר והקול נשמע דהיינו ענין קול ברמה נשמע, רמה הוא בינה שבה התגלות ע"ק שם נשמע קל הנ"ל, וזהו דתפלה לעני אקדימת לכל צלותין כי הוא מעורר בחי' רחל מבכה כו' שעז"נ מנעי קולך מבכי כי יש תקוה לאחריתך כו', ולכן ארז"ל כל שנה שרשה בתחלתה מתעשרת בסופה ולמדו זה מפסוק מרשית השנה ועד אחרית שנה בר"ה פ"ק די"ו ע"ב, והיינו כענין ויש תקוה לאחריתך, כי הנה אחרית ע"ה בגימט' כתר, שזהו ענין ויש תקוה לאחריתך שלע"ל יאיר הכתר. וזהו באחרית הימים נכון יהי' הר בית הוי'. ועד"ז כל שנה שרשה בתחלתה שישראל עצמם רשים בר"ה לדבר תפלה ותחנונים כענין תחנונים ידבר רש, משלי סי' י"ח, מתעשרת בסופה.

קיצור צריך יהודאה לחרובא עביד תשובה, ע"ד ה' בצר פקדוך, ולכן גופא דלא סליק בי' נהורא דנשמתא מבטשין לי', שמאלו תחת לראשי, כי מבחי' מן המיצר בא לבחי' בכל מאדך, והיא מרת נפש ועי"ז ותתפלל על הוי', וכמו"כ בקרי"ס כבר שמעתי צעקתם, וגם כי ע"י תפלה לעני מעורר כמו"כ בחי' רחל מבכה מחמת חוסר כל, ונהר יחרב, כאיל תערוג על אפיקי מים, ועל בחי' זו נאמר והקול נשמע, קול ברמה נשמע, ויש תקוה לאחריתך ולכן כל שנה שרשה בתחלתה מתעשרת בסופה.

ב) עוי"ל בענין מעלת תפלה לעני, דהנה כתיב מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים, בישעי' סי' נז טו. ובגמרא פ"ק דסוטה דף ה' ע"א ואת דכא רב הונא ורב חסדא חד אמר אתי דכא וח"א אני את דכא כו' ע"ש, וע"ש במהרש"א, ונפ"מ שגם החשוב ישפיל א"ע לגבי השפל ממנו, וע' בשל"ה פ' עקב דשע"א א' כ' דבעוה"ז אני את דכא ולע"ל אתי דכא כו', וזהו כעין מ"ש בסידור שער ר"ה בד"ה אד' שפתי תפתח בענין מלכיות וזכרונות, ובביאור ע"פ שובה ישראל דרוש הראשון בענין ב' השילובים, שילוב הוי' באד' ושילוב אד' בהוי', ולפי' מהרש"א ענין אני את דכא הוא ענוה יותר כו', וע' בהביאור ע"פ ושמתי כדכד בענין שהם וישפה.

ולהבין כ"ז ענין דכא יש להקדים תחלת מארז"ל במד"ר משפטים פל"א דקמ"ת ע"ג אמר דוד רבון העולמים ישב עולמך (פי' שיהי' בשוה כולם עשירים) שנאמר ישב עולם לפני אלקים, תילים סי' סא, א"ל הקב"ה אם אעשה עולמי שוה חסד ואמת מן ינצרוהו (פי' למי יעשו צדקה, כן פי' בידי משה שם), ועפ"פ האמת י"ל שזהו כדי שיהי' יחוד משפיע ומקבל שמשא וסיהרא, דסיהרא ל"ל מג"כ כ"א מה שנמשך לה מן השמש, וכן איתא בת"ז ע"פ ויעש ה' את שני המאורות הגדולים, את המאוה"ג כו' ואת המאוה"ק הכא פקודא למעבד צדקה המאוה"ג רזא דעתירין ואת המאוה"ק רזא דמסכנין, ובכס"מ שם שע"י שהעשיר מלוה לעני גורם כן למעלה המשכה מהת"ת הנק' עשיר במל' הנק' עני כו', וזהו לוו עלי ואני פורע יעו"ש. והיינו שביחוד זה מאיר הארה שלמעלה משניהם כמ"ש בת"א פ' תצוה בד"ה ועשית בגדי קדש, וכמ"ש בגמרא פ"ב דתמורה די"ו ע"א ע"פ רש ואיש עשיר נפגשו מאיר עיני שניהם הוי', וכנודע ג"כ מענין בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא, וע"ד שארז"ל גבי משה כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל כו' ולכן צ"ל בעולם עשירים ועניים שישפיע העשיר לעני ועי"ז מעורר כן למעלה יחוד סוב"ע בממכ"ע כנ"ל ולכן יאה עניותא לישראל כי ישראל מונין ללבנה כו' וע' בת"א פ' יתרו סד"ה בחודש השלישי, וזהו"ע אני את דכא וכמ"ש בזהר וישב דקפ"א ע"א וז"ל וכד סיהרא אתפגים כו' כדין כל אינון נשמתין דנפקין אע"ג דכולהו דכיין וכולהו קדישין הואיל ונפקו בפגימו כו' כולהון אתברין ואתפגימן בכמה צערין בכמה כאבין ואילין אינון דאתרעי בהו קוב"ה לבתר דאתברו כו', ואילין אינון בשותפתא חדא בסיהרא פגימין בההוא פגימו דילה ובגין כך איהי שריא בגווייהו תדיר דלא שבקא לון כד"א ואת דכא ושפל רוח וכתיב קרוב ה' לנשברי לב לאינון דסבלי עם סיהרא ההוא פגימו אינון קריבון לה תדיר עכ"ל. ובזח"מ שם שסבלו יסורין שאינן נאותין להם מצד מעשיהם רק מצד פגימת הלבנה שהיא מל' וכיון שהם נשברים בשבירה בשבילה, ע"כ היא עמהם תדיר, ולכן ג"כ בעליות הלבנה לע"ל יתעלו הם עמה ג"כ ביתר שאת על אותם שלא נפגמו עמה, וכמ"ש ג"כ במד"ר משפטים ר"פ ל"א וז"ל ואם עמד העני בנסיונו ואינו מבעט הרי הוא נוטל כפלים לע"ל שנאמר כי אתה עם עני תושיע עכ"ל, וע"ש דהיינו כפלים אף מן העשיר שעשה צדקה, והיינו משום סובלו עם סיהרא כו'. ולכן ארז"ל ע"פ מלוה ה' חונן דל כבי' עבד לוה כו', וכ"כ למה אלא מפני שהדל סובל העניות רק בשביל רצונו של הקב"ה שיהי' יחוד הנ"ל דשמור וזכור כו'. וע' דוגמת זה במד"ר בראשית ע"פ והארץ היתה תהו לשון תומה משל למלך שקנה שתי שפחות בטימי אחת כו', והיינו ג"כ מטעם הנ"ל שיהי' משפיע ומקבל כו', ועוי"ל בפי' מלוה ה' חונן דל דכיון שהדל מושרש בעצם המל' דל"ל מג"כ והמל' נק' אשה לז"א ועליו מוטל לפרנסה בשאר כסות כו' וארז"ל אין נותנין פרנסה לאדם אלא בשביל אשתו, ופי' בסידור שער התפלה סד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דקאי ג"כ על אדם העליון ז"א דאצי' שהפרנסה שנמשך לו מלמעלה הוא בשביל כנס"י נוק' דז"א שהוא מקור דבי"ע כו'. ולכן כותבין בכתובה ואפרנס יתיכי ליכי כו', וא"כ גם הדל כיון שמושרש במל'

הנק' סיהרא הרי כבי' מדינא מוטל עליו ית' לפרנסו ולא בתורת צדקה לבד אלא כמו שהאיש מחויב בפרנסת אשתו יותר מפרנסת בניו שאין מחויב לפרנסם רק מתורת צדקה, ולכן חונן דל הוא מלוה ה' ממש. וזהו שכתוב באד"ר פ' משפטים שם ע"פ אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא עמך הוא העני אלא עמי הוא, וכן בזהר פ' יתרו דפ"ו ע"ב אמרו דמסכנא קריב למלכא יתיר מכולהו, והטעם כיון שמושרש בסיהרא שהיא מל' והיא קרובה לז"א יתיר מכולהו כי אשתו כגופו דמיא וגם נק' תמתי תאומתי, וגם נק' עצם מעצמי ובשר מבשרי כו' ולכן העני עמי הוא ממש, וגם לע"ל נק' אשת חיל עטרת בעלה, ואבן מאסו הבונים היתה לראש פינה, וע' בזהר ח"ב תרומה קנ"ח ב' בענין כ"א בזאת יתהלל המתהלל, וכסיל לא יבין את זאת שהוא כח המל' סיהרא כו' ושם ג"כ מענין ואת דכא ושפל רוח בגין שכינתי' לסלקא לה משפלות דילה עטרת לרישי' כו'.

קיצור ואת דכא, אני את דכא, כי ענין בריאת העניים שיקבלו צדקה כדי שעי"ז יומשך בחי' דרך הוי' לעשות צדקה שהו"ע יחוד העליון, ועמ"ש ע"פ אני בצדק אחזה פניך וארז"ל ויבקשו פני זו צדקה במד"ר פ' לך פמ"ד, ונק' כי צדיק הוי' צדקות אהב, ומזה יומשך ג"כ ישר יחזו פנימו, וזח"ג ויקרא דט"ו, ולע"ל וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה והעני נופל לו בחלקו וגורלו להיות עני מחמת שנולד בפגימו דסיהרא, וכל זה בכדי שיומשך עי"ז שמש צדקה ולהיות והי' אור הלבנה כאור החמה לע"ל לכן הוא קרוב להקב"ה קרוב ה' לנשברי לב כי הוא סובל צער העניות שגדול מכל היסורים כנ"ל ולא מחמת חטא, כ"א יסורים של אהבה בכדי שעי"ז יומשך אני את דכא בכנס"י ובחי' המשכת אה"ר ואה"ע בכנס"י והעיקר מפני שמושרש במל' סיהרא שקרובה אליו ית', ולכן מלוה ה' חונן דל, כי עליו כבי' חיוב לפרנסו כמו שלמטה האיש מחויב מדינא בפרנסת אשתו, ועמ"ש ע"פ ולאחותו הבתולה הקרובה אליו כו' דקאי ג"כ על כנס"י כמ"ש אחותי רעיתי והיא קרובה אליו ממש וכמ"ש וגם אמנה אחותי בת אבי היא כו', וזהו כ"א בזאת יתהלל המתהלל וע"כ אני את דכא דאתעביד דכא ושפיל בגין שכינתי' כו', ומשמע שע"י שפלות זו שסובל בגינה ובשבילה הגבהתה ועלייתה ע"ד ארוממך אלקי המלך כו'. וזהו ע"ד שע"י חותם שוקע שמלמטה נמשך חותם בולט שמלמעלה.

ג) והנה כל זה הוא בעני ממש, אך איך כל אדם יגיע לזה הנה דוד המלך ע"ה אמר תפלה לדוד הטה ה' אזנך ענני כי עני ואביון אני, והרי הי' מלך גדול ועשיר. אך הענין כי הנה מ"ש במשיח עני ורוכב על החמור תרגום ענויתן, וכ"כ בר"ח שער הענוה רפ"א, מלת ענוה נגזרה מלשון עני ועינוי שהכוונה היא ההכנעה, וכן ענין ארץ כנען פירושו לשון הכנעה. (גם ע"ד היה בעיניך כרשע, וזהו עני, וכן נמצא במדרש שאמר דוד על עצמו דלא עדיף מדואג ואחיתופל רק שחסד ה' עליו, וע' בד"ה שובה בענין מה שאומרים בק"ש שעל המטה אם נתחייבתי סקילה כו') וע' מזה בתו"א בד"ה

וישב יעקב בענין בארץ כנען וסד"ה ויהי בשלח פרעה גבי ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים.

והנה מצה נק' לחם עוני, ופי' בת"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה שזהו בחי' אתכפיא וביטול היש כמו עד"מ מה שהגרעין נרקב בארץ והוא העלאת מ"ן לכח הצומח כמו"כ אתכפיא ובחי' מצה לחם עוני זהו העלאת מ"ן לבחי' סוכ"ע, ועי"ש בהביאור שזהו העלאת מ"ן לעולם התהו שלמעלה מעולם התיקון, ובע"ח שער מ"א פ"ג פי' תהו זהו בחי' כתר כו', ובלקו"ת בשה"ש בד"ה קול דודי פי' מצה אין בה שום טעם, והיינו כשעובד בבחי' ביטול ואינו מבקש טעם, א"כ זהו ג"כ בחי' לחם עוני. עוד יובן ענין עוני ע"ד חותם שוקע היינו יסוד דנוק' שהוא הביטול והכלי ריקן בתכלית וזהו רק ההתקשרות להמשפיע ע"ד ואל אישך תשוקתך, ועמך לא חפצתי, וע' בבה"ז אמור ק' עמוד ב' בענין אחותי בת אבי היא שביטול זה נמשך בה מבחי' אבא חכמה כו' וע"י חותם שוקע שמלמטה נמשך חותם בולט שמלמעלה וכמ"ש בד"ה ארץ הרים ובקעות הגדולה עליונה שלמעלה, מבחי' חסד דאצי' רק ע"ד וגדל חסד נמשך במקום הביטול חותם שוקע וכן ביגמה"ר שהן רחמים גדולים נאמר לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשירים כו'. ועוד יובן ענין עני ע"ד כריעות והשתחוואות דשמו"ע כמ"ש בתו"א בתחלתו סד"ה השמים כסאי בענין ואל זה אביט אל עני ונכה רוח שא"א להגיע לבחי' ומדרי' אל זה אביט שהוא ג"כ בחי' לא הביט און ביעקב, וזהו המשכת המקיף דחית יחידה, וא"א להגיע לזה ע"י תומ"צ שהם ממשיכים רק מנר"ן שהם או"פ אלא הם נמשכים רק ע"י הביטול דשמו"ע בכריעות והשתחוואות בחי' עני ונכה רוח כו' וכן המל' הנק' עני יש בה בחי' הביטול ביותר שהרי כל פרצופה נעשית רק נקודה אחת ת"י, משא"כ בחי' ז"ז בכל הע"ס כמ"ש בהביאור ע"פ תקעו בחודש דרוש השני, ועמ"ש בענין ועיניו מאירות כשמש וכירח שאע"פ שהוא בבחי' שמש יהי' בעיניו בבחי' עני דלית לי' מג"כ וזהר"ע ירח, וענין ז"א שנק' נכה רוח י"ל ע"ד מ"ש בהביאור ע"פ שימני כחותם פ"ב בענין ז"א כשנכלל בבחי' עיבור שני באימא תלת כלילן גו תלת זהו ג"כ בחי' השקיעה דמלמטה כו'.

קיצור בחי' עני הוא ענוה, וכן לחם עני הוא אתכפיא ובחי' חותם שוקע יראה ובחי' כריעות והשתחוואות דשמו"ע שעז"נ ואל זה אביט אל עני ונכה רוח, נמצא ג' טעמים בענין תפלה לעני, הא' מן המיצר קראתי ומעורר כמו"כ רחל מבכה שהוא ג"כ עני בחוסר כל וכמש"ל סעיף א'. הב' מפני שהעני מושרש במל' סיהרא שקרובה אליו ית', תאומתי עצם מעצמי כו' וכמש"ל סעי' ב'. הג' שאף העשיר יוכל להגיע לזה ע"י הענוה וכמ"ש במשה ענין מאד אף שפני משה כפני חמה, וע"י אתכפיא ע"י יראה בחי' חותם שוקע ושמירת מל"ת שזהו אתכפיא וע"י שמו"ע בכוונה. עוד יש ב' מעלות בעני דעליו אתקיים עלמא שהוא עני סיהרא וגם שזהו בחי' ודרך חיים תוכחת מוסר.

ד) והנה ענין תפלה לעני כי יעטוף, הנה רש"י פי' כי יעטוף בהתעטף נפשם בצרה והמצ"ד פי' כי יעטוף כאשר יהי' כפוף ומעונה כאלו הוא מתעטף קצתו בקצתו עכ"ל, והמ"צ כ' יעטוף מלשון עטיפה ולבישה, וא"כ הפי' שהצרה מלבשת אותו ע"ד ורוח לבשה את עמשי כו' דהיינו רוה"ק, כן ח"ו להיפך הצרה מלבשת אותו, ופי' המ"צ כאלו הוא מתעטף קצתו בקצתו זהו ע"ד ולא שמעו אל משה מקוצר רוח, ובזח"ב פ' יתרו דפ"ו ע"ב תפלה לעני כי יעטוף כל צלותא דישראל צלותא וצלותא דעני עילאה מכולהו מ"ט משום דהאי סלקא עד כורסיא דמלכא ואתעטר ברישי' ופי' המק"מ עולה עד הז"א שהוא כסא לבינה ומ"ש ואתעטר ברישי' היינו שגורמת מוחין לרישא דז"א). והטעם י"ל כמש"ל שהעני מושרש בסיהרא שהיא קרובה בתכלית לשמשא שהוא ז"א וקוב"ה משתבח בההוא צלותא ודאי תפלה לעני תפי' אקרי כי יעטוף עטיפא דא לאו עטיפא דכסו הוא דהא לית ליה אלא כתיב הכא כי יעטוף וכתיב בתם העטופים ברעב באיכה סי' ב' יט, ופי' העטופים ברעב זהו ע"ד שפרש"י בהתעטף נפשם בצרה שצרת הרעבון מלבשת לבו ומוחו למלובש כ"כ בצרה זו עד שא"א לו להתלבש במח' אחרת, וע' כה"ג באגה"ק סי' ד' ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה, ובתילים סי' סא ג' בעטוף לבי פי' המצ"ד כאשר לבו מעוטף בצרות, ועד"ז ברשעים יעטוף שית חמס למו בתילים סי' עג י' שהחמס שעושה מזה נעשה שומן המלבישו. והנה רש"י בישעי' סי' נז י"ו ע"פ כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי פי' אם אביא יסורים על האדם אין תחרות עליו לאורך ימים ולא קצפתי לנצח כי רוח מלפני יעטוף כאשר רוח האדם שהוא מלפני שנותן בו מאיתי יעטוף יודה ונכנע על עמלו כמו איכה ב' העטופים ברעב, בעטוף יעולל, והנשמות שאני עשיתי כי רוח מלפני כי זה משמש בלשון כאשר כמו כי תראה כי תבא כלומר כשרוחו נעטפת והוא נכנע לכן תפלתו מקדמת קודם תפלות שאר ישראל. ואפ"ל עוד פי' כי רוח מלפני יעטוף, דהנה כתיב לא ידון רוחי באדם עוח"א דל"ז סע"ב ודג"ת ע"א וע"י תפלה כי יעטוף ממשיך מבחי' רוח העליון שיהי' רוח מלפני יעטוף והיינו לשון עוטף ולבוש שהרוח העליון מתלבש בבחי' אדם כו' הפך לא ידון רוחי באדם, דידון ג"כ לשון נדן ונרתק כו' וכמ"ש במ"א. (גם י"ל המצות נק' לבושים לנפש, והעני שלא קיים התומ"צ לית לי' כסות ולבושים אלו, וע"י התשובה בבחי' כי יעטוף גם מן המיצר קראתי ממשיך כי רוח מלפני יעטוף ומזה נמשך לו לבושים בגדי ישע כו', עמ"ש בד"ה ועתה ישראל כו' תחת אשר לא עבדת כו') ועיין מענין כי רוח מלפני יעטוף בחגיגה פ"ב די"ב סע"ב פי' על רוחות ונשמות שברקיע ערבות כו', וע' בפי' סולו לרוכב בערבות בזח"ב תרומה קס"ה ב', ובעה"ק פי' דערבות זהו צדיק יסוד עולם וא"כ י"ל שהרוחות ונשמות דשם נמשכו מרוח העליון המאיר באדם העליון הפך לא ידון רוחי באדם כנ"ל. ובזח"ב משפטים דצ"ט ב' כי רוח מלפני יעטוף שהרוח עוטף ומלבש את הנשמה שהנשמה נמשכת מנהר היוצא מעדן והרוח נמשך ממל'.

ער״ש בזהר ח״ב יתרו פ״ו ב׳ ולפני הוי׳ ישפוך שיחו דמקבל קמי׳ מארי׳ ודא ניחא לי׳ קמי׳ קוב״ה משום דעלמא מתקיים בי׳ כד לא אשתכחו שאר קיימי עלמא בעלמא. אפ״ל כי כשיש צדיקים הם מקיימי עלמא כי ממשיכים בחי׳ וצדיק יסוד עולם דעליה יתקיים עלמא וכמ״ש בזהר ר״פ נח דנ״ט ע״ב, וכן יש ז׳ עמודים הם ז׳ קצוות דז״א כמ״ש ע״פ כי הוא על ימים יסדה אבל כאשר לא נמצא כ״כ קיימי עלמא הנ״ל אז העניים הם מקיימי עלמא כי ע״י עינויים שסובלים הרי הם מחזיקים בחי׳ סיהרא אספקלריא דלא נהירא כו׳ שהוא מקור עולמות בי״ע וכמש״ל בהקיצור דסעי׳ ב׳ בסופו. וע׳ במד״ר פ׳ משפטים ר״פ ל״א שהעני אם עמד בנסיונו ואינו מבעט הוא נוטל לע״ל כפליים מן העשיר אף אם ידו פתוחה לעניים כו׳, ולכן נא׳ כי אתה עם עני תושיע, ועמש״ל סעי׳ ב׳ מזה. אך עוד י״ל שזהו ע״ד כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר שהם ג׳ מדרי׳ זה למעלה מזה. ואפ״ל נר מצוה כשנמשך מיסוד במל׳ זהו בצדקה שנק׳ מצוה סתם ונר המערבי זהו יסוד נר הששי. וזהו ענין בחי׳ צדיק יסוד דעלי׳ אתקיים עלמא, ותורה אור היינו תפארת, אבל דרך חיים זהו בינה שבה מאיר ע״ק, וזה נמשך דוקא ע״י תוכחת מוסר דהיינו ע״ד אשרי הגבר אשר תייסרנו י״ה, ע׳ בסש״ב פרק כ״ה, ומבואר במד״ר שם שהעוני גדול מכל היסורין נשמע ע״י העני כשאינו מבעט ממשיך מבחי׳ י״ה ששם מאיר ע״ק ולמעלה מבחי׳ ו״ה הנמשך ע״י תומ״צ וכמ״ש בלקו״ת פ׳ אמור בהביאור ע״פ ונקדשתי בתוך בנ״י שע״י תומ״צ נמשך יחוד ו״ה אבל יחוד י״ה שהוא המשכת אור חדש מאוא״ס אינו נמשך ע״י תומ״צ כ״א ע״י מס״נ בק״ש באחד ולפי שהעני חשוב כמת, וע׳ מזה בזח״ג פ׳ בחקותי דקי״ג ע״ב, א״כ ע״י שאינו מבעט ה״ז כמו מס״נ להמשיך יחוד י״ה, וזהו״ע ודרך חיים שמגיע בבחי׳ והחכמה תחי׳ ובבחי׳ כי עמך מקו״ח. וזהו שארז״ל הרוצה שיחי׳ ימית א״ע במסכת תמיד. גם י״ל בזה ע״ד שנת׳ בהביאור ע״פ קחו מאתכם תרומה שיש ב׳ בחי׳ העלאת מ״ן, הא׳ העלאת מ״ן לעולם התהו שלמעלה מהתקון, כי בתקון בחי׳ ריבוי הכלים ובתהו ריבוי האור, הב׳ לעולם התקון והעלאת מ״ן לעולם התיקון זהו ע״י תומ״צ שהם בחי׳ כלים, אבל העלאת מ״ן לעולם התהו זהו ענין אתכפיא וביטול היש בחי׳ לחם עוני כו׳ שעי״ז ממשיך מבחי׳ אין, וא״כ זהו עצמו ענין עני, עם עני, יאה עניותא, שזהו העלאת מ״ן לבחי׳ אין שהוא הכתר מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח כו׳. לכן העניים נק׳ מקיימי עלמא שגורמים המשכת י״ה ואפילו בחי׳ ע״ק שזהו ענין ודרך חיים ולכן תפלה לעני כי יעטוף אקדימת לכל צלותין כיון שמגיע בבחי׳ י״ה כו׳. גם ע״פ ענין שנת״ל סעי׳ אב״ג בענין עני יובן הטעם דצלותא דעני אקדימת היינו עפמ״ש לעיל סעי׳ א׳ שזהו״ע מן המיצר קראתי כו׳, הרי צלותא זו שענינה רחמים מגיע בבחי׳ ותתפלל חנה על הוי׳, וגם כי זה בחי׳ והקל נשמע, ועפמ״ש סעי׳ ב׳ מפני שמושרש במל׳, ולכן מלוה ה׳ חונן דל, א״נ תפלה לעני זוהי תפלת המל׳ שהוא בחי׳ הקרובה אליו ממש וכמ״כ בחי׳ עני שנת׳ סעי׳ ג׳ ג״כ עד״ז שחותם שוקע שמלמטה מעורר למעלה יותר מבחי׳ חותם בולט שמלמעלה כו׳, ומש״כ ע״ד מס״נ וכן מ״ש סעי׳ א׳ ע״ד שמאלו תחת לראשי שמאלו

זהו"ע מבטשין לי' ועי"ז גורם נשיאת ראש כו' ווי למאן דההוא מסכנא יקבל עלוהי למארי' משום דמסכנא קריב למלכא יתיר מכולהו דכתיב והי' כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני ולשאר בני עלמא זמנין דשמע וזמנין דלא שמע מ"ט משום דדיורה דמלכא בהני מאני תבירי וכלים שבורים והם העניים והענוים דכתיב ואת דכא ושפל רוח, דכתיב קרוב ה' לנשברי לב.

קיצור סעיף ד. פרש"י בענין כי יעטוף שפי' בזהר יתרו דפ"ו. וזהו ג"כ פי' כי רוח מלפני יעטוף לפרש"י בישעי' נ"ז י"ו, ועמ"ש מזה בזהר משפטים דצ"ז ב'. וי"ל שזו"ש לא ידון רוחי באדם, אבל עי"ז ממשיכים עד יערה עלינו רוח ממרום, כענין אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף דעלמא מתקיים עלי' כי הם מרכבה לאספקלריא דלא נהירא, וג"כ ממשיכים בה חיים כי דוד לא היו לו חיים כלל והם בחיותם חיי צער ואינם בועטים עי"ז ממשיכם בה חיים רוחני' כי נאמר נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר, וכמו הנדרים בבינה ששם גם ההיתר מסתיר, לכן ע"י יסורי העניות וחיי צער הגשמי' ממשיך בחי' ודרך חיים במל' ע"י נר מצוה ותורה אור נמשך יחוד ו"ה אבל יחוד או"א נמשך ע"י מס"נ וכמו"כ ע"י העוני דמה לי קטולא כולא כו', ע' בד"ה בשלח פרעה, וזהו דצלותא דעני אקדימת והקל נשמע ולכן והי' מעשה הצדקה שלום כי הוא מלוה ה' חונן דל ועבודת הצדקה השקט ובטח שממשיך ממו"ס דשקיט ושכיך, כי עי"ז ממשיך התענוג בבחי' מל' הנק' עני, שממשיך החיות וכדלקמן בענין ועינינו מאירות כשמש וכירח.

ה) תו אמר תפלה לעני כל אתר דאיקרי תפלה מלה עילאה היא דהיא סלקא לאתר עילאה תפלה דרישא דאינון תפלה מלכא דאנח להו, וע"ש במק"מ. ואפ"ל שזהו ע"ד מ"ש בזח"א וישלח דקס"ב ב' הנ"ל וז"ל כתיב הכא תפלה לעני וכתיב התם תפלה למשה איש האלקים מה בין האי להאי אלא דא תפלה של יד ודא תפלה של ראש ולית לאפרשא בין האי (בזהר ר"פ ויגש דר"ה ע"ב תגינן אין מפסיקין בין גאולה לתפלה כמו דלא מפסיקין בין תש"י לתש"ר דבעי למחזי דכולא חד ע"ש שזהו"ע ויגש אליו יהודה, וע' זח"ב תרומה קכ"ח ב' בענין והטוב בעיניך עשיתי שסמך גאולה לתפלה) תפלה לעני ובין תפלה למשה איש האלקים ותרוויהו שקולין כחד (דאע"ג דקדושת תש"ר חמור מקדושת תש"י זהו ע"ד איש אמו ואביו תיראו ששניהם שקולין כחד, וכן תושב"כ ותורה שבע"פ, ועוד כי הם ת"ת * מל' הנק' ג"כ חתן וכלה, ויש בחי' בהכלה שהיא הגורמת בעטרה שעטרה לו אמו כי העטרה נמשך ביום חתונתו דוקא כמו"כ ע"י תש"י נמשך אח"כ התש"ר) ועל דא צלותא דעני אקדימת קמי' קוב"ה מכל צלותין דעלמא דכתיב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני (כמו שמקדימין הנחת תש"י ואח"כ מניחין תש"ר, וע"ד בזאת יבא אהרן כי זה שער להוי', וכמו שא"א להכנס במפתחות הפנימי' בלתי שיפתח תחלה מפתחות החיצוניות), ת"ח תפלה לעני דא תש"י דעני אתדבק במסכנותיה כמאן דלית ליה מגרמי' כלום והיינו כי תפילין של מל' הנק' עני ונמשכים בזה ד'

ת"ת: בבוך באבי 57: תו"מ.

פרשיות שהם תנה״י כמ״ש במערכת שער יו״ד ולפי שהוא בבחי׳ עני והעני מתענג בארבעה זהו עד״מ יותר ממה שמתענג העשיר במאה, ע״כ תש״י כחה גדול להמשיך שיומשך תש״ר לז״א הנק׳ עשיר ע״ד שנת״ל סי׳ ב׳ והקול נשמע דהיינו ברמה נשמע, וכמו״כ אל זה אביט אל עני ונכה רוח, ועי״ז גורמת ההמשכה תש״ר לז״א, ועמ״ש בבה״ז פ׳ בלק דקצ״א א׳ ע״פ שחורה אני ונאוה גבי וכדין מגו קלין ושגין דאינון גברי חילא דילה נפיק דודה רחימאה מגו היכלא כו׳, דהיינו מה שנמשכו ג״ר כח״ב לז״א, כדי שעי״ז יכל להשפיע למל׳ וכך ע״י תשובה שהיא תפלה לעני דאקדימת לכל התפלות זהו כמו גבורי כח הנ״ל וזהו תפלה למשה וממשכת מהבינה שבה מאיר עת״י הד׳ מוחין מאו״א שהם תש״ר דז״א, וזהו תפלה למשה שמאיר אח״כ למל׳, ולכן נק׳ איש האלקים. וז״ש ג״כ הזהר פ׳ יתרו דפ״ו ב׳ דצלותא דאצי׳ * סלקא עד כורסי יקרא דמלכא ואתעטר ברישי׳ ר״ל כורסייא יקרי׳ נק׳ המל׳ כשעולה מעוני להתחבר עם ז״א כמ״ש בזהר ויחי דרמ״ט סע״ב כה״ג יעו״ש, ולפי שהמל׳ מתחלה הוא עני ע״כ יודעת צער העני לכן תפלת העני מגעת עד כורסייא יקרי׳ דמלכא מה שאין מגיע כ״כ שאר התפלות לשם, שהרי מט״ט מקבלת התפלות כו׳ אכן תפלת העני מגעת עד כורסיא יקרי׳ ממש שהוא בחי׳ תש״י, וזהו ג״כ המל׳ כשנתחברה עם תנה״י ועי״ז ומתעטרה ברישי׳ שגורם המשכת תש״ר לז״א, אם כן תש״י גורמת התש״ר שע״י תפלה לעני נמשך תפלה למשה.

קיצור סעיף ה. תפלה לעני זהו תש״י כי תש״י על יד כהה שהביא * המל׳ הנק׳ עני ותפלה למשה זהו תש״ר שהוא מוחין הנמשכים לז״א עמודא דאמצעיתא הנק׳ עשירו של עולם, וכן על משה ארז״ל שהי׳ עשיר שאין השכינה שורה אלא על גבור עשיר וחכם, וענין וכולן ממשה בנדרים דל״ח ע״א, ומקדימין הנחת תש״י לתש״ר כי התפילין דעני דמל׳ יש בהם תענוג גדול מחמת שיצא מאפילה לאורה, וכמו העני כשמרויח מאה זהובים יש לו תענוג יותר מהעשיר גדול, ועוד כי תש״י גורמים המשכת תש״ר שתכליתן שיאיר ז״א למל׳, וע״ד שהאתעדל״ת גורם האתעדל״ע וכמו גבי משה כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל ועד״ז צלותא דעני קדמה לתפלה דמשה. ומזה יובן ג״כ מעלת יו״ט של ר״ה בכסא ליום חגינו חג שהחדש מתכסה בו כי נמשך אור גדול בבחי׳ עני והוא תענוג גדול ולכן תקעו בחודש שופר יובל המשכת התענוג כו׳.

ומצאתי באו״ת מהמגיד נ״ע ברמזי תו׳ מפסוקים מלוקטים ע״פ ועינינו מאירות כשמש וכירח, השמש אינו מקבל משום דבר והירח מקבלת האור מהשמש אך בזה יש לה יותר תענוג כי השמש אין לה תענוג כי תענוג תמידי אינו תענוג, אבל הירח יש לה תענוג בהגיע לה אור והתענוג הוא המדריגה העליונה אז תתענג על הוי׳. (ור״ל כי שמש ומגן הוי׳ אלקים אבל התענוג הוא על הוי׳ שהוא הבינה התגלות עתיק) כמשל עני א׳ שמשתכר

דאצי׳: בבוך שם ובזהר: דעני.

שהביא: שם: שהיא.

מאה זהובים יש לו תענוג יותר משלמה המלך (כי יצא מאפילה לאורה והוא תענוג גדול ועד"ז י"ל ענין יו"ט של ר"ה שהחג בר"ח שאז מקבלת הירח אור גדול יותר מבכל ר"ח, א"כ זהו עד"מ עני שמתעשר שהתענוג ביתר שאת) והאדם צריך לאחוז בשניהם (והיינו ועינינו מאירות כשמש וכירח) כמו משה רבינו (כי פני משה כפני חמה שהי' במדרי' שמש שלא הי' מקבל והי' אחוז א"ע שהוא מקבל דהיינו ענין והאיש משה עניו מאד, ואולי עי"ז זוכה לבחי' והיה הוי' שהוא שמש לי לאלקים ע"ד ירח גילוי עצמות אוא"ס כו' וזהו ג"כ לאתבא צדיקיא בתיובתא) וכשבא לאדם התלהבות צריך לאחוז במדת היראה עכ"ל. ומזה יובן ענין קדימת תש"י שהיא תפלה לעני עד"מ שהעני מרויח מאה זהובים זהו תענוג יותר מתש"ר דז"א שהוא בבחי' שמש כו'.

א) **וע"ד** הדרוש יש לקשר זה עם מ"ש בלקו"ת ד"ה תקעו בחודש שופר דרוש השני ושם תוכן הדברים ענין שמתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד היינו שם אלקים וכמ"ש בראשית ברא אלקים, ולכן נק' הבריאה יש מאין דהיינו שהתהוות היש רק מהארה שנמשך משמש הוי' דרך הנרתק דשם אלקים ומזה נמשך היש להיות דבר נפרד דדוקא קמי' כולא כלא חשיב משא"כ בבחי' שם אלקים בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו פ"א ובד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני פ"ב, וכאן בפנים בהדרוש תקעו פי' יש מאין באופן אחר אבל בשאר דוכתי פי' כמש"כ.

ב) **וירידה** זו צורך עלי' שיהי' יתרון האור מן החשך שיהי' דירה בתחתונים ר"ל שיאיר משם הוי' בגילוי למטה, ע' ד"ה שובה ישראל דרוש השני, א"כ זהו"ע הקב"ה מוציא חמה מנרתקה כש"כ פ"א (ואולי י"ל שהעלי' היא בחי' והי' הוי' לי לאלקים בד"ה שובה ישראל הראשון פ"ב) והיינו ענין ביטול היש וזה מחבר הוי' ואלקים כמ"ש בהביאור ע"פ שובה הנ"ל ד"ה איתא במ"ת, והכח על ביטול היש נמשך בר"ה כמ"ש בסדור בד"ה אד' שפתי תפתח, וזהו"ע קבלת עומ"ש (עמ"ש ע"פ ה' ימלוך לעולם ועד וע"פ והי' ה' למלך על כל הארץ, ובכל יום זהו"ע ק"ש שנק' קבעומ"ש, ועמ"ש בהביאור ע"פ קחו מאתכם תרומה), וזהו ע"י המצות שהם ביטול היש יחוד קובה"ו.

ג) **אך** בר"ה נמשך ההמשכה כללית של המשכת הביטול (כמו בכל יום צ"ל קבלת עומ"ש תחלה העלאת מ"ן לתהו כתר ואח"כ יקבל עליו עול מצות המשכת התקון כן בכללות השנה, וזהו"ע ר"ה קבלת עומ"ש אמרו לפני מלכיות כו' וקבלת עול מצות, ואולי ג"כ ר"ה המשכת שם הוי' דלעילא והוי' דלתתא נעשה בבחי' אלקים לגבי אור זה כדי למלאות הפגמים). ולכן צריך התחתון ג"כ לעלות, ע"ד מים תחתונים בוכים. וזהו"ע תשר"ת.

ועכשיו יש לקשר זה לדרוש הנ"ל ע"פ תפלה לעני כי יעטוף שהשופר צדו אחד צר ע"ש מן המיצר קראתי, מיצר זה זהו כענין תפלה לעני שהוא מחמת כי צר לו ולכן כי יעטוף וע' במד"ר פ' חיי פ"ס דס"ז ע"ב ע"פ ויצא יצחק לשוח ואין שיחה אלא תפלה שנאמר ולפני ה' ישפוך שיחו, מד"ר ויקרא ס"פ ג' ממעמקים קראתיך, תפלה לעני כי יעטוף כו', מד"ר

אמור פ"ל דף ריש ע"ב דנ"ד * בשעה שהי' צופה צדיקים יוצאים ממנו כגון אסא כו' קורא עצמו מלך כו' ובשעה שצופה כו' הי' קורא עצמו עני שנאמר תפלה לעני כי יעטוף, מובן דאדם יכול לקרא עצמו עני ע"י מארי דחושבנא במעשיו וע"ש פי' כי יעטוף ובמדבר רפ"ב ואין שיחה אלא תפלה כו', וע' בא"ת מענין מציל עני מחזק ממנו, עני נק' יצ"ט, עני ורוכב תרגום ענותן, אני עניתי מאד תלים קיט, ונפש נענה תשביע ישעי' נח, עניתי בצום נפשי תלים לה יג, ועניתם את נפשותיכם פ' אחרי יו לא, יום ענות אדם נפשו, ויענך וירעיבך ויאכילך את המן, זה עני קרא וה' שמע תלים לד ז, כי יחיד ועני אני תלים כה יו. והנה פי' זה עני אינו מובן מהו זה, אלא י"ל כי זה היינו תפלה למשה שנק' זה יבא זה ויקבל זאת מזה כו', עני זהו תפלה לעני והודיעך שתפלה לעני הוא כמו תפלה למשה וכנ"ל, והנה זה עני י"ל זה וגם עני כענין והאיש משה עניו חותם שוקע כנ"ל.*

לפסוק * והאריאל שתים עשרה ביחזקאל סי' מג טז, יש להעתיק ממ"ש בהגהות לד"ה ויברך יעקב את פרעה בענין פני אריה.

לפסוק כי אתה אבינו ממ"ש בהגהות לד"ה ואלה תולדות יצחק ומ"ש לבה"ז ר"פ ויגש ע"פ כי אתה אבינו בבוך תרטו"ב דקנ"ד א.

לפסוק בחכמה יבנה בית בהגהות לבה"ז ויגש הנ"ל לסעי' ב' ושם ג"כ ופסוק לפני קרתו מי יעמוד וכן לפסוק ואת בריתי אקים את יצחק.

לפסוק וברחמיך הרבים לא עשיתים נחמי' סי' ט לא, ממ"ש בד"ה וארא דתקע"ב סעי' ד' מן והנה לע"ל כתיב ג"כ בבכי יבאו עד כי על רחמיך הרבים בעמוד ד' שיטה ג'.

תלים סי' מט ב, האזינו כל יושבי חלד, ע' במאו"א אות ח' ע"ד בינה עלמא דאתכסיא אמנם בסידור ד"ה והגדת לבנך ובלקו"ת ד"ה מצה זו פי' חולדה מל' המתלבשת בבי"ע והכיסוי.

וזהו ע"ד אסתר אסתיר פני אל מסתתר, וע"ש מענין מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה דעקרת היינו כחולדה זו הדרה בעיקרי בתים, וכ"ב ממ"ש כל מה שיש ביבשה יש בים חוץ מן החולדה, וכן פי' בשר"ס לתלמיד הרמב"ן ז"ל ורש"י בתלים פי' חלד לשון חולדה שבשו"ע יו"ד סי' מח סעי' יא וסי' קד סי"ג, וחולדה זו י"ל מה שק"ב מלבשת למל', וזהר"ע יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה, והפסוק ממתים מחלד תלים יז יד א"ש לפי הת"י דר"ל שמס"ב על קדה"ש והיינו בחלד שזה נמשך מהכיסוי וההסתר דסתר המדריגה, והמס"נ שהו"ע הראיני את מראיך, ואפ"ל בפי' מושיבי עקרת הבית שע"י ירידת המל' בבחי' כחולדה זו הדרה בעקרי בתים דחולד זה היינו הכיסוי בבחי' בסתר המדרגה ועי"ז עלייתה אח"כ להיות כמו הבינה

דנ"ד: שם: דוה.

*) מכאן עד הסוף לא נמצא בבוך הנ"ל.

עלמא דאתכסיא שנק' ג"כ חלד לפי שהיא אתכסיא, וזהו שנעשית אם הבנים שמחה דהיינו כמו הבינה וכענין מ"ש במ"א בפי' ביום ההוא יהי' שבחי' ו"ה יהי' כמו בחי' י"ה.

ש"ה ממעמקים. כתיב שימני כחותם כתבנו וחתמנו ויפח באפיו וכו' ס"ת חותם חותמו אמת והוא תיקון השביעי הנמשך בחדש השביעי תתן אמת ליעקב על כל השנה באגה"ק סי' ז', ובד"ה אלה מסעי ויכתוב מוצאיהם וכו' חהו הכתיבה בספר ג' ספרים כו' וידוע שיש חותם שוקע אורות בכלים וחותם בולט חשף כו', וזהו ב' העומקים יסוד אי' חותם שוקע ושרשו בוצד"ק קו המדה במא"א אות ב' סי"ב ובאות ח' סס"ח ויבא חותם בולט מה רב טובך כו' בת"ז תיקון ע' קל"ד ב' פתוחי חותם פתוחי דאימא עילאה דאיהי חותם כולהון, ועיין בדבור המתחיל שימני חותם שוקע שמאלו תחת וא"כ הוא עשרת ימי תשובה וחותם בולט וימינו תחבקני א"כ הוא סוכות, וברבות ס"פ במדבר דף ק"כ ע"ד על פסוק למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחטם לך בישעי' סי' מ"ח דרשו אחטם כמו אחתם כ"פ המ"כ א"כ מוכרח דהחותם שרשו מבחי' חוטמא ריח א"א מקיף עליון שומר כו' ופי' למען תהלתי יספרו ע"ש בספר תולעת יעקב גבי ר"ה גבי שופר כ' ותוקעין כל בבא ובבא שלשה פעמים נמצא עשר קולות עולות לשלשים כו' ירמוז לשלשים מעלות כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם עכ"ל י"ל היינו ע"ס שבמל' וע"ס דז"א וע"ס דבינה וזהו מ"ש כי גבוה מעל גבוה שומר ר"ל ז"א הוא גבוה מעל המ' וגבוהים עליהם הם ע"ס דבינה, גם אפ"ל כוונתו למשארז"ל בפרק שנו חכמים שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, וא"כ בר"ה שארז"ל אמרו לפני מלכיות לכך צ"ל שלשים קולות ירמוז לשלשים מעלות וענין שהמל' נקנית בשלשים מעלות ביאר רבינו ז"ל בביאור ע"פ עולת תמיד דתקס"ט שהם למ"ד כלים דז"א י' כלים פנימיים י' אמצעיים י' חיצונים שמהם נבנה בנין המל' והם נר"נ שבמל' וממנה נמשכים לבי"ע פנימי' הכלים מאירים בבריאה כו' ומהם נמשכים הנשמות ואמצעים ביצירה וחיצונים בעשיה והמלאכים נמשכים מחיצונית הכלים והיינו כי נשמות עלו במחשבה אבל המלאכים נמשכים בהדבור וג' בחי' הנ"ל שבכלים רת"ס הם ג"כ חב"ד חג"ת נה"י והם ג"כ עצמות גידין ובשר והענין כי חכמה וחסד הן רק כלים אבל האור הוא פשוט והנה בחסד יש ג"כ חכ' שבחסד, וזהו פנימית הכלי חסד ויש עצם החסד היינו אהבה ויש השפעת החסד עושה חסד וג' בחי' הנ"ל י"ל נמשכין בכל השנה ע"י ג' בחי' מדומ"ע שהן עבודה ותורה וגמ"ח בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כנז' בד"ה כי ביום הזה יכפר גבי הלא דברי כאש, והנה זהו התלבשות שלשים כלים דמל' דבי"ע, אך בר"ה נמשכו שלשים כלים דמל' בבי"ע, אך בר"ה נמשכו שלשים כלים הנ"ל במל' מז"א וזהו ע"י שלשים

קולות הנ"ל, וכדי להמשיך כ"ז צריך להמשיך תחלה גם בז"א ג"ר כדי שיוכל להשפיע וזהו ע"י ויצעקו בקול גדול דאנשי כה"ג בימי עזרא וכנ' בבה"ז ע"פ המאמר פ' בלק דקצא"א ע"פ שחורה אני בענין גבורי כח עושי דברו וכדי להמשיך ג"ר בז"א צריך להמשיך ממעמקים מכח"ב וזהו ג"פ תר"ת מלכיות המשכה במל' זכרונות ז"א, שופרות ממעמקים כח"ב, גם הם מורים על ל' כלים דמל' אשר כללותן ט"ס דמל' חב"ד חג"ת נה"י, וזהו גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם היינו נגד ג' פעמים ע"ס אשר כלים הנ"ל וארז"ל ע"פ וקו שלשים באמה יסוד אותו שהם ע"מ ועשרת הדברות וע"ס והיינו שלשים מעלות הנ"ל ששייכי' בבחי' הים של שלמה שהוא מל' העומד על שנים עשר בקר דבריאה, גם י"ל שלשים מעלות ע"ס דמל' זהו עשר פסוקי מלכיות וע"ס דז"א זהו עשר פסוקי זכרונות וע"ס דבינה זהו עשר פסוקי' שופרות ובשלשים בחי' אלו הוא בנין המ'.

עוי"ל כי הנה מבואר בד"ה בהעלותך שענין המנורה הוא בנין המל' שיומשך הרצון להיות מלך על עם שמצד עצמם אין ערוך כמו שאין שייך רצון באדם למלוך על זבובים יותר מכן אין ערוך כו' והמשכה זו נמשך ע"י אהבה אבה רצון כו', אך מבואר בהרמ"ז ר"פ בשלח שענין כסא ומנורה זהו ענין תיקון בנינה שתהא ראויה לזיווג, והנה ענין כסא מבואר בד"ה זכור דעמלק כמו על הכסא יושב באחור כך כמה צמצומים להיות וישב ה' למלך כו' ונמשך ע"י אתכפיא לבטל ולצמצם א"ע בסומע"ט ובמק"מ תרומה קל"ג א' בשם הרח"ו מנורה פב"פ ואפשר אינו סותר להרמ"ז כי פב"פ קודם היחוד אך היחוד הוא ענין מטה כו', והוא שיומשך גילוי יחו"ע ביחו"ת כי יחו"ת היינו בחי' מל' אף שמלכותו ברצון קבלו עכ"ז הוא רק ביטול היש, אבל יחו"ע דכולא קמי' כלא וכו', וזהו ענין מלכיות וזכרונות כי מלכיות היינו ההמשכה בבחי' מל' שיהי' מלך על עם והוא עדיין בחי' יחו"ת אבל זכרונות הוא בחי' זכור לדכורא דהיינו ז"א, וכמ"ש בפ' ויקהל דף ריש ע"א זכרון אתר קיימא קדישא, ובפ' ויצא דקנ"ט ע"ב וס"פ וירא דק"כ ע"ב והוא ענין בחי' יחו"ע וכמ"ש סד"ה כי תשמע בקול שיש ב' בחי' ההשגחות מלמעלה יחו"ע משמים הביט ה' ויחו"ת וכו', ומה שצריך להמשיך זכרונות היינו כי כשז"א בעיבור בבטן אימא אזי ההנהגה בבחי' שינה שהוא רק השפעה חיצוניות להחיות העולמות ואין מאיר כלל בחי' זו למטה בבי"ע וע' בד"ה כי עמך מקו"ח, וכדי לחבר ב' בחי' אלו זכרונות ומלכיות שהוא יחוד קבה"ו כמ"ש בד"ה שוש אשיש ענין יחוד זה בר"ה הנה הוא ע"י בחי' גבוה משניהם וזהו נמשך ע"י שופרות כענין מ"ש זכור ושמור בדבור אחד בת"א פ' יתרו או שופרות ע"ד לעשות הישר בעיני כו' או י"ל בזה ע"פ מ"ש בד"ה מה טובו ענין ג' בחי' תשובה הא' סור מרע ועי"ז ממשיכי' ש' אלקינו להיות אלקינו שלא להיות עוונותיכם מבדילי' והוא ממב"ע וזהו ענין מלכיות, הב' ע"י ועשה טוב ממשיכים שם הוי' שיהי' הוי' אלקינו וזהו זכרונות, וע"י תורה ממשיכים להיות בא"י וכו' אתה שלמעלה מש' הוי' וזהו ענין שופרות ל' שפר קדמי תענוג עליון, וזהו ג' בחי' נר"נ

וכמ"כ נמשך מלמעלה נר"נ וכו', או י"ל לפמ"ש הרמ"ז ר"פ בשלח כסא ומנורה תיקון בנין המל', ואח"כ שולחן ומטה ב' בחי' יחוד נשיקין ועצם היחוד וזהו מול פני המנורה יאירו כו' בחי' יאר ה' פניו וכו' והנה מלכיות זהו בנין המל' ואח"כ זכרונות שופרות ב' בחי' הנ"ל, או י"ל עפמ"ש סד"ה זכור דעמלק השם שלם וכסא שלם והנה כסא שלם זהו ענין מלכיות והשם שלם ו"ה זכרונות י"ה שופרות, גם י"ל מלכיות זכרונות זהו כענין בתחלה עבמ"ח לברוא במדה"ד שיהי' מאין ליש ע"י מגן וכו' וזהו מלכיות אח"כ שיתף עמו מדה"ר שם הוי' שיהי' ביטול היש וזהו זכרונות, ומכ"ז יובן ענין שלשים קולות הנ"ל שלשים מעלות הנ"ל היינו נר"נ דאצילות שכל א' כלול מע"ס והוא ענין וקו שלשים באמה וכו' ומכ"ז יובן ג"כ ענין והי' ביום ההוא יתקע בש"ג, כי הנה ארז"ל ברבות ויצא פרשה ע' נטל הקב"ה שיחתן של אבות ועשאן מפתח לגאולתן של בנים אתה אמרת והי' הוי' לי לאלקים וכו' חייך כל טובות וכו' והיה ביום ההוא יתקע וכו' כי הנה השופר דעכשיו הוא להמשיך מסוכ"ע משם הוי' בשם אלקים ממכ"ע והיינו בתחלה ההמשכה להיות ממכ"ע היינו בחי' מלך ויחוו"ת והוא מלכיות ואח"כ המשכת שם הוי' זכרונות למהוי אחד באחד ואח"כ שופרות וכו', אך לע"ל יהי' סוכ"ע בבחי' גילוי ממש כמו ממכ"ע, וזהו ענין שאמר יעקב והי' הוי' שהוא סוכ"ע לי לאלקים כמו מה שעכשיו ש' אלקים כו' וכיון שכן צריך להמשיך בבחי' ש' אלקים ההוא מעצמות אור א"ס ממש והמשכה זו נק' שופר גדול, כי הנה השופר הוא דוקא מבהמה היינו של איל ולא די בקול אדם כי כדי להמשיך בבחי' ממכ"ע היינו ע"י רוח הבהמה שם ב"ן וכו' גם אדם ובהמה תושיע הוי', גם כדי להמשיך בבי"ע זהו ע"י בחי' בהמה, אך לע"ל שיתעלו העולמות ועשיי' יהי' כמו אצי' לא שייך זה, אך כי יש בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם, ואזי כשיתעלו העולמות ובחי' הנשמות יהיו נשמות חדשות מעצמות אור א"ס שלמעלה מהקו כו' ואזי השופר יהי' גדול ר"ל מבחי' בהמה רבה, ומבחי' זו יומשך ההמשכה וכו' מעצמות אור א"ס לשם הוי' שיהי' בבחי' אלקים לעתיד ויצטרך ג"כ להיות נמשך ע"י שופר דבהמה, אבל יהי' מבהמה רבה מל' דא"ק ולכן נק' שופר גדול כו', אך אפ"ל בהמה רבה היא פרים והשופר של פרה פוסלי' חכמי' דר' יוסי.

ביאור לד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשו"ג בלקו"ת בפ' נצבים

הנה בפרד"ס בעה"כ ערך שופר כתב, סתם שופר הוא התפארת, אמנם שופר גדול הוא הבינה, ולכן נק' גדול מפני שבו תלוי החירות בסוד היובל כו', ואפשר שנק' גדול מצד הגדולה עכ"ל, ועמ"ש מענין ההפרש בין גדולה לחסד ארץ הרים ובקעות כו' ע"ש, ועמש"ל בשם הרמ"ז בפי' הרע"מ פ' כי תצא דרע"ז א'. והנה מ"ש דשופר סתם הוא התפארת כן פי' רבי יהודא בזהר פ' יתרו דפ"א ע"ב דשופר לשון שפר קדם דריוש שהוא ענין תפארת ויופי,

ו — ווסוו תגא"ב

וביאור הענין יובן ע"פ מ"ש בזהר פ' ויחי דרמ"ו ע"ב ע"פ נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר כו', וההיא קול אשתלח מאתר עומקא דלעילא ושלח מקמי' לאנהגא לדיבור כו', ופי' כי בחי' מל' שמתלבשת בבי"ע נק' דיבור, דכמו הדיבור הוא נתגלה לזולתו, כך הנה בחי' אצי' הוא מלשון אצל וסמוך דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון, אבל בי"ע בע"ג עולמות הנפרדים הם מתהוים ע"י המל' המחי' אותן להיותן בע"ג, לכן נק' מל' דיבור, אך הדיבור נמשך ע"י הקול הכלול מג' בחי' אמ"ר, וכמ"ש במ"א ע"פ כי אמרתי עולם חסד יבנה, וכמו קול גשמי אשר אם יחסר א' מן היסודות הנ"ל לא יוכל להגביה קולו, וע"י התכללות ג' יסודות הנ"ל נעשה המשכה ומשפיע בדיבור, ועמ"ש מזה בד"ה הבאים ישרש יעקב ובד"ה והאבן הזאת בפ' ויצא רק אעפ"כ לא הי' יכול להתהוות כלל בי"ע עולם הנפרד כי בעצם הוא מלכות קארי תדיר כו' לעלות למעלה למקורה ולא לירד למטה, וכמ"ש כי ביום הזה יכפר בענין ה' אש אוכלה הוא, רק מחמת דההוא קול אשתלח מאתר עומקא דלעילא היינו כידוע שדעת ת"ת יסוד קו האמצעי עולה עד הכתר וע"י הארת הכתר וזהו מאתר עומקא דלעילא, לכן הוא שליח מקמי' לאנהגא לדיבור ולהשפיע ולהתלבש בבי"ע כידוע שממקום גבוה הרבה יכול לירד ולהשתלשל למטה מטה, וז"ש הנותן אמרי שפר לשון ספרו מעשיכם כי המקור הוא מבחי' כתר, ולכן כשהדבור מקבל מבחי' זו נק' אמרי שפר, וזהו ומדברך נאוה, ועד"מ ממש הו"ע קול השופר לפי' הפרד"ס שהוא ת"ת, שהתפארת הוא בחי' קול דאשתלח מאתר עומקא דלעילא שהוא בחי' הכתר שהוא תענוג ורצה"ע, והתגלות עתיק הוא בבינה, והוא הנק' עומקא עילאה בזהר בשלח דס"ג ע"ב ע"פ ממעמקים קראתיך ומשם אשתלח הת"ת דהיינו שהוא קול והמשכה מבחי' תענוג ורצה"ע להיות משפיע וממשיך בחי' דיבור, וזהו אמרו לפני מלכיות כו', ובמה בשופר שיהי' ההמשכה מבחי' מל' שהוא הדיבור בבחי' אמרי שפר ע"ד הנ"ל, והיינו כמו עד"מ למטה יש בחי' התוקע והשופר, כך הנמשל דהתוקע זהו בחי' אתר עומקא דלעילא וקול השופר זהו בחי' ההוא קול דאשתלח מאתר עומקא כו', וכן משמע בפע"ח גבי עד דיתאדם פני התוקע כו', בהתוקע הוא א"א, ועפ"ז י"ל ענין שופר גדול שהוא בינה, וא"כ הוא בחי' קול עליון הרבה יותר מבחי' וההוא קול דאשתלח מאתר עומקא כו', שהוא רק כמו בחי' שליח לבד, משא"כ שופר גדול היינו גילוי בחי' אתר עמיקא דלעילא ממש שזהו בחי' עליונה יותר הרבה, דאע"ג דשלוחו של אדם כמותו, מ"מ גדולה מזו לאין קץ בהתגלות נגלות המשלח עצמו, וכמו אדם אדמה לעליון, משא"כ עליון ממש כו', וכמ"ש ג"כ בזהר בראשית ד"ג ע"ב ההפרש בין ב' קולות אלו חד סתימא עילאה וחד אתגלייא יתיר, סתימאה עילא' קול גדול דכתיב קול גדול ולא יסף כו' ע"ש באריכות, ובמק"מ ובסה"מ סי' קל"ח בשם הרמ"ז, פי' שמו"ס הוא נתקן מגבורה דעתיק ובו תלוי הבינה וזהו ענין קול גדול שהוא אימא כו', וקול סתם הוא הת"ת קול יעקב המשפיע בבחי' דיבור, וא"כ בחי' קול גדול זהו כענין שופר גדול לפי' הפרד"ס, והיינו כי קול הוא ההמשכה ולפי שהמשכה זו הוא מבחי' א"ס ממש בלי גבול ולכן נק' קול גדול שהוא התגלות בחי' א"א ארך אפיים וגדל חסד, משא"כ קול הב' נק' זעיר אנפין כו' ועיין עוד בזוהר פ' ואתחנן

דרס"א ע"א, והענין כי כדי שיהי' ההמשכה בבי"ע בע"ג היינו ע"י אותיות הדיבור שהוא התחלקות לחלקי' קטני' והדיבור מקבל מהקול כלל ופרט, עמ"ש בביאור זהר שמות ד"ג קול אמר לדיבור כו', וזהו בחי' סובב וממלא, ומ"מ גם הקול נק' זעיר כדי שיומשך בדיבור, אך כ"ז אותיות הדיבור שנק' אתוון זעירין, אכן יש אתוון רברבין בבינה, עמ"ש מזה בבה"ז ר"פ ויקרא וע"פ הזהר ויחי דרל"ט בענין א' זעירא וא' רברבא, והם מקבלים מבחי' קול גדול, והוא עד"מ המשכה להיות אותיות מחשבה, וגם במחשבה יש ב' בחי' ומחשבה זו היינו מח"ע ולעתיד שיתגלה המל' דיבור בבינה מח"ע סוכ"ע, על כן יתקע בשופר גדול (וכאן י"ל מ"ש בתקיעת שופר ע"פ הכוונת הבעש"ט א' ממשיך בדיבור כו', וא"כ שופר סתם א' דאתוון בינונים ושופר גדול א' רבתי, וזהו א' דאיהו כו' אתוון רברבין ואתא מרבבות קודש, האותיות שאלוני המשכת סוכ"ע, וענין מש"ש טפת אבא שייכות זו לקול השופר, עיין מק"מ בזהר בשלח מ"ו ב' ב"ש נ"ב ועמ"ש בביאור ד"א היא יונתי פרצוף הפנימי' מטיפת אבא והוא כנס"י כו', ונ"ל דשייכות זו זהו לענין זכרונות זוכר הברית מלכיות המשכת הדיבור וזכרונות היחוד עצמיות לענין נשיקין לבד, וזהו נשמת אדה"ר פרצוף הפנימי' ואולי י"ל דאותיות מח"ע זהו כענין אותיות החקיקה המבואר במ"א ע"פ אם בחוקותי תלכו, וכענין חרות על הלוחות, ושופר גדול זהו ההמשכה באותיות החקיקה ולכן הוא חירות כי חירות וחרות ענין א', ולכן ביוהכ"פ שנתנו בו לוחות האחרונות יש בו הארת שופר גדול, א"נ י"ל הדיבור העליון מל' דאצי' הוא להיות מקור לבי"ע והמשכה להדיבור ע"י קול שופר כנ"ל, והנה כמו"כ גם באצי' יש בי"ע כי החכמה מאין תמצא, א"כ הוא בריאה יש מאין וכו', וכמ"ש ע"פ את שבתותי תשמרו, והיינו ממל' דא"ק כו', ברוך שא' והי' העולם רדל"א, וכמ"ש ג"כ בפי' המילות ישלח דברו וימסם ישב רוחו כו', דדברו היינו מל' דא"ק וישב רוחו ז"א דא"ק כו', ולעתיד יתעלה בי"ע ממש, והמל' דאצי' תתעלה המל' דא"ק מוצא פי הוי', וא"כ המשכה בדיבור זה יהי' ע"י השופר קול גדול מבחי' בינה דא"ק ששם הוא ג"כ התגלות עתיק דא"ק כו', כמו שהתגלות עתיק דאצי' הוא בבינה, וממנה נמשך קול השופר סתם שהוא ז"א כו', ולפי שא"ק כולל כל אבי"ע ורגלי א"ק מסתיימים בעשיי' ע"כ נק' שופר גדול, לכן עי"ז ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים כו', כי הוא מתפשט גם למטה מטה, משא"כ בין אצי' לבי"ע יש פרסא כו', וקרוב ענין זה למ"ש בענין והלא במאמר א' יכול להבראות דפי' באוצ"ח שזהו א"א שנק' מאמר א', אלא שא"כ לא הי' העולמות דבר נפרד כמו שהן עתה שנבראו ע"י עש"מ דז"א דאצי' כו', ולעתיד שיתעלה ז"א בא"א ממש יהי' הדיבור עליון ע"ד מאמר א' דא"א כנ"ל, וההמשכה למאמר זה יהי' ע"י קול דשו"ג כו', וזהו והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול כי היום היינו א"א כמ"ש באדר"ז רצ"א וכן פי' האריז"ל גבי ברוך שא' כו' ברוך הוא כו', רדל"א וגלגלתא דא"א וזהו הענין שאמר והי' העולם במאמר א', ואח"כ אומר ועושה דרך פרט ע"י ט' מאמ' כמ"ש במ"א, ופי' ההוא היינו עליות המל' ה' תתאה דשם הוי' בא"א הנק' הוא, ולכן אז דוקא יתקע בשופר גדול הנמשך מבינה דא"ק אשר שם התגלות מל' דא"ס ממש שהוא בחי' עתיק שלמעלה מגלגלתא דא"ק הנזכר

בע"ח שער ח' פ"ה, והרמ"ז פי' דשופר גדול הוא בינה דא"א שהוא גרון דאריך, ולכן איתא בסידור האריז"ל בכוונת תקע בשופר גדול כו' וגם לפי"ז יבואר קרוב לדרך הנ"ל, כי הנה כמו דענין שופר סתם הוא בבינה דאצי' אלא שנמשך בו התגלות עתיק ושופר זה הוא מקור להתהוות הדיבור עליון מל' דאצי' כו', והנה בכתר עצמו יש ג"כ ע"ס, ולעתיד תעלה המל' באצי' להיות מל' שבכתר, וא"כ תקבל אז מבחי' שופר שהוא בינה דאריך אשר יש בו ודאי התגלות עתיק וכתר שבכתר שהוא ודאי למעלה מהתגלות עתיק שבבינה דאצי' שזהו הגילוי הוא רק הארה ע"י שמתלבשת לחו"ג דא"א שבהם מלובש נו"ה דעתיק כו', וקרוב לענין זה תמצא בסידור בדרוש ברכת הזימון בענין מעלות כוס של ברכה דלע"ל על של עכשיו שעכשיו המל' דאצי' הנק' כוס של ברכה מקבלת מהבינה דאצי' שהוא הבריכה ולע"ל תתעלה המל' דאצי' במל' שבכתר ותקבל אז מבינה שבכתר כו'.

ועיין בזהר פ' תצוה דף קפ"ט סע"ב מענין עליות כוס של ברכה, ובכ"ז א"ש משנת"ל שביוהכ"פ יש הארה מבחינת שופר גדול, והיינו לפי שאז היא עליות המל' דאצי' בכתר כו', ע"כ נמשך אז בה מבחי' שופר גדול הנז' והנה או"א הם קצרי הקומה משא"כ א"א קומתו מראש האצי' עד סופו, לכן נק' שופר גדול, ולכן עי"ז יבאו האובדים והנדחים כי עיגולי אריך מגיעים גם בעשי' כמ"ש ע"פ לך לך ובביאור דאני ישנה, עוי"ל בענין שופר גדול ע"פ מ"ש בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, שעם היות שע"י השופר ממשיכים בחי' רצון ותענוג עליון, אך יש בזה ב' בחי' הא' כשממשיכי' מג"ר דא"א שהוא בחי' תחתונה שבמאציל, והמשכה זו א"א להיות בגבולין רק בזמן בית ראשון, שהוא בחינת ה' עילאה, מה שאין כן בבית שני שהוא מבחינת ה' תתאה לא הי' יכול להיות ההמשכה בגבולין כי אם מבחי' ז"ת שהוא שרש הנאצלים כו' עיין שם. והנה בבית ראשון מנו ג' יובלות ולא בבית שני, ומבואר בבשלח דף מ"ו ע"ב ושארי דוכתי דיובל זהו בחינת שופר גדול, א"כ מזה נשמע דבחינת שופר גדול זהו כשממשיכים מבחי' תחתונה שבמאציל, ושופר סתם זהו כשנמשך מבחי' שרש הנאצלי', והטעם מובן כי מה הוא שרש הנאצלי' אינו בערך הבחי' תחתונה שבמאציל שהוא א"ס ממש ונקרא שמו הגדול, וגם בע"ח פי' דא"א לגבי עתיק הוא כמו ז"א לגבי אימא שמת"ת דאימא נעשה כתר לז"א, והרי נק' ז"א זעיר אנפין לגבי בינה, וכש"כ שהוא כן בא"א לגבי עתיק, ועוד שבזהר הרקיע פ' תרומה דקס"ו פי' כי רדל"א הוא ראש לכל א"א ועתיקא היינו א"א הוא ראש לז"א כי ממנו נמשך כו', ובפי' הספ"ד בדף קי"ט ב' שבהספר פי' דרדל"א הוא שורש העצמיות וא"א הוא שרש הכלים כו', וע"כ שפיר נק' בחי' ההמשכה שמרדל"א בשם שו"ג דוקא לגבי א"א מאחר שהוא למעלה גם משורש הכלים דאצי' שהכלים גורמים הגבלת האור, משא"כ האור כמו שהוא למעלה עדיין משורש בחי' כלי' הוא א"ס ממש.

אך צ"ל דהא מפסוק והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול משמע דלעתיד דוקא יהי' גילוי שופר גדול, ואיך פי' בזוהר שזהו ענין שופר של יובל, ולעיל

נתבאר התירוץ דשופר של יובל זהו הארה מבחי' שופר גדול דלעתיד, ולפי מ"ש י"ל כי גם רדל"א שהוא הבחי' תחתונה שבמאציל יש בה ב' בחי' הא' מה שאינו מלובש כלל בא"א, וזהו ענין ג"ר דע"י, הב' מה שנתלבש בא"א, והיינו ז"א דעתיק ובודאי שמה שמתלבש בשרש הנאצלים אינו בערך הג"ר שאינן מתלבשים, וכמ"ש בביאור אני ישנה גבי שראשי נמלא טל דשם דוקא בג"ר אינו מגיע אתעדל"ת כלל וכו', ועיין שם באריכות, והנה שופר הוא בינה וא"כ בחי' שופר גדול זהו בינה דעתיק שאינה מתלבשת כלל גם בג"ר דא"א, ובבינה דעתיק נמשך ההתגלות מבחי' הכתר כו' ולמעלה מעלה מא"ס ממש, ועמ"ש הרמ"ז בפ' בלק דקפ"ט גבי אם עוונות כו' מי יעמוד שהוא בינה דעתיק, אלא שעכשיו אינו נמשך הארה זו רק ע"י מצחא דא"א וכו' ועיי"ש, ושופר של יובל שבזמן ב"ר י"ל שהוא מבינה דא"א ששם מאיר ז"ת דע"י, והמק"מ פ' בלק שם פי' בענין מי יעמוד בינה דא"ק ועמש"ל, עוד י"ל ע"ד המבואר במ"א דפנימי' עתיק אי אפשר להמשיך עד לעתיד לבוא.

והנה מבואר לעיל דהשופר הוא בחי' באור פניך יהלכון, אלא שפנימי' זו הוא פנימי' דא"א משא"כ פנימי' עתיק אי אפשר שיתגלה כנודע, אמנם שופר גדול שהוא בחי' עתיק דהיינו רדל"א א"כ הוא ג"כ פנימי' ע"י בחי' באור פניך כו', ולכן נק' שופר גדול כי פנימי' עתיק היינו ודאי בחי' א"ס ממש, והוא בחי' שלמעלה מהצמצום כמ"ש במ"א, וזהו והי' ביום ההוא יתקע כו' פי' כי הז"א דאצי' נק' יום והשופר שתוקעים ביום זה הוא בחי' בינה, אכן לעתיד שהוא ביום ההוא דהיינו א"א כנ"ל שז"א יהי' לעתיד במדריגות א"א אזי יתקע בשופר גדול הוא בחי' עתיק שהוא רדל"א כנ"ל, וכמו בשופר דר"ה עכשיו עם שהשופר הוא בינה נמשך בו התגלות עתיק, כך עד"ז לע"ל שהשופר גדול הוא בחי' עתיק, א"כ הגילוי יומשך בו מלמעלה מעלה.

לתו' דוהי' ביום ההוא יתקע בשופ"ג כדי שתמליכוני. ק' והא עד שנבה"ע הי' הוא ושמו כו' דבשלמא למה שנמשך בברה"ע בחסד חנם צ"ל עכשיו אתעדל"ת כי הוא רק זכרון ליום כו' כמש"ש אבל הוא עשלב"ה כו' וי"ל בתורה הנ"ל מבואר דהשופר להמשיך מסוכ"ע בממכ"ע, משמע להדיא דענין תמליכוני המשכת ממכ"ע אבל סוכ"ע א"צ להמשכתינו, וק' אנו אומרים דבר"ה דתחלה מעשיך והרי סובב ג"כ מקור לעלמין וצ"ל דהוא תחי' מעשיך שיהי' התהוות ע"י ממכ"ע צמצומים, יחו"ת כדעכשיו, משא"כ אם לא כן הי' מבחי' סוכ"ע והי' בלי התלבשות והי' ביטול ע"ד יחו"ע, ע' בתו' דיו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת כו' וכן עפ"י הקבלה בענין זר"ב תלוי בנו, וזהו ממכ"ע בזה א"ש שצ"ל ט' קולות מדאורייתא ולא מ' כי הכתר סוכ"ע א"צ לדידן רק המשכת ט"ס מחכ' ואילך ממכ"ע, וזהו במאמר א' יכול להבראות כתר הנ"ל רק הוספת ט' כדי להפרע כו' שכר ועונש ע"י צמצומים וכן במל' כל מל' בסוד שורש

והט"ס תוס' (אכן אמאי אומרים יו"ד פסוקי' צריך ישוב י"ל דדוקא הכתר הכללי א"צ להמשכתינו, אבל כתר דזו"נ תלוי בדידן א"נ בכתר יש ב' בחי' ובחי' היותו דעת צריך לנו לכל הפסוקי' חב"ד חג"ת נהי"ם אבל ע"י שופר המשכ' פנימי' כו' ואז כו' כ"ז צ"ע ויש סתירה בין המ"ח למש"ר בענין איך הכתר נמנה פנימיותו או חיצוניותו) והא"ש הי' הוא ושמו מלכות דא"ס באמת א"צ להמשכתינו רק תמליכוני מל' דאצי' (ומל' דא"ס היינו סוכ"ע) וכ"מ בביאור דאם יתקע לאזני' והנה לע"ל יהי' הגילוי הסוב"ע א"כ אין שייך תמליכוני מל' דאצי' בבי"ע כי יהי' בבי"ע ע"ד אצי' ההוא ה' עילאה עם ה' תתאה, וכן והי' ו"ה קודם לי"ה א"כ א"צ מלכיות רק שופרות להמשיך גילוי סובב דאז,

וביאור זה ע' ביאור דברכת הזימון כמש"ל דאצי' תעלה בכתר למעל' א"כ לא יומשך בינה דעכשיו ע' בפי' ארוממך כו' וכמו"כ השופר דעכשיו בינה שפרה ה' עילאה כו' אבל לע"ל שופר גדול, כ' הרמ"ז במ"א סוף חלק דברים לא מצאתי כעת גרון דאריך היינו בינה דאריך ע' בזו' שמות תשורי מראש כו' גרון כו' והיינו המשכת רעדכ"ר כתר דא"א המתגלה בבינה שבו וכו' וע' בענין איך המשיח יהי' מלך מלוכה שעל חכ' זהו כנ"ל ענין עליות המל', ומ"מ לא שייך תמליכוני שהרי זה כעין שהי' הוא ושמו לבד רק המשכות תוס' אור ואז ובאו האובדים כו' כי כשיהי' גילוי למטה אין שייך הסתר וכו' ואז הר הקדש לא כאהבה דעכשיו יש יחו"ת רק ביטול אמיתי כמו חסד דאבא המבואר במקום אחר.

שם ה' (עילאה) אחת שפרה מלשון שפרו מעשיכם התגלות עתיק בבינה ושם ה' (תתאה) שניתי פועה עולם הדיבור ועכשיו בנין עולם הדיבור בר"ה ע"י שופר ה' עילאה, ולע"ל שיצאו מ"ח מירושלים אל הים הקדמוני, י"ל א"כ תהי' ה' תתאה כמו ה' עילאה, או גבוה יותר ע"כ אין שייך שופר דעכשיו רק ש"ג בינה דא"א, או מא"ק, וענין והי' שמחה י"ל ו"ה קודם י"ה נצחוני בני כי ז"א בעתיקא אחיד ומל' גבוה מבינה כנ"ל, שופר גבו' דע"י שו' דדבש זהו מסובב לממלא כי גלגלתא סובב שם חסד דע"י ונתצמצם להתלבש במו"ס שרש הנאצלים ע"י צמצום כו' הנה יש ב' שמות הוי' ועכשיו שופר ממשיך מן ה' עילאה בינה למל', אבל לע"ל עלי' המל' והעלי' במל' דכתר הוא ה"ת דש' הוי' שבכתר עצמו יש י"ס ולכן השופר גדול מן ה' עילאה דהוי' הב', והנה עכשיו יו"כ הארה מזה כי אז בנעילה ג"כ עליית המל' עד בחי' הנ"ל, ויובל שער ב' דבינה י"ל למ"ש ש"ג בינה, וע' בדרוש יבל ויובל במלופם כו' משארז"ל ובמה בשופר צ"ע למה צריך ז' קולות לשופרות והרי די בשלש דשופר דתוקעים במל' וכן בזכרונות, ויתיישב עם מ"ש בדרוש ע' שנין דדוד שיש ב' המשכות חב"ד א' התלבשות במדות דמל' להנהיג המלוכה, והב' גילוי עצם החכ' כמו"כ שופר המשכה מבינה בזכרונות ומל' חג"ת נה"י אבל עצם חב"ד ע"י שופרות, וכן לע"ל א"צ מל' זכרונות רק שופרות גילוי פנימי'.

בגמ' ספ"ק דעירובין אם לומר זמן בר"ה ויהכ"פ. נ' עפמ"ש בתו' דשמ"ע תק"ע ענין שבת עלי' למעלה מהזמן, ויו"ט ההמשכה מלמעל' מהזמן בזמן דקדשינהו לזמני' ע"כ נסתפקו בר"ה ויוכ"פ שהוא ג"כ דוגמא דשבת ועוד

ר"ה כל חלקי הזמן דהשנה א"כ ה"ז למעלה מהזמן, וע"ז י"ל דמ"מ הזמן השייך ליום זה בא בגילוי ואינו כולל רק כמו זמן דלע"ל ר"ל של כל ימי השנה, ע' ע"פ יתקע בשופ"ג, ואקמיי' י"ל דכיון שחלי' בימי החול בהכרח הגילוי בזמן לכן הלכתא אומר זמן, עמ"ש ר"פ דנדרי' ר"ה לע"ל ע' בהרמ"ז ר"פ בא דל"ג סע"א ג' דלע"ל הם מוחין דז"א יותר עליונים מע"ד ע"כ י"ל בר"ה נמשכי' מוחין עליונים הנ"ל.

שייך לשופר. ויריחו סוגרת ומסוגרת, ע' לקו"ת וי"ל היינו שהחדש מתכסה עליות המל' בכתר, כמ"ש בב"ז שופטי' לאתר דאתמר במכוסה מחמת שס"ב תובני דין מנעולא אתרעא דב"ד יריחו מנעולה של א"י וג"כ לשון ריח כי נתב"ס כתר מל' לכן אין יוצא כו' זה ליצ"ב, וע"י שופר מכניע החיצוני' ונפתח יריחו מל' מישראל מונין ללבנה מפני בנ"י.

ואז תשמח בתולה במחול בתו' שמ"ע תקס"ג ביום הה' שלח בד"ה טעם בתולה טעים כו' מתגלה פנימי' הלב בעומק שלא נתגלה עדיין בשנה הקודם וא"כ זהו בתולה במחול יוכ"פ וענין מחול עגולי' ע"פ יהללו שמו במחול שבסידור וע' ע"פ אז תשמח בתולה במחול דחורף תקס"ה.

יחיינו מיומים כו'. ענין זכרנו לחיים, וענין במקדש היו תוקעין כו', ב' תרועות נאמרו בר"ה וא' ביוהכ"פ והעברת שופר, ומזה למדו מלכיות זכרונות שופרות, ולהבין ענין מלכיות וזכרונות דזכרון משמע שנזכר על דבר שלא עלה על דעתו עד עתה ואיך שייך לומר כן למעלה שמחיה כל בריה בכל רגע מאין ליש ויודע ומשגיח בכל רגע כו'. הנה כ"ז יובן עפ"י מ"ש במ"א ע"פ זכור ושמור בדבור א' נאמרו ע"ש היטב ונבאר כאן בקצרה הנה ענין ירידות הנשמות בגוף צורך עלי' הוא שע"י תומ"צ ממשיכים יחוד אוא"ס ב"ה הסוכ"ע בממכ"ע כי התורה כולה שמותיו של הקב"ה והנה לכן לא ניתנה התורה למלאכים, כי וברוח פיו כל צבאם ואין בהם הכנה וכח להמשיך יחוד זה, אבל נש"י ויפח באפיו כו' מתוכו נפח יוכלו להמשיך יחוד זה אך דוקא בהתלבשותן בגוף כי הנה מתוכו נפח הוא בחי' איהו וגרמוהי חד, אבל בחי' איהו וחיוהי חד הוא בחי' עליונה יותר כי איהו וגרמוהי הוא כמו התאחדות הנשמה עם הגוף אע"פ שמתאחדים מ"מ אין ערוך הגוף לגבי הנשמה וענין בחי' זו למעלה הוא התאחדות א"ס ב"ה עם נש"י ששרשן מהמדות עליונות כי האבות הן חג"ת כו', אך בחי' איהו וחיוהי הוא התאחדות אא"ס בחכמה כמ"ש והחכמה תחי' ואיתא בתניא פ' ל"ה בהג"ה פי' וטעם למ"ש בע"ח שאוא"ס ב"ה אינו מתיחד אפילו בעולם האצי' אלא ע"י התלבשותו תחלה בספי' החכמה כו' ע"ש, וביאור זה יובן במ"ש בי"ג מדה"ר ואמת דקשה אטו רחום וחנון אינן אמת ח"ו, אך כי הנה ידוע בענין אל דיעות דכולא קמי'

כלא חשיב ממש עד שלמטה אין ממש ולמעלה היש וכיון שכן איך שייך רחום ורב חסד על מי יהי' נופל הרחמנות לכן כדי שיהי' מדות אלו הוא על ידי צמצומים עד שנראים העולם ליש קצת אז שייך בחי' רחום ורב חסד כו' אבל בחי' חכמה נק' אמת שהחכ' שייך אפילו אם לא הי' כלל בחי' עולמות ולא הי' שייך מדת חו"ג מ"מ שייך בחי' חכמה הוא הידוע והוא הדיעה כו' ודיעה וחכמה זו הוא רק גילוי האמת דהיינו איך שהוא ית' אחד האמת הוא לבדו הוא ואין זולתו, ח"ש בהגה"ה וזו היא מדריגת החכ' ר"ל בחי' החכמה אינה כמו בחי' חסד שאינו שייך כ"א על עולמות וע"כ אין זה אמת שהרי באמת כולא וקמי' כלא חשיב אבל מדריגת החכמה הוא שייך גם זולת העולמות והוא בחי' ידיעת האמת שמתגלה בבחי' חכמה זהו ענין חכמה עילאה וזה נק' איהו ותיוהי חד משא"כ איהו וגרמוהי זהו התפשטות ויחוד אוא"ס ב"ה במדות ז' ימי הבנין שמשם שרש הנשמות והאבות כנ"ל, והנה אורייתא מחכ' נפקת לכן ע"י ירידת הנשמה למטה בקיום התומ"צ ממשיכים בחי' איהו וחיוהי בבחי' איהו וגרמוהי וזהו הנק' המשכת סוכ"ע בממכ"ע ונק' יחוד קוב"ה ולא תוכל הנשמה להמשיך יחוד זה רק ע"י התלבשותה בגוף, כי הנשמה שרשה מבחי' איהו וגרמוהי ונק' עומדים אך ע"י התלבשותה בגוף ונעשי' בחי' מהלכים לאכפייא הגוף בבחי' בכל מאדך אזי תוכל להמשיך מבחי' סוכ"ע בחי' איהו וחיוהי כו', והנה בכל ר"ה נמשך חיות חדש ויש בזה ג"כ ב' בחי' הנ"ל והוא ענין מלכיות וזכרונות כי מלכיות זהו בחי' איהו וגרמוהי דהנה אין מלך בלא עם ושיהי' בחי' עם אז שייך מלוכה ומלך במשפט כו' והוכן בחסד כסא כו' וכ"ז נקרא איהו וגרמוהי חד פי' כי המדות עצמן מהחסד עד המל' נק' גרמוהי והוא ית' נמשך ומתייחד עמהן וזהו שאומרים תחלה עשרה פסוקי מלכיות ואח"כ אומרים אלקינו ואלקי אבותינו מלוך על העולם כו' היינו להיות איהו וגרמוהי חד ממש וכמאמר מלכא איהו וגרמוהי חד והמשכת בחי' איהו בבחי' גרמוהי הוא ע"י השופר קול פשוט כמשי"ת, אך אח"כ זכרונות הוא המשכת בחי' איהו וחיוהי כי זכור לדכורא ושמור לנוק', ובפ' קדש בתפילין שהוא בחי' ח"ע נאמר לזכרון כו' והיינו לפי שבחכ"ע שורה אור א"ס ממש וכיון שהוא א"ס לא שייך שכחה כי השכחה היא גבול כמ"ש במ"א, והנה בזה יובן פי' זכירה שלשון זכירה אינו שייך אלא על דבר הרחוק ושאינו נחשב עד שקל לשכוח עליו ולכאורה איך שייך כן על האבות ומשיח כו', אך כיון דזכרונות הוא בבחי' חכ' ומדרגת החכמה הוא בחי' האמת איך הוא לבדו הוא ואין זולתו ממש א"כ ממילא מובן שאין תופס מקום כל העולמות יותר מטיפה לגבי אוקיינוס כיון שהם כלא ממש ואין שום בחי' עוד כלל ולכן ההשפעה משם לבחי' מלכיות הוא הוא בבחי' זכירה כאדם הזוכר את חבירו הרחוק ממנו עד"מ וזהו ענין זכרנו ה' אלקינו ואין זה סותר לבחי' ההשגחה פרטיות שאינה נמנעת בכל רגע כי הוא מבחי' מלכיות מלוך על העולם כו' בחי' איהו וגרמוהי חד אבל כדי שיהי' יחוד סוכ"ע בממכ"ע זהו זכרונות והיינו בחי' זכור ושמור שמור לנוק' הוא בחי' מלכיות וזכור לדכורא בחי' זכרונות ולכן נחלקו בגמרא אם פקדונות הם כזכרונות והלכה שהם ג"כ בזכרונות כי הוא ע"ד פקדת הארץ, חייב אדם

לפקוד כו'. והנה להיות בחי' זכרונות צ"ל ג"כ ע"י השופר, כי הנה צ"ל ענין זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו איך הוא הלא שמור זהו בחי' גרמוהי וזכור זהו בחי' חיוהי ואין ערוך המדות אל הח"ע כנ"ל, אך הענין כי באמת ב' הבחי' דחכמה ומדות הנקרא חיוהי וגרמוהי הנה לגבי אוא"ס ממש שלמעלה מעלה מהח"ע שניהם אין ערוך ולכן בדבור אחד נאמרו ששם כולל ב' הבחי' יחד ע"ד שמים וארץ כא' נבראו כו' ולכן להיות המשכת בחי' איהו וחיוהי הוא ג"כ ע"י השופר שהשופר עומקא דליבא מגיע וממשיך מבחי' איהו ממש ועי"ז נעשה איהו וחיוהי חד והנה ענין שופרות שאחר זכרתות הוא כענין שע"י יחוד זו"נ נמשך בחי' הגבורה משניהם כו' כך ע"י המשכת ח"ע הנק' אתה זוכר כו' במלכיות כו' נמשך בחי' אתה נגלית כו' איהו ממש, ועפי"ז יובן איך בשבת א"צ לשופר כי הנה בשבת יש בחי' זו מצד עצמו והוא ענין זכור ושמור בדבור אחד נאמרו כו' שבתא דלילא ושבתא דיומא ובחי' הכוללת שניהם אז תתענג על הוי' כו', וזהו סוד ג' סעודות דשבת כו' והמ"י, וזהו זכרנו לחיים בבחי' איהו וחיוהי שזהו תכלית ירידת הנשמות בגוף להתעלות מבחי' איהו וגרמוהי לבחי' איהו וחיוהי ואח"כ כתבנו לחיים כו' זהו איהו וגרמוהי. וזהו יחיינו מיומים הם ב' ימים של ר"ה ואח"כ ביום השלישי זהו יוהכ"פ בחי' תשובה שהוא בבחי' איהו ממש שלמעלה מעלה מהח"ע כמ"ש לפני הוי' תטהרו ובחי' זו הוא בחי' מקור הסליחה כי עמך מקור חיים מקור דוקא כי החכמה תחי' בחי' חיוהי אבל איהו נק' מקור חיים חיי החיים וזהו יקימנו סומך נופלים אפילו מי שנפל ופגם כו' יוכל להמשיך חיים משם ונחי' לפניו לפני הוי' כו'. ולכן נאמר ב' תרועות בראש השנה כנגד מלכיות וזכרונות, וא' ביוהכ"פ כנגד שופרות כמ"ש והעברת שופר כו' אלא שלומדים זה מזה כי נמשך מבחי' זו גם בר"ה כנ"ל אלא שעיקר המשכה בחי' זו כי עמך כו' הוא ביוהכ"פ.

כתיב אחרי הוי' ילכו כארי' ישאג. להבין מהו לשון אחרי הוי', וגם מי הוא הארי', הנה פי' ארי' הוא ארי' שבמרכבה כמ"ש פני ארי' אל הימין שאוג ישאג בתמידות קדוש קדוש כמ"ש וקרא זה אל זה ואמר קדוש כו' (ועמ"ש בד"ה ואהי' אצלו אמון גבי משחקת בתבל ארצו תבל הוא חשבון שני פעמים ארי' הוא בחי' פני ארי' שבחיות הקדש שהם ביצי' דתמן שית ספירן מקננין ופני ארי' שבאופנים שהם בעשי' ששם נה"י מקננים ועיין במא"א אות תיו סעי' ט"ו מענין תבל) וביאור ענין שאגה זו בהיות שהשאגה הוא לדבר שהוא נבדל ורחוק ממנו (כמו הומיות דאדם ונתינת קולו על צרותיו נק' ג"כ שאגה כ"כ הרד"ק במכלול וכמ"ש שאגתי מנהמת לבי תלים סי' ל"ח ט', שפי' במצ"ד ואני שואג מנהמת הלב ולא מהשפה ולחוץ, והיינו כי ארי' נוהם גם כארי' ישאג ע"כ שייך שאגתי מנהמת לבי וענינו צעקת

הלב) כמו"כ המלאכים דמרכבה שואגים קדוש כלומר שהוא ית' מובדל בערך מהשגתם מפני שכל מה שנשתלשל ממנו להאיר על הנבראים בבחי' ממלא וסובב אינו רק בחי' זיו והארה ממנו כהתפשטות הזיו מהשמש וכענין ערך שמו של האדם לגבי עצמותו שבפני עצמו אין צריך להשם כלל ואינו נוגע כלל למהו"ע שהן עשר בחי' הנפש שכל ומדות כו' רק איזה שייכות יש לו כערך הזיו השמש לגבי עצם השמש כמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו בפי' בורא קדושים ישתבח שמך כו' ובאמת בחי' ממלא וסובב אינו אלא בחי' זיו והוד משמו ית' ולא עצמות השם כמ"ש כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ כו' וכמ"ש בת"א בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה בארצך (ועמ"ש מענין קדוש בד"ה ונקדשתי בתוך בנ"י) ולהיות כן כאשר משיגים המלאכים ומכירים עוצם ההבדלה והריחוק שאוא"ס ב"ה קדוש ומובדל בערך מן האור ושפע חיותם כו' שאינו אלא זיו והארה דהארה וכמ"ש כי בי"ה הוי' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב כו' וכמו ששני אותיות אין תופסים מקום כלל לגבי עצם האדם כו' ושואגים מנהמת לבם לומר קדוש קדוש כו' איך שהוא קדוש ומובדל (וג' קדושות הם הבדלה למעלה מהבדלה וכמ"ש בביאור ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו ששרשם תלת רישין והיינו שרש או"פ דאצי' ואו"מ ומקיף למקיף כו' ע"ש) וחפצם ותשוקתם להתעלות מבחי' עולם הבריאה שהוא יש מאין ודבר נפרד וליכלל בעצמותו ית' והיינו ליכלל באצי' דשם גילוי אוא"ס וכענין לאשתאבא בגופא דמלכא (וכמ"ש מזה בביאור ע"פ השמים החדשים בת"א פ' בראשית ועמ"ש כה"ג בענין אין מוסרין רזי תו' אלא למי שלבו דואג בקרבו דפי' דואג הוא מהענין הנ"ל מה דלית מחתב"כ וכל ההשגות שבג"ע העליון בעילוי אחר עילוי מה שיהללוך סלה וכל מקום שנאמר סלה אין לו הפסק עב"ז הכל רק בבחי' זיו והארה בעלמא וכמ"ש בת"א בד"ה ובבואה לפני המלך בפי' אשר שם שמות בארץ א"ת שמות אלא שמות דגם בבחי' שמות וחד חרוב הוא רק מבחי' שם והארה בעלמא וכשיתבונן היטב בזה יהי' לבו דואג בקרבו כו' וזהו"ע שאגתי מנהמת לבי ועמ"ש ע"פ בשוא גליו אתה תשבחם מאן דכסיף לאסתכלא ולמנדע אע"ג דלא יכיל שבחא איהו דילי' בזח"א פ' נח דס"ט ע"ב ועד"ז י"ל ג"כ בענין לבו דואג כו' ובענין מה ששואגים קדוש כו'.

קיצור פי' כארי' ישאג כמו פני ארי' שבמרכבה שמה שאומר קדוש הוא שאגה וע' בזח"ג בהעלותך קנ"ד תבל ב"פ ארי' וכן המלאכים כשמשיגים שאוא"ס ב"ה הוא קדוש ומובדל וממכ"ע וסוכ"ע רק הארה לבד משמו ית' שואגים וחפצים להתכלל מבריאה וזהו"ע שלבו דואג כו' וענין מאן דכסיף אע"ג דלא יכיל כו').

ב) והנה יש ב' מיני מלאכים שהם בחי' יוצר משרתים ואשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם כו' פי' הא' הם העומדים משימ"ב והם פני ארי' מחנה מיכאל פני שור מחנה גבריאל והם הנק' ואשר משרתיו כולם עומדים כו' ועמ"ש בד"ה כה אמר כו' מהלכים בין העומדים בפי' ורגליהם רגל ישרה דאיתא בירושלמי בפ"ט דברכות דאיתא כמנין ישרה שעולה

תקט"ו והיינו שממשיכים בחיות העולמות שהם ת"ק שנה בחי' ה"ח כו' הם ממשיכים בהם מבחי' י"ה כי בי"ה הוי' צור עולמים וזהו ע"י ששואגים קדוש כו' ועמ"ש מזה לקמן באות ועי"כ נק' רגל ישרה כו' ולכן נק' ואשר משרתיו, והב' הם הנק' יוצר משרתים שהם המתחדשים בכל יום כמ"ש במדרש איכה ע"פ חדשים לבקרים וזהו"ע בהמה רבה ענין דרביעא על אלף טורין כו' שהם בירורי הרפ"ח ניצוצים שנכללים בבחי' מל' שם ב"ן הנק' בהמה רבה והיינו ענין המלאכים שנבראים בכל יום ואומרים שירה וכלים היינו ניצוצי הקדושה שנפלו בשבירה דנוגה דבי"ע שמתבררים ועולים בבחי' מ"נ בכל יום חדשים לבקרים היינו ענין השירה וכלות הנפש שלהם שהם כלים ונכללים בבחי' מל' וכמ"ש מזה בביאור ע"פ וספרתם לכם המתחיל והניף את העומר כו' ובחי' הנ"ל כיון שהם ממה שנתברר מק"נ זהו כדוגמת קדוש שישראל אומרים למטה שקדושה זו נמשך ג"כ ע"י בירור נה"ב ומהמזון שמק"נ והיינו לפי ששרשן מעולם התהו לפני מלוך מלך כו' ועמ"ש בת"א ס"פ וישב בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים כו' ובד"ה אוסרי לגפן עירה ובד"ה ראשי המטות וזהו הכפירים שואגים לטרף שהם בחי' אריות קטנות היינו כענין יוצר משרתים הנ"ל ששאגתם ושירה שלהם בא מבירורי רפ"ח שזהו"ע טרף כו' ולפי"ז פי' ולבקש מאל אכלם י"ל זהו שפע המ"ד כמ"ש במ"א ע"פ ואתה נותן להם את אכלם בעתו ועמ"ש בד"ה קדש ישראל שא"א למלאכים הנ"ל הנקראים יוצר משרתים לעלות ולהתכלל בח"ע כ"א ע"י ישראל כו' ומ"מ שאגת הכפירים הנ"ל נמשך ונתהווה ע"י שאגת ארי' של בחי' ואשר משרתיו כו' שבו נמשך מלמעלה מבחי' מה שהקב"ה יושב ושואג כארי שמזה נתעורר שאגת פני ארי' שבמרכבה ועי"ז נמשך שלעומתו הכפירים שואגים כו' ועי"ז נתקדש הקב"ה מהאריות ומהכפירים היינו מלמעלה למטה ומלמטלמ"ע ומזה נמשך ג"כ הכח למטה בנש"י שבגופים שיוכלו לבוא לבחי' צעקת הלב להשתפך נפשו אל חיק אביה ליכלל באוא"ס ב"ה וכמ"ש סד"ה נאוו לחייך בתורים גבי צווארך בחרוזים בענין הקול קול יעקב וז"ל והכח הזה לישראל להיות ולבי חלל הוא בחי' קול והמשכה עליונה מבחי' ארי' ישאג כמ"ש במ"א להיות רוח איתי רוח ואח"כ הקול הב' להיות המשכה באמשיך רוח כו' עכ"ל, עכ"פ זה שיהי' בחי' כלי ריקן שה"ע ולבי חלל בקרבי זהו נמשך ע"י ארי' ישאג כו', ועד"ז יובן שענין הכפירים שואגים נמשך ג"כ ע"י שאגת ארי' הנ"ל וזהו פי' כפירים מלשון כפר כמו הכפר לגבי עיר גדולה שנק' בנות עיר הגדולה כן מערך הכפירים הנ"ל לגבי פני ארי' כו' ועמ"ש בד"ה והי' מדי חדש בענין יחזקאל שנדמה לבן כפר וכענין האופנים לגבי השרפים שהוא ג"כ עד"ז כענין בן כפר לגבי בן כרך כי השרפים עומדים מפני שבחי' התכללות וביטול נתפס במהותם ועצמותם כבן כרך שרואה את המלך אבל האופנים הם במדרגה שלמטה מהם ואי לזאת כל חפצם וכל ישעם שתכלה עילוי נפשם מה שלמעלה מיכולתם ולכן הרעש גדול וזהו"ע כבן כפר שרואה את המלך שמרעיש כו', ועד"ז אפ"ל ג"כ ערך הכפירים שואגים שהם מבירורי רפ"ח שבעשי' לגבי פני ארי' כו', וברבות ויחי פצ"ח ע"פ גור ארי' יהודה נתן לו גבורה של ארי וחוצפא של גוריו

במצא בגוריון יש עזות וחוצפא יותר מבארי' אף שהארי' גבור יותר והוא כעין שפירשו בענין הוי עז כנמר כו' וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים וזהו טרף נתן ליראיו הם בחי' יוצר משרתים הנ"ל ומזה נמשך גם למטה בעולם השפל יזכור לעולם בריתו וע' מזה בזח"ג אמור ד"צ ע"א ובפי' רמ"ז שם שהאריך דטרף הוא ע"ב רי"ו וא"כ הוא המשכה מבחי' ארי' כו', וזהו תתן אמת ליעקב יו"ד עקב כו' כי הנה פי' גור ארי' יהודה שנתן לו ב' המעלות של הארי' ושל גור שהן הכפירים היינו דהנה כתי' ונתתי לך מהלכים בין העומדים שבחי' שאגת ארי' הנ"ל נק' עדיין עומדים שהוא מבחי' ואשר משרתיו כולם עומדים שרפים עומדים דהיינו שעומדים כן תמיד במדרגה א' משימ"ב אבל נש"י נק' מהלכים כמבואר ע"פ אם בחוקותי תלכו ואף שבנשמות נאמר ג"כ חי ה' אשר עמדתי לפניו היינו מקודם ירידתן בגוף אבל ע"י ירידתן בגוף היא צורך עלי' שעי"ז נעשו בבחי' מהלכים שהוא בלי גבול וזהו נמשך דוקא ע"י בירור נה"ב ששרשה מעולם התהו ובחי' בירור נה"ב זהו ממש כענין הכפירים וכן הוא שרשה משמרי האופנים והיינו שהכפירים שהם יוצר משרתים זהו מה שנתברר מק"נ וגדול כחם עד שנכללים במקורם ממש בבחי' ביטול כנר בפני האבוקה ועז"נ וקדושים בכל יום יהללוך סלה משא"כ בחי' ואשר משרתיו עומדים שהם מלובשים בכלים שלהם וזהו שנתן לו ב' המעלות דגור וארי' שמצד נה"א הוא כמו בחי' ארי' שאג ועוד שמקבל כח השאגה להיות ולבי חלל מבחי' פני ארי' וכמו שמקדימין ברכת יוצר אור לק"ש מהאי טעמא לפי ששם נאמר מענין יוצר משרתים ואשר משרתיו ומצד נה"ב כשנתברר ונתהפך לנהורא זהו"ע הכפירים שואגים ונעשה גור ארי' ועי"ז חיבור ב' הבחי' נעשים בחי' מהלכים והיינו שמתעלים יותר בבחי' שאגה פנימיות מתעלומות לב לאוא"ס ב"ה עצמו אליו ולא למדותיו כו', וזהו אחרי ה' ילכו דוקא כארי' ישאג כי הוא ישאג היינו שההילוך שילכו ממדרגת כארי' ישאג לקבל מבחי' ומדרגת כי הוא ישאג וכמשי"ת לקמן וזהו נקדישך כו' כנועם כו' ומ"מ שאגה וקדוש דישראל גבוה מבחי' כפירים הנ"ל כמ"ש כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל כו' והיינו שאגה שלהם ע"ד כי הוא ישאג כו' שאג ישאג על נוהו כו' כנ"ל, ויש פי' דהכפירים שואגים וכן כפירים רשו קאי על הקליפות וכמ"ש בחס"ל מעיין שביעי נהר יו"ד ובשל"ה דל"ב סע"ב ודקמ"ט סע"א וכן פי' אדמו"ר נ"ע בד"ה ושמתי כדכד ענין ומכפירים יחידתי וע' מענין כפירים רשו בזח"ג ס"פ פנחס דרנ"ט ע"א ובפי' הרמ"ז שם ומענין הכפירים שואגים בזח"א ויגש דר"ח ע"ב, והנה שניהם אמת ושייך בעשי"ת שהו"ע ארי' שאג אשר אז המקטרגים באים לקטרג ביום הדין כנודע ממ"ש ויהי היום ויבואו בני האלקים כו' וע' זח"ב ר"פ בא ובפ' פנחס דרל"ח ע"ב, וזהו"ע הכפירים שואגים לטרף ולבקש כו' כפי' השל"ה וחס"ל הנ"ל.

והעצה לזה ע"י ארי' שאג שבקדושה העליונה המתגלה באלול ועשי"ת וזהו המעורר ג"כ בחי' ולבי חלל בנש"י להיות בהם שאגה כנ"ל ועי"ז ומכפירים יחידתי שניצול בחי' יחידתי מבחי' כפירים הנ"ל בין ברוחניות שלא יסתיר רצון הזר כו' בין בגשמיות וזהו שאנו אומרים מי שענה לדניאל

בגוב אריות הוא יעננו כו' וכמ"ש ברבות נשא פי"ג ע"פ ויהי המקריב ביום הראשון יבא ארי' ויציל ארי' מפי ארי' כו' ע"ש, ואז כפירים אלו רשו ורעבו כמ"ש ה' יחתו מריביו שהם המקטרגים ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

קיצור שיש ואשר משרתיו כולם עומדים רגל ישרה ויש יוצר משרתים חדשים לבקרים וקדושים בכל יום שאומרים קדוש ואח"כ נכללים במקורן, והם מבירורי רפ"ח דוגמת קדוש דישראל וזהו הכפירים שואגים לטרף, ומ"מ נמשך להם זה משאגת פני ארי' שבמרכבה שמבחי' ואשר משרתיו, כפירים מלשון בן כפר וכמו אופנים לגבי שרפים טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו, וזהו אחרי ה' ילכו בירור ק"נ ונמשך מבחי' כארי' ישאג, אך פי' ילכו בבחי' מהלכים משא"כ כארי' ישאג הוא מבחי' משרתיו עומדים והילוך זה נמשך ע"י בירור נה"ב שהוא בענין כפירים שואגים כו', וזהו גור ארי' יהודה שכלול מבחי' גור שהוא בחי' כפירים שואגים כו', ומבחי' ארי' ועי"ז נעשה בחי' מהלכים ומ"מ כפירים רשו מפתחות החיצוני' משא"כ ודורשי הוי' ושאגתם למפתחות הפנימיות ויש פי' לרוב המפרשים דכפירים הם המקטרגים ששואגים לטרף על עון הדור והו"ע סביב רשעים יתהלכו, והעצה לזה ע"י שממשיך עליו קול שאגת ארי' דקדושה להיות ארי' שאג מי לא יירא ואזי יומשך בנפש ג"כ בחי' שאג צעק לבם אל ה' ולהיות אחרי ה' ילכו כארי' ישאג עי"ז יבא ארי' ויציל ארי' מפי ארי' ואזי כפירים הנ"ל רשו ורעבו כו'.

ג) **והנה** פי' כי הוא ישאג היינו כי לפי אופן שאגת פני ארי' שהוא מבריאה לאור האצי' כן הוא עד רום המעלות היינו גם מאצי' לגבי למעלה מאהצי' וכמ"ש ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו בירמי' סי' כ"ה ל' וע' בגמ' פ"ק דברכות ד"ג שארז"ל על כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי כו' ובזח"ב ר"פ ויקהל דקצ"ו ע"א ובפ' ויקרא די"ז ע"ב בפסוק אם הכהן המשיח כו' הגידה לי שאהבה נפשי כו' וע"ד קוב"ה געי ובכי כד"א שאג ישאג כו' ובפ' אחרי דע"ה ע"א מבואר שהשאגה הוא על ב' בחי' הא' מה שנתרחקה כנס"י שהיא ה"א אחרונה דשם הוי' ולכן הקב"ה קדוש בוי"ו היינו וי"ו יו"ד דשם הוי' שאג ישאג כו' כי אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר כו' עמ"ש מזה בד"ה וכל בניך למודי גבי א"ת בניך אלא בוניך הב' כי מחמת זה שנתרחקה ה"א תתאה פסקו הברכות וההמשכות שנמשכים מן ה' עילאה אל הוי' כי כמו עד"מ מה שארז"ל אין נותנים לאדם פרנסה אלא בשביל אשתו ולכן ארז"ל כל מי ששרוי בלא אשה שרוי בלא ברכה וכמ"ש להניח ברכה אל ביתך בפ"ו דיבמות סע"ב. וביאור הדברים הנה פי' נוה הוא ל' דירה ובית מלשון נוה שאנן אל נוה קדשך אך גבי זה אלי ואנוהו שת"א ג"כ לשון דירה ופירש"י ג"כ ל' נוי א"כ ג"כ בענין אל נוהו י"ל ב' הבחי' וכענין דירה נאה והיינו כי הוא בחי' דירה בתחתונים והנה בבהמ"ק הי' היכל קדה"ק ומבואר במ"א בד"ה שבת שבתון פי' קדה"ק היינו כמו שבחי' קדוש זה מה שהוא מובדל כמו"כ בחי' קדה"ק זהו שלמעלה מבחי' ומדרגת קדוש היינו למעלה מבחי' סוכ"ע והוא מרומם ומובדל מבחי'

סוכ"ע יען שאינו בגדר עלמין כלל והיינו כמ"ש אין קדוש כהוי' שבחי' הוי' זהו סוכ"ע והוא מהוה העולמות ע"י ואעפ"כ הוא קדוש ומובדל מהם ובחי' קדוש כזה לא נמצא זולתו שיהי' מובדל ואעפ"כ הוא מהוה ומ"מ בחי' קדוש היינו בשם הוי' מה שמהווה אבל באמת אני הוי' הוא שמי כתי' שאינו אלא שם הארה אבל בחי' אנכי זהו נק' קדה"ק שלמעלה מבחי' קדוש, והנה ע"י העבודה בבהמ"ק הי' ממשיכים מבחי' קדה"ק בבחי' קדוש וע"ז ארז"ל לא זז מחבבה עד שקראה אמי כו' ולהבין זה צ"ל מה שנק' שם ה' בלשון חכמים תנאים ואמוראים בשם הקב"ה ולמה בחרו הכמים שם זה מבאר שמות שיש לו ית', אך הענין כי פי' מלת קדוש בוי"ו שהוי"ו מורה על ההמשכה שהוא המשכות קדושתו ית' להיות ממכ"ע וסוכ"ע שהוא המשכה והארה בעלמא שאין ערוך אליו ית' ומ"מ הארה והמשכה ההיא נק' בחי' קדוש ומובדל כי הארה והמשכה זו אינו כדמיון הנשמה המתפשטת בתוך הגוף להחיותו ולקיימו שהיא מתפעלת ממקרי הגוף לפי שהיא מלובשת ממש בתוך הגוף שהרי כשמתלבשת במחשבה א' היא נתפסת ומוקפת עד שאינה יכולה להתלבש במחשבה אחרת משא"כ ההארה וההמשכה שממנו ית' להחיות ולהוות העולמות רבים ונבראי' עד אין קץ בריבוי התחלקות מדרגות רבות ושונות וכולם אין דעותיהם שוות ואין מהשבותיהן שוין זל"ז ואין כח' וידיעה א' תופסת את החיות הנמשך להטריד ולבלבל שלא יתלבש בכח' ודעה אחרת לפי שהארה והמשכה זו אינה אלא בחי' ההשגחה בעלמא ואינו נתפסת ומלובשת ממש בתוך הנבראים רק צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת וכמ"ש היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם ולכן נק' הארה והמשכה ההיא בחי' קדוש ומובדל אלא שהוא קדוש בוי"ו שמורה על המשכה שהוא המשכת השגות וסקירה א' וע"ש בנזיר קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו לפי שנאמר בו כי נזר אלקים על ראשו נזר הוא בחי' כתר ולכן גם בחי' קדוש נמשך רק ע"י שער רישי' כמו השערה שהוא רק הארה שאינו נוגע לעצמיות המוח חהו קדוש קדש וי"ו שנמשך בחי' וי"ו כמו בחי' שערה מקדש העליון להיות סוכ"ע וממכ"ע שנק' קדוש והו"ע האצי' שנק' קדוש ומובדל מבי"ע, וזהו"ע המלאכים שאומרים ג"פ קדוש עד שאומרים הוי' צבאות אות הוא בצבא דילי' וזהו"ע שאו ידיכם קדש הן בחי' נשיאות העלאה לקדש העליון להיות בטל ונכלל לאוא"ס ב"ה ממש שאינו בגדר עלמין כלל למעלה מבחי' ממכ"ע, ומבחי' סובב וע"ז וברכו את ה' להיות נמשך שפע ברכה והמשכה להיות גילוי א"ס ב"ה מלמעלמ"ט וכמ"ש אם ישים אליו לבו אזי רוחו ונשמתו אליו יאסוף רוחו ונשמתו הן הן חיות אוא"ס ב"ה גם למטה וזהו שלא זז מחבבה עד שקראה אמי כמו שהאם מברכת את בנה עד"מ כך ישראל מברכין לאביהם שבשמים כביכול שהם הם הממשיכים בחי' קדוש להיות הוי' צבאות מקדש העליון ע"י נשיאות ידיהם ביחו"ע ויחו"ת וזשארז"ל הקב"ה קראה אמי פי' בחי' קדוש בוי"ו המורה על ההמשכה קרא לכנס"י שהם הם הממשיכים כנ"ל ולכן מחמת שנתרחקה כנס"י וירדה פלאים אין בכחם להמשיך האור מבחי' קדש העליון בבחי' קדוש וכמ"ש בס"א אות ס"י ג' בפי' הצדיק אבד שנק' כן מדת צדיק יסוד עולם בזמן שאין בהמ"ק קיים כי מחמת שנתרחקה ה'

תתאה אבד מלקבל ברכאן עילאין כו' ע"ש ומזה מובן ענין שאג ישאג על נוהו דכמו שאגת ארי' לבחי' קדוש שבאצי' כמו"כ לפ"ע זה מבחי' אצי' לגבי אוא"ס ב"ה כי יותר אין ערוך בחי' אצי' לגבי א"ס ב"ה מבי"ע לגבי אצי' כמ"ש בת"א בפ' וירא בד"ה פתח אליהו בפי' חד ולא בחושבן ע"ש ולכן שאג ישאג על נוהו כארי' בבחי' שאגה בפנימיות יותר לאין קץ משאגת הארי' (עמ"ש בד"ה אתם נצבים כי הוא בחי' פנימיות לבחי' אוא"ס ב"ה ממש והיינו על מה שנסתלק ההמשכה הפנימי' מאוא"ס ב"ה שלמעלה מאצי' הנמשך אל הששה מדות דאצי' הנק' וי"ו ע"י ה"א עילאה שבה התגלות עתיק כו' וזהו"ע היו"ד של הוי"ו וכמ"ש מנחל בדרך ישתה ע"כ ירים ראש כו' עיין בס' חס"ל בסופו במאמר הפסיעות מהרח"ו, וזהו לבבתני אחותי כלה כביכול בחי' תוונא דלבאי כו' ולכן שאג ישאג כו' וא"כ השאגה ג"כ לדבר שהוא נבדל ורחוק ממנו כי הרי אלביש שמים קדרות כי בפשעכם שולחה אמכם תעמוד ברחוק רחוק מישועתי דברי שאגתי וכן עולה מהמשכות מלמעלה שהוא ג"כ רחוקה עכשיו כי הוא בחי' שלמעלה מהשתלשלות וכמ"ש אחכמה היא רחוקה ממני כו'.

קיצור ועד"ז הקב"ה שואג כארי' על נוהו ע' זח"א צ"ד א' בחי' קדה"ק דירה בתחתונים הוד והדר לבשת הפך מבחי' אלביש שמים קדרות ולכן שאג ישאג על נוהו, וכפילת השאגה שאג ישאג כי עי"ז נמנע ג"כ מלמעלה מעלה המשכה מבחי' קדש העליון ומבחי' קדה"ק שאינו בא ונמשך כ"א ע"י בחי' ומראך נאוה כו' נות בית כו' בסוד לא זז מחבבה עד שקראה אמי כו' ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש).

ד) (**בד"ה** ואלה משפטים) והנה ענין ג' משמורות הוי הלילה ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי, הנה יש ג' פעמים קדוש (בד"ה רני ושמחי) שהם השתלשלות מעילה לעילה כו' עד שיהי' בחי' ה"א אחרונה בחי' דבור כו' ומקור ההמשכה מבחי' כתר שהוא פנימיות הלב ותעלומות לב והנה ג' משמורות בלילה ג' מיני חושך המסתירים (י"ל ג' קליפות שהם חשך ענן וערפל כי נוגה ל' הארה) משמר מלשון מכל משמר נצור נפשך משמר בחי' בית האסורים ולכן על כל בחי' חושך הנ"ל שואג והשאגה הוא נמשך מבחי' תעלומות לב והוא נמשך מבחי' המדות שלמעלה מהשכל בחי' ורב חסד דע"י כו' והיינו כנגד ב' המשכות דבחי' קדוש הנ"ל השאגה בבחי' מקיף לשלא יסתיר החושך לגמרי וזהו"ע סומך ה' לכל הנופלים שנמשך סמך מבחי' גבוה (ע' זח"ב תרומה קפ"ז בענין אפריון ואפרסמון כו') שיוכלו לצאת מחשכי גופו ומבחי' ג' מיני חושך שהם גזל וג"ע וש"ד הכוללים כל העבירות להיות צעק לבם אל הוי' ולהית מגלה עמוקות מני חשך בחי' ממעמקים קראתיך וענין השאגה כארי דוקא כי פני ארי' אל הימין כו' והוא בחי' בכל מאדך בלי גבול אה"ר משא"כ בחי' פני שור הוא האהבה המוגבלת בכלי והיינו כי ארי' אותיות ראי' ואין דומה שמיעה שמבחי' בינה קו השמאל לראי' שמבחי' חכמה כו' ולכן מבחי' שור נמשך רק בחי' אתכפיא בחי' בכל לבבך ובכל נפשך וכענין קרני השור שנוגח בהם והו"ע לעולם

ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר אבל שיהי' היפוך הרע לטוב זהו דוקא ע"י פני ארי' דאכיל קורבנין שנכלל נה"ב באש שלמעלה ממש ולמעלה ג"כ שלשה משמורות שהמל' נשפלה לברר רפ"ח שנפלו בג' מיני חשך הנ"ל וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו' ובענין מצמיח חציר לבהמה כו' יוצר משרתים כו' וע"כ צ"ל עזר וסמך לזה מלמעלה שיהי' בכחה לטרוף טרף הנ"ל והוא ע"י שאגה הנ"ל וכנז' במדרש תנחומא פ' קדושים בענין שתי רוחות שנלחמו שהי' צריך עזר ע"י שיאמר דידן נצח כו' כ"ש וק"ו ע"י מה שהקב"ה שואג כארי כו' וזהו ג"כ עבודת הצדיקים בחי' עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות כו' שהם מסייעים להם לטרוף טרף כו' ומה שארז"ל לחד מ"ד לא אברי לילה אלא לשינתא זהו בזמן בהמ"ק לא היתה צריכה לירד בק"נ לטרוף טרף כו' כ"א ממילא היו בטלים כנר בפני האבוקה כמ"ש במ"א ע"פ קומה למנחתיך כו'.

קיצור ג' שמורות ג' מיני חושך דנ"ק המל' יורדת לברר וליתן טרף ע"כ צריך סיוע מלמעלה ע"ד דידן נצח וזהו"ע השאגה כארי ג"פ כנגד ג"פ קדוש והוא תעלומות לב ומזה נמשך הכח בנפש לצאת מהחשך בחי' מאדך אתהפכא משא"כ מפני שור רק אתכפיא כי ארי' אותיות ראי'.

ה) **וזהו** אחרי ה' ילכו לברר מק"נ שהוא מבחי' אחוריים היינו אף בשעה שהוא ית' בבחי' ואנכי הסתר אסתיר פני שלכן נק' אחרי ה' שהגילוי רק בחי' אחוריים לבד והפנים מוסתר כנ"ל. והענין כי מנסה ה' אתכם לדעת כו' וזהו"ע ג' מיני חושך הנ"ל המסתירים ילכו בבחי' ונתתי לך מהלכים שהוא אהבת מאדך בלי גבול וזהו מגלה עמוקות מני חשך דאתהפכא חשוכא לנהורא והכח לזה הוא כארי' ישאג היינו ע"י שאגת ארי' דבחי' פני ארי' אל הימין ששואג קדוש ד"פ ואלה המשפטים. והנה השאגה אנו רואים באדם התחתון כשהוא חפץ לאיזה דבר ומשתוקק במאד אזי לא יכול כלי הלב את גודל חפצו ותשוקתו ומזה ישאג כמ"ש שאגתי מנהמת לבי והו"ע תעלמות לב פי' מה שלא יכול ליכנס בכלי הלב ישאר בבחי' מקיף עמ"ש מענין תעלומות הלב בד"ה ביום השמיני שלח ומבחי' שאגת ארי' הנ"ל שהוא בחי' ראי' נמשך הכח ג"כ בנשמות שיוכלו להיות אחרי ה' ילכו בבחי' מאדך כו' וכנ"ל אות ג'. השאגת ארי' נמשך מבחי' כי הוא ישאג מה שהקב"ה ממרום ישאג כו' וכנ"ל בענין ג' משמרות כנ"ל.

יחרדו בנים מים. הוא כענין ויחרדו זקני העיר לקראתו בס"א ד'. ות"י ואתכנשון והוא גם כן ענין מהירות התנועה והוא בנפש להיות ונשמתו אליו וכמ"ש בד"ה כי תצא שהוא ענין ומשם יקבצך הקיבוץ לא מפיזור הנפש המתפזר ומתפשט במחשבה דבור ומעשה לבושי הגוף הגשמי שנמשכין אחר עולם הזה אלא אפי' מגעה"ת העליון כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ ועז"נ מי זאת עולה מן המדבר מתרפקת על דודה ממש ובמ"א נת' דרוח מערב הנק' ים אחור ומזרח הוא בבחי' פנים ודרום וצפון הם ימין ושמאל והם כנגד בחי' אבי"ע וכמ"ש במא"א אות ד' סכ"ו שכ' ד' רוחות מזרח אבא צפון אימא דרום ז"א מערב

מל' וידוע דאו"א וזו"נ הם מקור אבי"ע כו' א"כ יחרדו בנים מים זהו עליתן ממה שנפלו בעשי' והו"ע אחר כי פנו אלי עורף כו' כי מזרח נק' ע"ש זורח השמש הוא בחי' שמש הוי' בחי' יחו"ע והולך אל דרום בחי' ימין כמ"ש לקמן, אבל מערב שם שקיעת השמש שאין בחי' יחו"ע ע"כ הוא לילה וחשך כו' לכן יחרדו כו' ע"י שאגה הנ"ל לצאת מבחי' זו להיות אחרי ה' ילכו דוקא וזהו יחרדו בנים דוקא שיבינו איך שמבחי' ואנכי הסתר כו' זה הי' רק כמו אב המסתיר א"ע מבניו בכדי שהבן יחפש אחריו כו'.

יחרדו כצפור ממצרים וכיונה מארץ אשור כמ"ש סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשו"ג בענין האובדים בארץ אשור, אשור הוא תענוגי עוה"ז בחי' שמנת עבית כשית, והנדחים באמ"צ הוא להיפוך המיצר והדוחק יסורים שמעבירין אדם כו' וכמ"ש רוש ועושר אל תתן לי ועז"נ יחרדו כו' לצאת מב' הבחי' הנ"ל להיות אחרי ה' אלקיכם תלכו עד ובו תדבקון ואמר כצפור ממצרים כי צפור דרכה לעופף למעלה מעלה במרחב מה שזהו בחי' מצרים וכן השכינה נק' צפור ועז"נ גם צפור מצאה בית כו' בחי' ארץ טובה ורחבה הפך מבחי' מצרים וע"כ יחרדו כצפור ממצרים לצאת משם במהירות וכענין כי בחפזון יצאת מאמ"צ ופי' חפזון דשכינתי' כו' ולכן אף שלע"ל כי בחפזון לא תצאו עכ"ז יחרדו לצאת משם כו' וכן יונה הוא ההתענגות באלקות כידוע מענין עיניך יונים שהוא הפך לארץ אשור תענוגי עוה"ז שהן כשתי צרות זו לזו כו' וכמ"ש במ"א הענין יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים אשר מים מגדלים כל מיני תענוג ומים עליונים שמעל לרקיע זהו התענוג אלקי ונהר יוצא מעדן כו' משא"כ מים תחתונים תענוגים גשמיים ועז"נ ראה נתתי לפניך את החיים והטוב ואת המות ואת הרע נמצא כמו שהמות הפך החיים כך הוא התענוג הגשמי היפך התענוג אלקי וזהו וכיונה מארץ אשור כו', אפ"ל כי צפור ויונה היינו שכינתא עילאה ושכינתא תתאה כי בינה שהוא שכינתא עילאה נק' דרור עלמא דחירו כמ"ש במא"א אות ד' סעי' י"ג וזהו"ע צפור דהיינו צפור דרור ובינה נק' רחובות הנהר היפוך בחי' מצרים כו' ויונה בחי' מל' כמ"ש במא"א אות יו"ד סי' ט' כו' וכמ"ש במ"א בפי' ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע אשר שם צפרים יקננו כי עצי ה' הם מבחי' עץ החיים ונק' ע"ש לבנון הוא לובן העליון ושם צפרים יקננו הם נשמות דאצי' וזהו וללבן שתי בנות שנק' תרין צפרין בזח"א ויצא דקס"ב וע' בפ' אחרי דנ"ח ע"א ובפ' פנחס דרי"ג ע"ב וזהו"ע כי יקרא קן צפור כו' פרט למזומן כי הוא בחי' גבוה מאד עבודת מתנה כו' ולכן זהו היפך בתכלית מן בחי' מצרים וגבולים כו' ובכל אדם יש ג"כ ב' בחי' הנ"ל שהנשמה מלובשת בגוף נק' יונה ע"ד יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה וכמ"ש ג"כ בזח"ב ר"פ ויקהל דקצ"ט בענין יונה שהלך בספינה שהוא ענין התלבשות הנשמה בגוף כו' והנשמה שבבחי' מקיף ונק' מזלא זהו כענין צפור וזהו יחרדו כצפור כמו בחברי דניאל שנאמר אבל חרדה גדולה נפלה עליהם וארז"ל משום דמזליהו חזי כו' ואדמו"ר נ"ע פי' יחרדו כצפור על דרך והאופנים וחיות ברעש גדול, ומצאתי סעד לדבריו דאיתא בפרד"ס ערך צפור ובמא"א ומסטרא דאופנים נק' צפור. והנה האופנים וחיות נקראים חיות

הקדש אף שרפים שהם בבריאה אומרים קדוש בירו אלא שזהו ע"ד תשובה בחילא יתיר גבוה מבחי' צדיק כו' ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי בענין ב' בחי' כלה שזהו"ע כלתה נפשי לחצרות ה' אך לבי ובשרי שהם גשמיות ע"ד כלה תגרת ירננו דוקא אל אל חי מהו"ע מה שלמעלה מבחי' לחצרות הוי' ומבחי' זו אפי' לב האבן המס ימס כך הו"ע חיות הקדש לגבי קדוש דשרפים ועז"נ יחרדו כצפור כו' בבחי' תשובה בחילא יתיר וחרדה מסלקת הדמים ע"ד חדל לשרה להיות לה אורח כנשים שמבחי' נוק' נמשך דמים טמאים ה"ג קשות וזהו שאמרה רחל כי דרך נשים לי אבל בחי' ואברהם ושרה זקנים בחי' או"א מוחין דגדלות אזי חדל כו' ועד"ז חרדה גדולה מסלקת דמים הנ"ל דוגמת בינה עילאה שאין שם יניקה לחיצוני' וכנודע מענין יין המשומר כו' ובחי' בינה הוא תשובה עילאה ויחו"ע בבחי' ביטול ממש כו'.

קיצור וזהו אחרי ה' ילכו לברר ק"נ שזהו בחי' אחרי גם בחי' אחרי זהו בחי' אחרי זהו הסתר פנים ילכו ע"ד שיעמוד בנסיון והכח לזה מבחי' כארי' ישאג וכנ"ל אות ג', יחרדו בנים מים. ים בחי' אחור וע"כ יחרדו ע"ד ומשם יקבצך בהתאסף ראשי עם כצפור הניצוץ אלקי, ממצרים המיצרים וגבולים, וכיונה עיניך יונים תענוג אלקי מארץ אשור תענג גשמי שהן ב' הפכים כמ"ש את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע, גם ע"ד האופנים וחיות הקדש ברעש גדול ולכן נקראים ע"ש קדש וכמו לבי ובשרי ירננו אל אל חי וזהו חרדה מסלקת הדמים נדה נד ה' כו' גם נאלמתי דומי' החשתי ר"ת נדה וחרדה מסלקת בחי' זו.

ו) **והנה** גבי שופר כתי' אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו א"כ הוא שייך לבחי' כארי' ישאג כו' שנאמר שם יחרדו בנים. והענין דהנה הקדמונים נתנו סימן לאלול ועשי"ת ממ"ש בעמוס סי' ג' ח' ארי' שאג מי לא יירא אריה ר"ת אלול ר"ה יוה"כ הו"ר וכמ"ש בשל"ה ריש מס' ר"ה ובאמת יש לקיים דבריהם גם עפ"י המדרש ברבות יתרו פכ"ט דרשו פסוק ארי' שאג על דבור אנכי ה' אלקיך ששמעו מפי הגבו' יעו"ש וכן גבורה כחשבון אריה והנה ביוהכ"פ נתנו לוחות אחרונות שנאמר בהם אנכי כו' וההתחלה לזה הוא מר"ח אלול שאז מתחילים מ' יום שעמד משה בהר סיני עד שקיבל לוחות אחרונות ביוהכ"פ ולכן נקבעו אלו מ"ם יום לתשובה כי הלוחות האחרונות הי' בחי' בע"ת וע"כ זהו בחי' ארי' שאג שהתגלות בחי' זו מר"ח אלול עד יוהכ"פ וע"ז עושים שמחת תורה בשמ"צ. והענין כי הנה (בד"ה כי המצוה הזאת) פי' אנכי הוי' היינו עצמיות אוא"ס ב"ה שממנו נמשך שם הוי' שהוא בחי' אצי' יו"ד חכ' ה' בינה כו' וגם ההפרש בין אני לאנכי שהוא בכ"ף המורה על כתר ולכן אנכי זהו בחי' רוממות והנה דבור אנכי ולא יהי' לך נק' קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזירותי שהם המצות וכמ"ש הרמב"ן בס' המצות הו"ע קבלת עומ"ש כלמעלה מבחי' קבלת עול מצות היינו בחי' האמונה שהוא בבחי' סוכ"ע דוקא כי אני הוי' לא שניתי כו' וכמ"ש בד"ה וידעת היום ולכן נאמר אשר הוצאתיך מאמ"צ ולא נזכר בריאת יש מאין שהוא פלא יותר אלא לפי כי היש נברא מאין מבחי' מלכותו ית'

אבל בחי' אנכי הוא למעלה מעלה מזה וזהו תוס' הכ"ף דאנכי כי אני אותיות אין אבל אנכי מי שאנכי ופי' אשר הוצאתיך מאמ"צ הוא מיצרים וגבולים דהעולמות כו', והנה בחי' זו הוא למעלה מהחכ' וע"כ נק' ארי' שאג כי הנה יש בחי' בהלב שהוא למעלה מהשכל וחכ' והו"ע פנימי' הלב ורעו"ד וזהו"ע גבור כארי שיש בו גבורה למעלה מבחי' אדם וברבות יתרו פכ"ט שנ"נ נמשל לארי' ואיתא במדרש אסתר ע"פ כשבת המלך אחשורש על כסא מלכותו שנ"נ הי' קוזמיטור דהיינו מושל בכיפה שנק' מלך המלכים וכ"כ במא"א אות א' סי' ק"א ארי' קליפה שכנגד כתר והיינו כמ"ש במ"א ע"פ המדרש רבות בשלח ר"פ כ"ג בענין נכון כסאך מאז מלך עומד על הלוח אגוסטוס יושב כו' שהו"ע מלך המלכים שהוא מל' דא"ס בחי' זו נמשל כארי' עדמ"ש בבחיי פ' יתרו דצ"ג ע"ד ע"פ והר סיני עשן וז"ל וכן הכתוב המשיל את הקב"ה לארי' שנאמר ארי' שאג מי לא יירא כו' והענין לפי שאין לנו בכל בעלי חיים גופני יותר גבור ממנו ולשכך את האוזן במה שהיא יכולה לשמוע כו' עכ"ל והגבורה שייך במדת מל' כמ"ש כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו להודיע לבנה"א גבורותיו וכבוד הדר מלכותו כו' ולכן מל' דא"ס שנק' ממה"מ נמשל לבחי' ארי' מאחר שאין לנו בבעלי חיים גופנים גבור יותר ממנו כנ"ל, וע"כ על דבור אנכי הוי' אלקיך ארז"ל ארי' שאג כו' גור ארי' יהודה משיח ועוד גבור עמ"ש בענין עוז וכן ר"ה עוז למלכו אמרו לפני מלכיות.

קיצור מאות וי"ו, גבי שופר כתי' ג"כ יחרדו א"כ שייך לארי' ישאג, ארי' ישאג על דבור אנכי שמתגלה ביוהכ"פ כי אנכי בחי' כתר שהוא מל' דא"ס ע"כ נמשל לארי' כי מלך המלכים נמשל לארי' ע"ש גבורת הארי' וכך מל' דא"ס בחי' ממה"מ נמשל לארי' גם גבור כארי' הגבורה בלב והוא בחי' פנימי' הלב שהוא למעלה מהחכמה.

ז) **ולהבין** מהו שנמשל המלכיות לארי' יש להקדים תחלה ענין כארי' ישאג מהו בחי' זו בעבודה ויובן עפ"י מ"ש בבה"ז פ' ויחי ע"פ המאמר שם דרמ"ז ע"ב שבע עשרה שנה שצ"ל שהרי שרש הארי' למעלה הוא בבחי' החסד ולמטה נהפך לאכזר לטרוף טרף בבחי' הגבו' קשות בתכלית, אך הענין הוא דהיא הנותנת שלפי שארי' הוא אל הימין היינו תוקף האהבה לה' בכח ועוז גדול וכמ"ש במ"א שלכן בדרום אין ישוב מחמת תוקף החום היינו מחמת שימין של המקבל קרוב יותר אל המשפיע שהוא בחי' מזרח וכמ"ש למעלה לכן הוא בטל ביותר ואין יכול להיות בחי' יש ודבר נפרד בפ"ע וזהו"ע במדבר הגדול והנורא כו' ע"כ אין שם בחי' ישוב שזהו"ע יש ודבר בפ"ע ועמ"ש מענין במדבר לא ישב אדם שם כו' וכמו"כ פני ארי' שבמרכבה להיותו אל הימין הוא באה"ר ונפלאה בתגבורת האהבה לכן ארי' גימט' גבורה כמו בפ' שמע שנאמר בה ואהבת ואעפ"כ הוא שם מ"ב שהוא גבורה אלא היינו תגבורת האהבה בבחי' בכל מאדך כו' וזהו לפי שבפ' שמע ישראל הוא קבלת עומ"ש דבור אנכי ולא יהי' לך כמ"ש ברבות ס"פ ואתחנן ובשל"ה מס' תמיד דרנ"ב ע"ב וכבר נת' שדבור אנכי נק' ארי'

שאג ע"כ נמשך מזה ג"כ בנפש האהבה בבחי' כארי' ישאג כו' וע"כ שאגת ארי' נורא מאד בחפצו לדבר מה כו' ובהיות כן יומשך מזה ג"כ תוקף הגבורה והכעס על המנגדו שלפי שהאהבה הוא בבחי' תגבורות מאד ע"כ לפי ערך זה יומשך הרוגז והגבו' על המנגד שהוא המסתיר לאהבה כו' וכענין בינה דינין מתערין מינה דפי' שהדינין מתערין על מי שאינו מתבונן משא"כ מבחי' האהבה שאינה באה בגבורה כ"א אהבה הנמשכת כמים לא יומשך כ"כ הכעס על המנגד ולכן מבחי' חכ' לא נמשך כ"כ הדינין על המנגד כמו מבינה ועד"ז מפני שעם היותו על הימין אכן הוא ג"כ גבורה ע"ד שם מ"ב כנ"ל ולכך יומשך ממנו הדין לטרוף את המנגד המסתיר ולכן בחי' ארי' דוקא אכיל קרבנין היינו בירור שם ב"ן בגימט' בהמה שמבחי' שם ב"ן ע"י השתל' נמשך למטה היש ודבר נפרד משא"כ בחי' ארי' אותיות ראי' בחי' ביטול דשם מ"ה והוא ג"כ אותיות אורי"ה ע"כ לא יכול לסבול היש של הדבר נפרד דנה"ב שנשתלשלה משם ב"ן מבחי' רוח הבהמה היורדת למטה להיות יש ודבר נפרד ויטרוף אותה ויהפוך היש לאין וזהו"ע דאכיל קרבנין ומזה נמשך למטה מה שהארי' הגשמי יטרוף הבהמות שזהו שנסתעף מבחי' הגבו' שבארי' העליון ולבטל היש של בחי' בהמה שנשתלשלה מש' ב"ן להביאה לבחי' אין כדי שלא להיות יש ודבר מסתיר על קדושת אוא"ס ב"ה כו' ועד"ז נא' במדת מל' ותתן טרף לביתה היינו רפ"ח ניצוצים ע"ה שהיא טורפת אותם מיש המסתיר שיוכללו בקדושה וע"פ רבוי השתלשלות נמשך מזה הגבורות קשות שבארי' הגשמי' שיטרוף הבהמות כו' ששרש שרשן ממה שנפלו משם ב"ן והארי' משם מ"ה המהפך בחי' ב"ן לביטול כו' ולכן ארז"ל שאין חיה שולטת באדם עד שנדמה לה כבהמה ס"פ כ"ג דשבת דקנ"א ע"ב ע"פ נמשל כבהמות נדמו תלים מ"ט י"ג וכ' מהרש"א משום דנמשל היינו נדמו ולכך דרשו נמשל מלשון ממשלה שהחיה מושלת בו ע"י שנדמה להם האדם כבהמה דהיינו ע"י שיסתלק ממנו צלם אלקים כו' עכ"ל וע' בזח"א פ' נח דעא"א ע"פ ומוראכם וחתכם כו' ובפ' וישב דקצ"א ע"א שלכן לא שלטו האריות בדניאל לפי שהי' האדם בצלם אלקים ולא נדמה להם כבהמה והיינו כי ארי' הוא מלך שבחיות ועיקר מה שהוא טורף זהו על בחי' יש המנגד להביטול ואין זה אלא בחי' בהמה משא"כ אדם הוא משם מ"ה בחי' ביטול כו', ומכ"ז יובן ענין בחי' כארי' ישאג בעבודה היינו ע"ד קבלת עומ"ש שבפ' שמע בבחי' תגבורת האהבה עד שיומשך מזה ג"כ להפך תאוות נה"ב מחשוכא לנהורא כו' שזהו כח הארי' משא"כ מבחי' שור וכמ"ש למעלה אות ד', ומכ"ז יובן שהמל' נמשל כי במלוכה נאמר ג"כ גבורה כנ"ל והיינו כי מל' שמים שיהי' באדם בחי' ביטול לקבל עומ"ש ולכן שיר של יום ששי למע"ב שבו נברא אדה"ר הוא ה' מלך גאות לבש משא"כ על הבהמות וחיות לא שייך מלוכה כ"א ממשלה כי מלוכה הוא ומלכותו ברצון קבלו עליהם וע"כ על מי שאין בחי' אדם שאינו מקבל עומ"ש נמשך עלי' בחי' הגבורה וע"כ נמשל לארי' וזהו נהם ככפיר אימת מלך כו' ומ"מ פני ארי' אל הימין וכן נאמר והוכן בחסד כסא ישעי' סי' י"ו ה'.

קיצור שצ"ל פני ארי' אל הימין חסד ואיך למטה הוא טורף ומזיק, בדרום אין ישוב שמחמת תוקף האהבה שהוא ימין א"א להיות יש ועד"ז פני ארי' אל הימין תגבורת האהבה וזהו"ע פ' שמע שהוא ואהבת והשם מ"ב לפי שהוא קבלת דבור אנכי ולא יהי' לך שהוא בחי' ארי' שאג כו' ולכן מזה יומשך ג"כ תוקף הגבורה והדין על המנגד לגילוי זה כענין בינה דינין מתערין מינה דהיינו על ההיפוך וזהו ארי' דאכיל קרבנין להפך היש המסתיר לאין ובהשתל' נעשה הארי' הגשמי שבשבה"כ טורף הבהמה ולכן אין חיה שולטת באדם אא"כ נדמה לה כבהמה ולכן המל' נמשל לארי' כי המל' צ"ל כלולה מחו"ג וכמ"ש להודיע לבנה"א גבורותיו וכבוד הדר מלכותו וגם בחי' והוכן בחסד כסא.

ח) והנה בר"ה ג"כ אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם כי בר"ה נברא אדה"ר והי' השיר שלו ה' מלך גאות לבש ואדה"ר הוא כללות נש"י כי אדם אתם ולפי שנאמר כי עם קדוש אתה לכן אומרים המלך הקדוש וכמ"ש כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו כו' ופי' המלך הקדוש הוא המשכה מבחי' מל' דא"ס ועמ"ש בד"ה אתם נצבים ובד"ה שוש אשיש בהוי' ולכן הוא ג"כ בחי' ארי' שאג, וענין שאגה זו דהנה מבואר לקמן אות יו"ד ענין עיר קטנה כו' ובא אליה מלך גדול וסבב אותה פי' וסבב אותה היינו כמ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני פי' לראשי הוא ר"ה וכמ"ש פי' ראש (לקמן סוף אות יו"ד) דהיינו שבו מאיר גילוי כללות החיות של כל השנה והמשכה זו הוא מבחי' סוכ"ע ולכן הוא ע"י שמאלו דוקא והוא עדמ"ש בזח"ג פנחס דרי"ד ע"ב ע"פ חשף ה' את זרוע קדשו כו' למוקים ליה לכנס"י מעפרא ולקבלא לגבי לאזדווגא כחדא וכד האי אתער לקבלה כמה דכילו שריא בעלמא כו' וע"ש בפי' הרמ"ז שהוא הגילוי מבחי' גבורה דא"א ולכן נק' זרוע קדשו כמ"ש בירושלמי רפ"ט דברכות שזהו"ע אלקים קדושים כו' והיינו מה שאומרים בעשי"ת המלך הקדוש, ואפ"ל הטעם שנק' זרוע קדשו להיות כי מגבורה דז"א יש יניקה לחיצוני' ע"ד רישי' דעשו בעטפוי דיצחק וע' מזה בזח"ב פקודי דרכ"ד ע"ב, משא"כ מבחי' גבורה דא"א הרי לית שמאלא בהאי עתיקא וא"כ אדרבה משם סתירת הדינין ולכן נק' זרוע קדשו ופי' חשף הוא גילוי ע"ד מחשוף הלבן גבי מקלות דיעקב בפ' ויצא היינו גילוי לובן העליון שיסורי * הלבושים המעלימים אותו וכמו"כ כאן ענין חשף ה' את זרוע קדשו התגלות מל' דא"ס והוא בחי' לך זרוע עם גבורה כי להיות ההמשכה מבחי' סוכ"ע כתר להיות מזה גילוי בפנימי' א"א שיבא כ"א ע"י בחי' גבורות וכמ"ש בד"ה שוש אשיש גבי ותגל נפשי כו', וזהו שמאלו תחת לראשי שמאלו דוקא וזהו כענין הנז"ל אות ב' בפי' ממרום ישאג שאג ישאג על נוהו, ובזח"ג ס"פ ואתחנן דר"ע ע"א כד ארי' ואריותא מזדווגין ווי למאן דעבר ביניהו והיינו שבר"ה ויוהכ"פ היחוד בבחי' גבורה שזהו"ע ארי' בגימט' גבורה וזהו"ע ג"פ בכן שאומרים בתפלת ר"ה לפמ"ש

שיסורי: לכאורה צ"ל: שיסירו.

בזח"ג בשלח דנ"ב שהם ג"פ ע"ב כחשבון רי"ו דאיתא בת"ז דכ"א ע"ב ודא איהו אריה שאג כו' ובספר תולע"י כ' שעי"ז מתעלה הכבוד למעלה עד א"ס כענין שכתוב ובכן אבא אל המלך כו' והנה ענין ההעלאה שמלמטה ג"כ בבחי' ארי' כמ"ש אמך לביאה זהו ע"ד מ"ש כרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו ובפ"ק דברכות די"ב סע"ב משמע דקאי על ק"ש שנאמר בה בשכבך ובקומך וכן איתא בילקוט פ' בלק הן עם כלביא יקום עמדו משינתן עומדין כאריות חוטפין ק"ש והיינו מטעם הנ"ל שבחי' ואהבת בכל מאדך זהו בחי' ארי' כי ענין אהבה הנ"ל אור הגבורה בכלי החסד כו' וכך הוא אריה גימט' גבורה גבור כארי ומ"מ פני ארי' אל הימין כו' ובכלל גבורה זו להתגבר על נה"ב המסתרת ולשבור מדות הרעות ושלא יהי' שום מונע נגד אהבת ה' וכמו"כ עי"ז נמשך מלמעלה ג"כ מאוא"ס הסוכ"ע ממש אור חדש ולכן נק' פ' שמע עושין רש"מ יותר מפ' והא"ש כדמשמע בגמ' רפ"ו דברכות, והיינו כי ע"י תומ"צ רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח אברים דמלכא בחי' כמראה אדם ממשיכים בחי' או"פ דהיינו יחוד זו"נ שהוא אור שכבר מאיר בבחי' ממכ"ע אבל להמשיך יחוד או"א דהיינו אור חדש מא"ס ב"ה ממש זהו רק ע"י מס"נ כמ"ש במ"א בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י כו' כי כדי להמשיך משרשא ועיקרא דכולא מאור א"ס ממש א"א כ"א ע"י שמעורר ולמצוא ג"כ בעצמו וברצונו בחי' א"ס דהיינו בחי' בכל מאדך יותר משהכלי שלו מגביל וגם בלי שום מניעה וזהו ממעמקים קראתיך ועי"ז ממשיך ממש ממעמקים למעלה שהם ב' יסודות דאו"א המקבלים מע"י וא"א והם מא"ס ממש ועיין ג"כ סוף ביאור דמנורת זהב שזהו"ע קבלת עומ"ש קודם קבלת עומ"צ וזהו דוקא הנק' עושים רש"מ היינו התגלות רצה"ע לבחי' מקום שהוא ממכ"ע שיהי' נמשך ומאיר בו מבחי' סוכ"ע וכמ"ש הבחי בפי' אזכיר את שמי המשכת הרצון לבחי' שמי כו' וכענין הנז' במ"א ר"פ נח דעביד נייחא לה כו' והמשכה זו באה ג"כ בבחי' ישיש כגבור לרוץ אורח וכענין גבורות גשמים שיורדין בגבורה כו' משא"כ בחי' ימין לבד הוא רק וימינו תחבקני בבחי' מקיף לבד אבל שיומשך מבחי' א"ס בבחי' ממכ"ע בבחי' פנימיות זהו"ע חשף ה' את זרוע קדשו ואזי וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו עד שיומשך הגילוי בבחי' פנימי' וזהו ישיש כגבור כו' וזהו שלע"ל יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו כי לע"ל יהי' התגלות הצחוק והתענוג עליון בבחי' פנימית ועמ"ש מזה בביאור דתורה צוה לנו משה כו' וזהו"ע כד ארי' ואריותא מזדווגין שההעלא' מלמטלמ"ע בבחי' בכל מאדך כו' וכמו"כ ההמשכה מלמעלה נמשך ג"כ והוא כחתן כו' ישיש כגבור כו' וע' בזח"ג ר"פ בהעלותך דקמ"ח סע"ב ובפי' הרמ"ז שם וישיש גימ' כתר וישיש ב"פ יש שהן בחי' אנכי אנכי הוא מנחמכם נזכר ב"פ אנכי.

קיצור ר"ה מלכיות המלך הקדוש לכן הוא ארי' שאג וזהו"ע חשף ה' כו' ג"פ בכן גימט' אריה ובכן אבא אל המלך ובחי' אריותא מלמטה כרע שכב כארי בכל מאדך בלי גבול ולהתגבר ולבטל נה"ב וכל המניעות וזהו נק' עושים רש"מ שעי"ז ממשיך אור חדש מא"ס ונק' המשכות הרצון הנמשך מבחי' שלמעלה מהרצון שיומשך בבחי' ממכ"ע הנק' מקום, אזכיר

את שמי והמשכה זו בפנימיות זהו דוקא ע"י חשף ה' את זרוע קדשו ישיש כגבור ולכן יאמרו ליצחק כי אתה אבינו כי וימינו רק תחבקני מקיף אבל שיומשך בפנימי' זהו כנ"ל מבחי' פני ארי' גבורה ומ"מ אל הימין.

ט) **והנה** דרך כלל בחי' זו הוא ר"ה שאז נמשך אור חדש מסוכ"ע בממכ"ע על כל השנה כנודע ולכן פי' בזהר שעז"נ חשף ה' את זרוע קדשו כנ"ל והו"ע ארי' שאג וזהו"ע אם יתקע שופר בעיר דכמו שבמ"ת שהי' גילוי דבור אנכי הוי' אלקיך שנק' ארי' שאג הי' ע"י קול השופר כמ"ש ויהי קול השופר הולך וחזק מאד כו' וידבר אלקים כו' אנכי הוי' כו' וזהו תקיעה הא' המשכה מלמעלה ואח"כ מזה נמשך חרדה והו"ע שברים כי וגבור כארי לשבר מתלעות עול ע' מא"א י"ג באריה גופל לשן וישברהו והיינו ע"ד מתי תשפטו עול ואח"כ תרועה תרועם כו' וע' בד"ה האזינו דתקע"א מענין שברים ואזי תקיעה ב' קול פשוט בד"ה תקעו אותיות מחכ' אבל קול ע' בה"ז פנחס רנ"ד, צעקת הלב שאגתי מנהמת לבי וענין ויחרדו שיהי' עז כנמר קשה עורף קל כנשר כו' כי לא בשמים היא וצ"ל דרך הנשר בשמים ורץ כצבי מעבר לים כו' וגבור כארי בעיר שעי"ז ולא אבא בעיר עיר ומגדל אוסרי לגפן עירה כו' ארי' חיה טמאה ושרשו מאד נעלה כך לתקן מה שפגם בל"ת וע"י שאגת ארי' קול שופר כו' ת' פרסי חי' נשמה רוח ונפש ת' שקל כסף שי"ן פרסה נר"ג, והענין (בד"ה וכל העם רואים בת"א ס"פ יתרו) כי הנה קול השופר הוא קול פשוט ומטיל אימה שהוא קול חרדה אך עכ"ז נק' שופר ע"ש שפרו מעשיכם כמ"ש במדרש תלים סי' פ"א שהוא הממשיך תענוג שבו וע"י נמשך למטה להיות התהוות תענוג כי הוא מבחי' מקור התענוגי' כו' מבחי' כי עמך מקו"ח והיינו כי שופר תוקעין אותו מפיו הקצר והקול יוצא ומתרחב ויוצא בסופו במקום הרחב ועז"נ מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה פי' מן המיצר מקום צר שאינו מושג ולית מחתב"כ שהוא למעלה מכל השגות וכמו בחי' יו"ד דשם הוי' הוא בחכמה וה' בבינה הרי החכ' היא למעלה מהבינה ומדוע הוא שיו"ד היא קטנה מה"א שהרי הה"א יש לה אורך ורוחב כו' אלא דהיא הנותנת שבינה יש בה השגה ונק' אימא משא"כ החכ' היא למעלה מכת ההשגה ולפיכך נק' אצלינו רק נקודה בעלמא בחי' אין כו' והכתר שגבוה הרבה יותר מהחכמה אינו נרמז רק בקוצו של יו"ד כו' וכמ"ש והחכמה מאין תמצא וא"ס שנעלם יותר נק' אפס כר וזהו"ע מן המיצר וכמ"ש במ"א בענין עשה ול"ת שבחי' ל"ת נמשכים ממקום שאין שם השגה ונק' ישת חשך סתרו ועד"ז ענין ברכה והודאה כו' ברוך בחכמה משא"כ באוא"ס שלמעלה מהחכ' דלית מחת"ב כלל לא שייך רק הודאה כו' והנה מצד אותיות צמר והוא בחי' שער רישי כעמר נקי וזהו"ע ב' שמות שלפני יג"מ כו' והו"ע שופר שפרו מעשיכם ממשיך תענוג אבל בעצמו הוא קול פשוט מקור התענוגי' כי עמך מקו"ח כתי' בחי' עמך טפל ובטל ונכלל באוא"ס ב"ה ממש ועמ"ש בד"ה שובה ישראל עד שזהו"ע כי עמך הסליחה כו' ומשם קראתי י"ה יו"ד עילאה בחי' חכ' תושב"כ הנק' מוסר אביך וה"א עילאה בינה הוא רחובות הנהר תשבע"פ כו' ושם גילוי התענוג עליון ע"ד ונהר יוצא מעדן כו' ולכן הי' צ"ל קול השופר במ"ת

שיהי' נמשך מאוא"ס ב"ה מבחי' מן המצר להיות בחי' י"ה תשב"כ ותשבע"פ כו' וזהו ג"כ ענין ארי' שאג כי מבואר בזח"א ד"י ע"ב ובפ' צו דל"ב ע"ב שבחי' ארי' דאכיל קרבנין זהו אוריאל ולכן נק' המזבח להאריאל ביחזקאל סי' מ"ג ובישעי' סי' כ"ט ופי' אוריאל היינו מבחי' אל כי הוא כלול מחו"ג כנ"ל גבור כארי והוא אל הימין וא"כ פי' ארי' היינו ג"כ אורי"ה והיינו שהוא ההמשכה ממקום גבוה מאד מבחי' אנכי להיות י"ה שזהו מן המצר קראתי י"ה והיינו משארז"ל בדבור אנכי שנק' ארי' שאג כו' ולכן הי' מתחלה קול השופר כו' והנה פי' ענני במרחב י"ה היינו כי כמו שיש י"ה עילאין שהם ח"ע ובינה כנ"ל כך יש בחי' י"ה תתאין יו"ד חכ' תתאה כו' והיינו כמ"ש בבחי' פ' יתרו ע"פ וידבר אלקים את כל הדברים בענין הפסוק כי בי"ה צור עולמים בישעי' סי' כ"ו כי השם המיוחד שהוא צור עולמים בי"ע הוא בחי' מל' ובו דבר כו' עכ"ל וכ"כ במאו"א אות יו"ד סכ"ח שהגם שהמל' נק' כך שהוא חכ' זעירא יו"ד מאיר בה"א כו' ומה שנק' י"ה היינו כי במל' יש ב' בחי' הא' נק' ים הב' נק' ארץ וזהו שמצד היותה בחי יו"ד חכ' נק' ים והעלם ומצד היותה ה"א בינה נק' ארץ כו' והענין שנק' שעורה שעור ה' ע"י שמקבלת מה"ג דאימא ונק' חטה ע"ש קבלתה ה"ח דאבא כברתא דמתחטא לגבי אבוה כמ"ש במ"א, והנה גילוי בחי' בי"ה הוי' צור עולמים זהו בר"ה כי מתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד וזהר"ע הה"א בה"א בראם שהוא מצד קבלת מבינה שהוא מקור הגבורות ואח"כ שיתף עמו מדה"ר זהו ע"י היו"ד שמבחי' חכ' ומקור קו הימין חסד כו' ושיתף זהו בר"ה ביום בריאת אדה"ר כו' וע' זח"ב ר"פ וארא מענין כי בי"ה הוי' צור עולמים ובהרמ"ז שם והמשכה זו עכשיו זהו ע"י השופר שהוא בחי' מן המצר קראתי י"ה ועי"ז ענני במרחב י"ה כו' להיות כי בי"ה צור עולמים וזהו"ע התקיעה תקע י"ה היינו שהקול פשוט מבחי' מן המצר הוא להיות נתקע ונמשך בעולמות בחי' י"ה והיינו כי הה"א הוא ה' מוצאות הפה בחי' בה' בראם שהוא בחי' ה"ג ומהן נמשך ומאיר בחי' היו"ד דחכ' להיות ביטול היש כו' כמ"ש בסדור בד"ה אד' שפתי תפתח כו' ושם נת' שמקור התהוות הדבור זהו ע"י קול פשוט וזהר"ע קול השופר להיות שפרו שיהי' גילוי התענוג בבחי' הדבור כו'.

קיצור לכן בר"ה שופר כמו במ"ת ששניהם בחי' ארי' שאג, שופר מטיל חרדה ומ"מ שפרו גילו ברעדה מן המצר קראתי י"ה מקום דלית מחתב"כ ע"כ הוא צר כמו קוצו של יו"ד קראתי י"ה חו"ב תשב"כ ותורה שבע"פ וכמ"כ ארי' שאג אורי"ה והנה כמ"כ בי"ה הוי' צור עולמים ה' מוצאות הדבור מבחי' ה"ג והמיתוק ע"י חכ' תתאה והוא מאיר בר"ה שיתף מדה"ר במדה"ד והיינו על ידי השופר קול פשוט מבחי' מן המצר כו' כעמר נקי כו'.

י) **וזהו** אם יתקע שופר בעיר כי עיר היינו מל' עולם הדבור כי עיר נק' מה שמקבץ מכמה בתים ובתים הם צירופי אותיות כמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שתי בתים כו' כמבואר בת"א פ' וארא בד"ה וידבר

אלקים כו' וארא כו' ועמ"ש מזה בד"ה וכל בניך למודי א"ת בניך אלא בוניך שלהיות בנין בחי' עיר אין די ע"י בחי' האהבה לבד הנק' בן כ"א ע"י גבורה ג"כ לדחוק יניקת החיצונים הסובבים עיר כו' וגם עדמ"ש עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא מלך גדול וסבב אותה כו' ופי' ברבות קהלת דק"ט ע"ג ע"פ הנ"ל עיר קטנה זהו הגוף כו' ובא מלך גדול זה היצה"ר וסבב אותה כו' ולמה נק' מלך גדול שגדול מיצ"ט י"ג שנה כו' וזהו ע"ד שעשו קודם ליעקב בילדתו וכן קין להבל דהיינו ששרשן מזמ"ל קדמאין דתהו וע' בזח"א ר"פ וישב דקע"ט סע"א ע"פ טוב ילד מסכן וחכם ובפי' הרמ"ז שם, והנה בזח"ג פ' אחרי דקס"ח ע"ב פי' עיר קטנה הוא בחי' מל' היינו ירושלים וכנס"י והביא ראי' מפסוק עיר עז לנו בישעי' רסי' כ"ו ונקראת קטנה כי היא ה' תתאה דשם הוי' שעז"נ ושם הקטנה רחל פי' הקטנה ה' קטנה כמ"ש בת"א פ' וישב בד"ה בכ"ה בכסלו, ועיקר מה שנקראת קטנה זהו כמ"ש אחות לנו קטנה שהוא ע"ש הביטול כו' וכמ"ש במדרש ע"פ ושם אחיו יקטן שהוא מקטין עסקיו משא"כ בחי' ק"נ נקראת נינוה עיר הגדולה כמובן עפמ"ש ברבות בראשית פי"ז והיינו לפי שהם בבחי' יש ודבר נפרד והוא עדמ"ש בזח"ג פקודי דרל"ג ע"ב כל מה דאוסיף גרע כו' דהיינו ענין רבוי האותיות הוא גורע אור המלובש בתוכן והו"ע שריבוי הכלים גורם מיעוט האור כו' ותכלית רבוי הכלים הוא בק"נ וכידוע בענין כל רב מבבל כו' ולכן ירושלים נק' נוה קדשך נוה שאנן וק"נ נק' נינוה תוס' אתיות על נוה וכל המוסיף גורע כו' וזשארז"ל צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה וברשעים אומרים הרבה ואפי' מעט אינם עושים אומרים מעט דוקא מיעוט האותיות והכלים ועושים הרבה רבוי ההשפעה שהוא האור וברשעים הוא להיפך וכבר מבואר לעיל דעיר היינו צירופי אותיות הדבור ולכן בק"נ ריבוי הכלים המסתירים ומיעוט האור משא"כ בקדושה בחי' עיר אלקינו הנה גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו לכן נקראת עיר קטנה גם ע"ד משנ"ת בת"א בד"ה בשלח פרעה בענין שעשו נק' בנה הגדול ויעקב נק' הקטן והיינו ע"ש ששרש ק"נ הוא מעולם התהו שקדם לתיקון ומקבל מבחי' שלמעלה מהצמצום כו' משא"כ יעקב מעולם התיקון שהוא בחי' צמצום להיות הגילוי ע"י החכמה ותורה ולכן נק' קטן כו' וע' באגה"ק ע"פ קטונתי מכל החסדים ולכן נק' עיר קטנה והעיקר היינו לפי שבה הוא גילוי גדול הוי' בעיר אלקינו היינו דכולא קמי' כלא ממש חשיבי ולמעלה היש ולמטה אין ממש וממילא היא עיר קטנה כו' וזהו ובא אליה מלך גדול דא קוב"ה כי עליו ית' שייך לומר מלך גדול, ויש מפרשים על היצה"ר שנק' מלך זקן וכסיל ונק' גדול כנ"ל בענין גדול הוי' ולגדולתו אין חקר ופי' ובא אליה היינו להיות ההמשכה והגילוי בבחי' או"פ ממש וכמארז"ל צמצם הקב"ה שכינתו בין שני בדי ארון כו' ששם השראת אלקותו ית' דאף כי מכה"כ מ"מ זהו כמשל הנשמה שאף שמלובש אורה בכל רמ"ח אברים עכ"ז עיקר השראתה במוחין שבראש כו' ועד"ז ארז"ל משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה כמ"ש במ"א, וסבב אותה פי' ברבות קהלת דהיינו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת והיינו שע"י המצות נמשכים מקיפים עליונים לנפש מבחי' סוכ"ע וזהו וסבב

אותה ממש ועמ"ש מזה בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' וכענין זה פי' ברבות קהלת שם עיר קטנה זה בהכ"נ (והיינו שנק' מקדש מעט) ואנשים בה מעט זה הצבור ובא אליה מלך גדול זה ממה"מ הקב"ה כו' והנה דרך כלל יש לפרש בחי' זו על ר"ה שאז הוא ובא אליה מלך גדול כמארז"ל שבר"ה אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם ולכן בעשי"ת אומרים המלך הקדוש המלך המשפט (בד"ה שוש אשיש) כי הנה פי' ר"ה כמו עד"מ ראש האדם ששם ראשית גילוי החיות מעצמות הנפש כו' כך בר"ה הוא גילוי כללות החיות של כל השנה והמשכה זו הוא מבחי' סוכ"ע כו' ע"ש וזהו"ע עיר קטנה הוא בחי' ממכ"ע שהוא ה' קטנה דשם הוי' ובא אליה מלך גדול היינו ממה"מ הקב"ה דהיינו מבחי' סוכ"ע ונק' מל' דא"ס וסבב אותה היינו המשכות המקיפים כו' והיינו שע"י תומ"צ שהם פנימי' ומקיפי' נמשך גילוי אור הסוכ"ע להיות בבחי' ממכ"ע וכמ"ש בד"ה שוש אשיש בפי' כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב כו' ע"ש. והיינו כי בכל השנה נאמר גדול הוי' כו' בעיר אלקינו שבחי' עיר הנ"ל מקבלת משם הוי' שהוא בז"א אבל בר"ה נמשך התגלות יותר עליון מבחי' כתר מל' דא"ס בחי' כי לא אדם הוא וזהו ובא אליה מלך גדול ולכן עז"נ אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו בתמי' כי מה שיתקע שופר בעיר הנז' זהו מחמת ובא אליה מלך גדול כו' שהוא בחי' אריה שאג א"כ מי לא יירא לכן יחרדו כו'.

קיצור עיר הם צירופי אותיות, בוניך עיר קטנה ה' קטנה דשם הוי' בחי' ממכ"ע גם קטנה ששם גילוי גדול ה' וכולא קמי' כ"ח משא"כ בק"נ רבוי הצירופי' המסתירים וכן עשו נק' בנה הגדול ויעקב נק' הקטן ובא אליה מלך גדול ההמשכה מסוכ"ע וסבב אותה בבחי' או"פ ואו"מ דתומ"צ והמשכה זו בר"ה שאזי אומרים המלך הקדוש וכמו בהראש הוא גילוי כללות החיות הנמשך מעצמות הנפש.

יא) אך הנה כדי להיות גילוי זה בר"ה מבחי' סוכ"ע בחי' ארי' שאג ובחי' ובא אלי' מלך גדול כו' צ"ל ע"ז דין ומשפט כי כדי להיות התחדשות החיות כללי של כל השנה יש ע"ז כמה קטרוגים על האדם אם ראוי לכך להיות נמשך ע"י רצה"ע בגילוי מלכותו ית' מפני כמה פריקות עול שיש שאין מקבלים עליהם עומ"ש תמיד באהבה וברצון כ"א לפרקים ועתים מזומנים שזוכר ממה"מ הקב"ה משא"כ כל היום פונה למחשבתו כאו"א מאי דידע בנפשי' ובפרט מי שאין נזהר הן בסומ"ר והן בוע"ט כאו"א לפי מדרגתו שא"א להיות המשכת רצה"ע ב"ה וגילוי מלכותו ית' כשיש ח"ו פריקות עומ"ש למטה שאין מקבלים עליהם עול מלכותו ית' ברצון כמ"ש בד"ה תקעו בחדש שופר וע' מזה בזח"ב תצוה דקפ"ד ע"א ובהרמ"ז שם, וגם הנה הוא ית' נק' המלך הקדוש וכיון שאין מלך בלא עם לכן העם ג"כ בבחי' כי עם קדוש אתה וכמ"ש קדושים תהיו כי קדוש אני ה' כו' ולכן ר"ה הוא יום הדין שבו דנין האדם על מעשיו בשנה שעברה וזהו ובנה עליה מצודים גדולים וע' ברבות אמור פכ"ז ע"פ בחודש השביעי וע' בזח"ב פנחס דרל"א ב' ובפ' תרומה קס"ג א' ומצא בה איש מסכן וחכם ברבות בקהלת אמרו

שזהו שליח צבור והיינו כי התפלה צ"ל בבחי' תחנונים כמ"ש בת"א ר"פ בראשית סד"ה השמים כסאי בענין ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כו' בחי' ביטול דלית לי' מגרמי' כלום אפי' תומ"צ רק ע"י ביטול בתפלה וכריעות והשתחוואות כמשל המלך שכורעים ומשתחוים אליו מפני שא"א להתקרב אליו מגודל מעלתו כו' ע"ש ומלט כי עי"ז ואל זה אביט עי"ז לא הביט און ביעקב, והענין כי התפלה הוא בקשת יהי רצון שיתהווה בחי' רצון זה שכבר נמשך רצה"ע בחכ' הנה החכמה מחייב ע"פ התו' אין יסורים בלא עון שהעון גורם יסורים ח"ו אבל ע"י התפלה יהי רצון נמשך רצה"ע שלמעלה מבחי' חכ' ושם הוא רחמים פשוטים ורבו פשעיך כו' לכן א"א להגיע לבחי' זו אפי' ע"י תומ"צ דאורייתא מחכ' נפקת כ"א ע"י בחי' ביטול הנ"ל עני ונכה רוח וזהו ומצא בה איש מסכן דוקא שיהי' בבחי' ביטול והיינו ג"כ וחכם בחי' כח מה כו' שעי"ז ומלט הוא את העיר בחכמתו כו' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח הנה עי"ז לא הביט און ביעקב כו'.

וזהו אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו שתקיעת שופר בר"ה הוא בעיר היינו בבחי' עיר קטנה הנ"ל בחי' ממכ"ע להיות ובא אליה מלך גדול כו' ובנה עליה כו' להיות יום הדין על המשכו' והתחדשות החיות כללי ואין צדיק בארץ כו' ואין עצה כ"א להיות בבחי' איש מסכן בבחי' עני ונכה רוח ובשל"ה דל"ט ע"א הביא בשם מדרש רות איש מסכן דא דוד מלכא כי עני ואביון אני כו', וזהו אמירת תהלים שהוא הכל בבחי' תחנונים כו' ובחי' זו זהו ע"י שופר המטיל חרדה וכמאמר ובמורא גדול זה גילוי שכינה וכך ע"י ההמשכה מבחי' סכ"ע שנק' ממה"מ עי"ז נמשך החרדה הגדולה ויהי' בבחי' עני ונכה רוח וחרד על דברי כו'.

שייך לתורה כתפוח בעצי היער

ע' נ"ב ב' האריז"ל תפוח תיקון ז' עצי היער שער ת"ד, כן דודי ז"א ע"כ צ"ל כשמקבל הארת א"א' ע"י השופר אז נמתק' הבנים בני אלקים העומדים להתייצב כו' או י"ל דתפוח כלול מג' גווני התכללות אהוי"ר ועצי היער מלאכים הן בבחי' (או עם) מיכאל אהבה כו'.

זה היום תחלת מעשיך. עיין מ"ש בבוך תרט"ו בתחילתו ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות לאמר זה הדבר, בענין כל הנביאים נתנבאו בכה ומשה נתנבא בזה, ע"ש סעי' י"ד נסעי' ט"ו, ושם ג"כ ענין בכ"ה באלול נברא העולם הבריאה בבהי' כה, ור"ה נק' זה היום להמשיך בחי' זה, ע"ד חה הדבר במד"ר פ' תצוה ר"פ ל"ח, ועמ"ש ג"כ בבוך המתחיל הגהות לד"ה כל המשמח את החתן דף תנ"ב ע"ב ודף תנ"ג בענין לאמר זה הדבר, ומשם יובן בתוס' ביאור ענין ר"ה שנק' זה היום והנה י"ב ר"ח הם כנגד י"ב שבטים, וא"כ י"ב ראשי המטות כנגד י"ב ראשי חדשים וגם י"ב שבטים נק' זה מנין י"ב כמ"ש במד"ר, ועיין מש"ל דנה"א ע"א קיצור מהדרוש ראשי המטות הנ"ל. והנה הזיי"ן עם שרומז לז' חדשים י"ל שמורה ג"כ על ר"ה שנק' חודש השביעי, וגם כולל ז' חדשים מניסן עד תשרי, ואח"כ ה' הם חדשים שאחר תשרי עד סוף אדר, וזהו שנק' זה היום, וכמו לאמר זה הדבר נאמר גבי נדר והתרת נדר, כמו"כ בר"ה יש התרת נדרים ער"ה, וע"ש בד"ה ראשי המטות שכדי להמשיך זה הדבר צריך ליזהר מד' כתות שאין מקבלים פני שכינה, ספ"ז דסוטה דמ"ב ע"א, וכל ד' כתות הנ"ל פגמם הוא בענין הדבור ע"ש פט"ז ובר"ח שער הקדושה ר"פ י"ג, כמו"כ בר"ה שהוא בנין עולם הדבור, וכמרומז ג"כ במד"ר ר"פ כ"ט ע"פ לעולם ה' דברך נצב בשמים דקאי על ר"ה יעו"ש, ע"כ צריך האדם לשוב מד' בחי' הנ"ל הפוגמי' בהדבור, שפוגמי' בד' אותיות אד' כו' וקוצץ היחוד דשם אד' עם שם הוי' וע' מ"ש בלק"ת בד"ה כי כארץ תוציא צמחה בענין כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה ושם דשם אד' מאיר בר"ה ושם הוי' בניקוד אלקים ביוהכ"פ, ע"כ צריך קודם ר"ה לשוב מן שמץ של ד' כתות הנ"ל כו', והנה בר"ה הוא בנין המל', ועיין בד"ה ראשי המטות הנ"ל פ"ד שהמל' הוא יחר"ת שזהו בחי' הודאה. והנה בר"ה נאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו בצלמנו הוא יחו"ע וכמש"ש בסידור בדרוש ברהמ"ז ד"ה ת"ר מנין שברכת הארץ לברהמ"ז מן התורה מתחלת בנודה לך, וברכת הזן הוא בחי' ברכה שלמעלה מהודאה, ומקדימין ברכת הזן שכדי להיות בחי' הודאה נודה לך צ"ל בחי' ברכה והמשכה עליונה מלמעלה תחילה, ע"ש בד"ה אך הנה עדיין, ע"כ צ"ל ב' הבחי' בצלמנו כדמותינו, ועוד י"ל כי אע"פ שר"ה הוא עיקר בנין המל' שם אד', מ"מ הוא ג"כ בנין זו"נ יחד שד"א נק' מלכא, וזהו ענין מלכיות וזכרונות, יחוד שם אד' עם שם הוי', שילוב הוי' באד', שזהו"ע ה' מלך וע"כ זהו ע"י ב' הבחינות בצלמינו כדמותינו, ועיין בלק"ת פ' תבא בד"ה היום הזה ושם פ"ג פי' את ה' האמרת היום שעשיתי אותו אומר מאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו יעו"ש ועד"ז יש לפרש זה היום תחלת מעשיך, פי' תחלת מעשיך היינו מאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו.

ב) עיין בלק"ת בד"ה והי' ביום ההוא יתקע ספ"ד, שלכן צ"ל תקיעת שופר בר"ה בשופר של איל שהוא בחי' בהמה ולא די בצעקה מפנימי' הלב של האדם, ובעסק התפילה זהו כדי שיבא ההשפעה בגשמיות שהוא בחי' בהמות, לכן צ"ל ע"י שופר מבחי' בהמה, רק של פרה פסול מפני שהוא דין כו', וא"כ יש להעיר ממ"ש בד"ה להבין ענין ברכת חתנים דחורף תקס"ג שבחי' מ' נק' רוח הבהמה היורדת למטה דהיינו שם ב"ן גימט' בהמה שיורד להחיות בי"ע חו היא ירידה גדולה, ירידת הזיו ממקורו להיות נמשך להחיות בעלי גבול,

גם עד"ז בהמה רבה שלפני האצילות הוא ג"כ ירידה גדולה, ועיין בלק"ת פ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי דרוש השני מענין ירידת הזיו, משא"כ רוח האדם שם מ"ה הוא העולה למעלה להבטל באור א"ס, וע"כ כדי להמשיך החיות בבי"ע שזהו בחי' רוח הבהמה כו', לכן צ"ל בשופר שמבחי' בהמה דוקא, וגם לכן אמרו לפני מלכיות לשבח שמביאין ראי' מן התורה שכן צ"ל, והיינו כמו שע"י קרבן מהבהמה מתעלה שם ב"ן אח"כ לבחי' שם מ"ה, ועי"ז יש ג"כ עלי' לשם מ"ה, כי שורש ב"ן מס"ג מבחי' עולם התוהו שלמעלה מהתיקון. וזהו בחי' שופר שהוא בינה שלמעלה מז"א, וגם יוהכ"פ זהו עלי' יתירה לבחי' שלמעלה מהתוהו והתיקון, ולכן אין בו אכילה ושתיה שהוא למעלה מהבירורים, וכ"ז ע"י בירור שם ב"ן תחילה, עיין מזה בהקיצור ע"פ ראשי המטות לעיל דנ"ה סעי' ב' ובהערה לסעי' ט', ולפי"ז י"ל ענין יתקע בשופר גדול ר"ל של בחי' בהמה רבה שם ב"ן שלפני האצילות שהוא מל' דא"ק, ואם שצ"ל מאיל י"ל זהו בחי' כשב שלמעלה מבחי' כבש כמ"ש עיין בלק"ת פ' אמור לענין פי' ובאו האובדים, עיין בהקיצור ע"פ עולת תמיד סעיף ד', והוא לעיל דף נ"ד.

בבוך בה"ז דף כ"ד, ענין פה פאה שופר ר"ה ושם דף תכ"ב סע"ב מענין שופר גדול שעי"ז יומשך הדבור ג"כ בבחי' אתוון רברבן שתתעלה ה' תתאה ע"ד ה' עילאה בחי' ביום ההוא יהי' כו'.

ג) **וה'** האמירך היום כמ"ש ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, וג"כ פי' אחד שאין כיוצא בו, עמ"ש בבוך יהושע דרפ"ח ע"ב, ע"פ הזח"ב תרומה קס"ט ב' שבישראל למטה נמשך כל מה שיש באצילות למעלה משא"כ כו' ולכן חטא חטאה ירושלים, משא"כ עו"ג אף שחוטאים אין כלום, הרי מודו"מ של ישראל מעוררים למעלה מעלה, משא"כ כו', וא"כ אין כיוצא בו, ולכן נאמר אני אמרתי אלקים אתם ולע"ל יהי' הוי' שמם כו'.

בענין את ה' האמרת היום לשון לבוש פורפירא כי מל' נק' לבוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש, ועיין מזה בהביאור ע"פ וכל העם רואים את הקולות, ובלק"ת בד"ה נשא פ"ג, ומבואר בד"ה ביום השמיני עצרת בן חכם פ"ב שיש במל' ב' בחי', היינו חיצוניות המל' מה שמחי' העולמות שבבחי' זו אין העון מסך מבדיל כו', ונראה שבחי' זו נק' מלך אלקים על גוים, ואפ"ל שמ"מ לבחי' זו שייך ז' מצות שנצטוו בני נח, שעי"ז יומשך חיות העולמות הנמשך ע"י ז' מדות, והיינו מבחי' חיצוניותו של ז' המדות שלכן הם הנקראים ימי החול, כמ"ש בסידור שער היו"ט ע"פ הזהר אמור דצ"ד, והם המתלבשים במט"ט שרו של עולם, ובמאו"א אות זיי"ן סעי' י"ג ז' מצות בני נח בסוד זמ"ל קדמאין כנגדם ע' אומות, כל אחד כלול מיו"ד, ויותר י"ל שזהו כנגד ע' שרים, ולפ"ד המאו"א י"ל מפני שמקבלים מזמ"ל הנ"ל, ועיין בלק"ת פ' ראה בד"ה וכל בניך פ"ג בענין ע' תלויה שבתיבת מיער תילים סי' פ', שבחי' ע' הנ"ל מאיר עליהם בבחי' מקיף, כענין לבונה, נמצא לבוש זה דחיצוניות המל' מה שנמשך ע"י מקיף דע' תלויה זה הלבוש הוא מסתיר מאד, כי החושך יכסה ארץ, אבל ואנכי נטעתיך שורק, ז' מצות עם שורק הם תרי"ג ואם ז' מצות דרבנן הם תר"ך בחי' כתר הרי ממליכים הלבוש מל' מבחי' כתר, וזהו כענין הנזכר במד"ר פ'

ויקרא פ' שהם המליכוהו על הים באמרם ה' ימלוך לע"ו שהוא לבוש מלכות מבחי' פנימיות המל' שנעשו בו ניסים נפלאים, והפך ים ליבשה כו', ועל לבוש זה חקק כל זה שבתורה דהיינו הארת א' דאנכי שמאיר במל' הנק' ז', וזהו את ה' האמרת היום לבוש יפה ונאה, ועיין לקוטי תורה בשיר השירים בד"ה יונתי בחגוי בפירוש יפתי עיין שם פרק ג', ובהביאור שם פרק ג' ובהביאור השני פרק ב', ועיין מ"ש בדרוש ואולם חי אני וימלא כבוד ה' דכבוד הוא ג"כ לבוש, אך צריך להמשיך להיות ברוך כבוד ה' ממקומו ושרשו מבחי' מה שעלה במחשבה הקדומה הלבוש דאנא אמלוך כו' וע"ש בפי' איה מקום כבודו.

זה היום תחילת מעשיך. באמת ויציב אומר הדבר הזה קאי על ק"ש הוי' אחד שנק' זה אלי ואנוהו והיינו שגם הדבר מ' יהי' בבחי' הדבר הזה, הנה זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון (שבת שלפני ר"ה סוף שנת תקס"ז) כי בכ"ה באלול נברא העולם בחי' כה ע"ד כל הנביאים נתנבאו בכה, ובר"ה נברא אדה"ר ועליו נאמר זה היום תחילת מעשיך ע"ד משה נתנבא בזה שע"י בריאת אדה"ר נמשך להיות גילוי בחי' נתנבא בזה וע"ד שלע"ל נאמר ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה, ועמ"ש בד"ה שוש אשיש אות ב', וזהו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו הוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע, והיינו בחי' זה ובחי' כה כי כה היינו ג"כ כ"ב אתוון וג' קוין והם המתלבשים להיות ממכ"ע ובחי' זה הוא ההמשכה מסוכ"ע וכמ"ש בזח"א פ' ויצא דק"נ ע"ב בפי' וזה שער השמים ועמ"ש מזה סד"ה מצה זו.

(קיצור כ"ה באלול כה זה היום זה וזהו בצלמנו כדמותנו כה לחי).

ב) ויובן בהקדים ענין ראש השנה דכמו שהראש כולל חיות כל רמ"ח אברי הגוף כן היום דר"ה כולל חיות כל ימי השנה שהם שנה עזח"ג פנחס דרמ"ט סע"ב כמ"ש בד"ה יתקע בשו"ג אות א', וע"ד כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול תילים צ' ד' ושית אלפי שני הם ו' יומין ששה מדות רק כשבאו למטה נעשה מכל א' אלף שנה כמו נקודת השכל כשבא לדבור נעשה ריבוי הצירופים כמ"ש ממשל זה בד"ה מי אל כמוך ומתחלק תחלה ליובלות ואח"כ לשמיטות ואח"כ לשנים, וכמו הנר המאיר בריבוי החדרים שאעפ"כ האור שבנר כולל כל ההארה שבהחדרים עמ"ש מזה סד"ה עוי"ל בענין יו"ט שני, ועיין מענין כי אלף שנים בעיניך בגמרא סנהדרין פרק חלק צ"ו א' עמה"מ א"ג מח"ב נב"ב, רבות י"א קפה"ג רסא"ג שה"ש כ"ט ב"ג של"ה כג"ב בד"א קפר"א בתד"א ח"ב סי' א' בחיי י"א טו"ד כח"ב ועמ"ש בד"ה ויאמר ה' אל אהרן ס"פ קרח שכמו חיות היום מובדל מחיות הלילה ושרשם זו"נ או חו"ג ושם מבואר שכשצ"ל המשכת חיות כללי מחדש על שנה א' כמו ר"ה צ"ל המשכה זו ממקורא

ד'
שו"ס ...

דכולא, כי אף שי"ל שנמשך מבחי' היום הכולל אלף שנה, מ"מ צ"ל שגם יום זה כדי שישפיע למטה צריך לקבל מלמעלה והמשכה זו ע"י העלאת מ"ן של הזמן משנה העבר שעולה ונכלל במקורו וזהו יום ליום יביע אומר כו' ע"כ נתבאר שם ר"ה כולל חיות שנ"ה יום ע"ד כי אלף שנים בעיניך כיום, יום ולילה, וצ"ל ההמשכה ממקורא והיינו ע"י ההעלאה.

ג) **והענין** כי תכלית ירידת והמשכת החיות בימים כדי להיות אותי יום יום ידרשון, ברוך אד' יום יום שע"י בחי' וידעת היום והשבות ממשיך בהיומין חיות ואור מבחי' א"ס ב"ה עצמו שלמעלה מהזמן וע"ד המשכה מימי קדם בימי עולם וכענין ששת ימים תעבוד ועי"ז אח"כ וקראת לשבת עונג ומתברכין שית יומין מההוא שביעאה כו' ועמ"ש מזה בד"ה ברוך אד' יום יום, והנה עיקר הזמן מתחיל מבחי' מל' שזהו ענין מלך מלך ימלוך כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ז והיינו שלהיות ההתחלקות לריבוי חלקים שמזה נתהווים הזמן הוא ע"י המל' שהיא הנק' מספר לפי שהמל' נק' לבוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש שהלבוש מסתיר, וע' בלק"ת מהאריז"ל בתילים ע"פ ולתבונתו אין מספר ובד"ה והי' מספר בנ"י, ובד"ה אז ישיר ישראל עלי באר וא"כ בר"ה שהוא התחדשות המל' שהוא יום ברוא אדה"ר והשיר ה' מלך גאות לבש, וע"כ אז נמשך המשכת חיות חדש בהזמן, ולכן הוא יום הדין שדנין את העולם אם כדאי הם שיומשך להם חיות ואור חדש בהזמן לפי מעשיהם בשנה העברה שהוא מה שעולה הזמן העבר לשרשו כו', והמשכה זו בהיומין היינו ע"י תפלה ותורה ומצות וכמ"ש ע"פ ימים יוצרו כו' וגם כמארז"ל חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום א"ת מה אלא מאה כו'.

(**קיצור** הזמן ממל' ונק' מספר ובר"ה בנין המל' והזמן וע"כ דנין העולם כי ירידת החיות בזמן צורך עלי' ע"י תפלה תומ"צ שמתברכים הימים ימים יוצרו).

ד) **והטעם** שהדין על תפלה ותומ"צ כי הנה המשכת החיות הוא בב' בחי' ממלא וסובב, ענין ממלא כמו עד"מ הנשמה ממלאה את הגוף ויש ג"כ רצון הנפש שמאיר ברגל בבחי' מקיף ועמ"ש מזה בסוף דרושי פורים ובד"ה נשא השני ובד"ה ויקח קרח ובד"ה אני לדודי, והתומ"צ הם ג"כ ממלא וסובב כמ"ש בד"ה אני לדודי הנ"ל וכן בתפלה יש אה"ע ואה"ר היינו בכל נפשך ובכל מאדך כנז' בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' והן ג"כ בחי' ממלא וסובב, ועמ"ש סד"ה כי קרוב אליך הדבר מאד וע"כ ע"י העבודה בתפלה ובתומ"צ שהן ממלא וסובב ממשיכי' חיות חדש בר"ה שיהי' ממלא וסובב כו' וזהו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו שהן סובב וממלא כנ"ל.

קיצור שלפי שהמשכת החיות בעולמות הוא בשני בחי' סובב וממלא ע"כ הוא ע"י תומ"צ שהם מזון ולבוש וע"י תפלה אה"ע ואה"ר.

ה) **אך** אם פגם בתומ"צ יש עצה ע"ז ע"י התשובה בעשי"ת וגם בתשובה יש ב' בחי' דוגמת ממלא וסובב היינו תשו"ת ותשו"ע והוא דוגמת אה"ע ואה"ר רק בתשובה בא תשו"ע תחלה מפני שבא מלמעלה למטה ע"ד ישוב ירחמנו

ישוב ע"ק להתגלות בז"א, א"כ אין כאן פי' תשר"ת ותשו"ע שבנפש אלא ר"ל תשר"ת היינו אתעדל"ת ממעמקים קראתיך ותשו"ע היא המשכה שמלמעלה כר.

ו) **ועפ"ז** אפ"ל מ"ש בחצוצרות וקול שופר כו' וארז"ל פ"ג דר"ה דבבהמ"ק הי' שופר וחצוצרות אבל בגבולין מקום שיש שופר אין חצוצרות כו' דהנה כתיב והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני כו' וכן כתיב וביום שמחתכם כו' ותקעתם בחצוצרות כר' ופסוק זה מסיימים בו עשרה שופרות והקשה הרא"ש פב"ת דר"ה מה ענין זה לשופרות, ופי' הה"מ נ"ע דהחצוצרות הוא לשון חצי צורות והענין אין שייך כאן דהנה מבואר בד"ה אתם נצבים אות ב' פי' לעברך בברית ע"ד ויעברו בין בתריו כו' כמ"כ עד"ז חלק הוי' עמו, א"כ כיון שהם בחי' חלק הוי' זהו ענין שתי חצי צורות, אך היינו ע"י לעברך בברית ע"ש אות ה' עד עד יעבור עמך הוי', ובביאור ע"פ כי כארץ תוציא צמחה אות ג' בסופו ע"י שמתעלים בשרשם אזי נמשך והתהלכתי בתוככם וענין לשרשם ע"ד קומי לך לבחי' מולי' בד"ה יונתי ואזי מתלבש בו ניצוץ אלקות ביחידה שבו וזהו ענין שתי חצאי צורות כו' אך ג' זהו ענין בחצוצרות וקול שופר אבל חצוצרות בלבד זהו והענין דהנה כתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם (ביאור ויקרא תקס"ז) כי אדם ר"ת אלף דבור מעשה, פי' אלף הוא מחשבה כמו אלף בינה בפרק הבתה והיינו ג' בחי' לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, היינו למ"ד כלים דז"א שנעשים נר"נ לבי"ע ודוקא מצד התלבשותו בבי"ע שייך לקרותו אדם משא"כ מצד ע"ס דאצי' נאמר כי לא אדם הוא ועיין ביאור השמים החדשים שבסוף שה"ש אות ב', וזהו שדוקא על דמות הכסא שהוא הפרסא המכסה ומסתיר אור האצילות אזי שייך לקרותו דמות כמראה אדם ע"י שאז נעשה מקור לבי"ע כו', וכדי שיתלבש בעולמות בי"ע (ביאור עולת תמיד תקס"ט) זהו ע"י שמתלבש תחלה בנש"י כי ישראל לי ראש כמו שבראש גילוי כללות החיות מהנפש וממנו נמשך לכל האברים ודרך כלל הראש משכן לנשמה והלב לרוח כו', וזהו ענין ג' בחי' בי"ע בחי' אדם והיינו ג"כ ע"י שיהיה בחי' מחדומ"ע שלו בג' בחי' עבודה ותורה גמ"ח שהן ג' בחי' הנ"ל כנזכר בלק"ת בד"ה כי ביום הזה יכפר בפ' אחרי, וזהו ענין ב' חצאי צורות ע"ד אורות וכלים שהאור מצד עצמו הוא בלי מהות וע"י הכלי נעשה תואר ותמונה בהאור ועד"ז ע"י נש"י שהם בחי' ציור אדם נעשה תואר ותמונה באור האלקי הנמשך ומתלבש בהם שיהי' בבחי' כמראה אדם ועמ"ש בת"א בד"ה רני ושמחי בפי' ה' צלך, ובד"ה אני ישנה גבי רעייתי בענין ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני.

קיצור ענין ב' חצאי צורות אדם אלף דבור מעשה בי"ע ע"י הכסא פרסא ובאצי' כי לא אדם הוא והתלבשות בבי"ע ע"י נש"י לי ראש וזהו ב' חצאי צורות כמו אורות וכלים נשמה וגוף וענין אדם בנש"י מודומ"ע תפלה תורה ומצות.

ז) **ועוד** יובן זה כי הנה אדם א' דם, פי' ע"ד מארז"ל ע"פ לא תאכלו על הדם לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם פי' שקודם התפלה אזי הנפש אלקית היא עדיין על הדם ולא בתוכו שלא נתלבשה להיות א' בביטול הנפש התחתון ור"ל הנה"ב שבאדם היא הנפש התחתון ובק"ש באמרו בכל

נפשך שמוסר הרצון הגשמי של נה"ב נעשה אדם א' דם פי' שהאלף מתלבש בדם, היינו ע"י שמתדבק בהקב"ה שהוא אלופו של עולם ועמ"ש מענין אדם בביאור ע"פ זכור ושמור שלהיות המשכה זו זהו ע"י והחיות נושאות ומ"ש סד"ה מראיהם ומעשיהם בענין נוצר חסד לאלפים ומ"ש במ"א בענין מופלא סמוך לאיש לכן אזי הם שתי חצי צורות.

ח) לענין זה היום כי הנה וקרא זה אל זה ואמר קדוש גם זה ספר תולדות אדם ביום ברוא עיין ברע"מ פ' עקב דף ער"א סע"ב ובמד"ר בראשית פכ"ד דפי' זה י"ב שבטים והם ג"כ י"ב ר"ח שנמשכים מי"ב בקר דבריאה ובאצי' הם י"ב ג"א כנודע מענין ששם עלו שבטים שבטי י"ה, וז"ש וזה הדבר לאמר זה הדבר הדבר הזה עלינו שיהי' המ' הנק' דבר יהי' בבחי' חה שיאירו י"ב ג"א דשם הוי' יאירו ע"י זה היום בי"ב אותיות מילוי אד' שבבריאה ע' זח"א ויצא דקנ"ב סע"א בהתוספתא ע"פ כי מן הבאר ההיא שהוא שם אד' ישקו כל העדרים וגם פי' זה ספר ע"ד אז ראה ויספרה וגם ע"ד הספרים הנפתחים בר"ה כו' המשכה מבחי' סופר ספר וסיפור, ועיין מענין זה ספר בזח"א בראשית דל"ז ע"ב דא צדיק ודאי דעביד תולדות, עיין בזהר ר"פ נח בפי' אלה תולדות נח, אלה פסל את הראשונים וגם י"ל תולדות אדם שיהי' הנשמות בבחי' וזרעתי את בית ישראל זרע אדם ושיהי' בבחי' אדם ובהמה תושיע ע"י השופר שהוא מבחי' בהמה וע' עוד מענין זה ספר בזח"ב פ' יתרו ד"א סע"א שבחי' זה ספר זהו ספר הזכרון, וע' בפ' ויקהל דף ריש ע"א שבו נמשך החיים וזהו ענין זכרנו לחיים כו' וכתבנו בספר החיים, ובפרדס פי' כי היסוד מצד הבינה נק' ספר החיים ע"ש בערך ספירת העומר ובשער הנתיבות שי"ב פ"א, ובמא"א סמך כ"א ספר נק' בינה או מ' וא"כ י"ל מ' ויסוד נק' ספר הזכרון ובינה נק' ספר החיים והיסוד מושך שפע החיים מבינה ונק' חי העולמים ועיין בפרדס ערך זה מענין ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה זה הוי' קוינו לו, ובלק"ת בד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב פ"ת דפ"ב ע"א פירש שבחי' בכסא דר"ה זהו ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא דהיינו בחי' ועבד הלוי הוא ואנו מחפשים וממשיכים גילוי אלקותו ע"י מלכיות זכרונות שופרות וזהו זה היום ע"ד אמר ביום ההוא ששם בחי' הסתר אסתיר פני ביום יומשך להיות אלקינו זה שיומשך מבחי' ההוא להיות בבחי' זה, ע"ד והניף ידו על הנהר והכהו לשבעה נחלים היינו ז' של זה וממנו נמשך בההא ג' קוין בי"ע מחדומ"ע, וע' בת"א ד"ה ותוסף אסתר דקנ"ח ע"ב מענין זה היום עשה ה' ובד"ה יביאו לבוש מ' דקנ"א ע"ב מענין ואמר כו' שבחי' עלמין סתימין יומשך להיות בגילוי בעלמין דאתגליין ועיין מזה בפ' בשלח בד"ה אז ישיר משה דק"ג ע"ג זכרון ליום ראשון כי ר"א ס"ל בתשרי עתידין להגאל וא"כ זהו בחי' גילוי אני ראשון ואני אחרון והיינו יום ראשון ע' מד"ר ר"פ תולדות ור"ה הוא זכרון לבחי' זה היום, כי נאמר במלכיות כה אמר ד' צבאות מלך ישראל וגואלו אני ראשון כו'.

בבחי' פ' שלח ע"פ עלו זה בנגב שם בן י"ב מסר להם זה שמי כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה כי זה כל האדם ועיין רש"י פ' שופטים על פסוק ונחלה לא יהי' לו בקרב אחיו נחלת חמשה נחלת שבעה י"ל כמ"ש בה"ז פ'

פנחס בדף רנ"ד שמצד הבינה ה' אינון בינה רק עד הוד אתפשטת ומצד החכמה שבע אינון וזהו ענין הסבת חמש נרות ואח"כ הסבת ב' נרות נמצא מתחלה הם ה' ואח"כ הם זיין וזהו ענין זה, וקרוב לזה פי' הרמ"ז ר"פ קרח בענין זהב ז' ה' ב', וא"כ ענין זה היום שכולל י"ב ר"ח והוא למעלה מהם בחי' והים עליהם מלמעלה וי"ל שזהו שבט לוי שאינו בחשבון י"ב ונחלה לא יהי' לו בקרב אחיו תחלת מעשיך בחי גילוי זה שמי ויש מי שפירש זה שמי מלכיות וזה זכרי זכרונות אך לפי הגמ' ספ"ג דפסחים זה שמי גבוה יותר א"כ זה שמי י"ב צירופי הוי' או ג' שמות הוי' דברכת כהנים, וזה זכרי י"ב אותיות דמילוי אד' והנה בברכת כהנים ג"כ פסוק השני ה' תיבות ופסוק השלישי ד' תיבות ועיין רפ"ג דמגלה בענין ה' קרואים ביו"ט ושבע בשבת כו', ועמ"ש מזה לעיל בד"ה אתם נצבים סעי' ח' דף שכ"א ע"א.

עמש"ל דש"ג בענין יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין וי"ל עוד דהנה מבואר בלקו"ת בד"ה יו"ט של ר"ה פ"ב שצריך להמשיך התענוג והרצון במדת מ' דאצי' והיינו ע"י השופר, ומבבמ"א בד"ה אכלו ריעים בענין כל האומר ויכולו בשבת כאלו נעשה שותף להקב"ה במע"ב כי הבריאה השפלה גדולה וצ"ל המשכת עונג בזה שעי"ז ישפיל א"ע וזהו ל"ב אלקים דמע"ב שהם צמצומים ל"ב נתיבות חכמה שבהם ועל ידם נתצמצם התענוג ונמשך בינה כו', ונהר יוצא מעדן להשקות כו' ועיין בביאור ולא אבה איך ל"ב נ"ח הם צמצומים, ובבה"ז פ' נח איך גם בששת ימי המעשה נמשך התענוג בהמעשה ע"י צמצ:ם וזהו כנ"ל, אך בשבת כתיב ויכל אלקים ביום השביעי פי' שכלו הצמצומים הנ"ל דל"ב אלקים וכן פי' בד"ה באתי לגני ובהביאור וא"כ הי' מסתלק ג"כ המשכת העונג שא"א שיומשך כ"א ע"י צמצומים הנ"ל, אך ע"י ג' סעודות דשבת ממשיכי' נש"י העונג וזהו וקראת לשבת עונג, וזהו צדיק אוכל לשובע נפשו ובהאכילה יש ב' בחי' מה שחיך אוכל יטעם ע' ד"ה חכלילי חיך הטעם ומה שהגוף שבע מעצם המאכל וכן למעלה בחי' חיך הטועם זהו המשכת העונג בחר"ב אכלו רעים ובחי' הב' זהו צדיק יסוד אוכל לשובע נפשו הוא המ' לכן כל האומר ויכלו נעשה שותף שממשיך עונג העליון כו' עכ"ד וא"כ מובן מזה שבשבת נמשך העונג מהמאציל באצי' עד לשובע נפשו, לכן בשבת א"צ כ"כ לתקיעת שופר כ"א נמשך ע"י ויכולו וע"י ג' סעודות דשבת שבכולם וע"ק אתי' לסעדא. אך מה שמדאורייתא צריך וחיוב תקיעות שופר גם בשבת י"ל כי השופר אין בו תענוג והיינו לפי שהוא מקור התענוג שלמעלה מתענוג המורגש, וכמ"ש בד"ה וכל העם רואים את הקולות והוא למטה ע"י קבלת עול דוקא ולכן כי כל שאור וכל דבש לא תקריבו כי דבש זהו תענוג המורגש, ועיין בענין בגדי לבן שהם מורים על עצם התענוג שאין בו הרכבה בלק"ת ס"פ אחרי או י"ל כי גם בטעמים יש כמה בחי' היינו טעמים תחתונים וטעמים עליונים וטעמים אמצעיים כמ"ש בסידור בדרושי חתונה, בד"ה שוש אשיש ושם פי' שטעמים עליונים שע"ג אתוון הוא אשר אינו יכול בהן להכניס בגופו האותיות מפני שהן למעלה מהשכל של האותיות כו', ומה שחיך אוכל יטעום זהו טעמים תחתונים או חיצוניות התענוג, אבל טעמים העליונים כמו שירה עמי הנגינות וטעמי תורה בלק"ת בד"ה שיר השירים ותדע

דביוהכ"פ שהוא שבת שבתון אסור לאכול ולשתות וכמ"ש בסידור בד"ה להבין שרשי יוהכ"פ כשהמ' מקבלת מז"א אזי המצוה בשבת להתענג ממאכל ומשתה שהוא התענוג מהעלאות כו' ולא כשמקבלת מהבינה שלא ע"י ז"א שזהו ענין יוהכ"פ יעו"ש סד"ה להבין איסור אכילה ביוהכ"פ כי התענוג דשבת מהאכילה שרשו מחיצוניות ד"ע, אבל ביוהכ"פ התגלות מפנימי' ע"י אין שייך התענוג מהאכילה כי באתריה לאו אורחא למיכל, ועמ"ש מענין ארבעים יום שהי' משה בהר לחם לא אכל כו', וא"כ עד"ז השופר דר"ה ממשיך ג"כ התענוג מפנימית ע"י ע"כ גם בשבת חייבים לתקוע מדאורייתא, אך המשכה זו מפנימי' ע"י א"א להתגלות כ"א ע"י פנימיות בינה, ובחי' זו אין מאיר עכשיו רק במקדש הי' מאיר כמ"ש בלק"ת בד"ה יו"ט של ר"ה הנ"ל ובסידור, והנה מש"ל שהשופר זהו בחי' שלמעלה מהטעם והתענוג י"ל ע"פ מ"ש בת"א ס"פ שמות בד"ה להבין מארז"ל ע"פ כי טובים ושם דפ"ג ע"ד ודפ"ח ע"א שהאהבה מסותרת היא למעלה מן הטעם, היינו כי טנת"א טעמים בחכמה ואהבה הנ"ל היא מלמעלה מן החכמה ומבחי' טעמים, ועיין מזה בד"ה לבסומי בפוריא עד דלא ידעי דרוש השני דקס"ה ע"ד ועד"ז ה"ע השופר ולכן הוא למעלה מבחי' העונג דשבת שהוא מבחי' טעמים כו', ואפ"ל שזהו שאומרים לפני תקיעות שופר טוב טעם ודעת למדני טוב טעם י"ל זהו למעלה מבחי' הטעם המושג כ"א מקור החכמה מה שאינו מושג ע"ד שתוק כך עלה במחשבה וכן מבמ"א שלפעמים איתא טעמים בחכמה ש' ע"ב, ולפעמים איתא טעמים בכתר או יאמר כי במצותיך האמנתי בבחי' אמונה והודאה שלמעלה מהטעם כנז' בביאור ע"פ אתה הצבת בסידור, ע"כ טוב טעם ודעת למדני לבא לבחי' טעמים ג"כ כי צ"ל ב' הבחי' כנזכר בד"ה ועתה יגדל נא אך שם בת"א פ' שמות מבואר שבשבת מאיר אהבה המסותרת מההעלם אל הגילוי וכן ביאר באריכות בד"ה ויקהל משה דקמ"ו ע"ב דאית רצון ואית רצון וזהו ענין הנשמה היתירה שמתגלה בשבת, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא למה צ"ל תקיעת שופר בשבת, אך י"ל הואיל ובחי' אהבה המסותרת זהו רק בבחי' פנימיות וגם בפנימיות לא כל האדם שוה לבא לבחי' גילוי זה אבל ע"י השופר שבא הבחינה זו במעשה עי"ז כל האדם יוכל לבא לבחי' זו כמ"ש בת"א בד"ה וכל העם רואים שזהו מעלת מתן תורה על מה שקיים אברהם כל התורה כולה עד שלא ניתנה כו' יער"ש, ואם משום עצם מצות השבת והג' סעודות שהם ג"כ במעשה נת' שזהו מבחי' העונג שנמשך בטעמים כו' ותקיעת שופר זהו מקור התענוג כו' ועמ"ש עוד מענין זה דשס"א ע"ב אות ט"ו.

להבין * ענין הנסירה. הנה מבואר בזוהר בסדר תקיעת שופר דכל עיקר המכוון בסידורים הללו הוא לאתקנא לכורסיא, אברהם אתקין לכורסיא בחסד כו' ע"ש. בזהר פ' אמור דצ"ט ע"ב. ויש להעיר מפסוק כסא כבוד מרום מראשון עיין בחיי פ' תרומה ומענין ה' בשמים הכין כסאו. ועמ"ש ע"פ כי כאשר השמים החדשים שבלק"ת סוף שה"ש בפירוש השמים כסא. וממ"ש במד"ר פ' בשלח ר"פ כ"ג ע"פ אז ישיר בענין נכון כסאך מאז. ועמ"ש בת"א פ' תצוה סד"ה זכור דעמלק בפי' ואין הכסא שלום. ומ"ש במ"א בענין גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ שהוא כי מכון לשבתך פעלת אשר היכל קדה"ק שבבהמ"ק מכוון נגד כסה"כ, וא"כ בכסה"כ מאיר מקדה"ק שזהו בחי' התשובה כמ"ש בד"ה שבת שבתון הוא לכם. והנה בזוהר דצ"ט ע"א וכורסיא דדינא אתתקן, ומלכא קדישא יתיב על כורסיא דדינא והאין עלמא כדין תקעו בחודש שופר כו' לסלקא כורסיא דדינא ולתקנא כורסיא דרחמי ובמה בשופר. ועיין בזוהר ס"פ שלח דקע"ה ע"א דתכלת נק' כורסיא דדינא דדנין בה ד"נ וצ"ל ע"ד תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסה"כ ועמ"ש מזה בד"ה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר ועיין בזהר ר"פ חיי ובמק"מ שם בענין תכלת דומה לים. ועיין זח"א דנ"א ומ"ש מענין תכלת בלק"ת פ' שלח בביאור ע"פ והיה לכם לציצית מובן שאע"פ שתכלת הוא דין עכ"ז ליראי ה' אין הדין מכלה וזהו מ"ש במד"ר אמור פכ"ט ואותך לא אעשה כלה ע"י שאין מכלין שדותיהן ומניחין פאה כו'. וזהו ע"ד בינה דינין מתערין מינה על ההפך. והנה תכלת היא הכלה ועמ"ש לקמן סעיף ג' פי' ותכלת דומה לים כו'. והנה תכלת עמרא הוא אלא שצבוע בגוון תכלת, והיינו ששורש ההמשכה מבחי' מ' נמשך מבחי' ושער רישי' כעמר נקי וגם נמשך ע"י מוחין דאבא שמשם שורש התכלת, ולכן הוא מעין כבודו כבוד עילאה ל"ב נתיבות חכמה ונמשך במ' כבוד תתאה להמשיך הביטול בבי"ע, וזהו לפי שבי"ע יש ונכללי' בביטול וקודם המ' אינו צבוע בגוון זה כ"א לבן כי אצילות ביטול כו', וכיון שישראל זכו לחוט של תכלת שממשיכים כליון היש דנה"ב, א"כ אדרבה הדין דתכלת הוא חיות להם כמ"ש יראת ה' לחיים. ובמא"א אות כ' סכ"ב כסא רחמים וכסא דין הם זו"נ ואל מלך שהוא הבינה. (אפ"ל בינה נק' מלך כמ"ש ברע"מ פ' עקב, ואל הוא א"א המאיר בבינה) יושב על כסא זה כמש"ה השמים כסאי כו'. וכן נק' מל' כסא דין. כי ז"א נק' אלקים בערך עתיקא ורוכב עליה עכ"ל. ור"ל כסא דין הוא מ', והיושב על כסא זה היינו ז"א שנק' אלקים, אכן כסא רחמים הוא ז"א או בינה, והיושב על כסא זה הוא ע"ק כו'. וא"כ משרז"ל במד"ר פ' אמור פכ"ט ח"ל רבי שמואל בר נחמן פתח עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר, בשעה שהקב"ה יושב ועולה על כסא דין בדין הוא עולה מה טעם עלה אלקים בתרועה ובשעה שישראל נוטלין את שופריהן ותוקעין לפני הקב"ה הוא עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים דכתיב הוי' בקול שופר ומרחם עליהם והופך עליהם מדה"ד לרחמים אימתי בחודש השביעי עכ"ל. י"ל ג"כ ע"ד הנ"ל, שמתחילה

להבין: בכת"י נכתב: „הגהות מכ"ק אדמו"ר נ"ע על מאמר הקודם". המאמר הקודם הוא מכ"ק אדמו"ר האמצעי זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

נמשך הארת אור א"ס ע"פ מדות דז"א הנק' אלקים ויושב על כסא דין שהיא מ' שבנינה מן הגבורות, ועיין זוהר ר"פ חוקת התורה, דינא דאורייתא גזירה דאורייתא, ונ"ב מהרח"ו דהיינו מ' דינא דמלכותא בית דינו של ת"ת. ואח"כ ע"י השופר הוא עומד מכסא הדין כו', היינו שאז נמשך אור א"ס ע"י מדות דכתר ויושב על כסא רחמים שהוא בינה או ז"א כנ"ל.

קיצור כסא דין מ' היושב על כסא ז"א וכסא רחמים י"ל ז"א והיושב על הכסא בינה או כסא רחמים בינה והיושב על הכסא ע"ק ולהעיר מן נכון כסאך מאז, באחד לחדש השביעי וקול שופר הוא בחי' א'.

ב) **ומ"ש** בענין פי' גבורותיו וכבוד הדר מלכותו, שע"ס דאצילות הן ע"ד כחות הנפש לגבי עצם הנפש זהו ענין ויאצל מן הרוח, וזה א"ש לשיטת המערכת פ"ג ובעל עה"ק שבחי' אצילות הוא גילוי ההעלם, וכ"כ בפרדס שט"ז, ואף דפירש האריז"ל שאצילות הי' ע"י צמצום ומקו"פ ונמשך קו, מ"מ זהו כמשל השערות שנמשכו ע"י צמצום עצום, ואעפ"כ הן מגופו של אדם כו', אכן התהוות בי"ע הוא יש מאין ולא ע"ד מההעלם אל הגילוי, וזהו ע"י מדת מל' ולכן בנין המ' הוא מהגבורות לצמצם ולהעלים האור שיומשך בצמצום כדי שיתהוו בעלי גבול, אך פי' לאתקנא לכורסיא היינו שיהי' נמשך החסד אח"כ במ' שיהי' ג"כ ביטול היש, וזהו להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו, גבורותיו צמצום הדר מלכותו מה שנתתקן במדת החסד, ועמ"ש בלק"ת בד"ה תקעו בחודש דרוש השני בענין שמתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד ואח"כ שיתף עמו מדה"ר, ובזה יש לפרש מ"ש בפלח הרמון שער א' פ"ח בשם ברייתא מיוחסת לשמעון הצדיק אשר יג"מ הרחמים הן ע"ס דאצי' וג' עולמות בי"ע, דלכאורה בשלמא אצילות הוא אלהות הם מדותיו ית', אבל בי"ע הן נבראים, ומה זה ענין למדותיו, אעכצ"ל דר"ל אלהות המאיר בבי"ע היינו אצילות שבבי"ע, וא"כ זהו ענין שיתף עמו מדה"ר שיוכל הנברא להגיע לביטול היש ע"י מדה"ר, וזהו וכבוד הדר מלכותו כו', ועמ"ש בד"ה אד' שפתי תפתח, שהן ב' בחי' גבורות, האחד הגבורות המחלקים את הקול בה' מוצאות הפה שיהי' נחלק לחלקים הב' ה"ג ממותקות מאימא הממשיכים הביטול בהיש, וזהו אד' א' דין, וזהו ע"ד הגשמים שיורדים בגבורה, וכן מוריד הטל כו'. ואפ"ל עפ"ז פירוש שני הפסוקים כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, ואח"כ להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו דהפסוק הראשון דאומר וגבורתך לנוכח זהו ה"ג דז"א המחלקים את שפע הקול ושפע המדות בהדיבור, ואח"כ גבורותיו בלשון נסתר זהו ה"ג דאימא הממתיקים את הגבורות והצמצום, וכענין המבואר בזוהר פ' יתרו דפ"ג ע"א ע"פ מי ימלל גבורות ה', דפי' ימלל ג"כ מלשון וקטפת מלילות, שהוא ג"כ ענין ריכוך, שמרכך את הגבורות וע"י ע"י בחי' מי שהוא בינה כנודע מענין מי ברא אלה, וזהו ענין פלג אלקים מלא מים כמ"ש בלק"ת פ' במדבר בביאור ע"פ והי' מספר בנ"י. וזהו הרועה בשושנים, ופי' במד"ר בשה"ש שלבם רך כשושנה, וכענין מ"ש בזוהר ס"פ תצוה דקפ"ז ע"א בפי' יהי שם ה' מבורך מ"ב רך, דתחילת הדינין קשה וסופיה ר"ך, ובמ"א פירשו רז"ל שהוא עד"מ משפע הרב לתלמיד שתחלת שפעו צריך המשפיע

הוא הרב להשפיל עצמו ממהות למהות קשה לו ביותר ולא יתענג כלל אדרבה יצטער בנפשו ויהי' שפעו בעל כרחו, ומה שיש תענוג להמשפיע אינו אלא בסוף ההשפעה כשכבר נמשכת ההשפעה ומתקבלת בהשגת התלמיד אז יקבל תענוג כו' ולכן הדין הנשפע מז"א למל' תחילתו קשה וסופו כשנמשך בנה"י שהם שלשה עדרי צאן הרובצים על הבאר הוא רך כי שם מקבל תענוג מההשפעה, כן פירש רבינו ז"ל בביאור ע"פ כי נר מצוה כו' ודרך חיים כו' תקס"ב, ועד"ז יש לפרש מי ימלל גבורות כו' וירכך אותן שיהי' ניחין, כי מי הוא בינה שבה התגלות התענוג. ועיין במא"א מ"ם קט"ז בענין מברך, ובמ"א פי' המבורך דא איהו מבועא דבירא בחי' בן פורת יוסף כו' (עיין בד"ה ויחי יעקב, גבורה גילוי ההעלם של הכח כשנצרך להגביה אבן, ועמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח כו', וזהו עד"מ להגביה אבן אברהם זיעקב אוחזים ביצחק ע"ד אטאקירען, גם אהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד).

קיצור פי' להודיע לבני האדם גבורותיו כי אצילות זיאצל אך בריאה יש מאין, והיינו מבחי' מ' ולזה צ"ל ע"י גבורות וצמצומים אך כדי שלא ישאר פירוד צ"ל גילוי הביטול, והיינו ע"י חסד ועמ"ש מזה בד"ה תקעו בחודש שופר דרוש השני שזהו ענין שיתף עמו מדה"ר, ומ"ש בד"ה אד' שפתי תפתח, וי"ל זהו מכלל י"ג מדות הרחמים ואפ"ל עפי"ז ב' הפסוקים כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו להודיע לבני האדם כו', וזהו מי ימלל גבורות ה', וקטפת מלילות מברך מ"ב ר"ך ועמ"ש ע"פ ומלכי צדק מלך שלום בבה"ז פ' לך.

ג) ובביאור ע"פ ועתה יגדל נא דתקס"ג, נתבאר פי' הדר מלכותו היינו כי ז' מלכים דתוהו הם שנפלו בשבה"כ, והמלך השמיני הדר הוא המתקן מתהו לתיקון, ונמשך ממצחא דא"ק, ועמ"ש מזה בד"ה למנצח על השמינית בענין מילה שנתנה בשמיני, והוא מבחי' יסוד דא"ק שבו ועל ידו נמשך שפע הפנימי' מא"ק, וז' מלכים דתהו הם מבחי' מל' דא"ק מבחי' ז"ת שבה, מל' הוא שם והארה, אבל יסוד דא"ק הוא מבחי' עצמיות א"ק וזהו ענין יוסף שנמשך מיסוד דא"ק כמ"ש בביאור ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך, ולכן יוסף לשון יוסיף ה' ידו שנית שמשם נמשך תוספת וריבוי האור בעולמות וע"כ פי' להודיע לבני האדם ר"ל התורה נק' אדם רמ"ח פיקודין רמ"ח אברים דמלכא, שע"י התורה ממשיכים מבחי' הדר מלכותו מל' דא"ס שיאיר במל' דאצי' כי נעוץ סופן בתחילתן, וזהו ענין לאתקנא לכורסיא, ע"ד נכון כסאך מאז, אז הוא ג"כ בחי' מלך השמיני, והוא כסא כבוד מרום מראשון, פי' כס"כ הוא בינה הנק' כסא לחכמה הנק' כבוד מרום הוא כתר מראשון היינו א"ס המאציל שמשם נמשך לבחי' מל' הנק' כסא ונק' מקום מקדשנו כו', וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון כו'.

עוי"ל פי' גבורותיו דאין ר"ל מדה"ד אלא גבורה וכח והגבורה הוא בימין דווקא, והשמאל נק' יד כהה, וכן פי' בעקרים מ"ב פי"ד ועד"ז נק' א"א גיבור כמארז"ל איזהו גבור הכובש את יצרו שנאמר טוב ארך אפים מגיבור כו', ועיין ביומא פ"ז דס"ט ע"ב, הן הן גבורותיו כו', ועמ"ש מזה ע"פ מעין גנים באר מים חיים שה"ש סי' ד' טו, ושם

סעיף ט' בענין אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום, דר"ל מבחי' אני בינה לי גבורה כו', וכן אזרח בישראל אזרח גימטריא גבורה כו', וגבורה גימט' ג"פ חסד כי רק נה"י דאימא נעשו מוחין לז"א כו', והנה המשכת גבורה זו במל' היינו כי ממל' נמשך הבריאה יש מאין שאף ריבוא רבבות השתל' לא יועילו לזה כ"א כח הא"ס הכל יכול, וזהו אתה גיבור לעולם אד', ולכן בפסוק בראשית ברא יש כ"ח אותיות, וזהו מכין הרים בכחו נאזר בגבורה, וזהו הפסוק כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, אך יש עוד גבורה עליונה לשליט על הטבע הנמשך מכח מעשה בראשית לשנות הטבע, וזהו כח עליון יותר, וזהו כ"ח אותיות שבפסוק וידבר אלקים דגבי עשרת הדברות, וזהו ועתה יגדל נא כח אד', וזהו הפסוק להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו וכנ"ל, שזהו הנמשך מיסוד ומל' דא"ק כו', ולגבי כח זה נק' הבריאה יש מאין, פי' מאין מבחי' הארה בעלמא אף שנאמר מכין הרים בכחו כו', אך לגבי גבורותיו וכבוד הדר מלכותו נק' הבחי' ראשונה אין כו', ולכן נאמר אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים ולא נזכר בריאה יש מאין, ונת' הטעם במ"א כי הבריאה יש מאין מבחי' הארה, אבל בחי' אשר הוצאתיך מארץ מצרים, היינו מהמיצרים וגבולים נמשך מבחי' אנכי היינו מהו"ע כמ"ש במ"א בדרוש פסח, וגם אין אותיות אני, מ"מ אנכי גבוה מבחי' אני ע"ד אתוון רברבין לגבי אתוון זעירין כמ"ש במ"א, וזהו"ע להודיע לבני האדם גבורותיו כו', ואפ"ל שמבחינת המשכת הדר מלכותו בר"ה נמשך ולקחתם לכם פרי עץ הדר, וארז"ל רבות אמור פ"ל פרי עץ הדר זה הקב"ה שנאמר הוד והדר לבשת, גם שם הדר זה אברהם והדרת פני זקן, ועיין בסידור ע"פ הדר הוא לכל חסידיו, ועיין סד"ה בכ"ה בכסליו בענין עטרת תפארת שיבה כו', הדרת פנים כו', ובמ"א נתבאר פי' והדרת פני זקן להמשיך בהדיקנא מבחי' עצמיות הארת פנים שהוא תיקון ואמת וזהו"ע לאיקיר לדיקניה, וכ"ז י"ל בפי' וכבוד הדר מלכותו, ועמ"ש מענין גיבורי כח עושי דברו על מאמר הזוהר פ' בלק דקצ"א א'.

קיצור, הדר מלכותו המשכה ממל' דא"ס, מלך השמיני הדר יסוד דא"ק, והיינו להודיע לבני האדם התורה נק' אדם, נכון כסאך מאז כס"כ מרום מראשון פי' גבורותיו גבורה וכח, שבמל' לברוא יש מאין, מכין הרים בכחו נאזר בגבורה, לכן כ"ח אותיות בפסוק בראשית ברא וזהו הפסוק כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו אך כ"ח אותיות בפסוק וידבר אלקים כו' ע"ד אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים זהו גבוה ממע"ב, ולגבי בחי' אנכי נקרא הבריאה יש מאין, אין אותיות אני, מ"מ אנכי גבוה יותר, וזהו הפסוק להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו, ומזה נמשך ולקחתם לכם פרי עץ הדר, הוד והדר לבשת, גם הדר הוא לכל חסידיו והדרת פני זקן לאוקיר לדיקניה.

ד) ומ"ש בפי' זה היום תחילת מעשיך שהוא בנין המ' בר"ה י"ל כי המ' הוא הדבור העליון, וארז"ל במד"ר בכמה דוכתי שדבורו של הקב"ה

הוא מעשה, וא' מהן במדרש תלים סי' ק"ז ע"פ יאמרו גאולי ה' אשר גאלם כו', וע"כ בנין עולם הדבור נק' תחילת מעשיך. וצ"ע מפסוק וה' פקד כו' ויעש ה' לשרה כו' וע' ע"ז בזוהר וירא קט"ו משמע עשי' הוא לבד האמירה והדבור. ויש להעיר מענין ההוא אמר ולא יעשה דהיינו כשהדבור נמשך מבחי' כי לא אדם הוא להנחם, ומש"כ דר"ה הוא גלגלתא דנוק' אינו מדברי רז"ל, כי בלק"ת מהאריז"ל פ' בא איתא תשרי גלגלתא דז"א, וזה כמ"ש בפרדס ערך שנה, כי הת"ת נק' שנה, והוא כולל י"ב גבולים שהם י"ב חדשים, ושס"ה ימים נגד שס"ה ל"ת הנמשכים בו מהבינה כו', וא"ש ראש השנה א"ש שהוא גלגלתא דז"א. ועיין בלק"ת סד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון מבואר שבר"ה מאיר גלגלתא שלמעלה מחב"ד דאצילות יער"ש, אך עו"ש בפרדס דשנה היא המ' וי"ב חדשים הם י"ב בקר דבריאה, והוא מהזח"ג פ' תצא דרע"ז ושם פי' הרמ"ז דגם מ"ש תשרי גלגלתא דז"א היינו מה שז"א מאיר במ', לפי"ז ראש השנה היינו ראש ומוחין של המ' הנק' שנה, והוא בחי' שנאמר גבי י"ב בקר והים עליהם מלמעלה וזהו תכלת שהוא כורסיא דדינא דומה לים וים דומה לרקיע שהוא ז"א ורקיע דומה לכסה"כ בינה כו', ובפרדס ערך ראש הרים פי' ראש דברך אמת שהמ' נק' דברך והתפארת הנק' אמת הוא ראש לבחי' מ' הנק' דברך, ואפ"ל כי יש שנים קדמוניות ושנים סתם וזהו ע"ד ימי קדם וימי עולם הנזכר בזח"ג נשא קל"ד ב', וא"כ פי' ראש דברך שהוא ראש השנה אמת. היינו שממשיכים מבחי' ימי קדם ושנים קדמוניות, כי שורש י"ב גבולי אלכסון הוא ג"כ בא"א כמ"ש במק"מ ס"פ וישלח ועמ"ש סד"ה והי' מדי חודש בחדשו.

והנה מתחילה כד סליק ברעותיה כו', ועכשיו צ"ל ע"י אתעדל"ת וזהו ענין ר"ה וכמ"ש ג"כ בד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון הנה ענין כד סליק ברעותיה למברי עלמא, יש לפרשו על ע"ק שהוא קדמות השכל, ושם עלה זה שיהי' אתעדל"ע מאצילות נמשך ע"י אתעדל"ת מבי"ע ע"י אתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא, כן נת' בד"ה לרוקע הארץ על המים ועי' בד"ה למנצח על השמינית. והנה א"ק נק' ג"כ ראש כמ"ש בפירוש קורא הדורות מראש, ובמא"א רישא דכסופא הוא רדל"א, כי הוא אור כללי הכולל כל ההשתלשלות, ואפשר מבחי' ראש זה נמשך האור בראש השנה וזהו לדור ודור המליכו היינו בחי' קורא הדורות מראש ועמ"ש עוד מענין א"ק בלק"ת בביאור הראשון ע"פ יונתי בחגוי ומ"ש בדרוש להבין ענין ג' בחי' אדם, ובמא"א ר"ס ל"ט רעוא דרעוין יסוד דעתיק המתגלה במצחא דא"א, וענין פי' במי נמלך כו', היינו התענוג שיקבל מהצדיקים כו' ומ"ש המשל שע"י השבח פונה ממחשבתו כו', וכמשל הצפור המדברת, וענין אמרו לפני מלכיות לשון שבח, כמו את ה' האמרת היום דפירש"י בו ג"כ לשון תפארת כמו יתאמרו כל פועלי און כו', ומ"ש. ועי' מה מעוררים לו תענוג ע"י ג"פ ובכן ובפרט כשמזכירים בהם שורש נש"י וירושלים, בזוהר בשלח דנ"ב ע"א איתא תלת ובכן ובכן ובכן לקבלי הני תלת, ר"ל נגד ג' פסוקים ויסע ויבא ויט שיש בהם רי"ו אותיות היינו ג"פ ע"ב, וכן בכן גימט' ע"ב, ובמק"מ שם שהם חסדים דאבא וגבורות דאימא, ושרשם חו"ג דא"א, והבחי' הג' הוא הדעת המכריע. ובתולע"י בכוונת ר"ה ובכן כו' בסוד שם ע"ב כו', היוצא משלשה פסוקים שבתורה והם ויסע ויבא ויט וצירופן פנים ואחור

ופנים כו', וכל האותיות אשר בהם הם רי"ו, וסוד הכל הוא ויעבור כו' ע"ב רי"ו, ע"ב תיבות ובהם רי"ו אותיות כו' והטעם מפני כי בשם זה מתעלה הכבוד למעלה עד א"ס כענין שכתוב ובכן אבוא אל המלך. ואסתר המלכה בקשרת למעלה כו' עד כאן לשונו. ואפשר לפרש סיום הפסוק אשר לא כדת ר"ל אף על פי שעברו ישראל על דת התורה ופגמו כו', עם כל זה ובכן אבוא אל המלך לבקש התעוררות רחמים שלמעלה מהחכמה והדעת כו', ובלקוטי תורה פ' ואתחנן סד"ה ואהבת את נתבאר ענין מ"ב ע"ב ושם סוף הדרוש וענין הג' פסוקים ויסע ויבוא ויט, ישר והפוך וישר שצ"ל תחילה מלמעלה למטה, ואח"כ ממטה למעלה ואח"כ חוזר להיות מלמעלה למטה והם ג' קוין כו' ור"ל שאחר ההעלאה דשם מ"ב שבפ' שמע נמשך אח"כ מלמעלה למטה בפ' והי' אם שמוע שם ע"ב, וזהו ענין ע"ב גשרים ועכ"ז צ"ל בזה ג"כ ג' בחי' הנ"ל ישר הפוך וישר שע"י אמצעות ג' מדריגות הללו דוקא יתקיים אור השפע במקבלים, ואם לאו עדיין לא היתה יכולה השפעה להתקבל במקבלים, כן כתב מו"ח ז"ל בשם רבינו ז"ל, ועמ"ש עוד מענין ישר הפוך ישר בביאור ע"פ אדם כי יקריב, ועד"ז הנה בר"ה יש ג"כ שם מ"ב ואח"כ ע"ב המשכה, וצ"ל בזה ג' בחי' וזהו ג"פ ובכן כו'. ואפ"ל ג"פ בכן ישר הפוך ישר נגד ג' בחי' תר"ת כי תקיעה חסד ישר אח"כ תרועה מה"ד ילולי יליל, זהו היפוך העלאה מלמטה למעלה. אח"כ תקיעה ב' ישר ובכן הד' זהו נגד מ"ש במגילת אסתר ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת. והענין כי יש ב' מיני נסים, הא' נסים נגלים כקי"ס הב' הנסים המתלבשים בלבוש הטבע שזהו ענין נס דאסתר, וכמ"ש ע"פ ביאור מאמר הזוהר ר"פ ויקרא בענין שאל לך אות כו' הגבה למעלה דא אות יו"ד העמק שאלה דא אות ה' שע"י אות יו"ד נמשכים נסים היוצאים חוץ לטבע כקי"ס כו' ע"כ בר"ה ממשיכים במ' משני הבחי' היינו ג"פ ובכן נגד נס דקי"ס ע"י ויסע ויבא ויט והבחי' ובכן הד' זהו כענין נס דאסתר כו', וז"ל הפרדס ערך בכן הוא חסד וכן עולה במספר ופי' בתיקונים כי כל לשון ובכן הוא בחסד עכ"ל ואפ"ל לפי"ז ג"כ ובכן נגד חסד עולם ורב חסד כי חפץ חסד הוא ג"פ חסד גימט' עומק ור"ת רפאני הוי' וארפא, ובמא"א אות ב' מ"ט, בכן גימטריא ע"ב חסד, וי"ל ד"פ בכן כנגד ד' בחי' ע"ב עכ"ל. ואפ"ל ד"פ בכן כנגד ויעבור שיש בו ד"פ ע"ב היינו ע"ב רי"ו, אשר רי"ו ג"פ ע"ב, ועם ע"ב הרי ד"פ ע"ב, וע' במא"א כ"ז עירוב הוא ת"ת המחבר ע"ב חסד עם רי"ו גבורה עכ"ד. וכמו"כ י"ל בענין ד"פ ובכן. עוי"ל ד"פ ובכן לפמש"כ שהם ד' בחי' ע"ב זהו ענין עבד ע"ב ד' דפי' הרמ"ז פ' תצא בדף רע"ח א' ד"פ ע"ב הם רפ"ח ניצוצים שנפלו בשבה"כ ועבד ה' מברר אותן להעלותן למעלה והנה כשיושלם בירור רפ"ח הנ"ל ויתברר עולם התוהו ע"ז נאמר הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. וזהו מ"ש בענין ד"פ ובכן, עוי"ל ד"פ ובכן כי הנה ובכן גימטריא חסדו ומצינו נכתב חסדו ד' פעמים בתלים דסי' קי"ח הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו, יאמרו נא בית אהרן כי לעולם חסדו, יאמרו נא יראי ה' כל"ח. ופי' בשל"ה במסכת פסחים שלו דק"ע ע"ב, הני ד"פ כי לעולם חסדו נגד ד' עולמות אבי"ע, ובמדרש תלים פי' ג"כ כי טוב על ר"ה שמוציא לאור

דינינו כו', גם פי' לעולם חסדו שאין להחסד הפסק ועמ"ש מענין זה ע"פ כי אמרתי עולם חסד יבנה, וזהו ע"ד פי' התד"א ח"א פ"ו בענין ואהבת עולם אהבתיך שפי' שם שאין לו הפסק לכן הוא למעלה מבחי' אהבה רבה, וא"כ עד"ז אומרים ד"פ ובכן להמשיך לעולם חסדו בכל ד' עולמות אבי"ע ומהרמ"א בתלים שם פי' ד' פעמים כל"ח נגד ד' גאולות מד' גליות ואדמו"ר נ"ע פי' ד' פעמים כי לעולם חסדו הראשון המשכת האור באצילות ע"י התורה, וזהו כי טוב ע"ד את האור כי טוב, ואין טוב אלא תורה שרמ"ח מ"ע עם שס"ה ל"ת הם בחי' אדם העליון, וג"פ כי לעולם חסדו שאח"כ היינו שע"י ז' מצות דרבנן ממשיכים ג"כ האור בבי"ע ונחלקים ג"כ לג' קוין כו', ויש לפרש שההמשכה בבי"ע, שגם בבי"ע הי' הגילוי כמו באצילות ממש ע"ד הנזכר בפי' שם צבאות בת"א פ' בא, ועד"ז י"ל ענין ד' פעמים ובכן כנגד אבי"ע שגם בבי"ע יהיה הגילוי כמו באצילות, ולכן ההכרח להמשיך תוספת אור תחילה באצילות כדי שיומשך בבי"ע כו', וזהו ד"פ ובכן והיינו ובכן יתקדש שמך זהו תוספת האור באצילות, וזהו ממש כענין הודו לה' כי טוב כל"ח דמיירי ע"י חמו"ע שקידשו השם, ואח"כ ובכן ג"פ נגד בי"ע, גם י"ל הנה כ"ו כל"ח שאמר דוד מספר שם הוי' שהוא כ"ו, והני ד' כי לעולם חסדו נגד ד' האותיות שם הוי' שמהם נמשך מספר כ"ו, וא"כ הני ד' הם כללות כ"ו כל"ח, ונודע כי כ"ו כל"ח זהו ג"כ נגד כ"ו דורות אשר עד מ"ת שניזונים בחסדו של הקב"ה היינו בחסד לבד שלמעלה מהחכמה שהיא התורה כי מהתורה נמשך לדון האדם לפי מעשיו אם בחוקותי תלכו, ועמ"ש בענין ורב חסד הנ"ל בת"א בד"ה בשלח פרעה, ודהע"ה המשיך כ"ו כל"ח גם עכשיו ע"ד אם לעוברי רצונו כך כו', וזהו ג"כ ענין ד' כל"ח הנ"ל, וכמ"כ ענין ד"פ ובכן, שיהי' ובכן אבוא אל המלך אף שלא כדת של תורה בק"ו הנ"ל, אם לעוברי רצונו כו', והיינו ע"י התשובה ריח בוגדיו רק י"ל שיש הפרש בין ובכן ובין חסדו כי חסדו הנ"ל הי' נמשך בחיצוניות בחיי הגוף, ודהע"ה המשיכו בפנימיות, אכן בחי' ובכן זהו ענין רחמים ותחנונים, ונודע שהרחמים הוא בקו האמצעי ומחבר חו"ג כו' כי חסד יש כנגדו מדה"ד המעכבת משא"כ במדת הרחמים כו', גם כי קו האמצעי עולה עד הכתר ששם אור א"ס מאיר.

קיצור פי' תחלת מעשיך מאמרו של הקב"ה מעשה ענין ר"ה גלגלתא, וענין שנה וי"ב חדשים שיש במ' וכן בת"ת, ויש שנים קדמוניות וענין כד סליק ברעותיה א"ק ועכשיו צ"ל ע"י אתעדל"ת, קורא הדורות מראש, לדור ודור המליכו והיינו ע"י אמרו לפני מלכיות וע"י ג"פ ובכן שהם ג' בחי' ע"ב ע"ד ויסע ויבא ויט, והבחי' ובכן הד' ובכן אבא דאסתר, וד"פ כענין ויעבר ע"ב רי"ו, גם י"ל כנגד ד"פ חסדו שבתלים רסי' קי"ח, המשכת הטוב והאור בד' עולמות אבי"ע, וגם ד' פעמים כי לעולם חסדו הם כוללים כ"ו כי לעולם חסדו שנמשכים משם הוי' דלעילא, וכמ"ש במ"א שזהו ענין כובע ישועה בראשו, כובע כ"ו ע"ב שהוא חסד, בראשו י"ל שיאיר בראש השנה, והנה פי' כל האזרח בישראל, פירש הרמ"ז פ' אמור דף ק"ג סע"א אזרח גימט' רי"ו שם ע"ב, ויסע ויבא ויט, והנה כל האזרח בישראל מבואר בלק"ת בד"ה ראה אנכי נותן, שזהו ענין איתן האזרחי היינו מה שישראל עלו

במחשבה הקדומה שהוא בחי' א"ק כמבואר בביאור הראשון ע"פ יונתי בחגוי הסלע, וא"ק הוא כתר הכללי כי אצילות הוא חכמה כו', ולע"ל יאיר בחי' זו בתוך ישראל, כי עכשיו מקבלים מבחי' ז"א, ולעתיד לבוא יאיר בהם אור הכתר וזהו ג"כ אזרח גימטריא גבורה דאין ר"ל מדת הדין אלא ע"ד טוב ארך אפיים מגיבור כו', ולכן ע"י ג"פ ובכן אשר הם בחי' רי"ו גבורה ממשיכים הארה בנש"י מבחי' כל האזרח בישראל, וזהו בכסא ליום חגינו, שבסוכות מתגלה בחי' המשכה זו שעז"נ כל האזרח בישראל ישבו בסוכות כו', כמ"ש בלק"ת בד"ה ה' לי בעוזרי, וכשאומרים ד' פעמים ובכן היינו ד"פ ע"ב, היינו כי חסד זהו ז"א הנק' ישראל, וממשיכים לו מא"א הנק' גבורה כנ"ל זהו ד"פ ע"ב, גימטריא חסד גבורה וז"ס ויעבור ע"ב רי"ו כו'.

ה) **ומש"ע** דא"כ שבר"ה ע"י השופר והתפילות ממשיכים תחילת מעשיך הי' מהראוי שבליל ר"ה שמסתלק החיות איך מתקיים העולם, ותירץ בהקדים שיש פנימיות וחיצוניות, מחודומ"ע, שהמחשבה היא פנימי' כו', ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שובה ישראל עד, והם ג"כ חב"ד חג"ת נה"י חב"ד הוא פנימית כו', וכמ"ש מזה בלק"ת פ' שלח בד"ה ענין הנסכים פ"א, וכמו"כ יש בחי' אלו במ' המחי' בי"ע חב"ד מאירים בבריאה כו' ועמ"ש במ"א שזהו בחי' אדם א' הוא מחשבה ד' דיבור מ' מעשה כו', וכן יש ג' בחי' אלו בז"א, ועד"מ התלמיד שמבין מאותיות הכתב של הרב נק' זה פנים באחור, משא"כ כששומע מפיו וכ"ש כשמשיג מחשבתו, אלו הי' אפשר כן למטה, אבל למעלה בזו"נ שייך בחי' אלו, לכן בליל ר"ה הענין שנסתלק פנימית דז"א ואינו מאיר במ' רק מבחי' נה"י שבו ומתקיים בזה העולם, וזהו ענין בכסא, מרשית חסר א' באג"ה י"ד, והכוונה בהשופר והתפילות להמשיך שיאיר מפנימיות ז"א במ' היינו ע"י פסוקי מלכיות שבתנ"ך, ששורש התורה מאיר אבא דיונק ממזל הח' שמבחי' כתר ועתיק, ועמ"ש בביאורי הזהר פ' אחרי דס"ז ע"ב בענין דאורייתא שעשועים איקרי' כמו שבהשכלת השכל מתגלה התענוג כו' חכמת אדם תאיר פניו, ועמ"ש בד"ה ראה אנכי דתקס"ג שחידש מע"ב שרשו מחידוש התורה נותן התורה לשון הוה כו', ועמ"ש בד"ה ביום השמיני עצרת דרוש השני, בפי' בן חכם ישמח אב, פי' עד"מ אב שרוצה להבין חכמת בנו מסתיר את עצמו ממנו כו' בכדי שיבקשנו הבן כו' וכענין מ"ש במד"ר בשה"ש ע"פ יונתי בחגוי משל למלך כו' והי' מתאוה לשמוע שיחתה כו' והתחילה לצעוק אבא אבא, וזהו השמיעני את קולך כו' ע"ש, וכמו"כ ענין ההתכסות בליל ר"ה בשביל אמרו לפני מלכיות כו' וכ' שם בכתבי מו"ח ז"ל וז"ל, ועפ"י משל זה יובן ענין הנסירה בראש השנה שזה ענין הסתלקות המוחין בבחי' שינה דהיינו שמתכסה פנימיות המוחין שלא יאירו במדות עליונות אלא בבחי' קטנות כידוע, והסתלקות זו אינה אמיתית כ"א בשביל ההמשכה שיומשך אח"כ מפנימיות המוחין מוחין חדשים ע"י העלאת מ"ן של הזכרת פסוקי מלכיות, וזהו ישמח אב, אב הוא חכמה שנמשך מוחין חדשים עליונים יותר ע"י הבן חכם שמעלה מ"ן לחפש את אביו כו', וזהו בכסא ליום חגינו, שענין הנסירה והשינה הי' בבחי' העלאת מ"ן למעלה כדי שיתוסף מוחין חדשים גם במקור החכמה ואז יומשך ג"כ לגילוי המוחין חב"ד דז"א והשמחה נמשך מגילוי החכמה כו' וע"ש בלק"ת בד"ה ביום

השמיני עצרת הנ"ל פ"ב מענין חיצוניות ופנימיות, חיצוניות הוא מה שמהוה כל הנבראים מאין ליש, ובחי' זו אינו מסתלק לעולם, אבל בחי' פנימיות הוא ענין המשכת אלקות וקדושתו כו' ובחי' זו מסתלק בליל ר"ה כנ"ל כדי שיומשך פנימית עליון יותר ע"י ההעלאת מ"נ, ואפ"ל ב' בחי' אלו דחיצוניות ופנימיות נמשכים מיחוד חיצוני דחו"ב ומיחוד פנימי, עמ"ש מזה בד"ה שוש אשיש, ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית מענין חיצוניו' ופנימיו' ומ"מ אף שההסתלקות המוחין בליל ר"ה הוא בשביל שיחפש הבן כו', עכ"ז הוא נמשך מבחי' עוונותיכם מבדילים ביניכם כו', וע"כ צ"ל תשובה שהיא החזרת פב"פ ר"ל כי באדם יש ג"כ פנימיות והיצוניות שלפעמים נאמר כי פנו אלי עורף כו', וע"כ צ"ל לך אמר לבי בקשו פני שיהי' גילוי פנימית הלב, ועי"ז את פניך הוי' אבקש שיהי' יחוד זו"נ פב"פ כנ"ל, ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה שובה ישראל עד הנ"ל, ועמ"ש בביאור מהלכים בין העומדים שבהדבור יש ב' בחי' כח הדיבור וגילוי הדיבור, ומבואר בד"ה כי כארץ תוציא צמחה גילוי הדיבור נעשה נפרד, משא"כ הפנימי', לכן צריך להמשיך הפנימי', וזהו ט' תקיעות ט' ברכות נגד חב"ד חג"ת נה"י שהם פנימי אמצעי חיצון כו'.

קיצור קיום העולם בליל ר"ה אף שמסתלק החיות שנמשך בר"ה הקודם היינו שמסתלק הפנימית, אבל החיצוניות נשאר וחיות העולמות מבחי' חיצוניות. ויבאר מהו פנימי' וחיצוניות, גם יעיר ע"ז מענין בן חכם ישמח אב, שהכסא בשביל הפשפוש והחיפוש, וזהו ליום חגינו מתפרש על סוכות וגם על ר"ה, שהרי בר"ה עצמו נמשך גילוי הפנימיות ע"י השופר ואעפ"כ הגורם ההסתלקות עוונותיכם מבדילים, וצ"ל תשובה שהיא החזרת פב"פ ט' תקיעות ט' ברכות להמשיך גם הפנימי' שהן חב"ד חג"ת נה"י.

ז) **ומש"ע** וכיון שבר"ה עיקר הענין להיות בנין עולם הדיבור שהיא בחי' מל' שממנו מתהווה יש מאין כמו הדיבור שהוא בשביל זולתו הנפרד כו' ע"כ א"א להמשיך הרצון והתענוג בזה ג"כ על ידי דיבור פסוקי מלכיות, כי אין החבוש מתיר א"ע, ר"ל כיון שמסתלק הרצון מהדבור, וזהו ענין שהדבור בחי' חבוש בבית האסורים עד"מ, וכנזכר ג"כ בלק"ת סד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון כמשל היוצא מבית השביה כו' הרי נק' הדיבור כמו שהוא חבוש היינו מה שנסתלק ממנו פנימית החיות ואולי יש להעיר מהנז' בזוהר וארא כו' דאסתלק מיניה קלא, ומענין כרחל לפני גוזזיה נאלמה, רק דכאן אינו לפני גוזזיה, מ"מ זהו בחי' נאלמה, אפ"ל כמ"ש מי שם פה לאדם או מי ישום אלם, וארז"ל ע"פ מי כמוך באלים והיינו שאין הדיבור העליון מאיר בגילוי להיות נפרע ממכעיסיו וליתן שכר כו', כ"א עולם כמנהגו נוהג, נק' אלם, ונק' ג"כ שינה עורה למה תישן, שבשינה אין מדבר, והרשעים והמקטרגים מבקשים שיהי' רק הנהגת הטבע בכדי שילכו בשרירות לבם ועיין בת"א בד"ה כי עמך מקור חיים, והיינו מפני קטרוגם אשר אין צדיק בארץ כו', והצדיקים מבקשים גילוי הדיבור להיות פה לאדם העליון כו', ולע"ל כתיב וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר ועי"ז הוא הדין בר"ה כמ"ש בהגהות ע"פ ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם כו', וזהו שהדבור הוא בשביה עד יצא

דינו לאור שיומשך בחי' הדיבור, וגיבורי כח הם עושי דברו כו', שלא יהי' בחי' אלם כו', ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו פ"ד ובלק"ת פ' נצבים סד"ה כי המצוה הזאת בפי' כי קרוב אליך הדבר כו', וגם כי ההסתלקות מחמת עוונותיכם מבדילים ביניכם כו', ואפ"ל שזהו ענין מלך שהוא הדבור אסור ברהטים שהם נה"י דאימא, ור"ל שנסתלק הפנימית מהדבור, ולכן כדי להמשיך הדיבור א"א ע"י הדיבור עצמו אף שדיבור פסוקי מלכיות הם דיבור התורה שהוא ודברי אשר שמתי בפיך, ולמעלה ממדריגת הדיבור דחיות העולמות, וכמ"ש במ"א בענין עמל תורה ועמל שיחה כו' שע"י ע"מ נתהווה יש מאין, והיש נפרד וע"י דיבור התורה יומשך הגילוי, וע"מ מתחילין בב' ששרשם מחכמה, בראשית נמי מאמר הוא, בחכמה יבנה בית, ועשרת הדברות מתחילין באלף אנכי כו' ועמ"ש פי' כאשר דברת לאמר לקשר עשה"ד לע"מ והדברות הי' חקוקים שהם מאותיות החקיקה, ולכן באמת ע"י פסוקי מלכיות מתנ"ך ממשיכים עולם הדיבור, ועכ"ז כיון שהוא ג"כ דיבור אין די בזה להמשיך עי"ז הדיבור מבית השביה שהוא חבוש כנ"ל, אלא זהו ע"י קול השופר כי קול הוא ז"א שלמעלה מהדבור שהוא מ', וז"א בעתיקא אחיד ותליא, ששורש המדות הוא למעלה מהשכל ולכן ע"י הקול מרעותא דליבא מעורר בחי' עתיק תענוג העליון שיאיר הקול מלמעלה למטה בהדיבור כו'.

ומה שכתב עוד בענין שצריך לשופר של איל כמו שהאדם מקבל חיות מצומח וחי לפי ששרשן מהתוהו ושם הדצ"ח גבוה מהמדבר כו', ולכן בשבה"ב ירדו למטה יותר, וכן באדם יש נה"א ששרשה מהתיקון, ונה"ב ששרשה מהתוהו והוא המעלה נה"א כמו והחיות נושאות כו', ע"כ גם בהעלאת מ"ן הנ"ל להמשיך התענוג במל' צ"ל מב' הבחי' דאדם ובהמה כו', ועמ"ש בד"ה ביום ההוא יתקע, כי רוח הבהמה היורדת לארץ שם ב"ן הנמשך להחיות בי"ע גימטריא בהמה, וכן י"ב חדשי השנה הן י"ב בקר כי הדיבור הנמשך להחיות בעלי גבול, אינו ערוך לגבי אדם דאצילות, וזהו ענין ראש לשועלים, והנה מצינו הפרה רוצה להניק, ופי' בפנ"י פ' ראה שזהו בחי' כתר, נק' ג"כ פרה בחי' בהמה רבה כו' מל' דא"ק שיורד באצי' לכן צ"ל השופר מבחי' איל כו', ועמ"ש עוד מענין שצ"ל העלאת מ"ן לתוהו ותיקון בביאור ע"פ קחו מאתכם תרומה שיש במל' ב' בחי' הא' הרוממות והתנשאות וזהו בחי' סוכ"ע, הב' מה שהמלך מנהיג המדינה בדבורו וזהו ממכ"ע, ויש ב' בחי' אלו במל' היינו כתר מל' לעולם דברך נצב בשמים וט"ס דמ' שיורדים בבי"ע, וכן יש במ' דא"ס לגבי אצי', וכתיב ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לע"ג, ארוממך להמשיך הרוממות במ' בחי' סוכ"ע, ואברכה שמך לע"ו בחי' ממכ"ע, ולכן צ"ל ב' מיני העלאת מ"ן הא' לבחי' סוכ"ע, וזהו הנק' העלאת מ"ן לבחי' תוהו שהוא אורות שלמעלה מהכלים, וגם כי תוהו זהו הכתר כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג, והעלאת מ"ב זה זהו ע"י בחי' אין אתכפיא וביטול רצון שמעורר בחי' אין שזהו בחי' תוֹהוּ, שאין בו מהות נתפס, והב' העלאת מ"נ לבחי' התיקון שהוא הכלים ממכ"ע, וזהו ע"י אתהפכא ומצות כו', וכמו"כ כאן בר"ה שממשיכים בנין המל' צ"ל ב' בחי' העלאת מ"ן הנ"ל, וזהו ענין אדם ובהמה, שהבהמה שרשה מתוהו, ולכן יש בהם הביטול ביותר מבאדם כמ"ש בלק"ת פ' אמור בד"ה והניף הכהן אותם על לחם הבכורים, וזהו העלאת מ"ן

להמשיך מבחי' אין בחי' סוכ"ע וע"י האדם הוא העלאת מ"ן לבחי' התיקון, ואפ"ל לזה הוא ג"כ התקיעות והברכות, המשכת הסובב ע"י התקיעות והמשכות ממלא ע"י הברכות, והנה בחי' בהמה זהו כמ"ש ואני כו' בהמות היתי עמך תלים סי' ע"ג כ"ב, התנהגתי עצמו כבהמה לא נחשוב למאומה, ועמ"ש סד"ה לסוסתי ברכבי בלק"ת בשה"ש דרוש השני וע' בעמה"מ שער עולם הבריאה שהמל' שם ב"ן נאמר ע"ז בהמות הייתי עמך אלף טורין אוכלת כו', ועמ"ש במ"א בביאור ע"פ ויצוום אל בנ"י בענין וארא אל אברהם כו' באל שדי, אל שדי במלואו גימטריא אלף, והיינו ענין אלף טורין כו' ופי' אל שדי שאמר לעולמו די זהו ענין הכלים, וזהו ענין אלף המגן, בזהר ויגש דר"ט ע"ב ובמק"מ שם, ועיין מזה ג"כ בביאור ע"פ כי אתה נרי בת"א פ' מקץ וזהו ענין האלף שלמה ואפ"ל ענין אלף אורות שניטלו ממשה וחוזרים ונתנים לו בשבת ישמח משה כו', וה"ע א' רבתי דאדם בדברי הימים שה"ס הכתר, וזה נמשך ע"י העלאת דבחי' אלף טורין דאכלה בהמה רבה כו', והיינו ע"י בהמות הייתי עמך זוכה לבחי' אדם באלף רבתי כו' ובשל"ה ר"פ חוקת פי' בהמות הייתי עמך ע"ד אחכמה והיא רחוקה ממני, ופירשו זה על חכמה עילאה, ושלמה לא השיג רק חכמה תתאה, ויש פי' אחכמה והיא רחוקה קאי על ח"ס שבכתר, לכן בבחי' זו בהמות הייתי עמך שהוא למעלה מההשגה, ועפי"ז ג"כ י"ל לכן צריך לתקוע בשופר דייקא בחי' בהמה כי המשכה זו דר"ה באה מגלגלתא ומו"ס שלמעלה מהחכמה כו', ע"כ בבחי' זו האדם כמו בהמה ממש כו', בענין שלא יוכלו לקבל הפחד עיין בענין אבל חרדה גדולה נפלה עליהם משום דמזלייהו חזי בד"ה וידבר דעשה"ד, ובמ"ת וינועו ויעמדו מרחוק, ועז"א אם אין חכמה אין יראה, ועיין בד"ה מי אל כמוך ספ"ב, ועיין בד"ה וישכם לבן מג' האבות שהם חג"ת דאצילות לא יוכלו לקבל כ"א ע"י שנתחלק לי"ב שבטים, ועיין מזה ג"כ בד"ה כנשר יעיר, וזהו שנתחלק הפחד יצחק לג' שברים כו', ע"ד דגל מחנה גבריאל כו' שהם ג' ומשם מקבלים הפחד כו', ואפילו באצילות אם לא הי' פרסא לא היו הנאצלים מתקיימים באורות וכלים, ולכן צ"ל פרסא, וגם זהו ענין מטי ולא מטי וה"ע התרועה, וכן מאצילות לבי"ע אם נשמה נמשכה מלמעלה מהפרגוד הי' בביטול לגמרי כמו רחב"ד ואליהו, ועיין סד"ה אני הנה בריתי אתך כדי שיוכלו לעשות מלאכה ועד"ז ענין הושיט כו' וענין הפירוד עמ"ש בענין משליך קרחו כפיתים בד"ה ביום השמיני שלח, ובענין החותם דנעילה ה"ג לפרר השפע לחלקים, וזהו ענין ה' אצבעות, ובבה"ז פנחס רנ"ד לגוזר ים סוף לגזרים התחלקות האותיות מקדמות השכל, ובענין שיעור ה' לחלק לחלקים, אתה פוררת בעזך ים בד"ה להבין מ"ש ונתתי מהלכים, בכי"ה עש"ק שלח תקס"ה, ועיין פרדס ערך קשת קשר וערך תקיעה ובמא"א תא"ו סעיף מ"ד תקיעה חסד דאבא תליא בחסד. עו"ש סנ"א תרועה במ' גם בת"ת ועיין מענין תקיעה ברע"מ פ' פנחס דר"ל ובת"ז תיקון נ"ד דצ"א ע"ב, ומענין תרועה תיקון כ' דמ"ג ע"א ודמ"ט ע"ב ותיקון נ"ה דצ"א ע"ב, ומענין שברים במא"א שין סי"ג, ושם סי"ד מענין שופר שהוא יסוד אימא והתוקע בו הוא יסוד אבא, לפי"ז שופר גדול י"ל יסוד דעתיק שהוא מ' דא"ק והתוקע בו יסוד דא"ק כו', ומש"ש בזהר דצ"ט סע"א ת"ח כד ההוא שופרא עילאה דנהירו דכולא ביה

אסתלק, י"ל כי ידוע שבהארות אור א"ס שמאיר בעולמות יש ב' בחי', הא' מה שמאיר בבחי' א"ס הב' מה שמאיר בבחי' גבול כמו שיעור קומה רל"ו אלפים כמנין ורב כח, אכן ולתבונתו אין מספר היינו מה שמאיר בבחי' א"ס, ובעה"ק ח"א פ"ח ביאר שהבחינה זו השנית זהו ענין עשר ספירות, וכמ"ש מזה בלק"ת פ' עקב בד"ה ואכלת ושבעת וברכת פ"ו ובלשון חסידות נק' ב' בחי' אלו סוכ"ע וממכ"ע ועפ"י לשון הקבלה י"ל זהו ענין ג"ר דאצילות וז"ת כי ז"ת נק' זעיר אנפין פי' זעיר הוא ענין כי נער ישראל בחי' קטנות דהיינו מה שמאיר בבחי' גבול ומדה, וזהו ג"כ ענין ושם ה' קטנה רחל כמ"ש בד"ה בכ"ה בכסליו, אבל בינה נק' ה' גדולה כי התגלות עתיק הוא בבינה והוא בחי' גבול דהיינו עתיק יומין המתנשא מימות עולם, וכן נק' אריך אנפין, וזהו ענין שופרא עילאה שהוא בינה דנהירו דכולא ביה חזו ולתבונתו אין מספר וכנ"ל, ולכן עיקר העבודה להמשיך המוחין בז"א, היינו שיאירו בו ג"ר ונהר יוצא מעדן, שהוא הבחי' בלי גבול כו' ולכן בתחילת ליל ר"ה שמסתלקין המוחין מז"א היינו הסתלקות ג"ר שהם מבחי' הארת אור א"ס בלי גבול, ונשאר רק ז"ת שהוא הארה שבבחי' גבול, וזהו כד אנת תסתלק מינייהו ואז דינין מתערין כו', וא"ת אם מאיר רק בבחי' גבול איך מתקיים העולם י"ל דבבחי' מקיף ודאי מאיר הכח הבלתי מוגבל, ומזה קיום העולם, אך אומרנו אסתלק היינו מלהאיר בבחי' פנימיות וע"י תקיעת שופר ממשיכים גילוי מוחין חדשים בז"א היינו שיאיר אור חדש מאור א"ס מבחי' ג"ר שהוא ההארה שבלי גבול כו'.

אור התורה

פרשת

ו י ל ך

פ' וילך

וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתי פני מהם כו' פ"ק דחגיגה דף ה' סע"א אמר רב ברדלא בר טביומי אמר רב כל שאינו בהסתר פנים אינו מהם כל שאינו בוהי' לאכול אינו מהם. ופרש"י אינו מהם מזרע ישראל דכתי' והסתרתי פני מהם שצועק מצרות הבאות עליו ואינו נענה שלא יבואו והי' לאכול שעכומ"ז שוללין ממונו, אמרו לי' רבנן מר לא בהסתר פנים איתי' ולא בוהי' לאכול איתי', אמר להו מי ידעתיו כמה משדרנא בצנעא בי שבור מלכא.

ב) **ומהרש"א** שם כ' וז"ל כל שאינו בהסתר פנים דלגבי ישראל כתיב ישא ה' פניו אליך וגו' כמפורש בספרי אינו דומה שואל מחבירו בתוך פניו כשואל מן הצדדים, ולכך כשהם בגלות נפלה ברכה זו. (וכתרגומו והסתרתי פני מהם ואסלק שכינתי' מנהון וגבי יאר ה' פניו תרגום ינהר ה' שכינתי' לותך, א"כ מובן שבחי' והסתרתי הוא הפך זה) דישא פניו וגו' בהסתר פנים, משא"כ שאר עובדי כוכבים שאינן שייכים בהסתר פניו דלעולם לא ישא הקב"ה פניו להם עכ"ל ועמ"ש ע"פ וירא אלקים את האור כי טוב בענין משארז"ל מ"ט עזי מסגן ברישא והדר אמרי כו' ברישא חשוכא כו'.

ת"א ות"י ועזבתים והסתרתי פני וארחיקינון ואסלק שכינתי מנהון ובפסוק ותאמר ציון עזבני ה' ואד' שכחני ת"י על תיבת עזבני סליק שכינתי מיני ועל שכחני תרגם רחקני וא"כ לפי' ההוא מובן דעזבני זהו מ"ש כאן והסתרתי פני, ולפי שכאן נאמר עזבני תרגם רחקני, ועמ"ש בבוך דברים ע"פ ותאמר ציון עזבני הוי'.

ואנכי הסתר, פי"ב דחולין קל"ט ב' אסתר מן התורה מנין דכתי' ואנכי הסתר אסתיר, פ"ק דחגיגה דף ה' ע"ב אמר רבא אמר הקב"ה ואע"פ שהסתרתי פני מהם בחלום אדבר בו, ופרש"י ביום ההוא קא דייק ביום ולא בלילה שמראין לו חלום כדי שיתפלל על הדבר.

ב) **רבות** לך לך פמ"ב מ"ו א' וחכיתי לה' המסתיר פניו מבית יעקב בישעי' סי' ה' אין לך שעה קשה כאותה שעה שכתב בה ואנכי הסתר אסתיר פני, ומאותה שעה קויתי לו שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו עכ"ל, וכ"ה ברבות פ' שמיני תוך פי"א קע"ז ג', ועמ"ש מזה ע"פ והי' ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד באיוב סי' ח' ז'.

א'תנה

ג) **עמ"ש** בת"א בד"ה יביאו לבוש מלכות בפי' ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא שבחי' פני זהו מל' דאצי' שמסתתרת בראש הבריאה
הנק' ביום ההוא כו' עלמין סתימין כו' ובד"ה ביום השמע"צ כ' שבבחי' ההסתר וההעלם בזה אינו בבחי' העלם והסתר אמיתי על צד עצם ההעלם לומר שהוא תכלית המכוון ח"ו להיות כמו רוגז אמיתי ח"ו אלא כדי שיבקש פניו כו' (ג' ע"ד מ"ש לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש) וזהו ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא דהיינו בחי' ועבד הלוי הוא שהוא בחי' יין המשמח אלקים ואנשים עכ"ל.

ד) **ומהיות** שזהו בחי' ועבד הלוי הוא יש להעיר ממ"ש בזח"ג קרח קע"ח ב' ותו ועבד הלוי הוא כד"א כי הוי' הוא האלקים כו'
כד"א שמאלו תחת לראשי כו' ע"ש, והנה ידוע שבפי' הוי' הוא האלקים יש ב' בחי', הא' הוי' ז"א הוא האלקים נוק' והוא יחוד ו"ה, שזהו ע"י בחי' הוא כי לעשות המל' כלי ובחי' באר זהו ע"י ה"ג דאימא כמבואר בד"ה הנותן לשכוי בינה גם היחוד כתיב בו ישיש כגבור לרוץ אורח כו' וכמ"ש בזח"ג ר"פ בהעלותך ובהרמ"ז שם ועמ"ש בד"ה ה' יחתו מריביו בענין ויתן עוז למלכו שהם גבורות ממותקות ע"כ יחוד ה' אלקים זהו ע"י בחי' הוא, והנה הפי' הב' בענין ה' הוא האלקים היינו ה' ז"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקים חשוב והנה עלית ז"א לגבי עתיקא זהו ע"י הבינה כנודע מענין עליות יוהכ"פ, וא"כ הפי' כי ה' ז"א ע"י הוא בינה עילאה מתעלה בבחי' עצמות אוא"ס להיות בבחי' אלקים וכמ"ש בד"ה ביום השמע"צ בפי' צור לבבי וחלקי אלקים לעולם, הוא אור א"ס ב"ה בעצמו שורש ומקור שם ה' כי שם ה' במקורו נחשב בחי' אלקים לגבי מהותו ועצמותו ית' עכ"ל בד"ה ביום השמע"צ. והנה בחי' הראשונה שבפי' ה' הוא האלקים זהו ע"י התומ"צ, ובחי' הב' זהו הגלוי שיהי' לע"ל ע"י התשובה שמתוך ההסתר פנים שעי"ז בקשו פניו תמיד, וכמ"ש בד"ה משכני אחריך נרוצה, וזהו ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא, שההסתר בבחי' ביום ההוא דוקא כדי שעי"ז יהי' ה' הוא האלקים כפי' השני ג"כ, וכמ"ש ברבות בשה"ש ע"פ משכני ממה שסלקת שכינתך מתוכינו אחריך נרוצה כו' ע"ש, ולכן וחכיתי לה' המסתיר פניו דוקא וזהו ענין ישא ה' פניו שלמעלה מבחי' יאר ה' פניו, כי יאר זהו הבחי' הא', אכן ישא ל' הסתלקות והוא כדי להיות ישא לשון גלוי והמשכה מבחי' עליונה יותר היינו הבחי' הב', עוד יש להעיר לענין אסתיר פני ביום ההוא ע"ד קוב"ה ז"א סליק בג' לעילא לעילא באו"א כמשנ"ת בת"א בד"ה וארא אל אברהם, וזהו אסתיר פני ז"א ביום ההוא בינה כו' וע' זח"ג פ' אחרי דע"ד סע"ב ודע"ה א' בענין הוי אוי ובפרדס בערך אוי ובערך הוי, ותשובה ותפלה וצדקה כו'.

מצות לכתוב ס״ת. התו׳ נק׳ אמת הוא תיקון ז׳ מי״ג מדות ת״ד פנוי בלא שערות, וענין חותמו אמת הוא גילוי ח״ס שבתיקון המל׳ המאיר בפנים דז״א, וז״ש ויכתוב משה כמ״ש בביאור אלה מסעי תקע״א בוויטעפסק, ומעתה מובן ענין כתיבת ס״ת המשכת האמת בז״א בענין ויכתוב משה, והבן.

אזכיר* את שמי כי תורה אתעדל״ע מצד עצמו ע״כ אזכיר, וע׳ רמ״ז ריש עקב.

אלקינו ע׳ רמ״ז שם רע״א ריש ע״ב, התכללות חו״ג נזכר מן שם אלקים ואלקינו, ובזה א״ש מה שאומרים על שם זה שלנו כי החסד נמשך אלקינו ע״י צמצום כו׳.

* אזכיר: צ״ע אם מכאן עד סוף המאמר שייך לכאן. — ב׳ קטעים אלו נכתבו בהבוך בין מאמר זה והמאמר המתחיל „שייך לד״ה כתפוח בעצי היער״.

אור התורה

דרושים

לשבת שובה

דרושים לשבת שובה

ישעי׳ נ״ו ו׳

דרשו הוי׳ בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב.

יבמות פרק החולץ דמ״ט ע״ב, פי״ב דף ק״ה א׳, פ״ק דר״ה די״ח א׳. עקידה שער ס״ג. עקרים מ״ב פ״ג מ״ד פכ״ו. ירושלמי ברכות פרק אין עומדין הלכה א׳. מד״ר נשא פמ״א קרוב לס״פ דף רמ״ה ג׳. ילקוט ח״א צח״ב ריג״ב רסד״ג (ח״ב) ידי״ג לח״ד נח״ג צג״א. קל״ב א׳ זח״א פ׳ וירא דף ק״ה ע״ב, ח״ב ס״פ תרומה בספד״צ פ״ב דקע״ז א׳. ח״ג ס״פ אחרי דע״ט ב׳. ר״ח שער התשובה פ״ד דקט״ו ע״א בד״ה עוד יש ימים. של״ה מסכת חולין דק״כ ע״ב עשי״ת הם עשר ספירות שבבינה כמ״ש דרשו ד׳ בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב ובכל יום ויום הוא יותר עולה ומתקרב במקורו דהיינו יום ראשון שבתשובה מלכות שבבינה יום שני יסוד שבבינה כו׳ עד יום עשירי כתר שבבינה והוא יום התשובה הגדול יום הכפורים כו׳ עכ״ל ולענ״ד זהו דחוק ששני ימים דר״ה יהיו מל׳ ויסוד והימים שאחריהן שהם ימי החול גבוהים יותר, ע״כ צ״ל ע״ד יחיינו מיומים הם ב׳ ימים של ר״ה וביום השלישי יקימנו זהו יוהכ״פ כמ״ש בלק״ת על פסוק זה וא״כ י״ל ב׳ ימים דר״ה הם חו״ב שבבינה, ושאר ז׳ ימים שאחריהן הם ז״ת דבינה, ויוהכ״פ הוא כתר שבבינה, ויש להעיר לענין עשי״ת מענין עשר עומקים שבספר יצירה ועמ״ש מזה בלק״ת פ׳ תצא בהביאור ע״פ ולא אבה, בסופו.

קיצור השל״ה כתב שעשי״ת הם ע״ס שבבינה, וב׳ יו״ט של ר״ה ויוהכ״פ זהו יחיינו מיומים וביום השלישי יקימנו.

של״ה במסכת פסחים שלו דף קמ״ד סע״ב. תחלת מסכת ר״ה שלו דרי״ג א׳ דרשו ה׳ בהמצאו כו׳ שבימים אלו אף ליחיד הוא נמצא עיין בלק״ת פ׳ נשא סד״ה כה תברכו ושם פ״ד. אך ע״ז נאמר ישא ה׳ פניו כו׳ בבחינת המגביהי לשבת המשפילי לראות כו׳ שעי״ז ילוקטו לאחד אחד כל ניצוצי החיות כו׳ עכ״ל ועד״ז יובן ענין שבימים אלו אף ליחיד הוא נמצא.

קיצור כשמאיר בחי׳ ישא ד׳ פניו שזהו למעלה מבחי׳ יאר ד׳ פניו עיין סד״ה שחורה אני ונאוה דרוש הראשון אזי מבחי׳ זו נמשך שגם ליחיד הוא בבחי׳ בהמצאו.

סוף מסכת ר״ה שלו הביא אשר ארבעים יום מר״ח אלול עד יוהכ״פ הם ימי רצון ומ״מ עשי״ת שהם לבסוף הם רצויים יותר והביא מ״ש הרמב״ם ה׳ תשובה פרק שני ה״ו אע״פ שהתשובה והצעקה יפה לעולם בעשרת ימים שבין ר״ה ליוהכ״פ הוא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד שנאמר

דרשו ה' בהמצאו כו' עכ"ל יש להעיר לענין המם יום ממ"ש בסידור בד"ה מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ, בענין כל המנחות באות מצה חוץ מחמץ שבתודה ושתי הלחם שהן באות חמץ, ובהתודה היו שלשים חלות מצה, ועשרה חלות של חמץ, וביאר שם איך שע"י התודה שהיא בחי' הודאה מודים אנחנו לך כו' ביטול היש לאין כו' עי"ז ממשיך חו"ב אין ויש ואזי גם החמץ יכול להתברר ולהתעלות, ועד"ז י"ל ענין למד יום של אלול, ועשרת ימי תשובה שבעשי"ת אלו יכול גם החמץ שהוא היצה"ר שאור שבעיסה להתעלות וליכלל באלקות להיות ואהבת בכל לבבך בשני יצריך כו'. גם להעיר ממ"ש בהביאור ע"פ וארשתיך לי, ושם ספ"ד שהרמ"ז פי' ע"פ ויקחו לי תרומה לי היינו ד' יודין דע"ב, והנה ד' יודין דע"ב הם ג"כ מ' יום כי אני לדודי ודודי לי ס"ת הם ד' יודין ור"ת אלול וכמ"ש בר"ח שער התשובה פ"ד דקט"ו א'. וזהו ג"כ ענין מקוה ישראל הוי', אשר מם סאה נמשכו מד' יודין הנ"ל, וא"כ היוד גבוה מבחי' הלמד, כי הג' יודין הם במלוי ע"ב וזהו הלמד והוא אצילות שבבי"ע ועצם היוד זהו אצילות העליון. ובפרדס שער הצחצחות בסופו פ"ז פי' בענין יודין אלו הגבה מאד נעלה ובלק"ת בד"ה כי ההרים ימושו בענין פותח את ידיך יודיך כו', עכ"פ היוד ימים דעשי"ת גבוהי' הרבה יותר מג' היודין הקודמים, ועמ"ש ע"פ ויהי שם עם ד' ארבעים יום, ועמ"ש ע"פ לולי ד' שהיה לנו שארז"ל כ"מ שנאמר לולי אינו אלא בזכות אבות, והנה לולי היינו ג"כ לו לי, כענין לולא, וכ"מ שנאמר לי אינו זז לעולם כו'.

קיצור ארבעים יום מאלול עד יוהכ"פ הם ימי רצון, והעיקר עשי"ת ע"ד ד' יודין שמהם נמשך מקוה ישראל הוי', והעיקר עצם היוד דע"ב, והלמד הם ג' יודין דמלוי, מ' חלות דתודה, ענין לולי, וכ"מ שנאמר לי אינו זז, י"ל בחי' הלמד מאיר בר"ח אלול, והיוד דל' מאיר בעשי"ת.

ב) יבמות דמ"ט ע"ב משה רבך אמר כד' אלקינו בכל קראינו אליו ואתה אמרת דרשו ה' בהמצאו, ומשני הא ביחיד הא בצבור וע"ש במהרש"א משמע ליה ב' בכל קראינו היינו בכל זמן קראנו כו' עוד כ' ב"ה בהמצאו שבשני ובחמישי הן עיקר ימי רחמים שבהן עלה משה וירד מן ההר לקרוע גזר דינו של ישראל כו', והרי"ף בע"י שם כתב ותימה כיון שביחיד הוא מדבר למה נקט דרשו לשון רבים דהל"ל דרוש את ה' בהמצאו כו' י"ל דנקט דרשו את ה' ללמוד שאע"פ שהרבים הם נענים בכל זמן כדכתיב בכל קראינו אליו אפ"ה יש להם תוספת מעלה כשידרשו הרבים את ה' בעשרת הימים שבין ר"ה ליוהכ"פ שגם היחיד נענה כו'. והשורש לזה מן התורה י"ל מדכתיב ובחדש השביעי באחד לחדש יהי' לכם שבתון זכרון תרועה, וארז"ל שר"ה הוא יום הזכרון, ועמ"ש מזה במד"ר אמור ר"פ כ"ט, ובזהר תצוה דף קפ"ד א' ע"פ תקעו בחדש שופר, וכד מטי זמנא לחדתותי ברכאן וקדושין לאנהרא בעא לאשגחא בכל תקונא דעלמין כולהו, ונתבאר מזה אצלינו ע"פ תקעו בחודש, סעיף ה', ומקור השגחה זו הוא מע"ק המאיר בבינה הנק' שביעאה עילאה כו' ונמשך עד יוהכ"פ, וכמ"ש סמוך לזה אך בעשור לחדש

השביעי הזה יום הכפורים הוא, ה"ז ענין אחד מר"ה עד יוהכ"פ והנה חג הפסח זהו שבעה ימים וסוכות שמונה מעין כנור של שבעה נימין ולימוה"מ של שמונה נימין, ומר"ה עד יוהכ"פ שהן עשרת ימים י"ל מאיר מעין הכנור של עשר נימין שיהי' לעוה"ב כי יוהכ"פ אין בו לא אכילה ולא שתיה כמו העוה"ב וע' בסידור ע"פ עלי עשור ועלי נבל כו', וא"כ הרי מובן גודל מעלת ימים אלו, והיינו כי קודם יג"מ הרחמים נאמר ב' שמות הוי', אשר הא' בז"א והב' בע"ק והארתו מאיר בשביעאה בינה עלמא עילאה, א"כ בכל השנה מאיר ש' הוי' דז"א, אבל בעשי"ת מאיר ש' הוי' דע"ק, לכן הוא אפילו הוא ליחיד כנ"ל בענין המגביהי כו' המשפילי כו' וא"כ ממילא מובן שגם כשהרבים ידרשו אז את ה' יש להם תוספת מעלה יתירה כו', וא"כ אפ"ל בהמצאו קאי על שם הוי' דלעילא אשר פסיק טעמא ביניהו ובעשי"ת מאיר עיין בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל גבי ולכן כתיב ויקרא הוי' הוי' כו' חבור וקשור כו'.

קיצור ענין בכל קראינו, בהמצאו, שגם הרבים יש להם אז מעלה יתירה, כי הימים משונים לעילויא, ר"ה יום הזכרון ונמשך מע"ק המאיר באחד לחדש השביעי שהיא בינה ונגמר ביוהכ"פ, עלי עשור, ענין ב' שמות הוי', לכן הוא אפילו ליחיד וכ"ש לצבור.

ג) **ועיין** בלק"ת בד"ה תקעו בחדש, דרוש הראשון, וגם ענין עשי"ת שארז"ל ע"פ דרשו ד' בהמצאו אלו עשי"ת כו', ושם רפ"ג כתב והנה גילוי בחינת זו ורצון זה הוא מתגלה בר"ה שהוא בחינת ראש וגלגלתא דחפיא על מוחא כו' וגם בעשי"ת כו', וע"ש דפי' רצון זה היינו המשכת הכתר כו' מה שלמעלה גם מחב"ד.

עוד יש להעיר דהנה פי' בכל קראנו אליו איתא בפרדס שער הכוונה רפ"ב, בשם הספרי, אליו ולא למדותיו, ופי' הוא ז"ל דהיינו להעצמות המתלבש בתוך ע"ס, ובסידור סוף שער הק"ש בד"ה איתא בספרי, נראה בכל קראנו אליו היינו אליו ממש כמו שהוא למעלה עדיין מההתלבשות בע"ס, וזהו ענין מצות קריאת שמע ובפרט בפסוק ראשון דק"ש, ומשארז"ל מפני שאין יודעים לכוין בשם היינו בשמו"ע שם הכוונה כמ"ש הפרדס לבחי' העצמות המתפשט בתוך ע"ס, ואין זה למדותיו ח"ו כ"א לו ית' בעצמו שמאיר ע"י מדותיו כו' וגם המשכה זו מהעצמות המתלבש בתוך הע"ס באה אחר שמתחלה בכל קראנו אליו, ממש היינו לבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן ע"ס, כי אין ערוך אליו כלל אפילו כטפה מהים, ואזי אח"כ להיות נמשך למטה צ"ל על ידי התלבשותו תוך מדותיו והוא העצמות המאיר ומתלבש תוך מדותיו כו', ועפ"ז י"ל דדרשו ה' בהמצאו בעשי"ת אפילו ליחיד מאיר מבחי' בכל קראנו אליו, אליו ממש ולא למדותיו, ור"ל דמשם ממש בא ההארה אח"כ ע"י מדותיו, ע"י שמתחלה בכל קראנו אליו, אליו ולא למדותיו וא"כ אפ"ל שגם מדותיו אלו שמאיר על ידן מבחי' זו הם יג"מ דא"א בחי' ורב חסד כו' אך לפמש"ל דבעשי"ת בא ההמשכה ממקום עליון יותר, י"ל כי בכל השנה אף בצבור שמגיעים לבחי' בכל קראנו אליו, אליו ולא למדותיו מ"מ אח"כ בא

ההמשכה ע"י מדותיו דז"א חסד דרועא ימינא כו' אבל בעשי"ת בא ההמשכה ע"י מדותיו יג"מ דא"א כו' רק שעוברים דרך מעביר מדות דז"א, וכמ"ש הרמ"ז פ' שלח דקנ"ח ע"ב בפירוש מש"ש בזהר בענין היש בה עץ אילנא דחיי ולא יתיר היינו שבא ההמשכה ממדות דז"א, אם אין שבא ההמשכה מיג"מ דא"א דרך מעביר מדות דז"א כו' וא"כ עד"ז הוא ההפרש בין ההמשכה שנמשך בשאר ימי השנה לגבי ההמשכה שנמשך בעשי"ת כו'.

קיצור מ"ש בלק"ת בענין דרשו את ה' בהמצאו אלו עשי"ת שמאיר בהם בחי' ממעמקים יוד עומקים, ומ"ש בכל קראנו אליו אליו ולא למדותיו, אנת הוא חד ולא בחושבן וזהו ענין ק"ש אך ההמשכה בשמו"ע נמשך דרך מדותיו והיינו ע"י התלבשותו ית' במדותיו, ואפ"ל דבכל ימי השנה נמשך ע"י התלבשות גמור במדות דז"א, ובעשי"ת נמשך ע"י יג"מ דא"א דרך מעביר המדות דז"א, וזהו שאומרים בעשי"ת מתנהג בחסידות.

ד) אך לכאורה ממארז"ל משמע דגם בהבחינה בכל קראנו אליו, דהיינו אליו ולא למדותיו, הוא הנפ"מ בין יחיד לצבור ובין עשי"ת לשאר ימים.

והענין אפ"ל ע"ד מ"ש בת"א פ' חיי בד"ה פתח אליהו בענין אנת הוא חד ולא בחושבן ר"ל ולא בחושבן ע"ס, שהע"ס אין ערוך אליו כלל אפילו כטפה מאוקיינוס יותר ממה שאין ערוך בי"ע לגבי ע"ס דאצילות כו' ושם ביאר ג"כ דכל המשכות אור א"ס עד הכתר דאצילות נק' הכל א"ס, ונק' חד ולא בחושבן וראשית הע"ס זהו החכמה, וכן מבואר עוד בסידור שער ל"ג בעומר באריכות בהביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ, ועד"ז מבואר ג"כ בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין אחד ואהבת בפירוש אנת הוא חד ולא בחושבן ושזהו ענין פסוק ראשון דק"ש ה' אחד כו' ע"ד חד ולא בחושבן וכנ"ל, וכן מתבאר ג"כ עוד בת"א בד"ה יביאו לבוש מלכות, והנה לפ"ד הפרדס דפי' אליו ולא למדותיו היינו לא להספירות ח"ו כ"א לאור א"ס המלובש בהע"ס, א"כ ודאי פשוט שיש לצייר נפקותות עצומות בין קריאת היחיד אליו ובין קריאת הרבים אליו עד"מ אם מגיע תפלתו לבחי' העצמות כמו שמלובש במ' שזהו שם אד', אם מגיע להעצמות המלובש ביסוד שנק' שם שדי אם להעצמות כמו שמלובש בתפארת שזהו ענין ש' הוי', וכן עד"ז בין עשי"ת ובין שאר ימי השנה, ועיין זח"ג ואתחנן דף רס"ה סע"ב ע"פ אליך נשאתי את עיני, מאן דבעא לצלאה צלותא קמי מלכא קדישא בעי למבעי מעמיקתא דכולא לארקא ברכאן לתתא כמ"ד ממעמקים קראתיך דהמק"מ פי' מבחי' אבא וכ"כ הרמ"ז שם מעמיקתא דכולא ה"ס אבא עילאה יוד של שם וזהו היושבי בשמים, היושבי ביוד רומז להנ"ל, והיינו כמ"ש הוי' בחכמה שאור א"ס מלובש בחכמה, כמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה ובלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ואהבת את, ובשה"ש סד"ה ששים המה מלכות, דרוש הראשון וזה כמ"ש הפרדס, וגם לפמ"ש בסידור בד"ה איתא בספרי, כן הענין בכוונות שמו"ע, רק שמתחלה בק"ש צ"ל אליו ממש, אך י"ל כי גם אליו ממש שלמעלה גם מהתלבשות בע"ס זהו ג"כ בהארתו בבחי' כתר, שבחי' זו זהו ענין חד ולא בחושבן כנ"ל, וכמ"ש ג"כ הרמ"ז פ' ואתחנן שם שהחכמה הוא ראש האצילות אבל כל כתר נחשב לשל

עולם העליון ממנו וא"כ הרקת השפע העצמי הוא מאבא עילאה כו' עכ"ד והנה יש כמה בחינות כתר, כתר שבמל' כתר דז"א כו' ובכל מקום הכתר נחשב לשל עולם העליון ממנו, ועיין בלק"ת פ' קרח בד"ה ויקח קרח, ושם פ"א והנה כל המקיפים כו' אף שנמשכים מן הקו וחוט כו' שרשם מבחינת העיגול הגדול המקיף את הקו וחוט, ועד"ז י"ל בענין הכתרים דע"ס ששורש כולו מהכתר הכללי, ותדע דאיתא בע"ח ובמא"א אות הא סעיף י"ג הוא כינוי לבינה ולא מפני ההעלם נקרא הבינה הוא שהרי חכמה נעלם יותר ונקרא אתה אלא כי ת"ת דבינה נעשית כתר לז"א וכל כתר נק' הוא עכ"ל חה גופא שכל כתר נק' הוא, והוא כינוי לע"ק כמ"ש באדר"ז דר"צ ע"א, ע"כ זהו מטעם הנ"ל שבאמת כל הכתרים שרשם מהכתר הכללי הנק' הוא, וכן פי' בלק"ת פ' תצא בהביאור ע"פ ולא אבה בענין יוד עומקים שהם הכתרים של היו"ד ספירות, ויו"ד כתרים אלו שרשם מע"ס הגנוזות, הרי שורש הכתרים נמשכים מעומק העליון דא"ס כו' וא"כ עפ"ז י"ל לענין בכל קראנו אליו אף בק"ש דהיינו אליו ממש, הרי י"ל דגם בחינת כתר דמ' דאצי' ואפילו כתר דבריאה נק' אליו ממש, למעלה מע"ס וזהו ענין המבואר במ"א בפי' מלך יחיד, כי בהכתר מאיר אור א"ס שלמעלה מהאור שנמשך בע"ס, ומה גם כי הלא את השמים ואת הארץ אני מלא, אני ממש כמ"ש בסידור בד"ה אני לדודי ודודי לי, ואיזו הארה מבחי' זו ממש מאיר בהכתר כו' ע"כ י"ל ק"ש של היחיד אף שהוא ע"י מס"ב אליו ממש, אינו דומה לק"ש של צבור, לפי בחי' מדרגת הכתר כו', שאפ"ל שהיחיד אינו מגיע ומעורר כ"א בהכתר דבריאה או בהכתר שבמל' דאצי' והרבים מגיע בק"ש לאור א"ס המאיר בכתר דז"א דאצי' או למעלה יותר, עד שעד"ז יובן לענינינו ההפרש בין בכל קראנו אליו, לעשי"ת אף בצבור שבעשי"ת מאיר הכתר הכללי דאצילות בחי' עתיק יומין כו'.

קיצור מלבד מ"ש באות הקדום ההפרש בין ההארה ע"י מדותיו בכל השנה שהוא ע"י מדותיו דז"א ובין עשי"ת שי"ל שמאיר ע"י מדותיו דא"א, עוד זאת י"ל ג"כ בענין בכל קראנו אליו שהוא אליו כשמאיר בבחי' כתר, הנה יש בזה ג"כ כמה מדריגות כתר דבריאה וכתר שבמ' דאצי' עד כתר דאצילות, א"כ עד"ז ההפרש בין בכל קראנו אליו בין ביחיד ובין בכל קראנו אליו בצבור בכל השנה ובצבור יש ג"כ הפרש לפי ערך בין כל השנה לעשי"ת.

ה) **זח"ג** ס"פ אחרי דע"ט ע"ב, בענין ותתפלל על ד', השלך על ד' יהבך, על דייקא, ריהי"ו הוה קארי על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא.

עיין בהה"כ כי בהמצאו בהיותו קרוב י"ל עד שבהמ"ק קיים עד שאיננו דסליק לעילא לעילא ע' זח"ג עד"ב ודע"ה, ולזה אמר והיכן הוא מצוי בבהכ"נ כי ואהי' להם מקדש מעט, ולכן עם היות הואו סליק לעילא י"ל מאיר מלוי הואו או כמ"ש בפע"ח בכוונת עזרת אבותינו הארת ז"א נמשך לבריאה כו'.

על זאת ודאי, ובמק"מ פי' זאת היא מ', על זאת היינו כענין על ד' יהבך כנ"ל. לעת מצוא כמ"ד דרשו ה' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב, ופי' המק"מ דהיינו בעשי"ת שאז מתגלה אימא, וזהו לעת מצוא, והוא ע"ד מ"ש בזח"ב פ' יתרו דפ"ג סע"א בפי' וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו, ור"ל שאזי מאיר אור א"ס בשם הוי', ע"ד ממעמקים קראתיך הוי', שבחי' ממעמקים הם או"א שנק' כן לפי שבהם מאיר ע"ק עיין בזח"ג פ' ויקרא דכ"ו א' ובפ' ואתחנן דרס"ה ע"ב, ובפירוש הרמ"ז שם ובאדר"ז דר"צ בענין וכמוצא מים כו', א"כ מפרש הזהר בהמצאו, בשעה שהמוצא והמקור מאיר בז"א הנק' הוי', וזהו ע"ד והחכמה מאין תמצא, ובלק"ת בד"ה כנשר יעיר ספ"ב, פי' בהמצאו שבחינת ניצוץ האלקות הנאבד בפשיעת השמירה כמ"ש והם פשעו בי חוזר ונמצא להיות עולה במקורו ואזי קראוהו להמשיכו שיתגלה בנפשו שיהיה קרוב כו', עכ"ד. וא"כ מפרש ג"כ בהמצאו, שנמצא הניצוץ אלקות כו', א"כ יש לפרש ג"כ בהמצאו שנמצא האור מן המקור כו'.

קיצור בהמצאו בשעה שהמוצא והמקור מאיר בשם הוי' מלשון וכמוצא מים.

זח"ב תרומה קעז"א בספד"צ פ"ב בזמנא דמטי ירחא שביעאה משתכחי אלין תליסר (היינו מש"ש תליסר משיריין דאפרסמונא דכיא, וע' מזה בלק"ת ס"פ כי תבא) בעלמא עילאה (היא בינה) ומתפתחי תליסר תרעי דרחמי, בההוא זמנא דרשו ד' בהמצאו כתיב עכ"ל. וג' דמפרש דרשו הוי' היינו שם הוי' דע"ק בחי' סוכ"ע, שעכשיו בחדש השביעי הוא מאיר, והיינו כמ"ש במד"ר אמור פכ"ט כל השביעים חביבים, ור"ל כמו שיום שבת לגבי ימי החול חביב שבששת ימי בראשית נאמר ויאמר אלקים, ושבת הוא להוי', כמ"כ הוא ענין בחדש השביעי לגבי ששה חדשים הראשונים והיינו שאז מאיר ש' הוי' דע"ק ועמ"ש בת"א סד"ה וארא אל אברהם בענין ושמי הוי' לא נודעתי להם, ועמ"ש בהביאור ע"פ זאת חקת התורה, בענין וידבר הוי' כו' אשר צוה הוי' לאמר כו', ועמש"ל ססעי' ב'. ומעשה פרה בענין אפר ומים חיים לטהר טומאת מת יש לה שייכות לעשי"ת וזרקתי עליכם מים טהורים כו' וע' בלקו"ת בד"ה ויאכילך את המן, וגם כי שבעת ימים קודם יוהכ"פ מפרישין כה"ג כו' כמו שבעת ימים קודם לשריפת הפרה מפרישין כה"ג כו'.

קיצור בזח"ג עט"ב מפרש בהמצאו שבעשי"ת מאיר המוצא והמקור בשם הוי' דז"א, ואם כן מפרש דרשו את הוי', היינו העצמות המלובש בז"א בהמצאו שהמוצא מים מאיר בו, בחי' ונהר יוצא מעדן יובל שמו, ע' זח"ג דס"ז ע"ב, ע"פ כאיל תערוג על אפיקי מים, ובזח"ב קעז"א מפרש דרשו הוי' היינו ש' הוי' דע"ק בהמצאו שהוא מאיר בעשי"ת.

ו) **ואפ"ל** פי' בהיותו קרוב, דהנה בכהאריז"ל מפרש דיג"מ הרחמים ג"כ הם שורש י"ב חדשים וחדש העיבור, וא"כ תיקון הראשון אל מאיר בחדש הראשון, ובחודש השביעי מאיר תיקון ואמת ועמ"ש בלק"ת בד"ה אלה מסעי, דרוש השלישי בהביאור פ"ד מענין תיקון ואמת שהוא

גבוה מכל הי"ג תיקונים ולכן הוא פנוי משערות, וה"ע יאר ד' פניו אליך, וכתיב קרוב ד' לכל קוראיו אשר יקראהו באמת, וכיון שבחדש השביעי מאיר תיקון ואמת, לכן נאמר ע"ז קראוהו בהיותו קרוב כו' ועמשל"ק סעיף ט'.

כאן בצבור ע' בטו"ב סי' תרפ"ח בענין איזהו עיר גדולה כו' כי עשרה בטלנין הם ע"ס דז"א דאצילות כשמלובשים ביצירה להחיות העולמות נק' בטלים ממלאכתם כי המלאכה ששת ימים עשה נמשך ע"י ע"ס דיצי' וע"ס דז"א דאצי' אע"פ שמלובשים בע"ס דיצי' נק' בטלנים שבטילי' לאוא"ס, ועל ידי זה נק' עיר גדולה שמאיר בה גדול העולמים ע' מד"ר פ' וישב ע"פ איננו גדול שאמרה איננו ויוסף אמר לה גדול ה' ומהולל מאד, וזהו גדול כו' בעיר אלקינו ובמאו"א נינוה היא העיר הגדולה פי' בינה ע"ד ה' גדולה לאה אך גם מ' נק' ע"ש הבינה ע"ד כעיר שחוברה לה יחדיו, ענין צבור בהתאסף ראשי עם הבונה בשמים מעליותיו ע"י ואגודתו על ארץ, ועמ"ש ע"פ פדה בשלום נפשי בענין כי ברבים היו עמדי, ע' פרדס ערך בית הכנסת, ובענין חזן גימ' אד' בערך חזון ובמא"א ח' פ"א ובאות ב' יד, ועמ"ש ע"פ ואת כל בית גדול שמגדלין בו תפלה או תורה פי' שמגדלין להמשיך מבחי' גדול ה' או מבחי' ולגדולתו אין חקר, דבר גדול מעשה מרכבה כו' בד"ה ועשו להם ציצית, ומכ"ז י"ל לענין והיכן הוא מצוי בבהכ"נ ובבהמ"ד ע' זח"א נ' ב' שני בתי ישראל, י"ל ישראל זוטא וישראל סבא וי"ל בהכ"נ ובהמ"ד.

ז) עוי"ל לענין בהמצאו בעשי"ת דהנה איתא בת"ז במאמר דפתח אליהו ואמר רבון עלמין, ענין וכד אנת תסתלק מינייהו אשתארן כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא, ר"ל שהשמות ואף שם הוי' נשארו כגופא בלא נשמתא כן פי' בסה"מ, והקשה שהרי המכוון ענין הסתלקות האורות מהכלים וא"כ והלא כד אסתלק היו ח"ו בטילין לגמרי שהיו חוזרין לאין ואפס ואיך אשתארו כגופא, והתירוץ כי הכלים יש להם שורש התהוותן בעצמן מאוא"ס זולתי האורות המתלבשים בהן שנתהוו מבחינת מטי ולא מטי, ולאחר התהוותן שנתהוו להיות בחי' כלים ונק' גופא חסד דרועא ימינא כו', והאורות מבחי' בלי מ"ה, מתלבשים בהן, שהאור הוא פשוט ולמעלה ממהות מדות דלאו מכל אלין מדות איהו כלל, ואעפ"כ מאיר ומתלבש בהכלי וכמ"ש מזה בבה"ז פ' בלק דקצ"א בד"ה שחורה אני ונאוה, לכן כיון שהכלים יש להם שורש בפ"ע מאוא"ס ע"כ גם בהסתלקות האורות יוכלו להתקיים ואף להחיות העולמות דבי"ע, אלא שהם כגופא בלא נשמתא, דאין הפי' שמסתלק האור לגמרי אלא שנשאר האור בבחי' מוחין דקטנות כו' (וכמו בחי' שינה שנשאר קיסטא דחיותא) ולכך מה שמחיה הוא נמשך מבחי' מוחין דקטנות וצמצום, אבל כשהאורות מתפשטים בהכלים אז הוא בחי' מוחין דגדלות ואז החיות הנמשך מהכלים בהעולמות הוא בהרחבה גדולה, ועד"ז ההפרש בין שבת, ובין יומין דחול כו', כן ביאר בדרוש אחד דתקס"ג גם נתבאר זה בסידור שער השבת סד"ה להבין המאמר וכד אנת תסתלק מינייהו, ושם פי' כי התהוות הכלים שרשם מהרשימו שנשאר מאוא"ס ב"ה לאחר הצמצום ומקום פנוי ועיין מענין פי' רשימו זו בתוספת לקר"ת, ומאותה בחי' הרשימו נעשה

מציאות הכלים, ומבחי' הקו וחוט שהוא חוט של חסד הנמשך אחר הצמצום הוא שורש האורות וע"כ גם בהסתלק האורות שמהקו שזהו ענין וכד אנת תסתלק מינייהו אין זה הכרח כלל שיבוטל מציאות הכלים כי הרי הכלים יש להם שורש ומקור שקדם לבחי' מקור התהוות האורות ע"ד כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, היינו בחי' האור כו', וכמו באצי' שמאיר בחי' חכמה שבו מלובש אור א"ס ע"כ הארת הקו מאיר בכל האצילות אבל בבריאה ששם אין מאיר בחי' חכמה רק הבינה לבד וע"ז נאמר ומשם יפרד ע' בלק"ת בשה"ש סד"ה ששים המה מלכות, דרוש הראשון ולכן גם הארת הקו מסתיים באצילות ואינו מאיר בבריאה כמ"ש בלק"ת פ' בלק בהביאור ע"פ מי מנה עפר יעקב, וא"כ כיון שאין הקו מאיר שם כלל ה"ז ע"ד וכד אנת תסתלק מינייהו מעשר כלים דאצילות, רק הכלים דאצילות נעשו אורות לבי"ע עם מעט מהאור שנשאר בהם כנ"ל ועיין מזה עוד בסידור שער הק"ש בתחלתו, וכ"ש מבריאה ליצי' ומיצי' לעשיה שמסתתר בתכלית ההעלם ואעפ"כ הם חיים וקיימים ע"י הכלים דאצי', והיינו מצד אור א"ס הסובב"ע שע"ז נאמר את השמים ואת הארץ אני מלא בהשואה א' כל אבי"ע כמ"ש בסידור שער האלול בד"ה אני לדודי ודודי לי, וע"כ ע"י הארה זו נותן כח בהכלים להיות ואתה מחיה את כולם, אף שהאור שם מוסתר מאד, ועד"ז הוא ענין הארת אוא"ס בהכלים ע"י הרשימו ששרשה מאוא"ס שלמעלה מהקו כו' כי הקו הוא רק חוט, וזו הרשימו היא רשימו מכללות האור שהיה במקום הפנוי, וכמ"ש במק"מ פ' בראשית דף ט"ו, ומ"מ מעלת האור הקו וחוט המאיר בהכלים גדול מאד עד שבהסתלקות האור נקראו הכלים כגופא בלא נשמתא כו' וכערך הבריאה לגבי האצילות שאין ערוך כלל, עיין בלק"ת בד"ה ששים המה הנ"ל בתחלת הדרוש, ובמ"א נת' כי הכלים זהו שורש הגבול משא"כ האורות זהו המשכה מבחינת בלי גבול כו', וענין וכד אנת תסתלק זהו ע"ד המבואר בזהר ויגש דף ר"י ובפ' ויקרא דף כ' ע"ב ע"פ רחל מבכה כו' כי איננו בגין דוא"ו אתרחק ואסתלק מניה, ובפ' ויקרא שם בגין דמלכא קדישא הוה סליק לעילא לעילא ולא אשתכח בגווה וע' מזה ג"כ בפ' אחרי דף ע"ד סע"ב ה' עילאה נטיל לון ואנגיד ואו ויוד לקבלה כו' ע"ש, והיינו ענין הסתלקות האורות מהכלים ונתבאר מזה ג"כ בת"א פ' וארא בד"ה וארא אל אברהם, ועפ"ז יובן ענין בהמצאו בעשי"ת שאז נמשך מבחי' דסליק לעילא לעילא ומאיר בהכלים ואין הכלים כגופא בלא נשמתא כ"א מאיר בהכלים אור גדול ואז נמשך החיות בהרחבה כו'.

ח) ילקוט ח"א פ' נשא דף רי"ג ע"ב רמז תשי"א בתחלתו וכ"ה בח"ב בשמואל א' רמז צ' כתוב אחד אומר דרשו ה' בהמצאו וכתוב אחד אומר חי אני נאם ה' אם אדרש לכם כיצד יתקיימו שני כתובים אלו עד שלא נחתם גזר דין דרשו ה' בהמצאו משנחתם גזר דין אם אדרש לכם עכ"ל, וצ"ע בגמרא ספ"ק דר"ה אומר יפה צעקה לאדם בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין וע' פי"ב דיבמות דף ק"ה ע"א ועמ"ש בלק"ת בד"ה על כן יאמרו המושלים בואו חשבון בענין כל העונה אישר"מ בכל כחו קורעים לו גזר דינו של ע' שנה.

ילקוט פ' ואתחנן תוך רמז תתכ"ה דף רס"ד ע"ג מנין לגזור דין של צבור שאע"פ שנחתם הוא נקרע שנאמר כהוי' אלקינו בכל קראינו אליו, והכתיב דרשו ד' בהמצאו ההוא ליחיד.

בישעי' סוף רמז שס"ח דרשו ה' בהמצאו ולא היה מבקש אחד מהם לשוב כיון שנמסרו למלכות בבל שנמשלו לחיות התחילו צועקים למה ה' תעמוד ברחוק וע"ש המשל מענין א"ל הבורגני אין דרכו של בורגני לפתוח בלילה כו'. וכ"ה בילקוט בתלים ע"פ למה ד' תעמוד ברחוק רמז תרמ"ז וא"כ מזה יש ללמוד לענין עשי"ת שנאמר עליהם דרשו ה' בהמצאו עד"מ שביום הבורגני פתוח משא"כ אח"כ כו' וכעין זה הוא עוד בילקוט במשלי דקל"ב א' רמז תתקל"ב.

ט) **בלק"ת** ס"פ כי תבא סד"ה ויקרא והנה כתיב יאר ד' פניו אליך כו' והנה כתיב דרשו ד' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליהכ"פ פי' בהיותו קרוב כשהוא בבחי' הארת פנים הנ"ל אתערותא דלעילא שמאלו תחת לראשי, עכ"ל וע"ש פי' הארת פנים, והיינו כי תשובה זהו החזרת פנים כמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני וכ"כ בד"ה שובה ישראל עד דרוש השני בענין קראוהו בהיותו קרוב והיינו שבעשי"ת מאיר בחי' פנים וזהו בהיותו קרוב משא"כ אם הפך פניו ומשפיע רק בבחי' אחור נק' רחוק יעו"ש, ושם פ"ג פי' ענין פנים את פניך הוי' אבקש, הוא רצון העליון שלמעלה מהחכמה, כי מרבע"ה שזכה לבחי' תורה שהיא חכמה נאמר בו וראית את אחורי ופני לא יראו, יעו"ש נשמע לפ"ז פי' קראוהו בהיותו קרוב שאז מאיר בחי' שלמעלה מהחכמה והיינו בחי' כתר כו' ואם כן דרשו ד' בהמצאו היינו גם כן לשוב בתשובה שהיא החזרת פנים מלמטה שעל ידי זה יהי' מלמעלה גם כן הארת פנים ועיין מענין הארת פנים שלמעלה בלקוטי תורה פ' מסעי בד"ה הנה גבי המסעות פ"ד ופ"ה ושם מענין באור פני מלך חיים, וע' בפ' במדבר בד"ה ביאור ענין שעורה פ"ג ובד"ה ואהיה אצלו אמון פ"ג וע' בד"ה כי ההרים ימושו פ"א ועיין לעיל סעיף ואו.

במהרש"א* קדושין ע"א ב' כי שם אד' נק' זכרי ועד"ז ר"ה יום הזכרון וכמו במקדש היו אומרים השם ככתבו כי המקדש ש' אד' שבו מתגלה ש' ה' ממש כך עד"ז בעשי"ת שהם שם אד' הוא גילוי שם ה' ממש רק שמ"מ אין נקרא רק בשם אד' אבל עכ"ז הוא בהמצאו כו'.

בענין גז"ד שיש עמו שבועה עקידה שנ"ז כי"ק ש"א סי' ב' ווי העמודים כ"ה, תו"א חיי שרה, זח"ג פ"ב.

---

*) ב' קטעים אלו נכתבו בצדו ובשולי הגליון על העמוד.

ייק ליאניר זאמען

דרשו * ה'. ע"ד עד דרוש אחיך אותו כי תצא כב"ב, דהיינו ע"י סימנין וכך לדרוש ש' הוי' זהו ע"י המצות שנמשכים מש' הוי', דרשו ה' ועוזו דה"א י"ן י"א, כי תדרשנו בכל לבבך ואתחנן ד' כ"ט כי לא דרשנוהו כמשפט דה"א ט"ו י"ג, ביחזקאל רסי' לדרוש ת"י למתבע אולפן. בהמצאו במדרש תלים רסי' יו"ד דט"ו ע"ג.

ישעיה נ"ה

דרשו ה' בהמצאו כו' ע' מדרש תלים רסי' יו"ד ע"פ למה ה' תעמוד ברחוק דט"ו ע"ג.

ב) ת"י בהמצאו עד דאתון חיין, והיינו כי בעוה"ז יש גילוי סוכ"ע לכן דוקא בעוה"ז מועיל התשובה כמ"ש אדמו"ר נ"ע ע"פ צו את בנ"י ואמרת אליהם את קרבני כו'.

ג) רש"י פי' בהמצאו קודם גז"ד, והוא מהרבות פ' נשא פי"א גבי ישא ה' פניו, דרס"ה ע"ג כתוב אחד אומר דרשו ה' בהמצאו וכתוב אחד אומר חי אני אם אדרש לכם, ביחזקאל סי' כ' פסוק ג', כאן קודם גזר דין כאן לאחר גז"ד.

ד) בפ"ק דר"ה די"ח ע"א דגז"ד דיחיד ס"ל לתנא קמא דאינו נקרע אע"פ ששב אחר גז"ד, והיינו כשנחתם כ"כ מהרש"א פ"ד דיבמות, וגז"ד דצבור נקרע אע"פ שנחתם כ"כ הש"ס בר"ה שם וביבמות פי"ב דק"ה ע"א אא"כ הוא גז"ד שיש עמו שבועה, ויחיד בעשי"ת ה"ל כצבור, ונקרע גז"ד שלו ע"י תשובה כן משמע בהרמב"ם פרק ב' מה' תשובה דין ו' וכן פי' המל"מ בדרשותיו תחלת דרוש י"ג, וז"ש הגמ' בר"ה שם דדרשו ה' בהמצאו קאי אף על יחיד והיינו בעשי"ת שאז היחיד דין צבור יש לו וכ"ז לת"ק אבן רי"צ ס"ל דיפה צעקה לאדם אפילו לאחר גז"ד פי' המל"מ דס"ל דגם גז"ד דיחיד נק' לעולם, ואעפי"כ מודה רי"צ דעשי"ת עדיפי ובמהרש"א פ"ד דיבמות פי' דהא דגז"ד של יחיד נקרע בעשי"ת משום שלא נחתם עדיין עד יוהכ"פ, וזה אינו דא"כ אין מעלת העשי"ת מצד עצמן דהא כשלא נחתם גז"ד נקרע אף ליחיד בשאר ימות השנה ע"כ נ' כמ"ש המל"מ שם דאע"פ שנחתם כגון שנחתם בד"ה דודאי יש נחתמין בר"ה ג"כ אפ"ה נקרע גם ליחיד כששב בעשי"ת. וא"כ לפ"ז צ"ל דמצד מעלת עשי"ת עצמן שאז מאיר בחי' זו אף ליחיד מה שמאיר בכל השנה לצבור כו'.

---

*) קטע זה נכתב בראש העמוד מהמאמר דלהלן ונכתב מגכי"ק.

יבמות דמ"ט סע"ב כאן ליחיד הוא בהמצאו כאן לצבור בכל קראנו אליו כו'. ועמ"ש מענין צבור בפ' לך לך ע"פ מה תתן לי כו' שנתאווה אאע"ה לבחי' צבור ברוב עם כו' ולא מני' שמיטי' אלא בזמן שכל יושבי' עליה כו' ועמ"ש בתלים סי' קכ"ב ג' ע"פ כעיר שחוברה לה יחדיו כו' בשם הירושלמי פ"ג דחגיגה, שעושה כל ישראל כחבירים ובלבד בשעה ששם עלו שבטים כו' כי ע"י עליי' י"ב שבטי' שהם ד' חיות המרכבה רבקה של שלש שלש בקר כו' נמשך חיבור ירושמ"ע מל' דא"ס בירושמ"ט מל' כו' שע"י ההתכללות מעורר מבחינת עקודים וכמ"ש בפ' נח בדרוש דור הפלגה ואם לעוברי רצונו כך כו', וגם זהו ענין והחיות נושאות כו' ארוממך אלקי המלך כו', ועמ"ש ע"פ ויהי בישורון כו' בהתאסף כו' יחד שבטי ישראל דוקא ע"י ההתכללות יחד נמשך ע"י בחי' ישורון בחי' שירה עמי מקיף הכללי וכמו במ"ת ע"י ויחן ישראל כו' ועמ"ש סד"ה וקבל היהודים כו' ועמ"ש סד"ה שיניך כעדר כו' ומ"ש בביאור דכבשים בענין ע"י התיקון וההתכללות שורה משלימותא דכולא כו' וצבור קבוץ ע"ד ויצבור יוסף בר בי' דגנך זו הלכות או נש"י ראשית תבואתה כו', ויוסף יסוד נק' שליח צבור שממשיך הטפה שכלולה מכל רמ"ח אברים כו', ובעשי"ת אפילו ליחיד, ע"ד ואכלת ושבעת כו' ומבחי' ישא ה' פניו נמשך אפילו על כזית כו' כך עשי"ת עשר עומקים ע"ס הגנוזות נמשך בחי' הנ"ל אפילו ליחיד כו', וע"ד והי' מספר אשר לא יספר שבחי' המספר נעשה בחי' אשר לא יספר כו' ע"י גילוי ע"ס הגנוזות כש"כ שיחיד ה"ל כצבור כו' ועמ"ש ע"פ ויקבצו בני יהודה ובנ"י יחדיו כו' וע' זח"א בראשית ד"ו סע"א ע"פ מקבציאל דרגא עילאה סתימאה דעין לא ראתה וכניש בגוה כולא ופי' הרמ"ז יסודות דאו"א ששם נאסף האור מדעת דעתיק כו' ועמ"ש בפ' נצבים גבי משם יקבצך ובפ' יתרו גבי והייתם לי סגולה והמן אמר מפוזר ומפורד בין העמי' וכתי' וברחמים גדולים אקבצך, והנה כתי' בזעקך יצילוך קבוציך וגו' והחוסה בי וגו' ישעיה נ"ז י"ג, ועיין רש"י שפי' דקאי על קבוץ רשעים שאינו מועיל. אבל ברבות ר"פ וישב דקאי על יעקב ובניו כנסו וכנוס בניו הצילו מיד עשו וכו' המ"כ דזעקך ג"כ לשון קיבוץ כד"א ויזעק סיסרא, והיינו שכנסו עצמן לתפלה כו' עיי"ש, ועי"ז ואת כולם ישא רוח דקאי על עשו ואלופיו, והחוסה בי ינחל ארץ זה יעקב, וישב יעקב בארץ כו', וכמ"כ ע"י הזעקה והקבוץ בעשי"ת זוכים לבחי' ארץ העליונה אשר ה' דורש אותה כו'.

בב"ב ספ"ה דצ"א ע"ב פי' ג"כ הפסוק בזעקך יצילוך ע"ד הנ"ל שפירש ברבות. ומזה יובן ענין יפה צעקה אפילו לאחר גז"ד כי צעקה ה"ע קיבוץ ויצעק איש אפרים שאפילו ביחד שייך קיבוץ מבחי' פיזור הנפש כו' כמ"ש בד"ה כי תצא כו' בענין אם יהי' נדחך בקצה השמים ע"כ ע"י צעקה וקיבוץ הנ"ל ס"ל דממשיך ג"כ מבחי' מקבציאל כו', עכ"פ המכוון ע"י הצבור גורם ג"כ למעלה קישור המדרגות כולם כו' וגם י"ל שזהו יחוד העליון כי היסוד נק' שליח צבור כנ"ל.

ו) ירושלמי ברכות פרק אין עומדין הלכה א' דרשו את ה' בהמצאו היכן הוא מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, קראוהו בהיותו קרוב היכן הוא קרוב בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. יש לפרש כי וה' בהיכל קדשו אשר היכל גימ' אד' ולכן בהמ"ק נק' מקדש אד' כתנו ידיך עמ"ש בביאור ע"פ נשא וזהו יחוד הוי' אד', גימ' אמן, ועמ"ש בד"ה תקעו בענין שיתף עמו מדה"ר, וזה"ע סמיכת גאולה לתפלה ע' בש"א ש"ב די"ח ע"ג, והמל' שהיא ש' אד' נקראת בית הכנסת כמ"ש בפרדס ערך בהכ"נ ע"ד שנק' כנס"י שכונסת השפע מישראל דלעילא שהוא ש' הוי' כמ"ש בדרוש זכור דעמלק ובמא"א אות ב' סי"ד בהכ"נ מל' בהמ"ד בינה, ובזח"ב פקודי רנ"א ע"א בהכנ"ס דלעילא דאית ביה חלונות כמה דאמרן וע' מזה בפ' בשלח דנ"ט סע"ב וסיים בפקודי שם כנסת הגדולה אית ביה תריסר חלותות עלאין כו' וכ' במק"מ שהם כנגד י"ב אותיות של אד' מלא שבמל' כו' נשמע בהכ"נ מל', וברבות באיכה ובגמ' פ"ד דמגלה דכ"ז א' ע"פ ואת כל בית גדול מ"ב כה"ט ח"א מקום שמגדלין בו תורה חד אמר מקום שמגדלין בו תפלה כו' ובירושלמי רפ"ג דמגילה שמע מקום שמגדלין בו תורה ומ"מ הביא הקרא שבגמ' דידן על תפלה וע' רבות באיכה נבב ושם פי' דהיינו ע"ד דבר גדול מעשה מרכבה כו' וזהו בית גדול כו'. (של"ה קיט"ב קכ"ב קמד"ב ריג"א רכז"א תב"א. ממ"י נב"ד. ס"ח כ"א. מ"ע ק"ב. בחיי קכה"ד) ובמקדש נקרא ש' הוי' ככתבו וזהו המצאו דשם גלוי ש' הוי' ע"ד ולא יכנף כו' ומעין זה בבהכ"נ שנקרא מקדש מעט.

ז) בחיי פ' ויקהל דרשו ה' בהמצאו, ב"ה מן המצאו היינו שני וחמשי של כל שבוע ראוי לדרוש כו' ע"כ ולכן קורין בהן בתורה.

ח) זח"א וירא דק"ה ע"ב זמנין דאיהו עת רצון כו' דרשו ה' בהמצאו כו' ואברהם ה"ל כצבור כו' ספד"צ פ"ב ,תרומה קעז"א בזמנא דמטא ירחא שביעאה משתכחי אלין תליסר בעלמא עילאה ומתפתחן תליסר תרעא דרחמי בההוא זמנא ידרשו את ה' בהמצאו כתי'.

ח"ג פ' אחרי דנ"ח ריש ע"ב. ס"פ אחרי דע"ט סע"ב אבל לעת מצוא כמ"ד דרשו את ה' בהמצאו ור"ל כשמאיר אור א"ס בשם הוי' וזהו ענין לעת מצוא ע"ד מוצא מים שאזי מאיר מן המקור מים חיים בשם הוי' וזהו בהמצאו, והיינו ג"כ כמ"ש בספד"צ הנ"ל שאזי נפתחין יג"מ הרחמים כו', ואפ"ל כי הנה לפני יג"מ נאמר ב' שמות הוי' ופסיק טעמא בגווייהו אשר שם הוי' א' בע"ק הב' בז"א ופסיק טעמא זהו כעין והבדילה הפרוכת כו' אבל בעשי"ת שנפתחי' יג"מ ע"י גילוי ש' הוי' דע"ק ואזי נפתח הפרוכת והפסיק וזהו ענין דרשו הוי' בהמצאו שאזי מתחברי' ב' שמות הוי' ועיין לעיל ססעי' וא"ו ובמקדש נקרא ככתבו י"ל שם ג"כ מתחברים ב' שמות הוי'.

ט) ובכד הקמח באות תשובה פי' דרשו את ה' בהמצאו יאמר דרשו ה' בדברים שהוא נמצא בהם זהו בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב

בדברים שהוא נמצא אליכם, והדברים האלו הם דרכי התשובה ההכנעה והשפלות שגם הם מכללם, עכ"ל ודבריו קרובים למ"ש לעיל אות ז' בשם הירושלמי היכן הוא מצוי כו' וכך הוא ענין בדברים שהוא נמצא בהם דהיינו ע"י התורה כי אור א"ס שורה בחכמה, וכן חסד הוא כלי כו', וכן ע"י התפלה, אדמ"ו נ"ע פי' הפסוק בד"ה שובה ישראל עד דפי' בהיותו קרוב זהו ענין החזרת פב"פ כו' ובד"ה כנשר יעיר פי' ענין בהמצאו למצוא את האבידה דהיינו מ"ש כי פשענו כו' ועמ"ש ע"פ ובאו האובדים בארץ אשור וע"פ הצדיק אבד אבדה האמונה כו'.

י) **והנה** יש להבין ענין דרשו את הוי', ויש להעיר מהמקומות שנז' דרשה, ר"פ תולדות ותלך לדרוש את הוי', ות"א למתבע אולפן מן קדם ה', ורש"י פי' ותלך לדרוש לבית מדרשו של שם, שיגיד לה מה שתהא בסופה, וברבות שם ותלך לדרוש את ה' וכי בתי כנסיות ובתי מדרשות היו באותו הימים כו' אלא ללמדך שכל המקבל פני זקן כמקביל פני השכינה עכ"ל עכ"פ מזה דלדרוש את ה' היינו ע"י הליכה בבהכ"נ ובבהמ"ד, וזה כהירושלמי דלעיל, אך לפרש"י ופשטא דקרא הדרישה היא מה יהי' בסופה, א"כ הוא להגיע ע"ד המבוקש, וכך הוא ענין דרשו את הוי' להגיע לבחי' המשכת שם הוי' להביאו לבחי' גילוי בנפש וכמ"ש בד"ה ואתחנן בפי' ברוך אתה הוי' כו' ע"ש, וגם ענין הדרישה על צער העיבור שייך ג"כ בש' הוי' כמ"ש בד"ה היום הרת עולם בענין כמו הרה כו' הרינו חלנו מפניך הוי' ע"ש.

יא) **ובפ'** כי תצא כ"ב ב' כתי' והיה עמך עד דרוש אחיך אותו והשבתו לו, דהפי' שאחיך ידרוש את האבידה להגיעה אליו ובגמרא פ"ב דב"מ דכ"ח ע"א דהיינו ע"י סימנים, וכמ"כ י"ל בבקשת ש' הוי', עמ"ש ע"פ ואלה המשפטים מענין סימנים גם י"ל פי' סימנים ע"ד מ"ש באדר"ז דף רצ"א ע"א בגין דהאי בן נטיל סימנין דאו"א אקרי דעת כו' תרין עטרין כו' ומבואר בביאור ע"פ אלה פקודי המשכן שזהו ענין עדות לישראל בעדי עדיים והם המדות הנמשכים מהכתר וז"ש ברבות כי תשא ס"פ מ"א ע"פ כי אבינו אתה ובפניהם הם ניכרים כו' ועמ"ש ע"פ וכל בניך למודי הוי' לכן עי"ז דרשו את ה' לפ"ז י"ל דרשו ע"י התפלה וזהו בהמצאו שעי"ז ממשיכים ש' הוי' כי ותתפלל חנה על הוי' גם הקב"ה מצלי יהי רצון מלפני כו' ועמ"ש בד"ה אחת היא יונתי שלמעלה מששים מסכתות הנקרא ששים מלכות כו' והיינו יונתי הסתכלות ע"ד דורש כו' עיני כו' כמ"ש לקמן סעי' י"ב, ואח"כ קראוהו מלמעלה למטה ע"י התורה כי קרוב כו' יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה וחותמו של הקב"ה אמת, ואפ"ל ג"כ הסימנים הם המצות שנק' עדות, וזהו דרשו את הוי', היינו ע"י כ"ב אותיות התורה מאלף עד תי"ו וכמ"ש בשה"ש רבה ע"פ נגילה ונשמחה בך בכ"ב אותיות התורה.

יב) **וגבי** ארץ אשר הוי' כו' דורש אותה דהיינו להשפיע בה גשם ומטר וכל מה שצריכה כדי שעי"ז תוציא צמחה, כמ"כ בענין דרשו את הוי' צ"ל כל ההכנות שיוכל להיות גילוי ש' הוי' ועמ"ש בד"ה לא הביט און פי' ענין העבודה עד שיומשך גלוי ש' הוי' ובד"ה לא תהי' משכלה בפי'

ועבדתם את הוי' כו' ע"ש וזהו כמ"ש דורש כו' עיני כו' כך בענין דרשו כו' צ"ל בחי' עיני תמיד אל ה', ובד"ה רני פי' ה' צלך צל שלך כו' ובד"ה כי אתה נרי דד' אותיות הוי' הם דחילו ורחימו ודחילו כו' ובד"ה ראה ובד"ה ולא אבה, ובד"ה זה יתנו בפי' נודע בשערים ד' שערים אהוי"ד תומ"צ, ובד"ה מה טובו ענין בא"י, וברבות במדבר פ"ג דרט"ו ע"פ ארץ כו' ובירר לו א' מהן ובפ' מטות הארץ חביבה עלי שנאמר תמיד עיני כו' כמ"כ בענין דרשו את ה' כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי, אמת ויציב כו' וחביב כו'.

יג) **יש** לפרש דרשו את ה' על תשובה כמ"ש אח"כ יעזוב רשע דרכו כו' וישוב אל ה' כי תשובה היינו תשוב ה' לגבי ו' ואח"כ בעל תשובה להמשיך ו' לגבי ה' וכן תשובה עילאה תשוב ה' עילאה לגבי יו"ד כמ"ש מזה בד"ה מה טובו, על כן זהו דרשו את הוי', ודרשו מלמטה למעלה תשוב ה' ואח"כ קראוהו מלמעלה למטה כמש"ל סעי' י"א.

יד) **והת"י** ע"פ ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תרגם תבע יתה במימריה, לאוטובתה תדירא, וע' בפרש"י אינו דורש אלא אותה כו' ועד"ז בענין דרשו את הוי', והנה במ"א ע"פ ודרשת וחקרת מבואר החקירות הם כוונת הזמן והמקום והדרישה זהו כוונת המעשה של גוף העדות שיהי' ידוע באר היטיב, וכך בענין דרשו את הוי', ולכאורה הלא לית מחשבה תפיסא ביה, אך כי מצד מהותו ועצמותו למת"ב אבל מצד פעולותיו הוא ידוע וע"ז מורה ש' הוי' דהיינו מה שמהוה כל הנמצאות, לכן דרשו את הוי' וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, גם י"ל שם הוי' ג"כ אינו מושג אלא ע"י ש' אד' ואלקים כמ"ש בת"א פ' וארא ע"פ וידבר אלקים כו' אני הוי' בענין והאלקים עשה שייראו מלפניו, וזהו פי' בהמצאו דהיינו במה שהוא נמצא דהיינו ש' אד' שהוא היכל לש' הוי' כמש"ל סעי' ו' בענין היכן הוא מצוי בבהכ"נ כו'.

טו) **קהלת** צא"א ע"פ עת לבקש ועת לאבד, עת לבקש כמ"ש בדברים ד' כ"ט, ובקשתם משם כו' כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך, עת לאבד כמ"ש ואבדתם מהרה, והיינו שאובד גילוי ש' הוי' המלובש בנפש. ובספרי אמרו דמיירי בפורש מן התורה והיינו כי הוא חייכם ותלת קשרין ישראל ואורייתא וקוב"ה כו' לכן ע"י התשובה עת לבקש וזהו עשי"ת והיינו ע"י כי תדרשנו כו' וזהו דרשו כו' קראוהו כו', וענין למה תעמוד ברחוק ע"ד קוב"ה סליק בגלותא דהיינו חורבן בהמ"ק ההיכל לש' הוי' אזי סליק ש' הוי' למהו"ע ולכן צ"ל דרשו כו' קראוהו כו' וע' בת"א בד"ה וארא אל אברהם.

טז) **מש"ל** דרשו אולפן עמ"ש בפי' ישראל ישר אלף למד, אלף ה"ע לימוד וכמ"ש ע"פ הזח"ג בלק קצ"ג ע"ב ע"פ כי עשית פלא, כי עשית אלף והוא בחי' יסוד אבא אלף בינה כו' וזהו אלף למד, למד הוא בינה והוא ענין ישראל ישר אל, וזהו דרשו למתבע אולפן, שיהי' בחי' וכל בניך למודי הוי' וכמ"ש על פסוק זה בלק"ת ס"פ ראה אנכי.

דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב. ובגמרא פ"ג דר"ה די"ח ע"א וביבמות פ' י"ב דק"ה סע"א רמי קראי אהדדי דהכתי' כה' אלקינו בכל קראינו אליו, בפ' ואתחנן ד' ז', ומתרץ הא ביחיד הא בצבור ביחיד אימת אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ וכ"כ בזח"ב ס"פ תרומה דקע"ז ע"א בספד"צ שם פ"ב שבעשי"ת מתגלים י"ג מדה"ר ולכן עז"נ דרשו ה' בהמצאו, ובירושלמי בברכות פ' אין עומדים הלכה א' דרשו ה' בהמצאו היכן הוא מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות קראוהו בהיותו קרוב איכן הוא קרוב בבתי כנסיות ובבתי מדרשת. ויש לפרשו כמו ש"ס דילן דפי' דבצבור הוא בכל קראינו אליו מה שביחיד הוא בהמצאו בעשי"ת א"כ משום הכי בבהכ"נ ובבהמ"ד שהוא צבור ע"כ שם שייך גם בכל השנה כולה דרשו ה' בהמצאו, וז"ש היכן הוא מצוי בבתי כנסיות כו' מיהו י"ל כוונת הירושלמי כמ"ש בש"ע סי' צ"ן ס"ט דתפילתו של אדם נשמעת בבהכ"נ אף כשמתפלל שם יחידי יותר ממה שמתפלל בביתו כמ"ש הר"ר יונה ולכן תלה הירושלמי הדבר שבבהכ"נ ולא מצד צבור בלבד וזהו שפרש"י בחומש ע"פ ותלך לדרוש את הוי' ר"פ תולדות מבית מדרשו של שם, וכן ברבות שם ע"פ ותלך לדרוש את ה' וכי בתי כנסיות ובתי מדרשות הי' באותן הימים כו' הרי מובן מזה דלדרוש את ה' זהו ע"י ההליכה בבהכ"נ ובבהמ"ד, והענין דהנה כתי' בחבקוק ססי' ב' וה' בהיכל קדשו הס מפניו וגומר ובת"י וברבות שמות ר"פ ב' דהיינו היכל שבבהמ"ק ובזח"ב ס"פ תרומה קע"ח א' פי' היכל היינו ש' אד' שהוא היכל לה' כמ"ש זה שמי וזה זכרי שנכתב בשם הוי' ונק' בש' אד' וכן פי' בת"ז סוף ההקדמה ובתיקון ג' בתחילתו ושני הפירושים עולה בקנה א' כי בהמ"ק זהו ג"כ שם אד', כמ"ש מקדש אד' כוננו ידיך, ולכן הי' ג"כ מאה אדנים במשכן שהם כלים לקבל מאה ברכות הנמשכי' משם הוי' כי שם אד' הוא היכל וכלי לגילוי ש' הוי', וז"ש וכבוד ה' מלא את המשכן והוכפל פסוק זה שני פעמי' ס"פ פקודי לרמוז על כבוד תתאה וכבוד עילאה ששניהם מלאו את המשכן והר"ע והוי' בהיכל קדשו וע' בהרמב"ן שם ור"פ תרומה והבחיי שם, והנה בד"ה כי בועליך עושיך מבואר ענין השראת אלקות במקדש והלא מכה"כ אלא כמו שהנשמה אף שהיא מחי' את כל הגוף מ"מ עיקר השראתה במוחי', ועמ"ש מזה בד"ה באתי לגני פ"א וע' בסש"ב פנ"ב נ"ג והיינו שהמוחי' בהם השראת עיקר גילוי הנפש מה שנק' בשם מדבר כו' ולמעלה בבחי' זו נק' עלמדאת"כ בחי' י"ה בחי' ממעמקים עמקו מחשבותיך כו' ועד"ז הי' השרא' בבהמ"ק, וזהו צמצם שכינתו בין שני בדי ארון שלהיות גילוי צ"ל ע"י צמצום בד"ה להבין ענין אוא"ס כמו עד"מ הדבור שאדם מדבר כשלומד עם תלמידו הקטן שלגבי התלמיד זה הדבור הוא אור וגילוי והמח' של הרב הוא אצלו העלם וחושך ולא אור וגילוי, אבל לגבי הרב עצמו הוא בהיפך שלגבי מח' הרב הרחבה הנה זה הדבור הוא צמצום והנה ההשרא' במוחי' יש ג' חללין שהם כלים להמוחי' ומבואר במ"א דהמוחי' הם שמות הוי' והקרומות הם שמות אלקי' והוא ע"ד שמש ומגן ה' אלקי' ועד"ז י"ל דש' אד' הוא כלי להמוחי' דש' הוי' וכמו עד"מ חכ' הדיבור כמו הבנת ל' הקודש שיש בזה חכמה גדולה ומ"מ הוא רק חכמה שבדיבור וזהו

רק כלי לעצם החכמה שהיא חכמת התו' שהיא ארוכה מארץ מדה כמו"כ שם אד' בחי' ח"ת היינו בחי' חכ' שבדיבור עשרה מאמרות שנברא בהן העולם זהו רק כלי לחכ"ע עשה"ד וכמ"ש במ"א בענין מ"ש רש"י א"ר יצחק לא הי' צריך להתחיל את התר' אלא מהחדש הזה לכם כו' וזהו"ע עמל שיחה ועמל תורה הנז' בגמ' בסנהדרין פרק חלק דצ"ט כי עמל שיחה להמשיך בחי' י' מאמרות ונק' שיחה ע"ד שיחת חולין של ת"ח שכמו"כ עשרה מאמרות נק' מילין דהדיוטא אבל עמל תורה זהו המשכת ח"ע כו' וכמ"ש במ"א באריכות וגם כי שם אד' מל' ח"ת שהוא שורש ביטול היש, זהו כלי לח"ע ביטול אמיתי, וכענין למהוי א' באחד עד דאתעבידת איהי ברזא דאחד, וכענין כי אל דיעות ב' דיעות ודעת תחתון הוא כלי לד"ע כמ"ש בד"ה ויקהל משה בת"א, וזהו ג"כ ענין תש"י ותש"ר, וכן ל"ב נתיבות הם ד"פ הוי' אד' דהיינו ש' הוי' הוא ד' מוחי' חו"ב והדעת מתחלק לשני בחי' חו"ג שהם אהוי"ר שכליים והכלי לזה הוא נק' ד' אותיות של אד' כמ"ש במ"א בענין מצנפת ואבנט, וע' במא"א אות ד' מסעיף כ"ד עד סעיף כ"ז וסעי' מ"ה מ"ו מ"ז ועמ"ש מענין ד' בחי' ארמ"ע בד"ה והי' מספר בנ"י וגם כענין טהרה מביאה לידי קדושה.

קיצור בהמצאו בעשי"ת, ובבהכ"נ שהרי בכל קראנו אליו, ותלך לדרוש ה' וה' בהיכל קדשו שם אד' מקדש אד', מ"ש ב"פ וכבוד ה' מלא את המשכן מאה אדנים, השראת אלקות בקדה"ק כמשל השראת נשמה במוח וכמו המוחי' כלי להשכל כך ש' אד' ח"ת ביטול היש זהו מכוון לשם הוי' יחו"ע ביטול אמיתי וכענין מפתחות החיצוני' כלי וגילוי למפתחות הפנימי' וכמו חכ' שבדיבור הוא כלי לעצם החכ' וזה אנת הוא פתחא לאעלאה לי' *ועמ"ש במ"א בענין עמל תורה ועמל שיחה והנה מהירושלמי נלמוד לש"ס דילן דאומר כאן בצבור צ"ל הצבור הם ג"כ בבחי' שם אד', ע"ד שהמ' נקראת עדה כמ"ש בפרדס ערך עדה ואין עדה פחותה מי' כי ז"א הוא בעל ט"ס ובמ' הם עשרה ע' בת"א פ' יתרו בד"ה אלפי שנאן.

ב) **והענין** כי שם אד' היינו א' דין (בד"ה אד' שפתי תפתח) כי הנה כתי' בראשית ברא אלקי' שמתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד וכמ"ש הפי' בד"ה תקעו בחדש שהו"ע המגן ונרתק להסתיר עצם המאור כדי שיהי' גילוי הזיו בבחי' יש מאין ולא ע"ד שהוא כלול במאור בבחי' אין ועמ"ש מזה בד"ה את קרבני לחמי דרוה"ש שע"ז הפסוק פרק א', וגם כמ"ש בסידור בד"ה אד' שפתי תפתח שלהיות התהוות הדיבור מהקול פשוט זהו ע"י ה"ג ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ שובה שמזה נמשך להיות הנברא יש ודבר נפרד וכמו שהדיבור הוא לבוש החיצון שנעשה נפרד מהנפש משא"כ המח' כו' ועמ"ש בד"ה זכור ושמור בדבור א' נאמרו בפ' יתרו מענין ההפרש בין דיבור ובין מח' וע' באגה"ק ע"פ ויעש דוד שם, והנה אח"כ שיתף עמו מדה"ר בקול דברי אלקי' חיים כדי להיות ביטול היש, וזהו"ע שילוב הוי' באד', וזהו"ע שם אד' בגימ' היכל, שההיכל מעלים ומסתיר על האור שלא יתגלה לנבראים כמ"ש בת"א ח"ב בפ' שלח ע"פ טובה הארץ

* מכאן עד סוף הקטע ליתא בכת"י 2108 ונמצא בו (בטופס 1006) הוספה בגליון רלוד

וכמ"ש בד"ה וידבר אלקי' כו' וארא כו' באל שדי שזהו"ע עולם חסד יבנה, וזהו"ע לא כמו שאני נכתב אני נק' דהנה הש' הוי' הי' הוה ויהי' היינו כמו בבחי' הי' עד שלא גבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, וזהו"ע הי' כמו"כ אף בבחי' הוה הוא כך, וכן יהי' כו' משום דגם עכשיו כולא כל"ח קמי' דוקא כמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר בלקו"ת פ' אחרי דרוש השני, ובאד' הפי' שהוא אדון על הכל ולפיכך אצלינו שא"א להיות כל"ח שאנחנו בזה העולם הגשמי אין אנו רשאין לומר הוי' ככתבה כו' אבל לעוה"ב שיבינו הכל שכל העולמות כל"ח כי עוה"ב הוא בחי' בינה היינו שיבינו הכל איך כ"ק כל"ח לכן אז יהיו אומרי' השם ככתבו כו' ובמ"א נת' שהר"ע עיבור ולידה וזהו כמו הרה תקריב כו' כן היינו מפניך הוי' שההמשכה שאנו ממשיכי' ברוך אתה הוי' שיהי' גילוי בחי אני הוי' לא שניתי המשכה זו נמשך בבחי' עיבור והעלם בש' אד' שהוא אדון כל הארץ ותופסי' העולמות ליש ודבר אלא שהוא אדון ומלך עליהם, וזהו כמו הרה כו' מפניך הוי', ועד"ז יובן ענין היום הרת עולם שאומרי' בר"ה כו' כי בר"ה מתחדש נשמת אדה"ר הכוללת כל העולמות שהוא בחי' חלק הוי' עמו ובאה בבחי' עיבור בשם אד' וגם בחי' שם אהי' מורה על העיבור כי אהי' היינו אנא זמין לאולדא, ומכ"ז מובן ענין שנק' שם אד' היכל, ועד"ז גם הבינה שהיא ש' אהי' נק' היכל לבחי' ח"ע אשר הוי' בחכמה כי היכל ה' היינו נש"ב ועד"מ המח' שהיא היכל לאור השכל וכמ"ש בת"א סד"ה כי אתה נרי וזהו"ע בתי בראי ובתי גוואי, דבור ומח' כו' ועד"ז הו"ע ש"י עולמות דלע"ל ג"כ כמו היכל לאור התענוג כמ"ש בד"ה מנורת זהב אלא שהם מבחי' חו"ב שנק' היכלא עילאה שהבינה הוא היכל לאור החכ' והוא מקור עלמין סתימין, ושם אד' נק' היכל תתאה כמ"ש בזח"א ד"צ ע"א ובזח"ב תרומה קכ"ז א' ויקהל דר"ז ע"א והוא מקור עלמין דאתגליין אלפי שנאן אד' בם, ועד"ז אפי' להיות התהוות החכמה הוא ג"כ ע"י צמצומי' כמ"ש בד"ה ולא אבה דוגמת היכל וכמ"ש לעיל של"ב נתיבות החכמה הם הוי' אד' וגם במא"א אות ה"א י"א כ' היכל רב מל' דא"ק ונק' ג"כ אד' כמ"ש הרמ"ז פ' בלק קפ"ה ע"פ אד' מי יעמוד ששם אד' הוא בי"ג ת"ד, והנה אעפ"י שבחי' שם אד' הוא היכל שהוא מעלים עכ"ז העלם זה זהו חסד וזהו אד' אלף דין שהאלף נמשך מהא' דאנכי ומאלף דאהי' שממתיק את הדין להיות ביטול היש, וגם כי אלף הוא ל' אולפנא ולימוד כמארז"ל בשבת פרק הבונה אלף בית אלף בינה כי חו"ב הם תרדל"מ וזהו אלף בינה דכמו הרב שמלמד תמיד עם תלמידו ע"ז נחקק ונשמר הלימוד אצל התלמיד וכענין יהושע בן נון לא מש מתוך האוהל, ועי"ז ומסרה ליהושע כך חו"ב הם תרדל"מ וזהו"ע נקודא בהיכלא כי החכ' נק' אין והבינה יש כנ"ל בענין ש"י עולמות ותמיד נמשך מבחי' אין דחכמה בהיש דבינה, שיהי' גילוי הביטול וכמ"ש בד"ה ראה אנכי נותן בפי' נקודא בהיכלא וזהו"ע ציור האלף ב' יודין עם וא"ו כו' ועד"ז יובן ג"כ ענין אלף דאד' שנמשך בחי' אולפן ולימוד דבחי' אין דחכמה גם בבחי' דין דמל' וגם כי ש' מ"ה הוא במילוי אלפין וכמ"ש מזה בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הם הם המרכבה והמשכה זו נמשך בבחי'

דין דמל' וזהו"ע שם אד', נמצא המשכה זו זהו ג"כ נקודא בהיכלא שבחו"ב כו' שיהי' המשכת הביטול בהיש והיינו ע"ד וכל בניך לימודי הוי' אולפין ולימוד מבחי' שם הוי' המאיר בשם אד' ולכן נק' המל' עדה ואין עדה פחותה מעשרה היינו ה"ח וה"ג כמ"ש בביאור ע"פ ויקהל משה את כל עדת בנ"י והיינו ה"ג וה"ח זהו"ע שיתף מדה"ר במדה"ד, וגם עדה מענין עדות כמו עדה המצבה ועדות נמשך מבחי' דעת שמתחלק לחו"ג שהם ב' עדים כמ"ש בבה"ז פ' שופטי' בענין ע"פ שנים עדים יקום דבר וזהו והוי' בהיכל קדשו שנמשך ומאיר אור יחו"ע ביחו"ת ומבואר במ"א בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית שעי"ז הי' מקבלים בעלותם לרגל גלוי הביטול ממש בנפש וזהו"ע להשתחוות לפניך השתחוא' וביטול פנימי כנר בפני האבוקה וזהו הס מפניו כל הארץ הס שתיקה כמו ויהס כלב אשר השתיקה הוא הביטול כמ"ש בד"ה נשא את ראש ובד"ה והאיש משתאה לה גם הס גימ' אד' ששתיקה וביטול זה זהו כלי לגילוי שם אד' והיינו ע"י בחי' ואותו תעבודו כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא.

* **קיצור** הנה אד' אלף דין שמתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד בחי' מגן ונרתק וגם התחלקות הקול בהדיבור הוא ע"י ה"ג ואח"כ שיתף עמו מדה"ר שילוב הוי' באד', וזהו גימ' היכל לא כמו שאני נכתב אני נקרא וזהו עיבור היום הרת עולם כמו הרה כו' מפניך הוי' ועד"ז גם בינה נק' היכל לגבי חכמה היכל נש"ב וזהו"ע ש"י עולמות ויש היכל רב מל' דא"ק אד' מי ומ"מ אלף דאד' ממתיק הדין אלף ל' אולפנא ולימוד אלף בינה ושרשו מאלף דאנכי וזהו והוי' בהיכל קדשו ומזה נמשך הביטול ועי"ז הס מפניו כל הארץ.

ג) **וזהו"ע** סמיכת גאולה לתפלה (ש"א ש"ב די"ח ע"ג) כי הגאולה המשכת ש' הוי' ע"י היסוד צדיק עליון כמ"ש צדיק הוי' בכל דרכיו וע' באגה"ק סי' ד' בד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה ועמ"ש ע"פ כה אמר ה' צבאות מלך ישראל וגואלו אני ראשון ואני אחרון, בד"ה נאוו לחייך בתמרים והתפילה הוא אד' כמו שמתחילי' אד' שפתי תפתח וכמ"ש ואני תפלה (בד"ה ועבדתם את ה' אלקיכם) תפילה הוא ל' התחברות כמו נפתולי אלקים כו' והענין הוא התחברות ש' אד' שהוא בחי' מ' מכ"ע שעולה להתחבר בש' הוי' בחי' סוכ"ע וזהו"ע תפילה ל' יחוד וחיבור, ולכך נק' התפלה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והיינו ג"כ ע"י אשר יתחבר וידבק האדם בנפשו באוא"ס ב"ה ע"ד ואתם הדבקים בה' כאשר ידבק האזור כו' והיינו ענין תפלה מל' התחברות שהוא התקשרות והתדבקות

מענין ש' אד', ע' בענין כי אל דעות שגינו לבושי כתלג חיור מצנן הדין ומאריך אף, ע"ב מכ"מ מחליפה בלבוש אדום, בד"ה להבין ענין אוא"ס, והצמצום כו' וזהו חיבור הוי' אד' ב' דיעות כדי שיהי' מה שגינו כו' תופס מקום כו' ואז בעוה"ב משגיח כו' ולו נתכנו עלילות.

1006

* [handwritten note, partly illegible:] קיצור אדני א' דין שמתחלה עלה במח לברוא ... ש"י עולמות ...

הנפש בשרשה בחי' מזלי' שבחי' זו מדובקת וקשורה באוא"ס ב"ה וע' מזה בד"ה יונתי בחגוי רפ"ב ובד"ה במדב"ס. וכדי להיות חיבור והתקשרות זו נמשך כח מלמעלה וכענין לכה דודי לקראת כלה דקבלת שבת כו', וכמ"ש במ"א ע"פ שאו את ראש כו' לגולגלתם שהעלא' זו הוא ע"י משה ואהרן כו' ועי"ז תוכל לעשות וזהו סמיכת גאולה לתפילה כו', ועז"נ והטוב בעיניך עשיתי, וע' בזח"ב תרומה קכ"ח סע"ב, ובמא"א אות ג' ס"ד, ועמ"ש במ"א ע"פ המלאך הגואל כו' ובהיות שניהם סמוכי' זל"ז ע"ד והוי' בהיכל קדשו אזי נמשך גילוי אוא"ס למטה וזהו סמיכו' לעד לעולם עשוים באמת וישר פי' שיומשך הגילוי למטה ג"כ, וזהו"ע ח"פ אמת שנו' באמוי"צ דהיינו הא' כנגד ד' אותיות שם אד' שה"ע האמת דיחו"ת בחי' ביטול היש לאין ואח"כ ד"פ אמת כנגד ד' אותיות הוי' ביטול אמיתי דיחו"ע, ועמש"ל אות א', וזהו למנצח על השמינית חיבור ד' אותיות הוי' בד' אותיות אד' ולכן ארז"ל ספ"ת דברכות גדול העונה אמן יותר מן המברך, כי אמן גימ' הוי' אד', והענין כי המברך ממשיך גילוי ש' הוי', אך זהו כענין תוס' אורות באצי' אבל אמן הוא חיבור הוי' אד' אשר שם אד' מקור דבי"ע מקבל גילוי ש' הוי' א"כ הוא התקשרות בי"ע שיהי' נמשך בהם גילוי הביטול ע"ד באמת וישר כנ"ל ועדמשנת"ל בענין משה ידבר והאלקים יעננו היינו שגם אלקי' שהוא בחי' המסתיר להיות נראי' יש ודבר יענה ג"כ להמשכה זו שמבחי' יחו"ע שיהי' מלמטלמ"ע כמו מלמעלמ"ט, וזהו עניית אמן ע"ד והאלקי' יעננו והיינו כי משה ידבר משא"כ באברהם כו' ע"ש והענין כמ"ש בזח"ג ר"פ עקב דרע"א אמן הוא רזא דקשרין דכל יחודא וקדושה, ופי' קשרין היינו כמ"ש בזח"א וישב דקפ"א סע"א בגין לקשרא קשרין כו' דהיינו יחוד שמשא וסיהרא שהם הוי' אד', ומל' דאצי' נעשי' עתיק לבריאה א"כ עי"ז נמשך הגילוי למטה כמו למעלה לכן הי' ישראל במעלה עליונה למטה כמו שהם למעלה כו' ע"ש באריכות וע' עוד מענין אמן בפ' וילך דרפ"ה סע"א, ובהיות ידוע כי התגלות מדותיו ית' בבחי' אצי' דאיהו וגרמוהי חד לא הוצרך אלא לצורך נבראי' כמ"ש בד"ה כי אברהם לא ידענו וכמ"ש בד"ה והתהלכתי בתוככם בפי' ערש"מ, ובד"ה שובה ישראל עד בפי' כי עמך הסליחה למען תיורא, ע"כ ארז"ל גדול העונה אמן יותר מן המברך כו' ומנצחין שהניצוח הוא להיות הגילוי למטה דוקא ולאהפכא חשול"נ וגם במשל"ק אות ה' שכדי להיות הגילוי למטה היינו להיות ביטול היש הגשמי צריך לבא לזה המשכה ממקום עליון יותר

והנה גבי רכב אלקי' כתיב אד' בם ופי' בילקוט אדנותו בהם מיכאל וגבריאל בכל מלאך יש ש' אל ועמ"ש בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו מענין המלאכי' והמשכת ש' אד' בם וזהו ע"י שהם בבחי' רכב וביטול כביטול המרכבה לגבי הרוכב, וכמו"כ סיני בקודש שנא' אנכי הוי' אלקיך והוא יותר גבוה מבחי' אד' בם כי זהו יהי' אלקיך והמשכה זו ג"כ ע"י הביטול ע"ד דרשו הוי' בהמצאו.

[illegible]

ולכן כאשר יתקע בשו"ג אזי ובאו אפי' האובדי' והנדחי' כו' והשתחוו כו' ועד"ז מ"ש ההרים רקדו כו' והיינו מלפני אדון כו', וזהו שלהיות ביטול היש שזהו פי' אמן הוא ע"י המשכה מלמעלה מהשתל' א' הוא פלא נמשך למ' בינה ולנו"ן פשוטה שיומשך גם למטה כו' והנה ברוך מתחיל בב' ע"ד התו' מתחיל בב' בראשית ברא סי' ברכה והמשכה זו הוא מבחי' חכמה כי בחכ' יבנה בית אבל האלף הוא גבוה מהב' כי אלף אותיות פלא, ולכן עי"ז יומשך בחי' אמן להיות והאלקי' יעננו כו', וזהו ההפרש בין משה ובין אברהם כי בהבראם אותיות באברהם בא ההמשכה מבחי' ב' כנ"ל אבל משה קבל התו' המתחלת אנכי בא' כו', ולכן דוקא ע"י משה ידבר עי"ז והאלקי' יעננו כו', והו"ע ההפרש בין עש"מ מתחילין בב' בראשית ברא אבל עשה"ד מתחילין באלף אנכי הוי', וזהו"ע עמל תורה שלמעלה מעמל שיחה ולע"ל שנא' ביום ההוא יהי' כו', וארז"ל בפי' ושמו א' שלמעלה שיהי' נק' כמו שנכתב זהו בחי גבוה יותר מהתלבשות ש' הוי' בש' אד' אך בבהמ"ק עצמו הי' קוראי' שם הוי' ככתבה, א"כ בהיכל עצמו מאיר גילוי שם הוי', רק בגבולין אין מאיר בחי' זו, והיינו כי שם אד' ביטול היש אבל שם הוי' ביטול אמיתי ועד"ז גדול העונה אמן כו'.

קיצור וזהו סמיכת גאולה לתפלה תפלה המחברת ועלי' המ' ש' אד' בסוכ"ע ש' הוי', ולכן בנפש עלי' הנשמה שבגוף לשרשה בחי' מזלי' סולם מוצב כו' וצ"ל המשכת כח לזה מלמעלה לכה דודי לקראת כלה, וזהו סמיכת גאולה לתפלה סמוכים כו' באמת וישר, ח"פ אמת דאמת ויציב, וזהו גדול העונה אמן אמן חיבור הוי' אד' ע"ד משה ידבר והאלקי' יעננו דקשור קשרין ונק' ערש"מ למען תיורא, וזהו ע"י שההמשכה באה ממקום גבוה יותר כי ברוך בב' ואמן בא' וזהו ההפרש בין ע"מ ובין עשה"ד ובין בהבראם אותיות באברהם ובין משה ידבר שעי"ז דוקא והאלקי' יעננו כו' גם ע"ד תלמוד גדול ומעשה גדול אמן כמו מעשה.

ד) **אך** בחי' זו להיות והוי' בהיכל קדשו זהו ע"י מעשה התחתונים כמ"ש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, והיינו ע"י קבלת אור ע"ד כי לי בנ"י עבדי' כנז' בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' בפי' אדון עחינו כו' ועמ"ש בד"ה תקעו בחדש דרוה"ר ספ"א, עי"ז ממשיכים ש' אד', וגם ע"ד בזאת יבא אהרן זה השער להי' שהוא ירי"ת קבלת עול, וגם עדמ"ש במ"א בד"ה אלה פקודי המשכן בענין מ"ש היכל ה' המה ג"פ בירמי' ס"ז דהיינו נגד ג"פ קדוש הנמשך ע"י קיום המצות בשלשה בחי' מחשבה ודיבור ומעשה, ועמ"ש מזה בלק"ת פ' שלח סד"ה ויאמרו אל כל עדת כו' טובה הארץ מאד מאד ושם ספ"ד יעו"ש, וזהו זה שמי וזה זכרי שהם הוי' אד', והנה שמי עם י"ה שס"ה ל"ת זכרי עם ו"ה רמ"ח מ"ע היינו ע"י קיום המצות בסו"מ וע"ט עי"ז ממשיכי' להיות והוי' בהיכל קדשו חיבור הוי' ואד', דהיינו בחי' שמי וזכרי, וזהו"ע והתהלכתי בתוככם בתוככם ממש כי ההילוך זהו"ע היחוד, והו"ע המשכת אוא"ס ממש מלמעלה מהשתל' כמ"ש במ"א. זהו"ע ועתה יגדל נא כח אד', והילוך

זה יהי' בתוככם ממש וזהו"ע אמן, וגם מל' ותקעתם יתד במקום נאמן, והתהלכתי ב' בחי' שילוב היינו שילוב הוי' באד' ושילוב אד' בהוי', וזהו אמן אמן ב"פ כי אמן חיבור ויחוד הוי' אד' ויש בזה ב' אופנים ב' בחי' הילוך היינו מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע כמ"ש בסידור סד"ה אד' שפתי תפתח בענין כורע בברוך וזוקף בשם יעו"ש, ומבחי' והתהלכתי בתוככם נמשך ואולך אתכם קוממיות בקומה זקופה שיהי' כל שיעור קומה שבנפש כולו לה' שלא יהי' בו השתחווא' וביטול לענינים גשמי' אשר לא לה' המה כנזכר הפי' בלק"ת בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ פ"ב, שכשאדם מטריד מחשבתו ולבו רק בעניני עוה"ז הוא מוריד שכלו כו' משא"כ כשאינו מוריד שכלו בענינים גשמי' נק' קומה זקופה ועמ"ש מענין שיעור קומה בד"ה צאינה וראינה ועד"ז ארז"ל אין השכינה שורה אלא על בעל קומה, וגם קומה זקופה זהו בחי' כי שריתי עם אלקי' שנצח המלחמה עם נה"ב, וזהו גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות שנאמר מכון לשבתך פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיך היינו שבהמ"ק מחבר ש' הוי' ואד', וכמ"ש מזה באריכות בביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון ושם פ"א ועי' ברבות בפתיחתא דאיכה בד"ה תחת אשר לא עבדת דההיפוך מבחי' והתהלכתי בתוככם הוא מ"ש ויצא מן בת ציון כל הדרה מה הקב"ה שנאמר הוד והדר לבשת הדר הוא ת"ת שבו מאיר הארת הכתר גם ש"ע נהורין ועמ"ש מזה בתילים סי' ק"ד ע"פ הוד והדר לבשת, ולכן כנס"י נק' אשת יפ"ת שמקבלת יופיה והדרה והוא בחי' בכמ"א כמ"ש במ"א בפי' ורחל היתה יפ"ת ויפ"מ בת"א פ' ויצא בד"ה אם לא תדעי לך היפה בנשים והיא מקבלת בחי' רצון וחפץ זה בבחי' בכמ"א מבחי' היכל קד"ק כמ"ש בד"ה וישב יעקב אכן ע"י ויצא מן בת ציון כל הדרה מחמת זה הוא בבחי' וראית בשבי' כו' בתוך נה"ב, וזהו"ע נפלה בד"ה כי ההרי' ימושו היפך קומה זקופה ועי' מענין ויצא מן כו' בזח"א ויצא קמ"ח ב' שזהו"ע ויצא יעקב מב"ש וילך חרנה וכפי' הרשב"י שם דקמ"ז ע"א, ועי' בה"ז שם וזהו למה ה' תעמוד ברחוק, ועי' מזה רבות נשא פי"א גבי ישא ה' פניו, ובמדרש תילים סי' יו"ד ואיך דרכו של בורגן להפתח בלילה כו' כך אמר הקב"ה כו' ע"ש, ובזח"ב בשלח נח"ב פי' דסליק לעילא וג"ב מהרח"ו פנימי' ז"א עולה לא"א ועי' מזה בזח"ג פ' אחרי דע"ה רע"א שזהו"ע הוי', ועמ"ש בזה בת"א בד"ה וארא אל אברהם, והיינו כי באמת לגבי א"ס אין שייך ריחוק וקירוב כי את השמים ואת הארץ אני מלא, אלא הסתלקות פי' העלם כמו אפי' בנפש כשסותם את העין או בשינה אין שייך לומר שנסתלק כח הראי' מהעין אלא שהוא בהעלם ואינו מאיר, ולכן ענין סליק לעילא היינו העלם אחר העלם כמו סתדכ"ס שאף מן הסתימין הוא סתים ונעלם והיינו כי המקיף אף שהוא בהעלם, עכ"ז פועל בהכלי אבל כשאינו מאיר כלל אף בבחי' מקיף ונק' ישת חושך סתרו זהו סליק לעילא לעילא, ולכן פי' בזהר בשלח שם ענין למה ה' תעמוד ברחוק ע"פ וברוב גאונך וזהו נק' ברחוק שאין ר"ל ריחוק מקום אלא ע"ד אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, ועז"א דוד למה הוי' תעמוד ברחוק וע"ז השיבו הקב"ה וכי לא הם

הרחיקתי כמ"ש בילקוט בתילים שם דהא מבול כי המשכה זו להיות והוי' בהיכל קדשו הוא נמשך ע"י אתעדל"ת דוקא כי באמת זהו צמצום גדול כמאמר צמצם שכינתו בין שני בדי ארון וכמש"ל כי קמי' ית' כחשיכא כאורה וזהו צמצום להיות ואוהב את יעקב כו' וזהו ע"י אעתדל"ת שהאדם מצמצם א"ע בביטול רצון בקיום המצות שעי"ז היכל ה' המה כנ"ל, משא"כ כשפוגם במחדומ"ע שהם ג"פ היכל כנ"ל עי"ז גורמי' הסתלקות אור הוי' מההיכל למהר"ע גם כמ"ש במ"א בענין הבחירה שניתנה לאדם לבד שהיא בחי' ממשלה וכשמגביר ומשליט יצה"ט על יצה"ר גורם כמו"כ תגבורת החסד על מדה"ד ע"ד כי גבר עלינו חסדו, ולכן הצדיקים מהפכי' מדה"ד למדה"ר אכן כשמגביר ח"ו יצה"ר אזי גורם תגבורת מדה"ד וכו' וזהו שהרשעים מהפכים מדה"ר למדה"ד, וזהו"ע הרחיקוני שגורם הסתלקות האור שהוא החסד כו', וביפ"ע הקשה בענין ויצא מן בת ציון כו' איך הוא ההיפך מן והתהלכתי בתוככם שהרי בכ"מ שגלו שכינה עמהם, ולק"מ כי שכינה היא בחי' מל' שם אד' ועז"נ ואני בתוך הגולה ועיי' מזה בזח"א ד"ו ע"ב ובמק"מ ובהרמ"ז שם, ובפ' לך דפ"ה ע"א, והרמ"ז פי' שזהו"ע ט"ס דנוק', שנתלבשו בתוך הקליפות וכן פי' בת"א ח"ב בביאור ע"פ במדב"ס שרק הכתר שלה דבוק למעלה כו', כמ"ש בע"ח שמ"ח פ"ג, ועז"נ ואד' שכחני, וע' במא"א אות א' אות ג' סי"ח, וזהו"ע ושפחה מל' דנוגה כי תירש כו', וכמ"ש בש"א ש"ב דו"ח ע"ג וכשאל חי נבדל ומסתלק מש' אד', אזי מדת אד' שנק' שכינה הולכת בגלות ומשתעבדת כו' שצריכה להאיר פניה אל ק"נ וג"ק שלמטה מנוגה שלא בחפצה וזהו ושפחה כי תירש כו' עכ"ד, ופי' הדבר היינו כי עיקר ש' אד' להיות הקב"ה אדון ומלך ע"י שיקבלו עומ"ל בבחי' ביטול היש, ומלוכה זו הוא גילוי אלקותו שניכר ונגלה מל' שלכן בקי"ס נאמר ה' ימלוך לע"ו מלכותך ראו בניך בוקע הים לפני משה, והיינו ע"י כי בא סוס פרעה כו', ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים, משא"כ כשבחי' ואני בתוך הגולה אין גילוי עד"ז כלל, וזהו"ע למען תיורא כו' משא"כ הקליפות והיצה"ר נוטלים היש לעצמן ואומרי' ידינו רמה ע"ד לי יאורי ואני עשיתיני ואעפי"כ החיות אלקות נמשך ומחי' אותן, א"כ זהו גלות לבחי' מל' ואזי וממשלתך בכל דור כו' כיון שאין מקבלי' מל' ית' ברצון עליהם כמאמר ומל' ברצון קבלו כו' ולכן נק' בחי' זו ויצא כו' כל הדרה ואזי בנפש ג"כ ט"ס שבנה"א מלובשי' בגלות תוך נה"ב כרחל לפני גחזיה נאלמה רק בחי' אמונה לבד נשאר כו' וזהו וראית בשבי' אשת יפ"ת וכנ"ל.

קיצור אך כדי להיות והוי' בהיכל קדשו זהו ע"י אתעדל"ת בקיום התומ"צ וז"ש היכל ה' המה ג"פ נגד ג"פ קדוש דהיינו מחדומ"ע וזהו והתהלכתי בתוככם ב' בחי' הילוך ב"פ אמן, (הג"ה גם השראת שם אד' זהו ע"י צבור שהם עשרה כמש"ל שהמ' נק' עדה וכמארז"ל ע"פ אלקים נצב בעדת אל עשרה שיושבין ועוסקין בתו' בחי' שכינה שרוי' ביניהם כו' עכ"ה).

ומזה נמשך קוממיות קומה זקופה כי שרית הוא ישופך ראש, מקדש ניתן בין ב' אותיות הוי' אד', אכן בחורבן בהמ"ק ויצא כו' כל הדרה ואזי

אשת יפ"ת ג"כ בשבי' וזהו למה ה' תעמוד ברחוק לעילא לעילא מקיף למקיף ישת חושך ע"ד אחכמה והיא רחוקה ממני, והיינו ע"י שהם הרחיקוני, כי צ"ל צמצום שכינתו משא"כ כשפגמו כו', ומחמת זה ש' אד' נמשך בבחי' ואני בתוך ט"ס שבה נתלבשו ומשפיע להם שלא בחפצו וממשלתך ובקי"ס מל' ראו בניך בוקע ים משא"כ בבחי' ואני בתוך וכן בנה"א כרחל לפני גוזזיה לגבי נה"ב.

ה) **וביאור** הדבר כי מבו"ל שהיכל הוא בחי' העלם שמעלים ומסתיר כו' ולכן לע"ל נא' ושמו א' שיהי' נקרא כמו שנכתב ולא יסתיר ש' אד' הנק' היכל על ש' הוי', הרי ש' אד' נק' ג"כ היכל והסתר לש' הוי' ואעפ"כ בתוך היכל דש' אד' בבהמ"ק נק' בש' הוי' ככתבו, אבל לגבי הגבולין שהם י"ב בחי' דבריאה שם אין השם נק' בכינויו, ועמ"ש כה"ג סד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ובחי' זו יש ריבוי השתלשלות ההיכלות עד שמהיכלות דעשי' יונקי' הקליפות כי שם ההעלם גדול יותר, ויש היכלות הטומאה ולכן אל אד' השולט בעשי' גימ' צו ואין צו אלא עכומ"ז דר"ל ע"י שמלובש תוך הקליפות כנ"ל, ואף ששרש ההיכלות הוא מהעיגולים הנה עגולי' הוא ג"כ מה שאין שם התחלקות מעומ"ט והוא בחי' העלם משא"כ יותר בחי' גילוי, ולכן עגולי' בחי' נפש ויושר בחי' רוח ולכן ע"ס תקינת לון לאנהגא בהון עלמין, היינו ע"ס דיושר שהם מנהיגי' ההיכלות הנק' עלמין ששרשם מהעגולי', וכמ"ש בלק"ת ר"פ שלח יעו"ש ויושר מל' את האדם ישר שיהי' למטה הגילוי ג"כ וזהו"ע ישמ"ר לעלם ולעלמי עלמיא, והיינו ענין והוי' בהיכל קדשו ששרש ההיכלות מש' אד' שהוא מקור בחי' עולם כי מלך ועולם בחי' א', והוי' שרש ע"ס דיושר וע"י שהוי' היכל קדשו נעשה התגלות אלקות בכולהו עלמין משא"כ בהסתלקות שם הוי' לעילא לעילא וההיכל מקבל משרשו בחי' עגולים נמשך למטה העלם גמור, וכמ"ש בת"א פ' וישב בד"ה ש"ה היינו כחולמים שמזה נמשך בחי' החלום שמחבר ב' הפכים בנושא א' וכ"ה בנפש כו' וזהו בחי' שינה ועמ"ש בד"ה וישא אהרן את ידיו בענין עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' כו', כי מצד עורף דא"א כחשיכה כאורה לכן שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך בהיכלי דוקא שמצד ההיכל בחי' עגולים נמשך יניקה וחיות לחיצונים כי שם כחשיכה כו' והיינו דרך השתל' ההיכלות שמאחורי ההיכלות דבריאה יונקים היכלות התמורה כמ"ש בעמה"מ ש"ו פמ"ה ועד"ז ארז"ל פ"ה דגיטין נו"ב ע"פ מי כמוך באלים ד' מי כמוך באלמים עכומ"ז מרקדין בהיכלו והוא שותק וביומא פ' בא לו כה"ג דס"ט ע"ב אמרו שאנשי כה"ג אמרו ע"ז זו היא גבורת גבורותיו שכובש את יצרו שנותן א"א לרשעים א"כ המובן שמדה זו נמשך מא"א שעז"נ טוב א"א מגבור כו' וזהו כנ"ל בענין למה ה' תעמוד ברחוק דסליק לעילא בא"א, ומשם נמשך הגבורה להיות מאריך אף כו', ולהיות כאלמים, ועמ"ש מזה בד"ה ויהי בשלח פרעה בענין כמה א"א לפניו כו' כי והוי' בהיכל קדשו זהו התגלות הדיבור כמ"ש ודברת אחיך וגם התגלות אלקות שבהיכל נק' דיבור ל' הנהגה והמשכה ומזה נמשך ידבר עמים כו', משא"כ בחי' אלמי' שהוא למעלה מההמשכה בבחי' דיבור ומזה

נמשך למטה כרחל לפני גוזזיה נאלמה דהיינו הנה"א לגבי הנה"ב כו', ובמ"א נת' ע"פ הזהר תזריע דמ"ז ע"ב שבעה הבלים שבעה כתרין דהבל הלב הוא מדבר משא"כ מי שהוא עצב שלבו עצום וקמוט אינו מדבר ולכן האבל אינו מדבר מחמת העצבון וזהו שהבל הנמשך מהלב הוא מקור הדיבור וזהו"ע השופר להמשיך הבל שיהי' בנין עולם הדיבור, והנה בהמ"ק נק' שמחת לבו ע"כ אז הי' גילוי הדיבור וה"ס הנבואה שהי' בישראל, אבל חורבן בהמ"ק שהוא בחי' אבל אזי נפסק הנבואה כו' ועד"ז יובן ענין כרחל גוזזיה נאלמה.

קיצור ענין אל אד' גימ' צו, היכלות שרשם מעיגולים מקיף והעלם וצ"ל לאנהגא בהון עלמין שלא יסתירו העלמין והיינו ע"י ע"ס דיושר, האדם ישר ישמ"ר לעלם כו' וזהו והוי' בהיכל, משא"כ בהסתלקות ש' הוי' אזי שממית בהיכלי מלך מחמת מי כמוך כו' מאריך אף, וגם ע"ד חורבן בהמ"ק היפך וביום שמחת לבו נפסק הנבואה שהוא בחי' הדיבור כו'.

ו) **והעצה** לזה הוא ע"י התשובה וכמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו ועז"נ כי הנני מושיעך מרחוק שמה שנסתלק מרחוק יומשך הגילוי למטה והיינו ע"י תשובה שהוא ג"כ לרחוק שנעשה קרוב, והיינו ע"י דרשו ה' בהמצאו פי' דרשו היינו כמ"ש כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך בפ' ואתחנן דכ"ט וע' הפי' בזה בת"א בד"ה וישב יעקב דמ"ה ע"ב שיהפוך לבו מן הקצה אל הקצה ע"י ובקשתם משם כו' ע"ש ע"י ההתבוננות אם לעוברי רצונו כו' וזהו בחי' תשובה כמ"ש בד"ה בשלח פרעה וגם כמ"ש ברבות תולדות ס"פ ס"ה הק"ו להפך ואם כך לעושי רצונו ק"ו למכעיסיו, ומזה ישים ללבו לאכפי' לסט"א כו', ובחי' זו נק' דרשו הוי' שהוא להיות גילוי שם הוי' ככתבו נמצא בתוך שם אד' עצמו מאיר ש' הוי' ממש רק בגבולין אין מאיר מהש' אד' גילוי שם הוי' רק בלבוש דש' אד', ולכן שם אד' הוא משכן של ש' הוי' ממש ועד"ז ענין בהכ"נ שנק' מקדש מעט נק' בחי' בהמצאו של שם הוי' וכדלקמן, דהנה הגם כי בחורבן בהמ"ק סליק לעילא לעילא כנ"ל אות ד' דפנימי' ז"א עולה לא"א, ועמ"ש בד"ה באתי לגני בפי' ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא ונק' למה ה' תעמוד ברחוק, היינו בכל היום אבל זהו מעלת ק"ש ותפילה, שאזי ממשיכים גילוי פנימי' ז"א שנמשך ממה דסליק בא"א להיות נמשך בגילוי למטה להאיר בבחי' מ' והר"ע קדוש שממשיכי' בחי' קדוש להיות בבחי' ברוך דהיינו מ"ש קדוש קדוש קדוש, ואח"כ אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו, וכמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פ"ב ג' יעו"ש, וכמבואר בגמ' פ"ק דברכות ד"ז מנין שהקב"ה מצוי בבהכ"נ שנאמר אלקים נצב בעדת אל, ומניין לעשרה שמתפללי' ששכינה עמהם כו', וכן ארז"ל ברבות ר"פ וירא פמ"ח ע"פ והוא יושב פתח האוהל כשישראל נכנסי' לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וקורין ק"ש והם יושבין לכבודי ואני על גבן שנאמר אלקים נצב בעדת אל, כו' ע"ש וכ"ה עוד בשה"ש ע"פ דומה דודי לצבי די"ו ע"ד ופי' שם הנה זה עומד אחר כתלינו אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות וכ"ה ברבות פ' נשא

א'תפד-א

פי"א קרוב לתחלת הפ' דרמ"ג ע"ב, והענין עפמ"ש בפע"ח שער התפלה פ"ז וז"ל והטעם הוא כי קודם שחרב בהמ"ק בעוונותינו נסתלקו המוחי' מזו"נ, ולכן אנו צריכין להתפלל תמיד בכ"י כדי להחזיר למקומן את המוחי' כדי שיזדווגו זו"נ כו' ואין יכולת להשהות אותו יותר משלש שעות כו' עכ"ד, ועמ"ש בד"ה יהודא אתה, וזהו מ"ש באגה"ק סכ"ד בד"ה אהובי אחי אל נא תרעו וז"ל בשעה זו שהיא עת רצון לפניו להתגלות לבא אל מקדש מעט לפקוד לשכינת כבודו כו' עכ"ל, ובת"א פ' וארא בד"ה וארא אל אברהם כו' אלא שאף בגלותינו כו' וניתן לנו הכח כו' להיות יכולי' להמשיך בחי' יחודו ואחדותו ית' למטה כו' והיינו ע"י ק"ש ותפלה שע"י למס"נ בא' עי"ז ממשיך הגילוי שיהי' לרחוק שנעשה קרוב, וכמ"ש במ"א ע"פ הזהר בלק דקצ"א ע"א ע"פ שחורה אני ונאווה, גבי וכדין מגו קלין ושאגין דאינון גברי חילא דילה נפיק דודה ריחמאה מגו היכלא כו' וע"ד כתי' גבורי כח עושי דברו יעו"ש, שהוא ע"ד וזעקו בקול גדול אל ה' אלקיהם בנחמי' סי' ט' ד', וע' מזה בסנהדרין פ"ז דס"ד ע"א וביומא פ"ז דס"ט ע"ב ושם ארז"ל שלכן נק' כנה"ג שהחזירו עטרה ליושנה וחזרו לומר הגדול הגבור והנורא כו' ע"ש, הפי' משום שבחורבן נסתלקו המוחי' דזו"נ והמ' נשארו רק נקודא חדא והם המשיכו שתהי' בנין בע"ס, וזהו שהחזירו העטרה ר"ל כתר מל' ליושנה שתתפשט בבחי' ע"ס וזהו עושי דברו והיינו ע"י ויזעקו בקול גדול שהו"ע מס"נ ע"ד מ"ן דאימא כו' ע"ש, אך המשכה זו במ' מתחלה צריך להמשיך המוחי' דז"א, וזהו"ע הגדול הגבור והנורא, וגם כי מט"ס דז"א באין הט"ס למל', וכ"ז המשיכו ע"י ויזעקו בקול גדול כו' ועד"ז יובן ענין חסידי' הראשונים שהי' שוהין בתפילתם תשעה שעות ביום, בענין תשעה דוקא היינו כדי להמשיך לבחי' מ' ט"ס כי בסוד שרש נאצלה רק נקודה א' וע"י התפלה ממשיכי' בה לבנותה בקומה שלמה שתהי' בבחי' ע"ס וזהו"ע עושי דברו לכן הי' שוהין ט' שעות ועד"ז בר"ה אומרי' ט' ברכות מה"ט וגם כי הט' מורה על טוב בחי' אמרו צדיק כי טוב שהוא המאיר לבחי' צדיק שהוא מ' כו' ועמ"ש ע"פ זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו כו' משם יובן זה שההשפעה לבחי' צדיק בא מבחי' טובך כו', ומכ"ז יובן ענין דרשו ה' בהמצאו שארז"ל בבהכ"נ דענין בהמצאו הוא ההפך מבחי' למה ה' תעמוד ברחוק שהוא מה דסליק לעילא לעילא, ואזי נק' אוי כמ"ש בזהר פ' אחרי תחלת דע"ה אוי כד אסתלק מלכא שהוא ז"א לעילא לעילא בא"א, וכדפי' בת"א בד"ה וארא אל אברהם וצווחין בני נשא ולא אשגח בהו כו' ע"ש, אבל בבהכ"נ ע"י ק"ש ותפלה הוא בבחי' בהמצאו שממשיכי' גילוי אורו בעולמות כו' בחי' המשפילי לראות בשמים ובארץ וכמ"ש מזה בת"א בד"ה כי עמך מקו"ח כו', ועמ"ש בד"ה באתי לגני שכמו"כ ע"י עסק התורה ממשיכים המוחי' שהם ג"ר הנק' עמקו מחשבותיך וזהו בבהכ"נ ע"י תפלה ובהמ"ד ע"י תורה, אוהב ה' שערי ציון כו', ועמ"ש ע"פ כי בחר ה' בציון אוה למושב לו אוה היפך מבחי' אוי, כי אדרבה נמשך מבחי' האלף בוי"ו ומהוי"ו לה' תתאה כו' היפך מה דסליק לעילא, ולכן היפך הוא ו"ה כדאי' במד"ר גבי ריב"ז אנא ו"ה אמרי כו'.

קיצור מאות ו', וזהו כי הנני מושיעך מרחוק, לרחוק שנעשה קרוב, דרש הוי' כי הגם דבגלותא סליק לעילא לעילא, אבל ע"י ק"ש ותפלה ממשיכים גילוי יחודו למטה, והיינו שהמוחי' ג"ר דז"א שנסתלקו ממשיכי' אותם גבורי כח עושי דברו שעי"ז נמשך ג"כ הט"ס למ' וזהו שהי' שהכי' בג' תפלות ט' שעות להמשיך ט"ס הנ"ל ע"י אמרו צדיק כי טוב, טוב ה' לקויו, וכן ע"י עסק התורה ממשיכים בחי' זו.

ז) והנה מבו"ל דפי' בהמצאו היינו ג"כ בש' אד' ואיך למצוא בחי' ש' אד' בעבודה זהו ע"י קבלת עומ"ש ולהיות בבחי' עבד כמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד', וד"ש אדון עוזינו כו' אד' שפתי תפתח וגם בחי' אד' היינו להתבונן איך שהוא ית' ממכ"ע אתה עשית את השמים כו', ומזה תפול על האדם אימה ויראה והוא בחי' מפתחות החיצוני' כמ"ש בד"ה כי תשמע בקול, אך הרי דאל"כ בהי עייל כ"א אין יראה אין חכ', וחשארז"ל והיכן הוא מצוי בבהכ"נ דהנה כתי' ואהי' להם למקדש מעט בארצות אשר באו שם ביחזקאל י"א ט"ז דהנה כתי' עשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וארז"ל ברבות ויקרא פ"ב כ"מ שנאמר לי אינו זז לא בעוה"ז ולא בעוה"ב ומבואר במ"א הטעם כי פי' לי ר"ל בחי' אני הוי' לא שניתי ונק' אמת, ע"כ אינו זז כו', ומבו' בזה שכדי להיות השראת השכינה בבהמ"ק נמשך ממקום גבוה מאד וז"ש יראה את פני הוי' היינו שנמשך גילוי סוכ"ע וממכ"ע דהיינו קוב"ה ושכינתי' וכמ"ש ברבות תולדות פס"ו ע"פ השולמית אומה ששלום העולמים דר בתוכה שנאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ופי' שלום היינו התחברות ויחוד סוכ"ע בממכ"ע שבחי' זו נק' שלום דהיינו כי אל דיעות כו', וכמ"ש במ"א וזהו"ע שמקדש ניתן בין שתי אותיות, ומזה נמשך בנפש ג"כ הביטול וזהר"ע ההשתחוואי' דשלש פעמים בשנה יראה כו' מה לראות בשתי עיניו ע"ד עיני ה' אל צדיקים שהם ב' בחי' סוכ"ע וממכ"ע כנ"ל, וגם פי' בשתי עיניו הייגו כמש"ל בענין אמן ואמן שהם ב' בחי' גילוי הא' מלמעלמ"ט ע"ד וירד ה' על ה"ס הב' מלמטלמ"ע ע"ד אליהו עלה כו' שנזדכך גופו, ועד"ז ה"ע ב' בחי' גילוי בהיכל קדשו ב' בחי' דשילוב הוי' באד' ושילוב אד' בהוי', וכמו"כ אף לראות בשתי עיניו היינו כמו"כ בנפש יש ב' בחי' עיניו ביטול דיחו"ת וביטול דיחו"ע וזהר"ע בא' מעיניך באחד כתי' ובאחת קרי כמ"ש ע"פ לבבתני, וזהו ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, ור"ל שעי"ז נמשך השראת אלקות בנשמת האדם ממש, ועד"ז נק' ג"כ בהכ"נ מקדש מעט, דהנה ארז"ל ע"פ דומה דודי לצבי כו' משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים דקאי על בהכ"נ בשהש"ר ובד"ה ואני אראה נת' שבזמן בהמ"ק הי' קיים הי' מקבלים בחי' ראי' הנ"ל בבחי' חלון פתוח ועכשיו הוא מציץ מן החרכים ע"י נקב וסדק קטן שבכותל כו', דהיינו שבירת הכותל והמסך המפסיק ונמשך עי"ז ג"כ בחי' ראי' מלמעלה, ולכן נק' מקדש מעט כמו הראי' דרך נקב הוא מעט לגבי דרך חלון כו', ובזה יובן מה שארז"ל כ"מ שנאמר לי אינו זז לא בעוה"ז ואיך אינו זז והלא נחרב בהמ"ק אלא צ"ל משום דבהכ"נ נק' ג"כ מקדש מעט, והנה בפרדס ערך בהכ"נ כ' עוד נק' המ' בבהכ"נ כאשר תכנס ותקבץ ברכות ושפע מכל העליונות אשר למעלה

ממנה וז"ל בהכ"נ איהו כגופא דכל ברכאן עכ"ל, והיינו עדשנ"ת במ"א בפי' כנס"י שכונסת לתוכה ההשפעה מישראל דלעילא שהוא כי שרית עם אלקי' דהיינו בחי' שם הוי', והיינו למעלה מחיצוני' החיות שנמשך משם אלקים כמ"ש בד"ה זכור דעמלק בת"א ובכל נשמה הוא פנימי' הלב, ועד"ז ענין בהכ"נ שכונסת המשכת שם הוי' ע"י שמתפללי' בתוכה הצבור, וא"כ בהכ"נ זהו שם אד' שהוא היכל וכלי לגילוי שם הוי' ועמ"ש בת"א פ' ויצא סד"ה ושבתי בשלום בפי' והאבן הזאת יהי' בית אלקים, ובמא"א אות ב' סי"ד בהכ"נ מל' בהמ"ד בינה ובזח"ב פקודי רנ"א ע"א בהכ"נ דלעילא דאית בי' חלונות כמה דאמרן וע' מזה בפ' בשלח דנ"ט סע"ב, ובמק"מ פקודי שם י"ב חלונות כנגד י"ב אותיות של אד' מלא, והיינו כנגד י"ב בקר והים שהוא שם אד' עליהם והם י"ב שבטים והם י"ב עלמין דסחרין לשושנה גו"מ יגמה"ר הנמשכי' בשושנה שהיא מ' לברר החוחים דנה"ב כו', וזהו והיכן הוא מצוי בבהכ"נ כי בהכ"נ הוא ש' אד' שבו גילוי שם הוי', וזהו ושמחתם בבית תפילתי.

קיצור ענין דרשו ע"ד ובקשתם משם ומצאת כי תדרשנו כו' ופי' בכל לבבך שיהי' גילוי שם הוי' ממש, וכל בניך לימודי הוי', אך והיכן הוא מצוי בבהכ"נ למקדש מעט, פני הוי' סוכ"ע וממכ"ע השולמית בשתי עיניו, וכן באדם למס"נ בא' ובכל נפשך באחד באחת, ושכנתי בתוכם, ובבהכ"נ מקדש מעט ע"ד מציץ מן החרכים נקב קטן, וזהו כ"מ שנאמר לי כנסת שמקבל משם הוי' בית אלקי' י"ב חלונות להיות גילוי יג"מ, וזהו והיכן הוא מצוי בבהכ"נ.

ח) **ועתה** צ"ל ענין מ"ש בגמ' דדרשו ה' בהמצאו קאי על עשי"ת שהם ימי רצון שבודאי יש בזה יתרון מבחי' בהמצאו בכל השנה אפילו בבהכ"נ ולכן אפילו ביחיד הוא בהמצאו שאפי' ליחיד הוא בהמצאו מה שבכל השנה הוא דוקא בצבור ובהכ"נ, והענין י"ל כי הנה יש עש"נ, ומבו"ל ששם אד' מאיר בעולם ע"י בהמ"ק שנק' מקדש אד', וכן בהכ"נ נק' מקדש מעט כנ"ל אך בבחי' שנה הנה בר"ה הוא התגלות שם אד' כי הנה ר"ה נק' ראש כמו עד"מ בראש הוא גילוי החיות, כך ג"כ בר"ה נמשך חיות כללי, על כל יב"ח השנה כמ"ש במ"א, והנה יב"ח נמשכי' ג"כ משם אד' שיש במילואו י"ב אותיות שהן שרש י"ב שבטים דבריאה ור"ה שהוא כללות החיות זהו עצמי' שם אד' ע"ד י"ב בקר וה' עליהם, אך להבין מהו ענין התגלות ש' אד' בר"ה י"ל מארז"ל פ"ק דברכות ד"ד ע"ב א"ר יוחנן משום רשב"י מיום שברא הקב"ה את העולם לא הי' אדם שקראו להקב"ה אדון עד שבא אברהם וקראו אדון שנאמר ויאמר אד' הוי' במה אדע כי אירשנה כו' עד למען אברהם שקראך אדון, והענין כי אדון היינו משגיח, וכמ"ש בילקוט ביהושע ס' א' ע"פ הנה ארון הברית אדון כל הארץ ג"כ משום רשב"י כ"מ שנאמר אדון עוקר דיורין ומכניס דיורין עוקר את הכנענים ומכניס את ישראל כו' ע"ש, וידוע כי הכופרים בהשגחה אומרים רם כו' על השמים כבודו ואינו משגיח בשפלים, נמצא אף שיודעים שם הוי' עכ"ז אומרים שעזב את הארץ אך מי כה' אלקינו המגביהי לשבת יותר מבחי' רם כו', דהיינו שקמי' רוחני' וגשמי' שוין, וזהו במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו שהשגחה

זו הוא בחי' ענוה שמשפיל א"ע להשגיח בשפלים ולשמוע צעקת דל כו', וזהו נמשך מצד לגדולתו אין חקר מה שאצי' ועשי' שוין שם, וכן פי' בס' שו"ס במקום גדולתו היינו כתר, ועמ"ש סד"ה כי כארץ תוציא צמחה בענין כן אד' הוי' יצמיח דהפי' כי כארץ תוציא צמחה קאי מעהמ"צ כן אד' הוי' יצמיח קאי על התגלות האור שבר"ה ויוהכ"פ, א"כ חיבור אד' נמשך למעלה משרש המצות, וזהו מעלת אברהם שקראו אדון, אדון עולם, אדון ומשגיח כו', ואין אדם נוקף כו' ששרש בחי' זו נמשך ממ' דא"ס כמ"ש ע"פ עתה יגדל נא כח אד' כו' ע"ש אימתי גדול כשהוא בעיר, כמ"ש בד"ה כי תצא בענין הדיבור, ומתלמידי יותר מכולם, וכמו להיות גובלות חכ' שלמעלה תו' נמשך דוקא מלמעלה מהחכ' בד"ה לך לך, וכמו שיובן למשכיל ממ"ש בענין חכמות בחוץ בזח"ג נשא קל"א ב' ק"מ א' ואתחנן דרס"ב א' שלהיות ההמשכה בחוץ נמשך הכח מלמעלה יותר כו' וכמ"ש מזה בהגהות לד"ה וישב יעקב, וע' בע"י בברכות שם ל' הרשב"א פי' ע"ד הנ"ל וכן במהרש"א שם וז"ל כי לא קראו אותו מקודם אלא בש' הוי' המורה על מציאותו אבל אברהם הוסיף וקראו גם בש' אדון שהוא מורה על אדנותו ויכולתו לשנות הגזירות ומערכת השמים עכ"ל, לכן פי' בתיקוני' בסוף ההקדמה די"ב ע"א כי ביתי בית תפלה דהוא ש' אד' הנק' היכל קדשו והיינו שבו הקב"ה שהוא ז"א מתפלל להמשיך אור הרצון שהוא א"א, וכן פי' בשו"ס דנ"ב ע"ב, והיינו משום דדוקא ע"י חיבור ש' הוי' בש' אד' שהוא ההשפעה למטה, עי"ז נמשך מבחי' עליונה יותר, וכמ"ש בזח"א בראשית ד"נ ע"ב ור"פ וארא בפי' בעטרה שעטרה לו אמו המשכת הכתר זהו ביום חתונתו דוקא בשביל ההשפעה בשם אד'. כמארז"ל פ"ו דיבמות דף ס"ב סע"ב ע"פ להניח ברכה אל ביתך שאין נותנים פרנסה לאדם והיינו אפילו לאדם העליון אלא בשביל אשתו דהיינו כנס"י כמ"ש ברבות נשא פ"ו כי אחעט"ב, ולכן ארז"ל אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבהכ"נ בגמ' פ"ק דברכות ובת"ז שם, ולכן נק' כנס"י רעייתי מפרנסתי והיינו ע"י שני תמידין בכ"י, ועכשיו תפלה במקום תמידין תקנום, ומכ"ז יובן מה שארז"ל בפי' בהמצאו דהיינו בהכ"נ שהוא שם אד' וכן ארז"ל פ"ק דברכות מנין שהקב"ה מצוי בבהכ"נ שנאמר אלקים נצב בעדת אל, והנה מהיות ש' אדון ואד' מורה על ההשגחה והיותו אדון ותקיף, לכן נק' בחי' זו מאיר בר"ה שהוא יום הדין כמארז"ל בר"ה כל באי העולם עוברי' לפניו כבני מרון שנאמר היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם והיינו שאז הוא עיקר התגלות שם אד' והיינו ג"כ המשכת ש' הוי' בש' אד' ולכן שיר של יום ו' שבו נברא אדה"ר הוא ה' מלך גיאות לבש ה' מלך דוקא שבחי' שם הוי' נמשך ומתלבש בש' אד' שהוא בחי' מ' ית'.

קיצור ולהבין ענין בהמצאו דעשי"ת כי ר"ה מאיר שם אד' והענין ע"ד למען אברהם שקראך אדון, ועוד כי שם אד' מורה על ששם הוי' אדון וזהו הנמשך במקום גדולתו, אימתי גדול כשהוא בעיר, ע"ד מה שנובלות חש"מ תורה נמשך מלמעלה מהחכ' חכמות בחוץ ולכן נק' שם אד' בית תפלה אצלו ית' בעטרה שעטרה, להניח ברכה אל ביתיך רעייתי מפרנסתי.

ט) אך להיות המשכה זו זהו באתעדל"ת תליא, כי באמת כ"ק כל"ח, והרי אין מלך בלא עם דהיינו אנשים בערכו וא"כ איך שייך לומר כן למעלה אשר אין ערוך לך, אלא שבתחילת ברה"ע נמשך בחי' זו באתעדל"ע בחסד חנם ועכשיו באתעדל"ת תליא, ומהו האתעדל"ת הנה זהו כללות קיום המצוה ע"י קבלת עול להיות בבחי' עבד עבדי ה', וכמאמר הפייט אנו עבדיך ואתה אדונינו, והענין כי הנה בס' ת"ת ישראל להגאון מהר"ל מפראג ז"ל פי"ם פי' ענין עד שבא אברהם וקראו אדון כי האדון הוא מתחבר ומצטרף על אשר הוא אדון לו ואינו נבדל הימנו וזה ידוע למבין בסתרי החכמה, וזהו הסרת הערלה שנצטווה אברהם שהוא ההבדל והכיסוי בין הש"י להאדם וזה ברור שלכך ניתנה המילה לאברהם עכ"ל, ודבריו מבוארים דפי' כי האדון הוא מתחבר כו' חיבור זה היינו מה שהאדם הוא עבד להאדון שכשהוא עבד להקב"ה אזי דוקא שייך לקרוא אותו ית' אדון והיינו כמ"ש סד"ה אתם נצבים בפי' למען הקים אותך לו לעם, להקים ולרומם אותך כדי שתהי' בבחי' עם להיות ישראל עלו עד בחי' מח' העליונה, והוא ית' השפיל א"ע כבי' להיות לך לאלקים עד הוא הקשר והיחוד בינו ית' ובין ישראל, וכמו"כ עד"ז שכדי שיהי' האדם במדרי' שיהי' נק' עבדי ה' זהו ע"י שיצא משעבוד מצרים שהם התאוות גשמי' ולהיות עלו עד בחי' עבמ"ח, ואזי הוא ית' משפיל א"ע להיות נק' אדון על עם ועבדים כו', ולכן זהו ע"י הסרת הערלה ולכן אמר אברהם אחר המילה ויאמר אדוני כו' אל נא תעבור מעל עבדיך ר"פ וירא, וע"ש בפרש"י ובתילים סי' ק"ה י"ב כי זכר את דבר קדשו את אברהם עבדו, וביאור הדבר כי הנה (בד"ה לא הביט און ביעקב) פי' עבד הו"ע תיקון ושירות שהעבד משרת לרבו ומתקן לו דבר, ואיך יתכן כן למעלה (בד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם בת"א פ' לך לך) אך כי באמת הרי ארז"ל ע"פ אשר ברא אלקים לעשות לתקן כל מה שנברא בשימ"ב צריכי' תיקון תורמסין שהוא ק"נ צריכי' תיקון להפך מרירו למיתקא ותיקון זה הוא ג"כ בחי' המילה להעביר המסך המסתיר שמק"נ כו' ע"ש, וע"י עבודה ותיקון זה הוא ג"כ בחי' המילה להעביר המסך המסתיר שמק"נ כו' ע"ש וע"י עבודה ותיקון זה נמשך תענוג העליון כי צחוק עשה לי אלקים דוקא כמ"ש בד"ה אלה מסעי והיינו כמ"ש בביאור דמנורת זהב כי העבודה הוא להמשיך גילוי אלקות מן ההעלם מלמעלה מהשתל', וזהו"ע ויניחהו בג"ע לעבדה כו', והמשכה זו ע"י התומ"צ, אך היינו ע"י אם ישים אליו לבו כו' ע"ש והנה ע"י עבודה זו ממשיכי' תוס' אור בש' הוי' דהיינו מעצמו' אא"ס בש' הוי' וזהו עד שבא אברהם וקראו אדון כו', וז"ש דניאל והאר פניך כו' למען אד' פקח עיניך וראה כו' שעי"ז נמשך מבחי' עינא פקיחא שהוא מבחי' כתר כמ"ש בזח"ג נשא קמ"ז ב', וכ"ז נמשך למען אד', וארז"ל למען אברהם שקראך אדון, א"כ מזה * שהיותו נק' אדון בשם אד' עי"ז נמשך מבחי' פקח עיניך אשר עיניו פקוחות כו' וכנ"ל ששם אד' מורה על ההשגחה, וזהו ג"כ ענין דבהכ"ב הוא שם אד' כי התפלה היא עבודה

א"כ מזה: בבוך באבי' 54: א"כ זה מורה.

שבלב, שעיקר העבודה להפך תאות נה"ב וכמו הקרבנות שהן נק' עבודה כמאמר על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה היינו קרבנות ועל ג"ח, ועכשיו תפלה הוא במקום עבודה דכמו שהקרבן בירור והעלאת נה"ב כו', ולכן בהמ"ק נק' מקדש אד' כי שם אד' שייך על העבודה שעובדים את הקב"ה ע"י שהוא אדון כו' לכן כמו"כ בהכ"נ שנק' מקדש מעט ע"י התפלה עבודה שבלב הוא גכ"ע שם אד', וגם כי עיקר עבודה זו שייך בש' אד' שהוא היכל ובהשתל' ההיכלות נתהווה היש ודבר נפרד לגמרי כמש"ל אות ע"כ בזה צורך העבודה להמשיך בו גילוי אור מבחי' אדון הנפלאות סדכ"ס להיות יגדל נא כח אד', וזהו ג"כ דרשו הוי' בהמצאו (כד' הקמח באות תשובה) היינו הדברים שהוא נמצא בהם, והדברים האלו הם דרכי התשובה וההכנעה והשפלות עכ"ל, והיינו ע"י ההכנעה בבחי' קעומ"ש ועול תומ"צ שעי"ז דוקא נק' עבד כמארז"ל חגיגה ד"ז ע"פ בין עובד אלקים, ואזי נק' הוא ית' אדון, לכן עי"ז הוא בהמצאו כנ"ל *.

קיצור שם אדון זהו על עבדים לכן אברהם זכה לזה ע"י קיום מצות מילה שיהי' הקב"ה נק' עליו אדון ושהוא יהי' בבחי' עבד כמ"ש בעבור אברהם עבדי בפ' תולדות כ"ו כ"ד, עבד מתקן ומשרת לרבו אשר ברא אלקים לעשות לתקן תורמסין צריכי' תיקון, צחוק עשה לי אלקים לעבדה תוס' אור, יגדל נא כח אד' והיינו המשכה מעצמו' אוא"ס לכן בהמ"ק עבודה נק' מקדש אד', וכן בהכ"נ, וזהו בהמצאו ע"י עבודה, ועמ"ש ע"פ את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו כי שבת הוא ש' הוי' משא"כ בשימ"ב נאמר רק אלקים ואמר ומקדשי תיראו כי המקדש נק' מקדש אד', והרי השבת נעלה יותר וקס"ד כיון ששבתותי תשמרו שהוא גילוי שם הוי' א"כ מקדשי שהוא שם אד' היכל כנ"ל אין לירא כ"כ לזה אמר ומקדשי תיראו כי יש בחי' בש' אד' גבוה מאד ע"ד במקום שאתה מוצא גבורתו כו' כנ"ל, וזהו כס"כ מרום מראשון מקום מקדשינו כס"כ בינה וחכ' מרום מראשון כתר ואא"ס ב"ה משם שרש מקום מקדשינו, אדון גבוה משם אד', עזח"א ד"ב ע"א ע"פ את פני האדון היינו כשמ' בבחי' דכר וזהו ע"י כח אד'.

יוד) אך הנה כ"ז הוא בשומר התורה והמצוה בבחי' לעבדה ולשמרה אבל מי שפגם בתומ"צ הן בסומ"ר והן בועש"ט כ"ח לפום מאי דידע בנפשי', וא"א להמשיך לו רצה"ע ב"ה לגילוי מדת מל' ית' כמאמר אנו עבדיך ואתה אדונינו שע"י שעובד אלקים עי"ז ממשיך גילוי שם אד' שהוא בחי' מ' ית' להיות ואתה אדונינו משא"כ מי שפגם ומרד כו' אך הנה בזה הוא יתרון מעלת ר"ה ועשי"ת שבהם וע"י יומשך רצה"ע ב"ה, וביאור ענין זה הנה צ"ל איך יש כח בתשובה לתקן כל הפגם שבביטול מ"ע כי

---

*) כנ"ל: בבוך הנ"ל נוסף: והיינו ע"י ההכנעה בבחי' קבעומ"ש עול תורה ועול מצות שעי"ז דוקא נק' עבד כמארז"ל חגיגה דף ז' ע"פ בין עובד אלקי' לאשר לא עבדו אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד שעי"ז נק' עובד אלקים ואזי הוא ית' אדון לכן עי"ז הוא בהמצאו כנ"ל.

הנה במל"ת שאם עבר עבירה א' קנה קטיגור א' וכו' כמו ששנינו בפרקי אבות מאחר שישוב אל ה' וירחמהו מעורר ר"ר למעלה והם בחי' מים טהורים שהכתוב אומר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, וכתי' אם רחץ ה' כו' שעי"ז אומרים מחה והעבר כו' שעי"ז הוא מחה ומעביר הפשע והקטיגור וכמ"ש והרשעה כולה בעשן תכלה כי תעביר כו', כמ"ש ואת רוה"ט אעביר כו' אבל מ"ע שהם המשכת אברים דמלכא מאחר שפגם וגרם חסרון השפעתם במה איפה יתוקן ע"י התשובה להיות שלימות השפע ומילוי חסרונם, אך הנה כתי' ממעמקי' דהיינו עומק העליון המתגלה באתעדל"ת הוא עומקא דליבא שיעמיק בלבו ענין המרירות על גודל הפגם והחסרון שגרם ולצעוק אל ה' בצר להם בבחי' צעק לבם שיהא הלב צועק (וכמ"ש ברבות בקהלת דפ"ז א' ע"פ דברתי אני עם לבי הלב צועק שנאמר צעק לבם אל אד', וע' בזהר שמות ד"כ ע"א) מקרב איש ולב עמק מאד מאד מכאשר תוכל נפשו שאת מפני שאין כח בנפשו להכיל גודל המרירות ולכן אין צעקה זו אלא בלב שכל מה שהנפש מכילה עדיין יוכל להוציא בשפתיו ורוח פיו משא"כ כשתגדל המרירות בנפשו עד שאין כח הנפש להכיל אזי א"א לכלוא את הרוח וצועק הלוך וגאה עד שאין לו כח לדבר ולהוציא בשפתיו ורוח פיו ואין לו אלא צעקת הלב שנגעה עד מיצוי הנפש ממש, וכמעשה דר"א בן דורדיא שגעה בבכי' וצעקה עד שיצאה נשמתו ממש, ולכן אמרו עליו יש קונה עולמו בשע"א שבשע"א של תשובה קונה כל עולמו בעוה"ב (ול' קונה עמ"ש ע"פ כי תקנה ע"ע, וע' בפע"ח בכוונת קונה הכל) אעפ"י שלא הי' בידו תומ"צ מעולם לפי שע"י בחי' תשובה זו מעומקא דליבא בחרטה ועקירת הרצון במסה"נ ממש הרי ע"י ביטול רצון זה בבחי' זו גורם ומעורר למעלה רצה"ע ב"ה שלמעלה מעלה מבחי' השתל', ולכן אמרו במקום שבע"ת עומדים כו' דמשכן לי' בחילא יתיר, וז"ש ויעבור ה' על פניו ויקרא הוי' הוי' ופסיק טעמא ביניהו כי יש ב' שמות הוי' הא' בחי' אצי' יו"ד חכ' ה' בינה ושם הם הפגמי' ע"י ביטול תומ"צ, אך יש שם הוי' שלמעלה מאצי' דהיינו למעלה מסדר השתל' העולמות ומשם נמשך מילוי הפגמי', והיינו ע"י התשובה.

וביאור הענין הוא כי רצה"ע יש לו ב' בחי' הא' המלובש בחכמה שהוא ראשית ההשתל' (ועמ"ש בענין עבדים היינו לפרעה ויוציאנו כו' שהלבישו כו' ע"ש) שבחי' רצון זה נמשך ע"י תומ"צ שהן הן רצה"ע ב"ה המלובש בחכ' דאוריתא מח"ב והוא נמשך ע"י מעלת ומדרי' צ"ג המקיימים תומ"צ כל ימיהם מעולם ולא פגמו בהם ח"ו והב' הוא בחי' רצה"ע שלמעלה מעלה מסדר ההשתל' ואינו מלובש כלל בבחי' גלגלתא עד"מ דג' חללי דגלגלתא הם משכן חב"ד ועצם החופף על כל המוחי' שאינו משכן המוחי' כלל הוא נק' גלגלתא, כך עד"מ בחי' רצון זה הוא למעלה מעלה ממשכן חב"ד והוא המתגלה בבע"ת ע"י עומקא דליבא שהוא ג"כ בחי' רצה"ע בנפשו דהיינו למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת והוא בחי' רעו"ד שע"י רצון זה העליון למעלה מעלה מהשתל' המתגלה בנפשם מתמלא כל החסרונות והפגמי' שבביטול מ"ע שיסודתם בהררי קדש מח"ע וכמשל הנהר הנחרב

ויבש שכשרוצין למלאותו חופרין בעומק במעיין ומקור הנובע שעי"ז חוזר ומתמלא הנהר, כך ע"י גילוי בחי' רצה"ע ב"ה שלמעלה מעלה מסדר ההשתל' מתמלא ומשלים כל החסרונות והפגמי', וזהו ממעמקים קראתיך ה' שע"י בחי' ממעמקים קראתיך להיות המשכת הוי' מאחר שנתגלה בחי' המקור והמעיין הנובע דהיינו בחי' שם הוי' שלמעלה מהשתל' ועמ"ש מענין ב' שמות הוי' אלו בת"א פ' תצוה ע"פ ועשית ציץ כו'.

יא) **והנה** גילוי בחי' זו ורצון זה הוא מתגלה בר"ה שהוא בחי' ראש וגלגלתא דחפיא על מוחא שהוא למעלה מעלה ממשכן חב"ד בעשי"ת, שבכל עשי"ת אומרים המזמור ממעמקים קראתיך וז"ש בזח"ב תרומה דקע"ז א' שאז נפתחי' יגמה"ר בההוא זימנא דרשו את ה' בהמצאו כתיב, ועוד כי בר"ה יום ברוא אדה"ר הי' ראשית גילוי מדת מל' ית' וגילוי והמשכה זו נמשך ממחה"ק מה שעבמ"ח אנא אמלוך שזהו"ע המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת כמ"ש במ"א ע"פ כי כארץ תוציא צמחה כו' וזהו בחי' רצה"ע רעדכ"ר, וע"כ אז דוקא יוכלו להמשיך מילוי הפגמי' מהמקור, ולכן תקעו בחדש שופר, פי' תקעו תקיעה הוא קול פשוט היוצא מהבל הלב מפנימיותה והוא בחי' צעקת הלב היוצא מפנימי' הלב שלמעלה מעלה מהחכמה שא"א להוציא בשפתיו ובדיבור שהדיבור נמשך מבחי' חכמה כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ ועז"נ אד' שמעה בקולי פי' בקולי מה שבתוך קולי דהיינו תוכיותו ופנימיותו שהוא בחי' פנימיות הלב, משא"כ הקול עצמו נמשך מחיצוני' הלב שלמטה מן החכ' ודעת, וז"ש עוד אם עוונות תשמור י"ה אד' מי יעמוד, פי' מי הוא ל' העלם סדכ"ס כמו מי ברא אלה וז"ש מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים בפ' ואתחנן ה' כ"ט, וארז"ל בפרק לפני אידיהן ד"ד ע"ב ד"ה סע"א הל"ל תן אתה כו', והקשו ע"ז שהרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ותי' הבחיי פ' ואתחנן דהמכוון שבחי' יר"ש אינו תולה בידי המדה הנק' שמים שהוא חו"ג דאצי' אש ומים שבהן וע"י הנהגת העולמות אלא למעלה מבחי' זו כו' והיינו שזה תלוי בבחי' מי שער החמשים שהוא כתר כי למטה מאצי' יש זלעו"ז עת אשר שלט האדם באדם ולאום מלאום יאמץ משא"כ למעלה מאצי' כו' גם חושך לא יחשיך ממך כו' הרים כדונג נמסו, וכענין זה פי' בענין בני חיי ומזוני לאו בזכותא שהוא חו"ג תליא אלא במזלא תליא שהוא כתר כו', ולכן נאמר יראת ה' אוצרו שזה נמשך מבחי' אוצרו של הקב"ה שהאוצר הוא דבר הגנוז כענין מתנה טובה יש לי בבית גנזי כו' סדכ"ס. וע"ז אנו מבקשי' ויחד לבבינו לאהבה וליראה כו' וכמ"ש מי יתן טהור מטמא שמבחי' מי הוא סדכ"ס יוכל להיות נמשך טהור אפי' מבחי' טמא וע"כ יחד לבבי ליראה כו', וזהו"ע אד' מי פי' אד' סתם היינו בחי' מל' ואד' מי היינו מה שעבמחה"ק להיות בחי' מלך, וזהו הנק' מל' דא"ס, וכמ"ש במ"א ע"פ ועתה יגדל נא כח אד', ולכן אם עוונות תשמור י"ה דהיינו אפי' כשהפגם מגיע בבחי' י"ה עכ"ז אד' מי יעמוד, והיינו ע"י תשובה בחילא יתיר וזהו כי עמך הסליחה שהסליחה נמשך מבחי' שהוא עמך ממש ומשם נמשך למען תיורא ע"ד מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה כו', וזהו דרשו הוי' בהמצאו שנאמר על עשי"ת והענין כמ"ש

בזח"ג ס"פ אחרי דע"ט ע"ב ע"פ על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא, וז"ל אבל לעת מצוא כמ"ד דרשו את ה' בהמצאו, ור"ל כשמאיר אוא"ס בשם הוי', וזהו"ע לעת מצוא מים שאזי מאיר מן המקור, מים חיים בשם הוי', וזהו בהמצאו וכמ"ש והחכ' מאין תמצא והיינו ג"כ כמ"ש בספד"צ הנ"ל שאזי נפתחין יגמה"ר כו', ואפ"ל כי הנה לפני יג"מ נא' ב' שמות ופסיק טעמא בגווייהו אשר שם הוי' א' בע"ק הב' בז"א ופסיק טעמא זהו כענין והבדילה הפרוכת כו', אבל בעשי"ת שנפתחי' יג"מ ע"י גילוי שם הוי' בא"ק ואזי ממשיכי' ומחברים ב' שמות הוי', וזהו"ע דרשו הוי' בהמצאו וע' בת"א פ' בשלח סד"ה וירא ישראל את היד הגדולה מש"ש ג"כ מענין זה, וזהו קראוהו בהיותו קרוב דכפל הל' דרשו כו' קראוהו כו' זהו ענין התחברות ב' שמות ההוי' שלפני יג"מ שיהי' המשכת הגילוי למטה, והנה כתי' קרוב ה' לכל קוראיו אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה והיינו כמ"ש דרשו הוי' ועזו תילים סק"ה ד' ות"י תבעו אולפנא דהוי' ואורייתא כי עוזו היא התורה כמ"ש ה' עוז לעמו יתן, א"כ לפי"ז אולפניה דהוי' זהו מלבד עוסק התו', והיינו ע"י ההתבוננות בתפלה וקעומ"ש וכמארז"ל שמתחלה יקבל עליו עומ"ש ואח"כ יקבל עליו עומ"צ, וכן בק"ש נאמר תחלה אחד ואהבת, ואח"כ והי' הדברים האלה כו' דהיינו שמתחלה צריך להתבונן בגדולת ה' עד שיהי' נתפס בחי' אחד האמת בתוך נקודת לבבו להיות ואהבת בכל לבבך בבחי' יחידה שבנפש וזהו כי תדרשינו בכל לבבך כו' ועמ"ש בד"ה ענין ק"ש אחד ואהבת, וכמ"ש בד"ה ואתחנן בפי' זרע ברך ה', ובד"ה ה' לי בעוזרי שזהו הנק' יחוד קוב"ה דהיינו שיהא השראת קדושתו מה שהוא קדוש ומובדל בגילוי בתוך נקודת הלב הגשמי וזהו ה' לי פי' שנמשך אוא"ס ב"ה על נפשו, וזהו"ע דרשו ה' להביאו ולהמשיך בחי' אני הוי' לא שניתי שיהא נקלט ונתפס תוך נקודת לבבו, ועז"נ ונקדשתי בתוך בנ"י כמ"ש במ"א, ועז"נ בהמצאו דהיינו בעשי"ת שאז הוא עת רצון שיוכל להמשיך גילוי שם הוי' בכל לבבך כו' וכמ"ש במ"א בד"ה תקעו בחדש כי בר"ה הוא המשכה כללית על השנה להיות המשכת הביטול על כל השנה כו' ע"ש באריכות וכ"כ בד"ה שובה ישראל עד שבר"ה ועשי"ת שהם כללות השנה צריך להמשיך כללות ביטול זה להיות המשכת הביטול על כל השנה, ולזאת צריך להמשיך מאא"ס ב"ה הסוכ"ע ביטול זה וכנודע שבביטול היש הגשמי היותר תחתון במדרי' הוא ע"י הארה והמשכה יותר עליונה עכ"ד, ולכן לפי שבעשי"ת מתגלים יגמ"ר הנמשכים מבחי' שם הוי' שלמעלה מסדר ההשתל' ע"כ אז יוכל להיות המשכת הביטול גם למטה מטה כו' והתורה נק' עוז שהוא בחי' המשכת כח ועצ בנה"א כמ"ש בת"א ר"פ יתרו ע"פ בחדש השלישי, ולכן צ"ל דרשו ה' ועזו כו' וכמש"ל בענין והיכן הוא מצוי בבית הכנסת ובבית המדרש.

להעיר מענין לשכנו תדרשו, עד דרוש אחיך אותו וארז"ל פ"ב דב"מ כח"א ע"י סימנין וכן כפשוטו שדורש וחוקר אחר האבידה ע"י הסימני' גם מענין ודרשת וחקרת ושאלת היטיב כו', וכ"כ וכמטמונים תחפשנה בהמצאו אפ"ל כי עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד וזהו ע"ק, ומשם נמשך גילוי

הוי' דז"א ע' בד"ה וירא ישראל את היד, והנה בחי' הא' נק' כשעלה ברצונו כו' ולכן בר"ה המשכת הרצון ממשיכי' מבחי' זו וזהו לפני הוי' תטהרו כו' ועד"מ נלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה.

זה שמי שקראה לי אדה"ר לא קאי על ש' הוי' שהרי עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד ולא ע"י שם אד' שהרי הביאו ע"ז הפסוק אני הוי' הוא שמי אלא צ"ל דקאי על ששם הוי' יהי' נק' באד' ע"ד זה שמי לעולם זה קרא אדה"ר, ועמ"ש בד"ה מזבח אדמה, שזהו ג"כ ע"י שהאדם אדמה לעליון אזי שייך לומר ששם הוי' אדון, וזהו ע"י שנמשך בדמות כמראה אדם אזי נק' אדון ונק' מלכא קדישא, וענין היות שם הוי' עצמו אדון זהו ע"ד את ה' האמרת היום להיות לך לאלקים וע"ד הוי' אחד שהוא קבלת דיבור ולא יהי' לך, וזהו בהמצאו היינו בש' אד' כי זהו הקישור והתיבור בש"י עם שם הוי' ע"י היותו אדון ולכן נק' במלך שלמה, בחי' מלך הוא העושה שלום ומחבר הבורא עם הנבראים וזהו את פני האדון הוי', מלפני אדון חולי ארץ וא"כ להיות דרשו הוי' זהו ע"י בהמצאו והוא ע"ד זה שמי שקרא לי אדה"ר שיקרא הוי' ממש בשם אד', והיינו קבלת עול מל' שמים, וכמ"ש בר"ח בתחילתו שידע שיש לו אדון ופטרון כו', וע"ד קעומ"ש בתיבת ה' אחד, ואברהם אחר שמל והסיר הערלה קראו אדון כו', והענין ג"כ עדמ"ש בד"ה להבין ענין אא"ס סוכות תקס"ה מענין כי אל דיעות ד"ע וד"ת שבמדת אד' נק' הבריאה יש מאין ובש' הוי' קמי' כל"ח ולמעלה יש ולמטה כל"ח וצ"ל תחלה ביטול היש לאין אזי אח"כ יוכל להיות גילוי ביטול אמיתי, וזהו"ע אד' שפתי תפתח כורע בברוך מל' ביטול היש, וזהו ההמשכה מלמעלה למטה ור"ל אף שלמטה יש עכ"ז ממשיך גילוי אף במקום היש רק שבטל, וזהו שילוב הוי' באד' זוקף בשם ביטול אמיתי, זכרונות איך למעלה היש וזהו שילוב הוי' באד' ואמן זהו"ע בהמצאו, ולכן בהמצאו בעשי"ת שהרי בר"ה קראו אדה"ר אד', בהמצאו בבהכ"נ, ונחלתו נק' בהמ"ק כי היכל ק"ק דבריאה הרי נק' קה"ק וקד"ק וזהו כח"ב דאצי' ע"כ צ"ל ע"י העלאת מ"ן מהיכל ק"ק דבריאה מעוררים כח"ב דאצי', ע' זח"ב פקודי דרס"ב א' ברוך רבויא דברכאן, א"כ זהו מוסיף אור בשם הוי' וכמ"ש בד"ה שבת שבתון איך ע"י שכה"ג נכנס לקה"ק מכפר על כל הפגמי' שבשם הוי' ועמ"ש בד"ה וכל אדם לא יהי' באה"מ, ומזה יובן ענין וה' בהיכל קדשו חיבור הוי' אד' עי"ז נמשך תוס' אור בשם הוי', ועמ"ש ע"פ אד' שפתי תפתח.

יבמות מט"ב, והנה אליו ולא למדותיו ע' פרד"ס שער הכוונה ועמ"ש ע"ז בסידור סוף שער הק"ש ממש דאליו ממש זהו בק"ש א"כ בצבור נמצא בחי' זו ג"כ תמיד ובעשי"ת ביחיד, זח"ב קעז"א בההוא זימנא דרשו הוי' בהמצאו ע"י שנפתחי' יג"מ, זח"א וירא דק"ה ע"ב, ואפ"ל כי לפעמים אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא, וא"כ אינו אליו ממש הבחי' ולא למדותיו אך בעשי"ת זהו בהמצאו שמאיר אוא"ס בהמדות, וע' זח"ב קפ"ד א' וכמ"ש בענין שנק' ר"ה יום הזכרון, ופי' בלקו"ת כמו שזוכר על דבר שקל לשכוח והרי זהו יחוד זו"נ, אלא לגבי עצמותו גם יחוד זה

כלא כי הוא יחיד שלמעלה מאחד יש אחד ואין שני, וע"כ ר"ה נק' יום הזכרון כמ"ש בד"ה תקעו בחדש שופר וזהו בהמצאו מבחי' אליו ממש ואעפ"כ נמצא בחי' זו תמיד במג"ד להדב"ז המעמיק עד הכתר ימצא בקשתו וזהו ע"ד נפתולי אלקים נפתלתי פצירות הרבה, והעשרה עד עשרה נימין בנבל עשור זמרו לו יכול להגיע לבחי' אליו כו' כענין כי ברבים הי' עמדי, עמ"ש ע"פ זה בתלים מענין בהכ"נ ובהמ"ד כי ת"ת כנגד כולם ומ"מ כשר לפני המלך, ומקום שמגדלין בו תפלה ס"ל לריב"ל שנק' בית גדול ע"ד דבר גדול מעשה מרכבה כו' או י"ל ענין בהכ"נ ע"ד מקדש מעט.

והנה בהמ"ק מבואר שהוא מבחי' מקיף למקיף בדרוש מזון לבוש בית בסדור ד"ה מזמור שיר חנוכת הבית, א"כ גם במקדש מעט יש בחי' הארה מבחי' זו ולכן שם הוא בהמצאו וע' בת"א בתחלתו בענין איזהו בית אשר תבנו לי ד"ה יהודה אתה וד"ה שימני כחותם וענין חציף עלי מאן דמצלי בבקתא, וא"כ מכ"ז יובן שבחי' קראינו אליו מאיר בבהכ"נ ובבהמ"ד וע' בלקו"ת פ' פנחס בזמן הבית הי' יורד אש שלמעלה ממש ע"י הבית כו' משא"כ בתפלה אף שהוא במקום קרבנות ומ"מ גם בתפלה נעשה שינוי שפועל ירידת המטר כו' ולכן צריך לזה עכ"פ בהכ"נ ובהמ"ד שיש בהם הארה מבחי' בית כו' וזהו ע"ד המגביהי כו' המשפילי כו' ע"י התפלה פועלים רק שנשאר למעלה כו' וכדי שיומשך למטה תומ"י זהו ע"י שנמשך מבחי' ורב חסד, ע' ד"ה ויגמל שקדי' וזהו"ע הבית מקיף למקיף גורם כח הירידה למטה ועוד בצבור יש שליח צבור שהוא צדיק יסוד עולם שליח מכל הרמ"ח אברים כו' שכללותן ע"פ ומאיר במ' הנק' תפלה וז"ס בעל תפלה משא"כ ביחיד ועוד כי אומר שמו"ע בקול רם עד מהרה ישמע כו' קול כלה, והקול נשמע בית פרעה קול ברמה נשמע משא"כ ביחיד צלותא בחשאי שאין לה קול ע' ד"ה מהרה ישמע, וע' ד"ה שוש אשיש בענין ומעיל צדקה יעטני, ונשמע קולו זהו שנמשך הגילוי למטה.

עד"ז בהמצאו בעשי"ת דכמו בבהמ"ק שהוא שם אד' נק' שם הוי' ככתבו ממש וזהו בהמצאו היכן שהוא מצוי, כמו"כ ר"ה שהוא שם אד' דינא דמלכותא כמ"ש ע"פ כן אד' הוי' יצמיח צדקה, א"כ ה"ז היכן שהוא מצוי ולכן אפי' ליחיד משא"כ שאר ימות השנה הוא כמו בגבולין וא"כ עשי"ת ובהמ"ק זהו מעין בחי' ביום ההוא יהי' כו' ושמו אחד וגם פי' בהמצאו מה שם הוי' מקבל מא"א מבחי' אנכי והא בהא תליא כי זהו שיהי' ושמו אחד הוא ע"י הוי' אחד היינו חיבור ב' שמות הוי' וזהו ג"כ בעשי"ת כמ"ש ויעבור כו' ויקרא כו' ועמ"ש סד"ה וזכרתי את בריתי יעקב גימ' אמן ואמן ע"ד והוי' יגיה חשכי, גם בהמצאו הפך מבחי' למה ה' תעמוד ברחוק לעיל אות ד'.

———•———

ענין* בצבור עשרה בטלנין נק' עיר גדולה ע"ד גדול ה' בעיר משא"כ נק' כפר יחזקאל בן כפר, שכינה בארץ דוקא ולגבי יעקב ויוסף אף בח"ל ע' אלשיך פ' ויצא וכמ"כ סגולת עשי"ת שהם ימי תשובה בינה הם חשובים כצבור כי אז מאיר עתיק א"כ אז הוי' כאלקים ואד' וזהו בהמצאו, דרשו גבי אבידה עד דרוש אחיך אותו, שוטה המאבד מ"ה, ע' בד"ה כנשר יעיר גבי כי פשענו, כשה אובד נאבד לא כתי' אלא אובד, אותו בסימנין עדות לישראל בכ"א יש שם הוי', דרשו הוי' ע"י שם אד' קבלת עול בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' בזאת יבא אהרן זה השער והוא ירא"ת ודרשו הוי' להמשיך שם הוי' שבנפש כמ"ש בד"ה ולא אבה קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתיך.

דרשתי את ה' ועניני, שויתי הוי' לנגדי תמיד, אני הוי' לא שניתי ואיך אתם בנ"י אין לכם כלות הנפש וא"כ דרשו הוי' בבחי' כלות הנפש, מי לי בשמים כו'.

א) **בהמצאו** בשם אד'. ב) ע"ד מדה"ד ושיתף מדה"ר בד"ה תקעו הב'. ג) סמיכת גאולה לתפילה, גדול העונה אמן מעשה גדול.
ד) ואיך ממשיך ש' אד' ע"י קבלת עול ג"פ היכל המה ושם אד' מקדש וההפך מזה חורבן. ה) שממית בהיכל. ו) וצ"ל תשובה, דרשו, בהמצאו במקדש מעט. ז) בהמצאו דעשי"ת כי ר"ה ש' אד' המלך המשפט. ח) וצ"ל עבד מילה. ט) ומי שפגם ע"י ממעמקים, כמ"ש סד"ה תקעו פ"ב. י) ואזי המצאו, שנמשך ש' הוי' ממעמקים שהוא המוצא והמקור. וגם ע"י גילוי זה והי' הוי' לי לאלקים, ועמ"ש סד"ה ביום השמע"צ כנישין פי' מאת הוי' היתה זאת, וזהו בהיותו קרוב.

בעזר"ה תק"צ לפ"ק

שובה ישראל עד הוי' אלקיך כו' קחו עמכם דברים ושובו כו'. פי' דברים הן הוידוי ושובו היינו החרטה בלב כי עיקר תשובה בלב וכמ"ש קרעו לבבכם כו' אלא שצריך ג"כ להתודות בפה וזהו ענין הוידויים ועי"ח שאו' ביוה"כ שהוא יום מחילה וסליחה וב' דברים אלו הן הן עיקר התשובה וכמ"ש באגרת התשובה פ"א בשם הרמב"ם וסמ"ג. והנה חיוב הוידויים

ענין: קטע זה נמצא בבוך באב' 39 קודם המאמר דלהלן ד"ה דרשתי.

נפקא לן מדכתיב בפ' נשא והתודו את חטאתם כו'. וצריך להבין למה אמר זה שם בפ' נשא דכתיב גבי' והשיב את אשמו בראשו וחמישיתו יוסיף עליו דמיירי גבי ממון ולמה לא השמיענו זה גבי תשובה על דברים שבינו לבין קונו כיון דבאמת על כל עבירה צריך ווידוי כנ"ל גם צריך להבין מ"ש שובה ישראל הלא ידוע דיש ב' בחי' יעקב וישראל וכתיב לא יעקב יאמר עוד כו' שבחי' ישראל גבוה יותר מבחי' יעקב למה כאן כשצריכים תשובה מחמת שנכשלו בעוונם כדסיים כי כשלת בעוניך הזכיר עליהם שם ישראל דוקא. ותחלה צריך להבין ב' בחי' אלו יעקב וישראל דהטעם שנק' ישראל מבואר בכתוב כי שרית עם אלקי' כו'. והענין הנה נודע כי תכלית בריאת העולמות הוא להיות לו ית' דירה בתחתונים ופי' תחתונים היינו תחתונים במעלה שהעוה"ז הוא היותר שפל במעלה ומדריגה להיות האלקי' מוסתר בו בתכלית וזהו לשון העולם כי הוא לשון העלם והסתר שהוא החושך וההסתר שמעלים ומסתיר על אור ה' א"ס ב"ה השוכן בתוכו ונראה ליש ודבר בפ"ע והנה אף גם שעולמות העליונים נק' ג"כ עלמין כמ"ש בת"ז עלמין סתימין ועלמין דאתגליין כו' לפי שהם ג"כ בבחי' מעלימים לגבי אא"ס ב"ה אך העה"ז הוא העולם היותר שפל בתכלית ההעלם וזהו שנקראים ב"פ בלשון חלד כמ"ש האזינו כל יושבי חלד כי חלד הוא לשון חלדה שהוא לשון כיסוי והעלם כמ"ש במ"א וזהו בחי' דירה בתחתונים דהיינו שבעוה"ז שהוא כעת תכלית ההעלם והחושך יכסה ארץ הנה חושך זה יתהפך לאור לימוהמ"ש כי עין בעין יראו שיהי' בו דירה והשראת אא"ס ב"ה בגילוי רב ועצום ודירה זו יהי' ע"י עבודתינו עכשיו בימי הגלות בבחי' אתכפי' סט"א ואתהפכא חשוכא לנהורא של הנפש מזלע"ז דהיינו מהתהפכות נה"ב שעי"ז אתכפייא ואתהפכא חשוכא בנפש האדם נעשה להיות לע"ל אתהפכא של חשוכא של ההעלם בכללות עוה"ז להיות בו דירה והשראת א"ס ב"ה כנ"ל והנה עיקר אתכפי' ואתהפכא חשוכא הוא בקיום מ"ש וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא אלקי' וכמ"ש בר"מ פ' וארא דף כ"ה ע"א שזה לימד משרע"ה דעת את העם שידעו שהוי' הוא אלקי' שבחי' שם אלקי' שהוא המסתיר הגורם להיות העלם הוא ממש בחי' שם הוי' ולכן קמי' ית' אין שום הסתר והעלם וכולא קמי' כ"ח וזהו וידעת היום דוקא כי היום לעשותם וע"י בחי' ידיעה זו שבהיום לעשותם אף שהוא בחי' ידיעה לבדה ולא גילוי ממש הנה עי"ז זוכה לימוהמ"ש למחר לקבל שכרם בבחי' ראי' ממש כי עין בעין כו'.

ב) **וביאור** ענין ידיעה זו שהוי' הוא אלקי' הוא ענין יחו"ע ויחו"ת (דהיינו שילוב שם הוי' בשם אלקי' ואד' נק' יחו"ת ושילוב שם אלקי' ואדני בשם הוי' נק' יחו"ע כדלקמן בסי' ד') שבק"ש אחד ובשכמל"ו כי אחד הוא בחי' יחו"ע ובשכמל"ו הוא בחי' יחו"ת ולכן באמרינו פ' ראשון דק"ש שמע כו' ובשכמל"ו צריך להתבונן ביחוד זה דהוי' הוא אלקי' ביחו"ע באמירת אחד וביחו"ת באמירת בשכמל"ו ולקיים מ"ש וידעת היום כו' וע"י ידיעה זו יבוא לבחי' ואהבת בכל לבבך והוא מ"ש והשבות אל לבבך לאחר וידעת כו' להיות בחי' אתכפי' ואתהפכא כי בכל לבבך בשני יצריך כנ"ל

ולכן אנו קוראים ק"ש פעמים בכל יום ערב ובוקר לפי שצ"ל יחוד זה של הוי' הוא אלקי' בשמים ממעל ועל הארץ מתחת כו' וכנגד ב' בחי' שהם שמים וארץ קוראים ק"ש ב"פ ערב ובוקר (ובכל בחי' יש ב' בחי' יחו"ע ויחו"ת אחד ובשכמל"ו אף דלכאורה אינו מובן איך שייך בחי' יחו"ת בשמים ממעל כפי הידוע דבחי' שמים רומז למדות עליונות דאצי' אך לק"מ דמ"מ שייך ג"כ בחי' שילוב הוי' באד' ועוד י"ל שהוא ע"ד ליכלל מדת לילה ביום ומדת יום בלילה ועוד דלפי מ"ש דבחי' שכל ומח' באדם נק' שמים א"כ גם למעלה בחי' אצי' ובריאה נק' שמים כנ"ל) והנה כמו שיש בעולם שמים וארץ כך יש בנפש האדם ב' בחי' אלו כי הנה הנפש כלולה מד' בחי' שכל ומח' דיבור ומעשה והן הנרמזים בפ' כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכ' בשאול ופי' בזוהר פ' פנחס דר"כ דבכחך היינו הנשמה שהיא הנק' כח לכן הזהיר שישתדל לקיים התו"מ בעוה"ז שהוא עולם המעשה היום לעשותם משא"כ בעוה"ב אין שייך לעשותם וזהו כי אין מעשה וחשבון כו' שהם ד' מדריגו' הנ"ל בנשמה כי חשבון היינו עלמא דתלי' בדיבורא ודעת הוא בחי' מח' כמ"ש בזו' שם וז"ש שד' בחי' שהנשמה כלולה מהם שהם שכל ומחדו"מ בכולם היום לעשותם בעוה"ז אבל משנסתלק מעוה"ז אין שייך שום לעשותם רק לקבל שכרם וד"ל ובחי' אלו הם נמשכים מד' אותיות דשם הוי' כי חלק הוי' עמו והם בחי' ד' יסודות רוחני' שהנפש כלולה מהם וזהו ג"כ מה שאנו אומרי' נשמה שנתת בי טהורה אתה בראת אתה יצרת ואתה נפחת בי כי בראת יצרת נפחת הם בחי' בי"ע בחי' מחדו"מ כי נודע בפי' יוצר אור ובורא חושך שהיצירה נק' אור לפי שהוא בחי' דיבור שהוא אור וגילוי של ההעלם של המח' הנק' חושך ופי' טהורה היא היינו בחי' ח"ע המאירה בעולם האצי' שלמעלה מבי"ע ולהיות הנשמה כלולה מד' בחי' הנ"ל ע"כ אומר נשמה שנתת בי טהורה היא כו' עד אתה נפחת שהם ד' בחי' שיש בהנשמה והנה השכל והמח' שבנפש הם נק' בחי' שמים והדיבור והמעשה הם בחי' ארץ כי הנה כמו על דרך משל שהשמים המקיפים את הארץ מכל צד והארץ מוקפת מהם כך בחי' השכל והמחשבה הם מקיפים על בחי' הדיבור והמעשה שכשצריך לדבר איזה דבר הרי מתחילה הדיבור כלול בתוך המחשבה וגם אחר כך כשמדבר הנה אי אפשר לדבר בלא מחשבה שיחשוב מה שידבר נמצא המח' מקיף את הדיבור וכן על המעשה ולכן נק' השכל והמח' בשם שמים והדיבור והמעשה בשם ארץ ועם היות שגם המח' הוא בחי' לבוש לגבי הנפש ר"ל לגבי השכל כמו הדו"מ שהם לבושי' ולכן אמר טהורה היא ענין בפ"ע ואח"כ בראת יצרת כו' הוא ענין בפ"ע מ"מ הרי המח' כלולה ומתאחדת עם הנפש המשכלת וא"א להיות להשכל בלי אותיות המחשבה והרי הוא כהדין קמצא דלבושי' מני' ובי' וזהו בחי' לבוש המחובר שא"א להיות בלעדו לכן נכללה המח' ג"כ בבחי' שמים להיותו דבר א' ומחוברת עם השכל משא"כ הדיבור והמעשה הם בחי' נפרדים מן הנפש ואין הנפש מתלבשת בהם אלא בעיתים שמדבר או עושה כו' לכן נק' בשם ארץ (ומבואר בזוהר שיש שמים עילאין ושמים תתאין וארץ עילאה וארץ תתאה לכן ג"כ

בנפש הם ב' בחי' שמים היינו שכל ומחשבה וב' בחי' ארץ דבו"מ) וז"ש וידעת כו' כי הוי' הוא אלקי' כו' בשמים ממעל ועל הארץ מתחת דהיינו בכל ד' בחי' הנ"ל של הנפש היינו שכל ומחשבה הנק' שמים ודבו"מ הנק' ארץ בכולו יומשך ויתפשט גילוי יחוד זה דהוי' הוא אלקי' דהיינו שצריך להיות אתכפי' ואתהפכא בנפש מזלעו"ז בין בבחי' שמים ובין בבחי' ארץ שיהי' כל הד' בחי' מיוחדים לה' לבדו שהשכל יהי' טרוד בחכ' התורה ולהתבונן בגדולת ה' וכן המח' לערוך ולחשוב מחשבות בתפלה דגדלות ה' וזכרו נפלאותיו כו' ואשר בחר בנו כו' וכן הדיבור יהי' ממולא מן התורה נמצא בד' דברים שכל ומחדו"מ הוא בתפלה ותו' דאורייתא מח"נ ודברת בם כו' ובחי' מעשה מפורש בפ' שניה ואספת דגנך ומעשה הצדקה והנה יחו"ת הוא בחי' יעקב יו"ד עקב יו"ד בחי' חכ' וביטול הנמשך בבחי' עקב דסוף המדריגות להיות אתכפיא ואתהפכא והיינו כשעדיין האדם בבחי' מלחמה באתכפיא ואתהפכא זו שאז מדת אלקי' וצמצום להיות עלמא דפרודא היא הגוברת והיא עיקרית בנפש האדם אלא שממשיך בחי' יו"ד דהיינו שילוב הוי' באלקי' ואד' כי הוי' בחכ' כו' אבל ישראל כי שרית עם אלקי' שכבר גבר שם הוי' על שם אלקי' דהיינו שילוב אלקי' ואד' בהוי' והרי הוא למעלה מבחי' אלקי' שהוא הצמצום כו' ועם אנשים הם כחות המתפשטות משם אלקי' שהם שלוחי הדין והמקטרגים כו', והנה כתיב וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו ה' הוא אלקי' ב"פ ולהבין למה כפלו ב"פ אך הענין הוא כי הוי' הוא האלקי' ויש בו ב' פי' הא' שהוי' הוא גילוי אא"ס ב"ה בבחי' המשכה והתפשטות שהוא מבחי' הוי' וחסד זכר חסדו להיות כל ההוויות הוא הוא עצמיות וצמצום שנתצמצם להיות העולמות נפרדים הוא בע"ג בריבוי התחלקו' המדריגות מינים ממינים שונים שהצמצום זה היות באמת הצמצום גדול לגבי אא"ס ב"ה בבחי' גבול מ"מ הוא הוא הוי' שהרי עי"ז נמשך בחי' הוי' כל הויות מאין ליש שמבלעדי הצמצום לא הי' ההעלמות כלל שהי' בטילי' למקורם והי' כלא הי' וא"כ גם הצמצום הוא הוא הוי' והמשכות החסד ומיוחדים ביחוד גמור ואמיתי ממש, ופי' הב' כי בחי' הוי' והמשכות החסד שמהווה כל הויות שע"ש זה נק' הוי' לשון הוה ויהי' היו"ד שבראש התיבה שהוא להורות שמהווה תמיד הרי בחי' זו הוא רק בחי' אלקי' וצמצום לגבי מהו"ע כבי' וכמ"ש אני ה' הוא שמי שבחי' הוי' אינו אלא בחי' שם כמו עד"מ שם האדם אברהם שאינו אלא לזולתו לקורא אותו בשמו אבל אין לשם ערך ויחוס כלל אל עצמותו ומהותו של אדם שאינו ממהותו ולא מערכו כלל כך הנה בחי' המשכה זו של הוי' וחסד מאא"ס ב"ה להחיות עולמות ולהוותם מאין ליש אין ערוך אליו ית' כלל כמשל זיו השמש בהשמש כו' כי הוא לבדו ית' קדוש ומובדל מגדר עלמין גם שמו נשגב בבחי' לבדו רק הודו וזיו של שמו על ארץ כו' הארה דהארה ואף גם זאת בבחי' על דוקא ולא שייך עליו ית' בחי' הוי' כי ענין הוי' יו"ד חכ' כו' ולא שייך אליו ית' אפי' אנת חכים ולא בחכמה ידיעה אלא לגבי בחי' ההשתלשלות שנשתלשלו בחי' חו"ב והרי הוא ית' מקור להם וכמ"ש כי עמך מקור חיים והוא מקור החכ' מקור הבינה אבל אינו מתלבש ממש בבחי' חכ' כי החכ' מאין תמצא כתי' מבחי' אין

דהיינו שאין התהוות החכמה מבחי' השתלשלות להלבשת אא"ס ב"ה ממש אלא מבחי' שהוא אין ואפס הוא בחי' זיו כו' וכמ"ש במ"א והרי זיו זה הוא עצמו צמצום רב ועצום לגבי אא"ס ב"ה עצמו כבי' וז"ש יעקב בתפילתו אם יהי' אלקי' עמדי ושמרני כו' ושבתי בשלום אל בית אבי או יהי' הוי' לי לאלקי' פי' כי אחר שיהי' אלקי' עמדי בבחי' אתכפי' ואתהפכא ואחר כל מדריגות עד ושבתי בשלום כו' אזי יבוא ויגיע למדריגה גדולה ונפלאה הוא ביטול והתכללות באא"ס ב"ה שלמעלה מעלה מבחי' הוי' עד שבחי' הוי' לבחי' אלקי' תחשב. והנה יעקב אמר סדר המדריגות מלמטה למעלה והיינו מדריגות הצדיקים ההולכים לפני הוי' ממדריגה למדריגה אך מי שהעביר את הדרך וחטא שפגם באיזה ל"ת או בביטול מ"ע שהרי א"א להמשיך בחי' הוי' בבחי' אלקי' יחו"ע ויחו"ת להיות אתכפיא ואתהפכא מאחר שפגם בשם הוי' כי המצות נק' מצות הוי' כמ"ש בזוה"ק דתליין בשמי' כענבא באשכלא מימינא ומשמאלא מימינא מ"ע ומשמאלא מצות ל"ת והנה אומרי' בתיקון ק"ש שעל המטה אם פגמתי באות יו"ד ונתחיבתי סקילה וכן בווידוי ע"ח ביוה"כ מזכירין סקילה ושריפה כו' ולא דברו בעבירות חמורות דוקא שחייב עליהם סקילה ממש כגון ע"ז שהיא מהנסקלין שהרי התורה הוא בחי' השתלשלות שיש בה גשמיות ורוחניות וכשם שיש סקילה גשמי' לע"ז גשמי' כך יש סקילה רוחני' לע"ז רוחניות וכמארז"ל ישראל שבחוץ לארץ עובדים ע"ז בטהרה שענין ע"ז גשמי' הוא המשתחווה לשמש וירח מפני שמהם תצא השפעת המזון וכמ"ש ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים הגם שבאמת נמשך ההשפעה על ידם הרי הם שלוחי ההשפעה בלבד והמשתחווה להם מחשב אותם ליש ודבר נפרד כאלו הם משפיעים מצד עצמו והנה ההשתחוואה בגשמיות היינו שכופף ראשו וקומתו הגשמי' ויש השתחוואה ברוחניות שכופף ומבטל שכלו לדבר הנשפע מן השמש הירח שהם מגד תבואתו כו' ודאגת הפרנסה ע"י איזה תחבולה כאלו התחבולה ההיא היא עיקרית והשפעה זו הגם שאמר וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה הרי אלקיך כתיב שלא יהי' נפרד מאלקותו ית' וכו' כנ"ל משא"כ כשמחזיק את התחבולה עיקר שהוא בבחי' נפרד כנ"ל וע"ז הרי הוא חייב סקילה רוחני' כי סקילה הוא באבנים והיינו שעי"ז גורם לו להיות לב האבן שלא יוכל לפתוח לבו בהתבוננות בחי' הוי' כו' וכן כל הכועס כו' וגסי הרוח כו' שהם כאלו עובדים ע"ז כו' לפי שהם היפוך הביטול והרי פגם באות יו"ד שהוא ענין הביטול בבחי' חכ' כו' וכה"ג כביטול מ"ע התלויות באות יו"ד ביטול דאורייתא מחכ' כו' וההי' של השם הוא בחי' התבוננו' לאורך ורוחב בגדלות א"ס ב"ה להלהיב לבו כו' דהיינו כמו אות ה' שיש לו אורך ורוחב עד"מ וכנגד זה שריפה שישרוף לבו באש זרה ותאוות חומריות וכיוצא בזה הרבה פרטיות עבירה וביטול מצות שיש פוגמים אות שם ה' כל חד לפום מאי דידע בנפשו אשר ע"כ לא יכול להמשיך שם הוי' בבחי' אלקי' הוא הצמצום ויחו"ע ויחו"ת להיות אתכפי' ואתהפכא.

והעצה היעוצה לזה ויצעקו לה' שכדי להיות המשכת הוי' צריך להקדים בחי' צעקה בלב מקרב איש ולב עמוק עומקא דלבא להיות בטל ונכלל באא"ס ב"ה ממש שלמעלה מבחי' הוי' כי אני הוי' הוא שמי כו' אלא

שמצד עצמותו ומהותו ית' נק' בשם אנכי מי שאנוכי שאינו נתפס בשם וע"ז נאמר אנוכי אנוכי הוא מוחה פשעיך למעני וכתיב לפני הוי' תטהרו למעלה מבחי' שם הוי' שם הוא עליות כללות נש"י ביוה"כ והיינו ע"י בחי' רחמנות מדתו של יעקב ומבריח מן הקצה אל הקצה דהיינו מן הקצה התחתון שירד מטה מטה אל הקצה העליון שמריש כל דרגין בחי' אנוכי שלמעלה מבחי' הוי' ובחי' רחמנות זו הוא שיעורר רחמים רבים על ניצוץ אלקות שבנפשו אחר שישיב אל לבו רוממות א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שהוא רם ונשא מבחי' הוי' כי הוי' בחכ' וכולם בחכ' עשית שהוא כעשי' גשמי' ואי לזאת הרחמנות גדול על ניצוץ אלקי שבנפשו ואיך שירד פלאים מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, ובחי' הרחמנות זו אותה אנו מבקשים אלקי עולם ברחמיך הרבים כו' רחמיך דוקא כלומר שאתה יודע הרחמנות כמה גדלה בלי שיעור ואין ביכולת השגת נשמתינו לשער גודל ועוצם הרחמנות על הירידה הגדולה הזאת שמאא"ס ב"ה מאחר שנשמתינו הם בבחי' גבול ונברא יש מאין אין להם הרגשה על הירידה הזאת שמאא"ס ב"ה חהו ותתפלל חנה על הוי' ובכה תבכה שע"י בחי' בכי' הוא בחי' ומדות התעוררות הרחמנות תתפלל על ה' על דוקא למעלה מבחי' הוי' וזהו שובה ישראל עד הוי' אלקיך פי' עד שהוי' יהי' בבחי' אלקיך וצמצום ע"י התשובה הוא התעוררות רחמנות כי עיקר התשובה בלב שתהי' התשובה גדולה כ"כ בפנימיות הלב מעומקא דלבא עד כי ישוב ליבטל וליכלל באא"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' הוי' רק לפני הוי' תטהרו ואנכי אנכי הוא מוחה כו'.

יהנה סדר התשובה שלא כסדר ההשתלשלות המדריגות מלמטה למעלה כו' רק הוא בבחי' דילוג למעלה מבחי' השתלשלות והטעם ביאר הכתוב כי כשלת בעוניך והיינו כמ"ש כשל בעוני כחי וכח היינו הנשמה כמ"ש כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך כו' שהנשמה קרויה נר כמ"ש נר ה' נשמת אדם ועבירה מכבה כו' שמכבה את הנר כו' לכך אין כח בנשמה לעמוד בקשרי המלחמה בבחי' אתכפי' ואתהפכא ולהמשיך הוי' בבחי' אלקינו יחו"ע ויחו"ת אחרי שנתחלשה וכשל כחה מפני עבירה שכבתה נרה וע"כ צריכה לדלג שור על רום המעלות וזהו כי תצא למלחמה על כו' על דוקא ולכן מתחלה שובה ישראל עד שהוי' יהי' בבחי' אלקי' ואח"כ קחו עמכם דברים הם התורה והמצות ושובו אל ה' להמשיך בחי' הוי' בבחי' אלקי' יחו"ע ויחו"ת ע"י אתכפי' ואתהפכא כי זהו תכלית בריאת האדם בעוה"ז ולשמור ולעשות ולקיים כסדר המדריגות ולילך ממדריגה למדריגה מלמטה למעלה רק התשובה הוא לפי שעה שהשעה צריכה לכך לדלג שור שלא כדרך וסדר ההשתלשלות אבל אחר שישוב אל ה' וירחמיהו הנה מזה נמשך שם ה' בחי' התהוות כל ההוויות והתחדשות החיות כו' לתקן כל הפגמים ולמלאות כל החסרונות שחסרו מ"ע או שפגם מצות ל"ת אזי יהיה נמשך שם הוי' בבחי' אלקי' ביחו"ע ויחו"ת להיות אתכפי' ואתהפכא וזהו שנאמר בי"ג מדה"ר ה' ה' כלומר שהוי' קורא וממשיך בחי' הוי' דהיינו שע"י בחי' הוי' אלקים שהוי' הוא בבחי' אלקים ממשיך להיות נמשך הוי' בבחי' אלקי' יחו"ע ויחו"ת וב' הויות אלו הם כתובים בשני מקראות דכתיב ה' רחום וחנון וכתיב חנון ורחום פי' ה'

רחום וחנון שהם מבחי' ה' נמשך בחי' רחמנות להיות עולמות יש מאין ולהתצמצם במדת אלקות שהוא ג"כ מדות הח"ס כנ"ל וחנון ורחום ה' פי' שהתהוות ה' והמשכות החסד שהרי אין זו אלא בחי' צמצום לגבי אא"ס עצמו כבי' והגורם להיות צמצום זה הוא חנון ורחום שמבחי' אנכי מי שאנכי נמשכים מי"ג מדה"ר שבהם וע"י קורא וממשיך ה' ה' כו' כנ"ל. וזהו כי עמך הסליחה למען תיורא כי מבחי' סליחה ביוה"כ שהוא גילוי רצון העליון לפני הוי' תטהרו נמשך י"ג מדה"ר להיות גילוי בחי' יראה הוא יו"ד של שם הוי' כמ"ש בזוהר יו"ד על ראשי' דבי' שרי' תחילה והוי' הוא בחי' אהבה והם הנסתרות להוי' אלקינו שהנסתרות הם אהוי"ר והנגלות ו"ה נגלות הם התו"מ ו' המשכות הקול קול יעקב ה' בחי' מצוה מעשיות שבעשי' והיינו גילוי של שם הוי' להיות התחדשות התהוות כנ"ל כו' וזהו הלוך ילך ובכה כו' כי הנה ישראל נק' בשרשם למעלה זרע קדש מצבתה שיסודתו בהררי קדש עליון ומשך הזרע היינו המשכה וירידה שירדה ונשתלשלה נשמותיהם למטה ולהיות חוזרים ועולי' לקדש עליון ממטה למעלה הלך ילך ממדריגה למדריגה בהלוכה שאין לה שיעור והפסק הגבה למעלה מאד וע"י בחי' ובכה הוא התעוררות הרחמנות ובכה תבכה שע"י זה יהי' בבחי' על ה' כו' ואח"כ בא יבוא ברינה נושא אלומותיו שחוזר וממשיך מלמעלה למטה תוספות וריבוי אור והתחדשות ההתהוות להמשיך בחי' ה' בבחי' אלקי' להיות אתכפי' ואתהפכא מכל הדברים הן בסור מרע והן בועשה טוב וע"ז נאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה' שהן דברים הרבה שיהי' בהם המשכות הוי' נושא אלומותיו שהוא עד"מ כמו אלומות ועומרים שהן ממין הגרעין שנעשו בתוספת וריבוי כך יהי' גדול כח התשובה כו' וד"ל.

להבין בתוספות ביאור ענין שובה ישראל כו' גם מ"ש וכפר על הקודש למה צריך הקודש לכפרה. הנה מתחילה יש להבין פי' פסוק ראשון דק"ש שמע ישראל, פי' שמע הוא לשון התבוננות ומפרש ואזיל מהו ההתבוננות הוא שיתבונן איך שהוי' אלקינו הוי' אחד. והנה ד' דאחד הוא ד' רבתי. והענין כי ארז"ל והלא במאמר אחד יכול להבראות פי' דאע"ג דבעשרה מאמרות נברא העולם יהי אור יהי רקיע כו' מ"מ בחי' מאמר דבראשית הוא הכולל כל הט' מאמרות שאח"כ והוא עד"מ כמו המחשבה באדם שכוללת כמה דיבורים דמה שיחשוב ברגע יצטרך לדבר שעה כידוע והרי כל הדיבורים כולם היו כלולים תחילה במחשבה אחת הזאת כמ"כ יובן למעלה. דהנה אנו אומרים צופה ומביט עד סוף כל הדורות, והיינו משום שכל התהוות העולמות הוא רק מבחי' מחשבה אחת, וזהו מאמר דבראשית רק שאח"כ נפרטו ע"י ט' מאמרות כדי שישתלשל ויומשך החיות מבחי' מחשבה לבחי' דיבור שהוא בחי' ירידה והתחלקות החיות בשביל שיהיו הנבראים כמו שהן עכשיו שאינן יכולים לקבל מבחי' המח' שהיא בחינה עליונה ביותר ואילו הי' גילוי

בחי' המחשבה עליונה היו בטלים במציאות ממש מחמת גילוי האור וכביטול הנר בפני האבוקה ולא היו בבחי' יש כמו שהן עכשיו, וזהו ענין ד' רבתי דאחד שהוא בחי' מקור הדיבור דהיינו בחי' מחשבה הנ"ל ולכן היא ד' רבתי להורות שמחשבה זו כוללת בתוכה כל בחי' התחלקות שבדיבור, ולכן אותיות המחשבה נק' אתוון רברבין כמ"ש במ"א, ובזה יובן פי' וענין אחד דהחי"ת הוא ז' רקיעים והארץ וד' רוחות העולם כולם בטלים קמי' ית' כמ"ש הנה מקום אתי, וביטול זה הוא בהגלות נגלית בחי' הד' רבתי שהוא המחשבה שבגילוי בחי' זו הם מתבטלי' דסיבת היותם בבחי' יש ודבר נפרד לגמרי הוא מצד הדיבור כנ"ל וכמ"ש ברוח פיו כל צבאם שכל ריבוי ההשתלשלות דג' עולמות בי"ע הכל מבחי' צירופי אותיות הדיבור דבר ה' ורוח פיו כי הוא אמר ויהי כו' אבל כל הדיבור כלא ממש לגבי מח' הא' שבמוח ומתבטל הדיבור לגמרי כשעולה ונכלל בבחי' המחשבה ולכן אין הנבראים תופסים מקום כלל וכלא חשיבי כו' וזהו מ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, נזכר ג' לשונות בראתיו ויצרתיו ועשיתיו והיינו שהם בחי' מח' דו"מ שע"י ג' בחי' אלו נתהוו העולמות בראתיו הוא בחי' מחשבה וכנ"ל דמאמר דבראשית כולל כל הט' מאמרות ובמאמר דבראשית נתהוו כולם רק שנפרטו אח"כ ע"י ט' מאמרות לבוא מההעלם אל הגילוי, וזהו יצרתיו הוא בחי' הדיבור שהוא בחי' צורה שמצייר ומגלה את האותיות שבמחשבה לבוא מההעלם אל הגילוי וזהו שנאמר יוצר אור כו', אף עשיתיו היינו להיות ההשפעה בעולם השפל נק' בחי' עשי' כמ"ש תתברך כו' על כל שבח מעשי ידיך וכמ"ש הפי' במ"א ההתבוננות באמרו ה' אחד היינו להתבונן איך כל העולמות בטילים לגבי המח' א' שהוא הד' רבתי שבגילוי בחי' זו אינן תופסים מקום כלל כנ"ל.

ב) אך להבין מ"ש תחילה הוי' אלקינו ואח"כ נאמר הוי' אחד. הענין דזה קאי על נשמות ישראל ששרשן גבוה יותר אפי' מבחי' מחשבה המרומזת בד' רבתי דאחד והגם שארז"ל ישראל עלו במחשבה אך אמרו עלו דוקא במח' עלו דוקא שנמשכו מבחי' עילאה כי יש כמה בחי' מחשבה וכמ"ש מאד עמקו מחשבותיך לשת רבים ופי' כמו עד"מ באדם יש ב' מחשבות הא' מחשבה השייך לדיבור שחושב איך ומה שידבר ובחי' מח' אין שייך רק כשצריך לדבר לזולתו משא"כ בפ"ע א"צ לבחי' מחשבה זו ונק' מח' תתאה והב' הוא מחשבת שכל שהרי כשמשכיל איזו השכלה אפי' בפ"ע א"א לתופסה בלי אותיות ונק' מח' עילאה וכמ"כ עד"מ למעלה בחי' מח' עילאה היא למעלה מבחי' מח' תתאה הנ"ל אשר היא מקור הדיבור ולכן ארז"ל בראשית נמי מאמר הוא כיוון שהמחשבה זו היא מקור הדיבור ולכן מאמר דבראשית נמשך ג"כ ביום א' מששת ימי בראשית, משא"כ נשמות נמשכו מבחי' מחשבה עילאה ולכן היו קודם וימ"ב כנודע מאמרז"ל במי נמלך כו' ולכן נאמר הוי' אלקינו שהוא למעלה מבחי' אחד כי אחד היינו בחי' ד' רבתי שהוא מח' תתאה מקור הז' רקיעים וארץ כנ"ל משא"כ הנשמות נמשכו מבחי' מח' עילאה וזהו ג"כ מ"ש נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת וגו' שהן ד' בחי' טהורה ובראת יצרת נפחת כי הנשמה כלולה בעצם מד' בחי' דהיינו ג' בחי' מחדו"מ שזהו מ"ש בראת יצרת נפחת אך להיות ששרשה למעלה בבחי'

מח' עילאה ומצד זה נאמר שנתת בי טהורה היא ואע"פ ששרשה משם מ"מ כלולה ג"כ מכל הבחי' שלמטה ג"כ כי כדי לירד ולהתלבש בגוף הוא ע"י אמצעות בי"ע וד' בחי' אלו הוא כנגד ד' אותיות השם הוי' וכמ"ש כי חלק הוי' עמו וכמבואר ג"כ לעיל ענין ד' בחי' אלו בענין בשמים ממעל ובארץ מתחת וזהו פי' שמע ישראל שיתבונן איך שהוי' אחד שכל העולמות בטילים לגבי המח' הא' וא"כ לאיזה תכלית ירדה הנשמה כ"כ מאיגרא רמא בחי' מח"ע לבירא עמיקתא בעוה"ז השפל היותר אחרון וסוף העשי' ממש והיז ירידה גדולה מראש המעלות לתחתית המדריגות אך הענין דירידה זו צורך עלי' היא, וזהו מ"ש כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו דהנה פי' כל הנק' בשמי הוא בחי' עולם האצילות דאיהו וגרמהי חד שהם בבחי' ביטול בתכלית והיינו ע"י גילוי בחי' ח"ע שהחכמה היא בחי' ביטול ואח"כ בראתיו יצרתיו אף עשיתיו הן ג' בחי' בי"ע שזהו מח' דומ"ע נמצא בכאן מבואר בחי' ד' עולמות אבי"ע וכנודע שיש ע"ס דאצי' וע"ס דבריאה כו' והן מרומזין בפסוק זה. והנה הנשמות נמשכי' מבחי' לבושים דע"ס של ד' בחי' הנ"ל ולכן הנשמה כלולה מד' בחי' ג"כ ששרשה מבחי' לברשי' דיו"ס דאצי' ששם מאיר בחי' חכמה עילאה וירדה למטה ע"י בי"ע והירידה צורך עלי' נרמז באמרו אף עשיתיו כי אף הוא לשון ריבוי לרבות עוד דבר שאינו מפורש כאן והוא הדבר שלמעלה הרבה מהארבעה בחי' הללו של הנשמה ולכן בא הריבוי בבחי' עשיתיו להורות שע"י ירידה זו בעשי' דוקא יהי' העלי' הזאת.

ג) וביאור ענין עלי' זו הוא ע"י מ"ש אח"כ ואהבת כו' בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך פי' אהבה דבכל נפשך הוא התקשרות ד' בחי' שבנפש בעסק התורה ומצות מח' במחשבה כו', ועי"ז יגיעו הנשמות לבחי' לאשתאבא בגופא דמלכא, פי' כי הנה ידוע מאמר אליהו לבושין תקינת לון דמיניהו פרחין נשמתין לבני נשא שהנשמות נמשכי' ומושרשים בבחי' לבושי' דע"ס, ופי' לבושים הם בחי' אותיות כמו עד"מ בנפש שמחשבה ודיבור הן בחי' לבושי הנפש אותיות הדיבור הם בחי' לבושי' חיצוני' ואותיות המחשבה הם בחי' לבושי' פנימי' אבל מ"מ הם רק לבושי' לבד וכלבוש תחליפם ויחלופו כו' ואף שנמשכו הנשמות מבחי' מח' עילאה היינו ג"כ בחי' אותיות הכלולים בח"ע עד"מ באדם אפי' כשחושב איזה השכלה בפ"ע שאז אין האותיות נרגשים בפ"ע רק כלולים ומתאחדים עם השכל וזה נק' מחשבה עילאה אבל מ"מ יש כאן בחי' אותיות אלא שהם בחי' אותיות השכל, ועד"מ זה יובן למעלה בענין התהוות הנשמות דהגם שנת' ששרשן מח"ע היינו מבחי' אותיות דמח' עילאה שזהו ג"כ בחי' לבוש וכמאמר לבושין תקינת לון כו' משא"כ בחי' גופא דמלכא היינו בחי' הע"ס עצמן חסד דרועא ימינא כו' שהוא ית' מיוחד בהן בתכלית (וכמ"ש בשע"ק להרח"ו שבחי' מחצב הנשמות הוא בחי' לבוש הפנימי לכלי' דע"ס, וכמו שהע"ס נחלקים דרך כלל לד' בחי' כנגד ד' אותיות שם הוי' יו"ד בחכ' כו' כמ"כ בלבוש הפנימי יש ג"כ ד' בחי' הנ"ל וכמ"ש שהנפש כלולה מד' יסודות והן ד' בחי' המבוארי' למעלה), והנה ע"י ירידתן בגוף בקיום התו"מ יעלו

ויגיעו לאשתאבא בגופא דמלכא שהגוף הוא מיוחד עם הנפש עד"מ, וכך למעלה הנה אא"ס ב"ה מיוחד ממש בבחי' ע"ס שהוא היודע והוא הדיעה כו', וזהו ענין ירידה צורך עלי' היא שיתעלו מבחי' לבוש שהוא דבר בפ"ע להיות נכללים בבחי' גופא דמלכא ממש ששם מאיר גילוי אא"ס ב"ה ממש כנ"ל, וכ"ז הוא ע"י אהבה דבכל נפשיך בהתקשרות כל חלקי הנפש בעסק התו"מ, וזהו שהמצות נק' מצות הוי' יש מצות תלויים ביו"ד דשם הוי' ויש בה"א כו' וע"י קיום המצות יתכללו הנשמות בע"ס עליונות שבהם מאיר ומיוחד שם הוי' ב"ה ועלי' זו היא דוקא ע"י ירידת הנשמה בעשי' דוקא בבחי' אתכפי' דנה"ב ולכן בא הריבוי במלת אף עשיתיו.

ד) אך כ"ז הוא מדריגת הצדיקים שעליהם נאמר תמים תהי' עם הוי' אלקיך כלומר שהוא בבחי' תמימות ושלימות וממשיך להיות הוי' אלקיך ע"י קיום התו"מ וע"ז נא' קדש ישראל לה' כו', פי' שמתחילה נמשכה הנשמה מבחי' טהורה היא לבושי' דיו"ס וע"י ירידתה בגוף נכללו בבחי' קודש לה' לאשתאבא בגופא דמלכא אבל מי שהעביר את הדרך ופגם בשם הוי' ע"ז נאמר כל אוכליו יאשמו פי' אוכליו שאוכל את בחי' ישראל שבו שכלול מד' בחי' הנ"ל והיינו כמ"ש חכמים המה להרע כו' בזה פוגם ומטמא החכמה שבנפש וזהו אם פגמתי באות יו"ד כו' וכן כל הד' בחי' שבו כמו אם פגמתי באות ה' או באות וי"ו שהם בחי' המדות ע"י התגברות המדות רעות כעס וגסות ותאוות בכ"ז הוא אוכל בחי' ישראל שבו ומבליעו בהרע כו' והוא ירידה עצומה מזה לעומת זה נגד העלי' דבחי' לאשתאבא בגופא דמלכא כי עבירה מלפפתו כו', ולא יוכל עוד לבוא לבחי' לאשתאבא כו' ולא ימשיך עוד היחוד דהוי' הוא האלקים הנ"ל כיון שפגם באותיות שם הוי' והעצה לזה הוא יאשמו פי' שיביא אשם כדין האוכל את הקודש כי קודש ישראל כו' ודין אוכל את הקודש צריך לשלם את הקרן ולהוסיף חומש גם להביא קרבן אשם, וביאור ענין זה הוא בחי' התשובה, דהנה ראשית התשובה הוא עזיבת החטא שיגמור בדעתו עוד שלא ישוב עוד לכסלה ח"ו וזהו עד"מ מה שמשלם את הקרן דהיינו מה שטימא ופגם בד' בחי' שבנפשו שהן שכל ומחשבה דו"מ יתקן עוד להיות שכלו ומחשבה דו"מ שלו מעתה ועד עולם מלובשים רק בתו"מ וכנ"ל.

ה) אך החומש שצריך להוסיף, וביאור ענין זה ברוחניות היינו דכמו עד"מ האוכל קדש צריך להוסיף חומש על הקרן שעל ד' מוסיף עוד א' ונותן חמישי (כדאיתא בגמ' פ"ד דב"מ) כך הוא בענין מי שפוגם בנפש האלקי' שלו שנק' אוכל את הקודש שלו אזי תקנתו שיוסיף חומש, פי' דכבר נת' שעצם הנשמה כלולה מד' בחי' שהם שכל ומחדו"מ כנגד ד' אותיות שם הוי' וכמאמר טהורה היא כו' עד אתה נפחת בי וזהו בחי' הקרן של הנשמה דפי' קרן הוא עצם תולדתה ממקור מחצבה שכלולה מד' בחי' הנ"ל וירידתה צורך עלי' שע"י תו"מ תגיע לבחי' לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא ג"כ ד' אותיות שם הוי' כנ"ל, אבל כשאכל את בחי' הקודש הזה תקנתו הוא דוקא ע"י שימשיך מבחי' עליונה יותר שלמעלה לגמרי מכל ד' בחי' הנ"ל, והוא

ע"י בחי' עומקא דליבא שהוא בחי' אהבת דבכל מאדיך שזהו בחי' ומדריגה חמישית שלמעלה לגמרי מבחי' ד' בחי' הנפש שכל ומחדו"מ (כי הנה הקב"ה נק' לב והתורה נק' מוח דאורייתא מחכמה נפקת ולכאורה אפכא מבעי' לי' דהרי המוח שליט על הלב, אלא הענין כי בהלב יש ב' בחי' היינו בחי' חיצוניות ובחי' פנימי' בחי' חיצוניות היינו האהבה הנלקחת מן הטעם והדעת כו' ובחי' פנימי' היא עומקא דליבא שלמעלה מהשכל כו', וזהו בחי' פנימי' רעותא דליבא כי בחי' רצון הוא למעלה מן השכל והטעם וכמ"ש במ"א בפי' ומצאת את לבבו נאמן דאברהם כו' והנה בחי' זו הוא למעלה מכל ד' מדריגות הנ"ל שבנפש שראשיתן היא החכמה ומ"ש מוח שליט על הלב היינו על בחי' חיצוניות הלב אבל פנימי' הלב הוא למעלה מעלה מהשכל לכן נמשל הקב"ה ללב שהוא בחי' קדוש ומובדל למעלה מהחכמה, וזהו ענין הוספת החומש שהיא בחינה ומדריגה חמישית ונעלה למעלה מעלה מבחי' ד' מדריגות הקרן שהם שכל ומחדו"מ ולכן נמשל הקב"ה ללב שהוא ית' למעלה מעלה מבחי' חכמה כו' ולכן בכח בחי' זו ממשיך מלמעלה ג"כ המשכה מבחי' אנכי מי שאנכי שלמעלה מההמשכה שע"י תו"מ דאורייתא מתקשראה בקוב"ה אבל בבחי' זו היא המשכת קוב"ה עצמו לכן ממלא כל החסרונות שנעשו בשם הוי' וכמ"ש ממעמקי' קראתיך הוי' כו') וזהו ג"כ ענין הוספת החומש מלמעלה דהיינו שמעורר וממשיך בזה מלמעלה גילוי בחי' רצון העליון שהוא למעלה מעלה מבחי' ד' מדריגות הרמוזים בד' אותיות שם הוי' יו"ד חכמה ה' בינה כו' (ואפשר שזהו בחי' תשובה תשוב ה' דהיינו לעורר ולהמשיך בחי' המדריגה החמישית שלמעלה לגמרי מד' אותיות שם הוי') וכמ"ש בזוהר הובא בר"ח שער התשובה פ' ב' ע"פ ישוב ירחמנו מאן ישוב ישוב עתיקא קדישא וכולא אתקרי תשובה כו', ופי' עתיקא קדישא ידוע שהוא מלשון המעתיק הרים דהיינו בחי' שנעתק ונבדל מכל בחי' השתלשלות העולמות והוא בחי' פנימי' רצון העליון שלמעלה מהחכמה וכמ"ש החכמה מאין תמצא שהחכמה נמשכת משם בבחי' יש מאין ממש וכולם בחכמה עשית כתיב שנחשבת כמו בחי' עשי' לגבי בחי' זו, ולכן נק' בחי' זו הוספת חומש שאינו מבחי' עצם הקרן כי בחי' זו אינה ממנין מדריגות ההשתלשלות דע"ס אלא שהוא בחי' גילוי א"ס ב"ה דאנת הוא חד ולא בחושבן רק אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן להון ע"ס וע"ס אלו נכללי' בד' אותיות השם כנודע ולכן עם מילוי השם הוא יו"ד אותיות כנגד ע"ס הנ"ל ונמצא בחי' הקרן והשרש של ע"ס הנ"ל הוא ד' בחי' הנ"ל, אבל אור א"ס ב"ה עצמו לאו מכל אינון מדות איהו כלל וזהו אנת הוא חד יחיד ומיוחד ממש ולא בחושבן שאין שייך לומר בו חכמה ובינה כו' כי מרומם ומתנשא מבחי' אלו, ובחי' המשכה זו שע"י התשובה היינו מבחי' אא"ס ב"ה ממש שלימותא דכולא, וזהו עד"מ הוספת בחי' החומש שהוא בחי' בפ"ע שאינה מתיחסת להקרן והיינו גילוי בחי' רצון העליון ב"ה שזהו בחי' הסליחה שהוא החזרת הרצון כו' וגילוי בחי' זו נמשך ע"י גילוי בחי' עומקא דליבא בנפש כנ"ל, ובזה יובן משארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלין כו' כי הנה לע"ל כתיב הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד שהן ה' עליות דכנ"י ובחי' עלי' החמישית שזהו בחי' מאד עולה על

כולנה כי מאוד היינו גילוי בחי' אור א"ס שהוא בחי' מאד דפירושו בלי גבול וגילוי בחי' זו נמשך ע"י אהבת בכל מאודיך שע"י עומקא דליבא שלמעלה מגבול וכלי הנפש נמשך גילוי המאד ובלי גבול האמיתי כו', וזהו בחי' תשובה תשוב ה' שבחי' גילוי בחי' זו בנפש הוא גילוי בחי' החמישית שלמעלה מד' בחי' השרשים שבנפש לכן עי"ז דוקא נמשך עלי' החמישית דלע"ל בחי' גילוי מאד העליון.

ו) **ובכל** הנ"ל יובן ג"כ מ"ש עיקר מצות התשובה בתורה בפ' נשא גבי וחמישיתו יוסף עליו כמש"ש והתוודו את חטאתם כו' הגם דלכאורה וחמישיתו יוסף אין שייך רק בממון אלא משום דבאמת עיקר בחי' תשובה הוא זאת בחי' גילוי פנימיות הלב שזהו בחי' וחמישיתו וכ"כ בשל"ה פ' נשא בהגה"ה דיוסף חמישיתו רומז על התשובה והיינו מטעם הנ"ל.

והנה רז"ל דרשו (בב"מ שם) מויוסף חמישיתו חמישיות הרבה. ולהבין ענין זה בבחי' תשובה מהו ענין ריבוי החמישיות. הענין יובן ע"פ מ"ש במ"א ע"פ האזינו פי' מה שאנו אומרים המרבה לסלות שיש רבות מדריגות בסליחה לכל א' וא' כפי אשר הכין לבו כי עיקר התשובה בלב והלב יש בו בחי' ומדריגות רבות כו' דודאי גם בבחי' עומקא דליבא אין כל הבחי' שוות שבודאי אין ערוך תשובתינו לתשובת דוד המלך ע"ה או לתשובת ר"א בן דורדיא, וכפי ערך בחי' העומקא דליבא שלו כך ההמשכה מלמעלה בחי' גילוי רצון העליון שיש בו בחי' ומדריגות לאין קץ ושיעור וזהו ענין ריבוי בחי' החמישיות להיות מוסיף והולך בבחי' עומקא דליבא, והנה משית עתיד לאתבא צדיקיא בתיובתא הרי ריבוי מדריגות בתשובה שאפי' הצדיקים גמורים צריכים לתשובה. והנה דרך כלל בכל אדם בעשי"ת צריך להיות בבחי' תשובה כי תשובה אינו בדוקא על עבירות חמורות ח"ו רק אפי' על תיקון המדות כמו הכעס והגאוה ותאוות היתר שבכ"ז אוכל בחי' ישראל שלו כנ"ל וכן ביטול הכוונה בק"ש ותפילה כו' וכל אוכליו יאשמו צריך להוסיף חומש כנ"ל היינו בחי' אהבה בכל מאודיך כנ"ל אך צריך להביא ג"כ קרבן אשם והיינו עכשיו בחי' תענית וסיגופים מיעוט חלבו ודמו כי אי אפשר להגיע לבחי' תשובה זו אלא ע"י אתכפייא דנפש הבהמי' ולכן מתענין בעשרת ימי תשובה אף שאין משלימין כי עיקר הכוונה להחליש כח הגוף להיות נשבר ונכנע תחת ממשלת הנפש אלקי' כו', ולכן נאמר אף עשיתיו ומובאר למעלה דאף בא לרבות ענין העלי' של הנשמה לאחר ירידתה והנה עליית הצדיקים הוא ע"י קיום התו"מ כנ"ל והבע"ת עלייתן הוא ע"י בחי' בחילא יתיר כו' וכמש"ל בפי' שובה ישראל עד ה' אלקיך אלא שאח"כ צ"ל קחו עמכם דברי' ושובו אל הוי' הוא בחי' קיום התורה ומצות בל יוסיף עוד לשוב לכסלה ח"ו וכן בכאן מבואר כן שהרי צריך לשלם הקרן ולהוסיף חומש והקרן הוא בחי' שכל ומח' דיבור ומעשה שבעסק התורה ומצות כנ"ל. והנה לכאורה צ"ל למה בא הרמז על עלי' זו במלת אף הלא כל בחי' אף הוא מבחי' הקליפות וכמארז"ל שלשה פתחו באף כו'. אך הענין ע"ד מאמרז"ל ע"פ אף חכמתי עמדה לי חכמתי שלמדתי באף היא עמדה לי כי צ"ל בבחי' עול תורה עול

דוקא ולא קריאת התענוג והמנוחה אלא להצטער ולסבול הטורח והעמל דוקא בעסק התורה והיינו משום שעי"ז דוקא אתהפכא חשוכא דנפש הבהמית לנהורא וכן בענין בע"ת ע"י הצעקה דבחילא יתיר שמואס בהבלי הזמן ויהי' לו רע ומר עזבו את ה' עד שיהא נוגע לעצם הנפש ממש שיהא מואס בחיין ממש ויהיו חייו נחשבין לו כאלו אינם חיים כלל מחמת ריחוקו מאור פני ה', הנה עי"ז נתהפך הנפש הבהמי' ממש לאור וכמ"ש מגלה עמוקות מני חושך ויוציא לאור צלמות, פי' ע"י גילוי עומקא דליבא מן החושך וההעלם אזי יוציא לאור צלמות שהרע נהפך לטוב, וזהו מתן בסתר יכפה אף, פי' בחי' פנימיות הלב נק' מתן בסתר הוא בחי' קלא פנימאה צעק לבו שהלב צועק ולא צעקת הקול, ועי"ז יכפה אף שגם בחי' אף הבא מבחי' נחש הקדמוני שהוא היצה"ר יהפך לטוב. וע"ז נאמר וריח אפך כתפוחים פי' ריח אפך היינו העלאת מ"ן דבחי' אף עשיתיו הוא כתפוחים וכמ"ש ענין בחי' תפוח ע"פ כתפוח כו' כן דודי כו' שהוא גילוי אהבה עליונה שלמעלה מהשתלשלות.

ז) **והנה** יוהכ"פ הוא יום התשובה דאף שצ"ל כל ימיו בתשובה מ"מ כבר נתבאר שיש מדריגות רבות בתשובה ועיקר בחי' תשובה מעומקא דליבא מתגלה יותר ביוה"כ. ולכן יש ביוהכ"פ חמש תפילות, משא"כ בשבתות ויו"ט שאין רק ד' תפילות גם עיקר הכפרה הוא בשעת נעילה שהיא התפלה החמישית שמוסיפים אז שאז הוא עלי' הגדולה של כל נשמות ישראל בבחי' לפני הוי' תטהרו דהיינו למעלה מד' אותיות שם הוי' וכמ"ש עד יעבור עמך הוי' והיינו בחי' אנכי מי שאנכי כמ"ש אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך כו' והוא מעין ה' עליות דלעתיד לבוא דכי ישכיל עבדי כו' עד וגבה מאד וכמ"ש במ"א ע"פ יתקע בשופר גדול כו', וזהו ענין וכפר על הקודש כי קודש ישראל כו' וע"י החטא אם פגמתי באות יו"ד נעשה פגם בבחי' יו"ד הוא בחי' חכמה עילאה הנק' קדש אך ע"י התשובה שממשיך מלמעלה מהחכ' כנ"ל עי"ז וכפר על הקודש כו', וזהו שאומרים בנעילה אתה נותן יד לפושעים כו' ותקבלנו בתשובה כאישים וכניחוחים כו', והענין דהנה ידוע דהצדקה שייכה לתשובה וכמ"ש וחטאיך בצדקה פרוק וכן אנו אומרים ותשובה ותפילה וצדקה כו' וגם אמרז"ל אין ישראל נגאלין אלא בצדקה כמו שאמרו אלא בתשובה, והיינו כי הנה ידוע דצדקה מצותה בחומש והוא עפ"י מ"ש ארבע הידות יהי' לכם החמישית יהי' לפרעה ופי' כי ד' ידות הם בחי' ד' עולמות אצי' בי"ע הנמשכים מד' אותיות השם הוי' ב"ה היו"ד בחי' חכמה באצי' כו', החמישית הוא מבחי' עצמותו ית' סתימו דכל סתימין שלמעלה מבחי' שם הוי' דכתיב אני הוי' הוא שמי שהוא רק בחי' שם והארה בעלמא כו' ופרעה הוא בחי' דאתפריעו כל נהורין שהוא בחי' גילוי ולכן זה שיומשך בחי' סתימו דכל סתימין הנק' בחי' היד החמישית לבחי' גילוי הוא ע"י קיום מצות צדקה שהיא ג"כ בחומש לכן הוא מעורר בחי' החמישית הנ"ל, והיינו שע"י שהוא מחי' את העני דלית לי' מגרמי' כלום כך מעורר גילוי החיות מבחי' א"ס ב"ה להעולמות אבי"ע דכולא קמי' כלא כו', ולכן בתפילת נעילה שהוא גילוי בחי' זו דסתימו דכל סתימין כנ"ל לפני ה' תטהרו וכמ"ש לעיל בשם הזוהר מאן יתוב דא עתיקא כו'. לכן אומרים אתה נותן יד והוא בחי' והחמישית

לפרעה דהיינו שמדת מלכותו ית' הנק' עלמא דאתגליא מקבל מבחי' סתימו דכל סתימין ולכן יש שייכות לתשובה עם הצדקה כי ע"י חומש דצדקה יעורר רחמים רבים על נפשו שיהי' בנפשו גילוי בחי' זו דעומקא דליבא שנק' ובחי' חומש כנ"ל בענין ויוסף חמישיתו כו' ואז אתה נותן יד כו', ותקבלנו כאישים וכניחוחים, ענין האישים וניחוחים הוא כמש"ל בפי' וריח אפך כתפוחים כו' והיינו ג"כ ענין קטורת דיוה"כ. וגם בכל הנ"ל יובן מה שאומרי' בגמר תפילת נעילה שמע ישראל פעם א' ובשכמל"ו ג"פ ואח"כ אומרים ז' פעמים הוי' הוא האלקים כי בזה מבואר כל ענין שרש הנשמה קודם ירידתה והעלי' שאח"כ, כי שמע ישראל הוי' אלקינו זהו שרש הנשמה בבחי' טהורה היא בחי' עלו במחשבה עילאה ואח"כ ג"פ בשכמל"ו היינו ג' עולמות בי"ע בראתה יצרת נפחת כו' ואח"כ ענין הוי' הוא האלקי' היינו מה שע"י התשובה מעומקא דליבא נכלל באור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' הוי' רק לפני הוי' תטהרו עד שבבחי' זו יהי' הוי' רק בבחי' אלקים כנ"ל. ובכל הנ"ל יובן ג"כ מ"ש שובה ישראל להיות מבואר למעלה דבחי' יעקב וישראל הוא בחי' יחו"ת ויחו"ע אך העלי' ע"י תשובה מעומקא דליבא לפני הוי' כו' הוא למעלה מעלה גם מבחי' יחו"ע כי יחו"ע הוא ענין התלבשות א"ס ב"ה בע"ס דאצילות אבל ע"י התשובה הוא להיות נכלל בא"ס ב"ה ממש אליו ולא למדותיו לכן אפי' בבחי' ישראל שייך תשובה זו, אלא שאח"כ צ"ל קחו עמכם דברי' ושובו כו' כנ"ל.

שובה ישראל עד הוי' אלקיך. א) פב"ת דיומא דפ"ו סע"א גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד פי' בעה"ק חלק העבודה פל"ה (וע"ש ג"כ ח"ג פס"ו) שהצדיק הוא ביסוד שממשיך ומשפיע האור במל' צדיק חי העולמים בחי' ונהר שהוא יסוד יוצא מעדן להשקות את הגן, והתשובה נקשר ונבנה בתשובה העליונה שהוא חיי המלך מקור נהר הנ"ל, וכן מבואר בזהר פ' ויקרא די"ו ע"ב ח"ל ועל דא תנינן אתר דבעלי תשובה יתבי צדיקיא לא יתבי ביה מ"ט אינון אתקני באתר עילאה (דהיינו בינה וא"כ הם מחברים חו"ב וע"כ נקראים בעלי תשובה כמ"ש בזח"ב משפטים דק"ו סע"ב ובלק"ת סד"ה מה טובו) באתר דשקין דגנתא משתכח מתמן (ע' לקמן בזהר פ' אחרי דס"ז סע"ב גבי אז תתענג על הוי' בגין לאתענגא מההוא שקיו דנחלא, הרי שבחי' זו נקרא אז תתענג על ה', על דוקא למעלה משם הוי' אבל שורש הצדיקים הוא ההמשכה משם הוי') ודא הוא תשובה, ועל דא אקרון בעלי תשובה (י"ל שממשיכים מעדן בהנהר, ע"ד המשלח מעיינים בנחלים ע' זח"ג חקת דקפ"א ע"א) ואלין אתתקנו באתר אחרא דאקרי צדיק (יסוד ז"א) וע"ד אלין יתבין באתר עילאה (בינה) ואלין יתבין באתר זוטרא (מל' המקבלת מיסוד ז"א, ולפ"ז פסוק והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים יש לפרשו על ב' בחי' הנ"ל וע' לקמן בזהר ויקרא דכ"ד סע"ב וע' פרדס ערך צרור

שפירש כן.) מ"ט אלין תייבין מיא לאתרייהו מאתר עילאה דנהרא עמיקא עד ההוא אתר דאקרי צדיק, וצדיקים נגדין לון מההוא אתר דאינון יתבי להאי עלמא (ר"ל זה מעלה יתירה בצדיקים על בע"ת שהם ממשיכים המשכה במל' שהיא שורש האי עלמא ולכן אחר שובה ישראל עד הוי' נאמר קחו עמכם דברים ע' בלק"ת סד"ה שובה ישראל דרוש הראשון) והתשובה העליונה שהיא בינה נקרא כסא הכבוד שהיא כסא למה שלמעלה ממנה בחי' כבוד עילאה ל"ב נתיבות חכמה או כתר עליון שעליו ביקש משה הראני נא את כבודך, וזהו כסא כבוד מרום מראשון וכמ"ש לקמן בשם הבחיי, והטעם לפי שע"י כניעת היצה"ר הקב"ה מתעלה ומתכבד, וסוד הענין כי כשהצד ההוא שהיצה"ר נבנה ונאצל ממנו והוא צד הטומאה נכנע ונשפל זה עלויו וכבודו של הקב"ה וצד הקדושה מתעלה ומתכבד בכל העולמות, ור"ל שלפיכך התשובה מגעת עד כסא הכבוד ועד בכלל, לפי שע"י התשובה שהיא הכנעת והשפלת הרע עי"ז מתעלה כבודו של הקב"ה, לכן זהו ענין כסא הכבוד שהוא התגלות כבודו של הקב"ה, וכמשארז"ל ע"פ זובח תודה יכבדנני כאלו כבדו להקב"ה בשני עולמות כו' היינו יחוד חו"ב ויחוד תו"מ עכת"ד בתוספת ביאור ועמ"ש ע"פ ובמדבר אשר ראית אשר נשאך כו' ובזח"ב תצוה קפ"ג א' מענין זה דכד אתכפיא סט"א סליק יקרא דקב"ה מענין כד אתכפיא אסתלק יקרא בלק"ת ר"פ שלח ובד"ה אלה פקודי גבי ל"ת ובד"ה אכלו רעים שלא נדפס, ובבה"ז ר"פ יתרו, יקר גימט' ש"י מחצה מתר"ך היינו ז"ת דא"א המלובשים בחו"ב, וע"י תשו' כסה"כ יקר על יקר כו' כי עי"ז אתכפיא יותר, ובד"ה אם בחקתי שלא נדפס ענין יתרון האור הנמשך מהחשך דוקא שעי"ז גילוי ישת חשך סתרו, וענין יכבדנני בשני נונין יש להעיר מענין שני נונין שבפ' ויהי בנסוע הארון ורומז על התהפכות נ' שערי טומאה לנ' שערי בינה, ע"ד ונהפוך הוא, א"נ נ' שער החמישים ויש בו פנימי' וחיצונית עמ"ש בביאור ע"פ וספרתם לכם.

קיצור כסה"כ בינה שבה התגלות עתיק והיא הנק' תשובה, והבע"ת ע"י דאתכפיא סט"א גורם דאסתלק יקרא דקוב"ה וזהו ענין הכבוד הנמשך על הכסא, וענין זובח תודה יכבדנני, הזובח יצרו, וענין שני נונין, והנה פי' שובה ישראל עד י"ל ע"ד בבקר יאכל עד דהיינו ק"ש ונק' עד כי עד היינו ע' רבתי דשמע עם ד' רבתי דאחד זהו עד ועמ"ש בביאור ע"פ אלה פקודי בענין משכן העדות כי שמע ישראל הוי' אלקינו הוא ג"כ יחוד דאו"א כענין מדרגת בעלי תשובה, וזהו ענין קבלת עומ"ש שקדמה לעול מצות כו', עמ"ש ע"פ טוב וישר ה' ע"פ הילקוט ח"ב צ"ט ב' על פסוק זה שאלו לחכמה כו' לנבואה כו' לתורה כו' עד שאלו להקב"ה חוטא מהו ענשו אמ"ל יעשה תשובה כו' והיינו כי התשובה היא דוקא ע"י המשכת סוכ"ע דקמיה כחשיכה כאורה ויוכל להפך הרע לטוב משא"כ מבח' ממכ"ע כמ"ש בלק"ת פ' פנחס בד"ה צו את בנ"י את קרבני לחמי ידרוש הראשון פ"א ופ"ב וע' עוד בלק"ת פ' נצבים בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך לכן חכמה ונבואה שהם כתובים ונביאים מבחי' ממכ"ע לא מצאו תיקון לחוטא ע"י תשובה עד ששאלו להקב"ה בחי' סוכ"ע אמ"ל יעשה תשובה וזהו טוב ישר ה' ע"ד הטוב כי

לא כלו רחמיך והוא בחי' עת"י דלית שמאלא בהאי ע"ק רק טוב ומבחי' זו נמשך לע"ל עולם שכולו טוב וע' בגמ' ספ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד, ולכן נאמר שובה ישראל עד הוי' אלקיך שממנו לבד נמשך שיהי' מהני התשובה, ור"ל כי הגם דתלת קשרין אינון ישראל באורייתא ואורייתא בקב"ה בזח"ג פ' אחרי דע"ג א' זהו כשלא חטא אבל מחמת כי כשלת בעוניך א"א ע"י בחי' זו לבד כי הרי שאלו לתורה חוטא מהו ענשו אמ"ל יביא אשם, והקרבן לא מהני על מזיד, א"כ צריך לדלג שור אליו בעצמו ית' ואיך הוא הדילוג י"ל ע"פ מ"ש בלק"ת בד"ה כי תצא דרוש השני, בהביאור שלפעמים נק' התורה כלה ונש"י נק' חתן וע' סד"ה ועשית בגדי קדש ובד"ה יונתי בחגוי הסלע בענין קומי לך רעייתי כו' יעו"ש, וזהו שובה ישראל עד שזהו בבקר יאכל עד פסוק ראשון דק"ש למס"נ באחד שזהו גבוה מהתורה וע' סד"ה רני ושמחי בת שעז"א לא זז מחבבה עד שקראה אמי וגבוה מעסק התורה שעי"ז נק' אחותי יעו"ש וע' בלק"ת פ' אמור בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י ובלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה כו' אחת היא יונתי כו' דרוש הראשון בהביאור, ואח"כ קחו עמכם דברים זהו עסק התומ"צ כי אחר וישכם לבן העליון בבקר אח"כ ויעקב הלך לדרכו כו'.

ב) **שם** רפל"ו תשובה בבינה לפי שהנחת הרוח הטהור הזך הפנימי הבא מן החכמה והיראה שם תמיד בלי הפסק ולשון תשובה מלשון בשובה ונחת תושעון, עכ"ד. ענין נחת רוח י"ל התגלות עתיק ע"ד יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב, וענין רוח י"ל אוירא דכיא ובמא"א א' קי"ב אוירא דכיא נק' יסוד דאבא, וכן נק' חסד דעתיק, עו"ש וכן נק' הכתר עליון כי ג' אותיות אמ"ש שבס"י הם אויר בכתר מים בחכמה אש בבינה כו', עו"ש אוירא נק' דעת דעתיק הגנוז בין גלגלתא ומוחא דאריך עכ"ל ועמ"ש מענין אויר בדרוש מזהה מימין בתו"א פ' מקץ, וזהו ענין בשובה ונחת נחת רוח, ואפ"ל שלכן הבע"ת גבוה מהצדיק שהתורה היא מן השמים בחי' אש מים, והתשובה המשכת בחי' אויר ורוח שלמעלה ממים ואש, ומבחי' אדם, נעשה אמש כו', וזהו עד יערה עלינו רוח ממרום, ונאמר ונחה עליו רוח הוי' כו'.

ג) **כי** כשלת בעוניך, כשל בעוני כחי וע"י התשובה והי' הנכשל ביום ההוא כדוד בזכרי' יב"ח ועיין מזה בעה"ק חלק התכלית ספ"ד דלענין רוה"ק קאי ואפ"ל כי דוד הוא מל' דבריאה וז"ש ברבות בשה"ש ע"פ ראשך עליך ככרמל, ובפ' אמור פ' דר"א שמ"ש ודלת ראשך כארגמן היינו הדלים והרשים שבכם יהיו כדוד שנאמר והי' הנכשל כו' ובזח"ב משפטים קכב"א פי' לפי שבדוד נאמר ואני בעניי הכינותי כו' ונק' כארגמן שהם ד' חיות המרכבה והא' השורה עליהם כו' ובית דוד יהיו כאלקים מל' דאצילות, עוי"ל הנכשל כו' כדוד מל' דאצי ובית דוד יהיו כאלקים בינה כו' והיינו תשוב ה' תתאה ותשוב ה' עילאה ועמ"ש מענין דוד לע"ל בדרוש

כוס ברכת הנשואין דלע"ל על יין המשומר כו', והנה בזכרי' שם כדויד מלא יו"ד זפי' במא"א ד' סעיף ט' שהם כ"ד צירופי אד' שדוד מרכבה עליה ויש להעיר מענין כ"ד אתוון דבשכמל"ו יחו"ת ומענין ושמתי כדכד כו', גם דויד המשכה מד' עילאה בינה ע"י הו' ז"א למל' דל"ת תתאה ודלת ראשך כו' והיו"ד יסוד כו' כמו יו"ד דפינחס ועמ"ש ע"פ לשקוד על דלתותי ב' דלת מפתחות החיצוניות ומפתחות הפנימיות שמתחברים יחד זהו ענין דוד, מענין ארגמן במא"א א' קמ"ח ת"ת, או ד' חיות המרכבה כו' וי"ל כי ת"ת היינו מרכבתא עילאה כו', והנה ענין ואני בעניי י"ל כי אין עני אלא בדעת כי לע"ל ומלאה הארץ מל' דעה כו' כמים עלמא דאתכסיא הדעת בסוכ"ע משא"כ עכשיו מיעוט הלבנה קטנות הדעת היינו רק בממכ"ע ע' מענין עני בסידור האריז"ל בכוונת נט"י שלכן ע"י נט"י עשירות כי עשיר בדעת וכתיב דעה את ה' כמים לים כו' ובמא"א ע' ס"ח ובפרדס ערך עני ג' בחי' עני ע"ד ונהר יחרב ויבש כו', ודוד ע"י גודל הענוה אמר ואני בעניי כו', ואפ"ל לפי שלא זכה לגבואה ממש כ"א לרוה"ק שלכן כתובים הם למטה מנביאים, וע' בפרדס ערך גבואה וערך רוח וז"ל והמל' נק' רוח הקדש כשהוא יונק מסט' דהוד שמשם יניקת מדברי ברוח הקדש שהם למטה מן הנביאים שהם בנצח כן פי' בזהר עכ"ל ועמ"ש בד"ה להבין מ"ש וכד אנת תסתלק מיגייהו אשתארן כו', שההפרש בין קבלת המל' מהוד, ובין קבלתה מנצח, זהו ע"ד ההפרש בין קבלתה בששת ימי החול, ובין קבלתה במעלי שבתא, שבחול מקבלת מהוד שהוא ענף הבינה, אבל במעלי שבתא היא בנצח שהוא ענף החכמה, וזהו ע"ד ההפרש בין אצי' ובין בריאה כי בינה מקננא בבריאה, וחכמה מאיר באצילות כו', ועמ"ש בענין כל רב מבבל וכל רבי מא"י ג"כ עד"ז כו', וע' בשער היחודים כי נבואה נמשכה מאצילות רק שבאה ע"י התלבשות בריאה ויצי' אבל רוה"ק נמשך מיצי' עצמה אלא ששם גז' כן על רוה"ק דפרקי היכלות דר' ישמעאל ורע"ק כו', וע' בענין מצה לחם עני, שהוא בחי' אתכפיא כו', וע' בפרדס סוף ערך לחם מענין לחם עוני שהוא כשנמשך האתעדל"ע בלתי אתעדל"ת תחלה שאזי יולדת נקבה כו' וע' בזח"ג ויחי דרמ"ו ע"פ מאשר שמנה לחמו.

ד) **בבחי'** בסוף ספרו פ' תרומה סעיף ה"ו מענין כסה"כ ושם פי' כסא בינה כבוד חכמה מרום כתר, מראשון אין סוף מקום מקדשינו עטרת עכ"ל. בענין ונשלמה פרים שפתינו יש להבין עפמ"ש באו"ת מהמגיד נ"ע בשה"ש ע"פ כחוט השני שפתותיך דהיינו מה שהלשון של זהורית הי' מלבין בחי' זו יוכלו לעשות ג"כ ע"י שפתותיך ע"ד ונשלמה פרים שפתינו כו' וע"ש, שובה עד פי' אדמו"ר ע"ד למען תורא שזהו עד והיינו כי היראה פעולה א' עם תשובה לדחות ג"ק ועי"ז סליק יקרא כסה"כ, כשל בעוני כחי, ע"י עוונותיכם מבדילים נפסק השפע מהמקור ששם הכח, ע"ד אלקינו כחינו, וע"י תשובה שמגיע בבחי' דקמי' כחשיכה כאורה ועי"כ אין העון מבדיל ע' סד"ה לבאר ענין יוהכ"פ ובד"ה כי אברהם לא ידענו גבי חטאת לה', נמשך כח מחדש וזהו והי' הנכשל ביום ההוא כדויד כו' ובחי' בים ההוא זהו תשובה כמ"ש והי' ביום ההוא יתקע בשו"ג כו'.

דברים בינה תשובה מבין דבר מתוך דבר בד"ה השמים כסאי וזהו דברים, ע"פ שנים עדים יקום דבר דברים ודברי אשר שמתי בפיך, וחרב פיפיות ב' פיות פי שנים, דברים הדברים אלה הדברים ל"ט מלאכות דשבת, במא"א ד' ג"ד, ענין שקו ותעניתו מקיף ופנימי שהמשיך עליו מק"ב ע"כ תיקון הפנימי ע"י תענית המקיף ע"י שק ועי"ז מגיע לכסה"כ כבוד לבוש כו', נדברו יראי ה' שידובר בך בקורק' ששה שרשים בענין דבר, ודובר אמת בלבבו תלים ט"ו ב', דבר דבור על אופניו משלי כ"ה י"א א"כ י"ל דברים סתים וגליא א"נ משנה ומדרש וכ"נ בעה"כ בשם ע"ג פתיחה ג', משה ואהרן הם המדברים ב' בחי' דבור דתורה ותפלה, אני מדבר בצדקה ישעי' ס"ג א', האזינו השמים ואדברה ל' הנהגה כו', דברים על שלשה דברים העולם עומד, עושי דברו והדר לשמוע בקול דברו, כי קרוב אליך הדבר, מי בעל דברים ויגש והרר"י כ' זה אלולב בטא"ח ה' לולב בד"ה ראשי המטות זה הדבר, בעה"כ דסה"ד דבר ארון שהדברות בתוכו, תר"ך אותיות בהדברות כתר, עולה דבר צוה לאלף דור.

1006 / תה"ב גו'

פסוק* אפרים כו' אני כברוש רענן, בהושע שם סי' ח' רבות בשה"ש בפסוק קורת בתינו ארזים מג"ב, בפסוק זאת קומתך דל"ה ג', זח"א ויחי דרכ"ו סע"ב, פקודי רכ"ב ב' פ' לך פ"ה ב', של"ה ד"ח ע"ב וד"ט ע"א ענין ממני פריך נמצא שמקור הנשמות מזו"נ דאצי' בשער האותיות אות ק' דף ק"ד ע"א בשם תולע"י, במסכת שבועות דקצ"ו ע"א סוף הדרוש מעלת לומדיה, בפ' תצא גבי גט דשפ"א א'.

ב) הרבות בפסוק קורת בתינו מפרש אני כברוש רענן שכפפתי יצרה של ע"א כו' ועיין בלק"ת בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ פי' אא"ז נ"ע ג"כ כברוש לענין כפיפה רק בענין אחר ואפשר לחבר ב' הפירושים דהא בהא תליא.

ג) בזהר ויחי רכ"ו ב' פי' הז"ח פירות האילן הם ישראל שהם פירות של התפארת כמ"ש ממני פריך נמצא שאומר הת"ת למל' ממני נמשך לך הפרי, וזהו ענין בעצרת על פירות האילן, ובפ' לך פה"ב יש פי' שהמל' אומרת לת"ת ממני פריך נמצא והיינו שע"י העלאת מ"נ שלה נמשך בו המ"ד ששרשו מג"ר כי מצא אשה מצא טוב טיבו דעתיקא כמ"ש במ"א ע"פ והנה באר בשדה כו'.

1006 / א' / כג"ב

* פסוק: מאמר זה נמצא בבוך "דברים — חן", אחר המאמר דלעיל.

ד) **בפ'** פקודי רכג"ב שזהו ג"כ ענין בצלו חמדתי וכו' ופריו מתוק כו' ממני פריך נמצא ע"י ונהר יוצא מעדן כו' ובצלאל בן אורי חסד בן חור גבורה בינה בן חורין כו' וע' מענין בצלאל שמקבל מהבינה בפ' תרומה קנ"ב סע"א, וא"כ מזה יש להעיר לענין ולקחתם לכם פרי עץ כו' ע"י בצלו ישבתי צל סוכה כו' והיינו ע"י עשי"ת שובה ישראל כו' אני כברוש רענן כו' אזי ממני פריך פרי עץ הדר כו', ביום הראשון שנמשך מבחי' זכרון ליום ראשון שהוא ר"ה כו'.

ה) **עפמ"ש** בלק"ת הנ"ל אות ב' יש לפרש כברוש רענן דהנה כתיב חסידה ברושים ביתה, ע' מזה זח"ג פנחס ריז"ב קאי על מל' וי"ל דקאי על בינה כי באבא מלובש חסד דא"א ואר"א תרין ריעין נק' חסידה וע' זהר שם רכב"ב בענין איזהו חסיד המתחסד עם קונו, גם י"ל (חסד)

בהושע סי' י"ד, פסוק שובה ישראל.

א) **עיין** מזה בלק"ת ב' דרושים ע"ז, בדרוש הראשון פי' שובה ישראל עד הוי' אלקיך פי' עד שהוי"ה יהיה בבחינת אלקים וצמצום כו' כי ישוב ליבטל וליכלל באור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' הוי'. (הג"ה עיין בת"א ר"פ ויצא סד"ה ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי לאלקים, עכ"ה) רק לפני הוי' תטהרו (הג"ה עיין בלק"ת פ' אחרי סד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון עכ"ה) ואנכי אנכי הוא מוחה פשעיך כו' הג"ה עיין בלק"ת פ' נצבים בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך ושם ספ"ב עכ"ה) ובהביאור ע"פ שובה הנ"ל ביאר ענין שהוי' יהיה בבחי' אלקים ע"ד ז"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקים יחשב כו' וע"ש ספ"ב והדרוש שובה הנ"ל דרשו שבת שובה תקס"ה.

ב) **בדרוש** השני שובה ישראל שדרשו שובה תקס"ט פי' שובה ישראל עד, פי' להשיב בחי' עד הוא בחי' מל' למקורה ושרשה הוא אור א"ס ב"ה ממש (הג"ה ועיין מענין עד ע"פ אלה פקודי המשכן פ"ו בענין ותבואי בעדי עדיים פי' עד בבחי' כתר, ובהביאור שם פ"ה. ובזהר ר"פ וארא דכ"ב ע"א פי' ע"פ עד תאוות גבעות עולם דבחי' עד הוא ת"ת או יסוד אך בזהר ויחי דרמ"ז סע"ב ע"פ בבקר יאכל עד פי' עד הוא מ' וגם ת"ת נקרא כן ואפ"ל עליית המ' הנק' עד ע"י הת"ת הנקרא עד, בכתר הנקרא עד עכ"ה).

ג) **בלק"ת** פ' פנחס בד"ה צו את בני ישראל, דרוש הראשון ספ"ב, וז"ל וזהו שובה ישראל עד הוי' אלקיך פי' שתשוב כ"כ עד שהוי' ואו"ס ב"ה הסוכ"ע יהיה אלקיך בבחי' גלוי ועז"נ ואהבת את הוי' אלקיך עכ"ל.

ד) בד"ה ש"ה ממעמקים פ"א פי' שבהנשמה יש ב' בחי' ישראל ויעקב שהוא כמו סוכ"ע וממכ"ע, והם ג"כ נגד ב' שמות הוי' ואלקים בזהר ס"פ וישלח דקע"ד. כי הוי' היינו סוכ"ע אלקים הוא ממכ"ע, וזהו שובה ישראל הוא בחי' חלק הנשמה הנק' ישראל עד הוי' אלקיך שבחי' נשמה זו נתאחד עם שם הוי' ב"ה ועי"ז יומשך ג"כ בבחי' יעקב דהיינו ענין אלקיך וכמ"ש בק"ש שמע ישראל הוי' אלקינו יעו"ש וע' בת"א פ' כי תשא סד"ה שמאלו תחת לראשי שבחי' לראשי זהו בחי' מוליה של הנשמה ונק' ישראל לי ראש כו' וזהו ענין התשובה בכל מאדך, משא"כ עבודת הנשמה הנק' יעקב הוא בבחי' בכל לבבך ובכל נפשיך, ולכן נאמר שובה ישראל דוקא.

ה) פב"ת דיומא דפ"ו סע"א גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ פי' בעה"ק חלק העבודה פל"ה (וע"ש ג"כ ח"ג פס"ו, וז"ל כי הצדיק נקשר ונבנה ביסוד עולם צדיק חי העולמים (הג"ה עיין בלק"ת בשה"ש בד"ה מי יתנך כאח לי רפ"א הנה הצדיקים הוא ע"ד מ"ש באברהם ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כו' להיות דירה בתחתונים כו' ור"ל צדקה הוא המ' כשנמשך בה השפע מצדיק חי העולמים כמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם ספ"ג בענין פי' צדק מלאה ימינך, ועיין בד"ה ששים המה דרוש הראשון ספ"א בענין זורע צדקות וע' בפרדס ערך צדקה בשם הזהר פ' אחרי דע"ב סע"א ע"פ צדקה ממני, ובמא"א אות צדיק סעיף ו' צדיק נקרא יסוד דדכורא דאור ישר כו' ושם סעיף ז' והמל' נקראת צדק קודם הזווג כו' ואחר הזווג נקראת צדקה, ומ"ש צדיק חי העולמים במא"א חית סכ"ד חי הוא יסוד וכן הבינה נק' חי העולמים, ועמ"ש בד"ה כי אתה נרי בענין יחיד חי העולמים מלך ועמ"ש ע"פ ואולם חי אני עכ"ה) ובעל תשובה נקשר ונבנה בתשובה העליונה הם חיי המלך (הג"ה במא"א חת כ' חיים נק' המוחין והם חיי המלך, והנדר שהוא בבינה נק' כאלו נודר בחיי המלך ברע"מ פ' יתרו דצ"א ע"ב ובפ' משפטים דקט"ו ע"ב. ואפ"ל כי חיי ז"א הוא ע"ק כמ"ש בזהר בהעלותך דקנ"ב ע"א שזהו ענין נשמתא לנשמתא. וזהו ענין בי נשבעתי המבואר בזהר פ' אחרי דס"ו ע"ב ובפ' נשא דק"ל ע"א, ומ"ש דחיי המלך הוא מבינה כי התגלות ע"ק הוא בבינה הנק' עוה"ב עכ"ה) וכן מבואר בזהר ויקרא די"ו ע"ב הביאו העה"ק שם, וז"ל הזהר שם ועל דא תנינן אתרי דבעלי תשובה יתבי צדיקיא לא יתבי ביה מ"ט אינון אתקני באתר עילאה דהיינו בינה הנק' ונהר יוצא מעדן יובל שמו. (וגם אפ"ל שהם מחברים חו"ב וע"כ נקראים בעלי תשובה כמ"ש בזח"ב משפטים דק"ו סע"ב ובלק"ת סד"ה מה טובו) באתר דשקיו דגנתא משתכח מתמן (עיין לקמן בזהר פ' אחרי דס"ז סע"ב גבי אז תתענג על הוי' בגין לאתענגא מההוא שקיו דנחלא הרי שבחי' זו נקרא אז תתענג על הוי' על דוקא למעלה משם הוי' אבל שורש הצדיקים הוא ההמשכה משם הוי') ודא היא תשובה, ועל דא אקרון בעלי תשובה ר"ל שמקומם בבינה (גם י"ל בפי' בעלי שממשיכים מעדן בהנהר ע"ד המשלח מעיינים בנחלים עיין זח"ג חקת דקפ"א ע"א) ואלין אתתקנו באתר אחרא דאקרי צדיק (יסוד ז"א)

ועי"ד אלין יתבין באתר עילאה בינה ואלין יתבי באתר זוטרא (מ' המקבלת מיסוד ז"א, ולפ"ז פסוק והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים יש לפרשו על ב' בחי' הנ"ל וע' לקמן בזהר ויקרא דכ"ד סע"ב וע' פרדס ערך צרור שפי' כן) מ"ט אלין תייבין מיא לאתרייהו מאתר עילאה דנהרא עמיקא עד ההוא אתר דאקרי צדיק, וצדיקים נגדין לון מההוא אתר דאינון יתבי להאי עלמא (ר"ל בע"ת ממשיכים מבחי ונהר יוצא שהוא בחי' על הוי' בבחי' שם הוי' והיינו עד היסוד דז"א וע"ד כונן שמים בתבונה. וע"ד בעטרה שעטרה לו אמו, לו דוקא. וע' בד"ה צאינה וראינה בלק"ת בשה"ש דרוש הראשון בענין שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' שזהו ענין לא זז מחבבה עד שקראה אמי, ואמנם הצדיקים ממשיכים ההמשכה מיסוד במל' כנ"ל בענין לעשות צדקה. ח"ל העה"ק שם נמצא הבע"ת ממשיך ומספיק מים ומזון מן המקום אשר הוא חונה שם עד מקום הצדיק והצדיק שואב ודולה ממקומו להשקות עולמו וכמו שמוכיח המדרש שכתבתי למעלה עד כאן לשונו. ור"ל הצדיק ממשיך מיסוד במ' בחי' וישם לך שלום, ונתתי שלום בארץ, והמ' היא שורש בי"ע וא"כ בבחי' א' זה מעלה יתירה בצדיקים על בע"ת וגם ע"ד מ"ש בזהר אמור ד"ק ע"ב ע"פ אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי, והרי אמי היא תשובה א"כ זהו בת אמי, ובחי' אחותי בת אבי היא זהו ע"ד הצדיק, ולכן אחר שובה ישראל עד הוי' נאמר קחו מעכם דברים ושובו אל הוי' כמ"ש הענין בלק"ת בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"ד, והנה ענין עד תאוות גבעות עולם היינו גבעה עילאה בינה משפעת לבחי' עד שהוא יסוד מלמעלה למטה, וזהו נמשך ע"י בעלי תשובה כנ"ל וגבעה תתאה מ' תאוותה לקבל ממנו והו הנמשך ע"י הצדיקים, וא"כ י"ל פי' שובה ישראל עד, להמשיך בבחי' עד מהבינה ואח"כ להמשיך מבחי' עד במ', וזהו עד הוי' אלקיך, פי' הוי' בינה אלקיך מלכות, ובחי' עד מחבר ב' הבחינות כו', ומכ"ז יובן ענין מעלת לאתבא צדיקיא בתיובתא שיהי' ב' המעלות דצדיק ובע"ת יחד ואזי ממשיך ישר שפע מבחי' על הוי' במ' ע"י הצדיק כו', ואזי י"ל שיהיה המ' במדרגת הבינה ע"ד ביום ההוא יהיה, וע' סד"ה להבין מ"ש ביום השמיני עצרת תהיה לכם בענין והוא כחתן כו' וע' בלק"ת בשה"ש סד"ה מי יתנך כאח לי, בענין מי יתנך כאח לי אמצאך בחוץ כו' שניהם בבת אחת כו').

קיצור ענין צדיק ע"ד לעשות צדקה, חי העולמים, ובעל תשובה ממשיך מבחי' ונהר יוצא מעדן יובל שמו שהוא בחי' על הוי' לבחי' צדיק יסוד עולם, ע"ד כונן שמים בתבונה, שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' צדיק הוי' בכל דרכיו והצדיקים ממשיכים מבחי' יסוד במ', ונתתי שלום בארץ זח"ג פ' בחקתי דקי"ב סע"ב ובבחי' א' יש בזה מעלה יתירה ונק' עושים רצונו של מקום, וזהו עיקר המכוון, ולכן במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים. אך יש עוד בחי' לאתבא צדיקיא בתיובתא ביום ההוא יהיה.

ח) **וזהו** ענין גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ שהוא בינה כמ"ש בבחיי בסוף פ' תרומה סעיף ה' ו' מענין כסה"כ ושם פי' כסא בינה

כבוד חכמה מרום כתר מראשון אין סוף מקום מקדשינו עטרת עכ"ל וכן פי' בזהר ויקהל דף ר"ז סע"א, וביאור הענין יש לבאר עפמ"ש בעה"ק שם וז"ל ויש לדעת כי בכניעת היצה"ר הקב"ה מתעלה ומתכבד וסוד הענין כי כשהצד ההוא שהיצה"ר נבנה ונאצל ממנו והוא צד הטומאה נכנע ונשפל, זה עלויו וכבודו של הקב"ה וצד הקדושה מתעלה ומתכבד בכל העולמות עכ"ל. ועיין מזה בזהר ר"פ יתרו דס"ט סע"ב וז"ל כיון דאינון אתכפיין ואודן ליה כדין אשתלים יקרא דקוב"ה לעילא ותתא עכ"ל, וכ"כ שם דס"ח סע"א דהא יתקדיש שמיה קדישא כדין אתבר ואתכפייא סט"א ובפי' תרומה דקכ"ח ועיין מזה בלק"ת ר"פ שלח ובד"ה אלה פקודי המשכן פ"א שלכן ענין מצות ל"ת גבוהים ממ"ע לפי שבהם ועל ידם אתכפייא סט"א, וכ"ה בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה ספ"ד, ובד"ה ולא אבה ספ"ד בשמירת הל"ת שהוא ענין עקירת הרצון מן ההפך ועקירה זו תגדל מאד כו' וע"ש שכמ"כ הוא ענין תשובה, ובד"ה להבין מ"ש ביום השמיני עצרת פ"א שזהו ענין כיתרון האור מן החושך פי' שיש יתרון ומעלה לאור שבא מן החשך דוקא כו' ע"ש, וע' מזה ג"כ סד"ה כי תהיק לאיש שתי נשים (קיצור * תשובה שמגעת עד כסה"כ בינה כי ע"י דאתכפיא סט"א אשתלים יקריה דקוב"ה ע"ד שיתרון האור נמשך מהחשך, יקר היינו כבוד) אפ"ל יקר גימ' ש"י מחצה מתר"ך, וע"י תשובה שמגעת עד כסה"כ אשתלים יקרא פי' יקר על יקר תטהרו גימ' תר"ך לפי שע"י התשובה שהיא הכנעת והשפלת הרע עי"ז מתעלה כבודו של הקב"ה, וכמאמר רז"ל ע"פ זובח תודה יכבדנני כאלו כבדו להקב"ה בשני עולמות כו' היינו יחוד חו"ב ויחוד תו"מ כ"כ בעה"ק שם ועמ"ש ע"פ ובמדבר אשר ראית אשר נשאך כו' ובזח"ב תצוה קפ"ג א' מענין זה דכד אתכפייא סט"א סליק יקריה דקוב"ה וענין יכבדנני כאלו כבדו להקב"ה בשני עולמות יש להעיר ממ"ש ע"פ שאו שערים כו' ויבוא מלך הכבוד מ"ש ב"פ ענין ויבוא מלך הכבוד דהבחי' הא' זהו שערים מרכבתא תתאה ועי"ז ויבוא מלך הכבוד ז"א ונק' גבור מלחמה ואח"כ שאו שערים מרכבה עילאה ועי"ז ויבוא מלך הכבוד עילאה ע"ק וכן בתשובה זהו תשוב ה' תתאה ותשוב ה' עילאה וזהו ב"פ ויבוא מלך הכבוד כו' כמ"ש מזה ע"פ הזח"ג פ' פנחס דרנ"ג, וזהו ענין יכבדנני בשני עולמות, ועיין מענין תרין עלמין בזח"א ויצא דקנ"ח ושם פי' שהם ב' שמות הוי', עוד יש להעיר לענין יכבדנני בשני נונין מענין שני נונין שבפ' ויהי בנסוע הארון, ורומז על התהפכות נון שערי טומאה לנון שערי בינה. ע"ד ונהפוך הוא א"נ נון שער החמישים ויש בו פנימיות וחיצוניות עמ"ש בבאור ע"פ וספרתם לכם, ושער החמישים הוא כתר כמ"ש בלק"ת ד"ה ביאור מעט ע"פ וספרתם לכם, ואפ"ל כי משארז"ל עתיד הקב"ה לכל צדיק ש"י עולמות אשר ש"י הוא מחצה מן תר"ך היינו בחי' התחתונה שבכתר אבל בעל תשובה יזכה לכל התר"ך ע"ד תטהרו גימטריא כתר וזהו במקום שבע"ת עומדים אין צד"ג יכולים

---

* (קיצור : כ"ה בכתי"ק בלי ציון לשורה חדשה.

לעמוד וזהו יכבדנני בשני נונין ב' הבחי' שבשער החמישים דבינה שהוא כתר.

קיצור אשתלים יקריה י"ל ע"ד יקר על יקר ב"פ יקר גימ' תר"ך וגימ' תטהרו כאלו כבדו להקב"ה בשני עולמות, י"ל נגד ב' שמות הוי' ז"א וע"ק שזהו שורש השני עולמות וזהו ג"כ ענין ב"פ ויבא מלך הכבוד, וזהו ג"כ ע"י תשובה תתאה ותשובה עילאה עיין ד"ה מה טובה, והיינו גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ שיש ג"כ ב' בחי' כסא כסה"כ ודמות כסא בזח"ב פ' ויקהל דף רי"ז סע"א הנ"ל.

ז) עו"ש בעה"ק ר"פ ל"ו תשובה בבינה לפי שהנחת הרוח הטהור הזך הפנימי הבא מן החכמה והיראה שם תמיד בלי הפסק ולשון תשובה מלשון בשובה ונחת תושעון עכ"ד. ענין נחת רוח י"ל התגלות עתיק ע"ד יפה שעה א' של קורת רוח בעוה"ב, ועמ"ש מענין דברי חכמים בנחת נשמעים בבה"ז פ' וירא על המאמר שם דקי"ב ע"פ אחותי בת אבי היא, וענין רוח יש להעיר ממ"ש בזח"א פ' בראשית דל"ז סע"ב ודנ"ח ע"א ע"פ לא ידון רוחי באדם, ועמ"ש בלק"ת פ' במדבר בד"ה והיה מספר בנ"י בענין עד יערה עלינו רוח ממרום, ועמ"ש בענין ברוח קדים שי"ל בחי' אויר קדמון, ובמא"א א' קנ"ג אוירא דכיא נק' יסוד דאבא וכן נק' חסד דעתיק עו"ש וכן נק' הכתר עליון כי ג' אותיות אמש שבס"י הם אויר בכתר מים בחכמה אש בבינה כו' עו"ש אוירא נק' דעת דעתיק הגנוז בין גלגלתא ומוחא דאריך עכ"ל ועמ"ש מענין אויר בדרוש מזוזה מימין בת"א פ' מקץ, וזהו ענין בשובה ונחת נחת רוח, ואפ"ל שלכן הבע"ת גבוה מהצדיק שהתורה היא מן השמים בחי' אש ומים והתשובה המשכת בחי' אויר ורוח שלמעלה ממים ואש, ומבחי' אשם נעשה אמש כו' וע' זח"ג דק"ל ע"ב ע"פ ונחה עליו רוח הוי' כו'.

קיצור תשובה מלשון בשובה ונחת תושעון, דברי חכמים בנחת נשמעים נחת רוח, עד יערה עלינו רוח ממרום, מ"ש לא ידון רוחי, אמש אויר בכתר כו' וע' זח"ג ויקרא דט"ז ע"פ ישוב ירחמינו מאן ישוב ע"ק, ועמ"ש ע"פ הנותן שלג כצמר שזהו ענין שער רישי' כעמר נקי שהם שערין רכיכין למעלה מבחי' שערין קשישין דדינא.

ח) עוי"ל בפי' שובה ישראל עד הוי' אלקיך עפמ"ש ע"פ טוב וישר ה' ע"פ הילקוט ח"ב צ"ט ב' ע"פ שאלו לחכמה כו' לנבואה כו' לתורה כו' עד שאלו להקב"ה חוטא מהו ענשו אמ"ל יעשה תשובה כו' והיינו כי התשובה הוא דוקא ע"י המשכת סוכ"ע דקמיה כחשיכא כאורה ויוכל להפך הרע לטוב משא"כ מבחי' ממכ"ע כמ"ש בלק"ת פ' פנחס בד"ה צו את בנ"י את קרבני לחמי דרוש הראשון פ"א ופ"ב וע' עוד בלק"ת פ' נצבים בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך ולכן חכמה ונבואה שהם כתובים ונביאים מבחי' ממכ"ע לא מצאו תיקון לחוטא ע"י תשובה עד שאלו להקב"ה בחי' סוכ"ע אמ"ל יעשה תשובה וזהו טוב וישר ה' ע"ד הטוב כי לא כלו רחמיך והוא

בחי' ע"י דלית שמאלא בהאי עתיקא רק טוב ומבחי' זו נמשך לע"ל עולם שכולו טוב וע' בגמ' ספ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ולכן נאמר שובה ישראל עד הוי' אלקיך שממנו לבד נמשך שיהי' מהני התשובה, ור"ל כי הגם דתלת קשרין אינון ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה בזח"ג פ' אחרי דע"ג א' זהו כשלא חטאו אבל מחמת כי כשלת בעונך א"א ע"י בחי' זו לבד כי הרי שאלו לתורה חוטא מהו ענשו אמ"ל יביא אשם והקרבן לא מהני על מזיד, א"כ צריך לדלג שור אליו בעצמו ית' ואיך הוא הדילוג י"ל ע"פ מ"ש בלק"ת בד"ה כי תצא דרוש השני בביאור שלפעמים נקרא התורה כלה ונש"י נק' חתן וע' סד"ה ועשית בגדי קדש ובד"ה יונתי בחגוי הסלע בענין קומי לך רעייתי כו' יער"ש וזהו שובה ישראל עד שזהו בבקר יאכל עד פסוק ראשון דק"ש למס"נ באחד שזהו גבוה מהתורה וע"ש סד"ה רני ושמחי בת שעז"א לא זז מחבבה עד שקראה אמי וגבוה מעסק התורה שעי"ז נק' אחותי יער"ש וע"ש בלק"ת פ' אמור בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י ובלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה כו' אחת היא יונתי כו' דרוש הראשון בהביאור ואח"כ קחו עמכם דברים זהו עסק התומ"צ כי אחר וישכם לבן העליון בבקר אח"כ ויעקב הלך לדרכו כו'.

קיצור שובה ישראל עד הוי' אלקיך ר"ל כי הגם דישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה זהו לתמימי דרך אבל כשחטא צריך לדלג שור, אליו בעצמו ית' כי שאלו לחכמה נפש החוטאת במה תתכפר כו' שאלו להקב"ה אמר יעשה תשובה כו'.

מד"ר צד"ד. ילקוט ח"א מג"ב נה"ג קעט"ב, (ח"ב) סט"ב עה"ג קטז"ד קנג"ב. יר"ק תשובה י"ד. של"ה כח"א לד"א צח"א ריג"א רכבא"ב רכט"ב רלה"ב רלז"ב שז"א שמח"ב שנב"ב שסד"א שעח"ב שפג"א. (ממ"ח) כד"א ע"ה נו"ד, פר"א מ"ג, ע"מ כג"א, תד"א ח"ב פ"ט ס"ח ס'. (יח) יעקב כח תשובה קיז.

ט) **מד"ר** פ' וישב פרשה פ"ד דף צ"ד ד' (שהוא ק' ג') ואתה פתחת בתשובה תחלה חייך שבן בנך כו' שובה ישראל וע"ש מה שהקשה הזרע אברהם, ותירוצו כו' וי"ל אדה"ר עשה תשובה לאחר ששמע בעצמו מהקב"ה הקללה כו' וכן קין משא"כ ראובן פתח מעצמו כו'.

י) **ילקוט** פ' וישב מג"ב סוף רמז קמ"ב כנ"ל במד"ר הנ"ל. בילקוט פ' וארא נה"ג סוף רמז קע"ח בשם הספרי, כיוצא בדבר אתה אומר תאשם שומרון כי מרתה באלהיה, הושע ססי' י"ג ואומר שובה ישראל, הושע רסי' י"ד כו' משל למה"ד, וע' בפרש"י בהושע שם הביא ג"כ הדרוש הנ"ל אך פי' דשובה ישראל קאי על יהודה, אבל לפי הילקוט משמע דקאי על שומרון וע' בספרי ר"פ בלק, מיהו י"ל כפרש"י דשלחו להחריב ארץ יהודה והי' הפלומורכוס בקי ומיושב כו'. ילקוט פ' אמור רמז תרל"א דקע"ט סע"ג כנ"ל. ביחזקאל רמז שמ"ב הגמרא דיומא דפ"ו אם נעשו לו כשגגות או כזכיות. רמז תקי"ז כנ"ל פ' וארא. במקומו בהושע סי' י"ד רמז תק"ל תקל"א

תקל"ב, ושם דורש ר"מ עד הוי' אלקיך עד שהוא במדה"ר, וע"ד דרשו הוי' בהמצאו בעשי"ת, גם דורש עד שהוא ית' עד שעשו תשובה. בתילים רמז תתל"ד בתחלתו. באיוב קנג"ב ע"פ הן אל ישגיב בכוחו, יש לפרש מה שאמר שובה ישראל, שהם יתחילו תחלה ע"ד נקבה תסובב גבר וכנ"ל סעיף ט' והם אומרים שובה ה' שיעורר הכח שיעשו תשובה כו'.

יא) **פי'** עד שהוא במדת הרחמים אפ"ל שזהו ענין דרשו הוי' בהמצאו אלו עשי"ת א"כ היינו כי בכל ימות השנה מאיר ש' הוי' דרך התלבשות בשם אלקים, ושם אלקים הוא מדה"ד א"כ זהו ע"ד שיתוף מדה"ר במדה"ד כמ"ש במד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב ע"פ ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים, אבל בעשי"ת מאיר ש' הוי' בעצמו כמו שפי' בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא, בסופו פי' והייתי לכם לאלקים פי' שבחי' הוי' לבדו הוא בעצמו יהי' לכם בבחי' אלקים השורה עליכם כמ"כ י"ל בעשי"ת מאיר שם הוי' בעצמו, וזהו פי' בהמצאו בהיותו קרוב והוא מדת הרחמים, ואפ"ל לכן נאמר שובה ישראל ולא נאמר יעקב עפמ"ש בזהר וישלח דף קע"ד סע"א דב' השמות הוי' אלקים הם כמו בחי' ישראל ובחי' יעקב כו', וכיון בעשי"ת מאיר שם הוי' בעצמו ע"ד שם אלקים לכן צ"ל באדם ג"כ בחי' ישראל המקבלים לשם הוי' דהיינו ענין כי שרית עם אלקים כו'.

וענין עד הוי' אלקיך לשון עדות עיין בלק"ת פ' האזינו בד"ה האזינו השמים דרוש השני, בענין העדותי בכם את השמים ואת הארץ שהם תשב"כ ותשבע"פ, שבהם ניכר אם קיימו ישראל התומ"צ ע"ש גם הנה בפסוק שמע ישראל בק"ש העיין רבתי והד' רבתי ר"ת עד היינו מ"ש עד הוי' בכם, ולענין עד הוי' דגבי שובה ישראל, י"ל עפמ"ש בלק"ת בד"ה והיה ביום ההוא יתקע ושם פ"ד בענין ויקרא הוי' הוי' ופסיק טעמא בגווייהו כי יש ב' שמות האחד באצילות ושם הם הפגמים ע"י ביטול מ"ע אם פגמתי באות יו"ד כו' וע"י המשכה משם הוי' דלעילא מתמלאים הפגמים וע' מזה ג"כ בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך וע' סד"ה ולא אבה ג"כ מענין ב' שמות הוי' ובת"א סד"ה ועשית ציץ וא"כ זהו עד הוי' אלקיך שהוא כביכול עד שעשו תשובה שע"י התשובה נתמלאו כל הפגמים שהיה בשם הוי'.

בס"ד ביאור ע"פ שובה ישראל עד תר"ד שבת תשובה

להבין שרשי הדברים ע"פ שובה ישראל עד. הנה פי' עד לשון ניצחית כמו עד עולמי עד שהוא ענין ניצחית. והנה ענין ולשון ניצחית אינו נופל אלא בדבר שהוא בגדר זמן דהיינו בחי' עבר הוה ועתיד, ואמנם משום שיש הפסק וגבול לזמן כמו אלף שנה ולא יותר ע"ז שייך לשון ניצחית דהיינו שאין הפסק וגבול לזמן ע"ד מ"ש וחי לעולם, וכן כל פי' עולמי עד היינו פי' המשך

הזמן בלי גבול והפסק לעולם, אבל בדבר שאינו בגדר ובחי' זמן כלל דהיינו למעלה מבחי' הזמן דעבר הוה ועתיד כו' איך שייך לומר בו לשון ניצחית מאחר שאינו בגדר זמן עד שיתכן לומר בו שלא יופסק אלא יומשך לעולם, כי כל משך זמן לעולם אינו אלא בימים ושנים שהן תחת הזמן בהם שייך לומר שיומשך זמן רב בלי גבול, אבל לא בדבר שלמעלה מהזמן לגמרי כו'. אך א"כ יש להבין לכאורה שהרי ידוע שהזמן בחי' נברא מחודש מאין ליש כידוע בענין עולם שנה נפש, (וכמו שהסכימו ג"כ החוקרים במופתים וראיות ברורות הגאון ר' סעדי' ובספר הכוזרי מאמר ה', והראב"ע והרמב"ם במ"נ והרלב"ג ובעל העיקרים ושאר חכמים וזהו לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים ופי' בעל העקידה בשער פ"ה כי בחי' הזמן אינו אלא שייך תחת השמים, משא"כ למעלה מבחי' שמים כו', ובהכרח שיש גבול והפסק לזמן כמו שגוף הנברא יש לו הפסק אחר שהוא מחודש ויש לו תחילה יש לו תכלה כידוע, וא"כ איך אפשר שיהי' בזמן עצמו בלתי הפסק וגבול כנ"ל בפי' עולמי עד, כי ודאי כל דבר שתחת הזמן אינו בבחי' נצחיות כמו הזמן עצמו כו'. אך הענין הוא דהגם שהזמן מצד עצמו יש לו גבול והפסק בהכרח כנ"ל, מ"מ כאשר מאיר בו הארת אוא"ס ב"ה שהוא למעלה מגדר הזמן דעבר הוה ועתיד כו', כידוע בפי' שם הוי' הי' הוה ויהי' אזי גם בזמן מאיר מבחי' שלמעלה מהזמן, והיינו ענין הניצחית שיכול להיות גם בזמן, דהיינו שגם ימים ושנים שנופלים תחת הזמן דעבר הוה לא יפסיקו לעולם כו'. שזהו מחמת הארת אוא"ס שלמעלה מן הזמן, שהוא ית' יוכל לחדש הזמן תמיד ולהמשיכו בענין שלא יופסק (וכמ"ש ג"כ החוקרים, וכ"כ הרמ"ע בספר פלח הרימון שחיבר על הפרד"ס בשער ג' פ"ב לענין פי' א"ס, דאין ר"ל על מהר"ע ית' אלא שמו ית' שהוא הנק' א"ס באמת, כי בעל השם פשיטא שאין לו סוף שהרי אין לו התחלה, ע"כ לא זכר הרמב"ם ניצחית האל בעיקרי הדת, כי פשיטא שהוא נצחי שהרי הוא קדמון, וידוע כי הקדמון הוא ודאי נצחי ולא כל נצחי הוא קדמון שרבים מן הנבראים יהיו ניצחים ברצון הבורא, והדברים פשוטים מעצמם ומוכרעים ממקומם ואף כאן שמו ית' ושמו גימט' רצון, הנה מהר"ע ית' הוא מקור והתחלה להם, ולכן נק' בח' שמו בשם א"ס דוקא ולא בשם אין לו תחילה כי התחלה יש לו מבעל השם רצונית ולא זמניות אבל לא סוף כלל עכ"ד בשינוי לשון קצת, ואמר שם עוד שלכן נק' ג"כ הכתר לפעמים בשם א"ס אף שאינו קדמון בשום פנים אלא לפי שאור הוא בבחי' א"ס, והנה ענין זה זהו בבחי' כתר שהכתר נק' נפש כל האצילות, כמ"ש בלקו"ת פ' תשא גבי ונתנו איש כופר נפשו ועם היותר בחי' באצל עכ"ז ימצא בחי' א"ס ממש, וכמ"כ עד"ז בבחי' שנה שהוא ענין הזמן שנמשך ונתהווה בבי"ע ממל' דאצילות, אף שהזמן הוא נברא, עכ"ז יוכל להיות נצחי ברצון הבורא יתברך) ונמצא מובן בזה שיש בניצחית הזמן יחוד וחיבור מלמעלה מהזמן עם הזמן והגם שהם ב' הפכים מקצה אל הקצה אבל בחי' נצחית שבזמן כלול משניהם יחד וד"ל (ועמ"ש כה"ג בד"ה מי מנה גבי ומספר את רובע ישראל שהמספר יהי' בבחי' אשר לא יספר כו' ע"ש. ובזה יובן שזהו ג"כ ענין יחוד קודב"ה ושכינתי' שהוא יחוד דהוי' ואלקים כידוע, דהנה ידוע שבבחי' הזמן דעבר הוה ועתיד כו' הוא בבחי' מל' דאצי' שנק' שכינתא, וכמ"ש ה' מלך

ה' ימלוך כו' עבר הוה ועתיד, וכמ"ש בע"ח ובלקו"ת פ' בראשית, דשורש הזמן בנוק' דז"א, וע"כ מצות עשה שהזמ"ג נשים פטורות כו', אבל שם הוי' דאצילות הוא למעלה מן הזמן לגמרי כנ"ל בפי' היה הוה ויהי' דהיינו עבר הוה ועתיד כא', ואמנם הנה בחי' הזמן הרי בא בבחי' גבול והפסק וז"ש עיניך ברכות בחשבון שהוא המל' שנק' חשבון כמ"ש בזהר וכמו דרך כלל שיתא אלפי שנין דהוי עלמא, וכמ"ש כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כו', אבל בשם הוי' דאצילות הוא למעלה מגדר זמן וגם לשון ניצחית לא שייך לומר כנ"ל והרי המה ב' הפכים לגמרי אך שהוי' הוא למעלה מהזמן לגמרי מתייחד מאוד בשם אלקים דמל' דאצי', והוא ענין יחוד קודב"ה ושכינתי', והיינו בחי' הניצחית שבמל', וכמ"ש ה' ימלוך לעולם ועד וכל מקום שנאמר ועד אין לו הפסק כידוע, והיינו בחי' יחו"ת דבשכמל"ו וד"ל. ובזה יובן ג"כ על מה שכתב בזהר דועד בחילופי אתוון דאחד ולכאורה אין שייכות כלל לתיבת ועד עם תיבת אחד, אך ע"פ הנ"ל בענין הארת אור א"ס בזמן שמזה נמשך הזמן בבחי' ניצחית כו' מעתה יובן ג"כ דתיבת ועד שהוא בחי' נצחית הזמן שבמל' דאצי' שהוא בא ע"י הארת אחד דוקא שהוא בחי' אחדות הפשוטה שבאוא"ס שלמעלה מן הזמן לגמרי כנ"ל, וזהו דועד בחילופי אתוון דאחד שהוא בחי' יחודים עליונים דאחדות הפשוטה שמאירים ומתיחדים במל' שנק' יחו"ת והוא תיבת ועד שבא דווקא בחילופי אתוון דאחד (ויותר י"ל בענין היחוד באופן יותר נאות והוא מבואר ג"כ בתניא שער היחוד והאמונה פ"ז דהיינו שמתייחד במדת מלכותו שממנה נמשך המקום והזמן כו', דהיינו שמהו"ע ית' מלא את כל הארץ ממש בזמן ומקום כו' ע"ש, הרי הפי' של היחוד זהו שהאור שלמעלה מן הזמן לגמרי והוא שם הוי' הוא הנמשך ומתיחד ומתגלה בבחי' מלכותו שהוא מקור הזמן, וזהו לא כמ"ש כאן שהיחוד הוא מה שהזמן יהי' ניצחית, שהרי מ"מ אין זה אלא בחי' זמן שהוא בעצם בע"ג דהיינו כל יום וכל שנה הכל בבחי' גבול רק שאינו נפסק הגבול, והוא ע"י רצון הבורא ית', ומ"מ אין זה בחי' יחוד ממש, כי היחוד הוא שיהי' גילוי שם הוי' ממש בבחי' שם אד', והוא גילוי מה שלמעלה מהזמן, וכמו שנמצא בענין המקום שארז"ל מקום ארון אינו מן המדה הרי שבחי' המקום הי' בטל ע"י שנתגלה בבחי' מקום הארה מאוא"ס שלמעלה מן המקום, ועד"ז יובן בענין הזמן שיוכל להיות בהזמן ממש גילוי מלמעלה מהזמן, וכמו שהראה הקב"ה לאדה"ר דור דור ודורשיו כו', וכעין זה נמצא בפע"ח שער י"ט שהאריז"ל השיג בשעה א' סודות התורה מה שאלו הי' בא לאומרם הי' צריך שהות שמונים שנה רצופים כו' ע"ש. ועד"ז יובן ענין שובה ישראל עד וענין שוכן עד כי הנה בחי' עד מצד עצמו זהו ענין שהזמן הנמשך ממדת מל' יהי' ניצחית, וזהו ע"י הארת אוא"ס המלובש במדת מל' שמהווה את הזמן תמיד מאין ליש, וע"כ נק' המל' עד, אמנם כבר הסכימו החוקרים שעם היות שהזמן אף שהוא נברא ויש לו התחלה עכ"ז יוכל להיות נצחי ובלי גבול כנז"ל, אין זה שיצא אל הפועל ממש זמן בלי גבול שזהו דבר שא"א, כי אף שנמשך הזמן תמיד ולא יופסק עכ"ז בהכרח המשכה זו הוא באופן שתוכל לומר שיש כך וכך ריבוא רבבות שנים מעת בריאת העולם ומעת התחלת הזמן עד הזמן ההוא ע"כ יש לו

גבול, אבל לא אפשר שיאמר שמבריאת העולם או מהתחלת הזמן עד איזה זמן עבר זמן בלי גבול זהו א"א כי כל מה שהוא בעצם בע"ג עם שתוסיף עליו עוד ימים ושנים יהי' הכל עדיין בע"ג, והפי' שהוא יכול להיות ניצחית היינו שלא יופסק לעולם ויומשך כן תמיד ולא יכלה לעולם וא"כ בחי' כח הניצחי הלז אינו שיצא כן בפועל זמן בלי גבול, רק שיש בכח מדת מלכותו ית' להוות תמיד זמן בלי תכלה וקץ, אבל לעולם יהי' בבחי' גבול כו', רק שלא יכלה הגבול, וזהו ענין עד עולמי עד, וכח והתהוות זו זהו מבחי' מל' שממנה מקור הזמן כנ"ל אבל פי' היחוד של זו"נ הוא שמאיר בחי' שם הוי' שלמעלה לגמרי מגדר זמן הוא מאיר בבחי' מל', ויש בזה שני אופנים הא' שילוב שם אד' בשם הוי' דהיינו עליות המל' שהוא בחי' עד באוא"ס, ועלי' זו עד הכתר שהוא מל' דא"ס אשר הוא ג"כ בחי' א"ס ואין לו תחילה כנ"ל, אך עכ"ז הוא בחי' גילוי אוא"ס בפועל ולא בענין עד כנ"ל, ועליית המלכות בכתר זהו"ע שובה ישראל את בחי' עד להעלותו בבחי' הכתר אשר בבחי' עתיקא גם שם הוי' כאלקים נחשב, וזהו עד הוי' אלקיך, והב' בבחי' המשכה ושילוב שם הוי' באדנות, והו"ע שוכן עד שנמשך אור א"ס שלמעלה מהזמן ומתגלה בבחי' הזמן כנ"ל ע"ד מקום ארון אינו מן המדה ודרך כלל ב' בחי' אלו זהו שבת ויו"ט כי שבת זהו עליות המל' בחב"ע והוא בחי' עלי' בלמעלה מהזמן, ולכן למחר הוא יום ראשון וכל שבת נק' יום השביעי, אף שעברו רבבות ימים כו', אלא משום שבכל שבת הוא עליית המל' מקור הזמן בלמעלה מהזמן, אבל יו"ט שאירע עפ"י רוב ביומין דחול אנו אומרים מקדש ישראל והזמנים ישראל אינהו דקדשינהו לזמנים זהו שממשיכים מבחי' קדש העליון שלמעלה מהזמן שיהי' נמשך ומאיר ומתגלה בתוך בחי' הזמן כו', וזהו כענין שוכן עד שאוא"ס נמשך ושוכן בבחי' עד כו', והנה הכתר מל' שנק' ג"כ עד כמ"ש במ"א בענין משכן העדות כי עד ג"כ לשון קישוט ועדי והוא הכתר והעטרה, וגם עד לשון ניצחית, הרי שייך ג"כ בבחי' א"ס. וידוע ענין יחוד קודב"ה ושכינתי' שייך עד רום המעלות דהיינו גם בבחי' כתר, שמו גימט' רצון והיחוד היינו שיומשך בו אור מלמעלה דהיינו מהמאציל, והענין י"ל ג"כ ע"ד הנ"ל בענין שובה ישראל עד כי הכתר עם היותו בבחי' א"ס אמנם הוא בחי' שיש תחילה ואינו ערך לעצם המאציל שהוא לבדו הוא שאין לו תחילה, ויש עליות הכתר למעלה דהיינו שיומשך ויתגלה בו איזה הארה מבחי' שאין תחילה ויש בזה עליות עד אין קץ, כי הנה עד"מ גילוי השכל נק' אור ויש לו תחילה הוא כח המשכיל, ואלו יצוייר שישיג השכל ממהות כח המשכיל זהו עליות במקורו, כך בחי' עתיק הוא התחלת והמקור של א"א ונק' אצלו מאור, וגילוי עתיק בא"א זהו ענין היחוד כו', ובאמת גם עתיק הוא בחי' התחתונה שבאוא"ס ב"ה, ועד"ז מקבל עתיק שלמעלה יותר כו' עד המאציל העליון ממש. ואפשר שזהו ענין ע' רבתי דשמע וד' דאחד שהן עד כי בק"ש הוא אליו ולא למדותיו, אליו ממש, ולכן זהו ההעלאה בחי' עד דמל' דאצילות ואפי' דבחי' כתר אליו ממש כו', ולכן הן אתוון רברבין כו', ששרשם מהכתר כו'.

קיצור ענין עד בחי' ניצחית ושייך בבחי' זמן שלא יופסק, מ"ש הרע"מ בענין א"ס ענין יחוד זו"נ בתניא ח"ב פ"ז בענין מקום ארון אינו מן המדה, הזמן עצמו א"א שיהי' בל"ג בפועל, וענין שובה העד לבחי' כתר הנק' א"ס בפועל, ויש מלמטה למעלה וגם מלמעלה למטה שוכן עד, הכתר נק' ג"כ עד, עד לשון קישוט וככלה תעדה ושייך שם ג"כ יחוד קודב"ה.

ב) **והנה** בחי' מלכות דאצילות שמהווה כל הנבראים מהווה מאין ליש דוקא וכידוע, וביאור ענין מאין ליש הנה ידוע שיש ב' מיני השתלשלות הא' השתלשלות הנק' עילה ועלול והוא הנק' יש מיש, וביאור זה ידוע עד"מ האהבה אשר יתפעל האדם בלבו שנולדה מן השכל והטעם שזה נק' יש מיש, כי התפעלות זאת האהבה כבר הי' מציאותה בשכל ונקרא התפעלות שבשכל, אלא שיוצאת מן ההעלם לגילוי בלב, וה"ז בחי' יש מיש כמו הדיבור מן המחשבה כידוע, והוא הנק' ג"כ עו"ע שהעלול נמשך ממהות העילה וכן הניצוח נמשך מן האהבה שנק' חסד, וכידוע בענין קו הימין חח"נ, שהחסד נסתעף מן החכמה דהיינו על דברי הנ"ל בבחי' עו"ע שנק' יש מיש, ועד"ז הניצוח ענף החסד ג"כ בבחי' יש מיש, כי הנה אנו רואים שמדת הניצוח מסתעפת ממדת הגדולה שהוא מדת החסד כי כל איש רחב לבב בגדולה והתפשטות יתירה כן לפ"ע תגדל ותתפשט מדת הניצוח אצלו להיות הדבר כרצונו דוקא, שיהי' במדת ניצוח, וגם שנמצא מדת הניצוח בכל אדם, אבל הנה אנו רואים בטבעיות בנ"א, שלפ"ע גדלות האיש כן ערוך תגדל נצחונו, שהרי איש הקטן בעינו ממש לא יתפעל בניצוח כ"כ שיהא הדבר דוקא כרצונו, אל מיד ירך לבבו להכניע להיות לנגד דעתו, אך כל שיגדל לבבו בגדולה והתפשטות ביותר כן יגדל מדת הניצוח שיהי' דוקא כרצונו, נמצא הניצוח ענף הגדולה לפ"ע, וה"ז כמו הסתעפות החסד מן החכמה כנ"ל (לכן לפעמים צ"ל ויגבה לבו בדרכי ה' כדי שיגדל מדת הניצוח נגד היצה"ר ושלא יהא עניו ונכנע לפני הרשעים כמ"ש בספר ארחות הצדיקים סוף שער הענוה שע"ז נאמר מעין נרפש ומקור משחת צדיק מט לפני רשע ועיין במדרש ס"פ וישלח, ועמ"ש ע"פ והנצח זו בנין ירושלים, ועמ"ש במ"א בענין גג"ת חג"ת דחסד זהו מדת דאצילות, אבל גדולה זהו מדות שלמעלה מאצילות, א"כ שורש הנצח נמשך מבחי' גדולה ואינו שייך כאן, ועמ"ש בביאור דמחר חודש, וא"כ יובן למעלה בקו הימין חח"נ דאצי' שגם בחי' הנצח שרשו בבחי' חכמה ממש, רק שבא בבחי' השתלשלות יש מיש דרך עו"ע כו', ולפי"ז מובן שלא הי' אפשרות להיות הנבראים בע"ג ותכלית גם מבחי' נצח דז"א אחר שהארת חכמה בנצח ממש כו', אך מבחי' מדת מל' דוקא נמשך שורש התהוות הנבראים, להיות כי מדה זאת גם באצילות נמשכת בבחי' יש מאין כי מדת התנשאות אינה נמשכת ממהות האדם רק בבחי' דברים יוצאים לחוץ ממנו, ואין זה יש מיש אלא יש מאין, ומכש"כ מאצילות לבריאה להוות נבראים נפרדים כו', שההתנשאות הזאת מקפת למעלה מהיות להם שורש ומקור בבחי' עו"ע כו', אלא רק בבחי' יש מאין מרחוק תאיר עליהם כמ"ש במ"א, (העיקר הענין כמ"ש בד"ה מי מנה בענין הים עומד עליהם מלמעלה כי התהוות מאין ליש במדת מלכותו ית' המתנשא מימו"ע

כו', ולפי שהוא רם ומתנשא ומהם נעשו בחי' עם מלשון עוממות דברים זרים ונפרדים כו' ע"ש, ועוד נת' מזה בד"ה למען תירא את ה' וגם במ"ש יביאו לבוש מלכות דהיינו כמו המלך המושל במדינה עד"מ שאין עצמו ומהותו נתפס במדינה רק שמו לבד כו' ע"ש, והו שהיש נברא ונמשך מאין, היינו רק מבחי' מה שנק' שמו עליהם, ועמ"ש בד"ה ואתחנן אל ה' ההפרש בין יש מיש ובין יש מאין ואף גם זאת ע"י כמה צמצומים, כי הנה ידוע בפי' להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו דהיינו שיהי' נמשך מלכותו ית' הנק' מל' דאצי' ונק' הדר מלכותו כי אין מלך בלא עם, ברוב עם יותר יש הדרת מלך וכנודע, והנה א"א שתתפשט מדה זאת כ"א אחר כמה צמצומים, וז"ש להודיע לבני האדם גבורותיו תחלה שהן בחי ריבוי צמצומים ביותר, ואח"כ וכבוד הדר מלכותו, והנה ענין הצמצום הזה הנה ידוע שהוא בחי' הסתר והעלם בעצמות אוא"ס וכמ"ש ישת חושך סתרו, וכמארז"ל כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא כו', וכן ארז"ל בתחילה עלה במחשבה לברוא במדה"ד כו', והיינו שם אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים כו', וידוע דשם אלקים הוא בחי' מדה"ד ושם הוי' הוא מדת הרחמים, וע"כ ע"ב זקנים שהעתיקו התורה לתלמי המלך כתבו אלקים ברא בראשית כו', ורמזו בזה לתחילת המחשבה שחשב לברוא במדה"ד שהוא שם אלקים דוקא ע"כ כתבו אלקים ברא כו', והיינו ל"ב ויאמר אלקים בעובדא דמע"ב שהוא שם מ"ב שהוא מבחי' הגבורה דוקא כנודע, וז"ש כי שמש ומגן ה' אלקים, פי' הוי' הוא בחי' אור החסד, ונק' שמש כמו עד"מ השמש שמאיר על הארץ ולדרים עליה והמגן הוא נרתק המכסה על אור השמש שלא יתגלה כ"א אחרי ההעלם וההסתר דוקא, וזהו כוונת דאד' שפתי תפתח כו' שלפני שמו"ע להיות כי אד' הוא בחי' המל' כנודע, וכדי שיהי' נמשך בחי' הנ"ל הנק' אדני אדון על כולא צ"ל בחי' גבורות וצמצומים בתחילה כנ"ל, והיינו כללות ה"ג מנצפ"ך שעולה מספר פר, והן הרומזים בתיבת שפתי תפתח, כמ"ש בכוונות בפע"ח, וידוע דכוונות דאד' שפתי תפתח בכל יום בפרטיות הוא ענין וכוונה אחת עם כללות בנין המל' בר"ה על שס"ה יום כו'. וזהו שורש ענין המלכיות שאומרים בר"ה, וכמארז"ל אמרו לפני מלכיות כו' דהיינו להמשיך בחי' רצון למלוכה באמרינו יו"ד פסוקים דמלכיות, להיות כי בר"ה תחילת אצילות מדת המל' כידוע וד"ל, וזהו ג"כ כוונה דברכה שני' דשמו"ע אתה גבור לעולם אדני, כי כדי שיהי' נק' אד' בבחי' מל' אדון על כולא כו', צ"ל אתה גיבור לעולם אד' בחי' הגבורות העליונות מטעם הנ"ל וד"ל.

קיצור ענין בכל הע"ס הוא השתלשלות עו"ע שהוא יש ממש, אבל מבחי' המל' נמשך הבריאה מאין ליש וענין להודיע לבנה"א גבורותיו כדי להיות כבוד הדר מלכותו).

ג) **והנה** כדי שיהי' בחי' הצמצום בשביל המשכת מדת המל' כנ"ל צריך שיוקדם לזה בחי' המשכה ממקור העליון והגבוה מאד נעלה, דהיינו מבחי' אור הכ"ע דוקא, והטעם הנה ידוע לפי שבשביל ירידת האור למטה ביותר

צריך להיות ההארה בתחילה ממקום העליון ביותר כי כל הגבהה גבוה יותר יותר יוכל להשפיל א"ע כו' וד"ל. וזהו כוונת הברכות באמרו בא"י מלך העולם, פי' בשביל שיהי' נק' מלך העולם במדריגה התחתונה על עם נפרד צריך שיבוא האור מבחי' העליונה ביותר, והיינו ברוך בחי' הכתר, וכ"כ בפרדס בעה"כ ערך ברוך בשם התיקונים דברוך הוא בחכמה ומורה על הכתר ובמא"א כ' ברוך נק' יסוד אבא המיוחד תוך יסוד אימא כו', ועיין בזהר ח"ב בשלח דס"ג ע"ב, שזהו ענין ממעמקים ב' יסודות דאו"א שבהן נמשך ההמשכה מע"ק כו', וההמשכה זו במלך העולם זהו כענין מ"ש במ"א בפי' המגיד מראשית אחרית כו', ולהבין טעם ושורש הדבר הנה ידוע עד"מ שאנו רואים שכל מי שהוא חכם גדול ביותר יותר יוכל להשפיע חכמתו ולהלבישו בלבושים שונים, כמו במשלים וחידות הרבה עד שיוכל להבין גם התינוק כו', משא"כ מי שאינו חכם כ"כ די לו להפקיע א"ע שישכיל לעצמו דברים כהויתן בלבד, אבל לא יוכל להמציא לבוש גשמי להלביש השכל עד שהתינוק ג"כ יבין מפני שאינו משיג השכל לעומקו וכל מי שמשיג השכל והחכמה לעומקו יותר יותר יוכל להשפיע למטה מטה, הרי מובן שההשפלה למטה תלוי בערך רוממות השכל והחכמה בעומקו, ולכך אמרו על ר"מ שהי' תלת מאה משלי כו', והרי בגדול החכמה כשלמה נאמר בו וידבר ג' אלפים משל כו', לפי שהמשלים שהן השפלות התלבשות החכמה מורה על עמוקות של חכמת שלמה, משא"כ מי שאינו חכם כ"כ כו', ומזה יובן לדוגמא על ענין כלל הנ"ל, דבשביל ירידת האור למטה דוקא צריך שיבא האור ממקום עליון ביותר, לפי שכל הגבהה גבוה יותר יותר יוכל להשפיל א"ע כ"כ כנ"ל, ועמ"ש מזה בת"א בד"ה לך לך בענין ה' דאברהם, והנה לך לך פי' בזהר שם שהוא ענין מאה ברכות בגימט' לך לך, והיינו שכח ירידה וההמשכה זו נמשך ע"י הברכה הנ"ל, והו"ע מאה ברכות דוקא כמ"ש לקמן), ועוד יובן ענין כלל הנ"ל ממה שמצינו בגלות מצרים דכתיב ועברתי בארץ מצרים כו' אני ולא מלאך כו', אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו, והטעם ידוע משום דקליפת מצרים הי' אז קשה מכולם ונק' כתר דקליפה, וכידוע דנש"ט דקליפה כולן היו במצרים, ולהיות בחי' הטומאה זאת במדריגה שפילה ואפילה שאין למטה הימנה הוצרך שיבא האור ממקום ומדריגה העליונה ביותר שאין למעלה הימנו, והיינו מ"ש ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך כו', אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו דוקא דהיינו מבחי' אוא"ס עצמו שמאיר בכתר דקדושה, והיינו אנכי ארד עמך כו' אנכי מי שאנכי כו', ואנכי אעלך כו', ומטעם הנ"ל דכל הגבוה גבוה יותר יותר יוכל להשפיל עצמו למטה, משא"כ מי שאינו גבוה כ"כ, וכמ"ש שמים לרום וארץ לעומק כו', ונאמר בס"י שיש רום ועומק תחת ושניהם תלוים זה בזה מטעם הנ"ל, וכמשל העיגול שעליונו ותחתיתו שוין כו', ועמ"ש מזה בתו"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשהם, ומכ"ז יובן ענין המבואר בתוך הדרוש בענין כי עמך הסליחה למען תורא שכדי שיהי' בנין מלכותו ית' צ"ל המשכה זו מבחי' ברוך אתה כו', רק שם נת' לענין שיהי' ביטול היש וזה יבואר לקמן אי"ה וכאן נת' לענין בנין המל' עצמו, ועיין בד"ה למן תורא הנז"ל.

ד) **והנה** עפי"ז יובן עוד ענין א', והוא מה שלכאורה יש להפליא על חורבן בית ראשון וחורבן משכן שילה, ובפרט יש להבין למה משכן שילה

עמד זמן במספר קצוב וכן בית ראשון עמד זמן במספר קצוב, וכן בית שני והרי הארת אוא"ס ב"ה הי' מאיר בהם כמ"ש לשכון שמי שם כו', וכמ"ש אשר התהלכתי מאהל לאוהל כו', ואוא"ס ודאי הוא נצחי גם בזמן כנ"ל בפי' עולמי עד, ובפי' ה' ימלוך לעולם ועד כו', וגם למה קצוב הזמן במספר דוקא למשכן שילה כך וכך ולבית ראשון כך וכך כו' אך הענין יובן ע"פ כלל הנ"ל דכל הגבוה גבוה יותר ישפיל א"ע למטה ומזה יובן ג"כ דכל שההמשכה באה מבחי' ומדריגה עליונה ביותר יותר יש לו בחי' נצחית בזמן, והיינו מפני אוא"ס שמאיר בזמן כנ"ל, וידוע דיש חילוק מדריגות רבות הארת בבחי' אוא"ס שמאיר בד' עולמות אבי"ע ולפ"ע אותה מדריגה שמאיר בהם מאוא"ס כך יהי' ערך הניצחית שבאה בזמן ומקום דהיינו עם המדריגה יותר עליונה יותר יהי' נמשך בנצחית הזמן כו', ועיין באגרת התשובה בספו פי"ב שהביא משל הילוך והעתקת הצל בארץ טפח לפי הילוך גלגל השמש ברקיע אלפים מילין כו', ועד"ז כדי שיומשך עמידת משכן שילה עד"מ כמו שעמד שס"ט שנה כמ"ש הרעב"ט ותוי"ט פב"ת דזבחים משנה ר' ז' הי' בודאי צ"ל המשכה זו ממקום עליון מאד, עד שבהשתלשלות למטה לפי משל הילוך והעתקת הצל כו' הנ"ל הי' נמשך גם למטה שס"ט שנים, ועיין כה"ג בתו"א פ' יתרו בביאור שני ע"פ משה ידבר גבי אך כ"ז אינו לפ"ע עשי' שלמעלה כי כדי להמשיך למטה הוצרך להמשיך מלמעלה, ור"ל שכדי להמשיך מעט למטה צ"ל למעלה ההמשכה רב במאד עד שאחר ההשתלשלות יומשך גם מעט מעט למטה, וכענין זה אפשר לומר בטעם דמאה ברכות שהם בסוד אי"ק כשנמשך בבריאה מאה נמשך ביצי' חלק עשירית יו"ד ומזה נמשך אלף מאות כמ"ש במ"א, ועד"ז אריכות ימים בעוה"ז נמשך מא"א, וע"כ האריכות ימים ושנים שלמטה אינו בערך א"א ממש כו', רק מ"מ כדי שישתלשלו אריכות ימים צ"ל שורש ההמשכה מא"א, עיין זח"א בראשית דל"ג סע"ב ודנ"ח ע"א, ועיין מענין המשכן בזח"ב תרומה קנ"ט ובזח"א ויחי דרל"ט, ועמ"ש מענין ההפרש בין המשכן לבית המקדש בתו"א ע"פ ויגש אליו יהודה, ובסידור ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית, ולכן משכן שילה ובית ראשון הי' להם מספר קצוב בזמן כי לא הי' מאיר בהם מבחי' היותר עליון שבאא"ס עד שלא יופסק הזמן אלא נפסק האור בזמן הקצוב, לפי שהי' לפ"ע אותה המדריגה בלבד, ובזאת יש הפרש בין משכן שילה לבית ראשון ובין בית ראשון לשני ההפרש שרש המדריג' שהי' מאיר בהם מלמעלה, אך הנה בהמ"ק דלעתיד שיבנה ב"ב בימי המשיח אז כתיב וע"י יתיב כו' עד מלכותו מלכות עלם כו', וזהו ענין אוהל בל יצען בל יסע יסודותיו לנצח כנז' בזהר ח"א שם, והיינו לפי שאז יהי' עליות המל' לקבל מבחי' עתיק, ועיין מזה בזח"ב ס"פ תשא דקצ"ד א' שזהו ההפרש בין בחי' אוהל מועד לשון זמן קצוב לבחי' אוהל בל יצען ונזכר עוד בזהר ח"א פ' בראשית דנ"ג ע"א, והנה רישא דקרא בישעי' סי' ל"ג עיניך תראנה ירושלים נוה שאנן אוהל בל יצען כו', והקשה באד"ר דקל"ג סע"א וכי ירושלים נוה שאנן הוא כו' ע"ש, ור"ל דבחי' שאנן זהו ענין השקט ושאנן זהו נמשך ממו"ס דעתיקא שנקרא מוחא דשקיט ושכיך שהוא בחי' אני הוי' לא שניתי, ואין שום שינוי והתפעלות כי אם צדקת מה תיתן לו כו', ומבחי'

זו נאמר לא הבית און ביעקב כו', וא"כ איך שייך בחי' זו בירושלים אשר בנין המל' הוא מהגבורות ומתרץ נוה שאנן לעת"י אתמר, ומבחי' זו יהי' הגילוי במל' דאצי' הנק' ירושלים לע"ל, ולכן אז יהי' אוהל בל יצען כו', והיינו כדי שיומשך בחי' גילוי אלקות בבחי' ניצחית הזמן באופן שלא יופסק הגילוי ולא יהי' בו שינוים, צריך להיות מקור ושורש ההמשכה מבחי' עתיק שהוא א"ס ממש, ואזי גם בהשתלשלות למטה בבחי' הזמן יומשך שיהי' הגילוי בבחי' ניצחיות עכ"פ, ומזה יתבאר ענין שובה ישראל עד שכדי שתהי' המל' דאצי' בבחי' עד שיהי' ה' ימלוך לעולם ועד בבחי' ניצחית בלי שום הפסק ולא כמו בבית ראשון צ"ל ההמשכה מבחי' עת"י שהוא בחי' נוה שאנן, והיינו ע"י שובה ישראל כו' וכנ"ל מענין אריכות ימים ושנים ששרשו מא"א, ולכן דורות הראשונים האריכו ימים, וא"כ כדי שיהי' הגילוי בבחי' ניצחית ממש צ"ל שורש ההמשכה מע"י וא"א, וזהו ענין ליום שכולו ארוך כו', ובס' עמה"מ שער עולם התוהו ס"פ מ"ז פי' אוהל בל יצען שאפילו זו"נ שלא הי' להם מוחין אלא לעיתים ידועים יהי' להם ע"ס בשלימות יחד תקוע אוהל בל יצען כו' ע"ש. ועיין מזה בלקו"ת בזכרי' ע"פ ביום ההוא יהי' והכל כוונה א' דכשיהי' זו"נ כמו או"א לא יהי' ירידות ושינויים כו', וזהו שארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלין דגבי תשובה כתיב ושבת עד הוי' אלקיך כו' שובה ישראל עד כו', והיינו שלע"ל יהי' הגאולה ניצחית ואין זה דוקא אלא ע"י בחי' תשובה ושבת עד כו', שע"י התשובה שמגיע למעלה מעלה בבחי' כתר וע"י משם יומשך בחי' עד שהוא בחי' אוהל בל יצען, וכן מרומז בשירת הים דתחילה נאמר מכון לשבתך פעלת כו' מקדש ה' כוננו ידיך דקאי על המשכן והמקדש ואח"כ נאמר ה' ימלוך לעולם ועד דקאי על לע"ל, וכן פי' בספר עמק המלך שער קרית ארבע ס"פ קנ"ב, והוא ע"פ מאמר הזח"ג פנחס דרס"א דהכל קאי על המקדש שיהי' לע"ל שיהי' מעשי ידי ה' ממש, משא"כ המשכן והמקדש הי' מעשה ידי אדם ומקדש זה יהי' לע"ל בזמן שימלוך ה' לעולם ועד דהיינו אחר ביאת המשיח וכמו שמלכותו קיים לעולם ועד ולנצח נצחים, כך בנין בהמ"ק שלע"ל קיים לעולמי עד כו', אמנם פשט המדרשים דמכון לשבתך כו' קאי על המשכן והמקדש שלמעלה, וכמ"ש בשמות רבה ס"פ תצוה דמקדש אדני כוננו ידיך קאי על בהמ"ק, וכ"ה ברבות פ' במדבר ע"פ מכון לשבתך שהמקדש מכוון כנגד בהמ"ק שלמעלה והארון כנגד הכסא, וכ"ה עוד בפ' נשא פי"ב קרוב לסופה כו', ובשה"ש רבה ס"פ כמגדל דוד בענין יכוין את לבו כנגד בית קדה"ק שלמעלה שהוא מכוון כנגד קדה"ק שלמטה, ההי"ד מכון לשבתך פעלת ה' מכוון נגד שבתך זהו בהמ"ק שלמעלה, וכ"מ ג"כ בזהר ח"א דקפ"ז סע"ב ודף ד', ובפ' שלח דקס"א כ' אכן פסוק הוי' ימלוך לעולם ועד שפירושו שע"י בנין בהמ"ק יתגלה מלכותו לעולם, ע"כ צ"ל דקאי על מקדש דלע"ל, שהרי ארז"ל פ"ה דעירובין דנ"ד ע"א שכ"מ שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק, והרי מקדש ראשון ושני נחרבו ואיך לעולם ועד, אלא ודאי קאי אלע"ל, ועז"נ ג"כ אלקים יכונניה עד עולם סלה בתהלים סי' מ"ח ע"ש בת"י ובפירש"י דקאי אלע"ל שאז יכונניה סלה ועד עד עולמי עלמין, והענין י"ל עפמ"ש בזח"א פ' שלח דקס"א ע"פ כגוונא דא

לעילא כו' עד דמטי לאתר דאיקרי קדה"ק, פי' היכל קדה"ק דבריאה ותמן הוא ליבא שריא פי' מל' דאצילות, ודא אתוון מן מוחא דלעילא, פי' מל' ניזונית ממוחין דז"א ואתאחד דא בדא, פי' בריאה באצילות כגוונא דא לעילא פי' באצי' יש ג"כ בחי' קדה"ק שבו נמשך ומתלבש מל' דא"ק, ומקור ושורש ההמשכה ממו"ס ומחכ' דא"ק כו' והוא התקשרות המאציל א"ס ב"ה באצילות, חהו ממש כענין המבואר בזח"ב יתרו דמ"ז ע"ב, אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדה"ק כו' אית מלך לתתא כו' ותחותי' אית כהן רזא דמיכאל כה"ר והיינו ב' בחי' הנ"ל היינו קדה"ק דאצי' שבו מלובש בחי' עתיק מל' דא"ק וקדה"ק דבריאה שבו מלובש מל' דאצי'. והנה המשכן והמקדש שהי' מכון נגד בהמ"ק שלמעלה היינו נגד קדה"ק דבריאה יצירה שבו משמש מיכאל כה"ר כמ"ש במד"ר נשא פי"ב משכן הנער ששמו מט"ט כו', ועיין זהר ח"ב תרומה קנ"ח א' אכן לע"ל שנאמר ה' ימלוך לעולם ועד היינו גילוי מל' דא"ק בחי' עתיק המאיר בקדה"ק דאצי', אשר מבחי' זו ממש יומשך הגילוי בבהמ"ק שלמטה, וע"כ יהי' הגילוי זה לעולם ועד בלי הפסק, לפי שהגילוי יהי' ממל' דא"ס במל' דאצי' ומשם יאיר בבהמ"ק שלמטה כו', ולמעלה מעלה מההתגלות שהי' בב"ר עיין בתניא פנ"ב נ"ג ודו"ק, וזהו ג"כ המלך יושב על כסא רם ונשא דפי' כסא רם ונשא זהו בינה דאצי' כמ"ש בזהר ח"ב פ' ויקהל דרכ"ז ע"א והוא נק' בחי' קדה"ק דאצילות, והמלך יושב היינו מלך לעילא מל' דא"ס כנ"ל, ולזה מזה נמשך בחי' שוכן עד דהיינו בחי' הוי' ימלוך לע"ו כו' כנ"ל) והיינו משום שנאמר במשיח הנה ישכיל עבדי ירום כו' וגבה מאד פי' מאד אותיות אדם דהיינו אדם דוד משיח, שידוע שיהי' משיג גבוה גם ממדריגת משה שנק' גואל ראשון, ועליו על אמר משה שלח נא כו', ומשום שההארה מאוא"ס במלכות משיח יהי' מדריגה היותר עליונה, ע"כ יהי' בבחי' ניצחית בלתי הפסק לעולם, וכמ"ש מלכותי' מלכות עלם כו' וד"ל, וכל זה מטעם הנ"ל דכל הגבוה גבוה יותר יותר ישפיל את עצמו, וע"כ אריכות הגלות האחרון יותר מאריכות הגלות הראשון, מפני שלפ"ע רוממות המדריגה כך ערך שפלות המדריגה כנ"ל וד"ל. ובכל זה יובן ביותר ענין הנ"ל בפי' ענין ועד בחילופי אתוון דאחד ובטעם ענין אמרו לפני מלכיות שבשביל צמצום דבחי' המל' דייקא צריך שיבא האור מבחי' הכתר, וזהו ג"כ ענין ברוך אתה הוי' מלך העולם כנ"ל שכדי שיומשך גילוי מלכותו ית' למטה צ"ל ההמשכה מבחי' היותר עליון, ולכן אומרים בפסוקי מלכיות הוי' ימלוך לעולם ועד ועמ"ש במ"א בד"ה תורה צוה בענין ויהי בישורון מלך כו'.

קיצור ענין המשכן שילה ובהמ"ק שעמדו זמן קצוב, ולע"ל יעמוד לעולם ולפי שיהי' ההמשכה מבחי' כתר וע"י שהוא א"ס ע"כ יעמוד ג"כ הבהמ"ק לנצח, וזהו ענין אוהל בל יצען הנמשך מנוה שאנן ומרומז בשירת הים מכון לשבתך כו', ואח"כ ה' ימלוך לעולם ועד, וזהו כי בהמ"ק הי' מכון נגד היכל קדה"ק דבריאה אבל לע"ל יהי' מבחי' קדה"ק ממש דאצי' כו'.

ה) **וזהו** שארז"ל חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, ולכאורה י"ל למה מספר מאה דוקא. אך הנה ידוע בפי' מאמר הזהר ע"פ ויהיו חיי

שרה מאה שנה כו', דפי' שרה הוא בחי' מל' דאצילות שנק' בזהר בשם מטרוניתא, שזהו תרגום דשרה מלשון שררה ומלוכה כו', וזהו שקורין בר"ה דווקא וה' פקד את שרה כי הנה בר"ה אז זמן התחלת בנין הנוק' במה שאומרים יו"ד פסוקי מלכיות וכנ"ל בענין אמרו לפני מלכיות כו', שהוא להמשיך רצון לצמצום זה להיות מלך על עם כו', וזהו וה' פקד את שרה כאשר אמר פי' פקד ועלה ברצונו להיות מלך על עם כו', והיינו שפקד לשרה שהוא בחי' המל' כנ"ל, כאשר כבר עלה ברצון המאציל כי אמר לשון מחשבה כמו כו', שזהו אמירה בלב בלא גילוי בדיבור, והיינו מח' ורצון וגם כאן כבר עלה בחי' המל' בבחי' מחה"ק שהוא עצמיות הרצון הקדום שבעצמות המאציל, אך בר"ה פקד לשרה ברצון גילוי דהיינו שיבא לידי גילוי מן ההעלם בלבד, וזהו וה' פקד את שרה שהוא בחי' המל' שיבא מזה הרצון לידי גילוי כמו שאמר כבר במחשבה ורצון הקדום, וגם פי' כאשר אמר היינו מ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה ועמ"ש כי אמרתי בד"ה לסוסתי ברכבי ועמ"ש בד"ה והיה מספר בנ"י בענין פקדת הארץ, ועיין זח"א בראשית ל"ז א' ויצא קנ"ט ב', ועיין במד"ר פ' וירא פנ"ג וה' פקד לעולם ה' דברך נצב כו', ועמ"ש ע"ז בתניא ח"ב פ"א, ועוי"ל בפי' כאשר אמר כמ"ש בכוונת ב"ש והי' העולם, שאמירה זו זהו מה שעלה ברצונו הפשוט להאציל העולמות, וע"י רצון זה כבר נתהווה כו', ואח"כ נמשך וה' פקד הוא ד' רבתי מח' המקור לדיבור כו', וענין ויעש כו' כאשר דיבר כנ"ל זו היא המשכה השני' שיהי ביטול היש שית' לקמן זהו ענין לידת יצחק צחוק עשה לי אלקים כו' ובחי' זו נמשך ע"י ויעש דווקא שהוא מעשה המצות, ובחי' וה' פקד זהו כענין מאה ברכות, והנה הטעם למספר מאה שנה ואח"כ כ' שנה ואח"כ ז' שנה, הנה ידוע דע"ס דאצי' כ"א כלול מעשרה וכאשר עדיין המה כלולים באור הכתר נק' מאה ברכות כי י"ס דכתר כלולים בבחי' העלם כל מה שמתפשט אח"כ בבחי' אצילות בבחי' הגילוי כי בכתר כלול בבחי' ההעלם באורות וכלים כידוע, והיינו ג"כ ענין מאה שנה דשרה כידוע דחיי שרה היינו בחי' ע"ס של המאציל שנמשכים כולם בבחי' המל', וכמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים כו', וכמ"ש בזהר דקכ"ב סע"ב אינון חיין כולהו לעילא כו' ויהיו חיי שרה דהוה ממש דאתבריאו ואתקיימו לעילא, ועיין בזהר ח"ג תזריע די"ב ע"ב ע"פ כל ימי חיה, והנה במספר אי"ק בכ"ר יש בחי' יחידי' עשירית מאות א' יחידית יו"ד עשירית ק' מאות כו' וכן בכ"ר כו', וכן יש בחי' אלפים ורבבות כמ"ש אלף אלפי וריבוא רבבן כו', והרי ידוע דסדר ההשתלשלות רבבה לאלף ואלף למאה כו', הכל חלק העשירית בלבד דהיינו מרבבה לאלף נמשך רק חלק העשירית שהוא מספר יר"ד, וכן מיו"ד למספר א', והדוגמא מכ"ז יובן ג"כ למעלה שיש למעלה בחי' יחידות עשירות מאות אלפים ורבבות וריבוא רבבות, דהנה בדניאל כתיב בבחי' עתיד אלף אלפים ישמשוני' וריבוא רבבן קדמוהי כו', וחלק העשירית מזה נמשך למטה היינו כשבא בסדר ההשתלשלות דהיינו אלף ריבוא, וגם למטה יותר דהיינו כאשר נמשך האור מע"י בא"א שנק' ראש לנאצלים לא נמשך שם רק חלק העשירית מן הרבבות שהוא מספר אלף שז"ש אלף המגן כו' והיינו אות א' אאלפך חכמה, וכאשר נמשך מא"א לבחי' חכמה דאצילות וכיוצא שהוא בחי' חיצוני' דא"א

להיות כולל כל ע"ס דאצי' כנ"ל אז הוא במספר מאה ונק' מאה ברכות כנ"ל, כי מה שא"א כולל בעצמו הע"ס דאצי' זהו בחי' האחרונה שבו ולמטה ממהו"ע כמו עד"מ מה שהשכל כולל את המדות היינו בחי' מדות שבשכל זהו למטה ממהות עצם השכל שלמעלה מבחי' מדות ועד"ז בא"א, ועמ"ש בדרושי המילויים שבחי' מה שהעליון כולל את התחתון זהו בחי' המילוי של השם, והוא ודאי למטה במדריגה דעצם השם לכן גימט' מילוי גימט' אלקים כמ"ש במ"א, ולכן עם היות א"א בעצמו בחי' אלפים ונוצר חסד לאלפים, עכ"ז מה שהוא כולל הע"ס דאצי' נק' מאה, ועמ"ש מזה בבה"ז פ' חיי שדה דהיינו חר"ב שנק' עשירות לגבי בחי' אור הכתר שמקבלים משם, והיינו מפני שאינו מקבלים משם רק חלק היו"ד וזהו ויהיו חיי שרה מאה שנה בחי' המאות דכתר שהוא בחי' חיצוני' דא"א שהוא מקור לע"ס דאצי' וכאר"א כלול מיו"ד, ועשרים שנה הן בחי' חו"ב דאצי' שהן בבחי' עשירות חלק היו"ד ממאות דכתר, ושבע שנים היינו בחינת יחידות שהם בבחי' זו"נ דאצילות כידוע שהמל' נק' אחת, כמ"ש אחת היא כו', ח"א דאצי' הוא בחי' ר"ק כר' וד"ל. ולהבין זה בתוספת ביאור למה דוקא חלק עשירית בלבד נמשך מעליון לתחתון, הנה כתיב מבשדי אחזה כו', דאנו רואים שכאשר העילה משפיע להעלול ממנו משפיע רק מבחי' חלק היו"ד שבו בלבד דהיינו שכל עילה כלולה מיו"ד, ובחי' המל' שבו הוא חלק היו"ד הנמשך ונשפע להעלול, וכל ט"ס של העליון נשאר בעצמותו בלתי מתלבשים ונמשכים כלל לתחתון העלול, וכמ"ש בענין אל שנק' נהירו דאבא שהוא מעשר מבחי' קנה חכמה קנה בינה שהם גימט' יש דהיינו מל' דאבא, ועד"ז י"ל בענין שם אל דתחילת י"ג מדות הרחמים שהוא תיקון ראשון די"ג ת"ד, ומבואר בפע"ח שער הסליחות פ"ז שהוא בחי' מל' וע"כ הוא מעשר מבחי' יש כי בכתר יש תר"ך אורות שהם ב"פ יש ושם אל נזכר הוא מעשר אותיות יש ונודע שבי"ג ת"ד יש חיצוני' ופנימי' ונמשכים מב' הבחי' שבכתר שהן ב"פ יש, ע"כ גם בשם אל יש חיצוני' הנמשך מבחי' יש, ופנימיות הנמשך מבחי' יש העליון והכל בחי' מעשר מבחי' יש, והראי' לזה הנה בהשפעת השכל שמשפיע הרב לתלמידו הרי אינו נשפע רק מבחי' המל' שבשכל דהיינו רק מבחי' אותיות של השכל וכנודע, וכן התלבשות השכל במדות אנו רואים שאין מתלבש רק בבחי' המל' שבשכל, והן רק אותיות השגה שמהרהר במוח שמזה יתפעל בלב, וכן בהתלבשות המדות במחשבה, כמו מה שחפץ בלבו שיתהוו אותיות במחשבה אינו רק חלק היו"ד ממדות שבלב, והיינו בחי' אותיות המדות בלבד, ועד"ז ממחשבה לדיבור, ועד"ז גם מלמעלה מן השכל דהיינו מן הרצון והתענוג, (ועד"ז מלמעלה מן הרצון) אינו מתלבש בחכמה ושכל רק מבחי' האחרונה שבהן שהן בחי' אותיות שברצון והתענוג, ועד"ז מלמעלה מן הרצון והתענוג, (ועד"ז מלמעלה מן הרצון) אינו מתלבש בחכמה ושכל יובן בנמשל למעלה הטעם בכל הנ"ל דרבבות בע"י ואלפים בא"א ומאות בכתר ועשירית בחו"ב כר' וד"ל. וזהו ענין מאה ברכות אשר ברוך הוא בחי' יסוד דאר"א המקבל מכתר כנ"ל להמשיך כל זה להיות מלך העולם שלצורך בנין המל' להחיות בי"ע צ"ל ההמשכה מכתר כו', וזהו מאה ברכות דוקא, ומבחי' מאה י"ל נמשך חיות לכתר שבמל' ששרשו ממל' שבכתר, ומבחי'

עשרים נמשך לחו"ב שבמל' ששרשו ממל' דחו"ב, ומבחי' זו נמשך לבחי' ז"ת שבמל' ובאדם הוא הרצון והשכל והמדות שיכניס כולן בהברכה ולא שיזורק ברכה מפיו, והיינו ע"י שיעלה על לבו ענין כל ברכה לכוין הכוונה ממנה כמו בברכת יוצר המאורות יצייר סדר עולם העליון וגודל הגלגלים והרקיעים והמאורות וגודל תועלתם המגיע ונמשך בהם בעולם השפל כמ"ש ממגד תבואות שמש כו', ואיך שהם אצל הבורא יתברך, ושיבראו רק בשביל האדם כו', והבריאה מאין ליש אזי יברך בנפש חשיקה וכמ"ש ג"כ חכמי המחקר בספר הכוזרי מ"ג פי"ז.

קיצור חהו"ע מאה ברכות שהם בחי' מאה דחיי שרה פקד ויעש ה' ענין כאשר אמר בכתר כלול הע"ס נקרא מאה אף שבעצמותו אלף המגן עד"ז אחד מעשר יש בחי' אותיות ועי"ז נמשך חיי שדה וכן בהאדם יכניס בהברכה רצונו ושכלו ומדותיו.

ו) אך הנה תכלית כוונת המאציל הי' כדי שיהיה בחי' ביטול היש לאין ובשביל זה נאצלו כל האצילות ונברא כל הבריאה בבחי' בריאה מאין ליש כי הנה מה שנתהפך מיש לאין בבחי' ביטול היש, וכמו וצבא השמים לך משתחוים וכן כל העלאות מ"נ דמלאכים ונשמות דבי"ע ה"ז נעשה למעלה במאציל בחי' תענוג ושעשועים גדולים להיות דבר חדש מאד ופלא גדול עד"מ הצחוק שעושין לפני המלך בחיות הנלחמים וציפור המדברת וכיוצא שיתענג המלך להיותם דברים נפלאים וחדשים היפוך הבריאה הטבעי' כו', וכמו"כ למעלה מהיפוך היש לאין להיות דבר חדש ונפלא היפוך סדר ההשתלשלות הרי יעלה מזה למעלה בחי' עונג עליון ונק' צחוק ע"ד שאמרז"ל לעתיד הקב"ה יעשה קניגא לצדיקים וגם בכל יום יושב ומשחק עם לויתן כו', ולהיות כי א"א שיהיה בחי' ביטול היש הנפרד בלתי עם לא שיוקדם תחילה בחי' הצמצום כדי שיוכל להיות בריאה מאין ליש כידוע והוא בחי' שם אלקים המצמצם כנודע, והנה לזה אמרו צחוק עשה לי אלקים כל השומע יצחק, פי' יצחק ל' עתיד דהיינו שעתיד לצחק, והענין הוא כנ"ל דאלקים הוא בחי' הצמצום בשביל שיהיה נברא יש מאין וזה נעשה לצחוק כדי שיהיה עונג וצחוק העליון בבחי' ביטול היש כנ"ל והיינו צחוק זה עשה לי אלקים דוקא ועיקר התגלות העונג והצחוק הזה יהיה לעתיד דוקא, וזהו כל השומע יצחק לי כו', והיינו כמאמרז"ל דלעתיד יעשה הקב"ה קניגא כו', וכמ"ש ביאור זה במ"א באריכות וד"ל. ועד"ז הנה יובן ג"כ כללות ענין ר"ה שהוא בחי' הצמצום דשם אלקים להיות בחי' הנ"ל כנ"ל באריכות שזהו ג"כ ר"ה בשביל שיהיה אח"כ בביטול היש לאין מנבראים דבי"ע והיינו שיוכלו להתעלות בהעלאות מ"נ כל השנה הי' עיקר כוונת המאציל בתחילה כנ"ל וד"ל. וזהו"ע יגמדה"ר שאומרים בר"ה כי הנה ע"י י"ג מדה"ר ממשיכים כח ועוז לנבראים שיוכל להיות בהן בחי' ביטול היש בהעלאות מ"נ כנ"ל כי הנה מה שמעוררים ר"ר מלמטה היינו ע"י בכי' דוקא כנודע בכהאריז"ל דכל מי שאינו בוכה בעשי"ת אין נשמתו שלימה כו', והיינו הנקרא בוכין דהיינו ענין מאמר הידוע דמים תחתונים בוכים אנן בעינן למיהוי קדם מלכא פי' מים תחתונים

הם הנבראים יש מאין בבחי' יש מאין בבח' הפירוד והגבול ומעוררים על עצמן ר"ר על עוצם ריחוקם מאור פני מלך חיים דהיינו כמו שהאור אלקי למעלה מן בחי' הצמצום וההסתר שנקרא קדם מלכא קדם מלכא לפניו ממש ומבקשים שיהיה גם המה מקבלים מהארת פני מלך שבאצילות וזהו אנן בעינן למיהוי קדם מלכא ועי"ז הבכי' מתעורר עליהם בחי' י"ג מדה"ר עליונים די"ג ת"ד דא"א דאצילות הנמשכים בבחי' מל' דאצי' ונמשך בהם כח ועוז שיוכלו לעלות קדם מלכא כמו בכל חודש ושבת שמתעלין כל הנשמות וכמ"ש והיה מידי חודש בחדשו כו' וכמו מיכאל שמקריב נשמות ע"ג המזבח דהיינו על ידי שמשתאבים בגופא דמלכא כו', וכמ"ש במ"א (וזהו"ע שמתחילה נאמר בראשית ברא אלקים דהיינו מה שעלה במחשבה לברוא העולם במדה"ד ואח"כ יש י"ג תיבין עד אלקים תנינא ופי' בזוהר ח"א בהקדמה ד"א שהוא כנגד בחי' י"ג מדה"ר דהיינו מה ששתף עמו מדה"ר שיהיה ביטול היש ובי"ג מדות נאמר נוצר חסד לאלפים שזהו למעלה מבחי' מאה דחיי שרה והענין כי ההמשכה במל' שיהי' ביטול היש בבי"ע נמשך ממקום עליון וההמשכה של ביטול היש שע"י י"ג מדות הוא שנמשך מעתיק שמשם מאירים הי"ג מדות וכמו שבהמ"ק שהי' גילוי אלקות נמשך מבחי' עתיק הנק' מקיף למקיף שהוא בחי' בית שלמעלה מבחי' לברש כו', ולכן אמרז"ל גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ זהו בחי' התהוות יש מאין אשר שרש התהוות זו מא"א וסוכ"ע, אבל מעשה צדיקים שיהי' ביטול היש לאין בא המשכה זו מבחי' ע"י, וכמ"ש גבי תורה ואתא מרבבות קודש שלמעלה מבחי' חיי שרה מאה שנה אשר משם נשתלשל להיות ויעש ה' לשרה בבחי' עשי' גשמי' יומשך ג"כ הביטול, ועוי"ל דהנה מבואר לע"ל תר"ך ב"פ יש והם בחי' ע"י וא"א אשר י"ל ב' בחי' אלו יש אלו זהו שורש לבחי' כי אל דיעות ב' דיעות שלמטה למעלה נקרא יש מאין שלמטה היש ולמעלה האין שאינו מושג ומלמעלמ"ט הוא בהיפוך שלמעלה נקרא יש, ומה שלמטה בחי' אין דכולא קמי' כלא חשיבי' ושם אל הוא שרש לב' דיעות כנ"ל והיינו לפי שהוא מקבל מב' בחי' יש שבכתר שהן השורש והמקור לב' דיעות הנ"ל כי הנה ע"ק נק' רדל"א, א"כ גם א"א אינו משיגו ע"כ מלמטה למעלה נקרא א"א בחי' יש לגבי ע"ק שנקרא אצלו אין לפי שאין א"א משיג אותו, אכן מלמעלה למטה לגבי ע"ק הוא בהיפוך שהוא יתברך יש האמיתי' ואפי' א"א נקרא אין דכלא חשיבי' לגבי אור א"ס ואוכם קמי' כו', וכה"ג איתא בר"ח שער הענוה פ"א שלכן נקרא הכתר אין שאינו מחשיב עצמו לכלום נגד מאצילו. ועכ"פ י"ל מב' בחי' שבכתר נמשך במל' ב' הבחי' היינו כח התהוות מאין נמשך מבחי' א"א וכח ביטול היש לאין נמשך מא"י. וזהו שובה ישראל עד הוי' אלקיך פי' כי ע"י התשובה דישראל מלמטה בבכי' ותחנונים מעוררים למעלה בעצמות המאציל בחי' י"ג מדה"ר שיומשכו בבחי' גו מל' דאצי' כי כל ישראל בני מלכים כו', דהיינו שרשו בבחי' המל' כנודע ומחמת זה נמשך הכח בבי"ע להיות בבחי' ביטול היש וממילא עי"ז הרי נמשך בחי' גילוי האין דמל' דאצי' בבי"ע דהיינו בחי' יחו"ת כו', וזהו פי' ועד בחילופי אתוון דאחד היינו אור א"ס שבאצילות שלמעלה מהזמן שמאיר בזמן שבמל' ואז נקרא ועד בלי הפסק כמ"ש הוי' ימלוך לעולם ועד וזהו ג"כ פי'

שובה ישראל עד הוי' אלקיך שע"י תשובה דישראל מתעלה בחי' עד שהוא בחי' המל' שנקרא עד הוא רבתי ודלית רבתי שבשמע ואחד, כמ"ש בזוהר ויש בפי' שובה ישראל ב' אופנים הא' מלמטה למעלה דהיינו בהעלאות מ"נ בבחי' ביטול היש כו', והיינו עד הוי' אלקיך שהוא בחי' המל' שמעלים לבחי' המל' בעצמות המאציל ולהיות כי ע"ז חוזר אור המאציל להמשיך רצון למלוכה כו', מלמעלה למטה והיינו שובה ישראל עד הוי' מלמעלה למטה דהיינו מעצמות המאציל עד בחי' המל' שנק' עד ונקרא הוי' אלקיך כידוע ושני הפי' אמת וזהו"ע כי עמך הסליחה למען תורא שהמשכות י"ג מדות הרחמים בעשי"ת שזהו"ע כי עמך הסליחה למען תורא שיהי' אח"כ בכל השנה ביטול היש לאין כו', ועמ"ש בדרוש שעל מאמר הזח"ג פ' אמור ד"ק ע"ב בענין אחותי בת אבי הוא שעיקר היחוד עליון נמשך מבחי' בת אבי דוקא דנטלו מבי' אבא ח"ע בחי' יראה חזהו"ע שמע"צ ושבת ויהכ"פ שהוא בחי' אימא אינו אלא הכנה לזה כו', ובבחי' זו צדיקים גבוהים מבע"ת, וא"כ א"ש בפשיטות ענין כי עמך הסליחה למען תורא) ודו"ק.

קיצור אך שתכלית מהכוונה להיות ביטול היש לאין צחוק עשה והיינו ע"י שיתף מדה"ר י"ג תיבין שעד אלקים תנינא גדולים מעשה צדיקים ב' בחי' יש שבכתר חהו שובה עד כי עמך הסליחה למען תורא.

ז) **והנה** בחי' המשכה הנ"ל בעולמות להיות ביטול היש נמשך כל השנה ג"כ ע"י תורה ומעשה המצות, כי הנה כתיב סוף דבר הכל נשמע כו' ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם, ופי' האדם היינו כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם שהוא בחי' רמ"ח מ"ע רמ"ח איברים דמל' ושס"ה ל"ת שס"ה כו' שכללותם נקרא בחי' אדם דאצילות וע' בזוהר ח"ב משפטים דקכ"ב א' גבי וכמראה אדם, ובמק"מ שם וזהו שאמרז"ל על מעשה המצות ועשיתם אותם כו' כאלו עשאוני כו', וזהו ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם דאצילות והיינו האדם בחי' הידוע דהיינו אדם הידועה שעל הכסא כו', ופי' כי זה כל האדם היינו ע"ד הנ"ל דכל דאצילות לא נאצל רק שיבוא בחי' ביטול היש למטה והיינו כי זה כל האצילות אדם העליון כי במצות ל"ת ודאי יש בחי' ביטול היש שהוא בחי' ביטול רצון, כמ"ש אל יאמר אדם אי אפשי כו' אלא אפשי ואבי שבשמים גזר עלי וכמארז"ל בטל רצונך כו' וגם במ"ע כמו בצדקה יש בחי' ביטול הרצון ליתן יותר מכפי רצונו וכיוצא בזה בכל מ"ע ודרך כלל בכל המצות העיקר הוא בחי' ביטול הרצון בלבד, וכמ"ש ויצוונו ה' את כל החוקים האלה ליראה וגו' ויראה הוא בחי' ביטול עצמותו כו', וע"כ ע"י תומ"צ נמשך בחי' ביטול היש בעולמות כל השנה, וזהו כל האדם כנ"ל לפי שזה הי' כוונת המאציל בתחלה וע' בר"ח שער היראה ח"ל ואפשר לומר עד"ה כל האדם כמשנ"ת כי יש אדם דאצי' ואדם דבריאה ואדם דיצירה ואדם דעשי' וכולם יריאים את ה' עכ"ל, ובפ"מ משער היראה כתב שאפי' בכתר צודק בקצת יראה זו מאחר שהוא נאצל והוא אוכם קמי' עה"ע עכ"ל, ולפי הנז"ל י"ל כי אצי' כל בחי' אדם הנ"ל הוא בשביל שהוא בחי' יראה וביטול היש למטה וזהו מאמרז"ל בשבת פ"ב ד"ל ע"ב שכל העולם כולו

לא נברא אלא לצוות לזה, וגם י"ל כי ע"י יראה זו יומשך גילוי בחי' זו היינו מ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו') אך הנה ההפרש בין כל השנה לר"ה בבחי' המשכה הנ"ל היינו שבר"ה נמשך בבחי' המשכה הנ"ל ממקום ומדרגה עליונה ביותר מבכל השנה דהיינו שבר"ה נמשך מבחי' הכתר שלמעלה מהחכמה ובכל השנה לא נמשך רק מבחי' החכמה שבתורה כו', ובחי' המשכה נק' בחי' אחוריים לגבי בחי' כתר שנקרא פנים ולכך אומרים בר"ה את פניך הוי' אבקש מבחי' הפנימי' דפנים העליונים שבכתר שלמעלה מבחי' החכמה שבתורה כו', וביאור ענין זה יובן בהקדים תחילה שורש ענין פנים ואחור למעלה, דהנה כתיב וראית את אחורי ופני לא יראו להיות כו', מבואר בע"ח בכמה דוכתי בסדר התלבשות הפרצופים זב"ז שהתחתון מלביש לעליון ונמצא בחי' חיצוני' שבעליון נעשה בחי' פנימי' לתחתון כי בכל עילה יש בחי' ובחי' אור שנקרא חיצוני' ופנימי' כנודע ובחי' אחורים שבעליון נעשה בחי' פנימי' לתחתון ועד"ז הולך מסדרי ההשתלשלות מעילה לעילה עד עילה היותר אחרונה מבחי' חיצוני' שבה לתחתון הימנה, וכמו"כ ממילא מובן שבחי' עילה היותר עליונה שבאצי' שאין למעלה הימנה, אך בחי' פנימי' שבה בחי' הלבשה להלביש לעליון הימנו, א"כ אין בחי' פנימיות שבה נעשה בחי' אחוריים כלל לגבי עליון אחר שאין עליונה הימנו, ולא כשאר העולמות שאחרים שכולל עילה בהכרח שבחי' פנימי' שבה המלביש לעליון הימנה נק' בחי' אחוריים וחיצוני' לגבי עליון, כי ע"פ הנ"ל דבחי' חיצוני' שבעליון נעשה בחי' פנימי' לתחתון ממילא מובן שהתחתון המלובש להעליון היינו שבחי' הפנימי' שבתחתון מלביש לבחי' חיצוני' שבעליון נעשה בחי' פנימי' לתחתון ממילא מובן שהתחתון המלובש להעליון היינו שבחי' פנימי' שבתחתון מלביש לבחי' חיצוני' שבעליון, והיינו שחיצוני' שבעליון מלובש בתוך פנימי' שבתחתון כו', וא"כ מובן מכ"ז שבעילה היותר עליונה אין בחי' אחוריים וחיצוני' כלל כו' גם בחי' החיצוני' שבה הרי נעשה בחי' פנימי' לתחתון ונקרא שם בשם בחי' פנים ובחי' הפנימי' שבה הרי אינה נעשה לבוש להעליון כנ"ל, משא"כ שארי העילות המסתעפות אחרי הן שבהכרח בכאו"א שם חיצוני' ואחוריים גם בבחי' הפנימי' שבה כמו גבי העולה הקרובה אל העילה הראשונה הרי בחי' פנימי' שבה נקרא חיצוני' ואחוריים לגבי עילה הראשונה שנקרא עילת כל העילות כו', וכמו"כ שאר עילת שאחרי' וגם מובן שבעילה היותר אחרון נהפך הוא שכולו נקרא בשם אחוריים כי פנימי' שבה נעשה בחי' חיצוני' ואחוריים לגבי העליון ובחי' חיצוני' שבה לא נעשה בחי' פנימי' לתחתון אחר שאין למטה הימנו, משא"כ בעילה שעליו שכמו שיש פנים ואחור בעצמותם כן יש בהם פנים ואחור בהתלבשותם זב"ז רק שיתהפך הפנימי' להיות חיצוני' לגבי' והחיצוני' להיות פנימי' לתחתון שהוא היפוך בחי' פנימי' וחיצוני' שבעצמותן כאשר בלתי מלבישים לזולתם וד"ל. ונמצא מובן מכל הנ"ל בסדר התלבשות הפרצופים דא"א ואו"א חו"נ דרך כללות הנה בחי' חיצוני' שבא"א שנקרא כתר בכלל נעשה בחי' פנימי' לבחי' החכמה דאצילות דהיינו שבחי' חכמה בבחי' הפנימי' שבה מלביש לא"א לחיצוני' שבו וכמו בע"ח דאו"א מלבישים זרועות דא"א כו' וכן עד"ז מבחי' חיצוני' שבחו"ב נעשה בחי' הפנימי' לז"א

דהיינו שז"א בבחי' הפנימי' שבו מלובש לחיצוני' דאו"א כו' ועד"ז בחי' נוק' דז"א מלבשת לז"א ובחי' נוק' הרי מקבלים אלקים אחרים דהיינו מבחי' אחוריים דשם ב"ן כנודע, אבל בחי' אחוריים דז"א הרי נעשה בחי' פנימי' לנוק' כו' אבל הכתר נקרא כולו פנים ואין בו בחי' אחוריים כלל מאחר שלא נקרא לבוש לגבי העליון הימנו כי הרי נקרא עילת כל העילות כו' וכמובן מתוך הנ"ל וד"ל. וזהו וראית את אחורי ופני לא ייראו פי' כי גם בחי' החכמה שבתורה דאורייתא מחכמה עילאה נפקת הרי נקרא נובלות ואחוריים לגבי אור הכתר עליון שנקרא עילת העילות כנ"ל, וכמאמר הידוע דאפי' אור צח כו' אוכם הוא לגבי עילת העילות, ועד"מ באדם התחתון הרי השכל שבמוחין גם פנימיותן אינו בחי' לבוש חיצוני' לגבי רצון והתענוג המתלבש בו ומן הרצון והתענוג אינו מתלבש רק בחי' חיצוני' שבהם כו', ועד"ז בהתלבשות החכמה והשכל במדות שבלב הרי רק בחי' חיצוני' דחכמה מאיר במדות בפנימיותן דהיינו שבחי' חיצוני' חכמה נעשה פנימי' המדות ועד"ז מן המדות לדיבור שנק' נוק' דז"א כידוע, והנה עיקר חכמה שבתורה היינו להבדיל בין טמא לטהור כו' כידוע שהוא התלבשות החכמה במדות דוקא, והיינו מ"ט פנים טמא כו' שהוא בחי' חיצוני' שמלובש במדות להבדיל בין טמא כו', וזהו וראית את אחורי כו', אבל הוא פנימית ע"י כמ"ש בע"ח, הגם שמלביש לכתר, הנה הוא למעלה מבחי' המדות עכ"פ, ושם נאמר ופני לא יראו כמ"ש בע"ח דפנימי' אבא עולה ונכלל בפנימי' ע"י שאין שם בחי' אחוריים כלל ונק' פנים שאינם נראים ומתגלים בשום אופן לא להלביש לעליון כנ"ל ולא לירד ולהתלבש מטה, כי רק חיצוני' דאו"א מתלבש בחכמה, וע"כ אמר וראית את אחורי שהוא בחי' אחוריים דאו"א המתלבש בחכמה, ופני שבא"א לא יראו בשום צד מטעם הנ"ל, והנה כל הפגמים באו"כ דאצי' ע"י העדר מעשה המצות, וע"י ל"ת אינו מגיע רק בבחי' חכמה שבתורה שמלובשת במדות להבדיל בין טמא כו', כי פגום האור האלקי דהיינו מה שחייבה אור חכמתו יתברך לעשות כך ולא כך כו', עד"מ המלך שגוזר ע"פ חכמתו לעשות כך וכך שהעובר ע"ז אינו פוגם רק בחכמתו שגזרה כך, אבל אינו פוגם בעצמות כלל כו', וכמו"כ למעלה בעצמות אור המאציל שמאיר בכתר עליון מהתלבשות אור החכמה לא שייך שם בחי' פגם כלל כו' וכמ"ש פני לא יראו כו', וע"ד הידוע בפי' הפסוק שממית בידים תתפש, כמו השממית אינה תופסת מקום בהיכל המלך, כך אין כל ההשתלשלות דאבי"ע תופסים מקום כלל לגבי עצמות אור המאציל שנק' עילת כל העילות כו', אחר שאינו בא בבחי' התלבשות בסדר השתלשלות מעילה לעילה כנ"ל בפי' ופני לא יראו וד"ל. וזהו שאומרים בר"ה לך אמר לבי בקשו פני דוקא את פניך הוי' אבקש דהיינו מבחי' הפנימי' שבכתר עליון שמשם נמשך בחי' הסליחה ומחילת העונות למלאות בחי' כל פגם וחסרון שנעשה ע"י העוונות, וכמ"ש כי עמך הסליחה עמך דוקא דהיינו בעצמות המאציל מטעם הנ"ל שהוא למעלה גם מבחי' החכמה שבתורה, וזהו כל עיקר שורש ענין יוהכ"פ שנאמר בו כי ביום הזה יכפר ולא נזכר שם הוי' כלל אלא יכפר סתם כי לפני שם הוי' תטהרו דהיינו לפני שם הוי' דחכ' תטהרו כידוע דשם אהי' בכתר כו' דלא שייך שם בחי' פנים כלל מטעם הנ"ל,

חהו כי עמך הסליחה למען תורא, פי' סליחה זו היינו כדי שיהי' נק' מלך על עם שהוא בחי' המל' שנק' יר"ת כי דוקא משם ימולא כל פגם כו', ואז יחזור להיות הארת והמשכת הרצון למלוכה כו' וד"ל. ויובן דבר זה בתוס' ביאור ע"פ משל המעיין שנסתם ונתקלקל ע"י אפר הגס וכיוצא עד שהנהר יחרב ויבש לגמרי הנה העצה היעוצה לזה ידוע שחופרים עומק הארץ יותר מתחילת נביעה של המעיין והחפירה הזאת בעומק יותר יחזור נביעת המעיין שיהי' נובע גם במקום שנסתם כו', וכמו"כ יובן למשכיל למעלה דבחי' המשכה הנ"ל מאור פנימי' הכתר באמרו את פניך הוי' אבקש כנ"ל הוא המתקן בחי' העדר האור שנעדר ונסתם מבחי' מעיין דחכמה ע"י העוונות להיותו בבחי' עומק יותר למעלה מן החכמה, וכמ"ש בזהר דבחי' הכתר נקרא עומקא דכולא, וז"ש ממעמקים קראתיך הכל שהוא בחי' תשו"ע שביוהכ"פ שממשכת סליחות ומחילות העוונות להיות מתהפכים הזדונות כזכיות משום דקמי' כחשיכא כאורה כו' וכנ"ל בפי' שממית כו' וד"ל. ובכ"ז הרי יובן ההפרש אשר בבחי' ההמשכה הנ"ל להיות בחי' ביטול היש בבי"ע בשאר כל השנה לר"ה ויוהכ"פ, כי בשאר השנה אין בחי' המשכה הנ"ל להיות בחי' ביטול היש בבי"ע בשאר כל השנה לר"ה ויוהכ"פ שנמשך מבחי' פנים העליוני' דכתר עליון וכמ"ש את פניך הוי' אבקש כנ"ל.

קיצור שגם בכל השנה ממשיכים ע"י תומ"צ להיות ביטול, ויצוונו ליראה סוף דבר, רק שבעשי"ת ההמשכה מכתר ובכל השנה מחכמ' לענין אחורי ופני כו'.

ח) **ובזה** יובן ג"כ ענין שבת שהוא אותיות תשב כו', דהנה ידוע שיש ג' מדריגות מחדו"מ וג' אלה שרשם בחכמה דהיינו מחדו"מ שיש בחכ' כידוע דג' אלה נק' בי"ע ויש בי"ע בכל ספי' בפרט כו', ובחי' עשי' שבחכמה היינו כמו שאנו רואים שיש חכמה גדולה במעשה הציורים הנאים כמו מעשה רוקם ומעשה חושב שהי' במשכן וכמו דכתיב בבצלאל ואמלא אותו רוח חכמה כו', וכן בחרשים חכמים ששלח חירם לשלמה וכיוצא, הרי שנק' המלאכה הזאת בפעולה גשמי' בשם חכמה לפי שיש בחי' עשי' שבחכמה, והיינו בחי' הכח של השכל שמתלבש במעשה דוקא, וכנראה בחוש שיש טבע אנשים שחכמתם ודעתם אינם רק לציורים נאים כמעשה רוקם וחורש אבן ויש טבע אנשים שחכמתם ודעתם אינו אלא דוקא לחכמה המתלבשת במבטא הלשון כמו חכמת דוקא וכיוצא לזאת שכלם מסוגלת ומשכיל בחכמה זאת דוקא ולא לשום שכל אחר, והיינו מפני שכח חכמתם רק בבחי' דיבור שבחכמה, וזה ההפרש היינו ג"כ בין חכמת הטבעית בד' יסודות ארמ"ע שנק' בחי' עשי' שבחכמה ובין חכמי המחקר שנק' כח המדברת כמ"ש במ"א) ויש אנשים ששכלם מסוגל דוקא למחשבת חכמה דהיינו בהשכלות והמצאות עמוקות ונק' מח' עמוקה, ולמעלה היינו מ"ש מה גדלו מעשיך, וכתיב מאוד עמקו מחשבותיך כו', והיינו בחינת מחשבה שבחכמה כו' דהיינו בחי' חכמה המלובשת במחשבה דוקא ולא בדיבור ומעשה, והמופת לזה היינו עומק המושג שא"א שיבא בדיבור לזולתו, רק לעצמו משיגו בעומק החכמה, ובמ"נ אמר שהם חכמי הפלסופים

כו' ולמעלה מהם שכל נבדל כו', והנה כמו"כ למעלה בבחי' חכ"ע של עצמות המאציל הרי נא' כולם בחכ' עשית שהוא בחי' עשי' שבמחשבה, ויש ג"כ בחי' דיבור ובחי' מח' שבחכמה כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו', ומג' אלה הכלולים בחכ"ע כאשר מתפשטים למטה מן החכמה מתהווה מזה ג' עולמות בי"ע מחדו"מ, ובחי' אצילות היינו בחי' חכמה שבחכמה כידוע, ואפשר שזהו"ע עמקו מחשבותיך ונפלאותיך, ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי בענין פי' עלה במח' ועיין באגה"ק ד"ה דוד זמירות קרית להו מענין עמקו מחשבותיך, ודברי הכותב אינם בדקדוק כ"כ כו', ועמ"ש עוד מענין עמקו מחשבותך בד"ה באתי לגני, ועיין זהר ח"א פ' נח דס"ה א' מענין מח' ובפרדס ערך הכלים ערך מח', ובמא"א כ' מח' נק' החכ' והחכ' דא"א נק' מח"ס, ובת"ז תיקון י"ט כי ח"ע אתקריא מחשבה ולעילא לעילא מח"ס כו') דאור אבא באצי' וה' בבריאה מפני שעולם העשי' מבחי' עשי' שבאצילות ועולם היצי' מבחי' היצי' שבאצילות ועולם הבריאה מבריאה שבאצילות ואצילות עצמו מאצילות שבאצילות שהוא בחי' חכמה דאצי' בכלל, והנה בשבת כתיב כי בו שבת וינפש דהיינו עד"מ באדה"ת שכח שכלו המתפשט במחדו"מ חוזר ועולה לעצמותו ואינו מתפשט, ונמצא שמחדו"מ הכלולים בחכ' דאצי' אינם נגלים כלל בשבת, אלא נכללים ועולים ומתאחדים בעצמות חכמה של המאציל, והיינו ענין תשב אותיות שבת, כי הרי עולם המעשה ששרשו בעשי' שבאצי' נכלל בעצמות החכמה עד"מ השובת ממלאכת מעשה חושב ורוקם וחרישת אבן, שכח השכל המלובש בעשי' זאת חוזר ונכלל בעצמות כח חכמתו, וכן עד"ז יובן עליות כח השכל המלובש בהדיבור ומח' שנכללים בעצמות חכ' שלמעלה גם מבחי' המחשבה ונק' חכ' שבחכמה כנ"ל, והוא הנק' בע"ח בחי' מוחין דאבא כו', כלומר חכמה שבחכמה, ולכך נק' שבת קודש מלה בגרמי' כמ"ש בזוהר ומבואר במ"א וד"ל. וזהו לשון תשובה להיותו בחי' או"ח מלמטה למעלה והיינו ע"ד הנ"ל בענין תשו"ע דיוהכ"פ שנק' שבת שבתון כו' שהוא כדי שיומשך אור העליון ממקום הגבוה יותר כנ"ל במשל החפירה בעומק המעיין כו' כך בכל שבת עליות העולמות בעצמות החכמה כדי שיחזור להאיר מבחי' חכמה בוי"ו יומין דחול שאחר השבת באור חדש ונעלה יותר. וז"ש והי' מידי חדש בחדשו ומידי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני ה' בחי' ביטול היש שהוא ענין עליות העולמות שנק' תשובה כדי שיחזור ויאיר מלמעלה למטה, וע"ד הנ"ל בכללות השנה בר"ה ויוהכ"פ, רק ההפרש הוא שבכל השנה כמו בכל שבת או ע"י התומ"צ לא נמשך אור חדש רק מבחי' החכמה ובר"ה ויוכ"פ נמשך אור עליון הזה מבחי' פנימי' הכתר כו'), ועמ"ש לעיל אות ד' שכל שההמשכה ממקום עליון יותר אזי נמשכת במשך אורך הזמן וניצחית ביותר, ולכן בכל יום נמשך התיקון על אותו היום ובשבת נמשך הכח לביטול היש על כל ימי השבת ובעשי"ת נמשך הכח על כל השנה כולה, וזהו שובה ישראל עד בבחי' ניצחית וקיום בל תמוט עולם ועד.

קיצור ענין שבת אותיות תשב.

קיצור מהדרוש שובה ישראל דרוש הראשון שבלק"ת

דירה בתחתונים, כי עין בעין יראו (עמ"ש מזה בד"ה ששת ימים תאכל מצות בסידור דרוש הראשון ובהביאור) ונמשך ע"י קיום וידעת היום והשבות (ע' בלק"ת סד"ה וידעת היום דרוש הראשון), וע"י אתכפייא ואתהפכא בהיום לעשותם (וזה מי יתן טהור מטמא וארז"ל במדרש ר"פ חקת העוה"ב מהעוה"ז אז תפקחנה עיני עורים) וענין ק"ש שחרית וערבית נגד בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ובאדם שמים זהו שכל ומחשבה ודיבור ומעשה זהו ארץ (כי ישמחו השמים ר"ת י"ה ותגל הארץ ר"ת ו"ה) וגם זהו בחי' ישראל ובחי' יעקב ישראל לי ראש ויעקב יוד עקב (ע' בד"ה שיר המעלות ממעמקים) והיינו יעקב יחו"ת שילוב הוי' באד' וזהו מדת לילה כי י"ב שעות הלילה הם י"ב אותיות ממילוי אד', וישראל כי שרית עם אלקים זהו שילוב ש' אד' או שם אלקים בשם הוי' (ע' סידור שער ר"ה סד"ה אד' שפתי תפתח פירוש שזהו ענין מלכיות וזכרונות).

ב) **והנה** כתי' ויפלו כו' ויאמרו הוי' הוא ה"א ב"פ האחד שהצמצום דש' אלקים אינו דבר בפ"ע כ"א הוא עצמו הוי' (ועמ"ש בת"א ר"פ וארא בענין אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר) הב' כי גם שם הוי' שהוא ע"מ הם צמצום עצום לגבי עצמותו ע' סד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון ובד"ה וירא ישראל את היד בת"א פ' בשלח) עושה פלא כי חכ' נק' בריאה מאין תמצא מבחי' זו אני הוי' הוא שמי וזהו אם יהי' כו' והי' הוי' לי לאלקים עמ"ש מזה בת"א ר"פ ויצא סד"ה ושבתי בשלום ובמ"א נתבאר שלכן להגיע לבחי' זו זהו ע"י וידר יעקב נדר כו' כי נדרים סייג לפרישות, והיינו מילוי דחסידות שהחסיד למעלה מבחי' צדיק וכמ"ש בילקוט חדש ערך תשובה סעי' מ"ד פ"א דארז"ל במקום שבע"ת עומדין אין צד"ג יכולים לעמוד היינו דוקא צדיקים אבל חסידים מדריגתם למעלה מבעלי תשובה, וע' בלקו"ת בשה"ש בהביאור ע"פ ששים המה מענין חסידים הראשונים).

ג) **אך** יעקב אמר כסדר היינו שמתחלה צ"ל הוי' הוא כו' בבחי' יעקב וישראל ואזי אח"כ יעלה עוד לבחי' עליונה יותר כנ"ל (ואולי זהו בחי' ישורון כמ"ש מד"ר ע"פ אין כאל ומי כאל ישורון הישרים כי יעקב מ' ישראל ז"א ישורון מל' בינה שורה של ג' זהו למעלה מזה) אבל מי שהעביר הדרך ופגם בשם הוי' ולאו דוקא בעבירות חמורות כ"א פוגם יו"ד בהשתחוואה רוחניות וכן פוגם באות ה' וכן באות וא"ו הנק' אות אמת ע"י ביטול תורה כו' והעצה ע"י ויצעקו כו' (צעקה היא פנימיות הלב עמ"ש ע"פ לך אמר לבי בקשו פני) זהו שובה ישראל עד פי' עד יעבור עמך) וע' בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בהקיצור פ"א והיינו ע"י רחמנות ותתפלל הנה על כו' ובכה תבכה, ואין זה דומה למ"ש בענין חטא בני אהרן שדילגו את המ', דדוקא קבלת עול א"א לדלג אבל כשמקבל עול שפיר יוכל להיות בבחי' זו אדרבה ארז"ל בכל קראינו אליו אליו ולא למדותיו.

ד) **וזהו** שובה כו' דילוג (ע"ד ובאלקי אדלג שור, ולמעלה מבחי' הילוך וזהו בחילא יתיר והיינו מחמת כי כשלת לכן א"א ע"י לילך ממדריגה

למדריגה כי עוונותיכם מבדילים ע"כ ההכרח לדלג לבקש רחמים מבחי' שאין הענין תופס מקום (וזהו דרשו הוי' בהמצאו אלו עשי"ת שאז מאיר בחי' זו) ואח"כ וישובו אל ושמרו דרך ויקרא ה' ה' חנון ורחום כי עמך הסליחה כו' הלוך ילך כו' בוא יבוא כו'.

לד"ה שובה השני

פ"א. נ"ב במא"א א' קע"ג פי' כי אבי"ע הם מחשבה, רעותא דליבא, קול ודבור והוא מהזח"ב פקודי דרס"ב ע"ב ובמק"מ שם בשם נ"ב מהרח"ו, ונ' כי הנה בקהלת רבה אמרו הלב מחשב שנאמר רבות מחשבות בלב איש, ואעפ"כ עיקר המח' במוח, והם ב' בחי' חו"ב, לכן מח' שבמוח הוא חכמה ואצילות, ומחשבה שבלב הנה בינה ליבא ובינה מאירה בבריאה, וע' זח"א חיי קכ"ג א' מחשבה ויובלא הם חו"ב נמצא מחשבה הוא חכמה, ויובל נש"ב הנמשכים בלב.

פ"ב. נ"ב מזה יובן ענין עשרה דברים נבראו בע"ש ביהש"מ, דלכאורה כיון שהשי"ת שבת ביום השבת א"כ איך עשה מלאכה ביהש"מ (ע' במד"ר בראשית סוף פי"א שאע"פ שבשבת שבת היינו ממלאכת העולם, אבל לא שבת לא ממלאכת הרשעים ולא ממלאכת הצדיקים אלא פועל עם אלו ועם אלו יעו"ש, א"כ אין קושיא מה שעשרה דברים נבראו בע"ש ביהש"מ, דאולי שייכו למלאכת הרשעים ולמלאכת הצדיקים) וע' ברבות בראשית ס"פ יו"ד גבי מהו ויכל ביום השביעי וע"ש, ונ' כמש"כ כי בשבת שבת מבחי' הדבור ונמשך החיות מבחי' מחשבה כנ"ל, ויש ממוצע בין דבור ובין מחשבה, ונק' הגיון שהגיון נק' מחשבה הגיון לבי, וגם הדבור נק' כן וכמ"ש במ"א בענין הגי שהוא ג"כ מלשון כאשר הוגה מן המסלה, והוא מחשבה שבדבור שנמשך מעצמיות המח' להיות מקור להדבור ע"ד כאשר דברת לאמר שבחי' מל' דאצי' נעשה מקור ועתיק לבריאה וזהו ענין הגי היכל קדה"ק שהוא ממוצע בין אצי' לבריאה, וכמ"ש בענין אד' שפתי שנק' תפלה אריכתא, וזהו ג"כ ענין ביהש"מ דשבת היכל קדה"ק הממוצע בין בריאה לאצי' ובין דבור למחשבה, ולכן כבר נגמר הבריאה שע"י הדבור, ואזי נבראו הדברים הרוחניי' שנמשכי' ע"י מחשבה שבדבור, אכן בשבת נמשך מחשבה עילאה ממש שהוא אצי', ואפשר הממוצע הנ"ל זהו ענין מחשבה שבלב הממוצע בין קול ודבור ובין מחשבה שבמוח ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ בפי' זה היום תחלת מעשיך שהוא ג"ע התחתון שהוא ממוצע בין רוחניות ובין גשמיות כו'.

ג) **ולכן** שבת אותיות תשב, נ"ב גם אותיות בשת שהוא יראה בושת יראה פנימית ועמ"ש בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ, ושם פ"ב בענין אך הנה ארז"ל מי שטרח בערב שבת כו' שהוא ענין התפלה, ועמ"ש בתו"א בד"ה ויקהל משה.

שובה ישראל. עסה"ק דקידושין דר"ל את"ה, ועמ"ש ע"פ מה טובו כו' משכנותיך ישראל ג' תשובות, והיינו תשובה דישראל תלמוד בריאה.

שע"ת להרר"י *

שער א' סעיף יוד, לי נקם ושלם בפ' האזינו ל"ב ל"ה, בילקוט שם דאינו פורע מהם ע"י שליח ולא ע"י מלאך אלא בעצמו כו' אך צ"ע דשם קאי על ענין אחר.

איוב ססי' י"ט גורו לכם מפני חרב, בזח"ב פ' וארא דכ"ו סע"א מפרש דזה קאי על עון פגם הברית ובזח"ג ר"פ מצורע דנ"ב ב' מפרשו על עון לשון הרע, ואפ"ל דגם להר"ר זהו פגם הברית היינו ברית הלשון, וכמ"ש בס"י וכרת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו ובין עשר אצבעות רגליו, וכן ע"ס בלי מ"ה מספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש וברית יחוד מכוון באמצע במלת לשון ובמלת מעור עכ"ל, וע' מזה בפרדס ש"א ספ"א, ובזהר פ' וארא שם כי הברית הוא יחוד והתקשרות אור האצי' בבי"ע ולכן הפוגם בברית ומבטל התקשרות זו אזי חמה עוונות חרב ועד"ז פגם ברית הלשון י"ל גורם מניעת התקשרות ויחוד חו"ב וחיבור י"ה עם ו"ה, והרמ"ז פ' מצורע שם פי' כי חמה עוונות חרב, כי בד' קליפות הנזכר בפסוק והוא רחום, חמה היא הרביעית, וע"י התשובה ולא יעיר כל חמתו, ובמד"ר פ' משפטים פ"ל דקמ"ז ג' מפרש גורו לכם על הדיין היושב בדין כשהוא נושא פנים ח"ו, ומה הקב"ה עושה שולף חרבו כנגדו שנאמר גורו לכם מפני חרב כי חמה עוונות חרב למען תדעון שדון שדין כתיב שיש דין בעולם, וכן פי' בתד"א ח"א פל"א ופי' דקאי על דור המבול, של"ה רלא"ב בחיי רלד"ב.

עו"ש בשע"ת ונמשל לאיש שיגזול ויחמוס ויאכל וישבע ויודע כי אחרי אכלה ואחרי שתה יגרס השופט בחצץ שיניו כענין שנאמר (משלי סי' כ' י"ז) ערב לאיש לחם שקר ואחר ימלא פיהו חצץ עכ"ל וג"ב עיין מפסוק זה רבות בח"מ עה"ד, של"ה רלא"ב בחיי עו"ד קכה"ב, וז"ל המד"ר באיכה ע"פ ויגרס בחצץ שיני, מעשה בבנו של רחב"ת שנתחבר ללסטים כו' אחותו קראת עליו ערב לאיש לחם שקר ואחר ימלא פיהו חצץ עכ"ל, ויש להעיר ממ"ש בת"א פ' ויחי סד"ה חכלילי עינים בענין ולבן שנים מחלב, השיניים טוחנות המאכל והוא ענין מדקדק במעשיו, ועמ"ש בלק"ת בשה"ש ע"פ שיניך כעדר הרחלים, משא"כ כשעושה מעשים מקולקלים הפך מדקדק במעשיו אזי ויגרס בחצץ שיני ובבחיי ר"פ בא ע"ו ד' ונשא המשל הזה על פועלי און כו' רואים הנאת שעה לעצמם ואינן רואים סוף הפורענות וע"ז אמר שהע"ה ערב לאיש לחם שקר ואחר ימלא פיהו חצץ, וכן בשאר פעולותיו יש לו לפחד תמיד שלא יבא בשום דבר כנגד התורה לא מצד דבריו ולא מצד פעולותיו עכ"ל, וזהו

---

*) מאמר זה נמצא בבוך באבי' 39 בסוף המאמרים דשבת שובה.

מ"ש בפרקי אבות הלוה אינו משלם, הרואה את הנולד, דמיירי גם בעסקי ממון שלא יהי' ערב לו לחם שקר כשלוה ואינו משלם ע"י שיהי' חכם הרואה את הנולד מזה כו', ואם זה אפי' בממון דאפשר בחזרה כש"כ בשאר עוונות.

ד) **עו"ש** והנה הבורא נפח באפי נשמת חיים חכמת לב וטובת שכל להכירו וליראה מלפניו, ולמשול בגוף וכל תולדותיו כאשר המשילה על שאר בעלי חיים שאינן מדברים, מאשר יקרה בעיניו נכבדה (נ"ב ועמ"ש בענין הבחירה שניתן באדם שעז"נ הן האדם הי' כאחד ממנו, והוא ענין ממשלה, שבחי' זו לא נמצא בשום נברא שאין לו בחירה, והוא מוכרח על מעשיו, וממ"ש הרר"י כאן יובן תועלת ממשלה זו שכאשר ימשול בגוף להכניעו אותו ואת היצה"ר, אזי יעורר כן למעלה שיהי' גובר מדת החסד על מדה"ד וצד הקדושה הנק' ימינא, על צד הסט"א הנק' שמאלא, ועי"ז יומשך גלוי אלהות למטה להיות עולם חסד יבנה עכ"ה) ואחרי אשר בעבור זאת נבראת ויהי בי הפך מזה למה לי חיים (נ"ב כי עי"ז שמשליט היצה"ר על היצ"ט גורם כמ"כ למעלה שיגבור ח"ו מדה"ד וכמארז"ל הרשעים מהפכים מדה"ר למדה"ד, וגם גובר צד הסט"א ומגביהים א"ע כנשר כו', וא"כ שפיר אמר ל"ל חיים כו' עכ"ה)כענין שנאמר (משלי כ"א ט"ז) אדם תועה מדרך השכל בקהל רפאים ינוח עכ"ל, ורש"י במשלי שם פי' תועה מדרך השכל, פורש מן התורה, בקהל רפאים ינוח בגיהנם עכ"ל והוא מהש"ס פ"ה דב"ב דע"ט ע"א, ועיין במשלי סי' ב' י"ח ואף רפאים מעגלותיה, פרש"י רפאים נרפים מדרך הטוב ונעזבים מאין סומך עד שנופלים בגיהנם עכ"ל וע' בישעי' סי' כ"ו י"ט וארץ רפאים תפיל ת"י ורשיעיא די יהבת להון גבורה ואינון עברו על מימרך לגיהנם תמסר עכ"ל, ואפ"ל כי רפאים הוא ההפך מלשון רפואה לומר שאין להם תקנה, וכמו המתים נק' רפאים ורשעים בחייהם קרואים מתים, ובמ"א ענין בג"ד כפר"ת שהם כפולים היינו דגש ורפא, שהם גבורה וחסד, הדגש חזק והוא מבחי' גבורה והרפא רק מבחי' חסד, וא"כ צ"ל מדוע נק' הגבורים רפאים.

קיצור ההתבוננות המביא לידי חרטה א' מהעונש לי נקם ושלם, ב' ג"כ עונש ע"ד גורו לכם מפני חרב ג' ע"ד ואחר ימלא פיהו חצץ, ד' שהשליט הרע על הטוב ועי"ז גורם רעה לעצמו בקהל רפאים ינוח שהם ג"כ גבורים והגבירו הרע על הטוב.

ה) **עו"ש** ועוד כי כמשפט הבהמה לא עשיתי, אבל שפלתי ממנה (נ"ב עיין בסש"ב פכ"ד, אבל באמת אפילו עבירה קלה הרי העוברה עובר על רצון העליון ב"ה והוא בתכלית הפירוד מיחודו ואחדותו ית' יותר מסט"א וקליפה כו' וכמאמר יתוש קדמך כו' שכולם אינן משנים תפקידם ופקודתו ית' שמרה רוחם עכ"ה) כי ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו, בישעי' א' ג' ואני לא ידעתי ולא התבוננתי, ושלחתי נפשי לחפשי מאדוניה וטעמתי צופי, ונשיתי סופי עכ"ל מענין דע שור רבות אמור פכ"ז קצו"ב, מכות כ"ג א'.

בס"ד נאמרה בליובאוויץ שבת שובה דשנת תקצזיי"ן לפ"ק ושמעתי מכ"ק אדמו"ר מ"מ שי'

כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'. הנה אחז"ל גדולה תשו' שמגעת עד כסה"כ וצ"ל דהלא כתיב לפני הוי' תטהרו, ופי' שמחילת העוונות נמשך מבחי' שלמעלה משם הוי' כי המצות הם נק' מצות הוי' שנמשכים משם הוי' יש מצות התלוי' ביו"ד דשם הוי' ויש תלויות בה' וכו' וא"כ התשו' שהיא ממלא ומשלים כל הפגמי' שנעשו ע"י העונות הוא ע"י המשכת בחי' שלמעלה משם הוי' כמ"ש אנוכי אנוכי הוא מוחה פשעיך וכמ"ש במ"א בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנוכי מצוך היום כו' וא"כ מהו שא' בשבח מעלת התשו' שמגעת עד כה"כ שהוא רק כסא לשם הוי' כמ"ש ועל הכסא דמות כו' כבוד הוי' כו', והנה פי' כה"כ יובן ע"פ משארז"ל כל מה שברא הקדב"ה לכבודו ברא שנא' כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ואו' ה' ימלוך לעולם ועד, דבאמת תמוה להבין ענין לכבודו ברא וגם משארז"ל ואו' ה' ימלוך לע"ו שהוצרכו להביא עוד פסוק לראי' ע"ז שלכבודו ברא (ד"ה רני ושמחי) והענין כי הנה כתי' אני ה' לא שניתי כי הנה כתי' כי לא מחשבותי מחשבותיכ' שמחשבתו של האדם מלבשת את הנשמה ומקיפה מכל צד ואין האדם יכול לחשוב אז מחשבה אחרת וכן בדיבור ומעשה משא"כ בו ית' אין שייך לומר שמלובש במחשבתו ית' ובדבורו כי הוא ית' קדוש ומובדל וג"פ קדוש עד שנמשך להיות הוי' צבאות להיות מהוה צבאי צבאות אלף אלפי' גדוד א' שהתהוותם מבחי' וברוח פיו כל צבאם שהי' בחי' ה' תתאה דשם הוי' בה' בראם ה' מוצאו' הפה וכדי שיתהוו בחי' ה' תתאה צ"ל מתחלה ג' אותיות הראשונות דשם הוי' כמשל באדם יש שכל ומדות ומח' ואח"כ נמשך בדבור אך באדם השכל מתלבש במדות וכן המדות במח' ומח' בדיבור משא"כ למעלה כי לא מחשבותי כו' ולכן הוא ג"פ קדוש עד שיומשך להיות וברוח פיו כל צבאם כו'.

והנה למטה באדם יש הפרש גדול בבחי' הדבור שלו בין כמו שהי' הדיבור תחלה במחשבתו שהי' חושב הדבר שאז הי' הדבר בטל לגמרי אצלו והי' בחי' אין וכמו ביטול זיו השמש בשמש כך הי' ביטול הדבר במח' ובין כמו שהדבר יוצא בה' מוצאות שאז נעשה בחי' יש בפועל וגם נרשם ומתפשט באויר חוץ לגוף האדם ונעשה נפרד מן המח' ועצמיות האדם אבל למעלה בא"ס ב"ה אין שייך לומר כן שהרי אין לך דבר שחוץ ממנו וא"כ להיכן יצא הדבור לחוץ ממנו ית' עד שיהי' בבחי' נפרד אלא ודאי אפילו לאחר שנמשכו ע"מ יהי אור כו' הרי הם בטלים בעצמותו ית' כמו דבור האדם בעודו במחשבתו כו' וזהו אני הוי' לא שניתי שבאמת אין שינוי לפניו כמו שהי' קודם שנבה"ע שהי' דבר ה' במח' הקדומה ומכ"ש קודם המח' הי' באחדות א' כן גם עתה אחר שנבה"ע בלי שום שינוי ח"ו כי קמי' כלא חשיב ואין מפסיק נגדו ית' אלא שזהו קמי' אבל אצלינו נראה העולם ליש ודבר וכמו דבור האדם שנעשה נפרד ממנו והיינו מ"ש בק"ש אחד ואח"כ או' בשכמל"ו ופי' אחד שהוא יחיד בז' רקיעים כו' זהו בחי' יחו"ע כמו שהוא קמי' דכולא כלא חשיב ממש

ומה שנראי' הרקיעי' והארץ ליש ודבר זהו מבחי' בשכמל"ו כי בחי' מל' נק' לבוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש כי הנה מלכותך מל' כ"ע שזה שנראי' העולמות ליש זהו מבחי' מלכותך שנק' בשם לבוש כמו שהלבוש מסתיר על גוף האדם כך א"ס ב"ה מתלבש ומסתיר בלבוש וכמ"ש כי שמש ומגן כו' שלא יהי' בגילוי בחי' זו דאת השמים ואת הארץ אני מלא אף שבאמת ל"ת אתר פנוי ממנו ממש וכמו שהמגן ונרתק מסתיר גוף השמש וכמ"ש במ"א ואז נראה העולמו' ליש שהרי הדבור נדמה לפי בחי' זו כמו דבור האדם שיוצא לחוץ ונפרד מהמחשבה כו', וזהו להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו ואיתא הן הן גבו' שזהו גבר' וצמצומי' להעלים ולהסתיר עד שיוכל להיות כבוד הדר מלכותו בחי' ה' מלך גאות לבש והדר מל' הוא ריבוי העולמות מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו' וכן בזמן שית אלפי שני דהוה עלמא כו'.

והנה תכלית הירידה הזאת של התהוות היש הוא כדי שיהי' ביטול היש לאין דהיינו שהאדם יבין את זאת שאע"פ שרואה עולמות ושינויי' וצמצומי' עכ"ז באמת אין העולם יש ודבר נפרד כלל שהכל נעשה מחמת שא"ס ב"ה מתלבש ומסתיר בלבוש וזהו להודיע לבני האדם שהכל גבורותיו וכבוד הדר מל' אשר גאות לבש אבל באמת קמי' גם עכשיו כולא כלא חשיב וזהו ענין כל מה שברא הקדב"ה לכבודו ברא כבוד מל' לבוש כמו ר"י קרא למאנא מכבדותא, וזהו ואו' ה' ימלוך שכל זה נעשה כדי שה' ימלוך לעולם שבלתי זה לא הי' שום עולם שלהיות העולם יש נעשה ע"י הלבוש גאות לבש כנ"ל. אך המכוון הוא שה' ימלוך לעולם שיהי' ביטול היש לאין וזהו ענין כל מעשה המצות וע"י ביטול זה מתעלה גשמיות הדבר שנעשה בו המצוה בהאור אסב"ה הנמשך ומתגלה ע"י מעשה המצוה והמצות נק' מצות הוי' שהן המשכת שם הוי' וכנודע בפי' מצוה שאותיות מ"צ הם י"ה באתב"ש ועם אותיות ו"ה זהו שם הוי', והנה בחי' הדבור עליון שבו גבה"ע נק' ה' תתאה דשם הוי' ונק' ה' קטנה כמ"ש ושם הקטנה רחל ע"ש נער הייתי כו' שרו של עולם אמרו שלהיות ההמשכה בעולם הוא ע"י בחי' צמצומי' רבים כו' וע"כ נק' ה' קטנה אך ע"י המצוה ממשיכי' כללות גילוי שם הוי' להיות נמשך בה' תתאה שבדבר שנעשה בו המצוה נמשך ונתהווה מבחי' ה' תתאה ונמשך בו השראת עצמיו' אסב"ה ונק' יחוד קודב"ה ושכינתי' מה שהוא קדוש ומובדל נמשך ומתגלה בשכינתי' הוא בחי' הדבור ה' תתאה וזהו ברכות המצות אשר קדשנו במצותיו כו' והענין כי יש יחו"ע ויחו"ת דהיינו יחו"ת הוא ביטול היש וזהו בבי"ע אבל יחו"ע הוא כמו דקמי' כלא חשיב ביטול אמיתי, והנה ע"י התקשרות מעשה דבור ומחשבה של האדם שהוא בחי' בי"ע בראתיו מח' יצרתיו דבור כו' במחדר"מ של התו"מ עי"ז ממשיך גילוי יחו"ע ביחו"ת שיהיו למטה בבי"ע הגילוי כמו באצי' וזהו כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו כו' וכמ"ש במ"א וזהו ענין המשכת כללות ש' הוי' ע"י המצות שהוא בחי' אצי' שזהו ענין כל הנק' בשמי שיהיו נמשכי' ומתגלים בבי"ע שנתהווה מבחי' הדבור ה' תתאה כו', אך הנה כ"ז אם קיים התו"מ שעי"ז ממשיך יחוד ואוסב"ה למטה אבל אם פגם בביטול מ"ע וכ"ש בעברו

על מצות ל"ת הנה להבין איך נתקן זה ע"י התשו' כי הגם שמוחלין לו על העבירה ואין לו עונש הרי מ"מ נעדר אור ההמשכה, והענין כי תשו' פי' בזהר תשוב ה' פי' דכשהאדם חוטא באיזה דבר הרי ממשיך חיות אשר באותו הדבר מאלקי' חיים שהוא מבחי' ה' תתאה הוא ממשיך אותו לעצמו דהיינו עד"מ אפי' בתאות היתר כשאוכל לתיאבון למלא תאוותו הוא ממשיך החיות המלובש בהמאכל בחי' ה' תתאה דשם הוי' למטה מטה למילי דהדיוטא ע"י שרוצה לעצמו ולתאותו אותו הדבר ותשוב ה' היינו שלא יהי' לו שום חפץ ורצון בעניני עוה"ז וכמ"ש ועמך לא חפצתי ונמצא הרי הוא משיב ומחזיר ה' תתאה שהן ה' מוצאות הפה של הקדב"ה אליו ית' ואינו נוטל לעצמו ועד"ז נצטוינו ליתן כל ראשית לה' כמו בביכורים ראשית ביכורי כו' ראשית עריסותיכם כו' להחזיר הה' תתאה לשרשו. והנה ביו"כ ניתנו לוחות אחרונות והנה בשעת מ"ת כתי' והר סיני עשן כו' ר"ת עש"ן עולם שנה נפש שכולם נתבטלו ונכללו בשרשן, ופי' נפש הוא בחי' מל' כמ"ש מלכותך מל' כ"ע כו' דור לדור שבחי' מקום וזמן הנק' עולם ושנה התהוותם מבחי' מל' שנק' נפש וכמו שהנפש הוא רק אור וזיו מעצמות הנשמה כך בחי מל' הוא רק הארה אשר מלך שמו נק' עליהם, ולכן בשעת מ"ת שהי' גילוי עצמיות אא"ס ב"ה כמ"ש מפני אשר ירד עליו ה' ולכן בחי' הנפש שהוא בחי' הארה חיו נכלל במקורו כביטול זיו השמש בשמש וקיבל העולם החיות מעצמות שם הוי' מה שלמעלה מבחי' מל' דאצי' הנק' נפש כו', ועד"ז ביו"כ הוא ג"כ יום התשו' תשוב ה' שבחי' ה' תתאה מקור הדיבור עליון הנק' נפש כמ"ש לנפש חי' לרוח ממללא הוא עולה ונכלל בעצמו' א"ס ב"ה ממש למעלה גם מבחי' חכ' וזהו תשו' ה"י במילוי יו"ד כו', והיינו ע"י תשו' ורעותא דלבא שהוא בחי' בכל מאדך לבטל בעצמו' א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' נפשי איויתיך שהוא בחי' אהבה דיחו"ת חהו נפשי איויתיך בלילה, אבל ביו"כ כי ביום הזה יכפר בחי' יום הוא יחו"ע שלמעלה מבחי' נפשי כו', ויכפר הוא ע"י גילוי בחי' סדכ"ס גורא תהילות כו', לכן נאמ' תענו את נפשותיכם כי המזון ממשיך התפשטות הנפש בגוף אבל בחי' תשר והר סיני עש"ן עליי' עולם שנה נפש זהו ע"י בחי' ה' עינויי' דיו"כ שעי"ז עליי' ה' תתאה הנק' נפש ליכלל בעצמות א"ס ב"ה כו' לפני הוי' תטהרו וגילוי ועליי' זה מגיע עד כה"כ שהוא בחי' כסא לשם הוי' כמ"ש וישב ה' מלך לעולם וביו"כ מתעלה לבחי' לפני הוי' כו' וע"ד והחיות נושאות את הכסא כו' שהחיות מגביהי' את בחי' הכסא ועל הכסא כמראה אדם לבחי' עצמו' א"ס ב"ה וכמו"כ הוא כאן שע"י התשו' שהיא בחי' לפני הוי' תטהרו מגיע גילוי זה לבחי' הכסא ועל הכסא כמראה אדם כו' שמתעלה בעצמות אסב"ה, וכנודע מכוונות ד"פ ה' הוא האלקים שאומרים בנעילה דיוהכ"פ.

בענין* תפלה ותורה שפעמים אמרו ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו, ופעמים אמרו ות"ת כנגד כולם, עיין בד"ה קדש ישראל דע"י תפלה נמשך הרצון אלקי שבנפש ומתפשט בגוף משא"כ מקודם הנשמה באפה, ובבוך דרי"ס דצ"ג ע"ב נתבאר שהרצון זהו כתר שבנשמה, ועיין מזה ג"כ בדרוש האחרון שאמר בכפר פיענא ושם חילק ג"כ שהתפלה היא סולם מוצב כו', והתורה היא מלמעלה למטה, ופי' סולם בד"ה יונתי היינו שמחבר הנשמה שבגוף עם מזליהה, וזהו גילוי ספי' כתר וכענין שאו לגולגלתם.

(ב) **ובד"ה** קדש ישראל פי' שבלא"ה הרי רם על כל כו' וע"י תפלה קוראים וממשיכים שיתגלה בנפש להיות הוי' אלקינו, וי"ל זהו עדיין ש' הוי' שבנפש, אבל ע"י תורה המשכת ש' הוי' דלעילא, בד"ה ולא אבה.

(ג) **ובד"ה** כי תבאו אל הארץ דתקס"ב חילק ב' חילוקים הא' ע"ד לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימי' שהיא התורה ומפתחות החיצוניות שהיא היראה לא מסרו לו בהי עייל ומפתחות החיצוניות נמשך ע"י התפלה, ולכן מי שתורתו אומנתו פטור מהתפלה.

(ד) **עוד** חילק דהתורה זריעה, והזריעה צ"ל בארץ והיא התפלה ועיין מזה בד"ה כי תבאו הנ"ל דלאזני' בפי' בא לכאן ע"י התפלה ותלמודו בידו, ועיין מזה בד"ה הבאים ישרש ובד"ה לכן אמור ובד"ה האזינו השמים.

(ה) **בד"ה** כה כו' מהלכים בין העומדים מבואר תפלה ותורה הם ב' בחי' הילוך מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט.

(ו) **בד"ה** ואתחנן תקס"ג נת' ג"כ מענין תפלה ותורה וכן בד"ה ואתחנן תקס"ד.

(ז) **בד"ה** ע"כ קראו לימי' האלה פורים נת' תפלה ח"י חוליות השדרה בחי' אחור, ותורה באור פניך פנים כו', ע' בד"ה לא הביט און.

(ח) **בד"ה** וארא דלאזני' תורה ומצות ימים יוצרו בחי' אדם שעל הכסא, אך צ"ל והחיות נושאות זהו תפלה כו'.

(ט) **בד"ה** א' היא יונתי חסידים הראשונים כו' יש בחי' שתפלה למעלה מתורה ועיין בד"ה השמים כסאי גבי איזה בית ובד"ה יהודה אתה ובד"ה שימני כחותם.

(י) **בד"ה** מוחה מימין ענין קושר כתרים מתפלותיהם כו' ובד"ה מה יפו פעמייך יש קונה עולמו כו' ובד"ה רני ושמחי בחי' מס"נ בק"ש זהו לא זז מחבבה עד שקראה אמי שלמעלה מתורה הנק' אחותי כו'.

בענין: מאמר זה נמצא בבוך דברים ח"ב, ובהמפתח מציין ששייך לשבת שובה.

(יא) **ענין** כעבד לפני המלך דרחב"ד שלמעלה מבחי' שר דריב"ז זהו שגם בבחי' תפלה הנק' בתי יש מצד א' בחי' גבוה יותר כו' ועמ"ש סד"ה רני ושמחי בת כו'.

(יב) **באגה"ק** בסופו ד"ה להבין מ"ש בפע"ח שע"י תומ"צ מוסיפין אור באצילות כו' אבל התפלה הוא המשכת אור א"ס לבי"ע דוקא לא בדרך התלבשות בלבד רק האור ממש לשנות הנבראי' מכמות שהם שיתרפא החולה וירד הגשם כו', וע"ש עוד סי' ל"ח מענין התפלה.

שייך לעיל ססעי' ד' האזינו השמים. ובהביאור דכי תבאו פי' כי תכלי' התפלה שתבוא הנשמה לשרשה ש' מ"ה דתיקון וזהו בא"י קול דממה דקה, וכמ"ש במ"א דהרצוא נמשך מש' מ"ה, ואח"כ ע"י תומ"צ מבררי' ש' ב"ן וזהו בניך בוניך ואזי עולה לס"ג שממהות א"ק למעלה ממ"ה שממצחא כו' לכן בבחי' א' תפלה גבוה שבלי ש' מ"ה ישארו התומ"צ בגשמיות ובבחי' תומ"צ גבוהים שהם ס"ג שלמעלה ממ"ה כו'.

(יג) **בד"ה** הקול קול יעקב, קול הראשון תפלה מלמטלמ"ע מה שישראל חפיצים להיות גילוי ש' הוי' בנפש ובעולם וז"ש מצלי לשון הטיה ועמ"ש מזה בד"ה ע"כ יאמרו המושלים ההטי' מה שמל' דאצילות נעשה כח"ב לבריאה, והקול השני המשכה ע"י התורה והקול הראשון שהיא התפלה רק הכנה לזה, וע"כ יש לחברו עם מ"ש בד"ה והנה מנורת זהב דלפעמי' הנשמה נק' נר כמ"ש נר הוי' נשמת אדם ופעמים המצוה נק' נר מצוה והתורה היא האור, ע"כ פי' דהנשמות הן נר ר"ל הכלי שבו נותנין השמן והפתילה והאור, והשמן והאור הם תומ"צ, נמצא שזה שנש"י הם בחי' נר וכלי זהו ע"י התפלה כשחפיצים לגילוי זה באמת, והיינו כי ישראל עלו במחשבה משא"כ המלאכים מבחי' דבור כו' אך הנשמה ירדה בגוף ועל כן צ"ל התפלה שתגיע לשרשה ואזי ע"י שמבררת נה"ב ונעשית בחי' מהלך עי"ז תוכל להיות כלי לגילוי השמן והאור הנמשך ע"י תומ"צ כו', ועמ"ש בד"ה שחורה אני שאומרת כנס"י על ענין ירידת הנשמות בגוף שהם בבחי' שחורה אני לגבי בנות ירושלים הנשמות שלא ירדו בגוף אעפ"כ עי"ז דוקא ונאוה שעי"ז נעשית בבחי' כלה לקבל הטפה ביום חתונתו זו מתן תורה כו' ושחורה י"ל לשון שחר טוב יבקש רצון, כשחר נכון מוצאו, תפלת שחרית, וצ"ל הטעם כי לצורך היחוד צ"ל אשה מזרעת ג"כ והיינו מ"ן שזהו בירור נה"ב וזהו צחוק עשה לי אלקי' ביטול היש מזה נמשך הצחוק כו' אזי עי"ז נמשך טפת מ"ד ביטול אמיתי דיחו"ע וזהו ע"י השמן והאור דתומ"צ, ועמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ענין סוסין נוקבין וסוסין דוכרין.

(יד) **בסידור** שער הק"ש פי' דהתפלה נק' חיי שעה פ"ק דשבת, היינו המל' נק' שעה שהיא מקור דבי"ע להחיותם בבחי' זמן ומקום, וחיי שעה נמשך לה מז"א בעלה היינו מהמדות עליונות חו"ג וכו' ובמ"א פי' כי א"א שיומשך מחכמה עילאה ממש השפעה זו שהם

השפעות גשמיים אם לא ע"י המדות כו' ועמ"ש בד"ה והיה מדי חדש, בפי' ששת ימי בראשית כו', והתורה נק' חיי עולם, היינו ז"א נק' עולם וחיי עולם נמשך לו מחו"ב שהתורה קדמה אלפיים אאלפך חו"ב, ועמ"ש מזה בד"ה באתי לגני שיש חכמה המתלבשת במדות והתורה היא להמשיך מעצמיות חכמה עילאה שתומשך ג"כ במדות כו', א"כ התפלה היא המשכת ז"ת בהדבור, ותורה המשכת חו"ב במדות וק"ש י"ל המשכת הכתר, והנה קיי"ל מהאריז"ל אשר דרך כלל יש ב' המשכות הא' המשכת חו"ב מה שהם תרין ריעין דלא מתפרשין בשביל חידוש וחיות העולמות תדיר, הב' הבחי' שהיא רק לפרקים והוא משארז"ל לא אבוא בירושמ"ע שהיא בינה עד כו' והו יחוד פנימית דאו"א להמשיך אור חדש ונשמות חדשות, כמ"ש בלשון האריז"ל הובא בע"ח סוף שער הכללים, ועתה יש לחקור בענין התפלה שנקרא חיי שעה מאיזו בחינה הוא ההמשכה, ולכאורה פשט לשון חיי שעה דפרש"י בשבת ד"י ע"א לרפואה לשלום ולמזונות, א"כ הוא מבחינת חיות העולמות, שמזה נמשך שיהי' העולם בברכה ושלום בפשמ"ע ובפשמ"ט, ומצאתי ראי' לזה מהפרד"ס ש"ח פי"ג שפירש ביחוד דק"ש שהוא ג"כ מהבחינה זו, שאף אם ימצא במקומות בזהר שביחוד הזה נוסיף שפע הכוונה שיהיו הנבראים שלימים בכוחם בבריאתם כקודם חטא אדה"ר שהיתה הבריאה חזקה בכח וחיל השפע הנשפע אלא שנתדלדלה הארץ ונתמעטו יופי הדברים כנודע עכ"ל הרי אף להמשיך השפע היותר רב בעולם כקודם חטא אדה"ר זהו הכל מבחינת ההמשכה דחיות העולמות, ואינו שייך עדיין ליחוד הפנימי להולדת אור חדש ממש, כ"א זה נק' לחדש הישינות, כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד ואף שבפע"ח בכונות ק"ש מבואר דיחוד דק"ש זהו להמשיך יחוד הפנימי ואור חדש ממש, מ"מ ע"ז לא פליג על הפרדס במה דס"ל דמיחוד התדירי יוכל להיות נמשך שפע רב טוב, א"כ כיון דאמרו בגמ' בפשיטות דהתפלה נק' חיי שעה, אמאי לא נימא שזהו המשכה מבחינת המחדש בטובו בכל יום תמיד כו', כיון שמבחינה זו יוכל להיות נמשך חיי שעה אפילו כמו בימי אדה"ר קודם החטא כנ"ל, והרי אותה אנו מבקשים בתפלה להיות כימי עולם וכשנים קדמוניות, אבל התורה שהיא חיי עולם היינו חיי עוה"ב הוא ודאי המשכה הפנימי' רק שבפרדס שם חילק עוד לשני מדרגות כו' גם בענין המשכת הפנימיות כו'.

ועג"ל ראי', דהנה ענין חייב אדם לברך מאה ברכות בזה נכללו גם ח"י ברכאן דצלותא ג"פ ביום, ומבואר בזח"א חיי קכ"ג א' שזהו ענין ויהיו חיי שרה מאה שנה, שברכות הם עיקרן להיות חיי שרה היא בחי' מל' לשון שררה, והיינו ענין חיי שעה, ושרש המשכה זו בא מבחי' מאה היינו כח"ב, אבל בתורה נאמר ואתא מרבבות קדש למעלה מעלה ממדרגת מאה, ועוד שהתורה קדמה אלפים כו' והיינו לפי שחיי שעה נמשך מכח"ב עצמן, אבל המשכה הפנימי' הוא מאור א"ס ממש כו', ובמ"א פי' אדמו"ר נ"ע בבה"ז פ' חיי דמאה שנה היינו המשכת בחי' כתר דז"א כו', אבל התורה שהיא חו"ב נק' אלפים אאלפך חכ' כו'.

אך הנה פ"ד דמגלה דכ"ז ע"א פליגי ר' יוחנן וריב"ל כו' ולר' יוחנן משמע תפלה גדולה טפי מתורה ואפ"ל דלטעמי' אזיל פ"ג דברכות דאמר ולואי שיתפלל כו', והנה פי' שמגדלין בו תורה י"ל כי ארז"ל פ"ב דסוכה דכ"ח א' דבר גדול מעשה מרכבה כו' א"כ הוויות דאביי ורבא נק' דבר קטן וצריך להגדילם וזהו יגדיל תורה, והענין כי ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם זהו ע"ש התורה כמ"ש אדמ"ו נ"ע בת"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך שהתורה נק' אדם כו' והנה בחי' אדם זה נקרא אדם הגדול, אך כדי שיהי' המשכה להתלבש בתורה שלפנינו צ"ל ע"י צמצום וזהו ענין הכרובים אנפי זוטרי כו', ולכן נק' הוויות דאביי ורבא דבר קטן שנמשכו מבחי' אנפי זוטרי היינו זו"נ דאצי' כשמתלבשים ביצירה וכמ"ש בזח"א כז"ב בענין משנה אתתא דההוא נער מט"ט כו' וע' בסה"מ סי' ק"י כי משנה היא ביצירה דתמן מט"ט, אכן מעשה מרכבה זהו המרכבה של אדם הגדול אדם דאצי' לכן נק' דבר גדול, ופי' יגדיל תורה שממשיכין גילוי האצילות למטה ע"י עסק התורה כו'. ומ"ד בית שמגדלין בו תפלה י"ל עוד בחי' גבוה יותר כי הנה פי' והבאת שלום בין אדם לחברו פי' בכהאריז"ל בין א"א לזו"א, והרי ז"א נק' לגבי א"א ג"כ אנפי זוטרי שזהו פי' זעיר אנפין וז"ס נער ישראל, אבל א"א נק' סבא עתיק יומין, ולכן כמראה אדם פי' במק"מ בזח"ב משפטים קכב"א כמו א"א נק' אדם הגדול כו'.

והנה ענין הגדולות אשר עשה אלישע זהו ע"י יג"מ הרחמים דא"א שלמעלה מז"א וע' זח"ב בשלח נד"א ובפי' הרמ"ז שהנסים היוצאים חוץ לטבע בקי"ס ודומיהן הן ע"י המשכות שפע פנימי' מע"ק כו' וא"כ בבחי' זו תפלה גבוה מהתורה שזהו דוגמת מעשה מרכבה הנק' דבר גדול ע"י והחיות נושאות ומגביהות הכסא ח"א לקבל מאור א"א וענין והחיות נושאות זהו ע"י התפלה שהיא כנגד תמידין בירור נה"ב ארי' דאכיל קרבנין ועי"ז והחיות נושאות כו'.

וא"כ לפ"ז אף שנת"ל דהתפלה נק' חיי שעה שזהו רק המשכה מבחי' שפע חיות העולמות זהו בסתם תפלה, אבל כשמגדילין בו תפלה ע"ד והחיות נושאות כו' אדרבה ממשיך מבחי' שלמעלה מהתורה וכמ"ש בד"ה מה יפו פעמיך פי' יהי רצון כו' וכן פי' אדמ"ו עוד גבי אחת היא יונתי שהתפלה בבחי' בכל מאדך בלי גבול גבוה מהתורה, כי אורייתא מחכמה נפקת ובבכל מאדך בחי' רצון עליון כתר כו' וזהו ענין חסידים הראשונים כו'. וכן משמע בחד תירוץ בגמ' פ"ק דעכומ"ז דף ד' ע"ב תורה כתיב בה אמת אין הקב"ה עושה לפנים משוה"ד כו' והרי עיקר התפלה להמשיך לפנים משוה"ד כו' וכ"מ עוד רפ"ג דברכות דל"ו ע"ב דדוקא פ' ראשונה דק"ש נק' עושין רש"מ לפי שנאמר בכל מאדך משא"כ פרשת והי' אם שמוע אף שיש בה קיום תומ"צ ללמוד וללמד לא נק' ערש"מ והיינו מפני שלא נאמר בכל מאדך א"כ התפלה בבחי' בכל לבבך

הוא למטה מהתורה ונק' חיי שעה והתפלה בכל מאדך עד שיוכל להיות ע"ד שמגדלין בו תפלה זהו למעלה מהתורה כו', ומ"מ מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה כי גם פי' שמגדלין בו תורה יש לפרש כהנ"ל שממשיך מא"א לד"א, והיינו ע"י שתורתו אומנתו ממש כו', ע"ד ואהי' אצלו אמון כו', תורה שר לפני המלך תפלה עבד אך יש עבד שלמעלה מבחי' שר וכן תורה וכל בניך למודי ויש עבד שלמעלה מבן, כי בן שייך מבחי' אבינו שבשמים היינו אצי' ש' הוי' שבהשתלשלות אבל ע"ק למעלה מבחי' יחודי' כבד"ה מים רבים בפ' נח ע"כ שם אין שייך בן רק עבד ועמ"ש ע"פ ויאמינו בהוי' ובמשה עבדו, וזהו תפלת עשי"ת שגבוה מתורה אך א"כ מהו אם כעבדים.

שייך ללעיל ס"ו. עמ"ש בד"ה שובה ישראל עד שתכלית כל להיות בחי' מלכות למען תורא, וכ"כ סד"ה אתם נצבים ומזה יובן ענין בהמצאו היינו בש' אד', ועמ"ש בענין רש"מ ובבה"ז ע"פ ויצא, ובד"ה והתהלכתי, גם כמ"ש על הירידה בבי"ע שחורה אני ונאוה א"כ זהו שכינה אד' וע' ש"א שער א' דף ד' רע"א, וד"ה ע"א ענין מאה אדני' ועזח"א רלא"א ע"פ על מה אדניה, שם ע"ד כל הנחלים הולכים אל הים, ועמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' מלוי המלוי כו' ובד"ה אד' שפתי תפתח, וע"ש בש"א ד"ט ע"ב, ולהעיר מפסוק ומשה יקח כו' והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד, כי תשא ל"ג, בד"ה ובא לו לקרן מחבר אצי' ובי"ע, רמה קרני, גם להבין מההפך שכשם שש' אד' היכל וכלי לש' הוי' ונק' עיר אלקינו, כך לעומת זה העיר והמגדל ונק' בית עבדים ונק' באר צרה נכריה כו' כמו קץ הימים נגד קץ הימין כו' כי ש' אד' ביטול היש ובההפך יש ונפרד גוזיה וע' בבה"ז בחקתי קי"ב ב' וכמו הוד שבהוד יעקב שרשו בע"י.

בני אהרן דלגו המל' וצ"ל בזאת יבא אהרן זה השער פתחי לי, אחעט"ב, ויבאה אל האדם נגד ואיבה כ"ד צירופי אד' כד כד חיל גם אד' מורה על שליט והשגחה פרטית שיש לאדם אדון ופטרון בר"ח בתחלתו ובו"ע דמ"א סע"ד מדרש ארשב"י כ"מ שנאמר אדון עוקר דיורין ומכניס דיורין ע"ש וזהו למען אברהם שקראך אדון משא"כ ש' הוי' הרי רם על כל גוים ה' ואעפ"כ אומרי' עזב את הארץ וזהו אם ה' הוא האלקי' ואם כו' הרי יודעי' את ה' ואעפ"כ ואם כו' אלא דר"ל אלקים דיין ומשגיח ע"ד אית דין ואית דיך, וידוע שזה נמשך מבחי' גבוה יותר מבחי' רם כו' אלא ע"י המגביהי לשבת כו' וזהו למען ע"כ פקח כו' וזהו על ה' דרשו הוי' השגחה דיחו"ע שילוב אד' בהוי' אמן ואמן ב' שילובים ב' השגחות קראוהו קאי על ש' הוי' שלמעלה מהשתלשלות בהיותו קרוב שנפתחי' יג"מ וליכא פסיק ההפי' דרשו הוי' להמשיך גילוי ביטול האמיתי דיחו"ע למסו"נ באחד יומשך גלוי זה בנפש ובהמצאו בעשי"ת אזי יוכל כל אדם להמשיך הגלוי להיות כי אתה נרי הוי' ועז"ב ה' אורי וישעי

אורי בר"ה כו' ואפ"ל אורי ש' הוי' דז"א שנמשך בבחינת אור וגילוי ממש ישעי מקיף ש' הוי' דעתיק שנמשך ביוהכ"פ, ועז"נ בהמצאו בהיותו קרוב כנ"ל ועד"ה ביום השמיני שלח שבעשי"ת מקבלי' ישראל היראה על כל השנה כו'.

השמטה לעמוד א'תפה

סד"ה • וארא גלו אחד וגילוי יחיד ממש זהו ההפרש בין הוי' בהמצאו ע"י בהכ"נ וביהמ"ד בחי' א' ולכן דוקא ציבור דוגמת פי' א' בז' רקיעים והארץ שכמה דברים נעשו א' לא שרי' אלא באתר שלים, אבל גילוי ה' בהמצאו בעשי"ת גילוי יחיד ממש א"א לכן אפי' ליחיד ממש דוגמת והם דקדקו אפי' בכזית כו' כי שם כחשיכא כו' חד ולב"ח א"כ רבוא רבבות עם א' ממש שוין וגילוי זה ג"כ בהמצאו בש' אד' ע"ד יגדל נא כח אד' יו"ד רבתי אד' מי מל' דמו"ס כו', ואפ"ל זהו"ע אמן ואמן היינו אמן ב"פ הא' ע"ד בהמצאו בבהכ"נ הב' ע"ד בעשי"ת ועמ"ש סד"ה וזכרתי את ברית יעקב, ועמ"ש ע"פ אנכי ה' אלקיך לכל יחיד כו', דוגמת בעשי"ת כאן ליחיד כו' ועמ"ש ע"פ ימצאהו בארץ מדבר מציאה מצא הקב"ה את ישראל ומשם י"ל לענין דרשו ה' בהמצאו.

סד"ה: קטע זה נכתב בשולי העמוד, ונשמט ממקומו.

אור התורה

דרושים

ליום הכיפורים

בס"ד

וכל אדם לא יהי' באוהל מועד, עיין ביומא דמ"ג סע"ב,* וח"ג פ' אחרי דס"ו ע"ב בירושלמי פ"ה דיומא הלכה ה' וכל אדם לא יהי' אפי' אותן שכתב בהן ודמות פניהם פני אדם,* שובה ישראל עד הוי' אלקיך, בילקוט תלים דצ"ט ע"פ טוב וישר ה', שאלו לחכמה נפש החוטאת כו' עד שאלו להקב"ה א' יעשה תשובה, וע' מזה בלק"ת בד"ה שובה ישראל דרוש השני פ"ה, הנה במדרש פ' תצוה פל"ח באיזה זכות הי' נכנס אהרן לבית קדה"ק זכות המילה היתה נכנסת עמו שנאמר בזאת יבא אהרן, ובפ' אחרי פכ"א מפני מה כה"ג משמש בשמונה בגדים אלא כנגד מילה שהוא לשמונה ימים, ועמ"ש מזה בהגהות על הדרוש ועשית בגדי קדש לאהרן שבת"א פ' תצוה ועמ"ש בתו"א ס"פ לך לך בד"ה בעצם היום הזה נימול בענין גדולה מילה שנכרתו עליה שלשה עשר בריתות ושם ענין מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הוי', והענין כי פי' כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום כו' מי יעלה לנו כו' מבואר בלק"ת פ' נצבים דקאי על מצות תשובה שהוא בחי' אשר אנכי מצוך דבור אנכי הוא בחי' כתר, כמ"ש ע"פ הלא אנכי טוב לך מעשר' בנים, ע' בלק"ת בהביאור ע"פ וכל בניך.

ב) **והענין** כי כל המצות נק' מצות הוי', והיינו כי ירידת הנשמה היא ירידה צורך עליה והעלי' הוא לאשתאבא בגופא דמלכא כי ישראל עלו במח', המח' עצמה רק לבוש לבושין תקינת לון דמיניהו פרחין נשמתין לב"נ, והמלאכים נמשכו מבחי' דיבור, מח' ודיבור הן בריאה ויצירה ועליתה באצי' לאשתאבא בגופא כו', ע' בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדיבור אחד ובלק"ת בד"ה מי מנה עפר יעקב וזהו עלי' עצומה כי אצי' זהו גילוי ההעלם מא"ס משא"כ בריאה הוא יש מאין, ע' בביאור ואלה המשפטים ועלי' זו היא ע"י המצות, שע"י חסד וצדקה נכלל בחסד דרועא ימינא כו', וע"י איזהו גבור הכובש את יצרו נכלל בבחי' גבורה דרועא שמאלא, וע"י תלמוד תורה נכלל בת"ת גופא שהוא עצם בחי' אדם העליון כמשנ"ת ע"פ וימצאו איש מקושש דתקע"ב שלא נדפס בלק"ת וביאר ג"כ בת"א פ' בראשית בהביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים, וזהו ג"כ שרש ענין ונתתי לך מהלכים בין העומדים המבואר בתו"א פ' וישב, וזהו שהמצות נק' מצות הוי' כי שם הוי' מלובש בע"ס דאצי' בחב"ד חג"ת נהי"ם א"כ ע"י שנכלל בהכלים דע"ס מקבל אור הוי' איהו וחיוהי חד כו', ע' מזה בלק"ת בד"ה שובה ישראל עד דרוש הראשון רפ"ג.

סע"ב: בבוך באבי' 61 נוסף: מד"ר פ' אחרי ס"פ כ"א.
פני אדם: שם נוסף: ועיין במד"ר הנ"ל מזה, (הנה) כתיב.

א'תקנה

ג) **וזהו** תמים תהי' עם הוי' אלקיך והיינו ע"י קיום המצות רמ"ח איברי דמלכא ואז ה' אלקיך, אך כשפגם באיזה מצוה נעשה בעל מום בהאבר ההוא, מום גימט' אלקים, ר"ל שגורם שלא יאיר הוי' בשם אלקים, ע' זהר וארא דכ"ו סע"ב ע"פ שחת לו לא בניו מומם, ועמ"ש מזה בהגהות לד"ה רני ושמי דרוש הראשון ושם נת' ענין הכהנים ששמשו בבית חוניו כו' הרי הן כבעלי מומין לפי שפגמו בבחי' עיר אלקינו כי גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו* כו' והעצה להחטא הוא ע"י תשובה שהוא בחי' המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום שמשם מילוי הפגמים כי אנכי הוי' אלקיך שהוא למעל' משם הוי' רק אנכי מי שאנכי, ע' בלק"ת פ' אחרי סד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון, וע' בלק"ת נצבים בד"ה כי המצוה הזאת וזהו גדולה תשובה שמביא רפואה לעולם, וכמו שארז"ל במ"ת נתרפאו כל בעלי מומין שנא' וכל העם רואים שלא הי' בהם סומים כו', וע' בילקוט פ' יתרו רמז שי"ן והיינו ע"י גילוי מבחי' הוי' אלקיך נתמלאו כל המומין הנמשכים מהפגם שבשם אלקים וזהו כולך יפה רעייתי ומום אין בך ובילקוט בשה"ש דקאי ג"כ על מ"ת והנה רפואה תקנוה ברכת השמינית ע"ד מילה שניתנה בשמיני במגילה פ"ב די"ח, עד"ז שמונה בגדי כהונה והזאות ביוכ"פ אחת למעלה ושבע למטה הרי שמונה, ולכן שבעת ימים קודם יוכ"פ מפרישין כה"ג מביתו כו' כדי שיוכל להמשיך ביום השמיני מבחי' אחת שלמעלה מהשבע אחת שאלתי מאת ה' אחת הי' יונתי כו', והענין דכתי' מי ירפא לך מי ודאי והוא עלמא עילאה זח"א ויחי דרל"א ע"ב ובפ' בלק דקכ"ח ע"ב ע"פ אם עוונות תשמר י"ה אד' מי יעמוד ודאי מי ירפא לך עו"ש ובמק"מ שם כי עלמא עילאה ועלמא תתאה הן ב' שמות הוי' שלפני יג"מ בזח"א ויצא דקנ"ח ע"ב והיינו שבבינה שהוא עלמא עילאה בה מאיר התגלות ע"י בחי' אנכי וכמשנ"ת בלק"ת בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ספ"ג וספ"ה, וזהו אנכי מי שאנכי ע"ד אהי' אשר אהי' ר"ל אנכי מאיר בבחי' בינה הנק' מי וזהו מי שאנכי, ומשם נמשך הרפואה להפגם שברמ"ח מ"ע שהן רמ"ח אברים דז"א וזהו מי יתן טהור מטמא אם עוונות תשמר י"ה אד' מי יעמד וכנ"ל, ולכן הרפואה הוא בשמיני כו' מי ברא אלה בריאה יש מאין ונמשך מבחי' מי מי שאמר והי' העולם, ע' בסידור בד"ה ברוך שאמר והי' העולם ובת"א בד"ה יביאו לבוש מלכות ובאגה"ק ד"ה איהו וחיוהי וגם ברא לשון בריאות כמו ז' שבלים הבריאות, והיינו מי ברא אלה שברא אותם שיהי' בתכלית השלימות והבריאות רק מחטא עה"ד נמשך החולי' כו', ולכן בחי' מי ברא אלה מי ירפא לך זהו ג"כ ענין מי יעלה לנו השמימה בחי' מי שהוא בינה יעלה לנו השמימה היינו שמי השמים בחי' כתר כו', וע' זח"ב ויקהל קצ"ז ב' ע"פ מי יעלה שמים דא קודב"ה, פי' ז"א הנק' שמים עולה לבחי' בינה הנק' מי.

---

* בעיר אלקינו: שם נוסף: אימתי הוא גדול כו', ונחשבו בעלי מומין יניקת החיצונים משם אלקים כו'.

ד) וזהו מאמר המדרש שאלו לחכמה כו' שאלו לתו' היינו ת"ת יביא קרבן וקרבן לא מהני רק על השוגג עד שאלו להקב"ה כו', וזהו טוב וישר הוי', ולכאור' התורה ג"כ נק' לקח טוב אך זהו ע"ד את האור כי טוב ותורה אור והיינו אורייתא מחכמה נפקת, וזהו הנק' אור כי הכסיל בחשך הולך כמ"ש בלק"ת בהביאור ע"פ לבבתני, אמנם יש עומק הטוב הוא הכתר שהוא מקור ושרש האור שהאור רק זהו האר' מהכתר כו' ומבחי' עומק טוב דוקא הוא שיכול לתקן הפגם דעומק רע כי שם כחשיכא כאורה כמ"ש בד"ה בהביאור ע"פ כנשר יעיר, וזהו הטוב כי לא כלו רחמיך היינו בחי' עומק טוב לכן לא כלו כו', וזהו שובה עד הוי' אלקיך כי בבחי' צדיקים ישראל מתקשראן באורייתא, והיינו יבא טוב זה משה ויקבל טוב זה תורה שנאמר כי לקח טוב מטוב זה הקב"ה שנק' טוב הוי' לכל ר"ל שהוא עומק טוב דקמי' כחשיכה כאורה וע"כ נקטו פסוק זה ולא נקטו טוב ה' לקויו כו' כי מה שנמשך להיות טוב הוי' לכל זהו בחי' חיצוני' אבל טוב הוי' לקויו זהו בבחי' פנימיות כמובן ממ"ש בגמ' פ"ד דסנהדרין דל"ט ע"ב ר' אליעזר רמי כו' ע"ש, (אלא ר"ל כי בעצמותו אם צדקת מה תתן לו כו' ולכן נאמר טוב הוי' לכל ומשם נמשך התורה להיות טוב ה' לקויו כו) לטובים אלו ישראל דכתיב הטיבה ה' לטובים, וזהו השיבנו אבינו לתורתך תורה צוה לנו משה תלת קשרין ישראל באורייתא כו', גם ע"ד ואלה שמות בנ"י בזכות מי עומדים בזכות אלה החוקים כו' אך כשפגם בהמצות ואין עצה אלא מי ירפא לך וזהו שובה ישראל עד הוי' אלקיך להמשיך מבחי' טוב הוי' לכל ע"ד אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ, וכשעושה תשובה הרי מתהפך עוברי רצונו להיות עושי רצונו, ולכן מה שנמשך לעוברי רצונו משם נמשך חיצוניות ע"ד כמה ארך אפים לפניו עאכו"כ שיומשך מבחי' זו לעושי רצונו בבחי' פנימי' כמ"ש בת"א בד"ה וישב יעקב ובד"ה ויהי' בשלח פרעה וא"כ המשכה זו בא כלולה מבחי' טוב הוי' לכל בבחי' טוב ה' לקויו כו' ויובן כה"ג ממ"ש בת"א גבי פורים סד"ה כי אתה אבינו כו' גבי ענין הגורל כו' ששם אין עוונות מבדילין כו' (וזהו בחי' טוב ה' לכל) וזהו שרצה המן כו' היינו לקבל מבחי' זו וכמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו ונהפוך הוא היינו שמשם דווקא ג"כ נמשך בבחי' טוב ה' לקויו כו' (והיינו ע"י התשובה והמס"נ שהי' להם כו'), ועד"ז יובן איך ע"י התשוב' ממשיך מילוי הפגמים ולכן איתא דבחי' יוכ"פ ופורים הם בבחי' אחת כמבואר בת"א סד"ה עד דלא ידעי דרוש הראשון, ועז"נ רפאני ה' וארפא ע"ד וירפא את מזבח ה' ההרוס כו' ורפואה הוא בשמיני היינו בינה שבה התגלות ע"ק בחי' קה"ק שמשם הרפואה לכל הפגמים שנעשו בבחי' קדש אקב"ו כמ"ש וכפר על הקודש כמבואר בלק"ת בד"ה שבת שבתון פ"ד ובהביאור פ"ג, והנה מה שהתורה אמרה יביא קרבן ויכפר לו ע' זח"א פ' ויגש דר"ו ע"ב ע"פ כי הנה המלכים נועדו שהוא יחוד זו"נ ע"י הקרבן ועי"ז עברו יחדיו עובר על פשע עו"ש ואפ"ל שגם התורה סמכה על מצות תשובה אלא דהתנרה ע"י התשובה נעשה

זדונות רק כשגגות ולא שנתכפר לגמרי אך כיון שנעשה כשגגות מהני הקרבן שע"י הקרבן מתכפר השוגג אבל הקב"ה שאמר יעשה תשובה ויתכפר לו ר"ל דהקרבן לא מהני רק לשוגג אלא שיש בכח התשוב' לעשות זדונות כזכיות ממש כאשר התשובה היא באמת לאמיתו.

ה) **וזהו** שכה"ג נכנס לבית קדה"ק בזכות המילה דוקא כי מילה דוקא בשמיני ושיעבור עליו שבת אחת, א"כ הוא למעלה מבחי' שבת הנק' שבת קודש והיינו שהוא בשמינית בבחי' קדה"ק ור"ל שבשמיני שהיא בינה מאיר ע"ק ובבחי' זו נמשך בזכות המילה, וע' בסידור בד"ה למנצח על השמינית פי' שממשיכים יחוד דא"ק, וזהו ענין וברית שלומי לא תמוט, ובהביאור ע"פ כי ההרים ימושו והטעם שממשיכים מבחי' זו ע"י המילה הענין כי ההבדלה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קדה"ק, וזהו ענין יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים בין א"ק לז"א כמ"ש בספד"צ פ"ה, אך כפילות ההבדלה הוכפל ב"פ כי מזה נמשך הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה וממנה משתלשל כמה פרסאות עד שק"נ מפסקת בין קדושה לג"ק הטמאות וזהו ע"י הערלה ולכן ע"י המילה ומלתם את ערלת לבבכם שלא יסתיר ק"נ בזכות זה נכנס לבית קדה"ק לפנים מהפרוכת המבדיל בין הקודש כו' עילוי אחר עילוי כי באתעדל"ת אתעדל"ע פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לכם כו' וזהו ג"כ ענין מי יעלה לנו השמימה ר"ל למעלה מבחי' יהי רקיע ויהי מבדיל כו' והיינו ע"י ר"ת מילה כו', וזהו ג"כ* ענין בגדי כה"ג שהם שמונה דוקא שנמשכו מבחי' השמיני משא"כ שאר לבושים שע"י התורה ומצות הרי נאמר חצבה עמודיה שבעה, וכמ"ש בת"א בד"ה ויקהל משה ע"ש וכאן על שנכנס לקדה"ק ממשיכים לבושים מבחי' עליונה יותר, וזהו במקום שבע"ת עומדים כו' בינה והיינו לחזות ע"י לבושים אלו מנועם ה' בחי' ע"ק כו' וזהו כי הלבשני בגדי ישע כו' כחתן יכהן פאר היינו ועשית בגדי קדש לאהרן כו' ולתפארת, וזהו וכל אדם לא יהי' כו', כי הנה כתיב סוד ה' ליראיו וכמארז"ל במדרש פ' וירא פ"ט סוד ה' זו מילה כי סוד זהו התגלות הפנימי' כמ"ש בד"ה חכלילי עינים מיין בענין נכנס יין יצא סוד כי קוב"ה סתים וגליא זהו ב' שמות הוי' אלקים, ע' זח"ג פ' אחרי דע"ג ועמ"ש ע"פ כי טובים דודיך מיין, ולכן נק' המילה סוד הוי' כי בריאת העולם ע"י שם אלקים וע"י המילה נמשך גילוי שם הוי', ועוד זאת כנ"ל בענין מילה בשמיני מבינה שבה שורה א"ק א"כ היינו סוד הוי' כי יש ב' שמות הוי' ופסיק טעמא בגוויהו ע"ד וההבדלה הפרוכת כו' וע"י המילה נמשך ג"כ סוד הוי' שגילוי שם הוי' דע"י בחי' סוב"ע כו', ולפי שנאמר סוד ה' ליראיו לכן כל אדם לא יהי' אפי' אותן שנאמר ודמות פניהם פני אדם לא יוכלו לקבל אור זה שלמעלה מהפרסא. וע' בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי דרוש השני בענין ובצדקתך ירננו שהשגת המלאכים הי' עד בחי' מל' משא"כ ההמשכה הנמשך מבחי' טובך אמנם משיגים רק זכר רב טובך כו', ולכן טוב זהו מילה כמארז"ל ע"פ ותרא אותו כי טוב הוא שנולד מהול ולכן וכל אדם לא יהי', ע"ד ולא

---

* וזהו ג"כ: שם מתחיל מכאן אות ו'.

עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו, וע' זהר ויגש דר"ח ע"ב וע' מענין יוסף בת"א בד"ה ויהי מקץ דרוש הראשון בד"ה ויגש אליו יהודא ומ"ש בד"ה ושמתי כדכד ח"א שוהם זהו בחי' יוסף ומ"ש ע"פ בן פורת יוסף כו'. ותשב באיתן קשתו ומ"ש בענין איתן בלק"ת ריש פ' ראה ופי' ובריתי להודיעם גילוי דעת עליון כמ"ש בד"ה כי תשמע בקול בענין לעשות הישר בעיני ה' עיני ה' אל צדיקים והיינו כי יוסף זהו תוס' וריבוי האור הנמשך מלמעלה שבתוס' מרובה על העיקר ע"ד טוב ה' לקויו שלמעלה מבחי' טוב ה' לכל, ופי' בהתודע יוסף אל אחיו ע"ד כי כולם ידעו אותי כו' ומלאה הארץ דעה כו' ולכן לא עמד איש אתו, וכמ"ש ברש"י בחומש פ' בלק ע"פ כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל ומחיצתן לפנים ממלאכי השרת כו', והנה בזהר ויגש דר"ח ע"ב פי' ולא עמד איש אתו בהתווד' יוסף אל אחיו היינו דכתי' ביום השמיני עצרת תהי' לכם כו' והיינו כי ביום השמיני זהו ג"כ בחי' בינה שהוא תמינאה מלמעלה למטה כמ"ש בלק"ת סד"ה ביום השמיני עצרת שמאלו תחת לראשי.

קיצור וכל אדם לא יהי'

א) **אפי'** אותן שכתב בהן ודמות פניהם פני אדם וזהו סוד ה' ליראיו. ועד"ז נאמר כי לא יעשה ה' אלקים דבר כ"א גלה סודו אל עבדיו הנביאים בעמוס סי' ג' ז' (ועיין מזה במדרש פ' וירא ע"פ המכס' אני מאברהם) שובה ישראל שאלו להקב"ה זכות המילה היתה נכנסת עמו שמונה בגדים נגד ח' ימי מילה מי יעלה לנו אשר אנכי מצוך כו'.

ב) **והוא** כמ"ש בלק"ת פ' נצבים בד"ה כי המצוה הזאת כי כל המצות נק' מצות הוי' עליו' הנשמות ע"י המצות לאשתאבא בגופא דמלכא בחי' אצילות כמשנ"ת בת"א פ' בראשית בהביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים.

ג) **וזהו** תמים תהי' עם הוי' אלקיך כי מום גימ' אלקים בניו מומם הפוך צחוק עשה לי אלקים, הכהנים ששמשו בבית חוניו, ותשובה כי המצוה הזאת, (בזאת יבא אהרן אל הקדש בזכות המילה שנק' זאת), הוא מבחי' אשר אנכי מצוך שלמעלה משם הוי' אצי' נק' רפואה מי ירפא לך. א"ד מי יעמוד מי יתן טהור מטמא מי שאמר והי' העולם, והיינו ויקרא הוי'. עי' בהביאור ע"פ ולא אבה בלק"ת פ' תצא, והנה רפואה בשמינית ע"ד מילה שניתנה בשמינית בינה שבה התגלות עתיק ונת' שמינית התחברות ב' שמות הוי' וע' לק' סעיף ה'.

ד) **שאלו** לתורה יביא קרבן קירוב אשרי תבחר ותקרב שגם למעלה גורם הקירוב מבחי' אחכמה, והיא רחוקה ממני ותתצב אחותו מרחוק, ומ"מ לא מהני רק על שוגג שהשגגות הן מק"ג והיינו שממשיך מח"ע ע"ד ובחכמה אתברירו כמו חמץ שבתודה ובשתי הלחם, אבל על המזיד

מלשון כי בדבר אשר זדו אין לו תיקון כ"א מבחי' טוב וישר הוי' עומק טוב שלמעלה מבחי' ויקבל טוב וטוב הטוב כי לא כלו רחמיו יגמדה"ר.

ה) **וזהו** שביו"כ נכנס לבית קדה"ק כי שבת יום השביעי זהו קודש ובחי' קדה"ק זהו בינה הנק' שמינית וזהו ג"כ ענין המילה בשמינית כי והבדילה הפרוכת כו' ונמשך ע"י העברת הערלה מסך מבדיל כו' פתחו לי כחודא כו' ואני אפתח כו'.

ו)* **וזהו** ענין בגדי כה"ג שהם שמונה לחות מגועם ה' שעז"נ אחת שאלתי ע"ד אחת למעלה ושבע למטה וזהו וכל אדם לא יהי' ע"ד סוד ה' ליראיו נכנס יין יצא סוד המשמח אלקים. אך כה"ג משוח בשמן המשחה רזא דרזין והיינו סוד הוי' המשכת שם הוי' דלעילא או ע"ד שפי' רז"ל ענין אני הוי' דאני היינו עצמיות אוא"ס ע"ד את השמים ואת הארץ אני מלא היינו אצילות יו"ד חכ' כולא חד ממש כמ"ש מזה בסידור בד"ה ועשו להם ציצית. ובלק"ת פ' בהר סד"ה את שבתותי תשמרו בענין ומקדשי תראו אני הוי', וא"כ בחי' אני נק' סוד הוי' שהוא הפנימי' של שם הוי', וזה"ע הפ' אמת ויציב וכמ"ש במ"א סד"ה חכלילי עינים מיין.

והמד"ר* פ' אחרי ס"פ כ"א הקשה א"ר אבהו וכה"ג לא אדם הוא אלא כההוא דא"ר פנחס בשעה שהי' רוח הקדש שורה עליו הי' פניו בוערות כלפידים שנאמר כי שפתי כהן וכ"ש כי מלאך ד' צבאות הוא, והקשה המ"כ וז"ל ובכ"ז אינו מיושב היטב שהרי כתיב וכל אדם אפי' מאותן שכתוב ודמות פניהם פני אדם, ואפ"ל התירוץ ע"ז כי האדם כשמתבטל כ"כ עד שנעשה בבחי' מלאך א"כ מגיע לבחי' כתר יהי' כתר דיצי' ואפילו דעשי' מ"מ כל בחי' כתר יש לו שורש בבחי' כי לא אדם הוא עכ"ל, ואף שהמלאך סנדל הוא ג"כ בכתר דעשיה י"ל כי אור מחצב הנשמות גבוה מאור מחצב המלאכים ועוי"ל כי המלאכים נק' בהמה פני ארי פני שור ושרשם שם בן גימט' בהמה והאדם הוא שם מה, וכשהאדם נעשה כמו מלאך זהו יחוד מ"ה ובן ואז מאיר בו מבחי' בהמה רבה כו'.

י"ל * שובה ישראל עד הוי' אלקיך למעלה מבחי' תורה כי ע"פ תורה אין תיקון לחוטא במזיד או עכ"פ.

---

*) בפנים ג"ז נכלל בפרק ה'.

והמד"ר: קטע זה נוסף. מבוך הנ"ל.

י"ל: קטע זה נכתבה בבוך הנ"ל, בהיסוף העמוד.

בס"ד יוהכ"פ

כי ביום הזה יכפר עליכם כו', בסכות תשבו שבעת ימים, ביום השמיני עצרת.

הנה להבין ההפרש בין תשובה שבשאר ימות השנה לתשובה שביוהכ"פ שנאמר ע"ז דרשו הוי' בהמצאו להיות כי המל' נק' כסא כמ"ש כי יד על כס י"ה פי' כס י"ה כי המוחין דנוק' הם מי"ה דוקא שהוא אבא יסד ברתא (והיינו מ"ש בזח"ג פ' ויקרא ד"י סע"ב דשם י"ה הוא בחכ' משום שהחכ' שהיא היו"ד כולל בתוכו את הבינה שהיא הה' וזהו נמשך מן הי' ע"ד ביו"ד נברא העוה"ב ולכן נק' החכ' י"ה ובמק"מ שם שזהו ו"ד מילוי היו"ד ועמ"ש בזה בדרוש מחצית השקל. עוד פי' שם שזהו"ע הבן בחכמה ועמ"ש מזה בבה"ז פ' וארא, ועוי"ל כי לעולם אות הראשונה היא הגוברת לכן חכ' שהוא יו"ד הוא העיקר בשם י"ה לכן שם זה הוא בחכ' ובמ"א פי' בינה בן י"ה ור"ל כי בינה מקבלת מחכ' הנק' י"ה ולכן המל' שהיא ג"כ בחי' ח"ת חכמת שלמה נק' ג"כ י"ה וז"ש בישעי' סי' ל"ח י"א אמרתי לא אראה י"ה י"ה בארץ החיים כו' נזכר ב"פ י"ה היינו ח"ת וח"ע וזהו מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה) אבל יסוד דאימא מסתיים בחזה דז"א ואינו נמשך עד הדיבור ויסו"א ארוך עד שמייסד הדיבור כו' (וע' בבה"ז פ' תשא גבי והדל לא ימעיט בענין יסוד שנק' יתום מאמו ובסידור ע"פ יתום ואלמנה יעודד וע' באגה"ק בד"ה ויעש דוד שם ובמק"מ שמות י"א סע"ב בשם נ"ב בענין בחכמה יסד ארץ) להבין זאת דהנה אנו רואים שלא יוכל האדם לגלות לזולתו בדבור את הסברא השכל כמו שהוא מבינה ומשיגה במוחו אעפ"י שמגלנה בדיבור עד שיבינה לזולתו אבל כמו שהסברא נתפסת במוחו השגתו א"א לו לגלות לזולתו ונשארת במח' ולא יוכל להוציאה בדיבור (ועמ"ש מזה בענין קי"ס גבי והניף ידו על הנהר ובביאור שני ע"פ כי ביום הזה יכפר) ומזה נמשך שינוי השגת זולתו והשגתו בשכל וסברא א' הכתובה בספר וכדומה שזה משיג באופן זה וזה משיגה באופן אחר אעפ"י שהחכמה והשכל הכתובה א' הוא כמו סברת שנים אוחזים כו' וכדומה והוא מפני שבינה נק' ההשגה והתפיסא איך להשיג את השכל במוחו ונק' מות התפיסא ובחי' יסוד שבה הוא המקבל את טיפת אבא שהוא השכל הסברא עצמה (ע' באגה"ק ססי' ט"ו גבי שהיא כנקודה וכברק המבריק על שכלו כו' וע' בד"ה ראה אנכי נותן בענין נקודא בהיכלא). ולא בכל העיתים מקבל בשוה כו' וכן לא כל האנשים שוים במוח בינה שלהם כו' (וע"ש בד"ה ראה הנ"ל שבחי' בינה יש בה ג"כ מעלה יתירה מבחכמה וכמשנ"ת בד"ה לך לך בענין הוא דא עתיקא שכח הה' נמשך מלמעלה מן היו"ד דהיינו מקוצו ש"י וז"ש גבי משה אנשים חכמים וידועים אבל נבונים לא אשתכח כו' ועד"ז בתושב"כ ותושבע"פ שהם חו"ב יש בתושבע"פ מעלה יתירה כמ"ש בביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י בתו"א פ' וארא וזהו נק' בינה יתירה ניתנה באשה כו'. וע' בסידור בדרושים לחתונה בענין ומגיד לאדם מה שיחו כו' ובענין לויתן דוקא חיבור חו"ב וע' בהרמ"ז פ' קרח דקע"ז ע"ב גבי ובמה בקטורת כו' פנימאה מכולא) לכך גם כשיגלה שכל א' לתלמידו לא יוכל לגלותה אלא בדיבור באיזה אופן שהוא נתפסת במוח הבינה שלו

כו' אבל השכל עצמו שהוא הנק' טיפת אבא שהוא החכמה מאחר שהוא המשפיע העיקרי גם בבינה כנ"ל יסודו ארוך פי' השפעתו נמשכת מאד עד שנגלית בדיבור ממש כמו שהיא בראשית גילוייו בבינה כו' כמו עד"מ הטיפה גשמי' הנמשכת ממוח הרוחני שאעפ"י שנתגשמה מאד עכ"ז הוא באמת ממש כמו שהיתה רוחני' בעודנה במוח כו' (והטיפה נמשכת מעצמיות כח השכל שלמעלה משכל המושג בבינה כנז' בבה"ז פ' בלק דק"צ ע"פ ברכו ה' מלאכיו ע"ש ולכן יכולה לירד למטה ולהתגשם כו' ועד"ז התורה נתלבשה למטה בגשמיות ונק' ביום חתונתו טפת אבא כו' משא"כ פנימי' התו' כמו השגת שבג"ע אינו מושג כי זהו מבחי' בינה שהיא שרש געה"ע ושורש העוה"ב).

קיצור מל' נק' כס י"ה הדיבור נק' כס ומקבל מחכמה הנק' י"ה בחכמה יסד ארץ אבל בינה הבנת השכל לאשורו אינו מאיר כ"כ בהדיבור רק עצם השכל טיפת אבא מאיר בהדבור. ובהג"ה שטפת אבא מעצם השכל שלמעלה מהבינה ואעפ"כ יש ג"כ מעלה יתירה בבינה למעלה מהחכ' עם שהיא עצם השכל וכעד"ז גשמיות התורה נק' טפת אבא וההשגות שבג"ע הם בינה ולא ראי' זה כו' וע' בדרוש כל המשמח את החתן וירא תקס"ב ובדרוש והריחו הסמוך לו שהרי התלמידי' נק' בנים ויש בהם מעלה יתירה שהבן יכול להיות טפש כו' כי הארת עליון גבוה מפנימי' תחתון כו' ל"ת ועשה.

ב) **ועפי"ז** יובן למעלה ג"כ שהמל' הנק' דיבורו ורוח פיו ית' כידוע המוחין דילה היא חכמה הגלוי' בדיבור כידוע הוא נמשך מאבא דוקא שהוא חכ' דאצי' שיסודו ארוך כו' ולא מבינה דאצי' שמסתיימת בחזה כו' (שהרי אפי' יסוד נק' יתום מאמו) וכמו שנשארת ההשגה והתפיסה במח' כנ"ל כמו"כ עד"מ נשארת אור השגת הבינה במח' של המדות עליונות הנק' חזה הלב כו' וכמו"כ ידוע שיש פנימי' וחיצוני' בבינה דהיינו עמקות השכל פי' להשיגו בעומקו של דבר והוא הנק' עיון שהוא הסתר הדבר להטעימו למקבל כו' נק' פנימי' ואיך שנתפסת במוחו כנ"ל נק' חיצוני' המקור למדות כידוע והנה הפנימי' הנ"ל קשה ביותר להוציאו בדיבור ואעפי"כ מתגלה קצת כו' אבל ההשגה והתפיסא נשארת לגמרי במח' כי בחי' יסוד אימא דוקא מסתיים כו' אבל הפנימי' שלה שהוא חב"ד שבה יוכל לימשך קצת בדיבור.

(**קיצור**. שמ"מ דוקא יסוד אימא מסתיים בחזה אבל מחב"ד דאימא נמשך הארה בדיבור. א"ה, דבר זה צ"ע אלא כוונתו כי נו"ה דאי' שבהן מלובש חו"ב דאימא הרי הם נמשכים עד סוף נו"ה דז"א ומהם מקבלת הנוק' שהוא הדיבור רק יסוד דאימא שבו הדעת הוא לבד מסתיים בחזה).

ועתה יובן ענין התשובה ביוהכ"פ כי הכסא הוא הדיבור הוא המסתיר את את השכל כמות שהוא בעצמותו כשנמשך לבינה כו' ולכך נק' בלי' כס י"ה כו' ועוד זאת שהוא באותיות וצירופים הרי הוא במדה וגבול ולהשכל עצמו אין לו גבול שהרי יוכל להתפשט בכמה מיני צירופים כו' ולכך כתי' במל' עיניך ברכות בחשבון כידוע וזהו התשובה שבכ"י לשוב מעוונות שהם בבחי' חשבון פי' שהם בצירופי אותיות מחדומ"ע שלא פגמו בבחי' יחידה

שבנפשו ליכרת אותה משרשה כמו עבירות החמורות שהם בכרת ומיתת ב"ד כו' אבל אותם שהם למעלה מבחי' חשבון אפי' מרבבה שהוא בכתר כמשי"ת אינם נמחלים אלא ביוהכ"פ אבל בכל השנה א"א למל' הנק' חשבון להמתיקם ולהיות הסליחה בהם דהיינו להיות גילוי הרצון כמ"ש במ"א מאחר שהם בנפש בבחי' למעלה מהחשבון כמ"ש כי אין מעשה וחשבון בשאול כו'.

(קיצור ב'. לכן בכל השנה התשובה מהני על עוונות שהם בבחי' חשבון שכ"כ בהדיבור שהוא מל' עינייך ברכות בחשבון והיינו הפגם בצירופי אותיות מחדומ"ע לבושי הנפש ועמ"ש מענין חשבון בד"ה ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון אבל עוונות שהם למעלה מבחי' חשבון אינם נמחלים אלא ביוהכ"פ).

ואמנם להבין איך נמחלים ביוהכ"פ צלה"ק הפסוק גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר דלכאורה איך שייך מספר ואין מספר על תבונה והל"ל אין חקר אך הענין כי ידוע שכתר עליון הוא שרש כל הנאצלים ויש בו בחי' תחתונה שבמאציל ג"כ ומצד שהוא שרש הנאצלים נק' רבבות קדש כי קדש הם חו"ב והם באלפים וכנודע מענין אלפים שנה שקדמה התורה לעולם דהיינו בחי' אאלפך חכ' וכן בינה ת"א בבחי' מאות וע' בפע"ח על המשנה בן חמש כו' בן מאה שנה בשער חג השבועות וע' בבה"ז פ' חיי ע"פ ויהיו חיי שרה מאה שנה ועמ"ש בענין מאה ברכות א"ת מ"ה אלא מאה ומל' בעשירית וא"א ברבבות דהיינו רבבות קדש שעכ"ז יש מספר ואעפ"י שהחכ' בבחי' ריבוי בכתר דהיינו י"פ אלף והחכמה הגלויה חלק עשירית ממנה כו' אעפי"כ יש מספר עד"ז מחכמה הנעלמת יומשך גילוי השכל בודאי והוא חלק א' מרבוא לגבי השכל כמו שהי' בכח החכ' שבהעלם כו' ועד"ז יש כמה רבבות קדש בח"ס כו' ובתושב"כ כתי' ואתא מרבבות קדש שא"ת שבכללות אותיות שלה המה באים מבחי' רבבה שבכתר כמשי"ת במ"א שעיקר התורה הוא מ' ס' כו' אבל מצד בחי' שמאציל שיש בכתר שהוא פנימי' שבו כתי' ולתבונתו אין מספר כלל שיותר מרבבה אין הרבבה אפי' חלק א' מרבוא רבבות כו' אלא הוא באמת בלי מספר כלל והיינו שאין ערוך להמאציל עם הנאצל כלל עד שיהי' חלק א' ממנו כו' (וזהו חד ולא בחושבן כמ"ש בתו"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו) וזהו בחי' עתיק שהוא מסוף עולמות הא"ס כידוע והיינו ולתבונתו בינה שבמאציל כו' (וז"ש אם עוונות תשמר י"ה אדני מי יעמוד שאפי' הגיעו עוונות עד י"ה שהוא ח"ע כנ"ל בענין כס י"ה עכ"ז אד' מי יעמוד היינו בינה דעתיק כמ"ש בזח"ג בלק קס"ה ב' ובהרמ"ז ובמק"מ שם שזהר"ע מי היינו בינה שנק' כן וזהו ע"ד שמבואר בע"ח שא"א לגבי ע"י הוא דוגמת ז"א לגבי בינה כמ"ש מזה בביאור ע"פ והי' ממספר בנ"י בסופו וזהו גדול אדונינו ורב כח וארז"ל שיעור קומה רל"ו אלפים רבבות פרסאות כמנין ורב כח וזהו החשבון אלפים רבבות זהו עדיך בחי' מספר כנ"ל אך לתבונתו בחי' ע"י אין מספר ובזה מתורץ איך שייך ל' אין מספר על תבונה והענין כי בהשתלשלות ע"ס זמ"ז הרי בחי' התחתונה נק' חלק עשירי' מהבחי' שלמעלה ממנו ע"ד שז"א הנק' בן מאה הוא מעשר מחו"ב שנק' אלפים כו' וכן או"א לגבי א"א שנק' רבבות קדש א"כ שייך בחי' מספר

בחו"ב דאצי' שהם עשרה פעמים כמו החכ' שבמדות וחלק עשירי' מהחכ' דא"א כו' אבל לתבונתו של המאציל כב"י אין מספר שגם חו"ב דאצי' אינן אפי' כערך אחד לגבי אלף אלפים וריבוי רבבות.

קיצור ג'. פי' הפ' ורב כח דל"ו כו' היינו בבחי' מספר אלפי' רבבות בחו"ב וא"א אבל לתבונתו ע"י שהוא לגבי א"א שהוא אדם כבינה לגבי ז"א אין מספר).

ולהיות כי ביוהכ"פ מתעלה המל' עד בינה עילאה כידוע והיינו כמו עד"מ הנ"ל מה שא"א לבינה להתגלות הדיבור ונשארת במח' כו' וביוהכ"פ מתעלה דיבור העליון ומקבלת מבינה כו' (ע' בד"ה שובה ישראל עד בענין ג' בחי' מחדומ"ע שהם בי"ע ובשבת עלי' הדיבור במח' כו' ומש"כ שזה רק ביוהכ"פ שנק' שבת שבתון י"ל משום שיש בי"ע דכללות דהיינו אצי' נק' עשי' כו' ועקודים נק' בריאה מח' וא"כ ביוהכ"פ שעלי' המל' ע"י הבינה עד עתיק היינו העלי' בבחי' מח' דכללות שהוא עקודים כו' והיינו שרש המל' מה שעולה במחה"ק אנא אמלוך חה"ע אד' מי) ולא נק' כס י"ה כבכל השנה ובהיות כי בבינה דאצי' מתגלה ביוהכ"פ הארת עתיקא ע"י תשו"ע כמשנ"ת במ"א שנתעורר ענג נפלא מתשובה של כנס"י כו' לכך נמחלים אזי גם העוונות שאינם בבחי' מספר כנ"ל מפני שמתבטלים בעומקא עילאה שאין לו מספר שהוא בחי' תחתונה שבמאציל הנק' עתיק כו' וכמשנ"ת במ"א בענין זמן שמחתינו אך בימי הסוכות הוא ירידת עתיק בבינה הנאצל כו' אבל ביוהכ"פ כתיב כי ביום הזה יכפר כו' והוא בבינה שבמאציל ולתבונתו אין מספר כו' משם נזרקים מים טהורים שהוא בבינה הנאצל כו' וכמו נהנין מזיו בינה שבמל' דאצי' בעוה"ב שבבריאה שע"י השגתם אלקות דוקא מתענגי' נק' בינה שבמקבל כו' ואמנם כשעולי' ונכללי' מדי חודש ושבת בבינה שבמל' עצמה והיינו למעלה מהשגתם שאז הוא ענג דקוב"ה דמשתעשע כו'.

(קיצור ד'. כי ביוהכ"פ מתעלה המל' עד בינה עילאה עליות הדיבור במח' ועי"ז מתגלה ענג העליון עתיק לכן נמחלים גם העוונות שלמעלה מהחשבון וההפרש בין יוהכ"פ לסוכות שבסוכות הגילוי מלמעלמ"ט בבינה דאצי' וביוהכ"פ העלי' מלמטה למעלה בבינה דעתיק וע"י העלי' יוכל להיות גילוי הפנימי' יותר כמ"ש סד"ה שובה ישראל עד וכמו ההפרש בין גילוי התענוג שבג"ע תמיד לגבי עלותם מדי חבח"ד ומדי שבת והנה ארז"ל עבר אדם על מ"ע ושב לא זז משם עד שמוחלין לו ע"כ צ"ל שזהו העוונות שבבחי' חשבון משא"כ במל"ת תשובה תולה ויוהכ"פ מכפר כי ל"ת הם באו"א נק' בחי' זו למעלה מן החשבון כמ"ש הרמ"ז במדבר דקי"ח שעיקר החשבון והמספר הוא בעלמא דאתגלי' משא"כ בעלמא דאתכסי' כו' ע"ש ואעפ"י שלעיל נת' שאו"א נק' אלפים ובחי' שלמעלה מהחשבון זהו עתיק והיינו לפי שד"כ נק' עתיק תבונתו ואו"א נק' ז"א שעד"ז הי' הספי' קודם חטא אדה"ר אבל דרך פרט באצילות עצמו נק' בינה ולתבונתו אין מספר ולכן הל"ת שהם ביחוד או"א זהו העוונות שפוגמים בבחי' שלמעלה מהחשבון וע"כ דוקא יוהכ"פ מכפר התגלות בינה דכללות שהוא עתיק).

ג) **ועתה** יובן ענין הפותח יד בתשובה כו' אתה נותן יד לפושעים וימינך פשוטה לקבל שבים להיות כידוע מארז"ל במנשה שחתר הקב"ה חתירה בכסה"כ לקבל תשובתו כו' ומוזכר בזהר ג"כ שיש מקום סתר בכסה"כ שנפתח שם חלון א' לקבל השבים ולהצילם מהמקטרגים בל יוודע להם כו' ולכך לקבל אותם שעשו עבירות חמורות שלמעלה מהחשבון אין הכסא סובלם כלל ולהיות גילוי הרצה"ע עליהם במחילה וסליחה צריך שיופתח פתח בכסא פי' הכסא כח הפועל שלהם והענין הכח הפועל אלקי הוא מדת צמצום המסתיר כידוע וצריך לפותחו ולהאיר בו מלמעל' היינו שהוא אוא"ס ב"ה הפותח ומאיר בו ובקע המסך ומקבל את השב בתשובה כו' (ועמ"ש בסידור שער חה"ס בפי' הזהר אמור בענין יעקב אומר אז יבקע כו' ששרש הבקיעה נמשך ממקום גבוה חה"ע ויעבור ה' על פניו כו' שנבקע יסוד אימא כו' ע"ש והיינו כנ"ל מה שיסוד אי' מסתיים ואינו מאיר במל' נבקע ומאיר כו' ומזה נמשך הסליחה כו' כי ע"י בקיעה זו נמשך הגילוי מבחי' ולתבונתו אין מספר) והפתיחה בכסא נעשית ע"י יד הגדולה שהיא פשוטה לקבל שבים כו' פי' פשוטה וגם פי' נותן יד לפושעים כו' להיות כמו יד הגשמי שהיא ארוכה מאד וצורך תשמישה אינו אלא לקבל כ"ד או ליתן ולא הי' צריך שתהי' ארוכה כ"כ אמנם נבראת ארוכה כדי לפושטה בעת שהוא צריך כמו אם יפול אדם בבור וירצה להגביהו משם ובהיות שהוא בתחתית הבור ולא ישיגנו בידו אם היתה קצרה רק כשהוא פושטה ישיגנו כו' ובעת שא"צ לדבר כזה יכפוף היד כו' כמו"כ עד"ז חסד סתם שמדות עליונות נק' בשם יד סתם ואין תשמישה אלא בחסד המוגבל מן השכל והלב לבד כו' ואמנם חסד דעתיק נק' יד הפשוטה (והר"ע היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים שנמשך כ"כ למטה להיות נעשה ש' הוי' אפי' בבחי' מצרים כמ"ש בד"ה כי תבואו אל הארץ מושבותיכם בפ' שלח ועמ"ש כה"ג בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' היינו שיתגדל ויומשך גילוי אד' למטה ע"י היד הגדולה כו') להיות התפשטות באריכות מאד כדי שיוכל לקבל היטיב בתחתיות הבור פי' אותם שנטבעו בשאול שאין חשבון שם והוא עמיקתא דבירא כו' אך סיבת פשיטותה כ"כ הוא מפני שבחי' עתיק ידוע שהוא סוף עולמות הא"ס כנ"ל והיד שבו היינו השפע הרב שיומשך ממנו למקבלים ובכתר נק' יד הגדולה להיותה בבחי' רבבה כנ"ל ומצד בחי' תחתונה שבמאציל שאין לו מספר כנ"ל נק' ימינך הפשוטה לקבל היושבים בשאול תחתיות שג"כ אין לו חשבון כו' (ולפמש"כ ענין ימינך פשוטה זהו למעלה מבחי' יד הגדולה, ויש לבאר עפמ"ש וארבע הידות תהי' לכם ופי' אדמו"ר נ"ע בד"ה שחורה אני ונאוה שהן ד' בחי' יד הגדולה יד החזקה ויד הרמה וזרוע הנטויה וא"כ בחי' והחמישית לפרעה שהוא מבחי' שלמעלה מארבע הידות הנ"ל כמ"ש בע"ח של"א פ"ג והוא בחי' התגלות עתיק בבינה א"כ לפי"ז זהו בחי' שלמעלה גם מבחי' יד הגדולה ולכן אומרים בתפלת נעילה אתה נותן יד לפושעים וימינך פשוטה כו' כי תפילת נעילה היא התפלה החמישית שביוהכ"פ ואז הוא הגילוי בחי' והחמישית לפרעה דתמן אתפריעו כל נהורין.

קיצור ענין הפותח יד חתר לו חתירה שהכסא העלם כנ"ל וכענין אז יבקע ויעבור וזהו ע"י יד הגדולה שמתפשטי' גם למטה מטה להעלות

משאול וגם ענין והחמישית לפרעה שלמעלה מד' ידות). ולהבין זאת עד"מ ידוע מענין השפע של המשפיע בהיותו בענג נפלא בשמחת חתונת בנו וכדומה שאין לו קץ וגבול כו' עד שמקבל בשמחה גם המנוול שלו או השונא שלו כו' ועד"ז ארז"ל ביום חתונתו זה מ"ת והיינו יוהכ"פ שניתנו בו לחות אחרונות.

ד) והנה ביוהכ"פ כתי' ותשליך במצולות ים כל חטאתם כי ישא השעיר עליו אל ארץ גזירה שהוא במדבר כו'. להבין מה זה שישא את העוונות כו', הנה ידוע שקבלת הע"ש של עו"כ היא מפסולת דקדושה עליונה, ולהבין איך יקבלו החיצוני' מאוא"ס ב"ה שבנאצלים ואיך יהי' להם איזה שייכות שיקבלו יניקה כו' ויובן עד"מ בהמאכל הגשמי שיש בו פסולת ובירור שבעודו קודם הביטול לא יוכר ויופרש בו בין הבירור להפסולת כלל וכאילו גוף א' ממש הוא כו' אבל לאחר שיתבטל בקיבה מתברר ונפרד הפסולת מן הברור לגמרי עד שיהי' הברור לבד והפסולת יצא לחוץ (הפרד"ס ריש שער התמורות הביא משל זה לענין איך נתהוו הקליפות מההשפעה העליונה וע"ז הביא המשל כמו לחם סולת נקי אעפי"כ ע"י בירור האיצטומכא יוצא פסולת כו' ע"ש ודבריו אלה שייכים למ"ש במ"א בענין עד שלא נבה"ע הי' מים במים שמים תחתונים הי' מעורבים עם מים עליוני' וע"ז גם הם היו רוחני' במעלה העליונה וע"י שנפרדו מהם אזי מ"ע נתעלו יותר ומ"ת נעשו גשמי' ונעשה בהם פסולת כו' זהו כמשל לחם סולת נקי אעפי"כ ע"י האיצטומכא נתברר עוד כו' וכאן הובא המשל לענין שיעשה האדם כשהוא מעורב הטוב ברע למעלה במקום ששרש נפשו מגעת כמ"ש באגה"ת פ"ה בענין ובפשעיכם שולחה אמכם וע"י התשובה נתברר ונתפרד הטוב מן הרע שזהו"ע תשוב ה' ועמ"ש בד"ה צו את בנ"י כו' את קרבני לחמי) ועכ"ז יש איזה שמץ חיות בפסולת אך שהוא תכלית הגס שלא יוכל לבא לידי בירור עוד כו' וכן בסיגי הכסף בידוע עפ"י משל זה יובן למעלה באורות עליוני' שמחמת התשובה של כנ"י מחטאיהם יצא הפסולת לחיצוני' כו' (ר"ל שיתברר הטוב ויופרד מהפסולת ואזי הטוב יתעלה לשרשו בחי' תשוב ה' כנ"ל והפסולת יצא לחיצוני') בהיות כי הניצוץ אלקי מלובש בנה"ב אך אין ההלבשה הזה בדרך הכרח ותפיסא כמו אדם היושב תפוס בחדר כו', שא"כ לא הי' נק' לבוש כמו שאין השלשלאות וחבלים נק' לבוש אעפ"י שילבישו הרגלים מאחר שהמה נגד רצונו והוא אסור בהם בע"כ כו' (צ"ע במשנה פ"ו דשבת) אבל הלבוש נק' מה שהוא לחפצו והנאתו כמו שיעשה בתי שוקיים וכדומה לפי מדת האבר אם קצר או ארוך וילבישנו עד שלא ירגיש הקרירות כו' הנה לבוש זה נ' כא' עם האבר ממש בלי יראה לדבר בפ"ע כו' (אינו דומה כ"כ שהלבוש מ"מ הוא דבר נפרד בעצם רק שמלובש בו משא"כ במשל הלחם קודם שנתברר הרי הי' הפסולת עם הטוב לאחדים ממש אך ורק לענין הפעולה הבאה מנה"א ונה"ב שפיר יתכן שבה מעורב בו הנה"א והנה"ב ממש והיו לאחדים כמו התפעלות האה' יש בה משני הבחי' ממש) וכמו עפ"י משל הנ"ל בהמאכל שהפסולת והברור בגוף א' קודם שיתבטל בקיבה כו' ואחר שכן הנה"ב שמלבישו את הניצוץ אלקי מוכרח שיהי' נראי' כדבר א' והיינו האה' בהמית שבלב לפי טבעית דמו וגופו אם בחמימות או בקרירות כו'

כשיתעורר באהבה לה' שהוא אה' שבניצוץ האלקי הנה תתלבש באהבה הבהמי' או בחמימי אם בקרירות כו' ולא ימצא לעולם שתהי' האה' האלקית הפכי' מטבעיות אהבה הבהמי' כו' כמו אברהם הי' חסד כו' ויצחק בגבורה כו' הי' בו רשפי אש כו' והרי הצדיקי' העובדי' ברשפי אש הגבו' יהי' גם הבהמי' בגבורות וצמצומי' כו' וכן ביצה"ר ארז"ל כל הגדול מחבירו יצרו גדול כו' פי' כל מה שתשוקתו יותר ברשפי אש בתפילה יהי' באהבתו הבהמי' ג"כ בתשוקה נפלאה ביותר כו' והטעם הוא כנ"ל מפני שנה"ב מלבשת והלבוש נראה כא' ממש עם הגוף ואינו נפרד הימנו כלל כו' ולהיות כן מוכרח שבשעת האהבה הבהמית יומשך ג"כ מצירופי אותיות האה' אלקית באותה האהבה הזרה של הבהמית וממש כאילו הוטמאה הניצוץ אלקי באהבה אותו דבר הזר כו' מאחר שהם דבר א' וכמו המאכל שהי' בו הפסולת והבירור.

(קיצור א'. כדי לבאר ענין ונשא השעיר יקדים ענין שיש תערובות טו"ר וע"י הבירור נפרדים זמ"ז ויבא משל הלחם וע"י האיצטומכא ימצא פסולת ויצא לחוץ וכן ע"י התשובה נעשה בבירור ויבאר איך הנה"א מלובש בנה"ב וכל פעולה שפועל האדם יהי' מב' הנפשות יחד מעורב זב"ז ע"ד הלחם הן לטוב עמ"ש בביאור ע"פ אני ישינה גבי אהבה דאחותי שמצד נה"א שמ"מ מוכרח להיות בזה הסכם נה"ב כו' והן להיפוך כשעושה עבירה ומתאווה תאוה רעה מצד נה"ב מוכרח שהוטמאה נה"א ג"כ ונתלבשו כחותיו בתאוה זו וכמ"ש במ"א ע"פ וראית בשביה אשת יפ"ת וזהו"ע ונפש כי תחטא כו'). ואמנם לאחר הביטול יופרדו ויצא הפסולת לחוץ כנ"ל הנה מה שיש בהפסולת איזה שמץ חיות (שהרי מהצואה של האדם הוא חיות ומאכל לד"א ע"כ מוכרח לומר שנשאר בתוך הצואה והפסולת איזה בחי' מהמאכל כו') הוא מחמת שהי' מעורבת תחלה עם הבירור קודם הביטול כו' וכמו"כ מה שיהי' נמשכי' צירופי אותיות אה' האלקי' באותה האה' הזרה ונתערבו ממש כו' אח"כ כשעושה תשובה ומוס"נ ורצונו רק לה' לבדו ביוכ"פ כו' הנה מתבררי' האה' אלקי' וע"י תשו"ע עד שתתפרד מן האה' הזרה (וכמ"ש מזה בד"ה מי אל כמוך נושא עון כו' שהאהבה ממש מתעלה ובד"ה זאת חוקת התו' בענין אפר פרה כו' וסד"ה ויאבק איש בענין שהעלו אבק עד כסה"כ ועמ"ש בביאור ע"פ ולא אבה בענין ויהפוך ה' לך את הקללה לברכה שבחי' בירור זה להיות נהפך הרע לטוב זהו נמשך מבחי' ש' הוי' שלמעלה מאצי' והיינו כנ"ל בענין יוהכ"פ שהוא בחי' לתבונתו אין מספר וזהו לפני ה' תטהרו למעלה משם הוי' דאצי' שמשם נמשך להיות תטהרו מי יתן טהור מטמא ומ"מ אף שנהפך הרע לטוב הוא כענין בירור כי יש בחי' שא"א שתתהפך לטוב כמ"ש בד"ה מי אל כמוך שהאה' רעה תוכל להתעלות אבל מעשה העבירה עצמה א"א שתתעלה כ"א שדוחה אותם במצולות ים וזהו כמשל בירור הלחם שבהכרח שיהי' פסולת ויצא לחוץ ורק מן הי' לחם שנבלע באברי' שלא הי' בו שום פסולת לפי ששרשו מבחי' טל שלמעלה משבה"כ.

קיצור ב'. ענין נושא עון התאוה ועובר על פשע מעשה העבירה ודוחה אותה ובירור זה נק' ויהפוך את הקללה ונמשך מבחי' לפני ה' מי יתן

טהור מטמא ומ"מ בהכרת נשאר פסולת דלא עדיף בירור ג"ק שע"י מי יתן מבירור ק"נ שע"י החכ' שיש פסולת הנדחה וזהו מעשה העבירה עם מעט מזעיר מהתאוה ורק נשאר בחי' הפסולת של האה' האלקי באהבה הזרה והוא הנק' צואה כמ"ש אם רחץ ה' צואת בני ציון וע' באגה"ק סי' כ"ב והמה העונות של ישראל לאחר התשובה נושא השעיר עליו ומקבל יניקה גמורה מהם כל השנה (וזהו"ע מצות שילוח שעיר המשתלח שמתחלה הי' שני שעירים לפני הוי' לפני דוקא דשם כחשיכא כאורה וע"כ משם דוקא נמשך מחילת העוונות ע"י ויהפוך את הקללה כו' רק לפי שבהכרת נשאר פסולת שאין לו בירור ע"כ כדי להשקיט המקטרג שולחים לו חלק מהקרבן כו' היינו הפסולת כו' וזהו ע"י ציווי הקב"ה וגם הי' ע"י הגורל שהוא מבחי' גבוה מאד למעלה מהחכ' כמ"ש בתו"א בד"ה כי אברהם לא ידענו וז"ש בבחיי פ' אחרי בשם פר"א שנותנין שוחד לס"מ ופי' הבחיי כדי שלא יקטרג את קרבנם וענין השוחד י"ל היינו מה שנותנים לו יניקה ממקום גבוה מבחי' דקמי' כחשיכא כאורה שהרי משם ענין הגורל לפני הוי' וזהו כל תשוקתו לינק ממקום גבוה דוקא כמ"ש בתו"א בד"ה ויאבק איש וע"כ ע"י הגורל שלוקחי' שני שעירים שוים א' להוי' היינו שבו וע"י יומשך ההשפעה מבחי' לפני הוי' בשם הוי' וזהו שהי' מכניס דמו לבית קדה"ק שיש פרוכת מפסיק בין קדש לקה"ק והוא הפסיק טעמא בין שני שמות הוי' א"כ כשמכניסין דמו מבית לפרוכת זהו ההעלאה לפני ה' ומשם ממשיכים האור בבחי' הקדש היינו בשם הוי' שבע"ס דאצי' ולוקחים שעיר כזה ממש לשלח לעזאזל א"כ זהו שנתן לו חיות ויניקה הנמשך מבחי' לפני הוי' וזהו שוחד גדול לו ועי"ז נהפך לסניגור ונמשך השפע הפנימי' בנש"י והוא ע"י שנמשך מבחי' לפני ה' בשם הוי' והו"ע הוי' אלקים כו' וסוף הדבר נמשך אם תגביהי כנשר משם אורידך נאום ה' כמ"ש סד"ה ויאבק איש והיינו ע"י שנמשך האור בש' הוי' אזי ממילא נמשך עיקר ההשפעה בקדושה וכמ"ש במ"א בענין בחיק יוטל הגורל ומה' כל משפטו וע' מזה ברבות ויחי ר"פ צ"ט.

קיצור ג'. שע"כ להשקיט המקטרג נותני' לו שכר במצות הקב"ה שע"י הגורל לפני ה' נותנים לו שעיר מבחי' דקמי' כחשיכא כאורה כנז' בד"ה ויאבק ובד"ה כי אברהם ומ"מ לאל עליון גומר עלי שממנו ית' משפט הגורל ששפע הפנימי' נמשך בקדושה ע"י השעיר לה' והפסולת שיש בו מעט טוב נמשך לעזאזל כמשל בירור הלחם ע"י האצטומכא). וזהו ותשליך במצולות ים כו' שעי"ז יש שייכות ליניקות החיצוני' מהפסולת אדה"ע כו' כי אתם קרוים אדם כידוע (במק"מ פ' אמור דק"א סע"א פי' בשם הע"ח כי זו"נ דנוגה דבי"ע נק' מצולות ים והם עזאזל כי הם מצולות נוק' דקדושה הנק' ים שהנוגה של אבי"ע כולם הם סיגי ים העליון שהוא מל' ובמאו"א אות מ' ספ"ח כו' מצולי ים נק' נוק' דתהומא רבא היכל הז' ומצולות היינו זו"נ והי"ב הראה מקום לזה מהזוהר פ' שלח דקס"ג ע"ב ובד"ה מי אל כמוך פי' כדי שלא תשוטט באויר העוה"ז להחטיא את האדם ולא ישוב לכסלה עד עת קץ שיבולע המות לנצח כו' וזהו ע"ד שיש לצואה מקום והוא בהכ"ס כמ"ש בתו"א סד"ה ובבואה לפני המלך וכמו גבי חמץ נאמר ולא יראה לך שאור

בכל גבולך היינו בגבול הקדושה משא"כ בגבול אחרים לא איכפת לי' כו' וע' בס' טו"ב סי' תל"א דהיינו בשפל המקומות כמו ע"ד שהיו הקליפות קודם חטא עה"ד כך עד"ז ותשליך במצולות ים כל חטאתם היינו מקום שאין ישוב.

קיצור ד'. חז"ע ותשליך במצולות ים שלא תשוטט באויר העולם ע"ד צואה בבהכ"ס בשפל המקומות).

ה) אמנם עכ"ז הלא יש איזה חיות שמץ מיני' בהפסולת כנ"ל אבל ע"י הוידוי ליפרט החטא יש יכולת בצדיקים שמתוודים שלא יצא פסולת לחיצוני' כלל והוא בהיות כי הלא נז"ל שהאה' אלקי' לא נמשכה כולה והוטבעה באה' הזרה ח"ו שעכ"ז אינו גוף א' ממש רק נראה כדבר א' שהרי אינו אלא כמו הלבוש כו' וא"כ לא נמשך מהאה' אלקי' רק בבחי' צירופי האותיות שלה מבחי' המל' שבה דהיינו בחי' אותיות המשכות לימשך ג"כ אחר הזר הנאהב כו' (ועמ"ש מענין אותיות בביאור ע"פ את שבתותי תשמרו שבקדושה הם המחברים את האורות עם הכלים ועד"ז יובן ג"כ להיפוך בהתחברות נה"א בתאות נה"ב זהו ג"כ ע"י אותיות וכמו שבה"כ דתהו הי' נפילת האותיות שהם השמות לבד ולא עצם האור ח"ו כעד"ז אותיו' הנפ"א מתלבשי' בתאוות נה"ב וגם כי הנפש מלאה אותיות וזהו ויהי האדם לנפש חי' לרוח ממללא) והאותיות המשכתה נמשך אותיות שם החטא כמו גזל כו' וכמשי"ת במ"א בארוכה ובהיותו מתודה בדבור ומזכיר אותיות שם החטא בזה הוא מוציא ומפריד אותיות המשכת האה' האלקי' שהמשיך בהחטא לגמרי כי הרי בשעה שמזכיר החטא בפרט הוא בלבבו בתשובה שלימה וכבר מתברר עי"ז כנ"ל אך ע"י הזכרתן בפרט אותיות שם החטא אז גם הצירופי אותיות ניצוץ האלקי נפרד לגמרי מן האה' הזרות ולא יצאו פסולת כלל שהרי אין הפסולת אלא מצד שהמשיך אותיות וצירופים בתחלה כנ"ל והרי בהזכרתן החטא מוציאי' משם (וכ"מ בזח"ג פ' נשא דקכ"ב ע"א וברע"מ שם תשוב ה' ודאי לגבי ד' דאות ה' וידוי איהו וידוי דברים היינו כי דאות הוא מל' הנק' דיבור העליון בחי' אותיות והחוטא פוגם בה ובנשמתו ומשפיל אותן לקליפה שממשיך הדיבור והאותיות להשפיע לתוך גקה"ט ע"ש בהרמ"ז דקכ"ב ע"ב והיא הצריכה לשוב להתיחד אל ו' וזהו ע"י וידוי דברים שעי"ז מוציא אותיות הדיבור העליון מהקליפות ומעלה אותם לשרשם זהו קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ר"ל קחו הדברי' עמכם לכן ווידוי גימ' הוי' לרמוז שנשלם שם הוי' ע"י בווידוי הדברי' עכ"ד הרמ"ז שם ולפי"ז י"ל תשוב ה' עילאה היינו חזרת אותיות המח' והרהורי עבירה שישוב לשרשו ג"כ והיינו ע"י שבשעת וידוי דברי' מתחרט ועוקר רצונו מהחטא עי"ז מוציא משם אותיות המח' שהם פנימי' וחיות הדיבור ועמ"ש מענין אותיות דקדושה ואותיות דקליפה בד"ה לסוסתי ברכבי בפ' בשלח) וזהו שאומרים אשמנו בגדנו כו' ולמה צריך להזכיר שבגד והלא עשה חרטה אמיתית בלבבו אבל מטעם הנ"ל להוציא הצירופים לגמרי אבל אי"ז ביכולת כ"א האומר ברעו"ד מאד שאז אותיות הבל פיהם אשמנו מוציאים מן הטומאה לקדושה כו' ויובן זה עפ"י המבואר במ"א בתשובה המביאה רפואה לכל העולמות פי' שיוכלו להוציא טיפת חיות הזרע שהולידו כבר בטומאה ומוכרחים הנולדים למות כו' אעפ"י שכבר המה מופרדים

לעצמם כו' (כמדומה שבמ"א פי' שהוידוי מועיל כמו ע"ד שהי' מועיל שעיר המשתלח אבל שיהי' עדיף להוציא לגמרי הטוב שלא ישאר שום שמץ לא שמענו ואולי שזהו אינו מכוונת אדמו"ר נ"ע וצ"ע וע' בביאור ע"פ כי המצוה הזאת מענין וידוי דברים) וזהו מציל עני מחזק ממנו (פי' זה הביא הרמב"ן והבחיי פ' אחרי בענין שילוח השעיר לעזאזל ופי' עזא' ל' דבר חזק וקשה ולכן נשלח לצוק הר הקשה והיינו ששרש ס"מ מעולם התוהו לפני מלוך כו' וגם פי' על יצה"ר שהוא חזק כי נק' מלך זקן וכסיל ששרשו מז"מ דתוהו כו' ויצ"ט נק' עני כמ"ש ילד מסכן וכתי' ומצא בה איש מסכן וע' בהרמ"ז ר"פ וישב וההצלה היינו מה שע"י התשובה ווידוי דברי' נעשה הבירור ומוציאים עיקר הטוב מהרע כבירור הטוב שבמאכל ורק הפסולת נשאר כו' וע"ז ג"כ מהני השעיר וכן הוידוי כו' וזהו אם רחץ ה' צואת כו' כנ"ל) כידוע שעני נק' בחי' יסוד (במא"א ע' ס"ח ס' בע"א והי"נ הראה מקום בכוונת גט"י רק בענין אביון כ' באות א' סכ"ה אביון נק' היסוד בזה"ג כי הוא תאב לזיווג וכן היא נק' אביונה והי"נ העיר מכוונות פורים בענין מתנות לאביונים דפי' שקאי על נו"ה מיהו בהדיא פי' ברע"מ ר"פ תשא ע"פ והדל לא ימעיט דא צדיק וז"ל המאו"א אות ד' י"ב דל נק' היסוד בהיות בלתי שפע החסדים כו' והי"נ הראה מקום בכוונות הגדה של פסח גבי לחמא עניא כל דצריך כו') וזהו"ע מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון כשמקבלים ממנו הע"ש הנק' אשפות כמשי"ת במ"א וענין ההצלה מן הגחלי' פי' שלא יצטרך להוציא אליהם בחי' פסולת השפע (כי בהיסוד יש ב' צינורות ומהצינור השמאלי יונקי' החיצוני' כו' ועמ"ש במ"א בפי' מאמר הזח"א פ' ויגש דר"ז ע"ב בענין ס' נשמי וע' במאו"א אות ז' ס"ה גבי זב) ולכך החיצוני' נק' גוזלים כמ"ש גוזל או"א חבר הוא כו' כמשי"ת בכ"מ הוא ע"י ווידוי ביוהכ"פ כנ"ל וזהו רבות רעות צדיק הנ"ל ומכולם יצילנו ה' וע' בלק"א.

קיצור. ביאור ענין וידוי דברי' כי בחי' אותיות הנה"א נתלבשו בתאוות נה"ב וכן למעלה נמשך מבחי' ה' תתאה שהוא בחי' אותיות וע"י הוידוי בחרטה מוציא האותיות משם וגם תשוב ה' עילאה אותיות המח' ע"י עקירת הרצון וזהו מציל עני מחזק ממנו שהוא עז"א ואביון מגוזלו היינו היסוד כנודע מפסוק ואביון בעבור נעלים).

ו) **והנה** לאחר שנשתלח השעיר במדבר ויצא הפסולת הוסרו הבגדים הצואים מכללות נש"י והתחילו להלביש אותם מחלצות לשון ויעבור החלוץ שהוא הגבו' והחוזק כו' (וזה"ע רצה והחליצנו שאומרים בשבת וכענין והשביע בצחצחות נפשיך ועצמותיך יחליץ) והיינו המשכת המקיפים בז' ימי הסוכות שהוא אה' בתענוגים כמשנ"ת במ"א ע"פ שוש אשיש בפי' כי הלבישני בגדי ישע ואהבה זו הוא המחבק את הנפש ומחזקה לבל תמוט כו' (בד"ה ביום השמיני שלח) והיינו הורדות האוא"ס ב"ה הגנוז בבינה עילאה בז' רקיעים העליונים דבינה וכל רקיע היותר קרוב למל' יותר מתגלה שם אור המקיף כו' (ע' בזוהר ויצא קס"ב ב' ע"פ ויתן אותם אלקים ברקיע השמים ובפ' תרומה קס"ה ע"ב). אמנם אין מהחיבוקים הללו שום הולדה במעי הנוק' כו' ואעפ"י

שהמה יותר נעלים מן השפע עצמה הנק' חסדים פנימי' עכ"ז מהחסדים הפנימי' תקלוט השפעתם במיעי' ויצויר הולד והוא ענין שמע"צ ל' עצור שעוצרת הטיפה וקולטת אותה. וביאור הענין כמו עד"מ זיווג הגשמי שהאה' הנפלאה וגודל התשוקה תהי' בחבוק דוקא כנ"ל עכ"ז לא תהי' הולדת הולד מזה כו' ואמנם מן שפע הזרע אעפ"י שתסולק האה' בעת ההשפעה ותהי' בהעלם כנ"ל אעפי"כ יהי' הולדת הולד מן הטפה כו' וטעם הדבר להיות הטיפה גשמיות התענוג ובאהבה החיבוק רוחני' התענוג (וזהו כענין ההפרש בין זיווג נשיקין שהוא רוחני' ובין זיווג גופני') כמו"כ עד"מ מהאהבה בתענוגי' דאו"מ שעל הסוכה וע"י ז' הקפות דלולב כמ"ש ולקחתם לכם לצרכיכם לא יומשך בפנימי' הלב של כנס"י אהבה נקלטת בל תמוט לעולם כו' ומאהבה פנימי' הנק' פני ה' שהם חסדי' פנימי' דז"א יוקלט אור האה' בפנימי' הלב דמל' וזהו לך אמר לבי שהוא המל' בקשו פני מהיכן תבוקש פני פנימי' לבבי את פניך הוי' כו' וזהו ביום השמיני שהוא המל' (כמ"ש בזוהר ובמק"מ ר"פ שמיני) עצרת תהי' לכם פי' קליטת הזרע מאור הזרוע לצדיק כו' פר א' ואיל אחד כו' ולא ע' פרים להיות כי מאה' והחסדים המקיפים להיותם אינם נקלטי' בבחי' או"פ רק חופפים מלמעלה יוכלו הזרים ג"כ לקבל דע"ש אבל מהפנימי' של השפע אעפ"י שנתגשמה הרי בשרשם הוא מאד נעלה מן המקיפים כמו עד"מ טפה הרוחני' במוח כו' שהוא למעלה הרבה מן האה' והתשוקה כו' (ע' בתר"א סד"ה וארא אל אברהם גבי ושמי הוי' לא נודעתי להם שאינו נמשך ומתגלה אף ע"י אה' בתענוגי' כ"א ע"י עסק התורה אף שהתו' היא ירדה בגשמיות ואהוי"ר הם רוחני') לכך לא נמשכה רק לישראל (וע' בזוהר ויגש דר"ח ע"ב ע"פ ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו ובפ' אחרי ע"פ וכל אדם לא יהי' באוה"מ כו' ולכן ביוהכ"פ ג"כ רק פר אחד ואיל א' כמו בשמע"צ.

קיצור שלאחר שהוסרו עוונות אם רחץ ה' צואת ביוהכ"פ התחילו להלביש אותם מחלצות מקיפים שבעה ימי הסוכות ואח"כ בשמע"צ נמשך בבחי' פנימי' ומזה הולדה ולא מהמקיפים פר אחד ע"ד ולא עמד איש אתו.

ז) **ואמנם** מה שהשמחה של שמע"צ הוא ע"י התורה דוקא הוא כמ"ש ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך פי' שבאת ברכה ושפע אל המלך העליון שהוא כמראה אדם ברמ"ח אברין דילי' שהוא רמ"ח פקודין כו' ופי' כי המלך הוא ז"א דאצי' שנק' בזוהר מלכא קדישא משא"כ בחי' מל' הוא הדיבור העליון של המלך ולא מהו"ע המלך עד"מ במלך בו"ד שבחי' מל' והתנשאותו זה אינו מהוע"צ ממש כ"א רק מה ששמו נק' על עמו אבל כשאומר המלך היינו מהוע"צ ועד"ז יובן כי מקור חיות העולמות זהו רק ממדת מל' מה ששמו נק' כבי' על הנבראים וזהו מלכותך מכ"ע ונק' שם הוי' שם דוקא אבל ע"י רמ"ח מ"ע שנק' רמ"ח אברים דמלכא ממשיכים להיות דירה בתחתונים מעצמות אא"ס ולא מבחי' שם והארה לבד וזה"ע עצמות המלך כבי' ומה שנק' בחי' זו ז"א היינו שנתלבש אוא"ס בבחי' רמ"ח אברים דמלכא ונמשך בחי' זו במדת מל' וזהו הנק' ג"כ שמע"צ ג"כ ל' זה יעצור בעמי

היינו בחי' מלך והיינו המשכת אוא"ס להיות מלך על עם וגילוי זה נמשך בבחי' מל' אך פי' ויברכו את המלך היינו שהמשיכו תוס' ברכה והמשכה מאוא"ס בהמצות הנק' רמ"ח אברים דמלכא ואזי נק' ז"א מלכא קדישא שנמשך בו המוחין דאבא שנק' קדש העליון וכמ"ש בד"ה צאינה וראינה בפי' שאו ידיכם קדש וברכו את ה' וגם י"ל פי' ויברכו את המלך שיהי' בבחי' מלך מ"ה וכענין אגוסטוס יושב שמבואר ברבות בשלח רפכ"ז ע"פ נכון כסאך מאז ובחי' אז חשבון שמנה י"ל זהו ג"כ ענין שמע"צ והנה ברכה והמשכה זו במצות נמשך ע"י התורה ע"כ השמחה דשמע"צ נק' שמח"ת וכמ"ש במ"א בד"ה אז ישיר ישראל את השירה הזאת המשל כמו המשכת חיות הנפש להתלבש ברמ"ח אברי הגוף הוא ע"י ממוצע שהוא המוחין שבראש שבהם נמשך גילוי כללות החיות מהנפש ומהם נמשך אח"כ פרטי החיות לכל אבר ואבר לפי מזגו ותכונתו וכך התורה שהיא חכמתו ית' בה מתלבש אוא"ס עוטה אור כשלמה ובה וע"י נמשך בכל רמ"ח פקודין וזהו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה כו' וע' בתניא פנ"א ופנ"ב.

(קיצור א'. מה ששמחת שמע"צ הוא ע"י התו' כי להיות ביום השמיני כו' ויברכו את המלך רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח אברים וזהו עצרת זה יעצור ברכה זו וזהו ע"י התו' עוטה אור כשלמה).

וביאור הדבר להיות כי התורה בעצמה היא הגבה למעלה מן המצות מעשיות שהרי אמרו כל חפצי לא ישוו בה אפי' חפצי שמים בזמן שאפשר לעשותה ע"י אחרים כו' והטעם להיות כי כמו שאין ערוך למאציל עם הנאצל כידוע כן אין ערוך לחכמת התורה עם מצותיה המפורשים בה שהרי ידוע שהמצוה היא אותיות הוי' מהמאציל לנאצלי' כמ"ש במ"א והיינו בחי' נה"י דמאציל וא"כ החב"ד שבהם דהיינו שיהי' דוקא המשכת הנאצל באופן זה דוקא ולא באופן אחר כו' הרי חכ' זו היא במאציל עצמו כו' כמו שיהי' מצות הסוכה בג' דפנות ולא למעלה מכ' וכדומה שאז נעשה המשכות המקיפים בה ולא כשתהי' באופן אחר כו' ובאמת הי' המשכות המקיפים ויחודים כאלו הכתובים ומפורשים בכהאריז"ל וא"כ מדידת חכ' של המאציל הוא להיות יחודים כאלו בבחי' נה"י שבו לנאצל באופנים כו' ועד"ז בכל המצות שהמה חפצי שמים ולהיות פ' קדש כתובה באופנים כאלו כו' אבל הטעם וחפץ רצון זה הוא בחכ' עצמות המאציל והיינו שהמשכות זו הוא מבחי' רעדכ"ר ובחי' מו"ס מקור קו המדה כמ"ש בד"ה בעשה שהקדימו ישראל נעשה ולכך מצוה שאפשר לעשות ע"י אחרים אזי מי שתורתו אמונתו אינו מפסיק מעסק התורה משום שכשלומד אותה בתר שהוא חכ' המצות שהוא הגבה למעלה בב' דברים הא' שהוא בבחי' חב"ד ועוד שהוא מהות חכ' ית' ולא חכמה שבנאצלים רק כשא"א לעשות ע"י אחרים מוכרח להשפיל עצמו ולקיימה כי הרי נאצלו הנאצלים בבחי' חסד והשפלה להחיות רוח שפלים כי בחי' נה"י ג"כ צורך ומוכרח ואדרבה נעוץ סוב"ת שהרגל נושאות את הראש וכמ"ש מזה ע"פ והארץ הדום רגלי ובביאור מאמר הזהר פ' וירא ע"פ ויעש ה' לשרה עשי' לעילא כו' ולכן מי שאין תורתן אומנתן מפסיק אף למצות שאפשר לעשותה ע"י אחרים ומה

שנז' במ"א בענין עט"ב היינו בבחי' אריך שהוא רצה"ע לגבי חכמה הגלויה והו"ע אחר.

(קיצור ב'. ענין כל חפצים לא ישוו בה המצות נה"י שבמאציל ותו' חב"ד איך יהי' ההמשכות והארץ הדום רגלי).

ח) בסוכות תשבו שבעת ימים כו' ביום השמיני עצרת כו' כי ביום הזה יכפר כו'. הנה צ"ל ענין המצות והעבירות בשרשן להיות כי ידוע ענין אשר המלאכים אומרים קדוש פי' שהוא מובדל ומרומם מהשגתם להיות כי אין המשכת הנברא מהבורא בבחי' שפע וכמו שיהי' להם איזה שייכות וערך כמו שיש ערך לכל מניע עם המתנענע מבחי' שגם המניע יצטרך להתנענע לפ"ע כמו כח הרוחני' המניע גלגל היומי ינוע ג"כ ויהי' הפסק לכחו כמבואר בס' המדע אבל מי שאין הפסק לכוחו והמתנענע יופסק ויופסד ה"ז ב' הפכים שא"א לזה שיהי' בערך השפע וכח כ"א שיהי' בדרך אור וזיו שהמהות אינו מערך הזיו כמ"ש במ"א זהו שאומרים קדוש ומובדל (ענין א' קדוש לפי שהמתנענע בע"ג ותכלה והמניע בלתי גבול א"כ אין זה ע"ד שאר מניע ומתנועע כ"א קדוש ומובדל) והנה המה נושאות את הכסא פי' כסא הוא מדת מל' כס י"ה ולהיות כי הוא א' ממדותיו ית' שהוא מדת ההתנשאות על זולתו אף שימלוך עליהם ואין מלך בלא עם עכ"ז מדה זו שהוא מאוא"ס ב"ה הוא רם ומתנשא עליהם בבחי' מקיף וזהו ענין שהם רק בחי' מרכבה לשכינה וכתרגומו מטולא דשכינתא כו' פי' משא להיות כי החיות אלקי למעלה מן השגתם לכך כמו משא יחשב להם כמו משא האדם הרוכב על הסוס ועוד שמפני הריחוק העצום בין ערך הנברא להבורא האימה שיקבלו הוא בבחי' ריחוק מהם וזהו מקבלים עול מל' עליהם בבחי' מקיף כמו העבד שחוטב עצים ומרוחק מאד מהאדון שיקבל האימה בבחי' רחוק משא"כ העבד הקרוב לאדון ממש ויש לו השגה בפנימיותו שאימת האדון עליו בבחי' קירוב ולא נקרא מטולא. (ענין ב' פי' כסא ופי' נושאות ל' משא שמפני שהמל' הוא למעלה מהשגתם כמו משא יחשב להם ועוד מפני הריחוק כעבד חוטב עצים שרחוק מהאדון ואימתו עליו).

ט) והנה הם נושאות את הכסא אך הנה כתי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' הוא הנק' הוי' בחי' סוכ"ע כידוע וענין כמראה אדם הוא עד"מ האדה"ת היושב על הכסא כן המשכת ה' באלקים הנק' כסא כנ"ל כמ"ש וישב ה' מלך לעולם כו' וזוהי ד' של אחד פסיעה לבר מעצמותו כמו עד"מ ישיבת האדם בעל קומה שלימה על הכסא לדין עמו ולהנהיגו שזהו שפלות עצמותו כו'. (ענין ג'. על הכסא שהוא מל' בחי' ש' אלקים כמראה אדם ש' הוי' וישב ה' מלך וזהו אחד אח ז"א אדם טפ"ט כו' ד' מל' כסא) אמנם האדם בעצמו הם רמ"ח אברים דמלכא שהוא הוי' כידוע שהם רמ"ח פקודין כו' מצות ה' פי' כי כמו האברים הרי כבר נתחלק בהם החיות מהנפש לכ"א כפי מזגו כו' כמו במוח יהי' השכל וברגל ההילוך כו' ובעין הראי' כו' אבל בהנפש עצמה כל כחות האברי' כלולין בו והמה רמ"ח כוחות כו' כעד"ז המצות המה אברים דמלכא שהוא כבר כמראה ודוגמת אדם בראש ורגל כו'

והיינו התפילין נמשכין באופן עשי' מוחין דמלכא כידוע ובסוכות חסדים מקיפים וכדומה ובצדקה כח ההילוך כו' אבל בהאדם עצמו בבחי' פנימי' כל הרמ"ח מצות כלולי' כא' ונק' קדוש אשר קדשנו במצותיו (ענין ד'. האדם בעצמו רמ"ח אברי' פקודין מצות ה' בכל אבר כפי מזגו אבל בעצמיות הנפש כלולים כל חיות רמ"ח איברים יחד ונק' קדוש. הגה"ה, י"ל זהו קדה"ע וזה ממשיכי' ע"י קעומ"ש בפ' שמע שקדמה לעול מצות שבפ' והי' אם שמוע) והנה באותיות תושב"כ ואתא מרבבות קדש פי' א"ת הם כללות אותיות מא' עד תיו וענין הא' השני שבתיבת ואתא להורות עיקר שרש המשכ' אותיות התו' הוא מאלופו ש"ע שהוא חו"ב שהם נק' אלפים אאלפך חכמה כידוע שכל אותיות נאמר למשה שהוא בחי' יסו"א מהוי' שהוא אבי החכ' דאצי' כו' ואמנם עיקר השרש הוא מבחי' מו"ס דאריך שהוא נק' רבבות קדש כמש"ל ויש עוד למעלה מרבבות והוא מ"ש ממעמקי' קראתיך כו' וכן ולתבונתו אין מספר כלל כמש"ל בד"ה כי ביום הזה יכפר, (וזהו אקבמ"צ מה שמלאכים נושאי' את הכסא וא"ו קדוש ומובדל הנה הוא נמשך בנו ע"י המצות וע"י התו'. ענין ה' פי' ואתא מרבבות קדש האותיות מא' ועד תי"ו נמשכי' מאלופו ש"ע אאלפך חכמה הנמשך ממו"ס הנק' רבבות קדש).

י) **והנה** את זה לעו"ז עשה האלקים כמו שיש עומק בקדושה כן יש עומק בקליפה כו' שגם בקליפה יש בחי' מאות ואלפים ורבבות כמ"ש יפול מצדך אלף ורבבה מימינך כו' דהיינו מי שנשרש בטומאת אהבת נכריות מצד השכל והטעם נק' אלף כו' וכשנשרש בבחי' רצון ומס"נ כו' נק' רבבה והנה ענין תשו' שבכל השנה שבכ"י צריך לשוב בי שוב יום א' לפני מיתתך כו' שאז נופלים הקליפות שבאלפים ורבבות לבד (ענין ו' שגם בלעו"ז יש אלף ורבבה אה"ז מצד השכל הרע ורצון זר שלמעלה מהשכל והתשובה שבכל השנה הוא להיות יפול מצדך אלף ורבבה מימינך דהיינו ע"י תשו' שבשמאל נופלין אלף כו' וע' ברבבות בשה"ש ע"פ שמאלי תחת לראשי וימינו תחבקני) אבל מי שנפל בשאול תחתיות שאין מעשה וחשבון שם כמ"ש כי אין מעשה וחשבון בשאול כו' והענין הוא שבהיות לעיתים יהי' רצונו לדבר זר בבחי' מס"נ שהוא במרבבה כנ"ל עכ"ז יש חשבון לעונו שלא כל נפשו ברצון פרטי זה כו', אבל מי שהולך בשרירות הלב פי' שבהפקירא ניח' לי' להיות כל דרכיו בלא חשבון כלל רק מה שיחפוץ הלב יעשנו כו' זהו בבחי' יחידה שבנפשו דהיינו בבחי' מקור כל הרצונות שבנפשו כו' לזה אין לו עלי' במדת מל' הנק' כסא שהוא בבחי' חשבון כמש"ל רק ביוכ"פ שמתעלים בבינה עילאה הנק' לתבונתו כמש"ל ועפי"ז יובן ענין ג' חילוקי כפרה כו' וזהו הפותח יד בתשובה כמ"ש והיינו כמ"ש וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים כמ"ש במ"א שלכך נק' יד הגדולה להיות יכולה להוציא מערות הארץ שהוא טומאת מצרים שאין כל מלאך ושרף יוכל להוציא משם רק אני בכבודי ובעצמי. (ענין ז'. מי שנפל בשאול ששם אין מעשה וחשבון בהפקירא ניחא לי' בשרירות לבו לזה אין לו עלי' ע"י כסא כ"א ביוהכ"פ גילוי ולתבונתו אין מספר. (הג"ה. י"ל בחי' אין מספר עד"מ שבעצמות הנפש כלולי' כל הכחות יחד ואין בבחי' התחלקות ומספר ע' לעיל ענין ד').

יא) והנה כתי' הסירו הבגדים הצואים המה אותיות מחדו"מ וכל צירופי ההמשכה שעשה הנה"ב בק"נ באלפים ורבבות כו' נק' בגדים צואים ובהיות כי ביוהכ"פ נטהרים לפני ה' לכך מצוה ה' שיסירו הבגדים הצואים הנ"ל אך להיכן יוליכו אותם וזה"ע שליחת השעיר במדבר אל ארץ גזירה פי' כי יש מקום מיוחד לחיצוני' במדבר וכמ"ש בזוהר פ' תצוה אתר אית במדברא וע"ש בהרמ"ז שהאריך בזה ונק' ארץ גזירה כו' כמו עד"מ בהכ"ס הוא מקום מיוחד לצאת האדם כן עד"מ הרי ידוע שהקליפות והיצה"ר נק' אשפות שמקבלי' הפסולת מהקדושה כמש"ל ועיקר קיבוץ המשכת הפסולת יש להם מקום מיוחד במדבר כו' והרי עד"מ ממאכל אדם דוקא יהי' מאכל וחיות מצואתו לבע"ח שלם שיחי' ויתקיים כו' ולא ממאכל בהמה כו' כן עד"מ ממאכל אדה"ע כו' ועמ"ש ע"פ וכל קרבי כו' ומ"ש ע"פ ונשב בגיא כו' וזהו שישא השעיר פסולת השפע שמקבל מההמשכות שעשו בחטאיהם מכל השנה אל ארץ גזירה הנ"ל. (ענין ח'. הסירו המדומ"ע שילוח למדבר המקבל מנקב האחור שבו נמשך הפסולת שהוא חיות להקלי' הנק' ד"א). ואחר שהסירו הבגדים הצואים הלבישו את כללות נש"י מחלצות פי' מקיפים של וימינו תחבקני בימי הסוכות כו' כי כתיב תנה לבך לי ועיניך דרכי תרצינה במשלי כ"ג כ"ו הכתיב תרצינה והקרי תצרינה פי' תרצינה הוא הרצון כצינה רצון תעטרינו דהיינו נקודת הלב שהוא רעו"ד ולמעלה מהשכל ונק' כתר שבמל' כו' (ועמ"ש ע"פ יפה את רעייתי כתרצה בד"ה הנך יפה רעייתי) ותצרינה משמעות תהי' משתמרת כרצה"ע בבחי' מקיף הכללי בשניהם אמת כי הלבשות המחלצות הנ"ל המה הארת המקיפים מן המקיף שבבינה הכללי כו' והוא רצוהפ"ש כו' ובהיות שיורד ממקיף למקיף עד שיורד כל ז' רקיעים שבבינה דאצי' ובכל שהוא ברקיע היותר קרוב למל' שהוא המקבל הז' יותר אמיתי מצד המקבל אעפ"י שמצד המקיף שהוא המשפיע הוא נמוך מכל המקיפים כמ"ש במ"א ההפרש בזה בין המקיפי' לפנימי' כו' נמצא שבשמע"צ הו"ע הפ' תנה לי היינו בחי' קליטה שנעשית בחי' נקודת הלב במל' שהוא כנ"י לאחר המשכת המקיף האחרון דוקא ולכך עיגייך דרכי תצרינה פי' תהי' משתמרת ע"י כצינה רצון תעטרינו כנ"ל וגם י"ל פי' תעטרנו להמשפיע כי א"ח עט"ב וזהו עצרת ל' כניסה ואסיפה שנקבצים לתוכה כל ההמשכות ונקבה תסובב גבר כו' עוד עצרת ל' קליטה כמו עצור עצר ה' כו' והיינו שלא תפיל את הולד שהם תומע"ט תולדותיהם של צדיקים ובצדיקים העליונים צדיק וצדק כו' תולדותיהם הנשמות ומלאכים כו' וענין הקליטה הוא חחק ההתקשרות השפע בה שלא תהי' פולטת לחוץ כו' ויהי' אחיזה לחיצונים ח"ו לפתח חטאת רובץ כידוע ובעבודת הוא שלא יפול הנופל בעבודה שבלב בתפילה עד שישכח הטעם כו' וילך בעבודתו בבחי' מקרה פעם כך ופעם כך כו'.

(קיצור ענין ט'. ואח"כ הלבישו מחלצות ומזה נמשך בשמע"צ ע"י התקרבות המקיפים לרקיע האחרון להיות עצרת תנה לבך לי תרצינה כתיב רעותא דלבא ותצרינה קרי שתהי' משתמרת ברצה"ע וגם פי' תרצינה ע"ד כצינה רצון תעטרנו א"ח עט"ב נקבה תושבע"פ תסובב גבר תושב"כ.

———●———

א"ר עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, ואומר מקוה ישראל ה' מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל, ופסוק מקוה הוא בירמי' סי' י"ז י"ג מקוה ישראל ה' (ת"י סבור ישראל ה' היינו מקוה לשון תקוה) כל עוזביך יבושו וסורי בארץ יכתבו (ורשיעא דעברו על מימרך בגיהנם אינון עתידין למיפל כי וסורי לשון הסרה אותם שסרים מדברי נבואה) כי עזבו מקור מים חיים את ה' (ארי שבקו פולחנך ה' דבדילי' את מייתי עליהון יקרא כמבועי דמיא דלא פסקו מיין) עכ"ל וצ"ל דמקוה זהו אפי' מים שאינן חיים וכמו מי גשמים והרי בסופו אומר שמשפיע עליהם מקור מים חיים וא"כ איך הוא רק מקוה שמקוה צריך ארבעים סאה והמעיין מטהר בכ"ש, אך התרגום באמת מקוה לשון תקוה רק על המשנה שמפרש מקוה לשון מה מקוה מטהר קשה.

קיצור (ענין מקוה ישראל ל' תקוה ול' מקוה המטהר וקשה דכתיב מים חיים). להעיר מענין יקוו המים באורח קו כו' טוב ה' לקוו איכה ג' כ"ה ויחי מ"ט י"ח ישעי' כ"ה ט' ירמי' ל"א י"ז, יקוו המים בראשית א' ט' ולמקוה המים שם יו"ד והרי כל הימים מטהרים בזוחלין א"כ גם מעין נק' מקוה, ועל"ק ס"ב התפלה נק' מקוה. והנה התורה נק' מעיין גנים כמ"ש שה"ש רבה כח"ב על פסוק זה ואיך מ"ח פעמים באר בתורה כנגד מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם ע"כ י"ל ע"י התורה נמשך במקוה דתפלה שיהי' באר מים חיים ממעיין גנים כו' וא"כ פי' מקוה ישראל ה' י"ל מקוה שהיא מים חיים כגון הבארות ועמ"ש בההפרש בין באר למעיין בהגהות לד"ה ושננתם הבאר הוא מתתא לעילא ח"ת כו' בחי' מעשה.

ב) **בילקוט** תלים סי' ד' ע"פ רגזו ואל תחטאו סוף רמז תרכ"ד מקוה ישראל ה' מה מקוה כו' מי ראוי לילך אצל מי מקוה אצל הטמא או הטמא אצל המקוה הוי אומר הטמא צריך לילך אצל המקוה ולירד ולטבול אמר הקב"ה אני אמרתי להתפלל בבהכ"נ שבעירך ואם אין אתה יכול לילך התפלל על מטתך ואם אין אתה יכול הרהר בלבך אמרו בלבבכם על משכבכם כו', משמע התפלה נק' מקוה שמטהר או שמא הבהכ"נ נק' מקוה כמו המקוה ששם מתקבצים המים כן בבהכ"נ נאמר דרשו ה' בהמצאו ואמרז"ל היכן הוא מצוי בבהכ"נ ע"ד ששם אד' הוא היכל לשם הוי', וזהו ג"כ ענין המקוה לפמ"ש בפרדס ערך מקוה וז"ל מקוה שם זה יתיחס אל המל' מפני שבה מתקיים ומתכנסים כל מימי השפע עליון ונק' מקוה כשהיא מליאה שפע (ע' בלק"ת פ' במדבר בד"ה והיה מספר בנ"י בענין ארץ לא שבעה מים, והמקוה ממי גשמים ענין ונתתי גשמיכם וע' בפרדס ערך מים בענין אל תאמרו מים מים כו' וע' מזה בד"ה וכל העם רואים את הקולות) ותפארת ג"כ לפעמים נק' מקוה שעליו נאמר מקוה ישראל ה', והרי בפי' כי שם הוי' שהוא בת"ת הוא מקוה (א"כ לכאורה המים הנקוים בו הם מבחי' ונהר יוצא מעדן שהוא הבינה או מבחי' המים אשר מעל השמים) ובזהר פ' בראשית דל"ג ע"א נחלקו ר' יצחק ור' יוסי חד אמר בתפארת ות"א ביסוד ואית דאמר במל' עכ"ל, וזה כעין מ"ש

במא"א אות בית סל"ז ברכה מצד אימא עילאה בריכה העליונה ששם מימי החכמה נאספים לתוכה המברכת למל' בריכה התחתונה כו' עכ"ל, ומקוה זהו כענין בריכה, וע"י התפלה ממשיכים בהמל' הנק' בריכה ממקור הברכות איהו ברוך ואיהי ברכה, ע' זח"ב תרומה קס"ב ובפ' ואתחנן דרס"ד ע"ב, לכן נק' התפלה מקוה ישראל, וע"ז נטהר מטומאתו וכמ"ש ע"פ שעלו מן הרחצה ועמ"ש ע"פ שנים כבשים בה"א ע"ש יכבוש עוונותינו, לשון כיבוס כו' והתפלה הוא במקום תמידין שנים כבשים ליום כו', שוב ראיתי במד"ר באיכה ע"פ סכותה בענן לך דע"ז ב' אמר לו נמשלה התפלה כמקוה ונמשלה התשובה לים מה מקוה זה פעמים פתוח ופעמים נעול כך שערי תפלה פעמים פתוחין ופעמים נעולין (ומזה יובן ענין ר"ח אלול ד' יודי"ן דס"ת אני לדודי ודודי לי שהם נגד מ' סאה דמקוה ישראל, היינו כי בר"ח אלול נפתחין היודי"ן כמ"ש פותח את ידיך פתיחו דיודי"ן בלק"ת בד"ה כי ההרים ימושו ונפתחין שערי תפלה שהם מקוה ישראל) אבל הים הזה לעולם פתוח כך שערי תשובה לעולם פתוחין, וא"כ אפ"ל ההפרש בין ר"ח אלול לעשי"ת שבר"ח אלול בחי' מקוה ועשי"ת הרי התשובה הוא בחי' ים וים עלמא דאתכסייא שהוא בינה והיא תשובה, והנה התפלה שנק' מקוה המטהר י"ל כי זהו לפי שהיא ג"כ ענין מקוה לשון תקוה כמ"ש תלים דסי' מ' קוה קויתי לה' ויט אלי וישמע שועתי ות"י ויט אלי וצלא לותי, והתפלה נק' צלותא ע' בלקו"ת פ' חוקת בד"ה ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון ושם פ"ד בענין עיר סיחון ובהביאור שם דס"ז ע"א צלותא לשון הטיי' בחי' יהי רצון מה שמל' דאצי' נעשה עתיק וכתר לבריאה כו', וזהו וצלא לותי והיינו ע"י קוה קויתי לה' דפי' במד"ר פ' לך לך ר"פ מ"א ע"פ צדיק כתמר יפרח מה תמרה וארז יש להן תאוה אף צדיקים יש להן תאוה ומה היא תאוותן הקב"ה שנאמר קוה קויתי לה', ותאווה זו זהו ע"ד ואל אישך תשוקתך יעו"ש, ובילקוט פ' בשלח בד"ה אז ישיר משה דס"ט ע"ד קוה קויתי אמר ר' פנחס הכהן בשם ר' חמא אם קויתי ולא בא חזור וקוה כו' ובילקוט בתלים במקומו דק"ג ע"ד רמז תשל"ו.

התפלה נק' מקוה וגם בהכ"נ נק' כן, בהמצאו, וכן מל' נק' מקוה, יקוו המים אל מקום אחד, ע"ד בינה בריכה העליונה כן מל' בריכה התחתונה, וע"י התפלה נטהר הטמא כמ"ש סלח לנו אבינו כו' גם תפלה היא מקוה לשון קוה קויתי ה'.

ג) **ועמ"ש** בלק"ת בד"ה שניך כעדר פ"ד בענין שעלו מן הרחצה וז"ל ועבר הנהר הוא למעלה מהשתלשלות ומשם נמשך המשכת מיין דוכרין שמרחיץ ומלבן את המ"ן כו' ונק' הרחצה ששם נרחץ כל פשע ועוון לפי ששם אין העון תופס מקום, וזהו וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כו' וע' בת"א בסד"ה ואלה המשפטים ע"י מי הדעת כו' שעלו מן הרחצה כו', וזהו ע"י התפלה שאז הוא שעת הכושר להיות גילוי הדעת כו' וע' מזה בד"ה לא הביט און ביעקב בטעם שהתפלה אינה ממנין תרי"ג ע"ש פ"ג ובפרדס ערך מים בענין אבני שיש טהור כו' וע"כ מים אלו מטהרים והמשכת מ"ד להרחיץ המ"ן נמשך בתפלה לכן נק' התפלה מקוה כו'.

(שעלו מן הרחצה המ"ד מרחיץ המ"ן ונק' אבני שיש טהור ולכן אל תאמרו מים מים, ע"כ עי"ז נרחץ כל פשע, ומ"ד זה נמשך בתפלה ע"כ נקרא מקוה).

ד) ובמד"ר פ' קרח ומנין למקוה שצריך ארבעים סאה שנאמר מי השילוח ההולכים לאט בישעי' סי' ח' ו' לאט בגימט' ארבעים, ובמד"ר פ' וישלח ס"פ ע"ח דפ"א א' ע"פ ואני אתנהלה לאטי להוני להוני (פרש"י והערוך בנחת) כמ"ד את מי השילוח ההולכים לאט, ואפ"ל דהנה במד"ר שם פי' עד אשר אבא אל אדוני שעירה שהוא ענין ועלו מושיעים בהר ציון כו' ועד זמן ההוא אתנהלה לאטי דהיינו בבחי' מקוה ישראל ה' שזהו בחי' לאט, וע' ברע"מ פ' אמור ד"ק ע"ב יובן ששייך ענין זה בחדש אלול אתנהלה לאטי להמשיך בחי' מקוה ישראל שעי"ז וישב עשו לדרכו שעירה כו' ואזי ויעקב נסע סכותה וע' בסנהדרין ד' צ"ד א' מענין מי השילוח ההולכים לאט דמדבר להן בניחא כו' וע' פ"ב דערוכין ד"י סע"ב שילוח הי' מקלח מים בכאיסר כו' וקשה דהא מעיין הי' והמעיין מטהר בכ"ש ולמה צריך מ' סאה, ותבא אליו בלט שופטים דכ"א לאט לי לנער ש"ב י"ח ה' ותבא בלט רות ג' ז' פרש"י בנחת, עד"ז יובן ענין מי השילוח הולכים לאט כי דברי חכמים בנחת דוקא נשמעים וכמ"ש בבה"ז פ' וירא במאמר וגם אמנה אחותי בת אבי היא מקו הימין חכמה, אך לא בת אמי מקו השמאל, וכמו הלוים בקול ורעש כ"א הכהנים בחשאי בזהר פ' שמיני דל"ט א', ואז דוקא נמשך המ"ד להרחיץ המ"ן וזהו ענין ותהי לי לאשה, וגם בלאט היינו בסתר הסתר והצנע לכת שכמו"כ היחוד העליון נק' סוד ה' ליראיו כו' וכן ענין התפלה ח"י ברכאן דצלותא היא צלותא בחשאי כו' וזהו ענין שהתפלה נק' מקוה שהיא בחי' לאט וא"כ פי' ואני אתנהלה לאטי שיהי' בחי' בת אבי להיות תלמיד חכם מקבל מבחי' חכמה ע"ד בשובה ונחת תושעון ואזי יומשך מקוה ישראל ה', בענין מקוה ע' בר"ח שער האהבה פי"א דצ"א סע"ב, במא"א מ"ם ס"ב וס"צ וססצ"א.

ה) בזהר אמור צ"ז ב' ובמק"מ והרמ"ז שם, דהטבילה בנהר היוצא מעדן וה"ס יובל שמו והוא שער החמשים, א"כ הטבילה בשער החמשים שהוא בינה ומה שצריך מ' סאה היינו כי בינה נק' מ"ם סתומה שז"ס המקוה כמ"ש בר"ח שם, ובמא"א אות ט' ס"ב טבילה היא מז"א נכנס ורוחץ ביסוד דאימא בחסדים אשר שם והי"ג הביא ממ"ש בזהר פ' אמור צ"ח ב' הא אתקינת בי' טבילה כו', והנה בת"ז תיקון י"ט דל"ז סע"ב שמע ישראל כו' בשכמל"ו דבהון אתדכיאת שכינתא תתאה לגבי בעלה מקוה דילה האי איהו מקוה ישראל ה' ואיהו שיעור קומה דהכי אינון אתוון דמקוה קומה, אפ"ל ג"כ כי שמע ישראל ובשכמל"ו יש בהן מ"ט אתוון שהם מ"ט שע"ב ואז ממילא מאיר שער החמישים כמו אחר מ"ט ימי ספה"ע מאיר ממילא שער החמישים בחג השבועות ואין צריך לסופרו כי הוא למעלה מאתעדל"ת כמ"ש בלק"ת בד"ה וספרתם לכם דגבי חג השבועות, ובשה"ש בהביאור ע"פ אני ישנה, וכמו"כ כאן בענין שמע ישראל ובשכמל"ו, ולכן זהו הטבילה לשכינתא תתאה דהיינו בשער החמישים בחי' ונהר יוצא מעדן ועי"ז נטהרת לבעלה, ואפ"ל שזהו הטעם למארז"ל בשהש"ר

סד"ה כי טובים דודיך מיין שנמשלה התורה למים מה מים מעלים את האדם מטומאה לטהרה כך ד"ת שנאמר אמרות ה' אמרות טהורות, ור"ל כי התורה ניתנה במ"ט פנים טהור והיינו מבחי' מ"ט שערי בינה וממילא שורה ע"ז שער הנ' כנ"ל והוא מקוה ישראל המעלה את האדם מטומאה לטהרה, ובזה מדוקדק הפסוק אמרות ה' אמרות טהורות כו' מזוקק שבעתים היינו לפי שהם מזוקקים שבעתיים דהיינו ז' פעמים ז' שהם מ"ט שע"ב מ"ט פנים טמא מ"ט פנים טהור כמ"ש במדרש תלים שם לכן הם אמרות טהורות להעלות את האדם העוסק בהן מטומאה לטהרה, והנה שיעור קומה ממשיכים בק"ש שלכן יש בק"ש רמ"ח תיבין כמנין רמ"ח אברים וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון פ"ג וז"ל וזהו ענין המשכת בחי' אדם העליון שיעור קומה שלמעלה שהן ע"ס העליונות ע"י עשר כחות הנפש שבהן וע"י נמשך אוא"ס ב"ה להתלבש בע"ס העליונות כו', ולכן קרא הקב"ה לכנס"י אמי לפי שהם הממשיכים שיעור קומה כו' אך בעטרה שעטרה לו אמו הוא בחי' כתר כו' והקדימו לזה בחי' נעשה להיות בטל לבעל הרצון כו' בחי' ולא ישב אדם שם שהוא למעלה מבחי' אדם (ולא שייך שם שיעור קומה שהוא רק בבחי' אדם כו') ומשם נמשך להיות בחי' כתר על הראש ומוחין כו' עכ"ל, ואפ"ל שבחי' כתר זה הוא ג"כ המקוה והטבילה לבחי' אדם שהוא ז"א וכנ"ל בשם המא"א אות ט' סעיף ב' כי טבילה אותיות ביטול היינו ע"י הביטול רצון ממשיכים הכתר הנ"ל ומשם נמשך עיקר הרחיצה ששם אין הפשע תופס מקום וע"כ כל הפגמים שנעשו כביכול בשיעור קומה ע"י פגם האדם כנודע מענין הפשעים בי בגופא דמלכא, הם מתתקנים ע"י הטבילה במקוה ישראל ה' שמשם מתמלאים כל החסרונות וכמש"ש בלק"ת פ"ב בענין שאו ידיכם קדש אשר שם אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תעשה לו שאין העוונות פוגמים כלל כו' ושם מבואר שהמשכה זו היינו ע"י שמע ישראל בשכמל"ו לכן מבואר בת"ז שב' פסוקים אלו זהו ענין הטבילה כו' כי ע"י ביטול זה דיחו"ע בשמע ישראל ודדיחו"ת בבשכמל"ו ע"ז הוא ענין הטבילה במקוה הנ"ל ואז נמשך מחדש שיעור קומה כנז' בד"ה שובה ישראל עד דרוש השני פ"ג בפי' ממעמקים קראתיך ה' ובד"ה תקעו בחדש שופר דרוש הראשון פ"ב, ושארז"ל שיעור מקוה אמה על אמה ברום שלש אמות בפ' ערבי פסחים דק"ט ע"ב דהיינו כשיעור קומת האדם וע"ש בתוס', דהיינו שבחי' שיעור קומה של האדם יהי' טובל במקוה אותיות קומה כו'.

קיצור (ד) לאט בנחת, דברי חכמים בנחת נשמעים אחותי בת אבי צלותא בחשאי, ואני אתנהלה לאטי ועי"ז ועלו מושיעים ושייך באלול עד יוהכ"פ.

(ה) הטבילה י"ל בשער החמישים כי מקוה אותיות קומה ושיעור קומה בחי' אדם, והטבילה בבחי' כתר כי לא אדם הוא, והוא ע"י שמע ישראל בשכמל"ו שאו ידיכם קדש כי ביטול אותיות טבילה, וענין מ' סאה כי בינה שהיא שער החמישים נק' מ' סתומה, וע' במא"א א' סעיף צ' אמה נק' ת"ת ולכן כל אמה ו' טפחים כו'.

הגה"ה ועמ"ש במ"א דהשופר נק' יובל במשוך בקרן היובל בירמי' ע"פ והי' כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו, ובחי' עץ היינו כמ"ש כי האדם עץ השדה לכן ע"י השופר ממשיכים ג"כ הטהרה של בחי' אדם ולכן אמרז"ל ע"פ כי עמך הסליחה מופקדת אצלך מר"ה.

ו) **וע'** בפרדס ערך אמה כמ"ש בשם המא"א והאריך וע"ש ג"כ ערך קומה והנה ג' אמות ג' ווין ח"י טפחים ולכן א"ש שהתפלה נק' מקוה כנ"ל סוף סעיף ב' כי בתפלה יש ח"י ברכאן דצלותא להמשיך שיעור קומה, ע' בת"א ר"פ בראשית סד"ה השמים כסאי בענין איזה בית אשר תבנו לי שזהו ענין התפלה ויובן ע"ד הנ"ל בענין מקוה אותיות קומה כו'. בר"ח שער האהבה רפי"א דצ"א ע"ב וסוד המקוה כו' הוי' בו ד' אותיות כל אות כוללת עשר כו' וד' אותיות הם חו"ב תו"מ שה"ס ד' גאולות בזהר אמור דצ"ו ע"ב וחכמה ובינה נק' עשרים בזח"א חיי קכ"ג א' וכאשר ו"ה הם בשלימות הם ג"כ עשרים וז"ס השם שלום, ועמ"ש בד"ה ויצוום בענין ושמי הוי' לא נודעתי להם, עוי"ל ע"ד כי אל דעות הוי' וזהו ענין ים וארץ בבה"ז פ' בשלח דמ"ח בד"ה עוי"ל מאמר זה באופן אחר, ויש כנגד זה ב' שמות הוי' כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל, וא"כ שם הוי' המאיר בעלמא דאתכלייא שהיא מקוה מים דוגמת ים זהו שם הוי' דליעלא, וא"כ מקוה ישראל הוי' זהו שם הוי' דע"י המאיר בבינה וכשהאדם שהוא מבחי' ארץ טובל במקוה שהוא מבחי' ים כמ"ש ולמקוה המים קרא ימים ה"ז ביטול דעת תחתון בדעת עליון איך שלמעלה היש וכולא קמי' כלא חשיב וזהו טבילה אותיות ביטול כו'. עו"ש בר"ח נמצא הטובל הוא דבוק בהוי' ממש י"ל ע"ד לאשתאבא בגופא דמלכא, וגם י"ל ע"ד עיבור שני דז"א בבטן אימא בד"ה שימני כחותם ובביאור ונקדשתי בענין הקדוש הראשון וכ"כ בר"ח כאן דצ"ב א' כן זעיר אנפין ודאי טובל וכן יכוין שהוא בסוד ו' עולה שם עכ"ל, והיינו פי' קדוש הראשון שהוא"ו עולה לבחי' קדש כו' ע"ש.

קיצור תפלה מקוה ח"י ברכאן נגד ח"י טפחים דשיעור גובה המקוה, מ' סאה פי' בר"ח חו"ב תו"מ כל אחד כלול מעשר, גם ע"ד כי אל דעות והן עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגליא והטבילה ביטול בעלמא דאתכסיי' ע"ד עיבור שני דז"א וענין עליית הוא"ו לבחי' קדש כו'.

ז) **ועו"ש** בר"ח וע"י כניסת האדם במקוה שהיא מ' מרובעת אימא דרביעא על בנין האם שהוא תשובה תשוב ה' וי"ו חחרת ורובצת על הבנים כו' וא"כ המשכה זו כענין המבואר במ"א בד"ה אלה מסעי דתקס"ג בענין מי ברא אלה הפך מצרים מצר מי שמסתיר על אלקותו ית' אבל מי ברא אלה גלוי בחי' עלמא דאתכסייא היינו בחי' מי שהוא בחי' אין מאיר בבחי' אלה שהוא היש כו' ועד"ז יש לפרש מ"ש במק"מ ר"פ שלח לך בשם הרח"ו כי ביצי"מ נפתחה מ"ם סתומה דלמרבה המשרה פתח קטן ויצאו ישראל ממצרים כו' שבחי' מ"ם סתומה זהו ג"כ בחי' מי כמובן ממ"ש בפרדס ערך מי וז"ל כי שם זה בבינה ומורה על שהיא נעלמת שצודק בה לשון שאלה מי הוא כו' ובשער האותיות ס"פ ט"ז באות מ' כ' ולדעת הרשב"י ע"ה כי

מ"ם בין פתוחה בין סתומה רמיזתם בבינה והחילוק ביניהם הוא כשהיא משפעת למטה היא פתוחה וכשהאור מתאסף לתוכה ואינה משפעת בספי' אזי נק' מ"ם סתומה אמנם היא מרובעת להורות שהיא רביעא על בטן ד' חיות המרכבה העליונה המזומנת להשפיע משא"כ בסמ"ך כאשר נבאר פי"ח עכ"ל, ומ"ש המזומנת להשפיע זהו אנא זמין למילד לקמן סס"ע, ובזח"ג ויקרא די"ג סע"א ובפ' אחרי דס"ה ע"ב הרי מבואר שבחי' מ"ם סתומה זהו ממש ענין אחד עם בחי' מי, וא"כ הענין שביצי"מ נפתחה מ"ם סתומה מעט זהו ענין הגלוי דבחי' וראו מי ברא אלה כו' ובבחי' זו דבחי' מי נאמר מי יתן והי' לבבם זה כו' וגם בחי' מי יתן טהור מטמא המבואר במד"ר פ' חקת, לכן הטהרה במי מקוה הוא ג"כ בבחי' מ"ם סתומה שתהי' נפתחת מעט שעי"ז מי יתן טהור מטמא ועמ"ש בלק"ת סד"ה זאת חקת התורה בענין מי יתן טהור מטמא, וזהו ג"כ מ"ש במשנה לפני מי אתם מטהרין מי מטהר אתכם, ר"ל טהרה זו נמשך מבחי' מי דוקא שבחי' מי יתן טהור מטמא כו', ולכן אשריכם ישראל שזהו ג"כ בחי' אשר שהאושר הוא ע"י התגלות והארת עתיק בבינה, עמ"ש בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי פ"ג בפי' אשר קדשנו במצותיו ושם פ"ד בפי' אשר נשבעת לאבותינו ובת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת דרוש הראשון דקי"ו ע"ד שהחכמה נק' ראשית לשון נקבה שהיא מקבל מבחי' ראש שהוא האין שממנו תמצא החכמה וראש הוא אותיות אשר שהוא לשון אושר ותענוג כו' וזהו אשריכם ישראל כו' מי מטהר אתכם אביכם שבשמים כי שמים היינו ז"א ואביכם שבשמים זהו כמ"ש בזהר ואתחנן דרס"ה ע"ב ע"פ היושבי בשמים ביו"ד יתיר כו' ופי' הרמ"ז שהוא או"א עילאין הרמוזים באות יו"ד של שם כו', וזהו ענין ממעמקים קראתיך כו' וזהו תתקבל צלותכון כו' קדם אבוהון דבשמיא, גם כמ"ש לקמן סט"ו דהמקוה גימט' אהי' במילוי ההי"ן וכתיב בי' אהי' אשר אהי', וזהו אשריכם ישראל מי מטהר אתכם שהוא בחי' אשר אהי' כו', ועפ"ז יש להעיר לענין מ"ם יום מר"ח אלול עד יוהכ"פ שע"ז ג"כ נאמר מקוה ישראל ה' י"ל שאז נפתח פתח מעט מבחי' מ"ם סתומה דלמרבה המשרה כו' להאיר באותן מ' יום שהם הנקראים ימי רצון כו' וכן הימים האלו הם מסוגלים לתשובה שהוא בחי' תשוב ה' אימא דרביעא על בנין כו', ובת"ז תקון חמישי בתחלתו דט"ו ע"א בראשית ב' ראשית נקודה בהיכלי' (ע' מענין נקודא בהיכלי' בלק"ת בד"ה ראה אנכי נותן שזהו ענין חו"ב והחכמה תחי' בעליה) כו' כגוונא דא מ"ם בקדמיתא איהו מ"ם סתומא כו' מלמרבה המשרה כו' וכן בסוף הת"ז בתקונא קדמאה ד' קל"ז ע"א בראשית ברא אלקים כו' נקודא בהיכלי' כו' מעין חתום כו' אתעבידת מ"ם סתימא איהי מ"ם רבתא מלמרבה המשרה כו' וע' בסנהדרין פ' חלק דצ"ד א' מענין סתימת המ"ם דלמרבה המשרה שנסתם גלוי המחשבה מפני שנסתם פיו של חזקי' מלומר שירה כו' וע' בבחיי ר"פ ויחי מענין למרבה המשרה במ"ם סתומה, וע' בזהר בראשית בהקדמה ד"ג ע"א גבי עאלת אות מ"ם כו' לא אברי בך עלמא בגין דעלמא אצטרך למלך כו' ולכאורה כלפי לייא אדרבה מפני כן הי' נכון שיברא העולם באות מם שיהי' התגלות מלכותו ית', ואפ"ל כי ענין המלוכה הוא רוממות והתנשאות הפך הגלוי כמ"ש בלק"ת פ' בלק בד"ה

מי מנה עפר יעקב פ"ג ובהביאור שם פ"א ע"כ א"א שיברא בה העולם ר"ל שתאיר בבחי' גלוי ע"ד ממכ"ע להתלבש בתוכיות העולמות כ"א צריך להאיר בבחי' רוממות והסתלקות כו' ונברא באות ב' לשון ברכה שבחי' הברכה הוא המשכה בפנימיות כמו המבריך את הגפן, ובסה"מ סי' ע"ז דל"ה ע"ב כ' וז"ל הנה גזרה חכמת המאציל העליון להיות עת וזמן הארת בינה במל' בר"ה ויוהכ"פ (ע' זהר תצוה דקפ"ד ע"א גבי וההיא שביעאה עילאה כו' וע' בפ' בשלח דס"ג ע"ב בענין אשרי כולא בהאי עמיקא עילאה) ואז נק' מלך כו' ואלו הי' כל העולם נברא באותיות אלו כו' ע"ש ר"ל שאז לא הי' בבחי' עם עוממות כו' לפיכך גזרה חכמתו שלא יברא העולם באור רב כזה כו' ולא יתגלה האור הזה כ"א לעתים ידועים בר"ה ויוהכ"פ עכת"ד, וע' זח"ב יתרו דס"ז ע"ב, ואפ"ל עוד כי ה' ימלוך לעולם ועד אמרו בקי"ס הרי גלוי מלכותו ית' זהו בהיות גלוי הנהגה שלמעלה מהטבע, ולכן לע"ל נאמר והי' ה' למלך על כל הארץ כו' ולכן נאמר מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור שיש דורות שאין בהם רק גלוי בחי' וממשלתך כו' עכ"פ למדנו שאע"פ שלא נברא העולם באות מ"ם אבל בר"ה ויוהכ"פ מאיר בחי' זו ולכן השיר של ר"ה ה' מלך גיאות לבש, ולכן אומרים בעשי"ת המלך הקדוש המלך המשפט, ואפ"ל שלכן מנהג אשכנז שתוקעים מ' קולות ומנהג ספרד לתקוע מאה, הרי מאה מתחיל ג"כ באות מ"ם וכענין אל תקרי מה אלא מאה, ומאחר שחודש אלול זהו הכנה לעשי"ת כי מר"ח אלול מתחילים לתקוע בשופר שבו מתחילים מ' יום שעלה משה בהר עד יוהכ"פ ע"כ י"ל שבר"ח אלול מתחיל הארה מבחי' מ"ם סתומה דלמרבה המשרה כו' ובזח"ב יתרו שם דהתגלות מל' זהו ע"י הכהן והיינו ענין כה"ג ביוהכ"פ ושבעת ימים קודם יוהכ"פ מפרישין אותו מביתו כו'.

קיצור עוד כ' בר"ח המקוה מ"ם מרובעת, אימא דרביעא על בנין זהו ענין מי ברא אלה ואיתא ביצי"מ נפתח מעט מ"ם סתומה, כי מצרים מצר מי ויצי"מ מי ברא אלה זהו פתיחה דמ"ם סתומה ולכן ג"כ מי יתן טהור מטמא, וזהו ענין המקוה, וזהו מי מטהר אתכם (הג"ה ועמ"ש ע"פ מי יתן מציון ישועות ישראל בתלים סי' י"ד שארז"ל במדרש תלים שם ובילקוט כנגד מה שאמר הקב"ה מי יתן והי' לבבם זה ליראה ומשה אמר מי יתן כל עם ה' נביאים ולע"ל יתקיימו ב' בקשות אלו והכל נמשך מבחי' מי שיתגלה לימוהמ"ש ע"י מי יתנך כאח לי בחי' מי זהו בינה שבה התגלות ע"י וגלוי זה בקביעות הוא לע"ל שאז דוקא יהי' הכנור של שמונה נימין וזהו הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שאינו בידי שמים אלא בעתיקא תליא וזהו מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה, אך כאשר מי מטהר אתכם שנאמר לפני הוי' תטהרו הרי יוכל להמשיך בנו יראה ולכן אנו מבקשים וטהר לבנו כי אתה סלחן כו' עכ"ה) ולכן אשריכם ישראל, וע' זח"ג נשא קכ"ח א' מענין אשריך ישראל, וזהו ענין מקוה ישראל הארת מ"ם שמתחיל בר"ח אלול, ענין מ"ם סתומה למרבה המשרה ושהעולם לא נברא באות מ"ם כ"א בר"ה ויהכ"פ מאיר בחי' זו והרי חדש אלול הוא הכנה לעשי"ת.

ח) וזהו ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים ארבעים יום וארבעים לילה

בפ' עקב יו"ד יו"ד ופרש"י לקבל לוחות האחרונים, כימים הראשונים של לוחות הראשונות מה הם ברצון אף אלו ברצון והוא מהס"ע כמ"ש בילקוט פ' אחרי דקס"ז ע"ב רמז תקע"ט כתיב ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים מה ראשונים ברצון אף אחרונים ברצון ירד בעשרה בתשרי והלוחות בידו והוא יוהכ"פ לפיכך עשה אותו זכרון לדורות והיתה זאת לכם לחקת עולם עכ"ל, וכן הוא עוד בילקוט פ' עקב במקומו רמז תתנה, ופי' ברצון היינו שבימים אלו נמשכים ומתגלים י"ג מדה"ר שאינן מתגלים אלא בהיות למעלה עת רצון ועמ"ש בת"א פ' תצוה בד"ה ועשית ציץ בפי' לרצון להם לפני הוי' לעורר רצה"ע רעדכ"ר כו' והנה התורה נדרשת בי"ג מדות ע"כ שרשה ג"כ מי"ג מדה"ר הנמשכים מרצה"ע ועמ"ש בד"ה ואתחנן כו', וע' במד"ר ס"פ כי תשא ס"פ מ"ז מבואר איך בלוחות האחרונות הי' כפליים לתושי' יותר מבלוחות הראשונים ע"ש גבי בלוחות הראשונות לא היו אלא עשרת הדברות בלבד עכשיו שנצטערת אני נותן הלכות מדרשות ואגדות כו' עד ואנכי עמדתי בהר כו' וע' עוד מענין ואנכי עמדתי שם פ' מ"ג דף קנ"ח ע"א ובגמ' במגילה פ' הקורא עומד דכ"א סע"א ובפ"ה דברכות דל"ב ע"ב, ואפ"ל עוד בענין כימים הראשונים כי בתורה נאמר ואהי' שעשועים יום יום שקדמה לימי עולם והם הנקראים ימים הראשונים וגם אר"א שהם ב' יום הנ"ל נק' ג"כ ימי קדם וכן התורה נק' משל הקדמוני ובמד"ר ס"פ תשא ובשהש"ר ע"פ אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה ובפ' אמור ר"פ ל' שאמר ר' יוחנן שמכרתי דבר שנתן לששה ימים שנאמר כי ששת ימים עשה ה', אבל התורה ניתנה למ' יום שנאמר ויהי שם עם ה' ארבעים יום ס"פ תשא ל"ד כ"ח וכתיב ואשב בהר ארבעים יום פ' עקב ט' ט' ועמ"ש בד"ה ראשי המטות, להעיר מענין ארבעים יום דיצירת הולד ומענין מ"ם חלות דתודה ובמ"א העירותי עוד מענין פתחו של אולם גובהו ארבעים אמה ורז"ל אמרו ע"פ פתחו לי פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לך כפתחו של אולם ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בביאור שע"פ אני ישנה כו' פתחו לי דל"ה סע"ג שהוא ג"כ ענין ב' כפין בחי' כך עלה במחשבה הרמז לשני כתרים שכנגד נעשה ונשמע, והוא ענין אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך שהתגלות זו בעשי"ת וההכנה באלול ע"כ אז מתחילים מ' יום ב"פ כ', גם כמש"ל ס' סעיף ב' ענין ד' יודין שבס"ת אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול.

קיצור ענין כימים הראשונים לומר שהם ברצון ופי' ע"ד לרצון להם לפני הוי' וע' בשל"ה אות ריש בענין רצון, גם כימים הראשונים ע"ד ואהי' שעשועים יום יום וע' זח"ג האזינו ד' רצ"ד א' ע"פ ראשון לציון (גם י"ל עדמ"ש בגמ' פ"ק דפסחים ד"ה ע"א זכו לשלשה ראשון, ובמד"ר ר"פ תולדות פס"ג אומר ד' בחי' ראשון כו' ע"ש וכ"ז זכו ע"י התורה וזהו כימים הראשונים, גם ד' בחי' ראשון הנ"ל כל א' מאיר בבחי' ע"ס ע"כ הם מ' יום) מ' יום יצירת הולד, חלות תודה מ' ד' יודין, פתחו של אולם, ועל"ק ססעי' י"ג תרומה תוֹרה שניתְּנָה למֵ' יום.

ט) ע"פ ויהי שם עם ה' אמרז"ל ספ"ק דסוטה די"ג סע"ב וי"א לא מת משה כתיב הכא וימת שם וכתיב התם ויהי שם עם ה' מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש, ואפ"ל עדמ"ש בדור המדבר במדבר הזה יתמו ושם ימותו ופי' בזהר פ' שלח דקס"ג סע"ב דפי' יתמו היינו שיבואו לבחי' ומדריגת תמים תהי' עם ה' אלקיך, ועל"ק סי"ד דפי' תמים תהי' עם ה' זהו מעין ויהי שם עם ה' ואף שמשמעות פשט הכתוב הוא לא לטובה היינו שלא זכו לבא לבחי' זו ע"י ארץ כ"א במדבר הזה יבואו לבחי' זו, וז"ש זכרתי לך חסד נעוריך לכתך אחרי במדבר, ועמ"ש בפי' תמתי בלק"ת בשה"ש ע"פ אחת היא יונתי תמתי בד"ה ששים המה ומ"ש מזה סד"ה אני ישנה, וזהו במדבר הזה, וענין ושם ימותו פי' בזהר כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא והיינו ענין נפ"א אליך ה' נפשי אשא, וע"ד שנתבאר בת"א ר"פ מקץ בד"ה ויהי מקץ דרוש הא' בענין זכאי קשוט בכל יומא מסתכלי בנפשייהו כאלו ההוא יומא אסתלקו מעלמא דר"ל כדי לשכוח על כל עניני עוה"ז יעו"ש, וזהו ע"ד ושכחי עמך ובית אביך ואזי ויתאו המלך יפיך, ע' מזה בד"ה רני ושמחי הראשון, וזהו ושם ימותו ר"ל עי"ז מתעלים בעלמא דאתכסייא שלמעלה מבחי' הזה, וע"ד לשום את שמו שם בפ' ראה י"ב ה' ובמ"א סי' ח' כ"א ואשים שם מקום לארון אשר שם ברית ה', והיינו בבית קדה"ק וידוע דבית קדה"ק זהו ג"ר כח"ב הרי הם נקראים שם והיינו שהם למעלה מבחי' זה הרומז לז"א, ואע"פ שבמ"א נת' דבחי' שם זהו כמ"ש ובקשתם משם כו' ע' בת"א בד"ה וישב יעקב ובלק"ת פ' שופטים בד"ה אני לדודי דרוש הראשון פ"ב, מ"מ הענין שע"י נפ"א מעלים הניצוצים דרפ"ח וב"ן והעלאה זו הוא להעלותם לבחי' ס"ג וע' בסש"ב ח"א ס"פ יו"ד, וא"כ ושם ימותו זהו עליי' גדולה, גם ענין מיתה עדמ"ש במא"א אות מ"ם סל"ג מיתה בקדושה אשכחן בסוד מ"י בינה שממיתה עצמה לקיים התורה ז"א עכ"ל וע' בע"ח שער אנ"ך פ"ג, גם ע"ד בן מאה כאלו מת דאפ"ל כלפי שנאמר כי לא יראני האדם וחי ע"ז אמר כשהוא בן מאה ע"ד א"ת מה אלא מאה וכענין ויהיו חיי שרה מאה שנה כו' אזי הוא כאלו מת, ויכול להגיע למדריגת במיתתן רואין, ובמשה ודאי י"ל בחי' זו דמ"ש בו וימת שם שזכה לגלוי מה שבמיתתן רואין דהיינו שער החמשים שלא השיג בחיין וזהו ענין וימת שם, והיינו ע"ד ויהי שם עם ה', דאף שבעודו בחייו לא השיג שער החמשים מ"מ השיג מ"ט שע"ב הנמשכים משער החמשים והם ענפים ממנו לכן שפיר נאמר ויהי שם עם ה'.

קיצור ענין ויהי שם עם ה', ענין משה לא מת כי גם בדור המדבר נאמר במדבר הזה יתמו בחי' יונתי תמתי, ושם ימותו בחי' נפ"א למעלה מבחי' הזה (וע"ד שהבינה שנק' כה שזהו מדריגה שלמעלה מהז"א הנק' זה ונת' במ"א עד"מ הבלולות כו' וכמו קטנות שני גבוה מגדלות ראשון כו') וכ"ש במשה ענין וימת שם זהו עלייתו לבינה עמ"ש בפי' עלה ראש הפסגה, גם ע"ד בן מאה כאלו מת ועד"ז ענין ויהי שם עם ה', הג"ה ואפ"ל הערה מזה לענין מ' יום שמר"ח אלול עד יוהכ"פ שע"ז נאמר ויהי שם עם ה', שעכ"פ צריך האדם לקיים אז מארז"ל ע"פ זאת התורה אדם כי ימות באוהל

אין התורה מתקיימת אלא במי שממית א"ע עליה סוף מס' ברכות דס"ג ע"ב ומשמע בפרש"י דהיינו להצטער עצמו על ד"ת וכ"ה פ"ט דשבת דפ"ג סע"ב ובהרמב"ם פ"ג מה' ת"ת ובשו"ע יו"ד סי' רמ"ו סכ"א אין ד"ת מתקיימין כו' אלא במי שממית עצמו עלי' ומצער גופו תמיד ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה, וזהו הרועה בשושנים א"ת שושנים אלא ששונים בהלכות שעי"ז ממשיך מבחי' ויהי שם עם ה' מ"ם יום כו' והיינו כאשר לבן רך כשושנה כו'.

קיצור דעכ"פ במ"ם יום דאלול עד יוהכ"פ צריך לימוד התורה ע"ד במי שממית עצמו עליה, וזהו הרועה בשושנים ששונים בהלכות, כדי לעורר הארה מבחי' ויהי שם עם ה' מ"ם יום.

י) מד"ר כי תשא פ' מ"ז דקס"א ע"ב רבנן אמרי ביום ובלילה (ר"ל רנה של תורה) שנאמר ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה ועמ"ש מענין רנגא דאורייתא בת"א בד"ה ויהי מקץ דרוש השני ע"פ ובלילה שירה עמי ועמ"ש בלק"ת פ' אמור בד"ה והניף הכהן פ"ב שהטעמים זרקא כו' הם בבחי' שיר וניגון כו' ובד"ה שה"ש פ"ג שעי"י בחי' השירה בה"א בחי' כלה נמשך שיר העליון בחי' דכר הוא המשכת אוא"ס הסוכ"ע מבחי' שמו הגדול טעמי תורה ורנגא דאורייתא בחי' עונג העליון להתלבש בתורה כו' וכמש"ש פ"ב, והנה המשכה זו משמו הגדול להתלבש בתורה יושב ועוסק בתורה הוא בחי' רנגא דאורייתא כו' זרקא מקף שופר כו', וא"כ עפ"ז י"ל הא דרבנן ס"ל דרנגא דאורייתא ביום ובלילה כי מבואר שם שיש ב' בחי' כלה, ועי"ז נמשך ב' בחי' חתן וב' הבחי' כלה י"ל הן בחי' יום ולילה, כי יפה את כלבנה מל' ברה כחמה בינה וזהו שיר השירים פי' השירים ב' שירים היינו העלאה דבינה והעלאה דמל' כו' וכמו"כ נמשך מלמעלה ב' המשכות הא' מא"ס בחכ' הב' מאצי' לבי"ע כמש"ש פ"ד, ובמ"א נת' שזהו ענין ב' הכתרים שכנגד נעשה ונשמע כו' דהיינו ג"כ ענין יעשה שלום לי שלום יעשה לי הא' שלום בפמשמ"ע התחברות המאציל באצי' ע"י כתר עליון הממוצע ומחבר כו' הב' התחברות אצי' בבי"ע ע"י מל' דאצי' שנעשה כתר לבריאה, וזהו הנק' שלום בפמשמ"ט וזהו הב' כתרים כן נת' בביאור ע"פ בחדש השלישי, וזהו ענין דרינה של תורה צ"ל ביום ובלילה כו' (ענין אני לדודי פרש"י כמ"ש לא לכם ולנו לבנות כו' במשנה פ"ק דשקלים משנה ה' שלכן אין מקבלים מהם מחצית השקל, וזהו כמ"ש עם זו יצרתי לי ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש בענין עם ומ"ש בד"ה אתם נצבים בפי' למען הקים אותך לו לעם, כי תהיו אתם ארץ חפץ, וענין זו שמקבלים מבחי' זה, וזהו עד יעבור עמך הוי' עד יעבור עם זו קנית וענין יצרתי לי וכל מקום שנאמר לי אינו זז כו', וזהו אני לדודי ודודי לי ע"ד חכלילי עינים כל חיך הטועם אומר לי לי וכענין והי' הוי' לי לאלקים, גם י"ל אני לדודי ע"ד מי לי בשמים כו' חלקי הוי' אמרה נפשי, וגם כמ"ש בסש"ב ח"א פ"י בענין בני עליה כו' וגם זהו ענין והי' הוי' לי לאלקים, גם זהו ענין את ה' האמרת היום שמע ישראל כו' הוי' אלקינו הוי' אחד,

ודודי לי ע"ד עם זו יצרתי לי וה' האמירך היום כו', וזהו ג"כ מקוה ישראל ה' דכפשוטו שהוא לשון תקוה וזהו ענין אני לדודי קוה קויתי לה', ואמר תלים ע"א עליך נסמכתי מבטן כו' ופי' מקוה ל' שהקב"ה מטהר את ישראל זהו ענין ודודי לי כו' וגם זהו"ע הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו כו').

קיצור ענין רינה של תורה ביום ובלילה השירים ב' בחי' שיר ע"ד כלה שארי ולבבי, וע"ד נכספה וגם כלתה נפשי, ענין אני לדודי מי לי בשמים חלקי הוי' את הוי' האמרת היום, ודודי לי וה' האמירך היום, חלק הוי' עמו עם זו יצרת לי, יבא זה כו' לעם זו.

יא) **עו"ש** במד"ר כי תשא פמ"ז לחם לא אכל אבל מלחמה של תורה אכל מים לא שתה אבל מימי' של תורה שתה, והי' לומד תורה ביום ופושט אותה בינו לבין עצמו בלילה, ופי' המ"כ ופושט וחוזר עלי' עד שהי' פשוט ורגיל בפיו, ע' בת"א פ' משפטים סד"ה ביאור ע"פ ותחת רגליו וז"ל משא"כ במשה כתיב לחם לא אכל ומים לא שתה שהי' ניזון מבחי' אכילה ושתי' שבאצי' כו' חכמה בחי' אכילה בחי' נקודא ויצא כברק חצה, בינה נק' שתי' לפי שמרחיב ומגדל בהרחבה כו' וגם בינה נק' ונהר יוצא מעדן כו' רחובות הנהר ושתיית מים שייך מבחי' נהר, ובמ"א פי' אכילת אדם שכדי שיתהווה בחי' אדם דאצי' מא"ס ב"ה צ"ל אכילה כו' וזהו לחמה של תורה חטה כ"ב אתוון דאורייתא גם לחם גימט' מזלא ולחם מן השמים שרשו מטלא דבדולחא דנטיף מע"ק לז"א וטל זהו ג"כ אותיות התורה כמ"ש תיזל כטל אמרתי, וע' באגה"ק סי' ט"ו ד"ה להבין משל ומליצה מ"ש בענין שחקים ששוחקים מן לצדיקים כו' וכ"ז הוא ענין לחמה של תורה ומימי' של תורה ע"ד מעין גנים באר מים חיים קאי על התורה, וכמו"כ בר"ח אלול להמשיך בחי' לחמה של תורה שהוא בחי' טל זהו ענין והמן כזרע גד הוא ואמרז"ל דהיינו מילי דאגדה והוא פנימיות התורה כו' ומימי' של תורה י"ל תשבע"פ ששרשה בבינה כמ"ש בביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י, במד"ר פ' נשא פי"ב קרוב לר"פ דרמ"ו ג' בצל שדי יתלונן שלן שם לינות הרבה שנאמר ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה כו', בפ' האזינו ד' שין סע"ד בענין האזינו השמים כו' ותשמע הארץ לפי שמשה הי' מן הארץ וגדל בשמים שנאמר ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה כו' אמר הריני קורא לשניהם לשמים ולארץ, א"כ משה זהר ע"ד כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא, וע' במד"ר וארא פי"ב ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ. בפ' פנחס דרפ"ב א' ע"פ את קרבני לחמי לא שאני צריך לקרבנות כו' וכה"א אם ארעב לא אומר לך כו' צא ולמד ממשה ראה מה כתיב בי' ויהי שם עם ה' כו' לחם לא אכל ומים לא שתה, אלו הי' לפני אכילה ושתי' הי' אוכל ושותה כו', המכוון י"ל דא"צ לומר דבעצמיות המאציל אין שייך אף אכילה רוחניות שהרי ממך הכל וא"צ לקבל מזולתו ח"ו אלא הכוונה באצי' ששם יש ע"ס אורות וכלים ע"כ שייך אכילה ושתי' רוחניות שהם חו"ב שהם הנק' חיי המלך ז"א עכ"ז א"צ לקרבנות העלאה משבה"כ

כי יוכל להמשיך דוגמת לחם מן השמים טלא דנטיף מע"ק שזהו ענין רוחניות ושרש חיות מן כו'.

בפ' הברכה ע"פ איש האלקים אם אלקים למה איש כו' בשעה שעלה לרקיע אלקים כשם שאין המלאכים אוכלין ושותין אף הוא לא אכל ושתה מנין שנאמר ויהי שם עם ה' כו', מכ"ז יובן מעלת התורה שנמשכה מבחי' שאין שם אכילה ושתי' ואף לא מבחי' בירורים כו' ולכן ניתנו לוחות האחרונות ביוהכ"פ יום שאין בו אכילה ושתי' כו', ואולי שרשה מבחי' באתרי' לאו אורחי' למיכל, אך יותר י"ל ששרשה משרש טל ומן כו' כמו שהוא בשרשו כו'.

בשה"ש בתחילתו ממש ע"פ חזית איש מהיר במלאכתו זה משה רבינו לפני מלכים יתייצב ויהי שם עם ה'.

יב) בקהלת רבה ע"פ ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים גזר הקב"ה על התחתונים שיאכלו וישתו ועל העליונים שלא יאכלו וישתו עמד אברהם ועשה עליונים אוכלים ושותים כו' עמד משה ועשה תחתונים שאין אוכלים ואין שותין הה"ד ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל כו' מזה יובן מעלת התענית שהוא ע"ד שעושה תחתונים שיתנהגו כמדת העליונים וא"כ י"ל עי"ז ממשיך מזונא דלעילא שנזונין בו מלאכי השרת שהוא ענין זיו השכינה ואתה מחי' את כולם, במד"ר ס"פ משפטים ול"ב וממשיך בחי' טלא דנטיף מעתיקא שהוא רחמים רבים, ועמ"ש בלק"ת ג' עקב בד"ה ויאכילך את המן, וע' זח"ב תרומה קנ"ג ע"ב לעילא מוחא נטיל ברישי' כו' ביומא דב"נ אתער בתעניתא אתער לעילא גוונא ההוא ממש, ואפ"ל דביום התענית ע"י שמתנהג כעליונים גורם המשכה מלמעלה למטה כו' אף שהמק"מ שם לא פי' כן וכן ברי"ח שעה"ת ספ"ד דקט"ו ע"ב מ"מ י"ל הפי' כן, ושוב מצאתי כן בשל"ה דרי"א ע"ב בפ' אור תורה סוד התענית בד"ה ומצאתי כתוב בקונטרסים תלמיד האריז"ל וז"ל סוד התענית כי ביום התענית אין האכילה עולה מתתא לעילא רק אדרבה המוח משלח מזון מעילא לתתא כו' עכ"ל, וא"כ הוא כענין המבואר בזח"ג פ' שלח דקס"א ע"ב בענין ועתה יגדל נא כח אד', וגם לפי' המק"מ שמקריב חלבו ודמו י"ל שזהו"ע אדם כי יקריב מכם קרבן להוי' מכם ממש שזהו ענין התענית שמקריב חלבו ודמו והוא למעלה מבחי' ומדרגת מן הבהמה מן הבקר כו' תקריבו כמו שמעלת ומדרגת למס"נ באחד גבוה ממעלת ומדריגת בשכמל"ו בכל נפשך כמ"ש מזה בלק"ת פ' ויקרא בד"ה לבאר הדברים ענין אדם כי יקריב מכם, וכענין שנת' בד"ה ושבתה הארץ פ"ג ותתבטל כח הנפש כו', עוי"ל כי קרבנות הבהמה ממש מקריבין על מזבח החיצון, אבל על מזבח הפנימי אין מקריבין רק קטורת והוא גבוה מהקרבנות וכמ"ש בהגהות לד"ה בכ"ה בכסליו, ועד"ז י"ל ענין התענית שמקריב חלבו ודמו זהו כמו קטורת, וכן משמע בפ"ק דתענית די"א סע"א ר' אליעזר אומר נק' קדוש במכ"ש מן הנזיר שנאמר בו קדוש יהי' כו' והנזיר ממשיך מא"א ששם הוא בחי' קדוש א"כ גם היושב בתענית ממשיך כן וע' בשל"ה דרי"ב סע"א מענין הקטורת,

שם דק"ג ע"ג ע"פ החכמה תעיז לחכם זה משה מעשרה שליטים מעשרה דברים שמשמשין את הגוף שבבשן משה ואלו הן מן פומא לוושטא ומן וושטא להמסיסא. כו' עד ומעיזקתא לבראו ומכולן לא נצרך משה לא להכניס ולא להוציא שנאמר ויהי שם עם ה' כו', ועוי"ל ע"ד שנת' בלק"ת פ' צו בד"ה ואכלתם אכול הנשמות דעתה שהם בחי' אדם נק' בהמה לגבי נשמות דלע"ל כו' ושם פ"ב בענין מהאוכל יצא מאכל כו' יעו"ש כך היושב בתענית ומקריב חלבו ודמו הרי מבחי' האוכל שהוא אדם נעשה מאכל ר"ל חלבו ודמו נקרבים להקב"ה וא"כ זהו יותר נעלה מקרבנות הבהמה כו', ועד"ז יש מעלה בתפלה יותר מהקרבנות כמ"ש כי חסד חפצתי ולא זבח הרי החסד נעלה יותר ותפלה היא בבחי' גמ"ח כדפרש"י בפרק מפנין דף מדכתיב גומל נפשו איש חסד והיינו מטעם שמקריב נפש השכלית שבו שתהי' בטילה לה', וזהו ע"ד מהאוכל יצא מאכל כו' וזהו ג"כ אדם כי יקריב מכם ואיך הוא מכם ממש אלא דהיינו התפלה שהיא במקום הקרבנות כו'.

קיצור לחמה של תורה אכל ומימי' שתה חו"ב, משה בחי' כי כל בשמים ובארץ, א"צ לקרבנות במכ"ש ממשה, איש האלקים.

(יב) **משה** עשה תחתונים שלא יאכלו עד"ז יובן ענין התענית שממשיך בתחתונים המזון שהעליונים ניזונים בו מבחי' זיו השכינה וע"ד ועתה יגדל נא כח אד', או מתתא לעילא בבחי' אדם כי יקריב מכם, או כענין קטורת, או כענין מהאוכל יצא מאכל.

יג) **זח"א** פ' תולדות קל"ה ע"ב מ"ט לחם לא אכל ומים לא שתה מפני שהיה ניזון מסעודה אחרת מאותו זיו שלמעלה וכה"ג סעודתן של צדיקים לע"ל עכ"ל, ובפ' תולדות דקמ"ד ע"א לחם לא אכל כו' בגין מנהגא דלא לאשנאה מההוא אתר דאזיל לתמן כו' וע"ל רסעי' י"ב, וע' פרש"י בחומש פ' וירא ע"פ והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו מכאן שלא ישנה אדם מן המנהג והוא מבואר במד"ר שם וירא פמ"ח עאלת לקרתא המלך בנימוסי' שהרי משה כו' כמ"ש בזוהר ועד"ז ענין עשי"ת שהם בבינה הנק' תשובה ושם אין אכילה ושתיה ע' זח"ב תרומה קנ"ג ע"ב בד"ה פתח ר' חזקי' לכן נוהגים להתענות ע"ד שלא ישנה מן המנהג כו' וע' בזהר פ' שמות דט"ו ע"א מענין לחם לא אכל ואיך קצת הי' ברשב"י מזה, בפ' יתרו דפ"ב ע"א ע"פ ויהי שם עם ה' בחידי אחרא כמ"ד ומראה ולא בחידות, זהר חלק ג' נשא דף קמ"ד סוף ע"א ויהי שם עם ה' וקאי דוגמת על רשב"י והחברים שעסקו באד"ר יעו"ש, ואפ"ל עפ"ז נכון אשר מר"ח אלול עד יוהכ"פ יעסוק האדם בפנימי' התורה ג"כ כי אורייתא וקוב"ה סתים וגליא ע"כ ע"י בחי' פנימית התורה יתקשר בבחי' סתים דקוב"ה וזהו ענין עם ה'.

ס"פ קרח דקע"ט ע"א ויקחו לי תרומה כו' תורה מ' והאי איהו תרומה תורה דאתייהיבת בארבעים יום (וי"ל לכן תרומה עין יפה אחת מארבעים במס' תרומות פ"ד) ואי תימא דאכולנא מנא כו' הכתיב לחם לא

אכל ומים לא שתה נטירת הוות עד השתא האי תרומה לקוב"ה וכיון דמלכא לא אכל איך אכלו עבדוי דהא לבתר דאמר לבתר אכלון ריעים יוכלו עבדוי, עוי"ל עין יפה ההמשכה מבחי' עינא פקיחא דלא נאים שנק' עין יפה משום דלית שמאלא בהאי עתיקא.

עוד נזכר מזה ברע"מ פ' עקב דף ער"ב סע"א ע"פ תרימו תרומה לה' תרומה דאיהי ה' חומשי תורה דבה ויהי משה בהר ארבעים יום כו' ושם פי' הרמ"ז דארבעים יום הם מוחין דילי' חו"ב חו"ג, וא"כ יש להעיר ממ"ש בזהר ואתחנן דרס"ב ע"א ג' מוחין אינון כו' ומשירותא וממשיכותא דמוחא עילאה סתימאה דע"ק דאתמשך בההוא ז"א אשתכחו ד' מוחין בההוא ז"א כו' ואינון ד' ריהטי דארבעה בתי תפילין כו' ועמ"ש ע"ז בסידור שער התפילין וע' עוד מזה בזח"ג נשא דק"מ ע"פ חכמות בחוץ תרונה, וא"כ למדנו מזה דבארבעים יום אלו דר"ח אלול מאיר מבחי' מו"ס ועי"ז דוקא נעשו ד' מוחין שהם ארבעים יום, עוד למדנו מזה שזהו ענין ויקחו לי תרומה דבחי' תרומה היינו תורה שניתנה במ' יום אלו ומהו ענין ויקחו לי תרומה יש להעיר ממ"ש בת"א פ' מקץ בביאור כי אתה נרי ענין ארוממך אלקי המלך שיש בזה ב' בחי' מלמטה למעלה ומלמעלה למטה והיינו ענין ב' הבחי' דאני לדודי מלמטה למעלה בכל ר"ח אלול ודודי לי מלמעלה למטה מר"ה עד יוהכ"פ שאז ניתנו לוחות האחרונות והיינו ויקחו לי תרומה כו'.

עוי"ל בענין מ"ם יום שאז מאיר בחי' מ"ם דצלם כנז' בלק"ת בביאור ע"פ כי תצא דרוש השני והוא מקיף למקיף, ובמ"א נת' דהמקיף למקיף זהו למעלה מסוכ"ע ע"ד כי גאה גאה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית דרוש השני, וא"כ י"ל מר"ח אלול עד ר"ה שהן ל' יום מאיר בחי' המקיף שהוא למ"ד דצלם מקיף הראשון ומזה נמשך בחי' וכל בניך למודי הוי', ומר"ה עד יוהכ"פ שמתחיל תשלום ארבעים יום מאיר המקיף למקיף שמבחי' מ"ם, ועמ"ש בביאור ועשית ציץ בפי' קדש למ"ד מלמטה והוי' מלמעלה שבחי' קדש למ"ד שהוא מבחי' סוכ"ע כנ"ל נק' עדיין למטה לגבי שם הוי' דע"ק והוא המקיף למקיף כו' ואפ"ל שזהו פי' המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת מ' ל' הם ב' מקיפים הנ"ל שהם ב' הבחי' שבכתר אנכי אנכי הכ"ף זהו חו"ב כנז' בזח"א פ' חיי דקכ"ג ע"א והם מקור בחי' ממכ"ע כולם בחכמה עשית בבינה, וע' בלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו בענין ג"פ קדוש שהם ג' בחי' הנ"ל היינו ממכ"ע וסוכ"ע ובחי' שלמעלה מסוכ"ע וזהו המלך הקדוש ועמ"ש בתוס' ללק"ת בהקיצור ע"פ הנך יפה רעייתי אות ד' בפי' הנך הן ד' ע"ש ומשם יובן לכאן.

קיצור ענין שלא ישנה מן המנהג, התענית בעשי"ת ענין ויהי שם עם ה' אורייתא סתים וגליא, ענין תרומה תורה מ' יום, ד' מוחין חו"ב חו"ג חכמות בחוץ ב' בחי' בתרומה ארוממך מלמטה למעלה ובחי' בקולו של רם מלמעלה למטה ואפ"ל ג"כ מ' יום ומ' לילה זהו ב' בחי' אלו. הג"ה וע' בקונטריסי' שבס"ס הבחי' פ' תרומה וז"ל ויקחו לי תרומה ויקחו אלי כנס"י

עטרת לייחד מלמטה למעלה ולהפך ויקחו אותי לייחד ת"ת לעטרת מלמעלה למטה עכ"ל, ועמש"ל סעיף י' בענין רנה של תורה ביום ובלילה.

ציוני ר"פ תולדות יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה זהו ע"ד ויהי שם עם ה' ארבעים יום, ובחי' עשו בן מ' שנה ע"ד מ' יום דמי המבול והנה בקחתו את רבקה ר"ת באר.

יד) **בחיי** פ' תשא במקומו ד' קכ"ד ב' ויהי שם עם ה' לשון עם ה' יורה שהוא נזון ממדת החסד ומזיו האור העליון שהרי כתיב כי עם ה' החסד וכתיב ונהורא עמי' שרי' וכן צדיקים לעוה"ב שנאמר מה יקר חסדך כו' כי עמך מקור חיים כו' עכ"ל, א"כ ר"ל דבחי' עם ה' זהו ענין ומדריגת כי עם ה' החסד ומדרגת ונהורא עמי' שרי' ומדריגת כי עמך מקור חיים ובמד"ר בפ' משפטים ס"פ ל"א ד"א אם כסף תלוה את עמי אמר הקב"ה אם כסף תלוה ולא תקח ממנו רבית את עמי (אתה תהי' עמדי ואת עמי קרי בי' את עמי מ"כ) עכ"ל, ויובן ע"ד הנ"ל דכתיב כי עם ה' החסד כי בריאת העולם הוא מפני כי חפץ חסד הוא וכמ"ש עולם חסד יבנה ע"כ כשהאדם גומל חסד ומלוה לעני בלא רבית הוא בבחי' את עמי ע"ד ויהי שם עם ה' כנ"ל, י"ל פי' כי עם ה' החסד זהו בבחי' עתיקא דלית שמאלא בהאי עתיקא כ"א חסד כדאיתא ספ"ג דפסחים בענין ביום ההוא יהי' ה' אחד כו' אבל לע"ל כולו הטוב והמטיב והיינו מפני שיהי' גלוי ע"ק דתמן לית שמאלא, ומענין ונהורא עמי' שרי' פי' במד"ר ר"פ בראשית פ"א שזהו ענין ואורח צדיקים כאור נוגה וענין אור זרוע לצדיק, ובחגיגה די"ג ע"א גרש"י ונהורא עמי' שרי' בבתי גוואי ובמד"ר תרומה פל"ג למעלה ונהורא עמי' שרי' למטן שמן זית זך כתית למאור ובמד"ר פ' מצורע פי"ז דקפ"ה ב' פ' אמור ספ"ל וכי אורה שלכם אני צריך והכתיב ונהורא עמי' שרי' אפ"ל כמו שפי' בזהר בענין לכו ונלכה באור ה' דהיינו באור המאיר מע"י בז"א, וע"ש במד"ר פל"א ועמ"ש ע"פ עוטה אור כשלמה במד"ר באיכה ס"פ על אלה אני בוכי' שמשיח שמו נהורא שנאמר ונהורא עמי' שרי' ועמ"ש ע"פ שלח אורך ואמתך והנה במד"ר פ' אחרי פכ"ב ע"פ לדוד ה' אורי וישעי אורי בר"ה י"ל משום שנאמר אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון כו' והמשכת ונהורא עמי' שרי' באלול י"ל זהו ע"י התורה שנק' ותורה אור והוא בחי' ואורח צדיקים כאור נוגה כנ"ל.

ענין כי עם ה' החסד ע' בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה בענין ארבע הידות יהי' לכם והחמישית לפרעה ובהביאור ע"פ צאינה וראינה הראשון בסופו ספ"ו וע' עוד בלק"ת ס"פ פנחס בד"ה קדש ישראל ספ"ד בענין תשובה תשוב ה' חמשה ענויים דיוהכ"פ וחמשה תפלות בחי' והחמישית לפרעה, ולהבין ענין ד' הידות י"ל ממ"ש בסידור ע"פ אחרי הוי' אלקיכם תלכו בענין שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שנאמר פסוק זה שני פעמים הרי ארבעה הידות ובענין ונהורא עמי' שרי' כי שמש ומגן הוי' אלקים אכן אור שנברא ביום ראשון הבדילו לעצמו פי' שזהו ע"ק שהוא אור המאיר בשם הוי' כמ"ש במא"א א' סעיף כ"ח ולכן נק' הבדילו לעצמו

להאיר באצי' ואור זה גנוז בתורה שהרי גנוז לצדיקים לע"ל וצדיקים היינו ע"י התורה ונק' ג"כ הבדילו לעצמו כי אורייתא וקוב"ה כולא חד, וזהו ונהורא עמי' שרי' ועי"ז נאמר באורך נראה אור, וזהו הרועה בשושנים ששונים בהלכות כי עוטה אור כשלמה שבהתורה מלובש אור זה כו', ואפ"ל הני ג' בחי' הן תורה ועבודה וגמ"ח ונהורא עמי' שרי' זהו תורה תמים תהי' עם הוי' שתהי' תוכו כברו זהו ענין ולעבדו בכל לבבכם, בחי' עבודה תפלה במקום קרבנות, כי עם ה' החסד זהו גמ"ח וזהו ולאמר לציון עמי אתה א"ת עמי אלא עמי והיינו ע"י שנאמר תחלה ג' בחי' תורה ועבודה וגמ"ח ואשים דברי בפיך זה תורה ובצל ידי זהו גמ"ח לנטוע שמים וליסוד ארץ זהו עבודה קרבנות שהן סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כמ"ש במד"ר ויצא פס"ח מוצב ארצה זהו מזבח שנאמר בו מזבח אדמה תעשה לי וראשו מגיע השמימה אלו קרבנות שריחן עולה לשמים ועי"ד מתקיימים שמים וארץ לנטוע שמים וליסוד ארץ ועי"ז ולאמר לציון עמי אתה דהיינו ג"כ עמי אתה והוא ענין תמים תהי' ואז תהי' עם ה' אלקיך וכנ"ל ופי' עם ה' יש ללמוד ממ"ש בגמ' פ"ב דחגיגה די"ב ע"ב ערבות שבו כו' גנזי חיים וגנזי שלום כו' גנזי חיים דכתיב כי עמך מקור חיים וגנזי שלום דכתיב ויקרא לו ה' שלום, ופרש"י קראו אצלו הרי למדנו דבחי' כי עמך מקור חיים זהו ברקיע ערבות, וע' מזה בזח"ב תרומה קס"ה ע"ב ובמד"ר פ' אמור ס"פ כ"ט מבואר דערבות חביב משאר הרקיעים כערך שבת לגבי ששת ימי המעשה, וע' בזח"ב פ' בשלח דס"ג סע"ב ובפ' יתרו דפ"ח ע"א בשביעאה תליין היינו בינה כמובן ממ"ש בזהר תצוה דקפ"ד ע"א כל רזין וכל קדושין יקרין כולהן תליין בשביעאה והיינו כמ"ש בזהר בשלח שם כד עתיקא סתימא דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמא אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיקא עילאה, והיינו בבינה וע' בלק"ת סד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת והמק"מ פי' יסוד אבא, ועכ"ז הכל אחד דאו"א הם תרין ריעין והם הנקרא ממעמקים יעו"ש וא"כ פי' עם ה' היינו עם ע"ק המאיר בבינה, וזהו ענין רוכב בערבות בי"ה שמו יעו"ש וע' בזהר אמור דק"א בענין כי עמך הסליחה פי' במק"מ בינה ובלק"ת בד"ה תקעו בחדש דרוש השני ספ"ב כ' וז"ל כי עמך הסליחה למען תורא כי הסליחה הוא גלוי רצה"ע שלמעלה מהשתלשלות שהוא בחי' עמך ממש וכמ"ש כי עמך מקור חיים כו'.

קיצור עם ה' החסד דלית שמאלא בהאי עתיקא, בערבות סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו, וזהו ג"כ כי עמך הסליחה כי עמך מקור חיים.

עוד כ' בבחיי פ' שופטים ע"פ תמים תהי' עם ה' אלקיך ולשון תמים שיהי' תוכו כברו ושיצדק בדבורו ובמעשיו וכבר הזכרתי זה בפסוק והי' תמים ס"פ לך לך, ויכלול עוד תמים תהי' עם ה' אלקיך אם אתה תמים תהי' עם ה' אלקיך כענין במשה ויהי שם עם ה' וכן באור העליון ונהורא עמי' שרי' ולמדך הכתוב הזה על מעלת מדת התמימיות וגודל שכרה עכ"ל, וא"כ בחודש אלול שמאירים הימים שנאמר בהם ויהי שם עם ה' צריך האדם להתנהג בכל המדות שנאמר בהם עם ה' כענין החסד שנאמר בו כי עם

ה' החסד, וזהו ענין אם כסף תלוה כו' וכן הצדקה הוא בערבות וכן השלום כנ"ל, ולהיות סולח לעון חבירו שנאמר כי עמך הסליחה, וכן כי עמך מקור חיים ועסק התורה נק' חיים כו' וכן במדת התמימות.

ענין תמים תהי' תוכו כברו ואזי תהי' עם ה' אלקיך אשר תוכו שם הוי' וברו שם אד' או שם אלקים והכל א' כי הוי' הוא האלקים, ולכן בימי אלול צריך להתנהג בחסידות ובצדקה ושלום ותמים תהי' ולעסוק בתורה הנק' חיים ממקור מים חיים, והנה פי' תוכו כברו שתהי' העבודה בתוכיות ממש י"ל עדמ"ש בפי' ונקדשתי בתוך בנ"י שיהי' בחי' הקדוש מה שהוא ית' קדוש ומובדל נוגע בתוך פנימי' הנפש ממש, והפרדס פי' תוך הוא ת"ת והבריח התיכון בתוך הקרשים ועץ החיים בתוך הגן ונוזלים מתוך בארך.

בחיי ר"פ ויקהל קכ"ה ד' וכן היתה עמידת משה בהר ארבעים יום בלא אכילה ושתי' כי היתה נפשו מתענגת בעדי' שהי' גופו מתקיים בו. ילקוט פ' שמות רמז קס"ז דנ"ב ע"ב זכרו תורת משה עבדי והלא תורת אלקים היא דכתיב תורת ה' תמימה אלא לפי שנתן נפשו עלי' דכתיב ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה ואומר ואשב בהר ארבעים יום לפי שנתן נפשו על התורה נק' על שמו עכ"ל, וענין נק' על שמו שזכה לבחי' חכמה אשר הוא ית' וחכמתו אחד וע"ד שקנה חכמה והוא מפרקי ר' אליעזר וכ"ה בילקוט ח"ב ביהושע רמז ב'.

בפ' בשלח רמז ר"ס דע"ד ג' הביא הש"ס דיומא דע"ה ב' אמר לו ר' ישמעאל עקיבא טעית וכי מלאכי השרת אוכלים והלא נאמר לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי והמכוון שלא אכל גשמיות המן כ"א רוחניותו ושרשו כו' בחי' טלא כו'.

בפ' דברים רמז תשצ"ז בתחלתו וכיון שנצטער משה לפני הקב"ה ולמד ממנו תורה שנאמר ויהי שם עם ה' ארבעים יום זכה והתחיל מילך לישראל אלה הדברים.

שם רמז תת"ב בד"ה ותענו אותי ותאמרו ממי נאה ללמוד כו' לא ממך שנצטערת עלי' כענין שכ' ויהי שם עם ה' מ' יום.

ואתחנן רמז תתט"ו דרס"ב ע"ג ולא עוד אלא שנכנסתי למקום שאין רשות למלאכי השרת ליכנס שנאמר ומשה נגש אל הערפל וגו' וכן שלמה אמר ה' אמר לשכון בערפל וכה"א ויהי שם עם ה', במא"א עיי"ן סנ"ט ערפל ת"ת (וכן פי' גבי ערבות) וסי' ומשה נגש אל הערפל, חזהו בערפלי טוהר עכ"ל, וי"ל יותר ומשה שהוא ת"ת עמודא דאמצעיתא נגש אל הערפל בינה כו' בקונטרס שבסס' הבחיי פ' בחקתי פי' ערפל מל'.

קיצור שהתורה נק' תורת משה לפי שנתן נפשו עלי' ונצטער עלי' ונכנס לפנים מהמלאכים כו'.

טו) **בסידור** בכוונת המקוה שם אהי' במילוי ההי"ן גימט' מקוה, ובשילוב שם אל"ד האלף שרש כל האותיות שהוא המחבר הקול עם

ה' מוצאות ע' בכוונת תקיעת שופר, ובאו"ת ה' מוצאות מן ה' אונות ומוורדא מקור א' לכן מיתוק האותיות ע"י א' (וצ"ע מענין וחילופיהן בגולם ונטה את ידך יודך שהוא כמו גולם מי שאמר לשמן וידליק כו' מי הוא בינה).

ואחר (ב) וענין המיתוק כמ"ש בביאור ע"פ כי על כל כבוד פ"ב ענין ת"ת דאימא כתר לז"א מהפך שכל א' מחוב לזכות כי יצר לב האדם רק רע כו' ואח"כ לא אוסיף כו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו, וזה משום שבמקורן בכתר דז"א שמת"ת דאימא שם בטילים המדות חו"ג ע"כ לכל אשר יחפוץ יטנו כו' וע"כ ההמתקה ע"י שם אהי' שהוא בבינה ומתחיל באל"ף אנא זמין לאולדא כו' והיינו שלהפך ממדה"ד למדה"ר הוא בבינה ובינה נק' הוא לפי שהיא כתר לז"א משא"כ חכמה כמ"ש מזה ע"פ ועבד הלוי הוא.

והנה עיקר (ג) ועוד כי התגלות עתיק בבינה דוקא כי התענוג אינו אלא כשמושג הדבר (ולכן כי שנואה לאה כו' לפי שלא הי' מושג ליעקב) וע"י התענוג דרור וחירות וזהו אשרי בינה משכיל יסוד אבא אל דל מל' ובו שם אל"ד העולה אגל"א היוצא מן יהודה אתה כו' ותאמר גם לגמליך אשאב וגבורה זו י"ל כח אם בגבורות שמונים שנה ועי"ז נמתק מדה"ד.

והנה שרש (ד) כי למטה חטאים תרדף רעה, תייסרך רעתך והמיתוק ע"י בחי' ששם אין העון תופס מקום אם צדקת כו' ורבו פשעיך כו' (והיינו ע"י תשובה מגיע בבחי' זו בינה נק' אוצר מתנת חנם) ועוד כי מצד התענוג לא יסבול אפי' צער של הרשע שהרי אמרו קלני מראשי כו'.

ועתה יובן (ה) ענין זמין לאולדא ע"ד הנ"ל ס"ב ענין מלוי דשם אהי' כשנמשך בגלוי ע' ביאור ועתה יגדל דתקס"ג בענין אישר"מ בכל כחו.

וענין המקוה (ו) מקוה בגימט' מלוי אהי' מים חכמה (ע' אור מים רקיע) וכשנמשכו בבינה נק' מקוה (קוו וקיימו בחי' רקיע כעין הקרח כו') מעיין בכ"ש י' (וכמו קוש"י רק רמיזא) מקוה מ' סאה ד' יודי"ן דע"ב (אף שנת' שהמיתוק ע"י אל"ף דוקא מ"מ צ"ל יודי"ן שהם משם הוי' כי שם אהי' לבוש לשם הוי' כד' הפרדס) מעיין ומקוה בידי שמים כתר ולא בידי אדם ז"א וגם שמים שם מים וע' בענין מי יעלה לנו השמימה משם נמשך אומר על טמא טהור ומראה לו פנים כמו"כ ענין המקוה להפך הדין לחסד כו' לכן צ"ל בידי שמים.

(ז) **הטבילה** כי הארץ עלמא דאתגליא ומקורה עלמא דאתכסיא וכל השתנות הוא ע"י מקורו כו' והיינו ע"י ביטול אותיות טבילה.

טז) **לסק"א** א' אנכי כ"ו דורות קרא תגר כו' אאלפך חכמה, והנה במאמר הוי' נמצא אל"ף קודם ליו"ד והאל"ף ממתיק הדין דשם אד'.
וזהו א' דין לכן אתה גבור לעולם אד' ר"ת אגלא להמתיק דין דאד' ע"י האל"ף ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד', אם עוונות תשמור י"ה אד' מי יעמוד, וזהו מי מטהר אתכם כמש"ל, וא' לימוד יסוד אבא מלמד הבינה ע' וח"ג בלק קצ"ג ב' אותיות פלא וע' בד"ה לך לך בבינה מאיר ע"ק שלמעלה

מהחכמה, מזה יובן ענין הנז"ל אות ג', ועד"ז יובן ענין אל"ף דאהי' שהוא בבינה ויו"ד דהוי' בחכמה ויש לבחי' אהי' דבינה שרש גבוה יותר ע"ד הנ"ל וזהו אהי' אשר אהי' הראשון בכתר והב' בבינה, א' אנכי קודם ליו"ד דהוי' א' דין אד' מי יעמוד, א' דאהי'.

לסק"ב י"ל מיתוק זה שמת"ת דאימא שייך בדבר שיש ג"כ ללמוד זכות אף שמצד החוב מרובה, ע"כ הרצון מכריע להגביר הצד זכות כו' ורצון זה זהו הכתר דז"א מי ברא אלה כו' וכמו"כ יש מיתוק גבוה יותר כי אף שהרשיע הרבה ואין כ"כ ללמד זכות עכ"ז ע"י התשובה ממשיך המיתוק מא"א ששם יוכל להיות המיתוק שאף שע"פ החכמה חייב ואין צד זכות עכ"ז יש בחי' ורב חסד כי אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך כו' וזהו ענין הנז"ל ס"ד המיתוק ע"י ששם העון אינו תופס מקום וע' בד"ה כי על כל כבוד חופה זהו החופה ממל' דא"ק שנעשה כתר לאצי' ומקיף לאו"א חופה שעל כבוד עילאה, וע' בת"א בד"ה מזווה מימין בענין מט"ט קושר כתרים לקונו להמשיך יה"ר שלמעלה מהחכמה, ענין מיתוק שע"י כתר דז"א כשיש ללמד זכות, ומיתוק ע"י א"א שאין העון תופס מקום.

לסק"ג בענין התענוג בההשגה דוקא ע' סד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ובדרוש ברכת הזימון בענין לויתן, וע' בד"ה לך לך בענין ה' דאברהם ובענין דרור וחירות ע' סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובענין ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים כו' והשתחוו היינו ע"י גלוי יובלא וחירות כו' מעלת המעיין מים חיים על מי מקוה שמטהר זבין ומצורעין וקידוש מי חטאת ע' אגה"ק סי' כ"ח זהו ע"ד ומעיין מבית ה' יצא והשקה משא"כ ונהר יוצא כו' וכ"ש מקוה, בענין אשרי משכיל אל דל ע' בפרדס ערך אשר שהוא ענין אהי', או אשר בכתר אשריך ישראל או אשר יחוד חו"ב, וענין משכיל ע"ש בערך משכיל וד"ל יש משכיל ויש משכיל, האחד הוא היסוד כי הוא משכיל ומתרגם ומודיע ומפרש לדוד שהוא המל' כו' וזהו לדוד משכיל (ואפ"ל כי מל' יחו"ת שלמטה היש ולמעלה האין והיסוד הוא מחדד ומשכיל למל' איך שלמעלה היש ולמטה כלא חשיב וע' בפע"ח שער הסוכות פ"ב בענין מכל מלמדי השכלתי, וזהו ע"ד מבין דבר מתוך דבר בת"א ר"פ בראשית) ויש משכיל דהיינו משכיל לאיתן והוא הבינה המתעלה למעלה כו' וכל משכיל הוא בכח החכמה (וע' בלק"ת בד"ה ראה אנכי נותן מענין משכיל לאיתן שיהי' בבחי' איתן כו' שי"ל שזהו יסוד אבא וע' בזח"ב משפטים דק"י סע"א וע"ב ועמ"ש ע"פ כ"א בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי) ויהי דוד בכל דרכיו משכיל כו' עכ"ל, וא"כ פי' אשרי כח"ב משם נמשך משכיל ביסוד אל דל מל', דל היינו חולה ע"ד ואומר חלותי היא שנות ימין עליון בתלים סי' ע"ז י"א דת"י מרעותי הוא לשון חולה, או ע"ד כי חולת אהבה אני בד"ה והי' מדי חודש, ובמא"א חולה גימט' מ"ט שחסר בו שער החמשים ושער החמשים זהו המחבר אין ויש חו"ב א"כ משכיל אל דל שממשיך בו משער החמשים כו' וזהו הרפואה וַיְרַפֵּא אֶת מִזְבַּח ה' הֶהָרוּס בז' פ' נח דע"ב, שמש צדקה ומרפא ולכן זהו

הכוונה במקוה שהיא בחי' אהי' ובו בחי' אשר כנ"ל, ע"כ עי"ז נמשך בחי' אשרי משכיל אל דל, וגם ע"ד משכיל ע"ד ימצא טוב ונמתק הדין משם אד' בחי' מל' ע"י שנמשך בה מבחי' משכיל ע' זח"ג פ' בהר דק"י ע"ב ע"פ שכון ארץ ועשה טוב כו' וע' בפרדס ערך דל וערך עני, גם איתא דל גימט' הדיוט ע' מענין הדיוט ברע"מ ר"פ תצא וע' בת"א פ' מקץ בד"ה ענין חנוכה בענין מצוה להביא מן ההדיוט, ובענין אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי, וע' פרדס ערך כהן כי מיכאל כהן הדיוט ור"ל לגבי חסד דאצי' שנק' כהן גדול ע' זח"ב פ' יתרו דס"ז ע"ב וע' במדרש תלים ע"פ אשרי משכיל אל דל כמה פירושים ובילקוט שם, ובמד"ר פ' בהר ר"פ ל"ד זה שממליך יצ"ט על יצה"ר כי היצ"ט נק' ילד מסכן וחכם. וזהו ענין דל ונק' מסכן לפי שאין כל הבריות נשמעים לו והיצה"ר נק' עשיר לית דעתיר מחזירא, שמאכלו פסולת, אבל היצ"ט מאכלו לכו לחמו בלחמי וזה אינו מצוי כ"כ, ולפמ"ש בעה"כ של סה"ד בשם הע"ג פ' שמיני דישראל נק' כלב ע"ד ישראל עזין באומות והכלבים עזי נפש ואולי ר"ל שם ב"ן גימט' כלב, א"כ לפ"ז א"ש לית דעניא מכלבא ולית דעתיר מחזירא, והעיקר שנק' דל בחי' סיהרא, ובמד"ר ר"פ בחקתי פל"ה יאה מסכנותא לברתא דיעקב כו' גם כמ"ש בת"א בד"ה בשלח פרעה שמקבלים ע"פ חשבון וצמצום אם בחקתי תלכו כו' משא"כ עכומ"ז מקבלים מבחי' ורב חסד כו' גם ע"ד שקר אותיותיו מקורבין אמת אותיותיו מרוחקין לכן נק' מסכן ודל, וע"כ צ"ל משכיל אל דל, וזהו כוונת המקוה שהטבילה אותיות ביטול כו', וע' במא"א א' כ"ה אביון נק' היסוד כו' שם סקל"ג אשרי בכתר תמיד סקל"ד אשר בבינה באות מ"ם סעיף קי"ז משכיל נק' היסוד כו' משכיל סוד חכמה גימט' תא"ו סוד ד' יודין דע"ב בכללות ו' עכ"ל, לפ"ז שייך אשרי משכיל לכוונת המקוה אשר מ' סאה דמקוה נמשכים מד' יודין דע"ב שהן ג"כ בחי' משכיל כנ"ל, עו"ש משכילים הם נו"ה דתבונה כו', ויש להעיר מענין והמשכילים יזהירו כו' ומענין הנה ישכיל עבדי ע' באגה"ק בסופו סי' ל"ז ע"פ וצדקה כנחל איתן.

קיצור ה' דאברהם לויתן, ובאו האובדים אוזן ששמעה כו' ואעפ"כ יוצא חירות ביובל, מעלת המעיין על המקוה, וזהו וקדשתם חכמה מעיין את שנת החמישים שנה נהר יובל, המשלח מעיינים בנחלים, זח"ג חוקת קפ"ג, אשרי משכיל מכל מלמדי השכלתי, משכיל לאיתן, דל חולה, וירפא את מזבח וזהו אהי' אשר, גם דל גימט' הדיוט, גם יצ"ט נק' דל ע"ד ילד מסכן וחכם, וצ"ל משכיל אל דל והיינו ע"י חכמת התורה שנק' עת ותושי', המשכילים יזהירו כו'.

יז) **סק"ד** ענין אם צדקת כו' ע' בד"ה כי המצוה הזאת בענין שהתשובה היא רפואה ובד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון ספ"ב שחופרין בעומק יותר כו' ובד"ה שובה ישראל דרוש הראשון, וענין כי מצד התענוג לא יסבול זהו ע"ד המבואר בזהר ס"פ אמור דק"ה ע"א בענין המתענה בשבת תענית חלום וד"ל ובשעתא דע"ק אתגלי בהאי יומא ואשתכח האי בצערא צלותא

סלקא וקיימא קמי' וכדין אתקריעו כל גזרי דינין דאתגזרו עלי' כו' בגין דבשעתא דע"ק אתגלי כל חידו וכל חירו אשתכח כו' ובג"ד קורעין לו כו' למלכא דעבד הילולא לברי' וגזר חדוה על כולא כו' ובר נש חד הוה עציב מיד פקיד ונפקי' לי' מבי' קולרא כו' עכ"ל, הרי מבואר הענין שמצד שהמלך בתענוג אז אינו רצונו שיהא האדם מיוסר בצער ומבטל ממנו הצער, וזהו ע"ד באור פני מלך חיים ובמק"מ שם בשם הרח"ו ענין וקורעין לו גז"ד קרע בגימט' ש"ע כי ש"ע נהורין עילאין דאריך המתגלים בשבת קורעין לו גז"ד כו' ועמ"ש מזה ע"פ מארז"ל כל העונה אישר"מ בכל כחו קורעין לו כו'.

קיצור ענין המיתוק ע"י המשכה ממקור מים חיים משם רפואה וע"ד אם צדקת, וע"ד בגלוי התענוג אינו יכול לסבול הצער כו'.

סק"ה ענין אנא זמין לאולדא ע' זח"ג פ' אחרי די"א סע"א ודס"ה סע"ב אהי' זמינא לאולדא, והנה במל' שייך ח"ו צער לידה והיא לפעמים מקשה ללדת כנז' בזהר פ' פנחס דרס"ט א' בענין כאיל תערוג כו' כמו הרה תקריב ללדת תחול תזעק בחבלי', וזהו לפי שלידתה הגלוי מאצי' בבי"ע ששם ומשם יפרד כו' אבל בבינה שמולדת ז"א שהוא הכל באצי' שם אין שייך צער ח"ו וז"ש במד"ש תלים סי' כ' ואמה שומעת קולה מלמעלה כו' מה טובך כו' וי"ל הפירוש מפני ששם אין שייך צער, ואפשר שענין שקודם המבול הי' יולדת לג' ימים במד"ר פ' נח ר"פ ל"ו י"ל משום שהי' מאיר אור הבינה כו' וזהו ענין אנא זמינא למילד, וע' זהר אמור צ"ט ב' בענין תר"ת דקול השופר זהו כענין לידת המוחין דז"א מהבינה.

וענין שמזה נמשך אתה גבור לעולם אד', כי מה שהי' המל' בחי' דל עתה ע"י אשרי משכיל אל דל ובבחי' אל"ד כנ"ל נעשה מלוי שפע וזהו אתה גבור כו' כי הגבורה אינו דין אלא ע"ד ועתה יגדל נא כח אד', ואם בגבורות שמונים שנה, גבור ומושיע, ומזה נמשך יהודה אשר גבר באחיו ויש בו שם אגל"א ר"ת אתה גבור לעולם אד' בפסוק יהודה אתה כו', גור ארי' כו' לא יסור שבט כו' אוסרי לגפן כו' כמ"ש בבחיי שם, וגבורה זו אינו דין ח"ו כ"א כח והרי נאמר ימינך ה' נאדרי בכח, וע"ד שאמרז"ל ע"פ בגבורה ולא בשתי בגבורה של תורה כו', וכענין מעיין המתגבר כו', וזהו אתה גבור לעולם דאיתא במד"ר פ' קדושים ר"פ כ"ד ע"פ ואתה מרום לעולם דבחי' לעולם נמשך מבחי' רוממות שמשם דוקא נמשך כן הקיום לעולם כו' וזהו ע"ד כל מקום שנאמר לי אינו זז לעולם כו' כי אני הוי' לא שניתי כו' וזהו ג"כ ענין אתה גבור לעולם אד', גם פי' לעולם כי מבואר במד"ר פ' משפטים פ"ל שהרשעים גינו אותו בפורפירא שהוא לבוש שגינו בעתיק יומין לא שהוא זקן כו' ה' כגבור יצא כו' וכן איתא במדרש באסתר שהרשעים אומרים כביכול הזקינו הדברים כו' וע"ז אמר אתה גבור לעולם כו' כי אני הוי' לא שניתי, וכן ע"פ ישנו עם אחד אמרז"ל שאמר המן אלקיהם של אלו שנאמר בו ה' אחד ישן הוא, והמכוון שאינו משגיח עוד בעולם, לפי שנסתלק האור לבחי' דקמי' כחשיכא כאורה וכמ"ש בלק"ת בד"ה וארא אל אברהם ולהוציא מזה אמר אתה גבור לעולם אד' וכדאיתא ביומא דס"ט

ע"ב הן הן גבורורתיו כו' וזהו ע"ד איזהו גבור הכובש את יצרו פי' יצרו הוא מדה"ד והיינו ג"כ פי' אתה גבור לעולם שכדי שיהי' קיום העולם זהו ע"י אתה גבור ע"ד הנ"ל שיכבוש את מדה"ד וזהו כענין בחי' אד' מי יעמוד כי עמך הסליחה בלק"ת בביאור ע"פ ועתה יגדל נא כמש"ל בסק"א.

קיצור ענין אנא זמין לאולדא ובבחי' זו אין שייך עצב הלידה, ענין תר"ת לידת המוחין, ענין מזה נמשך אתה גבור, יגדל נא כח לעולם כ"מ שנאמר לי אינו זז לעולם ועי"ז ה' מי יעמוד כי עמך הסליחה כו'.

יח) לסק"ו הנה כתיב אך מעין ובור מקוה מים יהי' טהור ס"פ שמיני י"א ל"ו וע' פרש"י שם ובגמ' פ"ו דחולין דפ"ד א' הני אין מידי אחריני לא ופרש"י אך מעין ובור יטהר את מי שנטמא בשרצים, ולא שאר משקין בין מכונסין בין זוחלין יעו"ש, וע' מה כמו"כ פ"ק דפסחים די"ן סע"א ובפ"ב דזבחים ד' כ"ה ע"ב דרשו יהיו הויתן ע"י טהרה תהא ע' במשנה ספ"ו דפרה וע' בב"י יו"ד רסי' ר"א בת"כ תניא מה מעין בידי שמים אף מקוה בידי שמים אי מה מעין מטהר בכ"ש כו' אי מה מעין מטהר בזוחלין כו' ת"ל אך מעין כו'.

והנה ענין אשבורן בערוך ערך אשבורן פי' במקום הישר יש מקום עמוק שיקוו בו המים ושם אותו מקום העמוק אשבורן, ובענין זוחלין פרש"י פ' האזינו ל"ב כ"ד ע"פ עם חמת זוחלי עפר זחילה לשון מרוצת המים על העפר וכן כל מרוצת דבר המשפשף על העפר והולך עכ"ל, וכיון זחילה לשון מרוצת המים א"כ יש להעיר מענין רהטים של יעקב אבינו שנאמר ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים, ופרש"י ברהטים במרוצת בבריכות העשויות בארץ להשקות שם הצאן, והיינו כי רהט תרגומו של רץ כמבואר בגמ' פ"ק דברכות ד"ו ע"ב רבנן דקא רהטי לפרקא כו' לעולם ירוץ אדם כו', ובשה"ש רבה בד"ה ראשך עליך ככרמל מלך אסור ברהטים זה ממה"מ הקב"ה שאסר עצמו בשבועה שהוא משרה שכינתו בתוך ישראל ברהטים של יעקב אבינו, וכ"ה במד"ר פ' אמור פל"א, ובפרדס ערך רהטים וד"ל לפי הנראה מתוך לשון התקונים כי הנצח וההוד נק' רהטים בשקתות המים ובמק"א פי' כי רהטים הוא בבינה דקאמר רהיטי דמוחא עכ"ל, ואפ"ל משום כי בינה היא נהר היוצא מעדן, ובמא"א אות רי"ש סי"ט פי' רהטים נק' נה"י דאימא ובהם המוחין עכ"ל, וע' זהר ויצא דקס"א ודקס"ב ע"ב, וע' בפרדס ארך אפיקי מים דקאי על נו"ה שהם שואבים יחד ממימי הנהר היוצא מעדן ומשפיעים ביסוד וזהו כאיל תערוג על אפיקי מים כמ"ש בזח"ג פ' אחרי בדף ס"ח ע"א ואלין אקרי אפיקי מים בההוא דרגא דצדיק דמיני' נגיד ונפיק ומשתקיא גינתא כו' גם נו"ה נק' מעייני הישועה בזהר ס"פ בלק דרי"ב סע"ב ובפרדס ערך מעייני הישועה, ובלק"ת סד"ה ושאבתם מים בששון דרוש השני ספ"ג, עכ"פ מזה מובן ענין זוחלים שהם רהטים ואפיקי מים שהם שפע המוחין חו"ב ששרשם ממזלות דא"א ונחלים לאו"א ומשם עד נו"ה, וזהו ענין המים הנובעים ממקור מים חיים וע"כ מטהרין בזוחלין, כי הם נובעים ונמשכים תמיד ממקור מים חיים שהרי נאמר ונהר יוצא מעדן

יוצא תמיד שאינו נפסק ומכ"ש המעיין עצמו כו', וע' פרדס ערך מעיין האריך איך הג"ר הם נק' מעיין, ובמא"א אות מ"ם סעיף פ"ד מעיין נק' יסוד דאבא כו' וסעיף קכ"ב מוצא מים נק' הבינה כו' וע' עוד בפרדס ערך נוזלים בענין ונוזלים מן לבנון, ובמא"א אות נ' סס"ט, וע' בזהר ס"פ בא דמ"ב סע"ב בענין מקור ומעיין וחפירה, מקור הוא כתר מעיין הוא חכמה והחכמה מאין תמצא ונמשך לתוך חפירה רברבא זהו הבינה כו', ועפ"ז אפשר לפרש מ"ש עם אבן הזוחלת במ"א סי' א' פסוק ט' ות"י עם אבן סכותא ופרש"י שעומדים עליו וצופים למרחוק, ולכאורה מה ענין זה ללשון זחילה, אלא י"ל משום שהראי' נק' עין וכן המעיין הנובע נק' עין כמ"ש הנה אנכי נצב על עין המים ויצא כ"ד י"ג והיינו כי הראי' נמשך ג"כ מהחכמה כמו שהמעיין נמשך מהחכמה וכמו שהמעיין הוא נובע כן ענין המשכת כח הראי' שהעינים שולחים ניצוצי אור שיש בהם עצמיות גמור כמ"ש האריז"ל ממשל בת היענה, ע' בהרמ"ז פ' פקודי על דרכ"ה ע"ב ע"פ עיני ה' אל צדיקים, גם כי אור מים יש להם שייכות זה לזה כמ"ש הבחיי פ' מקץ ע"פ והנה עומד על שפת היאור יאור ונהר הכל אחד כו' ועיקר שניהם מלשון אורה וכן מצינו שהגשמים קראן הכתוב אור שנאמר הן על כפים כסה אור איוב ל"ו ל"ב, א"כ כמו שהמים נק' אור וזהו ענין יאור ונהר כך ענין הראי' שהוא בחי' אור ועינינו מאירות כשמש וכירח נק' בשם עין מענין מעיין, עוד פי' בשרש ישע משום מן העין יוצאים מים בבכי' כמ"ש באיכה א' ט"ז עיני עיני יורדה מים ושם ג' מ"ח פלגי מים תרד עיני, ובירמי' סי' ח' כ"ג מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה, מכ"ז מובן שראיית העין והעין הוא כדמיון מעיין וזהו ענין אבן הזוחלת בערוך ערך זחל השלישי וז"ל בפסיקתא דפרה זחלין אפוי דבר פדא פי' צהבו פנין עכ"ל, י"ל לפי שזהו ענין חכמת אדם תאיר פניו, והארה זו שהיא המשכת החכמה והארתה בהפנים נק' זחילה כמו מעיין הנובע שהוא ג"כ בחי' חכמה וכנ"ל דאורה ויאור ונהר ענין אחד הוא, ועפ"ז יש להעיר לענין על כן זחלתי ואירא באיוב סי' ל"ב וכ' הראב"ע י"א כי פי' זחלתי שבתי לאחור וכן בלשון קדר זוחלי עפר נק' כן בעבור הפוך הלוכם מבנ"א עכ"ל, וכן פי' אבן יחייא כי נרעתה אחור נפשי עכ"ל, וזהו כעין זחילה לאחור שזחל שפע חכמתן אל עצמותו כמו שמושך את המעיין לאחור, והיינו מחמת היראה כי חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו, והרמב"ן שם פי' שמתי עצמי זוחל ונגרר תחת כפות רגליכם מן זוחלי עפר וכ"ד הנגרר בארץ יקרא זוחל וכן בלשון רז"ל המים הנגרין יקרא כן שמא ירבו הנוטפים על הזוחלין אבן הזוחלת המושכת מים תחת מקורם כו' עכ"ל, עוד פי' הרמב"ן זחלתי כמו דחלתי ע' במ"צ באיוב שם, והנה גבי אבן הזוחלת פי' הרד"ק שהן מים זוחלין אצל האבן לפיכך נק' זוחלת עכ"ל וא"כ י"ל ע"ד שוקת והיא פ"ד דמקוואות ובפ"ק דיבמות דט"ו סע"א, ואולי י"ל האבן היתה מענין אבני שיש ואמרז"ל כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים פ"ב דחגיגה די"ד ע"ב ופ"ק דב"ב ד"ד ע"א דמחזי כי אידוותא דימא, מזה אפ"ל שכדי להמשיך בחי' מעיין העליון זהו ע"י היראה כי היא נק' זחלתי ואירא וכענין חותם שוקע, וכן ע"י התורה בחי' ושאבתם מים

אולפנא חדתא שזהו ענין זוחלין כנ"ל בענין זחלין אפוי דבר פדא, ועי"ן ממשיך מעיין הזוחל מלמעלה למטה מעייני הישועה, וע"כ המעיין מטהר בזוחלין כי כך הוא ענין המעיין והוא בחי' והחכמה מאין תמצא ונחלים מן לבנון אבל המקוה שענינה במ' שכבר נקוו בה המים ועומדים ואינן נוחלים עוד למטה וגם בינה נק' מקוה לגבי החכמה, ויובן זה ע"ד ג' בחי' אור מים רקיע שנת' בסידור ע"פ הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עוזו כו', ושם כי החכמה שבכתר נק' אור וזהו ענין טל כי טל אורות טליך והחכמה דאצי' נק' מים וזהו ענין המעיין והבינה נק' רקיע וזהו עצמו ענין מקוה יעו"ש.

כ) * **והנה** ההפרש בין מי מעיין ובין מי מקוה לפה"נ ממ"ש בלק"ת בד"ה זאת חוקת התורה ובד"ה ויקחו אליך פרה ובד"ה ושאבתם מים בששון ממעייני הישועה דמי מעיין הוא החכמה שנמשכים מבחי' מקור מים חיים הוא הכתר שזהו ענין והחכמה מאין תמצא משא"כ מבחי' חכמה ולמטה הוא השתלשלות מיש ליש, וזהו ענין מי מקוה שמהבינה שאינן נמשכים מאין ממש, ע' בד"ה ויקחו אליך פרה פ"ג וד"ה ושאבתם מים דרוש הראשון שהוא בחי' ח"ע וראשיתא דכולה כו' וסד"ה ושאבתם מים השני ובד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון פ"ג בענין ומעיין מבית ה' יצא כו', משא"כ מבחי' ונהר יוצא כו' נאמר ומשם יפרד, וכ"ש וק"ו מבחי' מקוה ולכן מי מקוה אינן מטהרין אלא באשבורן כו' שהוא כשנמשכים בבחי' כלי, כי ג' בחי' כלים דנר"נ הם מבחי' בינה ולמטה, והחכמה הוא בחי' חיה שהוא למעלה מבחי' כלי ואף כי אדרבה כלי פסול למקוה, אך ר"ל חפירה בקרקע שהיא מוביל המים שבתוכה כו' ואינן ניידי כ"א קוו וקיימו.

ובממ"י מהרב"י ד"י ע"א כ' ח"ל ורזא דמילתא דחלוק בין נוטפים (ר"ל מי גשמים) למעיין דמעיין מטהר בין בזוחלין ובין באשבורן ונוטפים אינן מטהרים אלא באשבורן הלא לך למינדע דכמה דמעיין היינו נביעה דנבע מלובן דעדן עילאה (ע"ד ונוזלים מן לבנון או ונהר יוצא מעדן נק' אצלו מעיין וזהו ענין מעיין גנים) באורח מישור אורח תפארת ישראל (היינו קו האמצעי שהוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה) ואתא לגינתא ולהכי מטהר בין בזוחלין בין באשבורן דזוחלין דהן באורח תפארת ישראל לית שום סט' מסאבא יכול לקרבא לה דהיא נחלה בלי מצרים (וע' בסידור ע"פ מגיד דבריו ליעקב כו' לא עשה כן נת' איך מקו האמצעי אין שום יניקה משא"כ מב' הקוין חו"ג וע' בזח"ב תרומה קל"ד א') והלכך אי תטבול בי' בעוד דזחלין בי' מיא שפיר סליק לה טבילה, וכן כד איהי באשבורן דאיהי בכ"י ש"ד למיטבל בה דלית סט' מסאבא יכול לקרבא לה ח"ו (וזהו ע"ד חותם בברוך בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות) ורזא דנוטפין כד נביעו נביע ואתי מן שמים עילאין אורח חו"ג (ועמ"ש במ"א דחו"ג מגיעים עד

כ) : בבי' כת"י לא נסמן אות יט ונכפל אות כ'. וכנראה שכאן צ"ל אות יט, כיון שלקמן בהקיצור נסמן יט.

חו"ב וקו האמצעי ת"ת עולה עד הכתר להכי מים הנמשכים ע"י ת"ת נק' מעיין ומים חיים שבאים ממקור מים חיים משא"כ מחו"ג שבאים רק מחו"ב עצמן וכענין ההפרש בין חיות העולמות שבא מאו"א עצמן ובין אור חדש ששרשו מהכתר ביאור השני דיוגתי בסופו) משום דסט' מסאבא סחרן סחרנייהו ומהדרין לקרבא להון (ע' בסידור בד"ה להבין ענין נט"י כמו מהצפרניים שבסוף האצבעות כו' וזהו ענין שממית בידים תתפש ע' מד"ר תולדות פס"ה וע' בת"א בד"ה ראה ריח בני וע' בפרדס ערך יד כי ביד משגת כח המקטרגים ולכן צריך נט"י ולכן צפרנים בראשי האצבעות כי משם אחיזתם כו' וזה טעם נט"י כו' עו"ש אבל ה' אצבעות שביד רמה הם עצם החמשה ספירות ולכן היא נחלה בלי מצרים כי אין שם יכולת לקליפות כלל, ויד רמה הוא קו האמצעי ע' בת"א סד"ה לבסומי בפוריא דרוש הראשון וע' זהר וישב דקפ"ד ע"ב מענין נט"י ועמ"ש סד"ה מחר חדש בענין ושלשת תרד מאד) הלכך לא מטהרי בעודם זוחלים אבל כד איהו באשבורן דהיינו כד מטי לגוי דכ"י תו לא יכול סט' מסאבא למקרב בענין מיא (זהו ע"ד שמא"א יוכל לינק ע"ד כמה ארך אפיים משא"כ כשנמשך השפע לחו"ב כו' כמו"כ לפי ערך זה ז"א לגבי מל' כערך א"א לגבי חו"ב שהרי מת"ת דז"א נעשה כתר לנוק' וע' בת"א פ' לך לך ע"פ אנכי מגן לך וע' ביאור וכל בניך בענין א"ת בניך אלא בוניך דוקא, עוד יובן זה ע"ד שביאר במ"א ע"פ ושננתם לבניך בהביאור וז"ל הנה יש להבין בזה איך שייך ענין יציאת שפע אור וחיות לחיצונים וליצה"ר כו' אך הענין הוא משום דבאמת גבי המאציל עצמו נאמר כחשיכא כאורה והי' האור והשפע הולך ואור מאתו לכללות הכל בהשוואה אחת והי' גם החיצונים והיצה"ר לקבל יניקה מעיקר השפע כמו הקדושה כענין מ"ש שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך (וע' בת"א בד"ה ויאבק איש עמו ובד"ה כי עמך מקור חיים וסד"ה וידבר אלקים כו' וארא ובד"ה ויהי בשלח פרעה בענין כמה ארך אפים ובלק"ת בד"ה מצה זו כו' גבי אני הוא ולא אחר ובסידור בדרושים לחתונה בד"ה להבין שרשי הדברים כו' אשר יצר את האדם בצלמו כו' גבי מה שאומרים בר"ה וביוהכ"פ יבחר לנו את נחלתינו כו' שמפני רוממותו בעצמות התענוג כו' וכענין שממית בידים תתפש כו' וע' עוד בסידור בד"ה עבדים היינו לפרעה) כמו השממית שהולכת בחדרי מלך ואינה תופסת מקום כלל כמו"כ יש יניקת החיצונים ועוברי רצונו מבחי' ארך אפים ורב חסד דהיינו לפי כי כל ההשתלשלות דאבי"ע אינו תופס מקום כלל לגבי עצמות אוא"ס ב"ה והיינו לעוצם רוממות עצמות ומהות אוא"ס כי נבדל בערך לגמרי גם מבחי' מקור להשתל' וא"כ הרי הי' האור המאיר מאתו מאיר לכל ההשתל' בהשוואה אחת וכמ"ש כחשיכא כאורה ומשוה קטן וגדול וכמו שמבחי' עגול (ההפרש בין חו"ג לת"ת שבו גם מהאור אין יניקה כמו יניקת פרעה רק מהעורף דא"א משא"כ מהפנים) אין בו חלוק מדרגות כלל בין עליון לתחתון וכמ"ש ומתחת זרועות עולם (ע' בת"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם ובלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש השני בענין במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה כו' ובענין רבות עשית כו' וע' בת"א בתוס' ביאור על הדרוש

יביאו לבוש מלכות) וכידוע ומבואר בכמה מקומות (ע' במד"ר פ' לך ר"פ מ"ד וכי מה איכפת לי' כו') הנה לזה הטעם צ"ל בחי' קו המדה (מענין קו יש להעיר מענין קוה קוותי ולענין מקוה ודו"ק) למדוד האור מהקו וחוט במדה וגבול והוא בחי' הכלים המגבילים את האור דהיינו שמעלימים את האור ומגבילים לומר עד פה תבוא ולא יותר כו' ומחמת זה אין השפע הולך ואור רק לסט' דקדושה לבד ואין לחיצונים יניקה כלל רק מבחי' אחוריים וחיצוניות דהכלים ולא מבחי' עיקר השפע מבחי' האור כו' (ע' במד"ר פ' בראשית ס"פ י"ב ע"פ ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים שלזה הטעם שיתף מדה"ד עם מדה"ר כדי שלא יהי' חטאים הרבה, ובמא"א אות ג' סעיף ה' גבול מצד הדינים הנותנים קו ומדה וגבול לכל דבר עד פה תבא גם המל' נק' כך כי היא גבול וסיום כל האצי', עו"ש גבול נעשה ע"י הדינים בוצינא דקרדוניתא כו' עכ"ל, ובי"נ הביא מלק"ת מהרח"ו ז"ל בישעי' ע"פ מי מדד בשעלו מים שהבינה הנק' מי היא נותנת גבול ומדה לכל דבר ועמ"ש בת"א ס"פ שמות ע"פ ולבך יהגה אימה איה סופר איה שוקל כו' דבחי' מדה ומשקל הנ"ל נמשך מבחי' איה ג"ר כח"ב כו' ושם פי' שהוא העגול הגדול כו' חהו עצמו ענין מי מדד כו') ואמנם ע"י פגימת הכלים ע"י העוונות כמ"ש בזהר וברע"מ ע"פ הפושעים בי בגופא דמלכא פי' בגופא היינו בבחי' האברים שנק' גופא חסד דרועא ימינא וגבורה דרועא שמאלא ת"ת גופא, והנה עד"מ באדם האבר הוא כלי לאור וחיות הנפש שמלובש בהדם כי הדם הוא הנפש ע' בלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי דרוש הראשון בענין שמי עם י"ה שס"ה ל"ת כנגד שס"ה גידין שבהם הדם כו' וכשנפגם ונוקב האבר אזי יצא לחוץ מדם וחיות שבאבר כו', כך הענין בפגם העוונות שפוגם ברמ"ח אברים שהם הכלים ע"י ביטול מ"ע וכ"ש ע"י ל"ת ועי"ז יוצא לחוץ מהאור שבתוך הכלים כו' וח"ש בוידוי דק"ש שעל המטה אם פגמתי באות יו"ד כו' והיינו כנ"ל שמצד האור כיון שנמשך מאוא"ס ב"ה דקמי' כחשיכא כאורה רק הכלים הם המגבילים וכשפוגם מהכלים יוצא מהאור לחיצונים כו' ובכ"ז יובן משארז"ל בענין שגדר את הפרוכת ויצא דם וקסבר שהרג א"ע כי האור נק' דם שהוא החיות חהו ענין ותורה אור כי זאת התורה אדם א' דם כמשנ"ת בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ובביאור אלה פקודי המשכן בענין אשר פוקד ע"פ משה פקד אותיות דפק וזהו קול דודי דופק קול דודי הוא התורה, חהו ענין ד' מראות נגעים שהם לבן מחמת הסתלקות הדם מאותו מקום ע' מזה סד"ה ביום השמע"צ כנישין יהא לכון, והמצות הם הכלים לבחי' אור דתורה ובהם וע"י הוא שמירת האור דתורה וכמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה כי תשמע בקול בפי' לשמור את כל מצותיו שע"י המצות יהי' השמירה לאור דתורה מפני שהם הכלים ובהן ועל ידן שמירת האור כו' וגם כמ"ש בד"ה את קרבני לחמי כו' תשמרו שמור זו משנה כו' ובד"ה וזאת המצוה ג"כ מענין לשמור כו' ועד"ז אמרו דדוקא כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת לפי שע"י המעשה שהוא הכלים עי"ז הוא שמירת האור שהוא החכמה, ומכ"ז יובן ענין שאין המקוה מטהר אלא באשבורן דפי' המ"מ משום שמהמדות חו"ג

יש יניקה וכיון שמגיעים המים בכ"י שוב אין יניקה ור"ל כי המים הן מרחיצין ע"ד שעלו מן הרחצה לפי ששרשן מבחי' ששם העון אינו תופס מקום כנ"ל ע"כ יכולים החיצונים ג"כ לינק מבחי' זו וכמ"ש במ"א בענין מ"ש ויריבו רועי גרר כו' לאמר לנו המים בפ' תולדות כ"ו כ' וע' מזח בת"א בד"ה ראה ריח בני, אכן כשבאו למל' שהיא בחי' הכלים המגביל המים והיא הבריכה וזהו הנק' אשבורן אזי לא נמשך ממנה לחיצונים כי הכלי מגביל כו', וא"ת א"כ במי מעין איך מטהר בזוחלין י"ל כי המעיין לפי שהוא מים חיים ונמשך מפנימית עיקר השפע אזי לא נמשך ממנו יניקה אף קודם התלבשותו בכלי כי יניקת החיצונים רק מאחוריים פרעה אותיות העורף שיניקתו מאחוריים דא"א ולא מהפנימית כמ"ש בסידור בד"ה עבדים היינו, ולפמ"ש במ"מ דמי גשמים נמשכו מחו"ג והמעיין מת"ת ות"ת זהו פנימית לגבי חו"ג כי בו מאיר הקו וכנודע מענין והנורא אל עליון וגם כי ת"ת עולה עד הכתר משא"כ חו"ג ששרשן מגיע עד חו"ב וע' בבה"ז וישב בענין וגבה מאד מסט' דיעקב כו'. עוי"ל באופן אחר כי מי גשמים שבמקוה זהו יחוד זו"נ וזהו ענין ונתתי גשמיכם בעתם והמעיין זהו יחוד חו"ב והחכמה מאין תמצא ובזו"ת שהם זו"נ יש יניקה ע"כ אין מטהר אלא באשברן ע"ד אשר זרעו בו על הארץ, אבל בג"ר אין שום יניקה כי ימותו ולא בחכמה ע"ד המעיין מטהר בין בזוחלין בין באשבורן כו'.

קיצור (יח) זחילה מרוצת המים, רהטים נו"ה אפיקי מים ונק' ג"כ מעייני הישועה, אבן זוחלת ראי' עין מי זחלין אפוי זחלתי ואירא י"ל ע"י היראה ועסק התורה צהבו פניו ממשיך בחי' מעיין גנים, עכ"פ זוחלין ע"ד והחכמה מאין תמצא, אשבורן השגה בינה מתיבתא דרקיע כי יש אור מים דרקיע. (יט) המעיין ע"ד מאין תמצא ומשם ואילך השתלשלות יש מיש וזהו המקוה, הממ"י פי' המעיין מה שנמשך ביושר דרך קו האמצעי והמקוה מה שנמשך מחו"ג, ומקו האמצעי אין יניקה ע"כ מטהר אף בזוחלין אבל מחו"ג יש יניקה לכן אינו מטהר אלא באשבורן כשנמשך השפע בכנ"י ע"ד כמה ארך אפים לפניו אכן כשנמשך מחו"ב כו' כן כאן וזהו ג"כ ענין האור והכלי שע"י שהכלי מגביל את האור לא יומשך רק במקום הראוי, וזהו ענין האשבורן שהמקוה מגביל את המים ולא יאמר רועי גרר לנו המים, והא דמעיין מטהר אף בזוחלין, מעין שאני, עוי"ל מקוה יחוד זו"נ מעיין בג"ר יחוד חו"ב.

כ) **והנה** בענין אגל"א ז"ל השל"ה פ' חיי ד' רפ"ד ע"ב ותאמר גם לגמלך אשאב ר"ת הוא אגל"א והוא שם הגבורה מדתו של יצחק כמ"ש המקובלים והוא שם היוצא מברכת אתה גבור לעולם אד' המיוסד על מדת יצחק כו' וע"ש דרפ"ה ע"ב כי העבד הוא מט"ט כמ"ש בזהר וישב דקפ"א והגמלים פי' במק"מ פ' וישב שם וז"ל עשרה גמלים הם ע"ס דבריאה ונק' גמלים לפי שגומלים חסד לתחתונים מגמלי אדוניו דאינהו בההוא גוונא ממש פי' ע"ס דבריאה מעין ע"ס דאצי' עכ"ל, וענין גמ"ח זהו בחי' גבוה כמ"ש במ"א בענין אל עליון גומל חסדים טובים כו' והתורה נק' גומל

נפשו איש חסד ברש"י פ' מפנין, ובמא"א אות ג' סעיף י"ד גמ"ח סוד הטפה היוצאת מיסוד למל' וע' בזהר בראשית ד"ג ע"א גבי עאלת אות ג' ובפ' ויחי דרל"ד ע"ב ע"פ ואגידה כו', וזהו ענין והמן כזרע גד הוא וע' בה"ז פ' בלק ד' ע"ב בענין ומספר את רובע ישראל ובפרדס ערך גמל הביא מהזהר פקודי ת"ח האי גמל רזא דגמולו ישלם לו ע"ש דינא קשיא וי"ל דהנה כתיב ויגמול שקדים ויש שקדים מתוקים ויש שקדים מרירן כו' והבן, וע' בלק"ת פ' קרח מענין ויגמול כו' ורבקה שנאמר ותרד העיינה ע"כ שאבה המים להשפיע למט"ט ולע"ס דבריאה כו' והיינו ע"י שם הגבורה אתה גבור לעולם אד' שזה מורה על תגבורת השפע וכענין מעיין המתגבר, ואפ"ל ששפע גבורה זו למט"ט ולעשרה גמלים ע"ד ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו וזהו ענין הגמול בישעי' סי' נ"ט י"ח כעל גמולות כעל ישלם ובירמי' סי' נ"א נ"ו כי אל גמולות ה' שלם ישלם, ובישעי' סי' ס"ג ז' חסדי ה' אזכיר תהילות ה' כעל כל אשר גמלנו ובתלים ססי' י"ג ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתיך אשירה לה' כי גמל עלי, ובסי' ק"ג י' ולא כעוונותינו גמל עלינו וסי' קי"ו ז' שובי נפשי למנוחייכי כי ה' גמל עלייכי וסי' קי"ט י"ז גמול על עבדך אחיה ואשמרה דבריך, והנראה כי הגמול זהו ענין במדה שאדם מודד בה מודדין לו אך מדה טובה מרובה כו', ובמד"ר פ' חיי ס"פ ותרכבנה על הגמלים רבנן אמרי מה גמל יש בו סי' טומאה וסי' טהרה כך העמידה רבקה צדיק ורשע עכ"ל, וע' של"ה פ' חיי שזהו ענין מ"ש אליעזר ההצליח ה' דרכי אם לא שמצד שנולד ממנה יעקב הצליח ה' דרכו ומצד עמלק לא הצליח דרכו, ולכן כמו"כ נאמר בענין עשרה שהם ע"ס שבהם וע"י נמשך הגמול יש בזה חסד ודין דהיינו לצדיקים כמעשיהם גמול טוב ולרשעים משלם כרעתם כמ"ש תלים קל"ז ה' שישלם לך את גמולך וכן ביואל סי' ד' ד' אשיב גמולכם בראשכם.

כא) **וזהו** ענין כי אל גמולות ה' ובילקוט פ' בשלח דס"ט סע"א רמז רל"ו ע"פ ויאמר ה' אל משה נטה את ידך על הים וישובו המים על מצרים ויחזור עליהם הגלגל ויחזור עליהם זדונם שבמחשבה שחשבו מצרים לאבד את ישראל בה אני אובדן הם חשבו לאבד את בני במים אף אני לא אפרע מהן אלא במים בור כרה ויחפרהו וגו' ישוב עמלו בראשו תלים סי' ז' ואומר כורה שחת בה יפול כו' וכן ישעי' אמר כעל גמולות כעל ישלם כו' וכן ירמי' אמר גדול העצה ורב העלילה אשר עיניך פקוחות על דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו בירמי' סי' ל"ב י"ט, וע' מפ' זה בבחיי פ' וירא ע"פ כי ידעתיו למען אשר יצוה כו' דכ"ט ע"ב ובפ' עקב בפי' והי' עקב שהוא אזהרה לאדם על המצות שהוא דש בעקביו וע"ז נאמר אשר עיניך פקוחות על דרכי בני אדם כמבואר בפ' לפני אידיהן די"ח ע"א אפי' בדקדוק פסיעות בביתו של רחב"ת וע' זח"ב פ' בא דל"ח ע"ב מענין עיניך פקוחות כו' ולתת לאיש כדרכיו ובפ' נשא ד' קכ"ט ע"ב ענוי דרישא חיוורא כו' ולית גבינין על עינא מ"ט הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל ישראל דלעילא, וכתיב אשר עיניך פקוחות עכ"ל, הרי מפרש פ' זה גדול העצה כו' אשר עיניך פקוחות כו' בעת"י א"כ משם ממש נמשך

בחי' כעל גמולות דהיינו לתת לאיש כדרכיו כו' ואף שע"י הוא מקור החסד וע"ז נאמר כי עם ה' החסד כמש"ל סעיף אך באמת לא שהדין נפעל ממנו כי הדין נפעל ע"י ז"א רק שעכ"ז הוא נמשך ממה שאין עת"י מאיר בז"א נמצא אעפ"כ נמשך מעת"י כמבואר זה בזהר נשא שם דקל"ז סע"ב באריכות, ויובן זה עוד ממ"ש בת"א פ' שמות ע"פ לבך יהגה אימה איה סופר אי' שוקל דבחי' סופר ושוקל זהו ענין קו המדה שממנו נמשך הגבול בכל הספירות עד פה תבא כמש"ל סעיף י"א, וכן המדה שבתורה נמשך מבחי' זו יעו"ש בת"א וכן השכר והעונש נמשך מזה כמ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה גבי ולכן כתיב אם בחקתי תלכו כו' וע"ז אמר הכתוב איה סופר איה שוקל פי' דהוה ס"ד כיון שמדה ומשקל זה הוא בחי' גבורה וצמצום לגבי עצמות אוא"ס ב"ה כו' א"כ הוה ס"ד דבחי' זו דקו המדה הוא מהות נפרד כו' ע"כ אמר איה סופר איה שוקל כו' שבחי' איה הוא בחי' עצמות אוא"ס שלפני הקו דקמי' כחשיכא כאורה שוין הנה הוא עצמו ממש הסופר והשוקל כו' והוא כל יכול להשפיל א"ע כו' וכמ"ש ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך עוד נת' מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש השני פ"ב שזהו פי' במקום גדלתו שם אתה מוצא ענוותנותו מה שהוא משפיל עצמו להשגיח בשמים וארץ הגשמי' בפרטי פרטיות להיות בוחן כליות ולב כו' וזהו נמשך מגדולתו לפי שהוא ית' קדוש ומובדל מכל העולמות ע"כ מעלה ומטה שוין אצלו כו' ע"כ מה שהוא משגיח בשפלים אין זה ירידה יותר ממה שהוא משגיח במלאכי השרת כי אצלו הכל שוין וזהו איה סופר שהמלאכים אומרים איה מקום כבודו שאינו מושג כלל, ומזה ממש נמשך הקו ומדה שיהי' סופר ושוקל כו' אשר עיניך פקוחות על דרכי בני אדם וע"ז נאמר כי אל גמולות ה' וזהו ע"ד כי אל דעות ה' ולא נתכנו עלילות וע' זח"ג האזינו דרמ"ב סע"ב אבל לע"ק סתימאה לא נתכנו, והרי שם דר"צ סע"א מבואר א' ר"ש כל מה דאמינא דע"ק וכל מה דאמינא דזעיר אנפין, כולא חד כולא הוא חד מלה לא תליא בה פרודא עכ"ל, הרי מבואר דע"ק וז"א כולא חד, והיינו ע"ד כי הוי' הוא האלקים שהם ב' מדות מדה"ר ומדה"ד והכל אחד שהם הכל מדותיו ית' ומתייחדים יחד וע' בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' אני הוי', ובלק"ת סד"ה וידעת היום דרוש השני וסד"ה כי תשמע בקול, וכן פי' בזהר נשא דף קמ"ג ע"א וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים ר"ל ז"א וכולא הוא חד, ועד"ז פי' בלק"ת פ' בהר סד"ה את שבתותי תשמרו בפי' אני הוי' וא"כ ולו נתכנו עלילות היינו בבחי' ע"י אלא שזהו נמשך ע"י ז"א ולכן לגבי ע"י נאמר ולא באלף וכמ"ש במשנה ספ"ה דסוטה בפי' לו איחל באיוב סי' י"ג ט"ו דר"ל לו אני מצפה וכדפי' הרע"ו ויש לו באלף שהוא משמש ולו בוא"ו וע' תוי"ט שם ובזח"א ס"פ וירא דק"ב ע"ב כך אעפ"י שלגבי ע"י נאמר ולא באלף נתכנו עלילות הפי' כמו ולו בוא"ו אלא לפי שמ"מ עיקר בחי' זו נפעל ע"י ז"א שהוא המדות דאצי' ע"כ לגבי ע"ק נאמר ולא באלף וכענין הוא צוה ונבראו, ולא נאמר ברא כמבואר בת"א בד"ה וקבל היהודים ובלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי, וזהו אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם וכנ"ל דהיינו מבחי' עת"י דלית גבינין כו' וזהו כעל גמולות כו' די"ל מהו לשון כעל

אלא לפי שעיקר בחי' לשלם לאיש כמעשהו זהו נמשך ע"י ז"א ששם יש חו"ג ממש, ושייך שם מדה"ד משא"כ בע"ק שמשם אין נמשך הדין רק מפני שאין מתגלה מחמת זה נמשך הדין מז"א א"כ אין הדין נמשך מע"ק כ"א מה שאינו מאיר אורו כו' לכך נק' כעל גמולות בבחי' על ומקיף עליהם כנודע מענין על הוי' על שמים על כל מים, במא"א ע' סל"ה עד"ז הוא ענין כעל גמולות כעל ישלם.

כב) **ועיין** עוד בילקוט רמז תשט"ו ובח"ב רמז שי"ט מענין כעל גמולות ובמדרש תלים סי' קי"ט ע"פ גמול על עבדך אחי' ואשמרה דבריך אמר ישעי' כעל גמולות כעל ישלם כך הקב"ה משלם לרשעים לפי שהם גומלים כו' הרעה הבאה על הרשעים לא הקב"ה מביאה עליהם, וכה"א מפי עליון לא תצא הרעות והטוב אלא הם גומלים לנפשם כו' ור"ל שמדקדק בפי' כעל גמולות שהשכר והעונש אינו ע"ד שלמטה מלך במשפט יעמיד ארץ לשלם שכר לעושי טובה כפי חכמתו ושיעורו וכן עונש לעושי הרעה, אבל למעלה הרשע במעשיו מביא על עצמו הגמול והעונש וכמ"ש בשל"ה שהשכר והעונש הוא טבעי כמו שהזורע חטים יצמחו חטים וכשזורע דברים רעים יצמחו דברים רעים, כך מעשה הטוב נק' זריעה זורע צדקות ועי"ז מצמיח ישועות והרשע זורע און וכן יקצור כו' שבמעשיו הרעים מעורר הגבורות הקשות עליו וכמ"ש בישעי' סי' ג' י"א אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו ע' מזה במד"ר פ' נח דל"ה ב' פל"ג פ' אמור קצ"ו א' ר"פ כ"ז ילקוט שכ"ג קט"ג אדר"נ פ"מ של"ה צח"א וע' מזה בזח"א פ' בראשית דנ"ד ע"ב גבי ויביא קין מפרי האדמה גמול ידיו יעשה לו ויובן עפמ"ש בזהר פ' תצוה דקפ"א ע"ב ובפ' קדושים דפ"ז א' שקין רצה להקריב הסט"א ולדחות הקדושה וזה הי' עיקר קרבנו וגמול ידיו יעשה לו ובזהר ויחי דרי"ט ע"ב פי' אוי לרשע רע על המוציא ז"ל וע"ז ג"כ שייך כי גמול ידיו יעשה לו שהוא דחה את השכינה שלא תקבל מבחי' ונהר יוצא מעדן והמשיך מבחי' נהר זה לנהרות בבל, וע"כ כגמול ידיו המשיך עליו הדין ועיין זהר פ' נח דס"ב א' ודס"ו ע"ב ע"פ וירפא את מזבח ועיין עוד בזהר פ' שמות ד"א ע"א בפי' אוי לרשע רע שהוא בחי' רשע ורע לו וע' פירושו בסש"ב פי"א ובבחיי פ' משפטים ד"ק ע"ד ע"פ וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה שזהו הנק' בגמ' רשע ערום ונק' בלשון התורה רשע רע שנאמר אוי לרשע רע לפי שהוא מושך כח מן הכח ההוא שנק' רע כו' ובבחיי ר"פ קרח וז"ל וכאו"א יאכל מה שזרע וילקוט פרי בין צדיק בין רשע הוא שכתוב אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו וכתיב ברשע אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו ובגמ' ספ"ק דקדושין ד"מ ע"א אמרו צדיק כי טוב כו' טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב כו' כיוצא בדבר אתה אומר אוי לרשע רע כו' אלא רע לשמים ולבריות זהו רשע רע, והמכוון י"ל כי הצדיק כשהוא טוב לשמים ממשיך השפע למעלה בבחי' שמים דהיינו בז"א דאצי' אבל כשהוא ג"כ טוב לבריות ממשיך השפע משמים לארץ דהיינו יחוד זו"ב שיומשך השפע גם במקור דבי"ע וע' בסידור בפי' ברוך שאמר גבי ברוך מרחם על הארץ ברוך מרחם על הבריות וכן להפך כשהוא רע

לשמים ולא לבריות אף שפוגם למעלה עכ״ז למטה לא נתגלה הרע אבל כשהוא ג״כ רע לבריות ממשיך הרע למעלה ולמטה ולכן גמול ידיו יעשה לו ע״ד ויגמול שקדים שקדים מרירן ע׳ זהר שמות דס״ו ע״ב שיביא עליו הרעה בשקידה ומהירות, ואפשר להעיר לענין טוב לשמים וטוב לבריות מענין ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב, וענין שהוכפל אולי יש להעיר מענין כל עסקא דשבתא כפול זכור ושמור וביום השבת שני כבשים כו׳ ואפ״ל עוד ב״פ טוב ע״ד טוב ה׳ לכל וכתיב טוב ה׳ לקוו שהם ב׳ בחי׳ הא׳ חיות העולמות הב׳ המכונה בשם יחוד וזיווג המדות עליונות כו׳, עוי״ל ב״פ טוב ע״ד יעשה שלום לי יעשה לי שלום בפשמ״ע ושלום בפמשמ״ט כו׳.

(א) **מקוה** ישראל לשון תקוה ולשון מקוה המטהר. (ב) התפלה נק׳ מקוה המטהר מל׳ והיא בריכה וחפירה וגם בינה נק׳ כן גם התפלה מקוה לשון קוה קוויתי ה׳. (ג) והטהרה סלח לגר שעלו מן הרחצה. (ד) מ׳ סאה כמנין לאט גבי מי שילוח, כי צלותא בחשאי קול דממה דקה. (ה) מקוה אותיות קומה לתקן שיעור קומה, וזהו מקוה ישראל ע״י המשכת שם הוי׳ ממעמקים. (ו) קומת אדם ח״י טפחים ח״י ברכאן דצלותא, מ׳ סאה מד׳ אותיות הוי׳ חו״ב תו״מ כי אל דעות הוי׳, ובים ומקוה מאיר שם הוי׳ דלעילא, לכן הטבילה זהו הביטול בעלמא דאתכסיא. (ז) המקוה מ״ם מרובעת דרביעא על בנין ע״ד מי ברא אלה, שנפתח מעט מ׳ סתומה דלמרבה המשרה וזהו מי מטהר אתכם, מי יתן טהור מטמא ובארבעים יום מר״ח אלול עד יוהכ״פ מתחיל להאיר מ׳ הנ״ל כדי להמשיך גלוי המלך הקדוש שאומרים בעשי״ת שמתחיל ג״כ באות מ׳. (ח) כימים הראשונים, ברצון שעשועים יום יום זכו לשלשה בחי׳ שנק׳ ראשון זהו ג׳ יודין, והד׳ בחי׳ הכוללם יחד. (ט) ויהי שם עם ה׳ משה לא מת כי גם בדור המדבר פי׳ במדבר הזה יתמו ע״ד תמים תהי׳ עם ה׳ לקמן סי״ד, ואח״כ ושם ימותו כענין נפ״א אליך ה׳ נפשי אשא ולכן מ״ש וימת משה שזכה לבחי׳ במיתתן רואין ועד״ז באלול עד יוהכ״פ צריך אדם לקיים ענין אין התורה מתקיימת אלא במי שממית א״ע עליה. (יוד) ארבעים יום וארבעים לילה רנה של תורה ביום ובלילה, ע״ד כלתה נפשי כלה שארי, ונגד זה ב׳ המשכות אני לדודי את ה׳ האמרת היום, ודודי לי וה׳ האמירך. (יא) לחם לא אכל לחמה ומימי׳ של תורה אכל ושתה היינו חו״ב רוחניות של מ״ן. (יב) עד״ז יובן מעלת התענית שגבוה מן הקרבנות שממשיך מעילא לתתא או עכ״פ בבחי׳ אדם כי יקריב מכם. (יג) ע״ל ס״ט וי״ל עם ה׳ ע״י פנימית התורה כי אורייתא סתים וגליא קוב״ה סתים וגליא תרומה תורה מ׳ יום ויש תרומה מלמטלמ״ע ומלמעלמ״ט מ׳ יום ד׳ מוחין. (יד) ענין עם ה׳ החסד, ונהורא עמו שריא.

ענין יוהכ"פ אסור בתשמיש מבואר בבה"ז פ' אמור ע"פ אך לא בת אמי כו'
והנה לפי המבואר שם מבואר להדיא דמעלת דשבת שבו יש יחוד קובה"ו גבוה מיוהכ"פ והיינו לפי שבשבת נטלא מבי אבא בחי' מוחין דאבא משא"כ יוהכ"פ הוא בחי' בת אמי, ולהבין דבכמה מקומות משמע דיוהכ"פ גבוה משבת שלכך נק' שבת שבתון כמ"ש האזינו תקס"ד וגם מבואר כן מענין ה' עינויים שהם אכילה פנימית משא"כ בשבת אכילה חיצוניות והגראה דאכילה פנימי' היינו מה שלמעלה מבחי' בירורים, גם נודע מענין ז"פ שאומרים ה' הוא האלקים דהעלי' בעתיק כו' עד דז"א כאלקים חשוב וא"כ מאי נפ"מ במה דבשבת יחוד זו"נ כיון שהעלי' שמעלה מז"א, והנלע"ד עפמ"ש הרמ"ז פ' אמור על ד"ק ע"ב שביוהכ"פ מקבלת אורות עליונים מאד וכעין זיווג שהוא ה"ג ממותקות משא"כ בר"ה הסתלקות האורות כו' אמנם מ"מ להיותו בחי' עלי' אין זה נק' זיווג כי ענין הזיווג להיות הגילוי למטה דוקא ועמ"ש ע"פ כדכד כדין וכדין כו' והגילוי למטה דוקא ע"י אמצעות ז"א בחי' חסד דכורא ומקורו מחכמה, משא"כ קו השמאל בינה עליו' אין נק' זיווג, לכן ודאי יש מעלה יתירה ביוהכ"פ שהעליות למעלה יותר בחי' תשובה העלי' למעלה אפילו מיחו"ע דהיינו בכתר ומש"ה מכפר על כל הפגמים אך מ"מ צ"ל קחו עמכם דברים ושובו כו' להמשיך למטה ע"י תומ"צ כמאמרז"ל לא נברא העולם אלא לפו"ר כדי שיהי' גילוי למטה, והתשובה אינו רק לפי שעה כמ"ש בסוף ביאור ב' דשובה ישראל תקס"ה, וזהו שמע"צ שאחר יוהכ"פ שאז בת אבי היא וכן בשבת.

הקיצור שביוהכ"פ עלי' יותר כי גבו' בשרשן גבוהים יותר וכן בינה ע'
בביאור דיוצר הרים כו' אך בבחי' א' שבת ושמע"צ כי זהו המשכה למטה וזהו דוקא ע"י יחוד ז"א, וז"ש מים רבים לא יוכלו כו' כדפי' בס' ר"ד דאורות אי' וא"א לא ירוו צמאונה נגד תשוקתה ליחוד ז"א והטעם כנ"ל דהעיקר הוא להיות המשכה, וזהו יוה"כ כפורים כי בפורים מקבלת ג"כ שלא ע"י ז"א כו' וזהו כי יקח איש אשה חדשה (ע' שוש אשיש) היינו ר"ה ויוהכ"פ מתחל' עלי' וזהו לא יצא בצבא שלא יתלבש בנו"ה להיות השפעה וז"ש ויגבה ה' צבאות במשפט כי היחוד עם לא' מחשבה גילה ולא גילוי למטה כו', ולא יעבור עליו לכל דבר שההשפעה למל' הנק' דבר נמשכה שלא ע"י ז"א ואזי נקי יהי' שנמשך מזל לביתו מל' בנעילה לכפר פגמי השנה העברה ואח"כ ושמח בסוכות.

מאורי אש ביוהכ"פ, עיין תורה כי ביום הזה יכפר תקס"ב ענין צור ביוהכ"פ מקור האש וכו' והמ"י.

מראה מקומות

מראה מקומות
לפסוקי תנ"ך
(נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שיחי' חיטריק)

א.

אב המון גוים : **בראשית יז, ד.**
אבירי לב : **תהלים עו, ו.**
אבל חרדה גדולה נפלה עליהם : **דניאל י, ז**
אדם ובהמה תושיע ה' : **תהלים לו, ז.**
אדם אתם : **יחזקאל לד, לא.**
אהבתי אתכם אמר ה' : **מלאכי א, ב.**
אהי' אשר אהי' : **שמות ג, יד.**
אהל בל יצען : **ישעי' לג, כ.**
אוהב ה' שערי ציון : **תהלים פז, ב.**
אוהב מוסר אוהב דעת : **משלי יב, א.**
אוי לרשע רע : **ישעי' ג, יא.**
אוסרי לגפן : **בראשית מט, יא.**
אור זרוע לצדיק : **תהלים צז, יא.**
אז יבקע כשחר אורך : **ישעי' נח, ח.**
אז ידלג כאיל פסח : **שם לה, ו.**
אז ראה ויספרה : **איוב כח, כז.**
אז תפקחנה עיני עורים : **ישעי' לה, ה.**
אז תשמח בתולה במחול : **ירמי' לא, יג.**
אז תתענג על הוי' : **ישעי' נח, יד.**
אזכיר את שמי : **שמות ל, כד.**
אחד הי' אברהם : **יחזקאל לג, כד.**
אחות לנו קטנה : **שה"ש ח, ח.**
אחכמה והיא רחוקה ממני : **קהלת ז, כג.**
אחרי ה' ילכו כארי' ישאג : **הושע יא, י.**
אחרי ה' אלקיכם תלכו : **דברים יג, ה.**
איה סופר איה שוקל : **ישעי' לג, יח.**
אילה שלוחה : **בראשית מט, כג.**
אין כמוך באלקים : **תהלים פו, ח.**
אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא : **קהלת ז, כ.**
איש אמו ואביו תיראו : **ויקרא יט, ג.**
אתי מלבנון כלה : **שה"ש ד, ז.**
אכלתי יערי עם דבשי : **שם ה, א.**
אל זה אביט אל עני ונכה רוח : **ישעי' סו, ב.**
אל נוה קדשך : **שמות טו, יג.**
אל קין ואל מנחתו לא שעה : **בראשית ד, ה.**
אלביש שמים קדרות: **ישעי' נ, ג.**

אלה תולדות בהבראם : **בראשית ב, ד.**
אלה תולדות יעקב יוסף : **שם לז, ב.**
אלקים נצב בעדת א־ל : **תהלים פב, א.**
אליך נשאתי את עיני : **שם קמג, ח.**
אלף אלפי וריבוא רבבן : **דניאל ז, י.**
אם ארעב לא אומר לך : **תהלים נ, יב.**
אם הבנים שמחה : **שם קיג, ט.**
אם יהי' אלקים עמדי : **בראשית כח, כ.**
אם עוונות תשמר י־ה : **תהלים קל, ג.**
אם צדקת מה תתן לו: **איוב לה, ז.**
אם רחץ ה' : **ישעי' ד, ד.**
אמרו צדיק כי טוב : **שם ג, י.**
אמרות ה' אמרות טהורות : **ישעי' יב, ז.**
אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני : **קהלת ז, כג.**
אני אמרתי אלקים אתם : **תהלים פב, ו.**
אני ה' הוא שמי : **ישעי' מב, ח.**
אני ה' לא שניתי : **מלאכי ג, ו.**
אני ראשון ואני אחרון : **ישעי' מד, ו.**
אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך : **שם מג, כה.**
אנכי ארד עמך : **בראשית מו, ד.**
אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ : **שמות כ, ב.**
אספרה אל חק : **תהלים ב, ז.**
אסתר אסתיר פני : **דברים לא, יח.**
אקים את סוכת : **עמוס ט, יא.**
ארבע הידות יהי' לכם : **בראשית מז, כד.**
ארדה נא ואראה : **שם יח, כא.**
ארוממך אלי המלך : **תהלים קמה, א.**
ארחות ה' : **שם כה, י.**
ארך ימים אשביעהו : **שם צא, טז.**
ארץ אוכלת יושביה : **במדבר יג, לב.**
ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה : **דברים יא, יב.**
ארץ החיים : **ישעי' לח, יא.**
ארץ לא שבעה מים : **משלי ל, טז.**
אשה בבתוליה יקח : **ויקרא לא, יג.**
אשה יראת ה' היא תתהלל : **משלי לא, ל.**

אשר ברא אלקים' לעשות : בראשית ב, ג.
אשר יעשה אותם האדם : יחזקאל כ, יא.
אשר לא עלה עליה עול : במדבר יט, ב.
אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם : מיכה ז, כ.
אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם : ירמי' לב, יט.
אשר צפנת ליראיך : תהלים לא, כ.
אשרי הגבר אשר תייסרנו י-ה : שם צד, יב.
אשרי העם יודעי תרועה : שם פט, טז.
אשרי משכיל אל דל : שם מא, ב.
אשרי תבחר ותקרב : שם סה, ה.
אשת חיל עט"ב : משלי יב, ד.
את האור כי טוב : בראשית א, ד.
את הלבוש ואת הסוס : אסתר ו, י.
את השמים ואת הארץ אני מלא : ירמי' כג, כד.
את ה' האמרת היום : דברים כו, יז.
את משכן ה' טמא : דברים יט, יג.
את פניך ה' אבקש : תהלים כז, ח.
אתה כהן לעולם : שם קי, ד.
אתם נצבים היום כולכם : דברים כט, ט.

ב.

בא' מעיניך : שה"ש ד, ט.
באור פני מלך חיים : משלי טז, טו.
באור פניך יהלכון : תהלים פט, טז.
באורך נראה אור : שם לו, י.
בבכי יבואו : ירמי' לא, ח.
בבקר יאכל עד : בראשית מט, כז.
בדבר ה' שמים' נעשו : תהלים לג, ו.
בהמות הייתי עמך : שם עג, כב.
בהתאסף ראשי עם : דברים לג, ה.
בורא ניב שפתים : ישעי' נז, יט.
בזעקך יצילוך קבוציך : שם יג.
בזאת יבוא אהרן אל הקדש : ויקרא טז, ג.
בחדש השביעי באחד לחדש : שם כג, כד.
בחכמה יבנה : משלי כה, ג.
בחרבי ובקשתי : בראשית מח, כב.
בי מלכים ימלוכו : משלי ח, טו.
ביום בחרי בישראל : יחזקאל כ, ה.
ביום ההוא יהי' ה' אחד : זכרי' יד, ט.
ביום השמיני עצרת תהי' לכם : במדבר כט, לה.
ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך : מלכים-א ח, י.
בירח האתנים : שם ב.
בכל קראינו אליו : דברים ד, ז.
בכסא ליום חגינו : תהלים פא, ד.

במשוך היובל : שמות יט, יג.
במשפט יעמיד ארץ : משלי כט, ד.
בן חכם ישמח אב : שם י, א.
בני בכורי ישראל : שמות ד, כב.
בנים אתם לה' : דברים יד, א.
בסוכות תשבו שבעת ימים : ויקרא כג, מב.
בעבר הנהר ישבו אבותיכם : יהושע כד, ב.
בצלמו בצלם אלקים : בראשית א, כז.
ברוח שפתיו : ישעי' יא, ד. (וברות).
בשובה ונחת תושעון : שם ל, טו.
בתולה ואיש לא ידעה : בראשית כד, טז.
בתורת ה' חפצו ובתרותו יהגה : תהלים א, ב.

ג.

גבורי כח עושי דברו : תהלים קג, כ.
גדול אדונינו ורב כח : שם קמז, ה.
גדול ה' ומהולל מאד : שם קמה, ג.
גדילים : דברים כב, יב.
גור ארי' כו' : בראשית מט, ט.
גורו לכם מפני חרב : איוב יט, כט.
גיל יגיל אבי צדיק : משלי כג, כד.
גיאות לבש עוז התאזר : תהלים צג, א.
גילי מאד בת ציון : זכרי' ט, ט.
גם את העולם נתן בלבם' : קהלת ג, יא.
גם צפור מצאה בית : תהלים פד, ד.

ד.

דבר מלך שלטון : קהלת ח, ד.
דברי חכמים בנחת נשמעין : שם ט, יז.
דבש מצאת אכול דייך : משלי כה, טז.
דע את אלקי אביך : דה"א כח, ט.
דורש כו' עיני כו' : דברים יא, יב.
דרשו את ה' בהמצאו : ישעי' נה, ו.
דרשתי את ה' ועגני : תהלים לד, ה.

ה.

האזינו השמים : דברים לב, א.
האזינו כל יושבי חלד : תהלים מט, ב.
הבו לה' כבוד ועוז : שם כט, א. צו, ז.
הבל הבלים : קהלת א, ב.
הבן יקיר לי אפרים : ירמי' לא, כ.
ההוא אמר ולא יעשה : במדבר כג, יט.
ההרים רקדו כאילים : תהלים קיד, ו.
הוא ישופך ראש : בראשית ג, טו.
הוא עשנו ולא אנחנו : תהלים ק, ג.
הוד והדר לבשת : שם קד, א.
הולך את חכמים יחכם : משלי יג, כ.
החכמה תחיי' : קהלת ז, יב.
החכמה תעז לחכם : שם יט.

והסוב בעיניך עשיתי: מלכים-ב כ, ג. ישעי' לח, ג.
והטיבך והרבה מאבותיך: דברים ל, ה.
והיא מרת נפש ותתפלל על ה': שמואל-א א, י.
והיה ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים: זכרי' יד, ח.
והיה ביום ההוא יתקע בש"ג: ישעי' כז, יג.
והיה בעבור כבודי כו': שמות לג, כב.
והיה בשמוע את דברי האלה הזאת: דברים כט, יח.
והיה ה' לי לאלקים: בראשית כח, כא.
והיה ה' מלך על כל הארץ: זכרי' יד, ט.
והיה כי יבאו עליך כו' הברכה והקללה: דברים ל, א.
והיה כי ירעב והתקצף וקלל: ישעי' ח, כא.
והיה לכם לזכרון: במדבר י, י.
והיה מידי חודש בחדשו: ישעי' סו, כג.
והים עליהם מלמעלה: מלכים-א ז, כה.
והכסיל בחשך הולך: קהלת ב, יד.
והמים להם חומה: שמות יד, כט.
והמן כזרע גד: במדבר יא, ז.
והמשכילים יזהירו: דניאל יב, ג.
והנה קמה אלומתי: בראשית לז, ז.
והנה שלשה אנשים נצבים: שם יח, ב.
והנה שלשה עדרי צאן: שם כט, ב.
והניף ידו על הנהר: ישעי' יא, טו.
והעברת שופר: ויקרא כה, ט.
והר סיני עשן: שמות יט, יח.
והריחו ביראת ה': ישעי' יא, ג.
והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני: במדבר י, ט.
והשביע בצחצחות נפשך: ישעי' נח, יא.
והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה: במדבר ה, כא.
והשיב את אשמו בראשו: שם ז.
והתוודו את חטאתם: שם.
וזכור את בוראך: קהלת יב, א.
וזכרתי את בריתי יעקב: ויקרא כו, מב.
וזכרתם: במדבר טו, לט.
וזרח השמש: קהלת א, ה.
וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם: יחזקאל לו, כה.
וחטאיך בצדקה פרוק: דניאל ד, כד.
וחיך אוכל יטעם: איוב יב, יא.
וחמושים עלו: שמות יג, יח.
וחסד ה' מעולם עד עולם על יראיו: תהלים קג, יז.
וחסדי מאתך לא ימוש: ישעי' נד, י.
וחסידך ירננו: תהלים קלב, ט.
ויאבק איש עמו: בראשית לב, כה.
ויאסור יוסף את מרכבתו: שם מו, כט.
ויאצל מן הרוח: במדבר יא, כה.
ויאר את הלילה: שמות יד, כ.
ויבואו בני האלקים להתייצב על ה': איוב ב, א.
ויברא אלקים את האדם בצלמו: בראשית א, כז.
ויברך אלקים את יום השביעי: שם ב, ג.
ויגבה ה' צבאות במשפט: ישעי' ה, טז.
ויגבה לבו בדרכי ה': דה"ב יז, ו.
ויגד לך תעלומות חכמה: איוב יא, ו.
ויגמול שקדים: במדבר יז, כג.
ויגש יעקב ויגל את האבן: בראשית כט, י.
וידבר ג' אלפים משל: מלכים א ה, יב.
וידעת היום והשבות אל לבבך: דברים ד, לט.
והוי' בהיכל קדשו: חבקוק ב, כ.
והוי' האמירך היום: דברים כו, יח.
והוי' נתן קולו לפני חילו: יואל ב, יא.
והוי' פקד את שרה: בראשית כא, א.
ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם: דברים לג, ה.
ויהי דוד בכל דרכיו משכיל: שמואל א יח, יד.
ויהי האדם לנפש חי': בראשית ב, ז.
ויהי היום ויבואו בני האלקים: איוב ב, א.
ויהי כאשר ראה יעקב את רחל: בראשית כט, י.
ויהי ערב ויהי בקר יום השישי: שם א, לא.
ויהי קול השופר הולך וחזק: שמות יט, יט.
ויהי שם עם ה' ארבעים יום: שם לד, כח.
ויהס כלב: במדבר יג, ל.
ויהפוך את הקללה לברכה: דברים כג, ו.
ויזכור את בריתו את אברהם: שמות ב, כה. (ויזכור אלקים).
ויזעק סיסרא: שופטים ד, יג.
ויחרד כל העם: שמות יט, טז.
ויחשוף יערות: תהלים כט, ט.
ויטע אשל בבאר שבע: בראשית כא, לג.
ויין ישמח: תהלים קד, טו.
וייצר ה' אלקים את האדם: בראשית ב, ז.
ויכל אלקים ביום השביעי: שם ב.
ויכולו השמים והארץ: שם א.
ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם: במדבר לג, ב.
וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
וימת שם: דברים לד, ה.
ויניחהו בג"ע לעבדה: בראשית ב, טו.

ויסב חזקיהו פניו : **ישעי' לח, ב.**
ויסופו ענוים : **שם לט, יט.**
ויעבור ה' על פניו ויקרא : **שמות לד, ו.**
ויעש את הרקיע : **בראשית א, ז.**
ויעש את שני המאורות : **שם טז.**
ויפח באפיו נשמת חיים : **בראשית ב, ז.**
ויפלו כו' ויאמרו ה' הוא האלקים : **מלכים א יח, לט.**
ויצא כברק חצו : **זכרי' ט, יד.**
ויצג את המקלות אשר פצל : **בראשית ל, לח.**
ויצוונו ה' לעשות את כל החוקים : **דברים ו, כד.**
ויצעק איש אפרים : **שופטים יב, א.**
ויצעקו אל ה' בצר להם : **תהלים קז, ז.**
ויקח מאבני המקום : **בראשית כח, יא.**
ויקם עדות ביעקב : **תהלים עח, ה.**
ויקרא לו ה' שלום : **שופטים ו, כד.**
וירא והנה איל : **בראשית כב, יג.**
וירא יעקב כי יש שבר במצרים : **שם מב, ב.**
וירד ה' על ה"ס : **שמות יט, כ.**
ויריחו סוגרת ומסוגרת : **יהושע ו, א.**
וירפא את מזבח ה' ההרוס : **מלכים־א יח, ל.**
וישא יעקב את קולו : **בראשית כט, יא.** (וישא את קולו).
וישב יעקב בארץ : **בראשית לז, א.**
וישב שלמה על כסא ה' : **דה"א כט, כג.**
וישטום עשו את יעקב : **בראשית כז, מא.**
וישע ה' אל הבל : **שם ד, ד.**
ויתרון ארץ בכל היא : **קהלת ה, ח.**
וכי יפתח איש בור : **שמות כא, לג.**
וכבוד הדר מלכותו : **תהלים קמה, יב.**
וכבוד ה' מלא את המשכן : **שמות מ, לד.**
וכל אדם לא יהי' באוהל מועד : **ויקרא טז, יז.**
וכל בניך לימודי ה' : **ישעי' נד, יג.**
וכל חפציך לא ישוו בה : **משלי ג, טו.**
וכמטמונים תחפשנה בהמצאו : **שם ב, ד.**
וכנפיהם פרודות : **יחזקאל א, יא.**
וכסה ענן הקטרת : **ויקרא טז, יג.**
וכפר על הקודש מטומאות בנ"י : **שם טז.**
וכרחל לפני גוזזי' נאלמה : **ישעי' נג, ז.**
ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם : **דברים כג, ו.**
ולא יכנף עוד מוריך : **ישעי' ל, כ.**
ולא יראה לך שאור בכל גבולך : **שמות יג, ז.**
ולא עמד איש אתו בהתוודע : **בראשית מה, א.**
ולא ראה עמל בישראל : **במדבר כג, כא.**
ולא רחוקה היא ממך : **דברים ל, יא.**
ולא שמעו אל משה מקוצר רוח : **שמות ו, ט.**

ולא תתורו אחרי לבבכם : **במדבר טו, לט.**
ולזכרון בין עיניך : **שמות יג, ט.**
ולכל בשרו מרפא : **משלי ד, כב.**
ולכל תכלית הוא חוקר : **איוב כח, ג.**
ולמקוה המים קרא ימים : **בראשית א, י.**
ולקחתם לכם ביום הראשון : **ויקרא כג, מ.**
ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי : **תהלים נ, טז.**
ומדברך נאוה : **שה"ש ד, ג.**
ומל ה' אלקיך את לבבך : **דברים ל, ו.**
ומלוה ה' חונן דל : **משלי יט, יז.**
ומעיל צדקה יעטני : **ישעי' סא, י.**
ומעין מבית ד' יצא : **יואל ד, יח.**
ומשביע לכל חי רצון : **תהלים קמה, טז.**
ומשם יפרד : **בראשית ב, י.**
ומשם יקבצך : **דברים ל, ד.**
ונאספו שם כל העדרים : **בראשית כט, ג.**
ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר : **ישעי' מ, ה.**
ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן : **בראשית ב, י.**
ונהר יחרב ויבש : **איוב יד, יא.**
ונהורא עמיה שריא : **דניאל ב, כב.**
ונחה עליו רוח ה' : **ישעי' יא, ב.**
ונפת צופים : **תהלים יט, יא.**
ונתתי לך מהלכים בין העומדים : **זכרי' ג, ז.**
ונתתי נגע צרעת : **ויקרא יד, לד.**
וסביביו נשערה : **תהלים נ, ג.**
ועבד הלוי הוא : **במדבר יח, כג.**
ועברתי בארץ מצרים : **שמות יב, יב.**
ועדה המצבה : **בראשית לא, נב.**
ועיר פרא אדם יולד : **איוב יא, יב.**
ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם : **יחזקאל א, כו.**
ועמדו רגליו ביום ההוא **זכרי' יד, ד.**
ועמך כולם צדיקים : **ישעי' ס, כא.**
ועמך לא חפצתי : **תהלים עג, כה.**
ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם : **שמות כה, ח.**
ועשית ציץ : **שם כח, לו.**
ועת לדבר : **קהלת ג, ז.**
ועתה יגדל נא כח אד' : **במדבר יד, יז.**
ועתיק יומין יתיב : **דניאל ז, ט.**
ופני ארי' אל הימין : **יחזקאל א, י.**
ופני לא יראו : **שמות לג, כג.**
ופניהם וכנפיהם : **יחזקאל א, ח.**
וצדקה תהי' לנו : **דברים ו, כה.**
וצפונך תמלא בטנם : **תהלים יז, יד.**
וקו שלשים באמה : **דה"ב ד, ב.**
וקול השופר חזק מאד ויחרד כל העם : **שמות יט, טז.**

וקרא זה אל זה ואמר קדוש : **ישעי' ו, ג.**
וקראת לשבת עונג : **שם נח, יג.**
וקרעו לבבכם : **יואל ב, יג.**
וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר : **שם מ, ה.**
וראית את אחורי ופני לא יראו : **שמות לג, כג.**
וראית בשבי' אשת יפ"ת : **דברים כא, יא.**
ורדו בדגת הים : **בראשית א, כו.**
ורוח אלקים מרחפת : **שם, ב.**
ורוח הטומאה אעביר מן הארץ : **זכרי' יג, ב.**
ורוח לבשה את עמשי : **דה"א יב, יט.**
ורחל יפ"ת ויפ"מ : **בראשית כט, יז.**
וריח אפך כתפוחים : **שה"ש ז, ט.**
וריח שלמותייך : **שם ד, יא.**
ושאבתם מים בששון : **ישעי' יב, ג.**
ושבת עד ה' אלקיך : **דברים ל, ב.**
ושם הקטנה רחל : **בראשית כט, טז.**
ושמי ה' לא נודעתי להם : **שמות ו, ג.**
ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט : **בראשית יח, יט.**
ושמתם את דברי אלה על לבבכם : **דברים יא, יח.**
ושער רישי' כעמר נקא : **דניאל ז, ט.**
ושפחה כי תירש גבירתה : **משלי ל, כג.**
ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים : **ישעי' מ, יב.**
ותבואי בעדי עדיים : **יחזקאל טז, ז.**
ותורתך בתוך מעי : **תהלים מ, ט.**
ותיבב אם סיסרא : **שופטים ה, כח.**
ותלך לדרוש את ה' : **בראשית כה, כב.**
ותמלא כדה : **שם כד, טז.**
ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה : **משלי לא, טו.**
ותקש בלדתה : **בראשית לה, טז.**
ותשב באיתן קשתו : **שם מט, כד.**
ותשליך במצולות ים כל חטאתם : **מיכה ז, יט.**
ותקעתם בחצוצרות : **במדבר י, י.**
ותתן טרף לביתה : **משלי לא, טו.**
ותתפלל חנה על ה' : **שמואל־א א, י.** (ותתפלל על ה').
ותתצב אחותו מרחוק : **שמות ב, ד.**

ז.

זאת בריתי : **בראשית יז, י.**
זאת חקת התורה : **במדבר יט, ב. לא, כא.**
זבח תודה יכבדנני : **תהלים נ, כג.**
זה אלי : **שמות טו, ב.**
זה השער לה' : **תהלים קיח, כ.**
זה שמי וזה זכרי : **שמות ג, טו.**
זה שמי לעלם : **שם.**
זכר ונקבה בראם ויברך : **בראשית ה, ב.**
זכר חסדו : **תהלים צח, ג.**
זכר רב טובך יביעו : **שם קמה, ז.**
זכרון תרועה : **ויקרא כג, כד.**
זכרתי לך חסד נעורייך : **ירמי' ב, ב.**

ח.

חגרה בעוז מתניה : **משלי לא, יז.**
חטאים תרדף רעה : **שם יג, כא.**
חי ה' אשר עמדתי לפניו : **מלכים־א יז, א.**
חכמות בחוץ תרונה : **משלי א, כ.**
חכמות בנתה ביתה : **שם ט, א.**
חכמת אדם תאיר פניו : **קהלת ח, א.**
חלק ה' עמו : **דברים לב, ט.**
חנון ורחום : **תהלים קמה, ח.**
חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו : **ישעי' מב, ג.**
חסד א־ל כל היום : **תהלים נב, ג.**
חסידה ברושים ביתה : **שם קד, יז.**
חרות על הלוחות : **שמות לב, טז.**
חשף ה' את זרוע קדשו : **ישעי' נב, י.**

ט.

טוב ארך אפיים מגבור : **משלי טז, לב.**
טוב וישר ה' : **תהלים כה, ח.**
טוב טעם ודעת למדני : **שם קיט, סו.**
טוב ה' לכל : **שם קמה, ט.**
טוב מלא כף נחת : **קהלת ד, ו.**
טל אורות טליך : **ישעי' כו, יט.**

י.

יאר ה' פניו אליך : **במדבר ו, כה.**
יבחר לנו את נחלתינו : **תהלים מז, ה.**
יביאו לבוש מלכות : **אסתר ו, ח.**
ידיו גלילי זהב : **שה"ש ה, יד.**
ה' אורי וישעי : **תהלים כז, א.**
ה' איש מלחמה : **שמות טו, ג.**
ה' אלקי גדלת מאד : **תהלים קד, א.**
ה' אמר לשכון בערפל : **מלכים־א ח, יב. דה"ב ו, א.**
ה' בדד ינחנו : **דברים לב, יב.**
ה' בחכמה : **משלי ג, יט.**
ה' בעזך ישמח מלך : **תהלים כא, ב.**
ה' זוקף כפופים : **שם קמו, ח.**
ה' יחתו מריביו : **שמואל א ב, י.**
ה' ימלוך לעולם ועד : **שמות טו, יח.**
ה' מלך גיאות לבש : **תהלים צג, א.**
ה' מלך תגל הארץ : **שם צז, א.**
ה' עוז לעמו יתן : **שם כט, יא.**

ה' נצב עליו : בראשית כח, יג.
ה' רחום וחנון : שמות לד, ו.
יהושע בן נון לא מש מתוך האוהל : שם לג, יא.
יהושע מלא רוח חכמה : דברים לד, ט.
יהי אור. יוה' רקיע : בראשית א, ג. ו.
יהי לכם שבתון : ויקרא כג, כד.
יום ליום יביע אומר : תהלים יט, ג.
יונתי בחגוי הסלע : שה"ש ב, יד.
יוסיף ה' ידו שנית : ישעי' יא, יא.
יוצר הרים ובורא רוח : עמוס ד, יג.
יחיינו מיומיים : הושע ו, ב.
יחרדו בנים מים : שם יא, י.
יחרדו כצפור ממצרים וכיונה מארץ אשור : שם יא.
יכרסמנה חזיר מיער : תהלים פ, יד.
ילד מסכן וחכם : קהלת ד, יג.
ימינך ה' נאדרי בכח: שמות טו, ו.
יעקב חבל נחלתו : דברים לב, ט.
יעקב עבדי : ישעי' מד, א.
יפה תואר ויפה מראה : .בראשית לט, ו.
יפול מצדך אלף ורבבה : תהלים צא, ז.
יצאו נצבים : במדבר טז, כז.
יקוו המים מתחת השמים : בראשית א, ט.
יראו את ה' קדושיו : תהלים לד, י.
יראת ה' היא אוצרו : ישעי' לג, ו.
יראת ה' לחיים : משלי יט, כג.
יראת ה' ראשית דעת : שם א, ז.
ישבעו עצי ה' : תהלים קד, טז.
ישיש כגבור לרוץ אורח : שם יט, ו.
ישמח ה' במעשיו : שם קד, לא.
ישת חושך סתרו : שם יח, יב.
יתאמרו כל פועלי און : שם צד, ד.

כ.

כאיל תערוג על אפיקי מים : שם מב, ב.
כאשר ידבק האזור : ירמי' יג, יא.
כבוד מלכותך יאמרו : תהלים קמה, יא.
כבסני מעוני : שם נא, ד.
כה אמר ה' אלקי ישראל : יהושע כד, ב.
כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו : ישעי' מד, ו.
כולך יפה כו' ומום אין בך : שה"ש ד, ז.
כולם בחכמה עשית : תהלים קד, כד.
כונן שמים בתבונה : משלי ג, יט.
כוסי רויה : תהלים כג, ה.
כחוט השני שפתותיך : שה"ש ד, ג.
כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה : ישעי' סא, י.
כטל חרמון : תהלים קלג, ג.

כי אין מעשה וחשבון בשאול : קהלת ט, י.
כי א־ל גמולות ה' : ירמי' נא, נו.
כי א־ל דיעות ה' : שמואל א ב, ג.
כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול : תהלים צ, ד.
כי אלקי אבי בעזרי : שמות יח, ד.
כי אם הלחם אשר הוא אוכל : בראשית לט, ו.
כי אם ישראל יהי' שמך : בראשית לה, י.
כי אמרתי עולם חסד יבנה : תהלים פט, ג.
כי אראה שמיך מעשי אצבעותיך : שם ח, ד.
כי אתה עם עני תושיע : שם יח, כח.
כי בועלייך עושייך : ישעי' נד, ה.
כי בחכמה יסד ארץ : משלי ג, יט.
כי בך ארוץ גדוד : תהלים יח, ל.
כי ברבים היו עמדי : שם נה, יט.
כי גדול עד שמים חסדך : שם קח, ה.
כי דרך נשים לי : בראשית לא, לה.
כי האדם עץ השדה : דברים כ, יט.
כי הדם הוא הנפש : שם יב, כג.
כי ההרים ימושו וחסדי מאתך : ישעי' נד, י.
כי הכסיל בחשך הולך : קהלת ב, יד. (והכסיל).
כי הלבישני בגדי ישע : ישעי' סא, י.
כי וה' בהיכל קדשו : חבקוק ב, כ.
כי זה כל האדם : קהלת יב, יג.
כי חולת אהבה אני : שה"ש ב, ה.
כי חלה גם ילדה ציון את בניה : ישעי' סו, ח.
כי חלק ה' עמו : דברים לב, ט.
כי חק לישראל הוא : תהלים פא, ה.
כי יד על כס י"ה : שמות יז, טז.
כי ה' הוא האלקים : דברים ד, לה.
כי ה' עליון נורא מלך גדול : תהלים מז, ג.
כי יעקב בחר לו י"ה לסגולתו : שם קלה, ד.
כי יפלא ממך דבר : דברים יז, ח.
כי יצר לב האדם רק רע : בראשית ו, ה.
כי יקח איש אשה חדשה : דברים כד, ה.
כי כולם ידעו אותי : ירמי' לא, לד.
כי כשלת בעונך : הושע יד, ב.
כי לא אדם הוא להנחם : שמואל א טו, כט.
כי לא יגורך רע : תהלים ה, ה.
כי לקח טוב : משלי ד, ב.
כי מכבדי אכבד : שמואל א ב, ל.
כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים : בראשית כט, ב.
כי נכמרו רחמיו : שם מג, ל.
כי נר מצוה ותורה אור : משלי ו, כג.
כי נשגב שמו לבדו : תהלים קמח, יג.
כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם : דברים ח, ג.
כי עם ה' החסד : תהלים קל, ז.

ל.

מ.

מראה מקומות

מי שם פה לאדם: **שמות ד, יא.**
מי שם אלם: **שם. (ישום).**
מימינו אש: **דברים לג, ב.**
מכון לשבתך פעלת ה׳: **שמות טו, יז.**
מלאה הארץ דעה את ה׳: **ישעי׳ יא, ט.**
מלוה ה׳ חונן דל: **משלי יט, יז.**
מלחמה לה׳ בעמלק מדור דור: **שמות יז, טז.**
מלך אסור ברהטים: **שה״ש ז, ו.**
מלך במשפט יעמיד ארץ: **משלי כט, ד.**
מלכותך מלכות כל עולמים: **תהלים קמה, יג.**
ממגד תבואות שמש: **דברים לג, יד.**
ממעמקים קראתיך ה׳: **תהלים קל, א.**
מן המצר קראתי: **שם קיח, ה.**
מנחל בדרך ישתה: **שם קי, ז.**
מנעי קולך מבכי: **ירמי׳ לא, טו.**
מעיין גנים: **שה״ש ד, טו.**
מפוזר ומפורד: **אסתר ג, ח.**
מפי עליון לא תצא הרעות: **איכה ג, לח.**
מצא אשה מצא טוב: **משלי יח, כב.**
מקדש אד׳ כוננו ידיך: **שמות טו, יז.**
מקוה ישראל ה׳: **ירמי׳ יז, יג.**
מרחוק ה׳ נראה לי: **שם לא, ב.**
מקימי מעפר דל: **תהלים קיג, ז.**
משה ידבר והאלקים יעננו: **שמות יט, יט.**
משם אורידך נאום ה׳: **ירמי׳ מט, טז. עובדי׳ א, ד.**
משרים אהבוך: **שה״ש א, ד.**
מתן בסתר יכפה אף: **משלי כא, יד.**

נ.

נאלמתי דומי׳ החשתי: **תהלים לט, ג.**
נהר דינור דנגיד: **דניאל ז, י.**
נוה שאנן: **ישעי׳ לג, כ.**
נזר אלקים על ראשו: **במדבר ו, ז. (אלקיו).**
נחמו נחמו: **ישעי׳ מ, א.**
נטה את ידך: **שמות יד, כו.**
נכון כסאך מאז: **תהלים צג, ב.**
נער בוכה ותחמול עליו: **שמות ב, ו.**
נעשה אדם בצלמנו: **בראשית א, כו.**
נפלה ולא תוסיף קום: **עמוס ה, ב. (לא).**
נפתולי אלקים נפתלתי: **בראשית ל, ח.**
נפתלי אילה שלוחה: **שם מט, כא.**
נצב מלך: **מלכים־א כב, מח.**
נקבה תסובב גבר: **ירמי׳ לא, כא.**
נר ה׳ נשמת אדם: **משלי כ, כז.**
נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה: **תהלים פה, ג.**

ס.

סוד ה׳ ליראיו: **תהלים כה, יד.**
סומך ה׳ לכל הנופלים: **שם קמה, יד.**
סוף דבר הכל נשמע: **קהלת יב, יג.**
סלו לרוכב בערבות: **תהלים סח, ה.**

ע.

עבדו את ה׳ ביראה: **תהלים ב, יא.**
עבדו את ה׳ בשמחה: **שם ק, ב.**
עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו: **בראשית כד, ב.**
עבדי ה׳ העומדים בבית ה׳ בלילות: **תהלים קלד, א.**
עד דרוש אחיך אותו: **דברים כב, ב.**
עד הגל: **בראשית לא, נב.**
עד יעבור עמך ה׳: **תהלים טו, טז.**
עד יערה עלינו רוח ממרום: **ישעי׳ לב, טו.**
עד עולמי עד: **שם מה, יז.**
עד תאות גבעות עולם: **בראשית מט, כו.**
עדה המצבה: **שם לא, נב. (ועדה).**
עדות לישראל: **תהלים קכב, ד.**
עוברי בעומק הבכא: **שם פד, ז.**
עומד על שני עשר בקר: **מלכים־א ז, כה.**
עומדים ממעל לו: **ישעי׳ ו, ב.**
עורה למה תישן: **תהלים מד, כד.**
עושה פלא: **שמות טו, יא.**
עוטה אור כשלמה: **תהלים קד, ב.**
עין לא ראתה אלקים זולתיך: **ישעי׳ סד, ג.**
עיני ה׳ אל צדיקים: **תהלם לד, טז.**
עיני כל אליך ישברו: **שם קמה, טו.**
עיניך ברכות בחשבון: **שה״ש ז, ה.**
עיר פרא אדם: **איוב יא, יב. (ועיר).**
על דמות הכסא דמות כמראה אדם: **יחזקאל א, כו.**
על כפיים חקותיך: **ישעי׳ מט, טז.**
על נהרות בבל: **תהלים קלז, א.**
עלה אלקים בתרועה: **שם מז, ו.**
עם זו יצרתי לי: **ישעי׳ מג, כא.**
עמו אנכי בצרה: **תהלים צא, טו.**
עמי בחירי: **ישעי׳ מג, כ.**
עני ורוכב על החמור: **זכרי׳ ט, ט.**
ענו מאד: **במדבר יב, ג.**
עצי שטים עומדים: **שמות כו, טו.**
עשה לך חרבות צורים: **יהושע ה, ב.**

פ.

פיה פתחה בחכמה: **משלי לא, כו.**
פלג אלקים מלא מים: **תהלים סה, י.**
פלס ומאזני משפט לה׳: **משלי טז, יא.**

פנו לכם צפונה : דברים ב, ג.
פני ארי' אל הימין : יחזקאל א, י. (ופני).
פקדת הארץ ותשוקקיה : תהלים סה, י.
פתחו לי שערי צדק : תהלים קיח, יט.
פתיל תכלת : במדבר טו, לח.

צ.

צאן מרעיתי אדם אתם : יחזקאל לד, לא.
צדיק כתמר יפרח : תהליב צב, יג.
צדיק פרי מעלליהם : ישעי' ג, יא.
צוארך בחרוזים : שה"ש א, י.
צור לבבי וחלקי אלקי' : תהלים עג, כו.
צחוק עשה לי אלקים : בראשית כא, ו.
צמאה לך נפשי : תהלים סג, ב.
צעק לבם אל ה' : איכה ב, יח.

ק.

קדוש יהי' גדל פרע : במדבר ו, ה.
קדש ישראל לה' ראשית תבואתה : ירמי' ב, ג.
קדושים תהיו כי קדוש אני ה' : ויקרא כ, כו.
קול ברמה נשמע : ישעי' לא, טו.
קול דודי כו' מדלג : שה"ש ב, ח.
קול ה' בכח : תהלים כט, ד.
קול ה' יחולל אילות : שם ט.
קול יעקב : בראשית כז, כב.
קומה ה' ויפוצו אויביך : במדבר י, לה.
קומי רוני בלילה : איכה ב, יט.
קחו עמכם דברים ושובו אל ה' : הושע יד, ג.
קטנתי מכל החסדים : בראשית לב, יא.
קטן וגדול שם הוא : איוב ג, יט.
קרוב ה' לנשברי לב : תהלים לד, יט.
קרוב ה' לכל קוראיו : תהלים קמה, יח.
קרעו לבבכם : יואל ב, יג. (וקרעו).

ר.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה : דברים יא, כו.
ראה נתתי לפניך את החיים : שם ל, טו.
ראשית חכמה יראת ה' : תהלים קיא, י.
רגליה יורדות מות : משלי ה, ה.
רוח האדם העולה : קהלת ג, כא.
רוממות א־ל בגרונם : תהלים קמט, ו.
רוש ועושר אל תתן לי : משלי ל, ח.
רחבה מצותך מאד : תהלים קיט, צו.
רחל מבכה : ירמי' לא, יד.
רחצתי את רגלי איככה אטנפם : קהלת ה, יג.
רני עקרה לא ילדה : ישעי' נד, א.
רפאני ה' וארפא : ירמי' יז, יד.
רק הכסא אגדל ממך : בראשית מא, מ.

ש.

שאגתי מנהמת לבי : תהלים לח, ט.
שאו ידיכם קדש : שם קלד, ב.
שאל נא לימים ראשונים : דברים ד, לב.
שבע ביום הללתיך : תהלים קיט, קסד.
שברו על ה' אלקיו : שם קמו, ה.
שברתי לישועתך ה' : שם קיט, קסו.
שבתון זכרון תרועה : ויקרא כג, כד.
שבת שבתון הוא לכם : שם לב.
שובה ה' עד מתי והנחם : תהלים צ, יג.
שובה ישראל עד ה' אלקיך : הושע יד, ב.
שובו אלי ואשובה אליכם : זכרי' א, ג. (ואשוב).
שובו בנים שובבים : ירמי' ג, יד.
שובנו אלקי ישענו : תהלים פה, ה.
שויתי ה' לנגדי תמיד : שם טז, ח.
שום תשים עליך מלך : דברים יז, טו.
שחת לו לא בניו מומם : שם לב, ה.
שימני כחותם : שה"ש ח, ו.
שיר המעלות ממעמקים : תהלים קל, א.
שכל טוב לכל עושיהם : שם קיא, י.
שלום יהי' לי בשרירות לבי אלך : דברים כט, יח.
שלחייך פרדס רמונים : שה"ש ד, יג.
שלש הנה לא תשבענה : משלי ל, טו.
שמאלו תחת לראשי : שה"ש ב, ו.
שממית בידים תתפש : משלי ל, כח.
שמנת עבית כשית : דברים לב, טו.
שמע אלי יעקב וישראל מקוראי : ישעי' מח, יב.
שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד : דברים ו, ד.
שער החצר הפנימי' כו' : יחזקאל מו,א.
שפכי כמים לבך : איכה ב, יט.
שרפים עומדים ממעל לו : ישעי' ו, ב.
שש מעלות לכסא : מלכים א י, יט.
ששים המה מלכות : שה"ש ו, ח.
ששם עלו שבטים שבטי י־ה : תהלים קכב, ד.
ששת ימים עשה את השמים : שמות כ, יא.

ת.

תבורך מנשים יעל : שופטים ה, כד.
תגל נפשי באלקי : ישעי' סא, י.
תחיל תזעק בחבליה : שם כו, יז.
תחת אשר לא עבדת בשמחה : דברים כח, מז.
תיזל כטל אמרתי : שם לב, ב.
תייסרך רעתך : ירמי' ב, יט.
תמים דעים : איוב לג, טז.
תמים תהי' עם ה' אלקיך : דברים יח, יג.
תנה בני לבך לי : משלי כג, כו.

תנה הודך על השמים : תהלים ח, ב.
תנו לה' אלקיכם כבוד : ירמי' יג, טז.
תען לשוני אמרתיך : תהלים קיט, קעב.
תענו את נפשותיכם : ויקרא טז, כט.
תפלה לדוד הטה ה' אזנך : תהלים פו, א.
תקעו בחדש שופר : שם פא, ד.
תרועם בשבט ברזל : שם ב, ט.
תשת חשך ויהי לילה : שם קד, כ.
תתחדש כנשר נעורייכי : שם קג, ה.
תתן אמת ליעקב : מיכה ז, כ.

מראה מקומות

למאמרי רז"ל

עמוד א'קפט

במדרש איכה ע"פ אני הגבר : ג, א.
כר"א דאמר בכ"ה באלול נברא העולם : ויק"ר כט, א. פסיקתא בחדש השביעי.
שבתחלה עבמ"ח לברוא את העולם במדה"ד: רש"י בראשית בתחלתו. ס' הלקוטים להאריז"ל בתחלתו. ובכ"מ. — וראה מדרש ילמדנו הובא בתלמוד תורה.

עמוד א'קצב

בי' נברא העוה"ב : מנחות כט, ב.
לכי ומעטי א"ע : חולין ס, ב. זח"א כ, א.
בע"כ אתה חי : אבות ד, כב.
די לעבד להיות כרבו : ברכות נח, ב. זח"ג קיא, ב.

עמוד א'קצג

א"ת בניך אלא בוניך : סוף ברכות וש"נ.
וכל הדרכים בחזקת סכנה : ירושלמי ברכות ד, ד.
לית דעתיר מחזירה : שבת קנה, ב.
וכנודע מענין ונשב בגיא : עי' במאמרי אדמו"ר הזקן — תקסב — עמוד פח. ולעיל בח"א פ' ואתחנן עמוד קמד.
כמה ארך אפיים : אבות ה, ב.
מ"ט עיזי מסגין : שבת עז, ב.

עמוד א'קצד

פרעה אותיות הערף : לקו"ת להאריז"ל ר"פ וישב. שם ר"פ שמות. ובכ"מ. ראה תו"א שמות נח, ד.

עמוד א'קצה

לית שמאלא בהאי עתיקא : זח"ג קכט, א.
תשובה תשוב ה' : שם קכב, א.

עמוד א'קצו

חו"ב... נק' תרין רועין : זח"ג ד, א.

עמוד א'קצז

בטל רצונך : אבות ב, ד.

עמוד א'קצח

אין מלך בלא עם : ספר החיים פרק הגאולה פ"ב. בחיי וישב לח, ל. עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. תניא ח"ב פ"ז.
רכ"א לוגין כמנין ארך אפים : יומא עו, א.

עמוד א'קצט

שהתפלה נק' סולם : ת"ז תי' מה. וראה זח"א רסו, ב. זח"ג שו, ב.
וארז"ל בשמות רבה : א, כב. וראה ירושלמי סוטה א, ט.
בגלותא קוב"ה אסתלק לעילא : זח"ג ז, ב. כ, ב.

עמוד א'ר

שהאבות הן הן המרכבה : ב"ר פמ"ז, ו. זח"א ריג, ב. זח"ג קפב, א.
והחיות נושאות ומנושאות עם הכסא : בחיי תרומה כה, י בשם פדר"א. וראה פדר"א ספ"ד, שמו"ר כג, טו.
ישראל עלו במחשבה : ב"ר בתחילתו.
בפי' רש"י פ' שופטים : יח, ב.
בינה רק עד הוד אתפשטת : ע"ח שער כט פ"ח. טעמי המצות להרח"ו ס"פ שמיני ועוד נתבאר ע"פ דא"ח בביאורי הזהר

פ' כי תשא ע"פ והדל לא ימעיט, דרך מצותיך מצות מחצית השקל (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תשח ע' נג. תשד ע' קיח).

עמוד א'רא

יעקב י' יעקב : ראה קהלת יעקב ערך יעקב.

עמוד א'רב

אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ : ר"ה יח, א.

דחותמו של הקב"ה אמת : שבת נה, א. זח"א ב, ב.

דבר ה' זו הלכה : שבת קלח, ב.

כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו : תדבא"ר רפי"ח.

וזוקף בשם : ברכות יב, א.

עמוד א'רד

לכי ומעטי א"ע : חולין ס, ב. זח"א כ, א.

צדיקים יקראו על שמך : ב"ב עה, ב.

נח לו לאדם שלא נברא : עירובין יג, ב.

אמרו לפני מלכיות : ר"ה טז, א.

ספחת דמראות נגעים : ויקרא יג, א.

עמוד א'רה

ואיתא בזהר דק"ע : פ' תרומה.

עמוד א'רו

ע' לעיל בד"ה היום הזה : הכוונה להבוך שממנה נעתק המאמר.

בדרוש מהיכן זכו לישראל לק"ש : ע' לעיל בפ' ואתחנן.

סד"ה שובה ישראל עד : נ' בלקו"ת.

עמוד א'רז

בר"ח אלול נפתחים יג"מ : ראה מ"ח מס' אלול פ"א, ג. פע"ח שכ"ד בתחילתו.

עצו כפריו : סוכה לה, א.

וברבות בשה"ש : א, יד.

עמוד א'רט

אני ישנה בגלותא : זח"ג צה, א. ת"ז תי' מט (קכג, ב).

ואני אותיות אין : ראה מאו"א אות א' סס"ד.

בד"ה אלה מסעי : נ' בלקו"ת.

עמוד א'רי

קדושתי שלמעלה מקדושתכם : ויק"ר כה, ט.

שפי' בזהר : פ' אחרי מות עט, ב.

עמוד א'ריא

למי שמשים עצמו כשיריים : ר"ה יז, ב.

בפ' עקב בד"ה ארץ הרים ובקעות : ע' לעיל בחלק ב' ע' תרכו.

בשכמל"ו אומרים בחשאי : פסחים נו, א.

ספ"ד דפסחים : שם.

דאין צו אלא ע"א : זח"ג כו, א. וראה סנהדרין נו, ב.

עמוד א'ריב

אגוסטוס יושב : שמ"ר ר"פ כג.

במדרש ספ"ו דאבות : אפשר שהכוונה לספ"ו דאבות.

ופי' הבחיי : שמות טו, יח.

עמוד א'ריג

ובמקום שבע"ת עומדים : ברכות לד, ב.

במדרש ע"פ מכון לשבתך פעלת : שהש"ר ג, ח.

עמוד א'רטו

שבת אותיות תשב : אגה"ת פ"י. ועי' ביפה תואר ב"ר פכ"ב בסופו.

עמוד א'ריז

וכמאמרז"ל ע"פ קימו וקבלו היהודים : שבת פח, א. שבועות לט, א.

עמוד א'ריח

הבא לטהר מסייעין אותו : שבת קד, א. יומא לח, ב. זח"א נד, א. ועוד.

עמוד א'ריט

אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול : שה"ש ו, ג. אבודרהם ס' תפלת ר"ה בשם הדרשנים. פע"ח שער ר"ה פ"א.

שבת אותיות תשב : נסמן לעיל א'רטו.

עמוד א'רכא

רפ"ב דחגיגה : יב, א.

עמוד א'רכב

לא אבא בעיר לא אכנס בירושלים שלמעלה: תענית ה, א. זח"ג טו, ב. רלא, א. רסב, ב.

שיתן להם ג' ארצות קיני קניזי קדמוני : ירושלמי קידושין פ"א.

עמוד א'רכג

דעת מ"ד דמעשה גדול : קידושין מ, ב.

שכנור דבהמ"ק הי' של ז' נימין : ערכין יג, ב.

עמוד א'רכא (המשך)

את לבבך ואת לבב ר"ת אלול: דברים ל, ו. בעה"ט שם.
בילקוט ביהושע: רמז טו.

עמוד א'רכד

תשובה ר"א ב"ד: ע"ז יז, א.

עמוד א'רכה

בד"ה וארא דלאזני: במאמרי אדמו"ר הזקן — אתהלך לאזני, לא נמצא בד"ה זה.
מום גימט' אלקים: מאו"א מ, יז.

עמוד א'רכז

ישראל עלו במחשבה: ב"ר בתחלתו.

עמוד א'רכח

שמאלא אתכליל בימינא: זח"ג קיח, ב.
מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה: ת"ז בהקדמה בתחלתה. תי' כב. תי' ע (קלא, א).
במילה יש י"ג בריתות: נדרים לא, ב.

עמוד א'רכט

אדם אדמה לעליון: עשרה מאמרות מאמר א' כ"ח, ח"ב סל"ג, של"ה כ, ב. רסח, ב. שא, ב.

עמוד א'רל

מילה מ"ל י"ה: טעמי המצות ס"פ לך לך. ע"ח של"ג פ"ג.

עמוד א'רלד

תשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א.
אפילו על פתחו של גיהנם אינן חוזרין: עירובין יט, א.
ר"א בן דורדייא שיצא נשמתו: ע"ז יז, א.

עמוד א'רלה

היום דוקא ולא למחר בעוה"ב: עירובין כב, א.

עמוד א'רלו

לעשות לתקן: ראה פרש"י לבראשית רבה פי"א, ז.

עמוד א'רלז

דכל העוסק בתורה בלילה: ראה חגיגה יב, ב. ע"ז ג, ב תדבא"ר רפי"ח.

עמוד א'רלח

דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.
שאתם קרויים אדם: יבמות סא, א וש"נ.
וברבות באיכה ע"ו ד': ג, מ.

עמוד א'רלט

הקב"ה עושה להם כנפיים: סנהדרין צב, ב, זח"א יב, ב.
בירושלמי פאה: פ"א ה"א.
רבות קהלת כ"ז: ט, ט.

עמוד א'רמב

האבות הן הן המרכבה: ב"ר פב, ז. זח"א ריג, ב.
שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה: ברכות ו, ב. זח"ג מח, א.

עמוד א'רמג

גנוזי גניז ילולי יליל: ר"ה לג, ב.

עמוד א'רמד

ונהר יוצא מעדן יובל שמו: בראשית ב, י. זח"ב פג, א. זח"ג נח, א. וראה ג"כ בכורות נה, ב. ויק"ר ספכ"ב — שייכות שנת היובל ונהר מבוארת בזח"ג רצ, ב. ועי' ג"כ פרדס שכ"ג פ"י ערך יובל. (הערת אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש ע' פג).

עמוד א'רמה

שהתורה קדמה לעולם אלפיים שנה: מדרש תהלים צ, ד — ועייג"כ ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד. זח"ב מט, א — ראה ד"ה איתא במדרש תהלים (קונטרס נט).

עמוד א'רמו

והלא במאמר א' יכול להבראות: אבות ה, א.
במח' א' ברא כל העולמות: זח"ב כ, א.

עמוד א'רמז

קדושתי למעלה מקדושתכם: ויק"ר כד, ט.

עמוד א'רמח

במקום גילה שם תהא רעדה: ברכות ל, ב.
אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.

עמוד א'רמט

בכ"ה באלול נבה"ע: נסמן לעיל א'קפט.
ישראל לי ראש: תו"א ס"פ שמות, ולקו"ת ס"פ שלח בארוכה.

עמוד א'רנ

הי' הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג. וראה ת"ז תי"ט (מ, ב). הקדמת של"ה בתחלתה.
ואדם נידון בכ"י: ר"ה טז, א.

עמוד א'רנא
ונשמת אדה"ר הכולל כל הנשמות: שער המצות פ' תצא. שער הגלגולים הק' ר, ז', יב. שער הפסוקים פ' בראשית דרוש ג.

עמוד א'רנב
אנת הוא חכים: ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).
כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף הצדיק: ב"ר פד, ו. רש"י וישב לז, ב.

עמוד א'רנו
כל מזונותיו קצובין לו מר"ה: ביצה טו, ב.

עמוד א'רנז
מוטב דלדייני וליתי לעלמא דאתי: חגיגה טו, ב.

עמוד א'רנח
מזלייהו חזי: מגילה ג, א.

עמוד א'רנט
אין שמחה אלא ביין: פסחים קט, א.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.

עמוד א'רסא
דשכר מצוה בעוה"ז ליכא: קידושין לט, ב.
היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם: עירובין כב, א וש"נ.
ביום חתונתו זו מ"ת: תענית כו, ב.
שהתורה קדמה אלפיים שנה: נסמן לעיל ע' א'רמה.
התורה שנק' חתן: תענית כו, ב.
ארז"ל במחשכים הושיבני כו': סנהדרין כד, א.
צדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהן: ברכות יז, א.

עמוד א'רסב
ביום השמיני דלאזני: ע' במאמרי אדמו"ר הזקן — אתהלך — לאזניא עמוד נב.
בביאור דשמע דתקס"ב: ראה מאמרי אדמו"ר הזקן — תקס"ב — עמוד רנב. ובאור התורה ויקרא ד"ה ביאור על זאת החיה עמוד נה.
במקום שאתה מוצא גדולתו: מגילה לא, א.

עמוד א'רסז
נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושמ"ע: תענית ה, א. זח"ג טו, ב. רלא, א. רסב, ב.
ירושלים יראה שלם: ב"ר נו, י.

עמוד א'רסט
לע"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם: ברכות יז, א.
ע"פ הללו את ה' כל גוים: ע' לקמן בדרושים לסוכות ד"ה זה.
שבעת ימים קודם יוהכ"פ: יומא ב, א.

עמוד א'רעא
אודם מן האם: קידושין ל, ב.

עמוד א'רעג
דגדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם: יומא פו, ב.

עמוד א'רעד
נת' ע"פ ואתחנן: נדפס בח"א.
ועמ"ש בפ' ראה: נדפס בח"ב.
שכל טוב לכל עושיהם ללומדיהם לא נאמר: תהלים קיא, י. ברכות יז, א.
והלומד שלא לעשות: ירושלמי ברכות א, ב.
נובלות חכמה שלמעלה תורה: ב"ר יז, ז.

עמוד א'רעח
אנת הוא חד ולא בחושבן: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

עמוד א'רפב
אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.

עמוד א'רפג
לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים: ר"ה יז, ב.
ישראל לי ראש: נסמן לעיל ע' א' רמט.
בד"ה אחרי ה' תלכו שבסידור: ע' גם לעיל בפ' ראה בד"ה זה.

עמוד א'רפז
למי שמשים א"ע כשיריים: ר"ה יז, ב.

עמוד א'רפח
יעקב אותיות יבקע: ראה ע"ח שער הכללים פ"י, שער הארת המוחין פ"א.
אברהם בחי' חסד: זח"א מא, א.
בהבראם באברהם: ב"ר יב, ט.
מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במה"ד: ב"ר יב, טו.
פי' הבחיי פ' בהר: כה, ח.
והלא במאמר אחד: אבות ה, א.
אל תקרי שושנים אלא ששונים בהלכות: שבת ל, ב. פח, ב. זח"ב רעה, א.

עמוד א'רצ
הדרוש ושננתם לבניך: ע' לעיל בח"א בפ' ואתחנן ד"ה זה.

עמוד א'רצא
התפלה הנק' סולם מוצב: ת"ז תי' מה. וראה זח"א רסו, ב. זח"ג שו, ב.

עמוד א'רצב
בתילים ע"פ אחור וקדם צרתני: קלט.

עמוד א'רצג
אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.
אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו: מכות כד, א.

עמוד א'רצד
קרסולי החיות כנגד כולן: חגיגה יג, א.

עמוד א'רצה
המלך אין רואים אותו: סנהדרין כב, א.
כתר עליון איהו כתר מלכות: ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

עמוד א'רצו
שהתורה מח"ע נפקת: זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

עמוד א'רצז
כמה ארך אפיים לפניו: אבות ה, ב.

עמוד א'רצח
וכמ"ש ע"פ שוש אשיש: לעי' בפ' נצבים עמוד.

עמוד א'שא
ס"ל לר"א בתשרי עתידין להגאל: ר"ה יא, א.
והלא במאמר אחד יכול להבראות: אבות ה, א.

עמוד א'שב
תשובה בחילא יתיר: זח"א קכט, ב. בפ"ט דשבת: פט, ב.

עמוד א'שג
ובמקום שבע"ת: ברכות לד, ב.
גדולים מעשה צדיקים: כתובות ה, א.
נהר יוצא מעדן יובל שמו: נסמן לעיל א'רמד.
מ"ט שע"ב נמסרו למטה: ראה ר"ה כא, א.

עמוד א'שח
שמאלא אתכליל בימינא: זח"ג קיח, ב.

עמוד א'שט
בדרוש ברכת הזימון: נדפס בסידור ולעיל בפ' עקב עם הגהות מכ"ק אדמו"ר צמח צדק.

עמוד א'שי
ואין אדם מת וחצי תאוותו בידו: בקהלת רבה א, יג: יוצא מן העולם. וכ"ה שם ג, י. שערי תשובה לר"י ב, כז. מנוה"מ לאלנקוה ח"ד ע' 250. ובמנוה"מ בהקדמה לנר א': נפטר (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תשג ע' 191).

עמוד א'שיא
עד אברהם לא הוי זקנה: ב"מ פז, א.

עמוד א'שיב
חסה כ"ב אתוון דאורייתא: ראה חגיגה יד, א. ב"ר מג, ז.

עמוד א'שיג
ואין מלך בלא עם: נסמן לעיל עמוד א'קצח.
ששים המה מלכות הם ס' מסכתות: שהש"ר ו, ט.

עמוד א'שיד
ברבות פ' עקב רצ"ח ג': ג, ז.

עמוד א'שטו
דשרי תענית חלום בשבת: שבת יא, א. או"ח סי' רפח. שו"ע אדה"ז שם.

עמוד א'שיז
ונהר יוצא מעדן יובל שמו: נסמן לעיל ע' א' רמד.

עמוד א'שיח
אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.

עמוד א'שיט
בהגהות לד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו שבסידור: נדפס לעיל בח"ב פ' ראה עמוד תרפו.
כל הנביאים בטילים לע"ל: ראה ירושלמי מגילה פ"א ה"ה.

עמוד א'שכ
חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה: אבות ג, יד.

עמוד א'שכא
אלף נכנסים למקרא: ויק"ר ב, א. קהלת רבה ז, כח.

מי בראך יעקב: ויק"ר לו, ד.
שהאדם נק' עולם: תנחומא פקודי ג.
אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

עמוד א'שכב

שאין מלך בלא עם: נסמן לעיל עמוד א'קצח.
ארץ שרצתה לעשות רצון קונה: ב"ר ה, ז.
כל היושב ושונה הקב"ה שונה כנגדו: ראה תדבא"ר רפי"ח.
דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.
ובמדרש קהלת ע"פ גם את העולם נתן בלבם: ג, יא (בסופו).

עמוד א'שכג

שנשמת אדה"ר הי' כלולה מכל נשמת ישראל: שער המצות פ' תצא שער הגלגולים הק' ו, ז, יב. שער הפסוקים פ' בראשית דרוש ג.
בראשית בשביל ישראל נק' ראשית: ראה ב"ר פ"א, ד. ויק"ר פל"ו, ד. רש"י ורמב"ן בראשית א, א. ד"ה כי עמך מקור חיים, ת"ש.
בת תחלה סימן יפה לבנים: ב"ב קמא, א.

עמוד א'שכד

כוס של ברכה צריך הדחה מבפנים: ברכות נא, א. שו"ע או"ח סי' קפג. שו"ע אדמו"ר הזקן שם.
אלול ר"ת אני לדודי ודודי לי: אבודרהם ס' תפלת ר"ה בשם הדרשנים. פע"ח שער ר"ה פ"א.
שתפלה כנגד תמידין תקנום: ברכות כו, א. זח"ב כ, ב.
שאהרן נק' ע"ש הריון: שמו"ר כו.

עמוד א'שכה

נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
מי גילה לבני רז זה: שבת פח, א.

עמוד א'שכו

כמ"ש בזהר ע"פ נפשי אויתיך: זח"ג סח, א.

עמוד א'שכז

מעין מסחר בכל שהוא: מקואות ה, א.
בראשית וארז"ל ברא שית: זח"ב קעו, ב. ת"ז תי' יא. יח.
חצי כלים והם אינם כלים: סוטה ס, א.

עמוד א'שכח

יפה שעה א' בתשובה: אבות ד, יז.
שערי דמעה לא ננעלו: ברכות לב, ב. ב"מ נט, א. זח"א קלב, ב. רכח, ב. זח"ב יב, ב. קסה, א. רמה, ב.

עמוד א'שכט

שפרה ע"ש שמשפרת את הולד: שמו"ר א, יג. קהלת רבה ז, א.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר בתחילתו.
דשופר של ר"ה של יעל פשוט: ר"ה כו, ב.
שופריה דר' אבוה: ב"מ פד, א. זח"א לה, ב. ועוד.

עמוד א'של

במקום שבעלי תשובה עומדים: ברכות לד, ב.

עמוד א'שלא

כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא: דה"א כט, יא. ת"י שם.
דקוב"ה סליק לעילא לעילא: ראה זח"א רי, א. זח"ג כ, ב.
שהזונה אסורה לבעלה: דברים כד, ד. וראה סוטה כו, ב.
תשובה בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.

עמוד א'שלב

קדש א"ע במותר לך: יבמות כ, א.
פרישות סייג לקדושה: סוף סוטה.
בהפקירא ניחא ליה: גיטין יג, א.
גפן שהוא כנס"י: חולין צב, א.
הוא דא עתיקא: זח"ג קעח, ב.
דלית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א.

עמוד א'שלג

אימתי אתי מר: סנהדרין צח, א.
ברא כרעא דאבוה: יונת אלם רפ"ב. ראה יבמות ג, א. תוד"ה קמאי.
כברא דרחים לאבא יתיר מגרמיה: זח"ג רפא, א.
ברבות בקהלת: ז, א.

עמוד א'שלד

כעיני עבדים שחס מס"ס וסנדל: זח"א קכו, א. קכח, ב. קפא, ב. זח"ב צה, א. ועוד.
חמשה קנינים קנה הקב"ה: אבות ו, י.

עמוד א'שלה

אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.

עמוד א'שלז

שמיכאל וגבריאל שהם שלג ואש אין מכבין: במ"ר יב, ח ובב"מ.
מ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט: ע"ח בתחלתו.
רצון אותיות צנור: מקדש מלך לזח"ב קנו, א. מאו"א אות צ' בסופו.
אבא יונק ממזל: ראה זח"ג רפט, ב ובב"מ.
ונוצר אותיות רצון: מקדש מלך לזח"ב קנו, א. מאו"א אות צ' בסופו.

עמוד א'שלח

אדם גימט' מ"ה: ת"ז בהקדמה.
עבדי זקן ביתו... דקאי על מט"ט: בראשית כד, ב. זח"ב קכו, ב.
אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום: מכות כה, א.
מאד זה יצה"ר: ב"ר ט, ט. זח"א יח, א. יט, ב.
מאד זה מלאך המות: זח"א יח, א. זח"ב סח, ב. קז, א.

עמוד א'שלט

בכל מאדך בכל ממונך: ברכות נד, א.
אין אדם מת: נסמן לעיל ע' א'שי.
רמ"ח פיקודין אינון רמ"ח איברים דמלכא: ראה ת"ז תי' ל.
האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.

עמוד א'שמ

מאן מלכי: גיטין סב, א.
משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד"א של הלכה: ברכות ח, א. זח"ג רב, א.
התורה נק' עוז: ראה ויק"ר פל"א, ה. ילקוט שמעוני פ' בשלח רמז רמד. ועייג"כ זבחים קטז, א.

עמוד א'שמא

אגוסטוס יושב: שמות רבה ר"פ כג.
בראשית בשביל ישראל: ראה ב"ר פ"א ד, ויק"ר לו, ד רש"י ורמב"ן בראשית א, א.
דאורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.

עמוד א'שמב

אפי' יתוש קדמך: סנהדרין לח, א.
בשה"ש רבה: ח, ו.

עמוד א'שמג

אברהם קראו הר: פסחים פח, א.

עמוד א'שדמ

בכל יום יהיו בעיניך כחדשים: פס"ז ואתחנן ו, ז. רש"י תבוא כו, טז.
שאין אדם רואה חוב לעצמו: שבת קיט, א.
גאה גאה גיאה על גיוותניא: שמות טו, א. תרגום אונקלוס שם.
ת"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית: סוטה ה, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א במאמרי אדמו"ר הזקן — הנחות הר"פ — ע' קצב.

עמוד א'שמו

שמתחלה עלה במחשבה: נסמן לעיל ע' א'קפט.
אין עוז אלא תורה: נסמן לעיל ע' א'שמ.

עמוד א'שמז

שהמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול: כתובות יז, א.

עמוד א'שמח

דרשו את ה' בהמצאו אלו עשרה ימים: ר"ה יח, א.

עמוד א'שמט

אין החבוש מתיר א"ע: ברכות ה, ב וש"נ.

עמוד א'שנ

במקום שבעלי תשובה עומדים: ברכות לד, ב.
דבריש הורמנותא גליף גליפו: זח"א טו, א.
ובמדרש שה"ש ע"פ אשכול הכופר: א, יד.
במדרש קהלת סד"ה טוב מלא כף נחת: ד, ו.

עמוד א'שנב

אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.

עמוד א'שנג

בכל יום יהיה בעיניך כחדשים: נסמן לעיל ע' א' שדמ.

עמוד א'שנז

ע' לעיל במאמר דפ' תצוה: הכוונה להכוך דמשם נעתק המאמר.

עמוד א'שנט

כדי שתמליכוני: ר"ה טז, א.
במד"ר פ' וירא: נג, ח.
שכל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה: ברכות ו, ב. זח"ב מח, א.

עמוד א'שם

במד"ר קהלת ק"ד : ז, כט.
לבסומי בפוריא עד דלא ידעי : מגילה ז, ב.

עמוד א'שסב

בר"ה יצא יוסף מבית האסורים : ר"ה י, ב.
ספ"ג דפסחים : נ, א.

עמוד א'שסג

שאין מלך בלא עם : נסמן לעיל עמוד א'קצח.

עמוד א'שסה

ואין כבוד אלא תורה : אבות ו, ג. זח"ג פא, ב. ת"ז תי' ה.
כשם שא"א לעולם בלי רוחות : תענית ג, ב.

עמוד א'שסז

טל שעתיד להחיות בו את המתים : שבת פח, ב. חגיגה יב, א. זח"ג רפח, א. שג, א.

עמוד א'שסח

אין מלך בלא עם : נסמן לעיל עמוד א'קצח.
במדה שאדם מודד : מגילה יב, ב. סוטה ח, ב. זח"ג צב, ב. קסא, ב.
כמ"ש בשה"ש רבה : ה, יד.

עמוד א'שסט

ועשיתם אתם . . מעלה אני עליכם . . : ויקרא כו, ג. זח"ג קיג, ב. וראה ויק"ר לה, ו.

עמוד א'שע

אמרו לפני מלכיות : ר"ה טז, א.

עמוד א'שעא

דלית שמאלא בהאי עתיקא : זח"ג קכט, א.
שבשבת נח אשו של גיהנם : זח"א מח, א. רלז, ב. זח"ב קנא, א.
מקור גימט' שמו : ראה מאו"א מ, נג.
איזהו גבור הכובש את יצרו : אבות ד, א.
כי אתה אבינו : שבת פט, ב.

עמוד א'שעג

אבא יסד ברתא : זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תי' כא.
יש קונה עולמו בשעה אחת : ע"ז י, ב.
ז"א בע"ק אחיד ותליא : זח"ג רצב, א.

עמוד א'שעז

לאו דאית לך צדק ידיעא : ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

רצון אותיות צנור : מקדש מלך לזח"ב קנו, א. מאו"א אות צ' בסופו.
שפרה שמשפרת את הולד : נסמן לעיל עמוד א'שכט.

עמוד א'שעט

ביום חתונתו זה מ"ת : תענית כו, ב.
כוס גימט' אלקים : זח"ג רמה, א. רעג, א. ת"ז תי' מז.
איהו ברוך ואיהי ברכה : זח"ב קסב, א.
וכמ"ש במ"א בענין עשרים' גרה השקל : ראה בד"ה פקודא ליתן מחצית השקל — לאדה"ז (נדפס בקונטרס בפ"ע) ובדרך מצותיך מצות מחצית השקל פ"ב ואילך.

עמוד א'שפ

סבא דעתוהי סתים : זח"ג קכח, ב.
אמרו לפני מלכיות : ר"ה טז, א.

עמוד א'שפא

בריש הורמנותא דמלכא גליף גליפו : זח"א טו, א.

עמוד א'שפב

אדם נותן לעני מלא עומסו : סנהדרין ק, א.
אבא יסד ברתא : זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תי' כא.
דבכ"ה באלול נברא העולם : נסמן לעיל עמוד א'קפט.

עמוד א'שפג

שתמליכוני עליכם : ר"ה טז, א.
שאין מלך בלא עם : נסמן לעיל עמוד א'קצח.
במי נמלך בנשמתן של צדיקים : רות רבה פ"ב, ג.

עמוד א'שפד

מבין דבר מתוך דבר : חגיגה יד, א. סנהדרין צג, ב.

עמוד א'שפה

טהרה מביאה לידי קדושה : ע"ז כ, ב.
הי' הוא ושמו בלבד : פדר"א פ"ג. וראה ת"ז תי"ט. (מ, ב). הקדמת של"ה בתחלתה.

עמוד א'שפו

הי' הוא ושמו בלבד : נסמן לעיל ע' א'שפה.

עמוד א'שפז

שאין אדם עובר עבירה אא"כ : סוטה ג, א.

עמוד א'שפח

אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.

עמוד א'שפט

ובמה בשופר: ר"ה טז, א.
שופר של ר"ה של יעל פשוט: שם כו, א.
באברהם שקראו הר: פסחים פח, א.

עמוד א'שצ

רוח אייתי רוח: זח"ב קסב, ב.
אין שיחה אלא תפלה: ברכות כו, ב וש"נ. זח"ג רכה, א.
ויהי היום.. בר"ה: זח"ג רלא, א.

עמוד א'שצד

לוו עלי ואני פורע: ביצה טו, ב. זח"ב רנה, א. זח"ג רעג, א.
ישראל מונין ללבנה: סוכה כט, א.

עמוד א'שצה

שאין מחוייב לפרנסם רק מתורת צדקה: ראה ב"ש סימן עא ס"ק ג.
אשתו כגופו דמיא: מנחות צג, ב. בכורות לה, א. זח"ב קיז, ב.
הי' בעיניך כרשע: נדה ל, ב.

עמוד א'שצו

למי שמשים א"ע כשירים: ר"ה יז, ב.

עמוד א'שצח

במס' תמיד: לב, א.

עמוד א'תא

פני משה כפני חמה: ב"ב עה, א. ספרי פנחס כז, כ. זח"א כח, א. זח"ב רטו, ב. זח"ג קנח, ב. רמח, א. רפ, א. רפא, א. רפג, ב.
לאתבא צדיקייא בתיובתא: ראה לקוטי תורה דברים צב, ב. זח"ג קנג, ב.

עמוד א'תג

וברבות ס"פ במדבר דף קכ ע"ד: ה, ו.
בפרק שנו חכמים: אבות ו, ו.
אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.
בד"ה כי ביום הזה יכפר: לקו"ת פ' בהר כה, ד.

עמוד א'תה

והשופר של פרה: ר"ה כו, ב.
ועמש"ל בשם הרמ"ז: הכוונה להבוך שמשם נעתק המאמר.

עמוד א'תו

אדם אדמה לעליון: עשרה מאמרות מאמר א' כ"ח ח"ב סל"ג. של"ה כ, ב. רסח, ב. שא, ב.

עמוד א'תז

והלא במאמר א' יכול להבראות: אבות ה, ב.

עמוד א'תט

עד שנבה"ע הי' הוא ושמו: פדר"א פ"ג.

עמוד א'תי

ובמה בשופר: ר"ה טז, א.

עמוד א'תיא

שייך לשופר: צ"ע אם קטע זה והבא לאחריו שייכים להמאמר דלעיל.
התורה כולה שמותיו של הקב"ה: רמב"ן עה"ת בהק'. יונת אלם פכ"ט. ועד"ז זח"ב פז, א. זח"ג עג, א. ובכ"מ.

עמוד א'תיב

אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.
נחלקו בגמרא: ר"ה טז, א.
חייב אדם לפקוד: יבמות סב, ב. זח"א מט, א.

עמוד א'תיג

שמים וארץ כא' נבראו: חגיגה יב, א.

עמוד א'תיד

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
אין מוסרין רזי תורה: ראה חגיגה יג, א.
וכל מקום שנאמר סלה אין לו הפסק: עירובין נד, א.

עמוד א'תיז

אימתי גדול: ראה זח"ב רלה, א. זח"ג ה, א. זהר חדש תשא. חקת.

עמוד א'תיח

לא זז מחבבה עד שקראה אמי: שמו"ר נב, ד. שהש"ר ס"פ ג. זח"ג רסב, א.
אות הוא בצבא דילי': ראה חגיגה טז, א.

עמוד א'תיט

לעולם ירגיז יצ"ט על יצה"ר: ברכות ה, א. זח"א רב,א. זח"ג קיג, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר השיחות תש"א עמוד נס.

עמוד א'תכ
לא איברי לילה אלא לשינתא : עירובין סה, א.

עמוד א'תכא
דמזלייהו חזי : מגילה ג, א.

עמוד א'תכב
תשובה בחילא יתיר : זח"א קכט, ב.

עמוד א'תכג
אני אותיות אין : פרדס שער הטעמים פרק א. ראה מאו"א אות א' סי' סד.
אנכי ה' אלקיך ארז"ל אר"י שאג : שמו"ר כט, ז.

עמוד א'תכד
בינה דינין מתערין מינה : זח"ב קעה, ב.
אר"י . . אכיל קרבנין : זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א.

עמוד א'תכה
אמרו לפני מלכיות : ר"ה טז, א.
ואדה"ר הוא כללות נש"י : נסמן לעיל עמוד א'שכג.
רישי' דעשו בעטפוי דיצחק : תרגום יונתן בן עוזיאל ויחי ג, יג.
לית שמאלא בהאי עתיקא : זח"ג קכט, א.

עמוד א'תכו
שלע"ל יאמרו ליצחק : שבת פט, ב.

עמוד א'תכז
תושב"כ הנק' מוסר אביך : אגה"ק סי' כט ע"פ זח"ב רעו, ב. וראה לקו"ד כ' כסלו תרצ"ד אות ב.

עמוד א'תכח
שעורה שעור ה' : זח"ג קפח, ב.
בס"י שתי אבנים : פ"ד מס"ז.

עמוד א'תכט
במדרש ע"פ ושם אחיו יקטן : לז, ז.
צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה : ב"מ פז, א.
צמצם הקב"ה שכינתו בין שני בדי הארון : ראה שמו"ר תרומה פל"ד.
משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו : ברכות ח, א. זח"ג רב, א.

עמוד א'תל
שאין מלך בלא עם : נסמן לעיל עמוד א'קצח.

עמוד א'תלא
אין יסורים בלא עון : שבת נה, א.

עמוד א'תלב
בכ"ה באלול נברא העולם : נסמן לעיל עמוד א'קפט.

עמוד א'תלג
אמרו לפני מלכיות : ר"ה טז, א.

עמוד א'תלד
כל הנביאים נתנבאו בכה : ספרי מטות ב.

עמוד א'תלה
חייב אדם לברך מאה ברכות : מנחות מג, ב.
הנשמה ממלאה את הגוף : ברכות י, א.

עמוד א'תלו
פ"ג דר"ה : כז, א.

עמוד א'תלז
בת"א ד"ה ותוסף אסתר דקנ"ח ע"ב : הוצאת ג. י. תשטו דף צה, ג.
ובד"ה יביאו לבוש מלכות דקנ"ח ע"ב : שם צ, ד.
ר"א ס"ל בתשרי עתידין להגאל : ר"ה יא, א. ועי' רש"י פ' שופטים : יח, ב.

עמוד א'תלח
בינה רק עד הוד אתפשטת : ע"ח שער כט פ"ח. טעמי המצות להרח"ו ס"פ שמיני ועוד. נתבאר ע"פ דא"ח בביאוה"ז פ' כי תשא ע"פ והדל לא ימעיט. דרך מצותיך מצות מחצית השקל (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תש"ד ע' 53).
ספ"ג דפסחים : ג, א.
רפ"ג דמגילה : כא, א.
עמש"ל דש"ג : הכוונה להבוך שממנה נעתק המאמר.

עמוד א'תלט
באתריה לאו אורחא למיכל : זח"ג רמא, ב.
שתוק כך עלה במחשבה : מנחות כט, ב
שם בת"א פ' שמות : בהוצאת ג. י. תשטו דף נג, א.
בד"ה ויקהל משה דקמ"ו ע"ב : שם פז, ד.
דשס"א ע"ב אות טו : הכוונה להבוך שממנה נעתק המאמר.

עמוד א'תמ
בחיי פ' תרומה : כה, י.
גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ : יומא פו, ב.
בינה דינין מתערין מינה : זח"ב קעה, ב.

עמוד א'תמא

בד״ה אד׳ שפתי תפתח: ראה בסידור בתפלת ר״ה ד״ה זה.

ופי׳ במד״ר בשה״ש: ו, ג.

עמוד א'תמב

בביאור ע״פ כי נר מצוה כו׳ .. תקסב: עמוד קכ.

דמ״ח פיקודין רמ״ח אברים דמלכא: ראה ת״ז תי׳ ל.

והשמאל נק׳ יד כה״ה: מנחות לה, ב.

איזהו גבור הכובש את יצרו: אבות ד, א.

עמוד א'תמג

אין אותיות אני: פרדס שער הטעמים פרק א. וראה מאו״א אות א׳ סי׳ סד.

עמוד א'תמד

תכלת .. דומה לים: חולין פט, א. זח״א קכא, א. זח״ג קעה, א. שא, א.

עמוד א'תמו

ואין טוב אלא תורה: אבות ו, ג.

עמוד א'תמז

במד״ר בשה״ש ע״פ יונתי בחגוי: ב, יד.

עמוד א'תמח

אין החבוש מתיר א״ע: ברכות ה, ב וש״נ.

עמוד א'תמט

בראשית נמי מאמר: ר״ה לב, א.

וז״א בעתיקא אחיד ותליא: זח״ג רצב, א.

עמוד א'תנ

אל שדי שאמר לעולמו די: חגיגה יב, א.

אלף טורין דאכלה בהמה רבה: מדרש תהלים נ. ע״פ בהמות בהררי אלף.

אם אין חכמה אין יראה: אבות ג, יז.

עמוד א'תנו

קוב״ה ז״א סליק .. לעילא לעילא: זח״ג ז, ב. כ, ב.

עמוד א'תסב

כ״מ שנאמר לולי אינו אלא בזכות אבות: ב״ר עד, ט.

וכ״מ שנאמר לי אינו זז לעולם: ויק״ר ב, ב. ספרי בהעלותך יא, טז. ונתבאר בלקו״ת במדבר ד״ה ביאור מעט ע״פ וארשתיך.

עמוד א'תסג

שארז״ל ע״פ דרשו ה׳ בהמצאו אלו עשי״ת: ר״ה יח, א.

ובסידור סוף שער הק״ש בד״ה איתא בספרי: ראה ד״ה זה באוה״ת פ׳ ואתחנן הגהות מכ״ק אדמו״ר צמח צדק.

עמוד א'תסד

בת״א פ׳ חיי: ס״ס צ״ל פ׳ לך לך. יג, ג.

עמוד א'תסז

מד״ר פ׳ וישב ע״פ איננו גדול: פז, ו.

בתוספת לקו״ת: הכוונה להוספות שנדפס אחר חומש ויקרא.

עמוד א'תסח

כברייתו של עולם: שבת עז, ב.

ספ״ק דר״ה: טז, א.

עמוד א'תעא

יפה צעקה אפילו לאחר גז״ד: ר״ה טז, א.

עמוד א'תעג

הקב״ה מצלי יהי רצון מלפני: ברכות ז, א.

ואין אמת אלא תורה: ירושלמי ר״ה ג, ח.

וחתמו של הקב״ה אמת: שבת נה, א.

בשה״ש רבה ע״פ נגילה ונשמחה: א, ד.

עמוד א'תעד

קהלת צא, א: ג, ח.

קוב״ה סליק בגלותא: זח״ג ז, ב. כ, ב.

עמוד א'תעה

צמצם שכינתו בין שני בדי ארון: ראה שמות רבה פל״ד.

עמוד א'תעו

למהוי א׳ באחד: זח״ב קלה, א.

בת״א ח״ב בפ׳ שלח: הכוונה ללקו״ת. ועי׳ מכתב מכ״ק אדמו״ר מהריי״צ זצוקללה״ה נדפס בהמפתח לתו״א וללקו״ת.

עמוד א'תעז

לא כמו שאני נכתב אני נק׳: פסחים נ, א.

בשבת פרק הבונה: קד, א.

עמוד א'תעח

נק׳ התפלה סולם: ת״ז תי׳ מה. וראה זח״א בהשמטות רסו, ב. זח״ג שו, ב.

עמוד א'תעט

ספ״ח דברכות: נג, ב.

עמוד א'תפ

וארז״ל בפ״ ושמו אחז: פסחים נ, א.

ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר: ר״ח שער האהבה פ״ו ועוד. וראה הערת כ״ק אדמו״ר

שליט"א בספר המאמרים תש"ג ע' 196. תש"ח ע' 132.
שמי עם י"ה שס"ה ל"ת: זח"א כד, א. רנג, א. זח"ג רעה, ב. ת"ז בהקדמה.

עמוד א'תפא

אין השכינה שורה אלא על בעל קומה: שבת צב, א.

עמוד א'תפב

הצדיקים מהפכים מדה"ד למדה"ר: בראשית רבה לג, ד.
בכ"מ שגלו שכינה עמהם: מגילה כט, א. זח"א קכ, ב. ריא, א.
עשרה שיושבין ועוסקין בתורה: אבות ג, ו.
חסידים הראשונים שהי' שוהין בתפילתם ט' שעות היום: ברכות לב, ב.
דרשו ה' בהמצאו שארז"ל בבהכ"נ: ירושלמי ברכות פ"ה ה"א.

עמוד א'תפו

אין יראה אין חכמה: אבות ג, יז.

עמוד א'תפז

למס"נ באחד: ראה שו"ת הרשב"א ח"ה סנ"ה. ב"ח טוא"ח רסס"א. פע"ח שער הק"ש פי"ב.
במקום גדולתו: מגילה לא, א.

עמוד א'תפח

ואין אדם נוקף: חולין ז, ב. זח"ג רעד, ב.
ומתלמידי יותר מכולם: תענית ז, א וש"נ.
נובלות חכמה שלמעלה תורה: ב"ר יז, ז.
בר"ה כל באי העולם עוברים לפניו: ר"ה טז, א.

עמוד א'תפט

אין מלך בלא עם: נסמן לעיל עמוד א'קצח.
לעשות לתקן: ראה פרש"י לבראשית רבה יא, ז.
התפלה היא עבודה שבלב: תענית ב, א.

עמוד א'תצ

על שלשה דברים העולם עומד: אבות א, ב.
ועכשיו תפלה הוא במקום עבודה: ברכות כו, א.

עמוד א'תצא

ברבות דקהלת דפ"ז א': א, טז.
וכמעשה דר"א בן דורדייא: ע"ז יז, א.
במקום שבע"ת עומדים כו' דמשכין ל" בחילא יתיר: ברכות לד, ב. זח"א קכט, ב.
דאורייתא מח"נ: זח"ב קכא, א.

עמוד א'תצב

הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים: ברכות לג, ב. זח"א נט, א.
בני חיי ומזוני לאו בזכותא: מו"ק כח, א. זח"א מג, ב. רנז, ב.
מתנה טובה יש לי בבית גנזי: שבת י, א. זח"ג קכב, ב.

עמוד א'תצג

ואין אמת אלא תורה: ירושלמי ר"ה ג, ח.

עמוד א'תצד

להבין ענין אא"ס סוכות תקס"ה: ראה להלן במאמרי סוכות ד"ה זה.
אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא: ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

עמוד א'תצו

יחזקאל בן כפר: חגיגה יג, ב.
שוטה המאבד מה: חגיגה ד, א.
גדול העונה אמן: ברכות נג, ב. זח"ג רכט, א.
מעשה גדול: קידושין מ, ב.
שובה ישראל: לכללות מאמר זה ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה דף סה, ב. והנדפס כאן הוא בשינויים.

עמוד א'תצז

שבהיום לעשותם .. למחר לקבל שכרם: עירובין כב, א וש"נ.
בכל לבבך בשני יצריך: דברים ו, ה. ברכות נד, א.

עמוד א'תצט

ואורייתא מח"נ: זח"ב קכא, א.
יעקב י' עקב: ראה קהלת יעקב ערך יעקב.
הוי' לשון מהווה: פרדס שער א' פ"ט. וראה גינת אגוז (הובא בהק' של"ה בית ד'). מו"נ ח"א פס"א. טוש"ע או"ח ס"ה ועוד. (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א).
אנת חכים ולא בחכמה ידיעא: ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

עמוד א'תק

כמ"ש בזוה"ק: ת"ז בהקדמה (ב, א). וראה ג"כ שם סוף תי' מא. תי' ע (קלא, א).
בתיקון ק"ש שעל המיטה: פע"ח שער ק"ש עהמ"ט פ"ח.
ע"ז שהיא מהנסקלין: סנהדרין נג, א.
ישראל שבחוץ לארץ: ע"ז ח, א.

כל הכועס: שבת קה, ב. זח"א כז, ב. זח"ב קפב, ב. זח"ג קעט, א. רלה, ב. ת"ז תי' נו. רמב"ם הל' דעות פ"ב ה"ג ובפי' לאבות פ"ב, י.

וגסי רוח: סוטה ד, ב.

עמוד א'תקא

ומבריח מן הקצה אל הקצה: זח"ג קפו, א. ראה זח"ב קעה, ב.

עיקר התשובה בלב: ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ב הג.

ועבירה מכבה: סוטה כא, א.

עמוד א'תקב

והלא במאמר א' יכול להבראות: אבות ה, א.

התהוות העולמות .. מחשבה אחת: זח"ב כ, א.

עמוד א'תקג

ישראל עלו במחשבה: ב"ר בתחלתו.

בראשית נמי מאמר: ר"ה לב, א.

במי נמלך: רות רבה ב, ג.

עמוד א'תקד

מאמר אליהו: ת"ז בהקדמה.

עמוד א'תקה

עבירה מלפפתו: סוטה ג, ב.

עמוד א'תקו

דאורייתא מתקשראה בקוב"ה: זח"ג עג, א. ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ת"ש עמוד סא.

תשובה תשוב ה': זח"ג קכב, א.

אם ישראל עושין תשובה נגאלין: סנהדרין צז, ב.

עמוד א'תקז

משיח עתיד לאתבא צדיקייא בתיובתא: ראה לקו"ת דברים צב, ב. ובזח"ג קנג, ב.

שלשה פתחו באף: פס"ז בראשית ג, א.

עמוד א'תקח

שצ"ל כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א. לקוטי תורה בלק עה, א.

אין ישראל נגאלין אלא בצדקה: שם קלט, א.

דצדקה מצותה בחומש: שו"ע יו"ד רמט. וראה בש"ך שם שני אופנים חומש מקרן והריות, או מעשר מהקרן והריות.

עמוד א'תקי

וכמשארז"ל על פסוק זובח תודה יכבדנני: סנהדרין מג, ב. זח"ג כ, א.

עמוד א'תקיא

דלית שמאלא בהאי ע"ק: זח"ג קכט, א.

ספ"ג דפסחים: ג, א.

ברבות בשה"ש: ז, ו.

עמוד א'תקיב

אין עני אלא בדעת: נדרים מא, א. זח"ג רעג, ב.

בינה מקננא בבריאה: ת"ז תי' ו.

בענין כל רב מבבל וכל רבי מא"י: ע' בחלק א' פ' ואתחנן עמוד עו. קיז.

עמוד א'תקיג

רבות בשה"ש בפסוק קורות בתינו: א, יז.

בפסוק זאת קומתך: ז, ח.

עמוד א'תקטו

פב"ת דיומא דפ"ו: ע' לעיל עמוד א'תקט ד"ה שובה ישראל ואילך. וכאן הוא ביותר ביאור.

עמוד א'תקיז

כמארז"ל ע"פ זובח תודה: נסמן לעיל עמוד א'תקי.

עתיד הקב"ה לכל צדיק ש"י עולמות: סוף מס' עוקצין.

במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.

עמוד א'תקיח

יפה שעה א' של קורת רוח בעוה"ב: אבות ד, יז.

עמוד א'תקיט

ספ"ג דפסחים: ג, א.

עמוד א'תקכב

מצות עשה שהזמ"ג נשים פטורות: ברכות כ, ב וש"נ.

וכל מקום שנאמר ועד אין לו הפסק: עירובין נד, א.

דועד בחילופי אתוון דאחד: זח"ב קלה, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תש"ת עמוד 242.

מקום ארון אינו מן המדה: יומא כא, א.

שהראה הקב"ה לאדה"ר דור דור ודורשיו: סנהדרין לח, ב. זח"א נה, א. צ, ב.

עמוד א'תקכה

אין מלך בלא עם: נסמן לעיל עמוד א'קצח.

כברייתו של עולם: שבת עז, ב.

בתחילה עלה במחשבה: נסמן לעיל ע' א'קפט.
אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.

עמוד א'תקכו
אמרו על ר"מ: סנהדרין לח, ב.

עמוד א'תקכח
אם ישראל עושין תשובה נגאלין: סנהדרין צג, ב.
ברבות פ' במדבר: ד, יג.
ובשה"שר ס"פ כמגדל דוד: ד, ד.

עמוד א'תקכט
חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום: מנחות מג, ב.

עמוד א'תקלב
דמים תחתונים בוכים אנן בעינן: ת"ז תי' ו.

עמוד א'תקלג
מיכאל שמקריב נשמות ע"ג המזבח: זח"א פ, א. זהר חדש פ' לך לך (כה, א). וראה תוס' מנחות קי, א.
גדולים מעשה צדיקים מעשה שמים וארץ: כתובות ה, א.
כל ישראל בני מלכים: שבת סז, א. ב"מ קיג, ב. זח"ג כח, א. רכג, א. רנה, א.

עמוד א'תקלד
ועשיתם אותם כו' כאלו עשאוני: זח"ג קיג, א. וראה ויק"ר פל"ה, ז.
אל יאמר אדם אי אפשי: ספרא ורש"י קדושים כ, כו.
בטל רצונך: אבות ב, ד.

עמוד א'תקלו
דאורייתא מחכמה עילאה נפקת: זח"ב קכא, א.
אור צח כו' אוכם הוא: ת"ז תי' ע (קלה).

עמוד א'תקלז
שבת שהוא אותיות תשב: אגרת התשובה פ"י. ב"ר ספכ"ב ביפה תואר.

עמוד א'תקלט
ישראל לי ראש: ראה תו"א ס"פ שמות ולקו"ת ס"פ שלח בארוכה.
ויעקב י' עקב: ראה קהלת יעקב ערך יעקב.
נדרים סייג לפרישות: אבות ג, יג.
בכל קראינו אליו ולא למדותיו: פרדס שער לב רפ"ב בשם הספרי.

עמוד א'תקמ
בקהלת רבה: א, טז.
שבת אותיות תשב: נסמן לעיל עמוד א'תקלז.
מי שטרח בערב שבת: ע"ז ג, א.

עמוד א'תקמא
שע"ת להרר"י: הכוונה לשערי תשובה לרבינו יונה.
וכמ"ש בס"י וכרת לו ברית: פרק א.

עמוד א'תקמב
בפרקי אבות: ב, ט.
הרואה את הנולד: תמיד לב, א.
הרשעים מהפכים מדה"ר למדה"ד: סוכה יד, א. זח"ג רז, ב. ועוד.
יתוש קדמך: סנהדרין לח, א.

עמוד א'תקמג
גדולה תשובה שמגעת עד כסה"כ: יומא פו, ב.
כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא: אבות ו, יא.

עמוד א'תקמד
נער הייתי כו' שרו של עולם אמרו: תהלים לז, כה. יבמות טז, ב. וראה זח"א צה, ב. קמג, ב. קסב, א. קעט, ב. קפא, ב. ועוד.

עמוד א'תקמה
תשובה .. תשוב ה': זח"ג קכב, א.

עמוד א'תקמו
ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו: ברכות כא, א.
ות"ת כנגד כולם: פאה א, א.
שהתפלה הוא סולם מוצב: ת"ז תי' מה. וראה זח"א בהשמטות רסו, ב. זח"ג שו, ב.
מי שתורתו אומנתו פטור מהתפלה: שבת יא, א. או"ח סי' קו. ובשו"ע אדמוה"ז שם ס"ק ד.
בד"ה וארא דלאזני': במאמרי אדמו"ר הזקן — אתהלך לאזניא — לא נמצא מאמר בד"ה זה. ואולי הכוונה להנדפס בתקס"ב עמוד קלד.

עמוד א'תקמז
ישראל עלו במחשבה: ב"ר בתחלתו.
ביום חתונתו זו מתן תורה: תענית כו, ב.
פ"ק דשבת: י, א.

עמוד א'תקמח
לא אבוא בירושמ"ע: תענית ה, א. זח"ב טו, ב. רלא, א. רסב, ב.

חייב אדם לברך מאה ברכות : מנחות מג, ב.
שהתורה קדמה : נסמן לעיל ע' א'רמה.

עמוד א'תקמט

פ"ג דברכות : כא, א.
ארי' דאכיל קרבנין : זח"א ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג יז, א.
אורייתא מחכמה נפקת : זח"ב קכא, א.

עמוד א'תקנ

אית דין ואית דיין : זח"א עב, א.

עמוד א'תקנה

בילקוט דצ"ט ע"פ טוב וישר : תהלים רמז תשב.
ישראל עלו במחשבה : ב"ר בתחלתו.
איזהו גבור הכובש את יצרו : אבות ד, א.

עמוד א'תקנו

מום גימט' אלקים : מאו"א מ, יז.
גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם : יומא פו, ב.
במ"ת נתרפאו כל בעלי מומין : תנחומא יתרו ח.
ובילקוט בשה"ש : רמז תתקפח.
שבעת ימים קודם יוכ"פ : יומא ב, א.

עמוד א'תקנז

אורייתא מחכמה נפקת : זח"ב קכא, א.
ישראל מתקשראן באורייתא : זח"ג עג, א.
ואלה שמות בני' בזכות מי עומדים : שמו"ר מח, א.
אם לעוברי רצונו כך : נדרים נ, ב.
כמה ארך אפיים לפניו : אבות ה, ב.

עמוד א'תקנח

פתחו לי כחודה של מחט : ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ה'תש"ג עמוד קצח.
מי יעלה לנו השמימה . . ר"ת מילה : נסמן לעיל ע' א'רכח.
במקום שבע"ת עומדים : ברכות לד, ב.
שנולד מהול : סוטה יב, א. שמו"ר א, כג. תנחומא ואתחנן א.

עמוד א'תקסא

אבא יסד ברתא : זח"ג רמח, ב. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תי' כא.
בי' נברא העוה"ב : מנחות כט, ב.
בינה בן י"ה : זח"ב קנח, א.
בד"ה ראה אנכי : לקו"ת פ' ראה יח, א.

אבל נבונים לא אשתכח : עירובין ק, ב. נדרים כ, ב.
בינה יתירה ניתנה באשה : נדה מה, ב.

עמוד א'תקסד

עבר אדם על מ"ע ושב : יומא פו, א.

עמוד א'תקסה

שחתר הקב"ה חתירה בכסה"כ : רות רבה ה, ו.

עמוד א'תקסו

ביום חתונתו זה מ"ת : תענית כו, ב.

עמוד א'תקסז

כל הגדול מחבירו יצרו גדול : סוכה נב, א.

עמוד א'תקעא

ברמ"ח אברין .. רמ"ח פקודין : ראה ת"ז תי' ל.

עמוד א'תקעב

כל חפצי לא ישוו בה אפי' חפצי שמים : משלי ח, יא. מו"ק ט, ב.
מי שתורתו אומנתו אינו מפסיק : שבת יא, א.

עמוד א'תקעו

א"ר עקיבא אשריכם ישראל : יומא פה, ב.
והמעיין מטהר בכ"ש : מקואות ה, א.
היכן הוא מצוי בבהכ"נ : ירושלמי ברכות פ"ה ה"א.

עמוד א'תקעז

במד"ר באיכה : ג, ס.
ובילקוט פ' בשלח : . . דס"ט ע"ד : רמז רמא.

עמוד א'תקפב

לע"ל . . הכנור של שמונה נימין : ערכין יג, ב.
הכל בידי שמים חוץ מיר"ש : ברכות לג, ב. זח"א נט, א.
הכל בידי שמים חוץ מיר"ש : ברכות לג, ב. זח"א נט, א.

עמוד א'תקפג

ובשהש"ר ע"פ אם יתן איש : ח, ז.
פתחו לי כחודה של מחט : ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ה'תש"ג ע' קצח.

עמוד א'תקפד

א"ת מה אלא מאה : מנחות מג, ב. זח"ב קכז, א.

עמוד א'תקפה

א"ת שושנים אלא ששונים בהלכות : שבת ל, ב. זח"ב רעד, א.

וכל מקום שנאמר לי : מדרש שוחר טוב (תהלים) פי"ט.

שורה ג' מלמעלה נדפס : תלים כ"ה בב' כת"י, לכאורה צ"ל : בתלים, או : ונאמר בתלים.

עמוד א'תקפו

חטה כ"ב אתוון דאורייתא : ראה חגיגה יה, א. ב"ר מג, ז.

לחם גימט' מזלא : ראה לקו"ת במדבר ב, ב.

דהיינו מילי דאגדה : מכילתא שמות טו, לא. יומא עה, א.

בפ' האזינו ד' ש' סע"ד : פ"י, ד.

עמוד א'תקפז

בפ' הברכה : פי"א, ד.

באתריי לאו אורחיי למיכל : זח"ג רמא, ב.

בקה"ר ע"פ ידעתי : ג, יד.

עמוד א'תקפח

כדפרש"י בפרק מפנין דף : שבת קכז, ב.

אורייתא וקוב"ה סתים וגליא : זח"ג עא, ב. עג, א. צח, ב. קנט, א. זח"ב רכז, ב.

עמוד א'תקצ

דלית שמאלא בהאי עתיקא : זח"ג קכט, א.

בסידור ע"פ אחרי : נדפס לעיל בח"ב פ' ראה ע' תרפו עם הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ.

אור שנברא ביום ראשון הבדילו לעצמו : חגיגה יב, א.

עמוד א'תקצא

גנוז בתורה : ראה חגיגה יב, א. דגל מחנה אפרים בשם הבעש"ט. ועי' לקוטי שיחות ח"ב עמוד 444.

אורייתא וקוב"ה כולא חד : זח"ג עג, א.

הרועה בשושנים ששונים בהלכות : שבת ל, ב. זח"ב רעד, א.

תפלה במקום קרבנות : ברכות כו, א.

א"ת עמי אלא עמי : זח"א ה, א.

עמוד א'תקצג

וחילופיהן בגולם : אבות ה, ז.

מי שאמר לשמן וידליק : תענית כה, א.

עמוד א'תקצה

לית דעתיר מחזירא : שבת קנה, ב.

ישראל עזין באומות : ביצה כה, ב.

לית דעניא מכלבא : שבת קנה, ב.

עמוד א'תקצו

כל מקום שנאמר לי אינו זז לעולם : מדרש שוחר טוב (תהלים) פי"ט.

עמוד א'תקצז

איזהו גבור הכובש את יצרו : אבות ד, א.

ובשהש"ר בד"ה ראשך עליך : ז, ו.

עמוד א'תקצח

חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו : אבות ה, ז.

עמוד א'תקצט

המעיין מטהר בזוחלין : מקואות ה, א.

עמוד א'תר

כמה ארץ אפיים : אבות ה, ב.

עמוד א'תרא

שגדר את הפרוכת ויצא דם : גיטין נו, ב.

כל שמעשיו מרובין מחכמתו : אבות ג, ט.

עמוד א'תרג

ברש"י פ' מפנין : שבת קכז, ב.

עמוד א'תרז

לא נברא העולם אלא לפו"ר : גיטין מא, ב.

